

Abád 'település Arad vm.-ben Aradtól Ny-ra, a Maros partján' [1177]>405: *Abad*, v. (Gy. 1: 170), 1349: *Apaad* (Márki 177, CsanádTA. 2: 139).

Abafalva 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangony mellett' 1345: *Abafalua* alio nomine Kysvarkun (BorsOkl. 265). L. **Kisvárkony**.

Abaligete 'település Baranya vm. É-i részén Pécestől ÉNy-ra' 1332–5/PR.: *Abaligete* ~ *Albaligete* ~ *Albalighete* ~ *Abaleguete* ~ *Abaligheym* (Gy. 1: 269).

Aba nagyút 'Abaúj vm. fő útvonala a Hernád völgyében' (vö. Gy. 1: 53) 1315: ad 1 viam magnam *Abanog wt* vocatam, 1316: *Abba nog ut*, via magna ~ *Abbanogut*, via magna (Gy. 1: 87). Alakváltozata **Aba nagyútja**. **Király útja (1.)** néven is említik.

Aba nagyútja 'Abaúj vm. fő útvonala a Hernád völgyében' 1327/373/762: *Abanogutha*, via (Gy. 1: 74). L. **Aba nagyút**.

Abaújvár 'település és vár Abaúj vm. középső részén a Hernád mellett' 1255, 1275: *Abaywar*, 1255>373//777: *Abaujvar*, castr., 1258, 1271/284, 1274: *Abauywar*, 1259: *Abaviuwar*, 1261/271 (DHA. 60), +1264/327, 1267/272, 1269/297, 1299, 1312, 1323, 1327, 1331, 1331/334, 1332>342, 1335 (A. 3: 237), 1341 (A. 4: 105, 161), 1342 (Z. 2: 36), 1342 (A. 4: 244), 1343 (Sztáray 1: 171), 1344>346 (Abaffy 5), 1348 (Z. 2: 338), 1349 (A. 5: 269): *Abawyuar*, castr., v., 1262/273: *Alba Wyuar*, castr., 1263, 1270, 1274 (EO. 1: 326): *Aba Vyuar*, 1273/350, 1283, 1295>393, 1296>364, 1345 (Sztáray 1: 184), 1349 (A. 5: 304): *Abauyuar*, 1273/392/477, 1279/401, [1288–304], [1297]/298 (RegArp. 4160–1), 1298 (RegArp. 4168): *Abwywar*, 1274, 1295/346/401: *Aba Wyuar*, 1274, 1322, 1339 (A. 3: 543–4), 1343 (A. 4: 350), 1347 (A. 5: 112), 1349 (A. 5: 311): *Abawyvar*, 1275, 1288>363, 1291, 1298, 1316, 1320, 1325/340 (MiskOkl. 33), 1348 (A. 5: 173): *Abawywar*, +?1276/392: *Abawuar*, [1289 u.], 1340 (A. 4: 45): *Abavyuar*, 1295>393, 1296>364: *Abwyuar*, 1300, 1321: *Abaujwar*, 1303: *Abauiwar*, 1307: [*Abawyuar*], 1310, 1316/328, 1349 (A. 5: 310): *Abavywar*, 1318: *Aba vywar* (Gy. 1: 58–61), 1341 (A. 4: 166), 1349 (A. 5: 310), 1350 (MiskOkl. 39): *Abavyvar* (Gy. 1: 58–61) | **Lat.** +1153/261/417: *Abawyuariensi*, +1262/[XIV.]: *Aba Wywariensis*, 1332: *Abawywariensi* | [1242]/702: *Novocastro Albe*, 1251: *Castro Novo Abe* (Gy. 1: 58–61). Alkalmi alakváltozata **Abaújvára**. **Újvár (1.)** néven is említik.

Abaújvára 'vár Abaúj vm. középső részén a Hernád mellett' 1255: *Abauyvara*, castr. (Gy. 1: 59), 1347: C-u de *Abawywara* (A. 5: 95). L. **Abaújvár**.

(Abba) 'Baranya vm.-ben Daróc határában említett tó' +1264/[XIV.]: *Abba*, lac. (Gy. 1: 297). Esetleg az *apát* latin megfelelőjének s egy **Apát(i)** ~ **Apát-tó** névfórmula fordításának is tarthatjuk.

Ábelbodony 'település Bács vm. középső részén Futaktól ÉNy-ra' 1263/466/476: *Abelbodon*, +1282/346: *Abel f. Monich et Ipach f. Chuke ... nob-es de Bodon C. Bach* (Gy. 1: 214). L. **Bodony (1.)**.

Abick 'település Bars vm. középső részén a Zsitva felső folyása mellett' 1324: *Abyck*, t. (Gy. 1: 438). L. **Ebedec**.

Abod 1. 'település Borsod vm. K-i határánál Boldva mellett ÉK-re' +1267/+272/+291: *Obod*, 1284/366, 1329/406, 1338: *Obud*, p., t., 1332–7/PR.: *Opud* ~ *Oboci* ~ *Okud* (Gy. 1: 751). **2.** 'település Borsod vm. É-i részén a Bódvától K-re' 1324, 1332–5/PR.: *Obud*, 1332–5/PR.: *Abod* ~ *Obod* (Gy. 1: 751). Valamely részét **Újabod** néven is említik.

Abolmány ~ **Abolma** 'település Baranya vm. DK-i részén a Dráva mellett' 1332–5/PR.: *Abalman* ~ *Abalnia* ~ *Obalma* ~ *Obolma* (Gy. 1: 269), 1341: *Obulma* (Cs. 2: 467, A. 4: 130), 1342, 1350: *Abulma* (A. 4: 213, Z. 2: 440).

Abony 1. ’település Baranya vm. K-i részén Mohácstól DNy-ra’ +1093/404 (DHA. 294): *Obony*, t., 1289>344, 1296/324: *Obon*, p. (Gy. 1: 269). **2.** ’település Csanád vm. K-i részén a Marostól É-ra’ 1329: *Oboyn*, p. (Gy. 1: 846).

Ábrány ~ Ábrahám 1. ’település és monostor Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól ÉK-re, a Berettyó mellett’ 1234 k./XV., 1294/458: *Abraham*, [1291–94]: *Abraam*, v., 1294/Cod., 1320/633: *Habram* (Gy. 1: 590), 1333: *Abran* (EH. 25). **Ábránymonostora** néven is említik. **2.** ’település Bihar vm. É-i részén Nagymihálytól ÉNy-ra’ 1279/325, 1323/325, 1325, 1326, 1332: *Abraam*, p., 1310, 1325, 1347 (A. 5: 16): *Abram*, p., 1311, 1321, 1327/469: *Abraham*, p. (Gy. 1: 590). **3.** ’település Borsod vm. középső részén a Nyárágy mellett’ 1221/550, 1323, 1325, 1332–5/PR., 1334 (BorsOkl. 15–6), 1342 (Z. 2: 18–20), 1348 (A. 5: 207): *Abram*, 1323, 1323/324, 1323/446, 1326, 1327/446: *Abraham*, v., 1324/XVIII., 1325, 1342 (Z. 2: 18–9): *Abraam*, 1332–5/PR.: *Habraam* (Gy. 1: 751), 1334: *Abran* (BorsOkl. 15–6). Egy alkalommal **Ábrányfalva** néven is említik.

Ábrány- ~ Ábrahámfalva ’település Borsod vm. középső részén a Nyárágy mellett’ 1292>XIX.?: *Abrahámfalva* (Gy. 1: 751), 1339: *Abraamfalua* (F. 8/5: 274, Kázmér, Falu 286). L. **Ábrány (3.)**.

Ábrány- ~ Ábrahámmonostora ’település és monostor Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól ÉK-re, a Berettyó mellett’ 1343: *Abrammonustura*, loc. (ComBih. 13–4, Kállay 1: 705). L. **Ábrány (1.)**.

Ábrány ~ Ábrahám út ? ’Baranya vm.-ben a Pécs melletti Boda határában említett út’ [+1235]/350/404: *Abram[ku]th*, via (Gy. 1: 286).

Acélos ’Bodrog vm.-ben Megyere és Tóti határában említett erdő’ 1347: *Acelus*, s. (Z. 2: 241).

Acsa 1. ’település Bács vm. K-i részén Temeritől ÉK-re’ 1318: *Acha*, p. (Gy. 1: 209). **2.** ’település Bodrog vm. Ny-i részén Garától DK-re’ 1290, 1291, 1340, 1343: *Acha*, p., t. (Gy. 1: 704, Cs. 2: 292, Z. 1: 586–7, 2: 83). L. **Acsád**. **3.** ’település Csanád vm. K-i részén a Marostól D-re, Fügöd környékén’ 1219/550: *Achya*, v. (VRH. 23: 5). **4.** ’település Csongrád vm. É-i részén a Tisza mellett’ 1341: *Acha* (Gy. 1: 890, Str. 3: 408). L. **Acsatelke**.

Acsád ’település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen’ 1341: *Achad* (Cs. 2: 192, Z. 1: 607). CSÁNKI esetleg **Acsa (2.)** településsel tartja azonosíthatónak.

Acsala → *Csáva-Acsala*.

Acsatelke ’település Csongrád vm. É-i részén a Tisza mellett’ 1341: *Achateluke*, p. (Gy. 1: 890). **Acsa (4.)** néven is említik.

Ácsi ’település Csanád vm.-ben, Egres és Jára körül fekketett’ 1330: *Alchy*, v. (Gy. 1: 847).

Ad → *Kisad*.

Ádám ’település Bihar vm.-ben Bihartól ÉNy-ra’ 1214/550: Adam f. Pote, [1291–94], 1332–7/PR.: *Adam*, p., v., 1332–7/PR.: *Toam*, v. (Gy. 1: 590). Azonos lehet a korábban itt szereplő **Pata (1.)** településsel.

Adony 1. ’település Bereg vm. Ny-i részén a Tisza mellett’ 1290/342, 1342: *Odon*, t. (Gy. 1: 528, Z. 2: 33). **2.** ’település Bihar vm. É-i részén az Értől K-re’ 1238/377: *Odum*, 1262, 1302 (Károlyi 1: 34), 1332–7/PR., 1338 (Str. 3: 317, EH. 29): *Odon*, p., t., v., [1291–94]: *Odun*, 1332–7/PR.: *Oden*, v., 1332–7/PR., 1337/453 (Bunyitai 3: 179, A. 3: 428, EH. 29): *Adon*, p., v. (Gy. 1: 591), 1337: *Adan*, p. (J. 191), 1337/453: *Adam*, p. (A. 3: 427).

Adorján 1. ’település Baranya vm. K-i részén Vörösmarttól DNy-ra’ 1332–5/PR.: *Adria* [v: *Adrian*] (Gy. 1: 269), 1396: *Adrian* (Cs. 2: 467). **2.** ’település és vár Bihar vm. középső részén Bihartól ÉK-re, a Berettyó mellett’ 1285, [1291–94], 1294, 1295, 1298/319, [1302], 1306, [1306–9 k.], 1317, 1317/324, [1318–21], 1319/323, 1330, 1334, XIV. első fele (Kállay 1: 1047): *Adrian*, castr., 1294, 1295, 1296, 1296/313, 1300, [1308–13], 1309, [1310]/313, [1312]/312, [1313]/313, 1316>437, 1317, 1332, 1332–

7/PR.: *Adryan*, castr., v., 1300: *Adyrian*, castr., 1323: *Aduryan* (Gy. 1: 591–2). **3.** ’település Bodrog vm. K-i részén a Tisza jobb partján’ 1271/360, 1331: *Adryan*, p., 1299, 1331, 1347 (Cs. 1: 679, F. 9/1: 553): *Adrian*, p., t. (Gy. 1: 704). Osztódásával alakult **Al(só)- és Fel(só)adorján**, melyek összefoglaló megnevezése **Kétadorján**. → Vö. még **Szentadorján, Szentadorjánmártír**.

Adorjánmártír ’település Csongrád vm. középső részén a Tisza mellett, Csanád vm.-hez is számították’ 1335: *Adryan martir*, p. (Gy. 1: 904). L. **Szentadorjánmártír**.

ág → **Ág(y) feje** +1015/+158//403/PR.: *Agifei, Aszúág* 1217/350/367: *Ozyuagh, Örményes-ág* [+1235]/350/404: *Vrmenesagh, Séde ? -ág* +1214/334: *Seyde ag, Tolnai-ág* +1058/300//403: *Tolna agh, Víz-ág ?* [+1235]/350/404: *Wysag | ~a: Hídága* [1290]: *Hydaga, Karasó ága* 1330: *Karasoaga, Pap ága* 1310: *Popaga, Sümmés ? ága* +1214/334: *Summes aga, Szentága* 1295/403: *Scentaga | -d: Ágod* 1305/320>372/746: *Agod | -s: Ágas-tó* 1307: *Agastou*.

Agár ’Csanád vm.-i föld Padvé mellett’ +1256, +1285/572: *Agar*, t. (Gy. 1: 846). Alakváltozata **Agárd**. Vö. **Agár foka, Agár-tó**. → **Ne. Agár foka** +1285/572: *Agarfoka, Agár-tó* +1285/572: *Agartha | -d: Agárd* 1211/252: *Agard*.

Agárd ’Csanád vm.-i föld Padvé mellett’ 1211/252: *Agard*, pr. (Gy. 1: 846). L. **Agár**.

Agár foka ’Csanád vm.-ben Agár földön említett halászó hely’ +1285/572: *Agarfoka*, piscat. (Gy. 1: 846, 866). Vö. **Agár**.

Agár-tó ’Csanád vm.-ben Agár és Kér határában említett halászó hely’ +1285/572: *Agartha*, piscat., 1337: *Agarhow*, pisc. (Gy. 1: 846). Vö. **Agár**.

Ágas-tó ’Bodrog vm.-ben a Duna menti Asszonyfalva határában említett halastó’ 1307, 1336: *Agastou*, pisc. (Gy. 1: 708, H. 4: 157, Iványi 4: 29), 1338: *Agastow* (H. 4: 164).

Ág feje l. **Ágy feje**.

Aggtelek ? ’település Baranya vm. ÉNy-i részén, helyét közelebbről nem ismerjük’ 1332–5/PR.: *Agecluc ~ Oteluk* (Gy. 1: 270), 1489: *Agthelek* (Cs. 2: 467). A pápai forrás egyik adata **Ótelek** formát is takarhat.

Ágod ’település Baranya vm. ÉNy-i részén Vátytól É-ra’ 1305/320>372/746: *Agod*, t. | ~i 1327>372/746: *Balad de Agadi* (Gy. 1: 269).

agyag → **Agyagásó** 1317: *Agyagasow | -s: Agyagos* 1252: *Agogus*.

Agyagásó 1. ’Abaúj vm.-ben Szina határában lévő hely’ 1317: *Agyagasow*, fov. (Gy. 1: 148). **2.** ’Borsod vm.-ben Petri határában említett hely’ 1338/366: *Agyagasov*, loc. (Szendrei 3: 41, MiskOkl. 30).

Agyagos ’Baranya vm.-ben Ürög határában említett út’ 1252: *Agogus*, via (Gy. 1: 400).

Ág(y) feje ’Baranya vm.-ben Kövesdi határában említett hely’ +1015/+158//403/PR., +1015/+158//XVII.: *Agifei*, +1015/+158//XV.: *Agefey*, +1015/+158//XVII.: *Agarey*, +1015/+158//XVIII.: *Agesev* (DHA. 74).

Aha ’település Bars vm. Ny-i részén Verebélytól É-ra, a Zsitva mellett’ 1265, 1319: *Aha*, t., v. (Gy. 1: 425).

áj → **Áj feje** 1255: *Ayfey, Hosszúáj ? ~ Hosszój ?* 1245: *Huzyoi | ~a: Galamb ája* 1224/291/389: *Golombaya, Péter ája* 1224/291/389: *Peteraya*.

Áj feje ’Abaúj vm.-ben Jászó határában említett hely’ 1255: inter 2 mo-es, quorum 1 vocatur *Ayfey* (Gy. 1: 98).

Ajka ’település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen’ 1222/550: *Heyka*, pr., 1295: *Eyka*, 1313, 1320, 1326, 1332, 1342 (ComBih. 27, A. 4: 228): *Ayka* (Gy. 1: 592).

Ajtonymonostora ’település és monostor Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján’ 1315: *Ahton Monustura*, p. ~ *Ahtonmonustura*, p., 1329: *Ahtunmonustura*, p. ~ *Hohtunmonustura*, p. (Gy. 1: 846), 1343: *Ohtunmonustura* (Borovszky, Csanád 2: 9, 57).

Aka ’település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól D-re’ 1283/311, 1284/304//Más., [1291–94], 1322/338, *1326: *Aka*, p., v. (Gy. 1: 592).

Akács ’település Csanád vm. DNy-i csücskében a Tisza mellett’ 1318/319, 1323, 1325/334, 1326 (Z. 1: 280, Cs. 1: 693), 1333–5/PR.: *Akach*, p., 1333–5/PR.: *Achac* ~ *Achach* ~ *Ach* (Gy. 1: 846).

akasztó → **Farkasakasztó** 1192/374/425: *Farcasagastou*.

Akjel ’település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen’ 1203/342//477: *fora ... de Akyel* (Gy. 1: 592). GYÖRFFY szerint talán azonos lehet **Vásári**-val (Gy. i. h.). KRISTÓ a településnevet a fenti adat alapján *Akjelvására* formában rekonstruálta (Szemp. 55).

akol → **Ménesakol** 1341: *Menusakal* | ~**ja**: *Apát akolja* 1342: *Apatakala*.

akna 1222 P., 1222/280 (Barca föld): *salifodinas que Akana vocantur* (Gy. 1: 823).

al → **Aladorján** 1331: *Oladryan*, **Albárca** 1303: *Olbarcha*, **Albeszen** 1338: *Olbescen*, **Alborsod** 1332–5/PR.: *Olborsod*, **Alcéce** 1342: *Olcece*, **Alcsáj** 1338: *Alchay*, **Al-Duna-hegy** ? 1338/439: *Adunahegh*, **Algard** 1280: *Olgord*, **Algerla** 1350: *Ol Gerla*, **Algönyű** 1270/369: *Algunyo*, **Alikus** 1288>368/371: *Olykus*, **Alináncs** 1337: *Olynanch*, **Alkács** 1347: *Alkaacs*, **Alkemej** 1345: *Olkemey*, **Alméra** 1273>435: *Wlmera*, **Alnémet** 1219/550: *Olnemet*, **Alnémeti** 1295/346/401: *Olnempty*, **Alszanád** 1337: *Olzanath*, **Alszebenye** 1312: *Olzebenie*, **Alszend** 1327/400/402: *Olzend*, **Altuzsa** 1303: *Oltusa*, **Alvadász** 1332–5/PR.: *Aluodaz*, **Alvelnök** +1256: *Oluelnuk*, **Alzsebes** 1338: *Olzebus*, **Alzsolca** 1317: *Olsolcha*. Vö. még **alsó**.

Alacska ’település Borsod vm.-ben a Sajó közelében, Szentpétertől Ny-ra’ [1280 k.]: *Olochka*, 1293, *1297, [1300 e.]/486, 1322/323, 1341 (HOKl. 229): *Alachka*, p., t. (Gy. 1: 752).

Aladorján ’település Bodrog vm. K-i részén a Tisza jobb partján’ 1331: *Oladryan*, p., 1331, 1340: *Oladrian*, p. (Gy. 1: 704). L. **Alsóadorján**, **Adorján (3.)**.

Alap ’település Csongrád vm. ÉNy-i részén, helye közelebről ismeretlen’ 1266: *Olup*, t., 1276 P.: *Olupp*, t., 1290: *Alap*, t. (Gy. 1: 890).

Alatk ’település Bács vm. ÉNy-i részén Szondtól DK-re’ [1230]/231: *Holotcu*, v., [1244 e.]: *Olothkw*, t. (Gy. 1: 209).

Alba ’település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen’ 1214/550, [1291–94], 1299, 1300, 1332–7/PR.: *Alba*, p., v., 1332–7/PR.: *Abba*, v. (Gy. 1: 592).

Albárca ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától D-re’ 1303: *Olbarcha* ~ *Holbarcha*, 1332–5/PR.: *Albarcha* (Gy. 1: 65–6). L. **Bárca**.

Albert → **Szentalbert**.

Albeszen ’település Baranya vm. középső részén, Szenttrinitás környékén feketett’ 1338: *Olbescen*, p. ~ *Olbeschen* (Gy. 1: 284). L. **Beszen**.

Alborsod ’település Borsod vm. É-i részén a Bódva mellett’ 1332–5/PR.: *Alborsod* ~ *Olborsod* ~ *Olbordino* (Gy. 1: 762). L. **Borsod**.

Alcéce ’település Abaúj vm. D-i részén Forrótól ÉK-re, a Tarca mellett’ 1342: *Olcece* (Abaffy 4). L. **Céce**.

Alcsáj ’a két Csáj nevű falu közül az egyik Abaúj vm.-ben’ 1338: *Alchay*, p. (A. 3: 467). L. **Csáj**.

Álcsi ’település Bihar vm.-ben Váradtól DNy-ra’ 1332–7/PR.: *Alchi*, v. (Gy. 1: 593).

Al-Duna-hegy l. **Duna-hegy**.

Algard ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától DNy-ra’ 1280, 1280/358, 1329: *Olgord*, p., t. (Gy. 1: 85). L. **Gard**.

Algerla ’település Békés vm. DK-i részén Békéstől DK-re’ 1350: *Ol Gerla* (Haan, Békés 21) ~ *Olgerla* (A. 5: 361). L. **Gerla (2.)**.

Algöny □ ’település Abaúj vm. középső részén Abaújvártól É-ra’ 1270/369: *Algunyo*, p. (Gy. 1: 89). L. **Gönyű**.

Alikus ’település Arad vm. DK-i részén’ 1288>368/371: *Olykus*, p. (Gy. 1: 178).

Alinács ’település Abaúj vm. DNy-i részén Forrótól D-re, a Hernád mellett’ 1337: *Olynanch* (Cs. 1: 209). L. **Inács (1.)**.

al(j) → *Kőrös* al? 1332: *Keurusol*, *Meggyes-alj* 1341: *Meggesaly*, *Melegal*? 1349: *Melegal*, | ~a: *Botaljaszentpéter* 1323: *Bothaliascenpetur*, *Füzéralja* 1332–5/PR.: *Fizeralia*, *Mészalja* 1347: *Mezallya*, *Nagy út alja* 1320: *Nogutalia*, *Szaláncalja* 1332–5/PR.: *Zalanthalia*, *Teremalja* 1274>340: *Teremalya*, *Teremalja-tó* 1255: *Teremaliathou*, *Váralja* 1258/259: *Varallya*.

Alkács ’település Borsod vm. középső részén a Nyárágy forrásvidékénél’ 1347: p. *Alkaacs* al. nom. Darocz (Gy. 1: 769), 1347: *Alkach* al. nom. Darocz (Cs. 1: 173). L. **Daróc (3.)**, **Kács (II.2.)**.

Alkemej ’település Borsod vm. K-i részén Zsolca mellett DK-re’ 1345: *Olkemey* (Cs. 1: 174, BorsOkl. 124).

Álló ’Csanád vm.-ben Akács vidékén az Écse víz mellett említett halászhely’ 1326: *Allov*, pisc. (Z. 1: 283).

Alma I. 1. ’a Dráva bal oldali mellékvize, egy részen határfolyás Baranya vm. Ny-i szélén’ +1183/326/363: ad *Almam* (Gy. 1: 270, 385), +1183/326/363, 1302 (A. 1: 45), 1313, 1330 (A. 2: 469): *Alma*, fl. (Gy. 1: 270, 384–5), +[1205–35]/350/404: *Olma*, fl. (Gy. 1: 247, 270). Alakváltozata **Almádi** és **Almás (I.1.)**. Vö. **Alma (II.1.)**, **Almamellék** és **Almatöve. II. 1.** ’település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma folyó mellett’ 1211/252, 1244/295/384, 1247, 1260/342, [1260], [1275], [1290 k.], 1323>344: *Alma* (Gy. 1: 270). Alakváltozata **Almás (II.1.)**. **Almatöve**, majd **Almamellék** néven is említik. Vö. **Alma (I.1.)**. → **Ne. Alma-gerenda** 1261/262: *Almaguirenda*, *Alma[mellék]* 1275: v. OOSS. de iuxta *Alma*, *Almaszeg* 1274>340: *Almazeegh*, *Almatöve*? +1183/326/363: *Almatui* | -di: *Almádi* +1093/+190/404: *Almady* | -s: *Almás* 1009/+205–35//404: *Almas*, *Almásmonostora* [1291–94]: *Almasmunustura*, *Almászentgyörgy* 1350: *Almasscentgurg*, *Almás-völgy* 1317/323: *Almasweugh*.

Almádi ’a Dráva bal oldali mellékvize, egy részen határfolyás Baranya vm. Ny-i szélén’ +1093/+190/404, +1093/+205–35//404: *Almady* (DHA. 54, 290, Gy. 1: 247, 270). L. **Alma (I.1.)**.

Alma-gerenda ’Baranya vm.-ben a Duna menti Izsép határában említett hely’ 1261/262: *Almaguirenda*, loc. (Gy. 1: 319).

Alma[mellék] ’táj, illetve település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma folyó mellett’ 1275: v. OOSS. de iuxta *Alma*, 1313>344: c. Beke f. Lancereth de iuxta *Alma*, 1324: Lanceus de iuxta *Alma*, 1330: Pet. f. Lad-i de iuxta *Alma*, 1332–5/PR.: Nic. sac. iuxta *Alma* (Gy. 1: 270), 1492: *Almamellek* (Cs. 2: 168). L. **Alma (II.1.)**. Vö. **Alma (I.1.)**.

Almás I. 1. ’a Dráva bal oldali mellékvize, egy részen határfolyás Baranya vm. Ny-i szélén’ 1009/+205–35//404: usque ad aquam *Almas* (DHA. 58, Gy. 1: 247, 270). L. **Alma (I.1.) 2.** ’Bihar vm. DK-i részén eredő, Kolozs és Doboka vm.-n átfolyó patak, a Szamos mellékvize’ [1200 k.]/896 u.-ra, 1341: *Almas*, fl. (Gy. 1: 569, 593, A. 4: 146, Kniezsa, ErdVíz. 15). Vö. **Almás (II.3.) II. 1.** ’település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma folyó mellett’ [1093–95]: *Almas*, pr. (DHA. 300). L. **Alma (II.1.) 2.** ’település Baranya vm. középső részén Kémestől É-ra’ 1338: *Almas* (Gy. 1: 270). **3.** ’település és monostor Bihar

vm. DK-i részén az Almás patak mellett' 1234 k./XV., 1238 P./PR., 1249, 1295, 1298 (EH. 43, Entz 131), 1332–7/PR., 1341 (Cs. 5: 302, Szabó, Kszeg. 310): *Almas*, t., v., 1294/458, 1320: *Almask* (Gy. 1: 593). **Almásmonostora** néven is említik. Vö. **Almás (I.2.). 4.** 'település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól D-re' [1291–94]: *Alumas*, v. (Gy. 1: 593).

Almásmonostora 'település és monostor Bihar vm. DK-i részén az Almás patak mellett' [1291–94]: *Almasmunustura* (Gy. 1: 593). L. **Almás (II.3.).**

Almásszentgyörgy 'település Bács vm.-ben, Péterváradtól ÉK-re feketett' 1350: *Almasscentgurg* (Cs. 2: 161, A. 5: 359, Mező, Templ. 79).

Almás-völgy 'a Tiszába futó patak völgy Bács vm. középső részén' 1317/323: *Almasweugh*, vall. (Gy. 1: 201, 223).

Almaszeg 'település Arad vm.-ben Aradtól K-DK-re, a Maros jobb partján' 1274>340: *Almazeegh*, 1337: *Almazug*, p. (Gy. 1: 170).

Almatöve 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma folyó mellett' +1183/326/363: *Almatui*, v. (Gy. 1: 270). L. **Alma (II.1.).** Vö. **Alma (I.1.).**

Alméra 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól ÉK-re, a Hernád mellett' 1273>435: *Wlmera*, p., 1290/291, 1290>377, 1299, 1300, 1302/307, 1332–5/PR., 1349 (A. 5: 345): *Olmera*, p., t., v., 1332–5/PR.: *Almira* ~ *Holmere* ~ *Inferiori Muta* (Gy. 1: 118). L. **Méra.**

Álmos 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől DK-re' 1281, [1292 k.], 1292/407, 1332, 1332–7/PR.: *Almus*, p., v., 1332–7/PR.: *Almuz*, v. (Gy. 1: 593). Alakváltozata **Álmosd.**

Álmosd 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől DK-re' +?1261>810: *Almusd* (Gy. 1: 593). L. **Álmos.**

Alnémet 'település Abaúj vm. középső részén Abaújvártól Ny-ra, a Hernád mellett' 1219/550: *Olnemet*, v., 1220/550: *Regine hospites de prov. Novi Castri scil. Teutonici de 10 v-is, que dicuntur Felnemmet, Cuzepnemmet, Olugnemet* (Gy. 1: 121). L. **Alnémeti.**

Alnémeti 'település Abaúj vm. középső részén Abaújvártól Ny-ra, a Hernád mellett' 1295/346/401, 1296>364, 1299, 1319, 1324/339>364: *Olnempty*, p., v. (Gy. 1: 121–2). Alakváltozata **Alnémet.** L. **Németi (1.).**

Alpár 1. 'település Abaúj vm. D-i részén Boldvakő várától D-re' [1300 k.]: *Alpar* (Gy. 1: 62). **2.** 'település Bács vm.-ben Péterváradtól ÉNy-ra' 1345, 1348: *Alpar* (Cs. 2: 142, A. 4: 486, 5: 165). **3.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól DK-re' [1272–90]>347/500 k., [1272–90]>347/614: *Alpar*, v. (Gy. 1: 594). **4.** 'település Csongrád vm. É-i részén a Tisza mellett' 1075/+124/+217 (DHA. 216–8), 1209 P., 1276 P., 1335, 1338 (Str. 3: 304–5), 1341, 1341 (Str. 3: 405): *Alpar*, p., pr., t., v., [1200 k.]/896-ra: *Opar*, castr., [1200 k.]/896-ra, 1266: *Olpar*, castr., sab., t. (Gy. 1: 890), 1340: *Olper* (Zsilinszky 92) | **Lat.** 1075/+124/+217 (DHA. 217): *Alparienses* | **Gör.** [1193–96]>216, [1193–96]>218/PR.: *de Arpario* (< *Αρπαριου*) (Gy. 1: 890). Vö. **Apra.**

(Alruk) 'Bihar vm.-ben Nyárér település határában említett hely' +1214/334: *Alruk* (Gy. 1: 646). Esetleg az **Árok** romlott alakja lehet.

alsó → **Alsóadorján** 1335: *Olsowadrian*, **Alsóarnót** 1325/347: *Alsoarnolth*, **Alsókér** 1318>390>406: *Also Ker*, **Alsó-morotva** 1341: *Olsomurutua*, **Alsópalkonya** 1338: *Olsoupolkuna*, **Alsószebenye** 1316>338: *Olsozebenye*. Vö. még **al.**

Alsóadorján 'település Bodrog vm. K-i részén a Tisza jobb partján' 1335: *Olsowadrian*, 1341: *Adrian inferiori*, p. (Gy. 1: 704). Alakváltozata **Aladorján.** L. **Adorján (3.).**

Alsóarnót ’település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Miskolctól ÉK-re’ 1325/347, 1325/XVI.: *Alsoarnolth*, p. (Gy. 1: 753, MiskOkl. 26). L. **Arnót (2.)**.

[Al(só)]füss ’település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől D-re, a Zsitva bal partján’ 1313/339: *inferiorem Fyus*, t. (Gy. 1: 440). L. **Füss**.

[Alsó]gagy ’település Abaúj vm. Ny-i részén a Vasonca mellett’ 1327>410: *inferiori Gogy* (Gy. 1: 84), 1472: *Alsogagh* (Cs. 1: 207). L. **Gagy**.

Alsókér ’település Bihar vm.-ben Váradtól DK-re’ 1214/550: *inferioris Quer*, v., [1272–90]>374/500 k. [1272–90]>347/614: *Keer inferiore*, v. (Gy. 1: 631), 1318>390>406: *Also Ker* (AOkl. 5: 61). L. **Kér (4.)**.

[Alsó]koksó ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától DK-re, a Hernád mellett’ +1262/[XIV.]: *de inferiori Koxo* (Gy. 1: 113), 1418: *Also Kokso* (Cs. 1: 209). L. **Koksó**.

Alsó-morotva ’Abaúj vm.-ben Bőcs határában említett erdő’ 1341: *Olsomurutua*, nem. (A. 4: 163). Vö. **Felső-morotva**.

[Al(só)]oroszi ’település Bars vm. DK-i részén a Garamtól K-re’ 1307/XVIII.: *inferiori Urusi ~ inferiori Urussy* (Gy. 1: 464). L. **Oroszi (2.)**.

Alsópalkonya ’település Borsod vm. DK-i részén a Tisza mellett, Szederkénytől D-re’ 1338: *Olsoupolkuna ~ Olsoupokunya* (BorsOkl. 190). L. **Palkonya (2.)**.

Alsószebenye ’település Abaúj vm. középső részén Göncről DNy-ra’ 1316>338, 1338: *Olsozebenye* (Csáky 1: 77–9, 84). L. **Alszebenye**.

[Al(só)]tömpös ’település Csanád vm. Ny-i részén a Marostól É-ra, a Száraz-ér torkolatánál’ 1274>340: *Tembes inferior* (Gy. 1: 875). L. **Tömpös (II.1)**.

[Alsó]valdorf ’település Beszterce vidékén Beszterce mellett DNy-ra’ 1295, 1332–6/PR.: *Inferiori Waldorf*, 1332–6/PR.: *Waldorf inferiori ~ Waldorf inferiori*, 1453/456: *Also-Waldorf*, v. (Gy. 1: 557). **Waldorf (1.)** néven is említik.

Alszanád ’település Csanád vm.-ben a Tisza mellett, Révkanizsától D-re’ 1337: *Olzanath*, p. (Gy. 1: 870). L. **Szanád**.

Alszebenye ’település Abaúj vm. középső részén Göncről DNy-ra’ 1312: *Olzebenie*, t., 1319: *Olzebene*, t. (Gy. 1: 143). Alakváltozata **Alsószebenye**. L. **Szebenye**.

Alszend ’település Abaúj vm. középső részén Forrótól ÉK-re’ 1327/400/402: *Olzend*, p. (Gy. 1: 144). L. **Szend (1.)**.

Alt ’a Duna bal oldali mellékveze, Brassó vidéke É-i határfolyója’ 1211/231 PR., 1222 P., 1222/280, 1223: *Alt*, aqua, fl. (Gy. 1: 821, 826–7, 831, EO. 1: 119, 125). Az **Olt** szász neve.

Altuzsa ’település Abaúj vm. D-i részén Forrótól K-re, a Tarca mellett’ 1303: p. *Feltusa et Oltusa ~ Oltus* (Gy. 1: 152). L. **Tuzsa**.

Alvadász ’település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra’ 1332–5/PR.: *Aluodaz ~ Inferiori Vadas* (Gy. 1: 153), 1339/358: *Olwadaz* (Hanvay 42). L. **Vadász (2.)**.

Alvelnök ’település Csanád vm. középső részén a Maros bal partján, Csanádtól ÉNy-ra’ +1256: *Ohwlnuk*, v., 1274>340: *Olwlnuk* (Gy. 1: 876). L. **Velnök**.

Alzsebes ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától D-re’ +1262/[XIV.]: *ad p-em inferiorem Zebes ... ad t-m Tot Rachlo, que inferior Zebes et al. nom. Fyzy nominatur* (Gy. 1: 158), 1338: *Olzebus* al. nom. Fyzy (Cs. 1: 221, F. 8/7: 161, ComAbTorn. 78). L. **Füzi, Tótracló és Zsebes**.

Alzsolca ’település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Miskolctól K-re’ 1281/347: *ad inferiorem Solcham*, 1317, 1329, 1339 (Dancs 32): *Olsolcha*, v., 1320/XVIII.?, 1332–5/PR.: *Alsolcha*, p., v., 1325/347, 1325/XVI. (MiskOkl. 26): *Alsoltha*, 1329: *Ol Solcha* (Gy. 1: 817), 1341: *Olzoltha*, v. (Szendrei 3: 45). **Kiszsolca** néven is említik. L. **Zsolca**.

Ambereus ’település Bihar vm.-ben, Várad vidékén fekketett’ 1273/392/477: *Ombereus*, v. (Gy. 1: 594).

(Anad) ’település Bihar vm. D-i részén Széplaktól K-re, a Fekete-Körös mellett’ 1284, 1333: *Anad* (ComBih. 237).

Andacs ’település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől K-re’ 1214/550: *Vndoch*, v., 1341: *Andach*, p. (Gy. 1: 594).

András → **Szentandrás**.

Antal ’település Bodrog vm. Ny-i részén Tóti környékén’ 1304/353, 1326/353: *Antal*, p., t., 1332: *Anthal*, p. (Gy. 1: 705).

anya → **Anyasziond** ? 1230: *Anha Zehund*, **Boldoganyafalva** 1332–5/PR.: *Boduganafolua*, **Botanya** 1340: *Both Anya*, **Botanyaegyháza** 1340: *Bothanyaeghaza*.

Ányás I. 1. ? ’Bars vm.-ben az Ányás faluhoz közeli Baracska határában említett erdő’ 1330: *silvam Anus dictam* (Gy. 1: 425, 428). Vö. **Ányás (II.1.). II. 1.** ’település Bars vm.-ben, talán Baracska vidékén fekketett’ 1324: *Anas*, p. (Gy. 1: 425). Esetleg összefügg az **Ányás (I.1.)** nevű hellyel. **2.** ’település Csongrád vm. középső részén a Tisza mellett’ +1092/+274//399: *An’as* (DHA. 285), +1092/+274//399 (DHA. 285), 1283: *Anyas*, t., v., 1280: *Anias*, p., t. (Gy. 1: 891).

Anyasziond ? ’település Arad vm. ÉNy-i részén a Száraz-ér mellett’ 1230: *Anha Zehund*, v., 1232: *Anascehund*, t. ~ *Anazehund* (Gy. 1: 186).

apa → **Apabarnája** 1344: *Apabarnaya*, **Apakovácsi** [1291–94]: *Apa* Kuachy, **Apamalma** [1321]>448/XV.: *Apamolna*, **Apa völgye** 1252>360: *Apaelgye*.

Apabarnája ’Bereg vm.-ben Eszterjén határában említett erdő’ 1344: *Apabarnaya*, s. (Z. 2: 99).

Apáca ’település Arad vm.-ben Aradtól DNy-ra, a Maros bal partján’ 1333–5/PR.: *Apacha* ~ *Apatha* (Gy. 1: 170), 1332–7: *Apachhya* (EH. 56).

Apakovácsi ’település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól É-ra’ [1291–94]: in Kuachy Apa, in v. *Apa Kuachy* (Gy. 1: 635). Az *Apa* elemnek a helynévhez való tartozása kérdéses. L. **Kovácsi (4.)**.

Apamalma ’település Bihar vm.-ben, a Berettyó vidékén fekketett’ [1321]>448/XV., 1350: *Apamolna*, p. (Gy. 1: 594, J. 294). CSÁNKI (1: 615) és JAKÓ (294) szerint azonos a **Malomszeg (2.)** néven említett faluval.

apát → **Apát akolja** 1342: *Apatakala*, **Apátfája** 1347: *Apathfaya*, **Apátfalva** 1338: *Apathfalva*, **Apátközhida** [+1077–95]>+158//403/PR.: *Apatkuzhýda*, **Apát tava** [+1077–95]>+158//403/PR.: *Apattoa*, **Apát zátonya** 1326/353: *Apatzatuna* | **-i: Apáti** 1219/550: *Apaty*, **Apátifölde** 1329/330/407: *Apatifeulde*, **Apáti-völgy** [+1235]/350/404: *Apat welgh*, **[Kis]apáti** 1335: *minoris Apati*, **[Nagy]apáti** 1335: *maioris Apati*.

Apát akolja ’Bars vm.-ben Ohaj határában említett halom’ 1342: *ad unum holm, quem idem Emericus Apatakala vocari nominasset* (A. 4: 288).

Apátfája ’település Bihar vm. É-i részén Debrecentől ÉK-re’ 1347: *Apathfaya*, p. (Cs. 1: 602, A. 5: 49–50). NÉMETH P. Szabolcs vm.-hez számítja (23).

Apátfalva ’település Borsod vm. Ny-i részén Bél mellett ÉK-re’ 1338: *Apathfalva* (Cs. 1: 168, Kázmér, Falu 268) | **Lat.** 1330/771: *v-m ante mon., que vulg. villa Abbatis nuncupatur* (Gy. 1: 756). Vö. **Bél (4.)**.

Apáti 1. ’település Abaúj vm. Ny-i részén Forrótól ÉNy-ra, a Vasonca mellett’ 1256: *Appati*, p., 1272/419, 1307/315/327: *Apathy*, t., 1275: *Apathi*, v. (Gy. 1: 62). **2.** ’település Abaúj vm. középső részén Szinától ÉK-re’ 1286: p. Supch ... sub nomine *Apati* (Gy. 1: 158). L. **Apátifölde**. **3.** ’Baranya vm. ÉK-i részén Bár és Csele mellett említett föld’ 1329/378/388: *Apaty*, t. (Gy. 1: 271). **4.** ’település Bars vm. ÉK-i részén a Garam bal partján’ 1253: *Apatj*, t., *1332/PR.: *Epati* (Gy. 1: 425), *1336: *Apaty* (Str. 3: 282), 1340: *Apati*, v. (Str. 3: 375). Osztódásával alakult **Kis-** és **Nagyapáti**. **5.** ’település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől É-ra’ *1221/550, *1332-7/PR.: *Apathi*, v., *1332-7/PR.: *Apati* (Gy. 1: 594). **6.** ’település Bihar vm.-ben Váradtól D-re’ [1291-94]: v. *Abbati*, 1319/414/XVI.: *Apathi* (Gy. 1: 594). **7.** ’település Bihar vm. ÉK-i részén az Értől Ny-ra’ 1326/327/XVIII., 1327/XVIII., 1338 (Str. 3: 317), 1338/396 (Károlyi 1: 130): *Apaty*, p. (Gy. 1: 594). **8.** ’település Bihar vm. ÉK-i részén a Berettyó és az Ér között, Székelyhídtól K-re’ 1332-7/PR.: *Apathi*, v. ~ *Apati*, v. (Gy. 1: 594). **5-9.** ’pontosabban nem azonosítható település Bihar vm.-ben’ 1219/550: *Apaty*, v., 1220/550: *Apathy*, v. (Gy. 1: 594). A négy Bihar vm.-i Apáti mellett szóba jön egy ötödik is, Pocsaj környékén. **10.** ’település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrogtól D-re’ 1337 P./PR.: v. *Appati* alias Nodyarki (DHA. 291, Gy. 1: 706). L. **Nagyárki**. **11.** ’település Borsod vm. DNy-i részén az Eger patak közelében’ 1261/271: *Apati*, 1261/323: *Apaty* (Gy. 1: 752). → Vö. még (**Abba**).

Apátifölde ’település Abaúj vm. középső részén Szinától ÉK-re’ 1329/330/407: *Apatifeulde* (Gy. 1: 158). **Apáti (2.)** néven is említik. L. **Zsupcs**.

Apáti-völgy

’Baranya vm.-ben a Pécs melletti Boda határában említett völgy’ [+1235]/350/404: *Apat welgh*, vall. (Gy. 1: 285).

Apátközhida ’Baranya vm.-ben Medviz határában említett hely’ [+1077-95]>+158//403/PR.: *Apatkuzhyda*, [+1077-95]/+158//XV.: *A Pakazhyda* (DHA. 79, Gy. 1: 340, az előbbi itt *Apatkuzhyda* alakban), [+1077-95]/+158//XVII.: *Apakoshida*, [+1077-95]/+158//XVIII.: *a Ragazhida* (DHA. 79).

[Apát pataka] ’a Garam jobb oldali mellékvize Bars vm.-ben’ 1347: in rivulo predicto Bykeschenicze, nunc a modernis *Rivulus abbatis* nominato (Str. 3: 622), 1348: rivulum inferiorem Byksceniche, qui Maior Rivulus vel *Rivulus Abbatis* nuncupatur (Str. 3: 658). L. **Bükk-sevnicse**.

[Apát]-széna ’Baranya vm.-ben Kövesdi határában említett hely’ +1015/+158//403/PR.: *Scena abbatis*, +1015/+158//XV.: *Zena abbatis*, +1015/+158//XVII.: *Zeppa abbatis*, +1015/+158//XVIII.: *Zeva abbatis* (DHA. 74).

Apát tava ’Baranya vm.-ben Dráva birtokon említett hely’ [+1077-95]>+158//403/PR.: *Apattoa*, [+1077-95]/+158//XV.: *Apathaua* ~ *Pathan* (DHA. 78-9, Gy. 1: 371) ~ *Apat-thaua*, [+1077-95]/+158//XVII.: *Apátharia* ~ *Patri*, [+1077-95]/+158//XVIII.: *Arpathaka* (DHA. 78-9).

Apát-tó l. (Abba).

Apát zátonya ’Bodrog vm.-ben Tóti határában említett halászhely’ 1326/353: *Apatzatuna* (Gy. 1: 731).

Apa völgye ’Baranya vm.-ben Csúza határában említett völgy’ 1252>360: *Apauegye*, vall. (Gy. 1: 295).

Apod ’Baranya vm.-ben Kisharsány határában említett hely’ 1249/291: ad viam *Opud* (Gy. 1: 313). Helynévi értéke kérdéses.

Apoka pataka ’Abaúj vm.-ben Tökés határában említett patak, a Béla patak mellékfolyása’ 1324/377: *Apokapotoka*, fl., 1330: *Apakapataka*, fl. (Gy. 1: 152).

Apor I. 1. 'Baranya vm.-ben Kisharsány határában említett szőlőhegy' 1249/291: *Opour*, vinea (Gy. 1: 313). Helynévi értéke kérdéses. **II. 1.** 'település Csongrád vm. középső részén, a Tisza mellett' 1332: *Opur*, *1332-7/PR.: *Opir* (Gy. 1: 892).

Apos 'település Bodrog vm. DNy-i szélén, Bács vm. határánál' 1192/374/425, [1192]/394, 1206, 1211, [1230]/231: *Opus*, v. (Gy. 1: 705), 1317: *Apos* ~ *Opos* (Iványi 2: 22), 1332-7/PR.: *Dyos*, 1338-40/PR.: *Opos* (Gy. 1: 705).

Appadi kútja 'Baranya vm.-ben Kovásséde határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Ap-padykuta* (DHA. 75, Gy. 1: 330, itt *Appadykuta* alakban), +1015/+158//XV.: *Apati chuta*, +1015/+158//XVII.: *Apady Chozel*, +1015/+158//XVIII.: *Apati Thwtel* (DHA. 75).

Apra 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett kiemelkedés' 1341: *Apra*, mo. (Gy. 1: 891). Esetleg az **Alpár (4.)** elírása is lehet.

apró → **Apróhalomháza** [1321]>381>448/XV.: *Aprohalmhaza*, **aprónyárfa** 1339: *aprounyarfa*.

Apróhalomháza 'település Békés vm. középső részén a Köröstől É-ra' [1200 k.]/896 u.-ra: iuxta parvos montes, [1321]>381>448/XV.: *Aprohalmhaza*, p. (Gy. 1: 502).

aprónyárfa 1339 (Bél, Bars vm.): *aprounyarfa*, a. (Str. 3: 343).

Arad 'település és vár Arad vm.-ben a Maros partján, a vm. központja' [1131-41]: in *Vrodi*, 1177>323/391, [1192-96] (EH. 56), 1197 (Mező, Patr. 253, ÁÚO. 1: 85, H. 8: 11), [1202-3]/334, [1203-4]/336 (Gy. 1: 170-1), 1206/[1292-301], 1206/257, [1219]/550 (EO. 1: 32, 33, 107), 1222/550 (Gy. 1: 171), [1225]/PR., [1235]/PR., 1256, 1263/Más., 1263/347, 1264/285, 1270, 1270/473, 1272, 1274>340 (EO. 1: 138, 181, 222, 241, 242, 251, 285, 290, 314, 334), 1329, 1329/344: *Orod*, castr., 1222/PR.: *Orode*, 1332, *[XIV.]/1131-41-re: *Arad*, civ. (Gy. 1: 170-1) | **Lat.** 1183/226/270, 1229/550, 1279: *Orodini*, 1243-44 k./1241-re: *Orodinum* | [1077-95]>347 (DHA. 309), [1177]>399, 1215 P.>PR., 1220 P./PR., 1225 P./PR., 1227 P./PR., 1229/230/XIV., 1230, 1233, 1235 P., 1240, 1243-44 k./1241-re, 1274>340, 1300, 1304, 1320, 1322-23, 1329-30, 1332-34, 1333-5/PR.: *Orodiensi*, C., castr., 1156: *Urodiensis*, [1177]>399, [1177]>500 k., [1202-3]/334, [1203-4]/336, 1205/270, 1206, 1206/257, 1206/[1290-301], 1211/240 k., +1214/334, 1223 P./PR., 1224, 1224 P./PR., 1225 P./PR., 1229/550, 1233, 1246, 1262/334, 1269, 1270/273 (Z. 1: 25), 1291, [1292]/1221 e.-re, 1308>520 k., 1309 PR., 1311, 1325, 1332>520 k., 1333-5/PR.: *Orodiensis*, castr., v., 1213/550, 1221 P./550, 1222/550: *Orodinensis*, 1223 P./PR., 1224 P./PR., 1225 P./PR., 1235 P./PR.: *Orodiensem*, 1225 P./PR., 1329: *Oradiensi*, civ., 1232: *Orodiense*, castr., [1283]/283: *Orodyensis*, 1288>371, 1290>339, 1291, 1300, 1304, 1320, 1322-23, 1329-30, 1332-34, 1333-5/PR.: *Orodyensi*, 1309 PR., 1329: *Oradiensis* (Gy. 1: 170-1, 179).

Arany 'település Bodrog vm. Ny-i részén Botmonostorától K-re' [1322 u.], 1331, 1332, 1333, 1340, 1342 (Z. 2: 39), 1345 (Z. 2: 180-1): *Aran*, p., v., 1330>412, 1332: *Araan*, p. (Gy. 1: 705-6). → **Ne. Aranyida** 1349: *Aran-Ida*, **Aranyút** 1350: *Aranyuth* | **-s: Aranyos** 1193: *Areinnes*, 1255: *Aranas*, **Aranyos-kút** 1324: *Aranyas Kuth*, **Aranyos pataka** +1326/[1400 k.]: *Aranyaspataka*, **Kisaranyos** 1325/347: *Kysaranas* | **-sd: Kisaranyosd** 1291/388: *Kys Aranasd*.

Aranyán 1. 'település Bács vm. D-i részén, Piros környékén fekketett' 1237/279/384: *Oronati* [ɔ: *Oronan*], 1267: *Aranan*, t. (Gy. 1: 209). **2.** 'nagyobb birtoktest és település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrogtól D-re' [1089-90] (DHA. 265): in *Aureo loco*, +1092/+274//399 (DHA. 284): v. in *Aureo loco*, quam vulgo *Aran an* vocant, +1092/+274//399 (DHA. 284), 1340: *Aranian*, 1327>342, 1339, 1342 (Cs. 2: 192, A. 4: 220-3): *Aranyan*, p. (Gy. 1: 706), 1343: *Aranan*, p. (Z. 1: 55). L. **Besenyő (8.)**.

Aranyida 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén közel az Aranyos és az Ida folyó forrásához' 1349: *Aran-Ida* (Cs. 1: 203, ComAbTorn. 99). Vö. **Ida (I.1.), (II.1.), Aranyos (I.1.)**.

Aranyos I. 1. 'Abaúj vm. É-i részén Méhlyuk és Jászó határában említett patak, a Szkrebin mellékága' 1255: *Aranas*, fl. (Gy. 1: 40, 98), +1263/+264: *Aragnias*, riv. ~ *Aranias* (Gy. 1: 40, 118). Vö. **Aranyida. 2.** 'Abaúj vm. D-i részén Szántó határában említett patak, a Szerencs-patak mellékvize' 1275: *Oronas*, fl. (Gy. 1: 40, 142), 1317: fl. *Aranys*, quod al. nom. Mezespatak appellatur (Gy. 1: 40), +1326/[1400 k.]: *Aranias*, fl. ~ *Aranyas*, fl., riv. (Gy. 1: 142). **Aranyos pataka** néven is említik. L. **Meszes-patak. II. 1.** 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DNy-ra' 1193: *Areinnes*, pr., 1326: *Aranines* [□: *Arainnes*], v. (Gy. 1: 271), 1336: *Aranus* (Cs. 2: 468, A. 3: 277). **2.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DNy-ra' 1330: *Aranas*, p., *1336: *Aranus*, p., v. (Gy. 1: 271). **3.** 'település Borsod vm. középső részén Miskolctól D-re' 1275: *Aranyos*, t. (Szendrei 3: 11), 1285/346: *Aranyas*, t., 1324: *Aranas*, p. (Gy. 1: 752). Egyik részét **Kisaranyos(d)** néven említik.

Aranyos-kút 'Baranya vm.-ben Pécs városában említett kút' 1324: *Aranyas Kuth* (Gy. 1: 360).

Aranyos pataka 'Abaúj vm. D-i részén Szántó határában említett patak, a Szerencs-patak mellékvize' +1326/[1400 k.]: *Aranyaspataka*, fl. ~ *Aranyaspotoka*, fl. (Gy. 1: 40, 142). L. **Aranyos (I.2.)**.

Aranyút 'település Arad vm.-ben, helye közelebről ismeretlen' 1350: *Aranyuth* (Cs. 1: 766).

Arca 'település Borsod vm. K-i határánál Boldvától ÉK-re' 1222/550: *Harca*, v., 1329/406: t. *Archa* al. nom. Leurenthfelde (Gy. 1: 752). L. **Lőrincföldre**.

(Arctoio) 'Bodrog vm.-ben Szekcső határában említett hely' [+1018–38]/[1173–96]>412: *Arctoio* (Gy. 1: 728).

Ardó 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától É-ra' 1332–5/PR.: *Ordow* (Gy. 1: 528), 1347: *Ordo* (ComBer. 35, Z. 2: 252).

Arka 'település Abaúj vm. D-i részén Boldvakő várától É-ra' 1305, 1309, 1346 (A. 4: 580): *Arka*, 1309: *Archa*, p. | ~i [1267]/268: Corladus de *Archay*, 1268: Corladus de *Arcay* (Gy. 1: 63).

Árki 1. 'település Arad vm.-ben Aradtól DNy-ra, a Maros partján' 1325, 1335/PR.: *Arky*, p., 1326: *Aruky*, t. (Gy. 1: 172). **2.** 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól DK-re' 1289/291: *Aruky*, v. (Gy. 1: 271).

Arkiszló ? 'Bodrog vm.-ben Szeremlyén határában említett tó' +1093/367>393: *Artislou*, loc. (DHA. 292, Gy. 1: 729, itt *Artislo* alakban), +1093/367>395: *Arkyszlou*, loc. ~ *Archyzlo*, loc., +1093/367>408: *Arkászlow*, loc. (DHA. 292), +1093/367>411: *Arkyslowi*, lac. ~ *Arkyslovi*, claus. ~ *Arkyslo*, lac. ~ *Arkyszlo*, lac. (DHA. 293, Gy. 1: 729).

Árkosmohi 'település Bars vm. középső részén Bars várától ÉNy-ra' 1325>416: *Arkusmahy*, p. ~ *Arkusmohy*, p. (Gy. 1: 462). L. **Mohi**.

Árkos-patak töve 'Bihar vm.-ben a Hidasához közeli Hodos határában említett vízfolyás, illetve ennek torkolata' 1326: *Arkuspothaktuwe*, riv. (Gy. 1: 625).

Arl(ó) 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangonytól D-re' +1268/+271/XVIII.: *Arlo*, v., +1271/XVIII.: *Arlov*, v., 1327, 1332–5/PR.: *Orl*, p. (Gy. 1: 752). Egyes részeit **Kis-** és **Nagyarl** néven is említik. Esetleg kapcsolatba hozható **Olaszarl** településsel.

Árma 'település Bars vm. D-i részén' *1266, 1286/XVI., 1290, 1291, [1300 k.], 1323, 1339 (Str. 3: 343): *Arma*, t., *1332/PR.: *Alma* (Gy. 1: 426).

Arnacstelke 'település Bodrog vm.-ben a Tisza mellett, Adorján és Gyékénytó között' 1347: *Arnach Teleke*, p. (Cs. 1: 679, F. 9/1: 553).

Arnót 1. 'település Bács vm. ÉNy-i részén, a szondi uradalom határosa É-on' 1192/374/425, 1206: *Arunt*, t., v., 1229: *Oronth*, 1313: *Ornath*, t., 1331: *Arnach* [ɔ: *Arnath*] (Gy. 1: 210). **2.** 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Miskolctól ÉK-re' 1281/347, 1317, 1319, 1341 (Szendrei 3: 45):

Arnold, t., v., 1330/771: *Ornolth*, v. (Gy. 1: 753). Alakváltozata **Arnóti**. Bizonyára valamely részét **Alsóarnót** néven is említik.

Arnóti 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Miskolctól ÉK-re' 1230: *Ornolthy*, t. (Gy. 1: 753). L. **Arnót (2.)**. Esetleg *-i* képzős melléknévi forma is lehet.

Árok 1. 'Baranya vm.-ben Kovács és Velente határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Aruk* (DHA. 73–4, Gy. 1: 330, 406). **2.** 'Baranya vm.-ben Belisz határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Aruk*, +1015/+158//XVIII.: *Athut ~ Arwe* (DHA. 74). **3.** 'Bihar vm.-ben Sámson határában említett árok' 1347: ad unum fossatum *Ark* vocatum (J. 334, A. 5: 46). **4.** 'Bodrog vm.-ben a Csaszkuta melletti Baja határában említett hely' [+1077–95]>+158//403/PR.: *Aruk*, [+1077–95]>+158//XV., [+1077–95]>+158//XVIII.: *Aruc* (DHA. 78, Gy. 1: 708). **5.** 'K–Ny-i irányban húzódó mesterséges árok Borsod vm.-ben, Szihalom és Szemere határában említik' [1067 k.]/267, 1333: *Aruk*, foss. (DHA. 183, Gy. 1: 736, 806, 807). Vö. **Árok szege, Ároktő**. **6.** 'Borsod vm.-ben Petri határában említett hely' 1338/366: *Aruk*, foss. (Szendrei 3: 42, MiskOkl. 30). **7.** 'Csongrád vm.-ben Ság határában említett hely' 1075/+124/+217: *aruch*, [1075]>338: *aruk* (DHA. 205, Gy. 1: 899). **Kn.** 1267/380 (a Duna menti Szekesőhöz közeli Peterd, Baranya vm.): ad qd. foss. longum *aruk* dictum ~ per foss. qd. *aruk* dictum (Gy. 1: 369), 1338 (a Danóchoz közeli Földvár, Baranya vm.): ad magnum *Aruk* (Gy. 1: 303). → **Ne. Árok-szeg** 1211: *Aroczege, Árok szege ?* [1067 k.]/267: *Arukscegui, Ároktelek* 1347: *Aroktelek, Ároktő* +1194/[1230 k.]: *Aructeu, Hosszú-árok* 1339/356: *Hozyuaruk, Malomárok* 1243/344: *Molunark, Nagy-árok* 1192/374/425: *Nogaroc | árka: Benke árka* 1322/338: *Benkearuka | -i: Árki* 1289/291: *Aruky, Nagyárki* 1337 P./PR.: *Nodyarki | -s: Árkosmohi* 1325>416: *Arkusmahy, Árkos-patak töve* 1326: *Arkuspothaktuwe*. Vö. még (**Alruk**).

Árok-szeg 'Csanád vm.-ben Morotva település határában említett hely' 1211: *Aroczege* (Gy. 1: 864).

Árok szege ? 'Borsod vm.-ben Szihalom határában említett hely' [1067 k.]/267: *Arukscegui*, fov. (DHA. 183, Gy. 1: 736, 807, itt *Arukscegui* alakban). Bizonyára összefügg az **Árok (5.)** névvel. Az utótag nem azonosítható egyértelműen.

Ároktelek 'település Bihar vm. É-i részén, Debrecen és Sámson vidékén fekketett' 1347: *Aroktelek*, p. (Cs. 1: 602, A. 5: 50). NÉMETH P. Szabolcs vm.-hez számítja (25).

Ároktő 'település Borsod vm. D-i részén a Tisza mellett, Dorogmától ÉK-re, az Árok torkolatánál' (vö. FNESz. 117) +1194/[1230 k.]: *Aructeu*, 1332–5/PR.: *Aruktu ~ Arakteu ~ Artokteu ~ Arukchu ~ Aracta ~ Araktel* (Gy. 1: 753). Vö. **Árok (5.)**.

Áron morotvája 'Csongrád vm.-ben Bocsor határában a Tisza mellett említett állóvíz' 1266: *Aaron mortuaya*, stag. (Gy. 1: 892).

Árpa 'település Bihar vm. DK-i részén Kölesértől DK-re' *+1214/334: *Arpa*, v. (Gy. 1: 595). L. **Árpád (2.)**. → **Ne. úrpávalérő-körtvély** 1329/394: *arpalyreukuruel | -d: Árpád* 1181: *Arpad*.

Árpád 1. 'település Baranya vm. középső részén Pécestől D-re' 1181, [1286 k.], 1297, 1330, 1332–5/PR.: *Arpad*, v., 1332–5/PR.: *Arpad ~ Arpot* (Gy. 1: 271). **Olaszárpád** néven önálló falu vált ki belőle. **2.** 'település Bihar vm. DK-i részén Kölesértől DK-re' 1326, 1332–7/PR.: *Arpad*, p., v. (Gy. 1: 595), 1333, 1341, 1347: *Arpad*, p. (EH. 63). Alakváltozata **Árpa**.

úrpávalérő-körtvély 1329/394 (Doboka, Baranya vm.): ad 1 a-em pisorum vulg. *arpalyreukuruel* (Gy. 1: 298).

Ártánd 'település Bihar vm.-ben Váradtól ÉNy-ra' +1214/334: in *Artandi*, [1291–94], 1332–7/PR.: *Artand*, 1332–7/PR.: *Arthand* (Gy. 1: 595), 1334: *Rykalch alio nomine Arthand* (J. 201, Knauz 3: 253), 1343: *Archand [c: Arthand]* (ComBih. 25). **Rikács és Rikácsiártánd** néven is említik.

ártány → | **-d: Ártánd** +1214/334: *Artandi, Rikácsiártánd* 1075/+124/+217: *Rikachi Artand*.

Árva I. 1. 'a Vág jobb oldali mellékvíze, Árva vm. fő folyója' 1287, 1316: *Arua*, fl. (Gy. 1: 195–6), 1323: *Arwa*, fl. (Gy. 1: 192, 195). Vö. **Árva (II.1.). II. 1.** 'település és vár Árva vm. D-i részén, az Árva folyó mellett, a vm. központja' 1267, 1323, 1323/324, 1331, 1333, 1347, 1347 (Str. 3: 649), 1348 (Reviczky 6): *Arwa*, castr., p., 1272, +?1314, 1316, 1325, 1330: *Arua*, [1279–90], 1307/342, 1319>391, 1322/XVI., 1348 (Reviczky 5): *Arva*, *1291/292>353: *Arina* [ɔ: *Ariua*], 1323: *Araua*, 1326: *Arawa*, 1328/PR.: *Anva* [ɔ: *Arwa*] (Gy. 1: 195) | **Lat.** +?1314: *Orauia*, 1325: in *Arauiam*, 1332–7/PR.: *Arauia* ~ *Arania* (Gy. 1: 195). Vö. **Árva (I.1.).**

ásó → **Agyagásó** 1317: *Agyagasow*.

Ásvány-tó 'Csongrád vm.-ben Halász határában lévő halastó' 1261/271: *Asuantou*, pisc. (DHA. 307, Gy. 1: 896).

Aszaló 'település Abauj vm. DNy-i részén Szikszótól ÉK-re' 1275: *Ozalou*, v., 1329/406: *Azalo*, p., 1332–5/PR.: *Asalo* ~ *Azelow* ~ *Azolo* ~ *Azalon* ~ *Asako* (Gy. 1: 63), 1335: *Azalou* (A. 3: 237) | ~i 1332–5/PR.: Nic. de *Alazay* (Gy. 1: 63).

Aszna 'település Bars vm. középső részén Maróttól ÉK-re, a Zsitva mellett' 1327, 1328: *Ozna*, t. (Gy. 1: 426), 1339: *Azna*, p. (A. 3: 572).

Aszó 1. 'Abauj vm.-ben Bócs határában említett erdő' 1341: *Azow*, nem. (A. 4: 163). **2.** 'Bars vm.-ben Füss határában említett hely' 1313/339: ad 1 vallem *Ozou* vocatam (Gy. 1: 441). **3.** 'Bodrog vm.-ben a Csaszkuta melletti Baja határában említett hely' [+1077–95]>+158//403/PR.: *Ozov*, [+1077–95]>+158//XV.: *Ozou* (DHA. 78, Gy. 1: 708), [+1077–95]>+158//XVII.: *Ozon*, [+1077–95]>+158//XVIII.: *Ozay* (DHA. 78). → **Ne. Aszó feje** +1015/+158//403/PR.: *Azaufey*, **Aszó-fő** 1337: *Ozowfew*, **Barkaszó** 1312: *Barkazow*, **Berekszó** 1323/332: *Berukzo*, **Hosszúaszó** 1236: *Huzzeuozo*, **Kietlen-aszó** 1259/327//402: *Kyethlenazow*, **Köves-aszó** +1214/334: *Kewes ozow*, **Nagy-aszó** +1214/334: *Nogezow*, **Ölyv-aszó** 1256/284//572: *Vluozoun* [□: *Vluozou*], **Ölyv-aszó feje** 1256/284//572: *Vlnozowfey* [ɔ: *Vluozowfey*], **Rusaszó ?** 1243: *Rusozo*, **Sárszó** [1330 k.]: *Saarzow*, **Szalaszó** 129[3]: *Zalazow*, **Szegény ? -aszó** 1236: *Zeguenozo*, **Székszó** [1067 k.]/267: *Sceckzov*, **Szikszó** 1307>398: *Zykzow*, **Szikszó pataka** 1302>344: *Zekzoupathaka*, **Vasonca ~ Vázsony-aszó** 1271: *Voson oso*, **Vaszó- ? ~ Vas-aszó ? -völgy** 1335/355: *Woszawwelgh* | -j: **Farkasaszaj** 1326: *Farcas Assay*.

Aszó feje 'Baranya vm.-ben Bátoröve határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Azaufey* (DHA. 73, Gy. 1: 281), +1015/+158//XV.: *Azuhfeye*, +1015/+158//XVII.: *Arsanley*, +1015/+158//XVIII.: *Aruhse* (DHA. 73).

Aszó-f□ 'Abauj vm.-ben Szurdok határában említett völgy' 1337: *Ozowfew*, vall. (A. 3: 399).

Aszonta pataka 'Abauj vm.-ben Bózsza határában említett patak' +1264/324: *Azunthapathaka*, riv. (Gy. 1: 71).

asszony → **Asszonyfalva** 1307: *Azunfalua*, **Asszonylaka** 1238/377: *Assunluka*, **Asszonyvására** 1268/270: *Ahzunwasara*, **Boldogasszony** 1324: *Bodughazun*, **Boldogasszonyfalva** +1285/572: *Bodugazzunffalwa*, **Boldogasszonyháza** +1256: *Bodugazunhaza*, **Boldogasszonykeszi** 1263/466/476: *Boldogazzonkezy*, **Pártaasszony körtvélye** 1330: *Partaazunkurthuele*.

Asszonyfalva 1. 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén' 1307: *Azunfalua*, v., 1336: *Assunfalua*, 1338: *Azzunfolua*, v. (Gy. 1: 707–8), 1338: *Azzunfolwa*, v. (H. 4: 165). **Kanizsa (II.1.)** néven is említik. **2.** 'település Bodrog vm. D-i részén Negyventől D-re' 1337: *Azunfalwa* ~ *Azunfalua*, 1339: *Azvnfolua*, p. ~ *Azonfolue* ~ *Azvnfalue* (Gy. 1: 708, Z. 1: 523, 567), 1350: *Azunfalua* (Z. 2: 440). **Boldogasszonyfalva (5.)** néven is említik. **[3.]** 'település Bodrog vm.-ben, Bán környékén említik' *1198 P./PR.: *pr. doňc* (Gy. 1: 708).

Asszonylaka 'település Arad vm.-ben Aradtól D-re' 1238/377: *Assunluka*, v., 1333–4/PR.: *Aznulaka* ~ *Azumlaka* (Gy. 1: 172).

Asszonyvására 'település Bihar vm. É-i részén az Értől K-re' 1268/270: *Ahzunwasara*, [1272–90]: *Azunvasara*, 1332–7/PR.: *Azzunuisari* ~ *Assumhari*, v. | **Lat.** 1203/342//477: *de Foro Regine* (Gy. 1: 595), 1342: *foro Reginae* (EH. 1023).

aszú → **Aszúág** 1217/350/367: *Ozyuagh*, **Aszú-patak** 1270/272: *Azevpotok*, **Aszú-Szartos** 1317: *Azyuzartus*, **Aszú-völgy** 1319: *Ozyvvelg*, **Aszú völgye** 1318: *Ozyuuelgy*.

Aszúág 'település Baranya vm. Dráván túli részén a Dráva közelében' 1217/350/367, 1301, 1313: *Ozyuagh*, p., +1228/383/407, 1296, 1332–5/PR.: *Ozyagh*, p., +1228/423, 1281/364, +1281: *Ozyag*, p., [1259–66]/XIV.: *Azyag*, p., t., 1263 P./PR.: *Osceag*, 1266 P./PR.: *Osceng*, [1280 k.]: *Asceag*, 1281: *Ozeuag*, p., 1290/364: *Ozscy wag*, p., 1294: *Azyuagh*, p., 1309: *Osiagh*, 1315: *Oziuag*, 1330: *Azyagh*, p., 1332–5/PR.: *Ozyuag* ~ *Oziag* ~ *Oziuagh* ~ *Ozynag* ~ *Osyayc* ~ *Oziach* ~ *Oziuak* ~ *Osmiad* ~ *Ossian* ~ *Oznati* ~ *Ozyuog* (Gy. 1: 272), 1340: *Ozuag* (A. 4: 64) | **Ol.** 1308–11: *Sciagio*, p. (Gy. 1: 272).

[Aszúbeszterce] 'település Beszterce vidékén Besztercétől ÉK-re, a Beszterce folyó mellékága mellett' 1332–6/PR.: *Amda Bystricia* ~ *Anda Bystricia*, 1453/456: *Azyw-Bestricie*, v. (Gy. 1: 558).

Beszterce (II.2.) néven is említik.

Aszú-patak 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett patak' 1270/272: *Azevpotok*, *rivus* ~ *Ozevpotok*, *rivus* (Gy. 1: 83).

Aszú-Szartos 'Abaúj vm.-ben Szina határában említett folyóvíz, a Szartos mellékága lehetett' 1317: *Azyuzartus*, fl. (Gy. 1: 39, 148). Vö. **Szartos**.

Aszú-völgy 1. 'Abaúj vm.-ben Semse határában lévő hely' 1319: *Ozyvvelg* ~ *Ozyweulg* (Gy. 1: 139). Alakváltozata **Aszú völgye 2.** 'Abaúj vm.-ben Szurdokbénye határában lévő hely' 1326/375: *Ozwueulg*, vall. (Gy. 1: 150). **3.** 'Baranya vm.-ben Csatár határában említett völgy' 1334: *Ozywuuelgh*, vall. (A. 3: 121).

Aszú völgye 'Abaúj vm.-ben Semse határában lévő hely' 1318: *Ozyuuelgy*, vall. (Gy. 1: 139). L. **Aszú-völgy (1.)**.

átó 'áztató' → **Kenderátó** [1230]/231: *Kendurochoy* [□: *Kendurothou*].

Atya 'település Bereg vm. DNy-i részén Barabástól D-re' 1312: *Agha*, v., 1312, 1321, 1327: *Agcha*, 1321, 1327: *Acha*, v., 1332–5/PR.: *Athia* (Gy. 1: 528), 1334, 1346: *Athya*, p. (ComBer. 160, A. 3: 88, Z. 2: 196–7), 1339: *Atyhya* (Mező, Patr. 113, AOkl. 23: 47), 1342: *Achya* (ComBer. 160, Z. 2: 5), 1343: *Atthya* ~ *Attya*, p. (Károlyi 1: 152), 1347: *Atya*, p. (ComBer. 160, A. 5: 151). Alakváltozata **Atyás (1.)**. → **Ne.** *Atyaveleze* 1347: *Athaelezy* | **-s:** **Atyás** 1283/311: *Athas*.

Atyás 1. 'település Bereg vm. DNy-i részén Barabástól D-re' 1289: *Athas*, p., t. (Gy. 1: 528). L. **Atya 2.** 'település Bihar vm. Ny-i részén Kölesértől É-ra' 1283/311, 1332–7/PR.: *Athas*, p., v. (Gy. 1: 596), 1333: *Athaas*, p. (J. 197, ComBih. 26, A. 3: 41), 1341: *Atyas* (EH. 66).

Atyaveleze 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Sajó mellett' 1347: *Welez* al. nom. *Athaelezy*, 1348: *Athaeleze* (Cs. 1: 182, A. 5: 245) ~ *Athauereze* (A. 5: 252–3). L. **Velez**.

Avas 'az Egy-fan erdő Ny-i széle Bihar vm.-ben, a Körös menti Jenő határában említik' 1236: *cum silva castri Choyka nomine, que vulgo Owos nuncupatur* (Gy. 1: 570, 628). L. **Csóka**.

Avfalva ? 'település Baranya vm. ÉNy-i részén, az Alma folyó közelében feketett' 1330: *Aufolua* (Gy. 1: 274). Az előtag esetleg összefügg az **Aggtelek** név előtagjával.

Azorjás 'település Baranya vm. középső részén Kémestől É-ra' 1191 [□: 1251], 1338, 1348 (A. 5: 220): *Azarias*, v. (Gy. 1: 269), 1346: *Ozorias*, p. (Cs. 2: 469, A. 4: 642).

Bab ’település Bodrog vm. ÉNy-i részén Botmonostorától É-ra’ [1322 u.]: *Bob*, v. (Gy. 1: 708). → **Ne.** **-s:** *Babos* 1232: *Bobos*.

Bába ’település Borsod vm. DK-i részén a Hejő közelében, Palkonyától Ny-ra’ *1234/550, 1266/409/728, [1272–90], 1293/323, 1323, 1332, 1332–5/PR., 1343 (Cs. 1: 168), 1347 (A. 5: 122): *Baba*, t., v., 1332–5/PR.: *Babil* (Gy. 1: 753). Vö. **Bába öréme**. → **Ne.** **Bába öréme** 1332/414: *Babawreme*, **Bába réve** 1312: *Babariui*, **Bába szege** +1262/XIV.: *Baba zuge*, **Bába tava** 1303: *Babatoua*.

Bába öréme ’Borsod vm.-ben a Bába településsel szomszédos Noszkad és Bód határában említett hely’ 1332/414: *Babawreme*, loc. (Gy. 1: 759). Vö. **Bába**.

Babarc ’település Baranya vm. K-i részén Mohácstól Ny-ra’ +1015/+158//403/PR.: *Bobort*, v. (DHA. 74, Gy. 1: 275, itt *Boborc* alakban), 1325, 1330, 1331: *Boborch*, v., 1332–5/PR.: *Babarch* ~ *Boborc* ~ *Bobolcha* (Gy. 1: 275) | ? ~i +1015/+158//XV.: *Babarcz* (DHA. 74, Gy. 1: 275, itt *Babarczy* alakban), +1015/+158//XVII.: *Boborczy*, +1015/+158//XVIII.: *Babarzy* (DHA. 74).

Bába réve ’település Baranya vm.-ben a Dráván túl, Bonahidakrassó körül’ 1312: *Babariui*, v., 1319: *Babarini* [□: *Babariui*], v. (Gy. 1: 333), 1433: *Babareue* (Cs. 2: 469).

Bába szege ’Abaúj vm.-ben Koksó határában említett hely’ +1262/XIV.: *Baba zuge* (Gy. 1: 102, 114).

Bába tava ’Bars vm.-ben Zseliz határában említett mocsár’ 1303: *Babatoua*, stag. (Gy. 1: 489).

Babócsa ’település Baranya vm. középső részén Harsány mellett’ 1289/291: *Bobocha*, v., 1289/347: *Babocha*, 1313: *Bobolcha*, v., 1333, 1340 (Cs. 2: 469, Z. 1: 575): *Baboucha*, p. (Gy. 1: 275), 1334: *Bobowcha*, p. ~ *Boboucha* (Z. 1: 437–9), 1340: *Boboucha*, p. (Cs. 2: 469, Z. 1: 575).

Bábolna 1. ’település Arad vm.-ben, Kapronca környékén feketett’ 1350: *Babolna* (Cs. 1: 764, A. 5: 363). **2.** ’település Borsod vm. D-i részén a Tisza mellett, Dorogmától Ny-ra’ 1215/550: *Bobona*, v., 1259>412, 1320>412: *Babona*, v., 1259>412, 1320>412, 1325, 1328, 1343 (A. 4: 326): *Babana*, p., v., *+1261/417, [1272–90], [1280 k.], 1309, 1343 (A. 4: 381): *Babuna*, p. (Gy. 1: 754). Egy alkalommal **Mezőbábolna** néven is említik.

Bábony 1. ’település Bihar vm. DK-i részén Almás mellett Ny-ra’ [1291–94]: *Babun* (Gy. 1: 596). **2.** ’település Borsod vm. középső részén Miskolctól ÉNy-ra’ 1325/347, 1325/XVI. (MiskOkl. 26), 1329/447, 1341 (Szendrei 3: 44): *Babun*, v. (Gy. 1: 754), 1337: *Babana*, p. (A. 3: 461–2).

Babonya ’település Bihar vm.-ben Váradtól D-re’ 1291, *1317: *Babna*, 1300, [1304–6], 1306: *Babuna*, 1306: *Bagna* [∴: *Babna*], 1319: *Babana*, 1325: *Babonya* (Gy. 1: 596).

Babos ’település Arad vm. Ny-i szélén a Marostól É-ra’ 1232: *Bobos*, t. (Gy. 1: 173).

Bábosa ? ’település Békés vm. Ny-i részén a Körös mellett’ 1138/329: *Babusa*, v. ~ *Babisa*, v. (Gy. 1: 502).

Bács 1. ’település és vár Bács vm. Ny-i részén a Mosztonga mellett, a vm. központja’ +1158/[1220 k.]/403/PR.: in *Baac*; 1192/374/425: *Baac*, [1192]>394, [1230]/231, 1234/550 (VRH. 26: 20), 1333 (Sztáray 1: 79), 1341 (Kállay 1: 608): *Baach*, 1201: *Bahc*, 1212/231 (EO. 1: 43), 1226/550, 1250 (EO. 1: 214), 1274 (EO. 1: 334), 1325, 1333 (Z. 1: 417), 1346 (MiskOkl. 37–8): *Bach*, 1214/550: *Bachu* (Gy. 1: 210–2), 1234/550: *Bách* (VRH. 26: 20) | ~i 1337: Petrus de *Bachy* (A. 3: 347, Kállay 1: 514) | **Lat.** 1111 (DHA. 385), 1113 (DHA. 396): *Bache*, 1233/PR.: *Bathie*, 1316: *Bachini* | 1124/666 (DHA. 416): *Baacensis*, 1134 (DHA. 261): *Baaciensem* ~ *Baaciensi* (Gy. 1: 210–2), 1134/227: *Baatiensi* (DHA. 261), +1135/[XIII.]: *Bachasiensi*, 1142/XVIII., 1192/374/425, 1229, 1233, 1234, 1237, [1241 u.], 1244, 1247, 1252, 1254, 1256, 1263, 1265/466/476, 1267, 1270, 1272, [1274 e.], 1275, 1279, 1280, +1282/346, 1289, 1297, 1297/332, 1299, 1301, 1328/335: *Bachiensis*, +1158/[1220 k.]/403/PR.: *Bachyenses*, 1163/XIV., 1181/288//XV., 1197/XVIII., 1198, 1198/226/PR., 1199/272, 1200/XIV., 1202, 1208, 1211, 1218 P./PR., 1222, 1229, 1234, 1234 P./PR., 1235 P./PR., 1237, 1238/377, 1240, [1244 e.],

1263, 1266 P./PR., 1270, [1274 e.], 1317 P./PR., 1323: *Bachiensi*, +1171/[XII–XIII.]: *Baasiensis*, [1177 k.], +1186/[1270 k.]: *Baaciensis*, 1179: *Bahasnensis*, 1181, 1199, 1199/227/PR., 1234: *Baciensi*, 1183/226/270, [1185]/XV., 1307 P./PR.: *Bachiensem*, 1192/374/425, 1192/XIII., 1237/279/385, 1263, 1270: *Bachyensi*, castr., [1192]>394, 1266/379, 1272, 1275, 1279, 1280, +1282/346, 1289, 1297, 1297/332, 1299, 1301, 1311/340, 1328, 1328/335: *Bachyensis*, 1193, 1199/315, [1230]/231, 1233: *Baachiensi*, 1197/XVIII.: *Bacsiensi*, 1198, 1332–7/PR., 1338–40/PR.: *Baciense*, 1206, 1234: *Báachiensi*, 1211: *Bahachiensibus*, 1211, XIV./1071-re, XIV./1074-re: *Bachiensibus*, 1215>PR.: *Baciensibus*, 1217/227/PR.: *Bachatiensis*, 1217/272: *Bachachiensis*, 1223 P./PR.: *Bachaciensi*, 1227 P./PR.: *Baatiensi*, [1230]/231: *Baachiensem*, 1233, 1320 P./PR., 1332–7/PR., 1338–40/PR.: *Baciensis*, 1241 P./PR.: *Baziensi*, 1244, [1244 e.], 1247, 1252, 1254, 1255, 1263, 1263/466/476, 1270, [1274 e.]: *Bachiense*, castr., 1263: *Bakachiensi*, 1276/641: *Batatinio* [ɔ: *Bacacinio*], 1282 P./PR.: *Batiensi*, 1290: *Bakachyni*, 1309 P./PR.: *Batiensis*, 1332–7/PR.: *Baciensy* ~ *Waciensis* [ɔ: *Baciensis*], XIV./1074-re: *Bacchienses* ~ *Bachienses* ~ *Wachienses* [ɔ: *Bachienses*] | **Arab** [1154]: *Bak(a)s*□n | **Gör.** [1180–83]/1164-re: *Pag@tzion* | **Ol.** 1309–11: *Baccia* (Gy. 1: 210–2). **2.** 'település Bács vm. É-i részén, Szentpál szomszédja' [1230]/231: *Baach*, v. (Gy. 1: 212).

Bácsa 'település Arad vm.-ben, Kapronca környékén feketett' 1350: *Bácsa* (Cs. 1: 764, A. 5: 363).

Bácsfalva 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól Ny-ra' 1348: *Bachfolua* (Cs. 2: 469, Z. 2: 328, Kázmér, Falu 253) ~ *Bathfolua*, v. (Z. 2: 329).

Bacsó ? 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangony mellett' 1246/437: *Bucco*, t. (Gy. 1: 754).

Badaló 'település Bereg vm. D-i részén a Tisza mellett' *1226/550, 1324, 1342 (Kállay 1: 636), 1349 (Kállay 1: 976), 1350 k. (Kállay 1: 1026): *Bodolou*, p., 1280: *Budulou*, p., 1321: *Bodolouu*, p., 1325: *Bodolow*, v., 1332: *Bodolo*, p. ~ *Bodola*, 1332–5/PR.: *Budulov* ~ *Bodolan*, 1332–5/PR., 1336 (ComBer. 26, A. 3: 311, Kállay 1: 503): *Bodulo* (Gy. 1: 528), 1336: *Budulow*, p. (ComBer. 26, A. 3: 310–1, Kállay 1: 503).

Bag 1. 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól DNy-ra' +1093/404: *Bog*, v. (DHA. 294, Gy. 1: 275). **Bakitelke** néven is említik. **2.** 'település Bereg vm. Ny-i szélén Szalkától D-re' 127[8], 12[7]8/309: *Bog*, v., 1297: *Rog* [ɔ: *Bog*], p., 1297>343, 1343 (Károlyi 1: 152–8): *Bogh*, p. (Gy. 1: 529).

Bagamér 'település Bihar vm. É-i részén Debrecéntől DK-re' 1281, [1292 k.]: *Bogomer*, t., v., 1291 (J. 201), 1292/407, 1348 (F. 9/6: 38): *Bagamer*, p. (Gy. 1: 596), 1348: *Bagamir*, p. (F. 9/6: 37).

Bagd ? 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesér mellett' 1240, *1290/422: *Bwgud* [vagy *Bwgus*] (Gy. 1: 596).

Bagonó 'település Baranya vm.-ben a Dráván túl, Aszúágtól ÉNy-ra' +1228/383/407: *Bogonow*, p., +1228/423: *Bagonou*, p. (Gy. 1: 288).

Bagos 'település Bihar vm. É-i részén Debrecéntől D-re' [1291–94], 1332–7/PR., 1347 (ComBih. 145, A. 5: 108): *Bogus*, p., v., 1332–7/PR.: *Bogun*, v. ~ *Byeger* ~ *Bygua* ~ *Rogos*, v. (Gy. 1: 597). Osztódásával alakult **Kis-** és **Nagybagos**.

Bagota 'település Baranya vm. középső részén a Kőrös patak mellett' 1262/413: *Bagatha*, v., 1274: *Bagata*, v. (Gy. 1: 275).

Bágya ~ Bátya ? 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól DNy-ra' [+1235]/350/404: *Bagha*, 1254>342, *1255/415: *Baga*, v., [1292–97], 1329, 1334 (Cs. 2: 469, A. 3: 117–9), 1342 (Z. 2: 48): *Bagya*, 1327: *Bacha*, 1329, 1330, 1335 (Z. 1: 461), 1336 (Z. 1: 486), 1342 (Z. 2: 38), 1347 (Z. 2: 260–1): *Bachya* (Gy. 1: 281), 1336: *Batha* (Z. 1: 488), 1338, 1345, 1349: *Bathya* (Z. 1: 526, 2: 155, 376–81).

Baj 'település Bihar vm. DNy-i részén a Fekete-Körös közelében' 1283/311, 1284>436, 1284>437, 1322/338, 1332, 1332–7/PR.: *Boy*, p., t., v., 1284/304//Más.: *Bey*, p., 1332–7/PR.: *Bay* (Gy. 1: 597). Osztódásával alakult **Kisedebaj** és **Nagybaj**.

Baja 1. 'település Bodrog vm. középső részén' [+1077–95]>+158//403/PR.: *Bocha*, pr., [+1077–95]>+158//XV., [+1077–95]>+158//XVII.: *Beta* (DHA. 78, Gy. 1: 708), [+1077–95]>+158//XVIII.: *Bela* (DHA. 78). **2.** 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén Botmonostorától É-ra' 1323, 1330>412, 1332, 1338 (Z. 1: 541), 1339 (Z. 1: 556): *Baya*, 1324/412: *Woya*, t., 1331, 1338 (Z. 1: 544), 1339 (Iványi 1: 7, Z. 1: 559): *Boya* (Gy. 1: 708). **1–2.** 'valamelyik ilyen nevű település Bodrog vm.-ben' 1345: Mich. f. Pauli de *Baya* (Z. 2: 180).

Bajcs 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉK-re' [1280 k.]/289, 1283/369, 1289, 1294, 1323, 1334/369: *Boych*, t., 1300>520 k.: [*Baych*] (Gy. 1: 276).

Bajka 'település Bars vm. középső részén Bars várától D-re' 1286/XVI., 1306, 1324, 1332/364, 1343 (A. 4: 316), 1346 (Z. 2: 196), 1349 (ComBars. 8, Z. 2: 390, A. 5: 350): *Bayka*, p., t., v., 1302: *Boyka*, p., 1306, 1324 (Gy. 1: 484): *Bajka*, v. (Gy. 1: 426). Vö. **Bajka völgye**.

Bajka völgye 'Bars vm.-ben Bajka és Haró határában említett hely' 1286/XVI.: *Bayka wewlghy*, vall. (Gy. 1: 426, 447). Vö. **Bajka**.

Bajnokfalva 'település Baranya vm. DK-i részén a Dráva közelében' 1289/291: *Boynukfolua*, v. (Gy. 1: 276).

Bajom 'település Békés vm. É-i részén Bihar vm. határánál' 1215/550: de *Boiano*, 1332–7/PR.: *Boyn*, 1342: *Bayn*, p. (Gy. 1: 502), 1350: *Bayun* (ComBih. 47, Károlyi 1: 184).

Bak 'település Arad vm.-ben, Csegzéhez közel említik' 1333–5/PR.: *Bok* ~ *Botk* ~ *Mok* (Gy. 1: 173), 1341: *Baack* (EH. 1060).

Baka ~ **Báka 1.** 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen' 1237/279/385: *Baca*, v. (Gy. 1: 213). **2.** 'település és monostor Bács vm. ÉNy-i részén Doroszló mellett' 1323, 1350: *Baka*, p. (Gy. 1: 213, Iványi 1: 14).

Bakitelke 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól DNy-ra' 1332: *Bokyteleke*, p. (Gy. 1: 275). L. **Bag (1.)**.

Bakóc 'település Abaúj vm.-ben, Felidával együtt említik' 1347: *Bakolch*, v. (Sztáray 1: 203).

Bakófolde 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól É-ra' 1323: Bokou f. St-i de iuxta Boych ... p. *Bokoufoldu* (Gy. 1: 276).

Bakonya 'település Baranya vm. középső részén Pécestől Ny-ra' [+1235]/350/404: *Bakonya*, 1276: *Bokona*, [1290 k.]: *Bokvna*, [1292–97], 1329, 1332–5/PR.: *Bakana*, 1315, 1332–5/PR.: *Bakanha*, 1332–5/PR.: *Bachana* ~ *Bagana* ~ *Bokonia* ~ *Batana* (Gy. 1: 276–7).

Baksa 1. 'település Abaúj vm. középső részén Kassától DK-re, a Hernád mellett' +1262/[XIV.]: *Baxa*, p., 1310, 1324: *Boxa*, p. (Gy. 1: 63). Vö. **Baksa (1–2.)**. **1–2.** 'pontosabban nem azonosítható település Abaúj vm.-ben' [1288–304], 1302, [1310–20], 1332: *Boxa*, t. (Gy. 1: 63). Nem dönthető el, hogy az adatok **Baksa (1.)** vagy **Felbaksa** településre vonatkoznak-e. **3.** 'település Baranya vm. középső részén a Körös patak közelében' 1247/412, 1276, [1280 k.], 1283, 1285: *Boxa*, t., v., 1247/412, 1320, 1332–5/PR.: *Baxa*, v., 1332–5/PR.: *Bakza* ~ *Bokza* ~ *Boya* (Gy. 1: 277). Egyik részét **Pabarbaksája** néven is említik.

Bakszeg 'település Baranya vm. DNy-i részén Nekesétől ÉNy-ra' 1330: *Bokzyg* (Gy. 1: 277).

Bakta 1. 'település Abaúj vm. Ny-i részén Forrótól ÉNy-ra, a Vasonca mellett' 1272/419, 1332–5/PR., 1333 (A. 3: 56): *Bakta*, t., 1278>430, 1297, 1320/335, 1344 (Abaffy 5–6), 1346 (Abaffy 7): *Baktha*, 1332–5/PR.: *Bacta* ~ *Cbokta* (Gy. 1: 63). Az 1272 előtt a tornai királyi uradalom alá tartozó Ny-i részét

Csőszbakta néven is említik. **2.** 'település Bereg vm. D-i részén Lampertszászától D-re' 1232>360: *Bagotha*, v., 1327: *Baccha* [□: *Bactha*], 1338/339: *Bokcha* [□: *Boktha*], 1341/342//XVIII.: *Bakca* [⊃: *Bakta*], 1363/372: *Bakta*, p. (Gy. 1: 529).

Bak- ~ Bákortnya 'település Csanád és Arad vm. határvidékénél' 1333: *Bakhtornya*, 1334: *Bakhthornya* (EH. 1060).

Bál 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén Bajától Ny-ra' 1289/374, 1322/374: *Baal* (Gy. 1: 708).

Bala 'település Békés vm. ÉNy-i részén a Túr mellett' 1325/329: *Bola*, p., 1326, 1329, 1329>500 k.: *Bala*, p., t., 1328 (Cs. 1: 648), 1329: *Bela*, p. (Gy. 1: 502). → Vö. még **Végbala**.

Bála 'település Borsod vm. középső részén Kácstól D-re' 1265/272, 1272: *Bala*, t., v., 1279: *Baala*, t. (Gy. 1: 754). **Tárnokbála** néven is említik. Vö. **Bála völgye**.

Baladfölde 'település Bács vm. ÉK-i részén Földvár mellett Ny-ra' 1316/418: *Baladfeldew*, t. (Gy. 1: 213).

Bála halma 'Borsod vm.-ben Palkonya határában említett magaslat' 1334: *Balaholma*, promo. (BorsOkl. 187).

Balajt 'település Borsod vm. É-i részén a Bódva közelében, Borsod várától ÉK-re' 1263>349/393, 1332: *Balahth*, t., 1332: *Bolahth*, 1334, 1334 (A. 3: 70): *Balaht*, p. (Gy. 1: 755). Vö. **Balajt pataka**.

Balajt pataka 'Borsod vm.-ben a Balajt faluval szomszédos Borsod határában említett patak' 1332: *Boluhthpataka*, fl., 1334: *Balahtpataka*, riv. (Gy. 1: 755, 762–3). Vö. **Balajt**.

Balat 'település Baranya vm.-ben, talán a K-i részén, helyét közelebbről nem ismerjük' 1330, 1340 (Z. 1: 574): *Balach*, 1330, 1345 (Z. 2: 155–6): *Balath* (Gy. 1: 278) | ~i 1341: Johanne parvo de *Balathy* (Cs. 2: 470, A. 4: 130), 1342: *Balachy* (Cs. 2: 470, A. 4: 213). Lehet, hogy azonos **Bol(y)ok**-kal.

Balata ~ Baláta 'Abaúj vm.-ben Koksó határában említett hely' +1262/XIV., 1310: *Balata*, loc. prat. (Gy. 1: 113–4).

Balaton 'Békés vm.-ben Murul határában említett mocsár' 1295/423: *Balaton*, prat. (Gy. 1: 510).

Bála völgye 'Borsod vm.-ben a Bála falu közelében lévő Cserép határában említett völgy' 1248/326: *Balaelge*, vall. (Gy. 1: 754, 767). Vö. **Bála**.

Balaszé ~ Balazsej 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától ÉNy-ra' 1323: *Balasey*, p. (Gy. 1: 529), 1348, 1349: *Balasey*, 1349: *Balase*, p. (Cs. 1: 413, Z. 2: 314, 357–9, ComBer. 25).

Balaszéfalva 'település Baranya vm.-ben, Siklós és Villány vidékén feketett' 1349: Simonem filium Balase de *Balasefalua* (Z. 2: 379–80, Cs. 2: 470, Kázmér, Falu 294). L. **Balaszéfalva**.

Balaszéfalva 'település Baranya vm.-ben, Siklós és Villány vidékén feketett' 1338: *Balasefelde* (Cs. 2: 470). **Balaszéfalva** néven is említik.

Balazsej l. **Balaszé**.

Balazsoj 'Baranya vm.-ben Enyest határában említett hely' 1252: *Bolosoy* (Gy. 1: 300).

Bálint(telke) 'település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyó mellett' [1291–94]: *villa Walenti*, 1354: *Valinttheleke*, loc. sessionali (Gy. 1: 597).

Balogd 1. 'település Abaúj vm. ÉK-i részén Kassától DK-re' 1245, 1325: *Bolugd*, v. (Gy. 1: 64). **2.** 'település Baranya vm. középső részén, Herend környékén feketett' 1296: *Bolugd*, v. (Gy. 1: 278).

Balogkereke 'település Csanád vm.-ben, talán a DK-i részén' +1256: *Bolugkereke* (Gy. 1: 847).

(Balseu)-rekettye ? 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett hely' 1327/589: a parte sinistra dumus vocatus *Balseurekethyere* (Gy. 1: 636). Talán helyragos alak lehet.

Bálvány 1. 'település Baranya vm. É-i részén Pécestől ÉNy-ra' 1332–5/PR.: *Baluan ~ Balva(c)* (Gy. 1: 278). L. **Bálványos (1.). 2.** 'település Bars vm. K-i szélén Bars várától ÉK-re' 1075/+124/+217, 1331: *Balwan*, pr., v. (DHA. 214, Gy. 1: 427). **3.** 'település Bars vm.-ben, helyét pontosabban nem ismerjük, talán szomszédos a másik ilyen nevű faluval' 1245, 1285/296/382, 1324, 1331, 1349 (Str. 3: 678): *Baluan*, v., 1255, 1259, 1266: *Balan*, v., 1272, 1279>411, 1331: *Balwan*, v. (Gy. 1: 427). → **Ne. Bálvány-kő** 1267/272: *balwankew*, **Kőbálvány** +1015/+158//403/PR.: *Kwbaluan* | **-s: Bálványos** 1211: *Balanus*, **Bálványos halma** [1330 k.]: *Balwanusholma*.

Bálvány-k □ 'Abaúj vm.-ben Enyicke határában említett határkő' 1267/272: *ad statuum lapideam, que dicitur balwankew* (Gy. 1: 78).

Bálványos 1. 'település Baranya vm. É-i részén Pécestől ÉNy-ra' 1332–5/PR.: *Paluanus* (Gy. 1: 278). Alakváltozata **Bálvány (1.). 2.** 'település Csanád vm.-ben, helye ismeretlen' 1211: *Balanus*, v. (Gy. 1: 847).

Bálványos halma 'Békés vm.-ben Torda határában említett kiemelkedés' [1330 k.]: *Balwanusholma*, coll. (Gy. 1: 515).

Bályok 'település Bihar vm. ÉK-i határszélénél' 1213/550: *Baluc*, t., 1298: *Baalk*, p., 1332–7/PR.: *Balach*, v. ~ *Balk*, v. (Gy. 1: 597), 1349: *Balyok ~ Bályuk* (EH. 76). Vö. **Bályok pataka**.

Bályok pataka 'Bihar vm.-ben a Bályok faluval szomszédos Széplak határában említett vízfolyás' 1327: *Balukpathaka*, fl. (Gy. 1: 671). Vö. **Bályok**.

Bán 1. 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól K-re, a Karasó mellett' 1227/443: *Ban*, pr. (Gy. 1: 278). **Bánfalva** néven is említik. **2.** 'bizonytalanul azonosítható település Bodrog vm.-ben, talán a DK-i részén' 1198 P/PR.: *Ban*, v. (Gy. 1: 709). → **Ne. Bánfalva** *1289/291: *Baanfolua*, **Ivánkabánháza** 1321: *Joankabanhaza* | **-i: Bán(i)** [1177]/405: *Bani*.

Bánca 'település Bács vm. Ny-i részén Bácstól K-re' 1283, 1308, 1311, 1350 (Iványi 1: 17): *Bancha*, 1332–7/PR.: *Wanza* (Gy. 1: 213).

Bánfalva 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól K-re, a Karasó mellett' *1289/291: *Baanfolua*, v. (Gy. 1: 278). L. **Bán (1.).**

Bán(i) 'Arad vm.-ben említett hely, Ösztövérd mellett sorolják fel' [1177]/405: *cum predio Bani* (Gy. 1: 184). Helynévi értéke kétséges.

Bánk 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől DK-re' 1325: *Bank*, v., 1332–7/PR.: *Banth*, v. (Gy. 1: 597). **Bánkegyház** néven is említik.

Bánkegyház 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől DK-re' 1317/324, 1324, 1342 (Kállay 1: 636): *Bankyghaz*, p., t. (Gy. 1: 597). L. **Bánk**.

Bánya 1. 'Abaúj vm.-ben Tökés határában említett hely' 1324/377: *Bana*, 1330: *Banya* (Gy. 1: 152). **Kn.** 1332 (Hilyó, Abaúj vm.): *usus mynere, quod vulgo Bana dicitur* (Gy. 1: 91) | 1325 (Kubin, Árva vm.): *ad Banya lapidum molarium scil. montanam Domen* (Gy. 1: 197). → **Ne. Doboka-kőbánya nagyút** +1015/+158//403/PR.: *Dobrochachubananogut*, **Kremnicbánya** 1328: *Cremnychbana*, **Sevnicbánya** 1340: *Schebnich-Banya*, **Telekbánya** 1341: *Telukbanya*.

Bár 'település Baranya vm. ÉK-i részén a Duna mellett' *1296, 1328/329//388, 1329/378/388, 1342 (Cs. 2: 471), 1344 (Cs. 2: 471, F. 9/7: 42): *Boor*, p., t., v., 1323: *Jo. f. Bor de Bor*, p. *Bor* (Gy. 1: 278), 1341: *Bar* (Cs. 2: 471, A. 4: 160).

Barabás 'település Bereg vm. Ny-i részén, Lampertszászától Ny-ra' 1323, 1325, 1327, 1329, 1332–5/PR.: *Barlabas*, 1327: *Barlabaas*, 1332–5/PR.: *Ba(r)rabach ~ Banabas* (Gy. 1: 529), 1335: *Bareabach* (ComBer. 14, Lehoczky 2: 6), 1347: *Barrabas* (A. 5: 113).

Baracska 1. 'település Bars vm. D-i részén' 1269>343, 1293, 1322, 1327, 1330, 1332/PR., 1340 (A. 4: 36), *1342 (Str. 3: 482): *Barakcha*, p., t., v., [1290–301]: *Barahca*, 1291/[1300 k.], 1324, 1337 (Str. 3: 290): *Baraccha*, 1298/350, 1322, 1325: *Brakcha*, p., 1321: *Braccha*, 1327/382: *Baracha*, [XIV. eleje]/383: *Baratha*, 1332/PR.: *Bartuka* (Gy. 1: 427), 1340: *Barachka* (Balassa 97–8), 1341: *Brachka*, p., t. (Z. 1: 630), 1347: *Barathka*, p. (Str. 3: 635–41). **2.** 'település Bodrog vm. Ny-i részén Botmonostorától D-re' *1220/550: *Porozka* (VRH. 114: 462), 1320: *Baraccha*, [1322 u.]: *Barascha*, v. (Gy. 1: 709).

Barak 'település Bars vm. DNy-i részén Füstől DK-re' *1246: *Bork*, t., 1322: *Barak*, p., v., 1330: *Borok*, p., v. ~ *Boruk*, p., v. (Gy. 1: 428).

Barakony 'település Bihar vm. középső részén Cséffától É-ra' 1332–7/PR.: *Barakun*, v. ~ *Barkun*, v. (Gy. 1: 598).

Báránd 'település Bihar vm. ÉNy-i csücskében' [1272–90]: *Barand*, v. (Gy. 1: 598).

Baranka 'település és vár Bereg vm. K-i részén' 1273: *Borynka*, castr., 1274, [1291–300]: *Baranka*, castr., [1321]: *Baranca*, p., 1336/342: *Boranka*, castr. (Gy. 1: 529–30). Vö. **Baranka útja**.

Baranka útja 'Ilosva határában említett, Baranka felé vezető út Bereg vm.-ben' 1341/342//XVIII.: *Baranka utha*, via (Gy. 1: 530, 541). Vö. **Baranka**.

Baran-ság l. **Barany-ság**.

Baranya I. 1. 'Bereg vm.-ben Adony és Galgó határában említett tó' 1342: *Baranya*, lac. (Z. 2: 35). **II.**

1. 'település és vár Baranya vm. K-i részén a Karasó mellett' +1093/404 (DHA. 294), 1231/244/263, 1232, 1245, 1247, 1249/291, 1250/251, [1259–66]/XIV., +1264/[XIV.], 1266 (Bp. 1: 89), 1269, 1272 (Bp. 1: 128), 1273 (Bp. 1: 133), 1274 (Bp. 1: 143), 1274/291 (Z. 1: 37), 1274/323 (Z. 1: 35), 1275 (Sztáray 1: 20), 1278, [1279–80], [1279–90], 1280 (Bp. 1: 187), [1280 k.]/289, 1281 (H. 8: 211–2), 1281/364, 1288/302, [1288 k.] (Z. 1: 66), [1290 k.], [1290–91], [1290–301] (RegArp. 4359), 1292/295 (Bp. 1: 279), 1295, 1296, 1296 (H. 7: 250, 252), 1296/324, 1298, [1300 k.], 1301 (Z. 1: 106), 1302, 1303 (A. 1: 63), 1305, 1305 (A. 1: 95), 1308 (A. 1: 143–4), 1310 (Z. 1: 127), 1311, 1313 (A. 1: 305–6), 1313 (Z. 1: 144–5), 1314, 1315, 1315 (A. 1: 377, 386), 1316 (A. 1: 395), 1319, 1320, 1324, 1327, 1328 (Z. 1: 308), 1329 (Csáky 1: 59), 1330 (Z. 1: 349), 1332–5/PR., 1333 (Z. 1: 417), 1333 (Bánffy 1: 74), 1334 (A. 3: 116), 1334 (Z. 1: 440), 1335 (Z. 1: 469), 1335 k. (A. 3: 168), 1336 (A. 3: 277), 1337 (A. 3: 337), 1338 (A. 3: 456), 1338 (Z. 1: 525–6), 1339 (A. 3: 616–9), 1342 (A. 4: 213), 1342 (Z. 2: 44–5), 1343 (Z. 2: 72), 1345 (A. 4: 535, 543), 1347 (Z. 2: 243), 1349 (Z. 2: 378, 380, 389), 1350 (Z. 2: 415): *Barana*, castr. (Gy. 1: 279–80), 1141–61: *Brangna* (Kniezsa, MoNép. 469), 1192/374/425, 1221/550: *Barona*, 1193: *Braina*, +1198/+235//404, 1215/363, 1217/350/367, [+1219–35]/350/404, 1274/409 (Sztáray 1: 18), 1296 (RegArp. 4066), 1315, 1322 (A. 2: 56), 1328 (Z. 1: 308, 310–11), 1334 (Z. 1: 430, 433), 1335 (Z. 1: 474, 478), 1336 (Z. 1: 482), 1338 (Z. 1: 537, 544, 577), 1338 (A. 3: 509), 1339 (H. 3: 139), 1340 (Z. 1: 576), 1341 (A. 4: 175), 1341>348 (Z. 2: 310), 1342 (A. 4: 225), 1342 (Z. 2: 48–9), 1343 (Z. 2: 90), 1344 (A. 4: 416), 1344 (Z. 2: 113), 1344 (Str. 3: 535), 1345 (Z. 2: 154, 169), 1345 (Str. 3: 558), 1346 (Z. 2: 186, 199), 1347 (A. 5: 62, 68, 87, 163), 1347 (Z. 2: 235, 257, 259–62, 275), 1348 (A. 5: 220), 1348 (Z. 2: 291, 294–5, 301, 317, 328, 341), 1348 (Str. 3: 659), 1349 (A. 5: 280), 1349 (Z. 2: 353, 355, 363, 396, 405–6), 1350 (A. 5: 352), 1350 (Z. 2: 421, 439, 443): *Baranya*, 1212/397/405: *Braigna*, [1200 k.]/896 u.-ra, 1281 (H. 7: 176), 1281 (Szendrei 3: 26): *Borona*, castr., 1227/443: *Brana*, 1239: *Brai(n)gna*, 1253>XIX.: *Baronya*, castr., 1263 P./PR.: *Bragna*, 1264 P./PR.: *Baragna*, 1311 (A. 1: 242), 1328 (Z. 1: 307), 1334 (Z. 1: 437), 1345 (Z. 2: 156–7), 1346/393 (A. 4: 583), 1348 (Z. 2: 298): *Barania*, 1321, 1332–5/PR.: *Baranha*, 1327 (Z. 1: 297), 1331 (Z. 1: 371), 1332–5/PR., 1336 (Z. 1: 486, 488), 1338 (Z. 1: 526, 550): *Baran*, 1332–5/PR.: *Bara(na)* ~ *Barancha* ~ *Baram* (Gy. 1: 279–80), 1342: *Baronia* (A. 4: 203) | **Lat.** [1177]/500 k.: *Braniensis*, castr., 1224/399: *Baranensi*,

[1230]/231: *Baraniaensi*, 1296/324: *Baranensis* | **Ol.** 1308: *Paringnia* (Gy. 1: 279–80). **Baranyavár** néven is említik.

Baranyavár ’település és vár Baranya vm. K-i részén a Karasó mellett’ 1332–5/PR.: *Baranawar* ~ *Baranauar* (Gy. 1: 280), 1341: *Baranavar* (Cs. 2: 460, A. 4: 130). L. **Baranya (II.1.)**. Vö. **Duldumast.**

Baran(y)-ság ’Baranya vm.-ben Pécsvárad határában említett domb’ 1349: *Baransag*, montic. (A. 5: 260).

Barát ’település Csanád vm.-ben, Makófalvától Ny-ra feketett’ 1274>340: *Barath* (Gy. 1: 847). → **Ne.** **Barátpüspöki** 1281: *Baratpyspuky*, **Barátúr** 1332–5/PR.: *Baratur* | **-i:** **Barátinyárágy** 1323: *Barathynarag*.

Barátinyárágy ’település Borsod vm. D-i részén a Nyárágy patak mellett’ 1323: *Barathynarag*, t., 1323, 1326: *Baratynarag*, t., 1325: *Baratinarag*, p. (Gy. 1: 793). L. **Nyárágy (II.3.)**.

Baratka ’település Bars vm. K-i szélén Lévától D-re’ 1156/347, [1158 k.]: *Bratka*, p., v., 1209 P.: *Bretka*, v. (Gy. 1: 428), 1347: *Barathka* (Mező, Patr. 254, Str. 3: 646).

Barátpüspöki ’település Bihar vm. É-i részén az Értől Ny-ra’ 1281: *Baratpyspuky* ~ *Barathpyspuky*, v., 1282: *Baratpispuki*, v. (Gy. 1: 655), 1339: *Baratpispuky* (J. 204, ComBih. 32, F. 8/4: 378).

Barátúr ’település Baranya vm. É-i részén Pécestől É-ra’ 1332–5/PR.: *Baratur* ~ *Barat(ur)* (Gy. 1: 281).

Barázda ’település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re’ 1294: *Barazda*, p. (Gy. 1: 281). Azonos az **Ördög barázdája** árokkal határolt birtokkal (Gy. 1: 272). → **Ne.** | **~ja Ördög barázdája** [1259–66]/XIV.: *Wrdugbarazdaya*.

Barbata ’Bars vm. középső részén Bars várától D-re fekvő föld’ 1269: *Barbata*, t. (Gy. 1: 429).

Barc 1. ’település Bars vm. középső részén Győrödtől DNy-ra’ 1272/273, 1273, [1273 k.], 1327 (Z. 1: 299): *Borch*, p., t., 1278/322, 1328/523: *Barch*, m., p. (Gy. 1: 429). **2.** ’település Borsod vm.-ben a Sajó mellett, a Tardona patak torkolatának közelében’ 1280, 1332–5/PR.: *Borch*, v. | **~i** 1213/550: *Discilou de v. Borici* (Gy. 1: 755).

Barca I. 1. ’az Olt bal oldali mellékvize az egykori Barca földön’ 1211/231 PR.: *Borsa* ~ *Borza*, aqua, 1222 P., 1222/[1260–70], 1222/280: *Burza*, aqua (Gy. 1: 821, 823, 826–7, EO. 1: 38, 119). Vö. **Barca (II.2.) II. 1.** ’település Borsod vm. ÉNy-i részén Kazától DNy-ra’ +1194/[1230 k.]: *Borcha*, t., [1327–42]: *Barcha*, p. (Gy. 1: 755), 1347: *Parcha* (Cs. 1: 177). Egyik részét **Felbarca** néven említik. **2.** ’az Olt nagy D-i kanyarulata és a dél-erdélyi havasok közrezárta medence, a Barca folyó tágabb környéke’ 1211/231 PR., [1213] (EO. 1: 62), 1213/218 PR., [1221 v. 1222] (EO. 1: 117), [1224] (EO. 1: 130), 1225 P./PR., [1231] (EO. 1: 160–2), 1234 e., 1278 (EO. 1: 361): *Borza*, t., [1213] (EO. 1: 62), 1218 P., 1222/280, 1222 P., [1222]/[1260–70] (EO. 1: 123), [1232] P./PR. (EO. 1: 166), [1234] (EO. 1: 170), [1250 k.]/1241-re: *Burza*, civ., prov., t., *1222 P./PR.: *Bursa*, 1223 P./PR., [1224] P./PR. (EO. 1: 128), [1224]/278 (EO. 1: 129), [1224] P./PR. (EO. 1: 131), [1225] P./PR. (EO. 1: 135–6), [1225]/278 (EO. 1: 140), [1226] P./PR. (EO. 1: 142, 144): *Boza*, t., 1223 P./PR., 1224 P./PR., 1225 P./PR., 1226 P./PR.: *Boze*, t., 1224 P./PR., 1225 P./278, 1225 P./PR., 1231 P., 1231 P./PR.: *Borze*, t., 1232 P./PR., 1234 P./PR., 1235 P./PR.: *Burze*, t. (Gy. 1: 826), 1349: *Barza*, t. (SzékOkl. 1: 57, Juhász, Tájn. 62) | **Lat.** 1240, 1288/XIII.: *Burcia* | **Ol.** *1309–11: *Burzia* | **Ném.** [1326]/1211-re: *Wurcza*, terr., [1331]/1211-re: *Wurza* (Gy. 1: 826). Vö. **Barca (I.1.)**.

Bárca ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától D-re’ 1230, 1308, 1314, 1317: *Barca*, v., +1262/[XIV.], [1263–75], 1269, [1270], 1277, 1278, [1282], [1283], 1288, 1288/297, [1288 e.], [1288 k.], [1288–99], [1288–304], [1289 u.], [1290–300], [1290–301], 1291, [1291–93], 1297, 1299, 1300, [1300 k.], [XIV. eleje], [1301–4], 1303, 1303/482, [1305 e.], [1306–22], [1309–12], [1310–20], 1311, 1312, 1314, [1314], [1314–21], [1314–44], 1316, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1322>358,

1324, 1329, 1330, 1331, 1332, 1332–5/PR., 1333 (A. 3: 11), 1335 (A. 3: 138), 1337 (A. 3: 428), 1339 (SszKO. 8), 1340 (A. 4: 13), 1346 (A. 4: 636): *Barcha*, p., t., v., 1332–5/PR.: *Warza* (Gy. 1: 64–6), 1350: *Barcza* (A. 5: 349). A XIII. század végén már három faluból állt: **Al-, Fel- és Középbárca**.

Barckasa ? 'település Csanád vm. ÉNy-i részén a Tisza mellett' 1312/735: *Barchkasa* (Gy. 1: 847).

Barics bükkje 'Baranya vm.-ben Hetény határában említett hely' [+1235]/350/404: *Borichbuky*, loc. (Reuter, Hh. 21).

Barkaszó 'település Bereg vm. Ny-i részén Munkáctól DNy-ra' 1312: *Burkuzlou* ~ *Barkazow*, p., 1314: *Borkuzlou*, p., 1315: *Borkozso*, p. (Gy. 1: 530), 1336: *Borkoslou* (ComBer. 14. Kállay 1: 115).

Barkfalva 'település Baranya vm. DK-i részén, Kácsfalva környékén feketett' 1289/291: *Borkfolua*, v., 1346: *Barkfolua*, p. (Gy. 1: 281), 1350: *Barkfalua*, p. (Z. 2: 413).

barkócafa 1330 (Sepse, Baranya vm.): a-em quercus *borkolchafa* dictus (Gy. 1: 377).

Barlád 'település Bács vm. DK-i részén Kabol mellett' 1301: *Barlad*, t. (Gy. 1: 213), 1339: *Baryad* (Iványi 2: 37), 1348: *Barlyat* (Iványi 2: 37, Z. 2: 309).

Barlang-[hegy(e)] 'a Latorca, a Szolyva, a Borsova és az Ilosva völgye által közrefogott hegy Bereg vm.-ben' 1341/342//XVIII.: usque qd. *montem Barlangum* (Gy. 1: 519, 541), 1467: *Barlanghege* (OkI Sz. *barlang*, FNE Sz. *Borló*).

Barmó 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesér mellett D-re' 1273/392/477: *Bormow*, t., 1327/589: *Borumou*, p. ~ *Borumo*, v. ~ *Morumou* (Gy. 1: 598). Alakváltozata **Barmód**. Valamely részét **Kisbarmó** néven is említik.

Barmód 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesér mellett D-re' 1337: *Bernold* (EH. 80). L. **Barmó**.

barna → | ~ja: *Apabarnája* 1344: *Apabarnaya*.

Baróc l. **Baróc(s)**.

Barócs 'település Bars vm. DNy-i részén' 1231: *Burulch*, v., 1251/271, 1299: *Borouch*, 1256, 1291: *Borolch*, t., 1324: *Boroth* [ɔ: *Boroch*], 1327/382: *Baroch* (Gy. 1: 429). → Vö. még **Baróc(s)**.

Baróc(s) 'Borsod vm.-ben Dédes határában említett patak' 1247: *Borosk* [ɔ: *Borosc*], fl. (Gy. 1: 735, 770).

Báród 'település Bihar vm. K-i részén Berténytől K-re' [1291–94]: *Baroud*, v. (Gy. 1: 598).

Baromlak 1. 'település Bihar vm. ÉK-i határszélénél' 1327/469: *Boromlak*, p. (Gy. 1: 598). **2.** 'település Csanád vm. DNy-i részén Egyházaskér vidékén' +1247/+248//572: *Borumlak* ~ *Barumlak*, +1247/+248//572, +1284/320//572: *Barumlok*, p. (Gy. 1: 847). **3.** 'település Csanád vm. Ny-i részén, Lele és Tömpös vidékén feketett' 1247>340, +1256: *Borumlok*, v. (Gy. 1: 847).

Bars 'település és vár Bars vm. középső részén a Garam mellett, a vm. központja' 1075/+124/+217 (DHA. 213, 218), [1200 k.]/896 u.-ra: *Borsu*, castr., 1075/+124/+217 (DHA. 214), 1156, 1206, 1209, +1214/334, 1228, 1229/237, 1230, 1232, 1236/239, 1240, 1240/253, 1244/333/371, 1245, 1246, 1253, 1258 (H. 8: 73), [1259 u.], 1265, 1266, 1270, [1270–72], [1271]/272/298, 1272 (RegArp. 2218, Str. 1: 602), 1275 [ɔ: 1272], 1276, 1278/322, [1278], 1284, 1286/XVI., [1290–300] (Kállay 1: 36), 1293, 1295, 1300, 1310, 1318, 1321, 1322, 1324, 1327 (Z. 1: 299), 1331/351, 1332/PR., 1335 (Str. 3: 262–3, 273), 1337 (Str. 3: 273, 290), 1338 (A. 3: 480), 1339 (A. 3: 552, 573–4), 1339 (Str. 3: 348–9), 1340 (Z. 1: 593), 1340 (Str. 3: 367–8), 1341 (A. 4: 70), 1341 (Str. 3: 404), 1342 (Str. 3: 459–60), 1343 (Str. 3: 490–1, 496), 1344 (Str. 3: 536), 1347 (A. 5: 103), 1348 (A. 5: 207), 1349 (Z. 2: 390), 1349 (Str. 3: 678, 687–9): *Bors*, castr., civ., p., v., 1287, 1317: *Boors*, 1316, 1344 (Z. 2: 96, 116): *Burs*, 1329/520: *Bwrs* (Gy. 1: 429–31) | ~i 1300: *Borsy* (EO. 1: 599), 1308–11/P. leg.: Nnicholo arcidiachono de *Borsi* (Gy. 1: 431) | **Lat.** +1124/+217 (DHA. 418): *Borsensem*, 1156, 1226, 1228, 1231, 1232, 1236 (DHA. 204),

1251/271, 1255, [1270–72]>390, 1275, 1275 [ɔ: 1272], 1284, 1286/XVI., [1290–301], 1300, 1301, 1302, 1306, 1308, 1309, 1310, 1315, 1316, 1324, 1327, 1331, 1332/PR.: *Borsiensis*, castr., civ., v., 1156/347, 1210, +1214/334, 1214/269, 1221, 1233/PR., 1236, 1237, 1272, 1290, [1291 u.], 1293, 1293/322, 1294, 1319, 1319/494, 1322, 1331/351, 1332/PR.: *Borsiensi*, castr., 1156/347, 1262, 1263: *Borsensis*, castr., 1208: *Bursensi*, 1275/354, 1276: *Bursyensi*, 1279, 1300, 1322, 1329: *Borsienses*, 1309/367: *Borsyensis*, castr., 1320, 1322, 1323, 1331/351: *Borsiensem*, civ., 1322: *Bursiensis*, 1332/PR.: *Bursiensi* ~ *Borciensi* ~ *Borciensis* ~ *Burciensi* (Gy. 1: 429–31).

Barsa ’település Bihar vm. Ny-i részén az Ölyvös patak mellett’ 1216/550: *Bursa*, v., *1323: *Morsa* (Gy. 1: 598). A kettéosztott falut **Kéttbarsa** néven is említik.

Bársonyos ’Bodrog vm.-ben Szőlős határában említett állóvíz’ 1255: *Barsunus*, stag. (Gy. 1: 729).

Bartány ’település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrogtól ÉK-re’ [1290]: *Borcan*, v. (Gy. 1: 709), [1290]: *Bartan*, v. (RegArp. 3674), 1323, 1347 (Cs. 2: 193, Z. 2: 236–7): *Barthan* (Gy. 1: 709), 1347: f. Lad-i de *Barth* (Z. 2: 236–7).

Basa ’Bereg vm.-ben Urkurtelke határában említett patak, a Mic mellékvize’ +1255/XIV.: *Basa*, aqua (Gy. 1: 550).

Basarág ’település Arad vm. Ny-i határánál a Száraz-ér mellett’ 1222/550: *Bursorog* [ɔ: *Bwsorog*], t., 1232: *Posorogh*, t., 1333/PR.: *Bozarak* (Gy. 1: 173).

Bask ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától Ny-ra’ 1322>358, 1328, 1330>358, 1335 (A. 3: 184–5), 1347 (Sztáray 1: 202): *Bosk*, t. (Gy. 1: 61), 1335: *Bosd* (A. 3: 183) | ~i 1326: Dom. de *Bozky*, 1331: Pousa de *Bosky* (Gy. 1: 67), 1347: Mathei de *Bosky* (Sztáray 1: 203). Vö. **Baski-patak**. → Vö. még. **Bask(i)**.

Bask(i) ’település Baranya vm. Ny-i részén a Dráva közelében’ 1318: Micael f. Gurbune de *Boski* (Gy. 1: 281).

Baski-patak ’Abaúj vm.-ben Gard és a szomszédos Bask határán említett patak’ 1330: *Boskypotok* (Gy. 1: 67, 85). Vö. **Bask**.

Bata ~ **Báta 1.** ’település Baranya vm. középső részén a Kőrös patak közelében’ 1332–5/PR.: *Bacha* (Gy. 1: 341). L. **Mindszent (3.). 2.** ’település Borsod vm. ÉNy-i részén, Velezd határosa’ 1347: *Batha*, p. (Cs. 1: 169). Esetleg összefügg a **Bata köve** névvel.

Bataföldre ’Bars vm. DNy-i részén Belleg határában említett föld’ 1331: qd. particulam de t. Bylegh, que al. nom. *Bathafeulde* dicitur (Gy. 1: 435). Egy 1332-ből való oklevél arról tudósít, hogy Wytalus fia Lampert *Katha* nevű leánya eladja itteni részét (Gy. i. h.). A helynév előtagjában esetleg az ő nevének tévesen írt formája jelenik meg.

Bata köve ’Borsod vm.-ben Tardona határában említett hely’ [1240]: *Bathakue* (Gy. 1: 810). Vö. **Bata (2.)**.

Bata- ~ Bátamindszent(e) ’település Baranya vm. középső részén a Kőrös patak közelében’ 1332: Batham f-m Laur-i de Mendscenth, 1332–5/PR.: *Katamo(n)zente* (Gy. 1: 341), 1473: *Bathamyndzenth* (Cs. 2: 507–8, Mező, Templ. 215). L. **Mindszent (3.)**.

Bátat □ ’település Baranya vm. ÉK-i részén a vm. határánál, ott, ahol a Báta patak (Tolna vm.) a Dunába torkollik’ 1346, 1347, 1348: *Bathathew*, p. (Cs. 2: 471, Z. 2: 259), 1347: *Bathatuu*, p. (Cs. 2: 471, Z. 2: 257) ~ *Bathathu*, p. (Z. 2: 258) ~ *Bathatew*, p. (Z. 2: 259–61, 287) ~ *Bathatu*, p. (Z. 2: 260), 1347, 1349: *Bathateu*, v. (Cs. 2: 471, Z. 2: 257, 378), 1348: *Bathatheu* (Z. 2: 299, 320–1). L. **Bátatöve**.

Bátatöve ’település Baranya vm. ÉK-i részén a vm. határánál, ott, ahol a Báta patak (Tolna vm.) a Dunába torkollik’ +1015/+158//403/PR.: *Batatie*, v., +1015//XV.: *Bathathewe* (DHA. 73, Gy. 1: 281),

+1015/+158//XV.: *Bathatwe*, +1015/+158//XVII.: *Bathathoe*, +1015/+158//XVIII.: *Bathatwo* (DHA. 73), 1345: *Bathatue* (Cs. 2: 471, Z. 2: 169). Alakváltozata **Bátató**.

Bátka(j) ’település Bács vm. D-i részén a Duna mellett, Péterváradtól Ny-ra’ 1250: terra, que Futog et a quibusdam *Batkay* nominatur (Gy. 1: 219), *1308 k.: Andreas de *Batka* (Z. 1: 121, Iványi 1: 30). L. **Futak**.

Bátor 1. ’település Abaúj vm. Ny-i részén a Rakacától D-re’ 1323/390: *Bathur*, t., 1332–5/PR.: *Bator* ~ *Batur* (Gy. 1: 68). **2.** ’település Bereg vm.-ben Lampertszásza mellett D-re’ 1232>360: *Batur*, v. (Gy. 1: 530). **3.** ’település és monostor Bihar vm. DNy-i részén a Fekete-Körös mellett’ [1177]/202–3/XV., 1316/382, 1324, 1332–7/PR., 1344: *Batur*, mon., p., v., 1332–7/PR.: *Batus*, v. (Gy. 1: 598). **4.** ’település Bodrog vm. Ny-i részén Bükedtől D-re’ 1343: *Bathor* ~ *Bathur* ~ *Batur*, p. (Z. 2: 83). L. **Bátoregyháza**. **5.** ’település Csanád vm.-ben, helye ismeretlen’ 1230: *Baatur*, v. (Gy. 1: 848). → **Ne. Bátoregyház** 1323: *Bathorighaz*, **Bátoregyháza** 1340: *Batureghaza*, **Bátorfalva** 1334: *Bátorfalva* [modernizált alak], **Bátor-hegy** 1349: *Baturheg*, **Kisbátor** 1325: *Kyusbatur* | **-d: Bátordegyháza** 1341: *Baturdeghaza*, **Kisbátord** 1279/325: *Kyusbaturd*.

Bátordegyháza ’település Bodrog vm. középső részén Bükedtől D-re’ 1341: *Baturdeghaza*, p. (Gy. 1: 710). L. **Bátoregyháza**.

Bátoregyház ’település Bodrog vm. középső részén Bükedtől D-re’ 1323: *Bathorighaz*, p. (Gy. 1: 710), 1345: *Baturighaz*, p. (Z. 2: 184). L. **Bátoregyháza**.

Bátoregyháza ’település Bodrog vm. középső részén Bükedtől D-re’ 1340: *Batureghaza*, t. ~ *Baturheghaza*, t. (Gy. 1: 710). Alakváltozata **Bátoregyház** és **Bátordegyháza**. **Bátor (4.)** néven is említik.

Bátorfalva ’település Bács vm. D-i részén Földvár vidékén’ 1334: *Bátorfalva* [modernizált alak] (Iványi 1: 31, Kázmér, Falu 185).

Bátor-hegy ’Bereg vm.-ben Kígyós környékén említett hegy’ 1349: *Baturheg*, mo. (Z. 2: 403).

Bátya l. **Bágya**.

Bátyok ’település Abaúj vm. ÉK-i csücskében’ 1323: *Bagak* (Gy. 1: 68).

Battyán ’település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrogtól É-ra’ 1305/342, 1341 (Cs. 2: 194, A. 4: 109): *Bathyan*, p., 1331, 1341 (Cs. 2: 194, A. 4: 110): *Bothyan*, p., [I. Kar.]>412: *Bathian* (Gy. 1: 710).

Bátyú ’település Bereg vm. Ny-i részén Lónyától ÉK-re’ 1270/272/476, 1272/476: *Bacy*, t., v., 1270>371: *Baty*, 1285>358: *Batew*, v., 1327>358: *Bateu*, v. (Gy. 1: 530).

(Beangh) ’település Baranya vm.-ben, helye ismeretlen’ 1295: *Beangh*, t. (Gy. 1: 282).

Béb ’település Csanád vm. Ny-i részén Oroszlános közelében’ +1247/+284//572, +1256, 1274>340, +1285/572, 1315>385, 1321>385: *Beeb*, p., t., v. (Gy. 1: 848).

Becessege ’település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma patak közelében’ [1258 e.]/258>344: ad vicinitatem t-e Bethe [ɔ: Beche ?] ... que *Bethezege* [ɔ: Beche- ?] diceretur (Gy. 1: 282). Vö. [1275]: Laur. f. Beche (Gy. 1: 290), 1432: *Bechefalwa* (Cs. 2: 471).

Becse ’település és révhely Bács vm. ÉK-i részén a Tisza mellett’ *1332–7/PR.: *Boche*, 1338/439: *Beche*, 1338–40/PR.: *Bosac* (Gy. 1: 214). Alakváltozata **Becsej (1.)**.

Becsej 1. ’település és révhely Bács vm. ÉK-i részén a Tisza mellett’ 1238/377, XIV./1091-re: *Bechey*, loc., v. (Gy. 1: 214). L. **Becse**. **2.** ’település Baranya vm. középső részén a Dráva mellett’ 1328: *Bechey* (Gy. 1: 282). Alakváltozata **Becső**.

Becseny ’település Baranya vm. középső részén Pécestől D-re’ 1181: v. que vocatur *Becen*, ad sepulchrum ux-is Becen (Gy. 1: 284).

Bees kapuja 'Abaúj vm.-ben Gálya határában lévő hely' 1332: *Bechkapua*, vall. (Gy. 1: 84).

Bees □ 'település Baranya vm. középső részén a Dráva mellett' 1296, 1349: *Becheu*, p. (Gy. 1: 282, Cs. 2: 471, A. 5: 280). L. **Becsej (2.)**.

Bedesfölde 'település Borsod vm. K-i részén, Keresztúr határosa' 1332: *Bedesfolde*, t. ~ *Bedesfeulde*, t. (Gy. 1: 755).

Bégány 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától ÉNy-ra' 1332–5/PR.: *Bygan* ~ *Beken* (Gy. 1: 530), 1347: *Began* (ComBer. 161, Z. 2: 278).

Begé(c)s 'település Bihar vm. Ny-i részén Zsadány közelében' *1271: *Beghes* (Cs. 1: 604), 1341: *Buges* (J. 208, ComBih. 35).

Begej 'Bodrog vm. É-i részén említett birtok' +1015/220 k.: *Bege* , pr. (DHA. 78, Benkő, NT. 180, Benkő, BMN. 28–9). GYÖRFFY az adatot Keve vm.-be helyezi (Gy. 3: 315).

Begés l. **Begécs**.

Begya ? -maláka 'Baranya vm.-ben Franceusfölde határában említett víz' 1296/346/408: *Begyamalaka*, aqua (Gy. 1: 303).

Bejke 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DNy-ra' 1274 [□: 1275]>393: *Beyka*, t., 1275: *Beke*, v., 1339>393: *Beyke* (Gy. 1: 282).

béka → **Béka-tó** 1303/352//450: *Bekatho*, **Békatorok** 1341: *Bekaturuk* | **-s: Békás-hát** 1327/589: *Bekas hat*, **Békáspapd** 1330/477: *Bekaspab[d]*, **Békás-tó** 1315/339: *Begas tow*.

Békás-hát 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett hely' 1327/589: *Bekas hat*, loc. (Gy. 1: 636).

Békáspapd 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó mellékén' 1330/477: *Bekaspab[d]* (Gy. 1: 355). L. **Papd**.

Békás-tó 'Borsod vm.-ben Varbó és Csanyik határában említett tó' 1315/339: *Begas tow* (Gy. 1: 767). L. **Béka-tó**.

Béka-tó 'Borsod vm.-ben Varbó és Csanyik határában említett tó' 1303/352//450: *Bekatho*, stag. (Gy. 1: 815). Alakváltozata **Békás-tó**.

Békatorok 'település Baranya vm. DK-i részén, Baranyavár környékén feketett' 1341, 1342: *Bekaturuk* (Cs. 2: 472, A. 4: 130, 213).

Bekény 'település Bács vm. DK-i részén Szentivántól É-ra' 1318/325: *Bekun* (Gy. 1: 214). **Szolgabekény** néven is említik.

Békés 'település és vár Békés vm. DK-i részén a Fekete- és Fehér-Körös összefolyásánál, a vm. központja' 1203/342//447, 1213/550, 1214/550, 1221/550, 1229/550, 1234/550, [1245–70]//326>365, 1261/271 (DHA. 307), 1278 P./PR. (EO. 1: 358), 1279 (EO. 1: 365), 1283/375, 1284/360>391, 1310, 1313, 1329, 1332–7/PR., 1337 (A. 3: 319), 1341 (A. 4: 92), 1342 (A. 4: 232), 1343 (A. 4: 307), 1346 (Kar., Békés 2: 27), 1347 (A. 5: 127), 1347 (Bánffy 1: 151): *Bekes*, v., 1215/550: *Bikes*, 1219/550: *Békes* ~ *Bekves* (Gy. 1: 503), 1220: *Bekues* (Kar., Békés 2: 27), 1223/228/243: *Bokes*, 1229 P./PR.: *Betis* [ɔ: *Becis*], 1236 P./PR., 1295/423: *Bekis*, castr., 1320 P./PR.: *Bekeis*, XIV./1046-ra: *Belus* ~ *Selus* [ɔ: *Bekus*], castr. (Gy. 1: 503) | **Lat.** 1213/550: *Bekesiensis*, 1221/550: *Bekesienses*, 1222, +1222, 1223, 1223/245, 1223/359, 1224, 1224/240 k., 1224/326, 1224/331: *Bekesiensi*, 1328: *Bekesyensis* (Gy. 1: 503).

Bekeskereke 'település Bács vm. Ny-i részén, Bácstól É-ra feketett' 1321/336: *Bekuskerequi*, p., t. (Gy. 1: 214).

bel → **Belküllöd** 1341: *Belkulud*, **Bél-** ~ **Belmező** [1291–94]: *Bel Mezeu*, **Belpércs** [1291–94]: *Belperch*, **Bel-Sár** [1230]/231: *Belsar*, **Belszond** 1192/374/425: *Belzud* [□: *Belzund*], **Beltömpös** 1337: *Belthembes*.

Bél 1. 'település Baranya vm. É-i részén Péctől ÉNy-ra' [1290 k.], 1332–5/PR.: *Beel*, v., 1332–5/PR.: *Bel* ~ *Bhel(un)* ~ *Bek* (Gy. 1: 282). **2.** 'település Bars vm. D-i részén' 1291, 1339 (Str. 3: 342): *Beyl*, p., 1311, 1331, 1339 (Str. 3: 343): *Beel*, t. (Gy. 1: 433), 1339: p. *Beel* alio nomine Fuldespeturfulde nominate (Str. 3: 342–3). L. **Földespéterföldre**. **3.** 'település Bihar vm. DK-i részén Belényestől DNy-ra' *1342: *Bel* (A. 4: 230). **Béli** és **Bélifalva** néven is említik. **4.** 'település Borsod vm. Ny-i részén az Eger patak forrásvidékénél' +1232>765, 1261/271, 1288, 1289, 1293, 1293/364, 1295, 1297, 1298 P., 1299 (Hanvay 54), 1300, 1301/378 (BorsOkl. 140), 1310, 1317, [1319 k.], 1320, 1323, 1324, 1325/427/470, 1330/771, 1332–7/PR., 1347 (A. 5: 122): *Beel*, t., 1245: *Beyl*, 1261/323, 1282/411, [1320 k.], 1327, 1332–7/PR.: *Bel*, t., 1322: *Betl*, 1332–7/PR.: *Behel* ~ *Behol* ~ *Kael* (Gy. 1: 755–6). **Mónosbél** néven is említik. Történetileg összefügg vele **Háromkút** apátság és az alatta kialakult **Apátfalva** is. → **Ne. Bél-** ~ **Belmező** [1291–94]: *Bel Mezeu*, **Bélvárad** 1330: *Bel Warad*.

Béla I. 1. 'a Hernád jobb oldali mellékvize Abauj vm. É-i részén' 1297: *Bela*, fl. (Gy. 1: 106). **2.** 'Bars vm.-ben Béla település határában említett patak' 1228: *Bela*, torr. (Gy. 1: 433). Vö. **Béla (II.1.)**. **II. 1.** 'település Bars vm. ÉK-i részén a Garam bal partján' 1228: *Bela*, t. (Gy. 1: 433). Vö. **Béla (I.2.)**.

Bélád 'település Bars vm. Ny-i szélén Verebélytől É-ra' 1156, 1268, [1272–90], 1275, 1281, 1281/282/413, 1282/413, 1287, 1292, 1294, 1328/523, 1331, 1340 (Balassa 97): *Belad*, p., t., v. (Gy. 1: 433–4).

Bélavár 'település Baranya vm. középső részén Péctől DK-re' 1321: *Belawar*, v. (Gy. 1: 283). L. **Bélvárad**.

Belec(s) pataka 'Bars vm.-ben Magasmart határában említett patak' 1283: *Belechpataka*, fl. (Gy. 1: 460).

Belényes 'település Bihar vm. D-i részén a Fekete-Körös mellett' [1291–94]: *Benenus*, [1297–317]>374/500 k.: *Belinis*, 1309, 1332–7/PR.: *Benenes*, 1332–7/PR.: *Belenus*, v. ~ *Belenes*, v. ~ *Bolenes*, v. (Gy. 1: 599), 1342: *Belenos* (Bunyitai 2: 266).

Beles 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó közelében' 1289/291: *Belus*, v. (Gy. 1: 283).

Beleta 'település Borsod vm.-ben, talán a borsodi vár környékén feketett' 1219/550: *Beleta*, v. (Gy. 1: 758).

Béli 'település Bihar vm. DK-i részén Belényestől DNy-ra' 1332–5/PR., 1334: *Bely*, opp. (Cs. 1: 604, J. 212, ComBih. 38, EH. 110). L. **Bél (3.)**.

Bélifalva 'település Bihar vm. DK-i részén Belényestől DNy-ra' 1333: *Belifol[va]* (EH. 110). L. **Bél (3.)**.

Belisz ? 'település Baranya vm.-ben, Várkony, Kövesdi vidékén említik' +1015/+158//403/PR.: *Bely's z*, +1015/+158//XV.: *Belis*, +1015/+158//XVII., +1015/+158//XVIII.: *Beliz* (DHA. 74).

Belküll□**d** 'település Bodrog vm.-ben Hajszentlőrinctől Ny-ra' 1341: *Belkulud* (Cs. 2: 204, A. 4: 109–10). **Küllöd** valamely rész lehetett.

Belleg 'település Bars vm. DNy-i részén' 1075/+124/+217: in *Bilegi* terram (DHA. 214, Gy. 1: 434), +1124/+217/328: *Bylegi* (DHA. 214), 1156, 1245: *Beleg*, v., 1209 P.: *Beillec*, v., *1284/304: *Byleg*, 1331: qd. particulam de t. *Byleg*, que al. nom. Bathafeulde dicitur, 1299, [XIII. vége], 1317, 1332: *Byleg* (Gy. 1: 434–5).

Bél- ~ **Belmez**□ 'település Bihar vm. ÉK-i határszélénél' [1291–94]: *Bel Mezeu* (Gy. 1: 599), 1347: *Belmezow* (J. 213, ComBih. 38, A. 5: 151).

Belpécs ’település Bihar vm. É-i részén Debrecentől K-re’ [1291–94]: *Belperch* (Gy. 1: 653). L. **Pécs (2.)**.

Bel-Sár ’Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett hely’ [1230]/231: *Belsar* (Gy. 1: 237). Bizonyára összefügg a **Sár (I.1.)** névvel.

Belszond ’település Bács vm. ÉNy-i részén a Duna mellett, Szondtól D-re’ 1192/374/425, [1230]/231: *Belzud* [ɔ: *Belzund*], v., [1230]/231: *Bel Zond* ~ *Belzund* ~ *Bel Zund*, 1237: *Belsund*, v. (Gy. 1: 235). A Szond-i uradalom része.

Beltömpös ’település Csanád vm. Ny-i részén a Marostól É-ra, a Száraz-ér torkolatánál’ 1337: *Belthembes*, p. (Gy. 1: 875). L. **Tömpös (II.1.)**.

[Bel]vámos ’település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Boldvától DK-re’ 1320/358: *Vamus uocata interior* (A. 1: 544). L. **Vámos (II.1.)**.

Bélvárad ’település Baranya vm. középső részén Péctől DK-re’ 1330: *Bel Warad*, v. (Gy. 1: 283). **Bélavár** néven is említik.

Bellye ’település Baranya vm. DK-i csücskében’ 1324: *Belye*, p. ~ *Bele*, t., 1332–5/PR.: *Bellie* ~ *Belya* ~ *Belche* | ~i 1339: nob-es *Billey* (Gy. 1: 282).

Bénd ’település Baranya vm. D-i részén, Valpó vidékén feketett’ 1296: *Beend* (Adatok 1: 69, ÁÚO. 10: 229).

Bene ’település Bereg vm. D-i részén Lampertszászától DK-re’ 1337>359, 1343: *Bene*, p. (Gy. 1: 530, Károlyi 1: 157).

Benedek → *Szentbenedekharaszi*.

Benedekfalva ’település Baranya vm. ÉNy-i részén a vátyi uradalom területén’ 129[3]: *Benedukfolua*, p. (RegArp. 3946).

Benke ’település Bihar vm.-ben Bihar várától É-ra’ [1291–94]: *Benke*, v., 1310: Jo. f. Benke (Gy. 1: 599). **Benkeháza** néven is említik. KÁZMÉR bizonytalan státusú *-falva* utótaggal rekonstruálja (Falu 294).

Benke árka ’Bihar vm.-ben Izsáka határában említett árok’ 1322/338: *Benkearuka*, foss. (Gy. 1: 692).

Benke[háza] ’település Bihar vm.-ben Bihartól É-ra’ 1307 (J. 210), 1310/338: *domus Benke* (Gy. 1: 599), 1357: *Benkehaza* (J. 210, A. 6: 582). L. **Benke**.

Bénye 1. ’település Abaúj vm. középső részén Göncről Ny-ra, a Hernád mellett’ 1280>300/321: *Benny*, p., 1288/358: *Benia*, 1293/496: *Benye*, 1316: *Benya*, p. (Gy. 1: 149–50). L. **Szurdokbénye. 2.** ’település Bodrog vm.-ben, Gara vidékén feketett’ 1345: *Benye*, p. (Cs. 2: 194, Z. 2: 175).

Bény(e)iszurdok ’település Abaúj vm. középső részén Göncről Ny-ra, a Hernád mellett’ [1300], 1300/321: *Benneyzurduk*, p. ~ *Bennyzurduk*, p. (Gy. 1: 150, RegArp. 4301). L. **Szurdokbénye**.

Bényeszurdoka ’település Abaúj vm. középső részén Göncről Ny-ra, a Hernád mellett’ 1300: *Bennazurduka*, t., 1300/321, 1321: *Bennyzurduka*, p., 1311: *Benezurduka*, p. (Gy. 1: 150). L. **Szurdokbénye**.

Bényiszurdok l. **Bényeiszurdok**.

Berán ’település Baranya vm. középső részén Péctől DK-re’ 1307>?: *Berán*, p., 1307>403: *Weran*, 1307>403, 1335: *Beran*, p., 1332–5/PR.: *Byran* ~ *Syran* (Gy. 1: 283).

Bérc 1. ’Abaúj vm.-ben Gard határában említett domb’ 1330: *monticulo Beerch* (Gy. 1: 85). Vö. **Bérc út (1.). 2.** ’Árva vm.-ben Isztebne határában említett hely’ 1316: *ad Berch* ... *in qd. Berch* (Gy. 1: 196).

3. ’Bars vm.-ben Béla határában említett hegy’ 1228: *montis, que dicitur berch* (Gy. 1: 433, 469). **4.** ’Bars vm.-ben Bélád határában említett hegy’ [1272–90]: *ad 1 montem, quod vulg. Beerch dicitur* (Gy.

1: 434). **5.** 'Bars vm.-ben Magasmart határában említett domb' 1283: super monticulum, qui a vulgo *Berch* vocatur (Gy. 1: 460). **6.** 'Bars vm.-ben Sáró határában említett hegy' 1343: in quodam monte *Berch* dicto (ÓmOlv. 162). **7.** 'Bihar vm.-ben Süvegd határában említett hely' 1310/338: *Beerch*, montic. (Gy. 1: 662). **8.** 'Borsod vm.-ben Szalonna határában említett hely' 1249: *Berch* (Gy. 1: 804). **9.** 'Borsod vm.-ben Bizs határában említett hely' [1262]>262: super *berch* (Gy. 1: 759). **10.** 'Borsod vm.-ben Nyomár határában említett hely' 1284/366: *Berch* (Gy. 1: 795). **11.** 'Borsod vm.-ben Palkonya határában említett hely' +?1292: 1 loco quod *Beerch* dicitur (Gy. 1: 799). **12.** 'Borsod vm.-ben a Szuha melletti Nyárágy határában említett hely' 1299: super *berch* (Gy. 1: 794). **Kn.** 1243 (Fáj, Abaúj vm.): super 1 *Berch* (Gy. 1: 79), 1256 (Novaj, Abaúj vm.): ad 1 *Berch* (Gy. 1: 124), 1261 (Kassa, Abaúj vm.): ad *Berch*, ad montem (Gy. 1: 105), +1264/324 (Bózsva, Abaúj vm.): ad 1 *Beerch* ... super ipsum *Beerch* (Gy. 1: 71), 1270/369 (Csány, Abaúj vm.): ad fenetum *Berch* vulg. dictum (Gy. 1: 76), 1271 (Beret, Abaúj vm.): ad 1 *Berch* ... ad alium *Berch* (Gy. 1: 68), 1272/419 (Bakta, Abaúj vm.): ad 1 *Berch* ... in eodem *Berch* ... super 1 *Berch* (Gy. 1: 61), 1300 (Szurdokbénye, Abaúj vm.): iuxta qd. *berch* (Gy. 1: 150), 1310 (Koksó, Abaúj vm.): ad 1 *Berch* (Gy. 1: 114), 1323/390 (Jánok, Abaúj vm.): super qd. *Berch* Kukyly vocato ... super idem *Berch* (Gy. 1: 95–6), 1324/377 (Tökés, Abaúj vm.): ad qd. *Berch* (Gy. 1: 152), 1326/375 (Szurdokbénye, Abaúj vm.): ad qd. *Berch* (Gy. 1: 150), +1326/[1400 k.] (Szántó, Abaúj vm.): ad 1 *Berch* (Gy. 1: 142), 1329/330/407 (Padár, Abaúj vm.): ad 1 *Berch* (Gy. 1: 127), 1330 (Tökés, Abaúj vm.): ad qd. *Beerch* (Gy. 1: 152), 1332 (Gálya, Abaúj vm.): in qd. *berch* ... de ipso *berch* (Gy. 1: 84) | 1325 (Kubin, Árva vm.): ad qd. *Berch* ... ad alium *Berch* (Gy. 1: 197) | 1267/380 (a Duna menti Szekesőhöz közeli Peterd, Baranya vm.): ad qd. *berch* ~ in montem sive *berch* ~ ad finem qd. gracilis *berch* (Gy. 1: 369), 1332 (Bakitelke, Baranya vm.): ad 1 *Berch* (Gy. 1: 275) | 1338/339 (Bilke, Bereg vm.): *berch* Herked (Gy. 1: 533), 1341/342//XVIII. (Ilosva, Bereg vm.): in qd. *Bercz* (Gy. 1: 541) | 1329/358 (Nagymihály, Bihar vm.): *Beerch*, montic. ~ *Berch*, montic. (Gy. 1: 644), 1347 (Sámson, Bihar vm.): *Berch* (J. 334, A. 5: 46) | [1240] (Tardona, Borsod vm.): super 1 *Berch* (Gy. 1: 810–1), [+1267]/+272//+291 (Ziliz, Borsod vm.): ad 1 *Berch* et super illum *Berch* (Gy. 1: 817), 1269 (Szomolya, Borsod vm.): in qd. *Berch* (Gy. 1: 809), 1281/341 (Ludna, Borsod vm.): ad qd. *berch* ... per ipsum *berch* (Gy. 1: 786), 1281/341 (Parasznya, Borsod vm.): in qd. *berch* (Gy. 1: 800), 1281/792 (Bóta, Sáta, Borsod vm.): ad qd. *Berch*, quod vulgariter Byk feu dicitur ~ in fine cuiusdam *Berch* ... in latere ipsius *Berch* ... ad unum *Berch* (Tóth P. 93), 1281/XVIII. (Jétyő, Borsod vm.): ad unum *Berch* ... in latere ipsius *Berch* (Tóth P. 97), 1282/411 (Bél, Borsod vm.): *beerch* Kyslacus (Gy. 1: 757), 1283/464 (Mile, Borsod vm.): ad 1 *Berch* ... in eodem *Berch* (Gy. 1: 788), 1301/378 (Omány, Borsod vm.): *Berch* (BorsOkl. 141), 1303/352//450 (Varbó, Borsod vm.): ad 1 *Bercz* ... super eundem *Bercz* ... aliud *Bercz* (Gy. 1: 815), 1323 (Nyárágy, Borsod vm. D-i részén): ad qd. *Beerch* (Gy. 1: 794), 1326 (Nyárágy, Borsod vm. D-i részén): in qd. *Berch* (Gy. 1: 794), 1329 (Cseb, Borsod vm.): ad qd. *Berch* (Gy. 1: 766), 1332/414 (Bód, Borsod vm.): ad qd. *berch* (Gy. 1: 759), 1341 (Parasznya, Borsod vm.): in acie cuiusdam *Berch* ... in eodem *Berch* (HOKl. 230) | ~i 1246/437 (Németi, Borsod vm.): per *Berchy* ... ab 1 *Berchy* (Gy. 1: 792). → **Ne. Bérc út** 1330: *Beerchuth*, **Kalpi-bérc** 1301/378: Kalpi *berch*, **Kis-bérc** 1280>358: Kyusberk [ɔ: -berch], **Köves-bérc** 1298/390: Kuesbere [ɔ: Kuesberc], **Köz-bérc** 1280: Kuzberch, **Közép-bérc** 1258: kuzepberch, **Lázár-harasztt-bérc** 1301/378: Lazarharast *Berch*.

Bérc út 1. 'Abaúj vm.-ben Gard határában lévő út' 1330: *Beerchuth*, via (Gy. 1: 85). Vö. **Bérc (1.). 2.** 'Abaúj vm.-ben Jászó határában említett út' 1331: *Berchuth*, via (Gy. 1: 100).

Bereg I. 1. 'erdő Bereg vm.-ben Bereg vára körül' 1214/550: *Beregu*, s., 1233: *Bereg*, s., 1233/PR.: *Berech*, s. ~ *Bereyg*, s. (Gy. 1: 530–1). Vö. **Bereg (II.1.). II. 1.** 'vár és uradalom Bereg vm. D-i részén Lampertszásztól ÉK-re' 1214/550: *Beregu*, 1232>360, 1248>394, 1248>402, +?1248>393, 1261 (Lehoczky 2: 4), 1261/271, [1270–90]>390, 1273>435, 1274/409 (Sztáray 1: 18), 1300>379 (RegArp. 4323), 1307 (Z. 1: 115), 1307/355 (Z. 2: 604), 1323, 1327, 1329>520 k., 1331 (A. 2: 543), 1335 (A. 3: 155, 235), 1336 (Bánffy 1: 86), 1337 (A. 3: 375), 1337/373 (Sztáray 1: 120), 1338 (A. 3: 508), 1339

(A. 3: 550), 1339/345 (A. 3: 621), 1340/342 (Bánffy 1: 117), 1341 (Z. 1: 597), 1343 (Z. 2: 77), 1343 (Mihályi 19), 1344 (Z. 2: 98), 1345 (A. 3: 621), 1345 (Sztáray 1: 184), 1347 (Z. 2: 264–5, 278), 1348 (Z. 2: 292), 1349 (A. 5: 293), 1349 (Z. 2: 411): *Beregh*, [1245–64], 1261/271, 1263, [1263]/264, 1264, 1264/270, 1269, 1270/272/476, [1270–72], [1270–72]>295, 1271/284, 1272, 1274, 1279, 1282/379 (Z. 1: 50), 1299, 1299 (RegArp. 4220, 4278), 1299/435 (HÁO. 62), [1305 k.], 1307, 1308, 1308/355 (Z. 2: 604, 606), 1309 (A. 1: 189), 1311 (Z. 1: 132), 1311 k. (Z. 1: 136), 1312 (Z. 1: 136), 1315/320, [1315 k.], 1318 (Bánffy 1: 45), [1318], 1320, [1320 k.], 1321, 1323 (Z. 1: 240, 248), 1325/466, 1327, 1327/XVI., 1329>XVIII., 1332, 1332–5/PR., XIV./1312-re, 1334 (A. 3: 90), 1334 (Z. 1: 436), 1335 (A. 3: 205), 1335 (Z. 1: 471), 1337 (A. 3: 363), 1337 (Z. 1: 519), 1341 (Z. 1: 617–8), 1341 (HOKl. 232), 1342 (Z. 2: 5, 14, 31, 34–5), 1343 (A. 4: 330), 1343 (Z. 2: 87), 1344 (Z. 2: 112, 135), 1345 (A. 4: 512), 1345 (Z. 2: 151), 1346 (Z. 2: 194, 196), 1347 (A. 5: 14, 151), 1347 (Z. 2: 252), 1348 (Z. 2: 342–9), 1349 (A. 5: 275), 1349 (Z. 2: 357, 366, 393–4), 1350 (Z. 2: 429, 442): *Bereg*, 1264 P./PR.: *Berez* [ɔ: *Bereg*], 1280, 1332–5/PR.: *Berek*, [1305 k.]: *Berg*, 1323, 1327: *Beregh*, 1328: *Berugh*, 1332–5/PR.: *Kerek* (Gy. 1: 530–1). Vö. **Bereg (I.1.)**, **Bereg(i)szásza**. → Vö. még **Perek**.

Bereg ? 'település Csongrád vm. középső részén Szentestől D-re' 1266: *Beregdu*, t. (Blazovich 53, Szeremlei 89, 115).

Beregizásza 'település Bereg vm. DNy-i részén' [1331–49]: *Beregyaza* (Gy. 1: 532). L. **Beregszásza**.

Beregszásza 'település Bereg vm. DNy-i részén' 1284, 1337: *Beregyaza* (Gy. 1: 532). Alakváltozata **Beregizásza**. L. **Lampertszásza**. Vö. **Bereg (II.1.)**.

Berek I. 1. 'Abaúj vm.-ben Lác határában említett hely' 1298: *beruk* (Gy. 1: 116). **2.** 'Bars vm.-ben Aha határában említett hely' 1265: in nemore, quod *Beruk* dicitur (Gy. 1: 425). **II. 1.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szapud és Bozsok környékén' 1270/350: *Berek* (Gy. 1: 283). → **Ne. Berek-jó** ~ **Berettyó** 1213/550: *Beruchy*, **Berek-jó vize** 1334: *Berekyovize*, **Berekszó** 1323/332: *Berukzo*, **Hizér-berek** +1209/XVII.: *Hizerberek*, **Külső ?-Berek-jó** 1275/347: *Kyssoberikyo*, **Mogyorós-berek** 1320: *Monyorosberek*, **Nagy-berek** 1296/324: *Nogberuc*, **Világosberek** 1289/291: *Wylagus Beruk* | **berke: Szamár berke** ~ **kereke** 1281/XVIII.: *Zamarbereke* ~ *Szamar Kereke* | **-i: Berki** 1329/394: *Berky*, **Dinnyeberki** 1305/320>372/746: *Dinneberki* | **-sd: Berkesd** +1015/+158//403/PR.: *Berkust*.

Berek-jó ~ Berettyó I. 1. 'Kraszna vm.-ben eredő, Bihar vm. É-i részét átszelő, jobb felől a Sebes-Körösbe torkolló folyó' 1213/550: *Beruchyon* [□: *Beruchy*] (Gy. 1: 569, 668) ~ *Beruchy*, 1219/550: *Berucio* (Gy. 1: 569), 1229/550: *Beruciou* (Gy. 1: 639), [1249–55]/270, 1270: *Berkyo* (EO. 1: 210, Bp. 1: 109), 1255/300 k.: *Berykiou* (Gy. 1: 569, 613, 643, 654, 658), 1270 (EO. 1: 288), [1300 k.], 1308/313/425, 1326 (J. 16), 1329, 1334 (J. 279), 1337 (EH. 835), 1337/453 (A. 3: 428), 1341 (Z. 1: 603): *Berekyo*, fl. (Gy. 1: 615, 618, 639), 1271: *Berukyov*, aqua (Gy. 1: 569, 618), 1278: *Berrukio* (Gy. 1: 569, 616), 127[8]: *Berekiou* (Gy. 1: 569, 659), 1291/293: *Berkyov* (Gy. 1: 569, 639), 1300, 1310: *Beruchy*, fl. (Gy. 1: 571, 616, 636), 1308/313/425, 1322/338, 1323, 1327: *Berukyo*, fl. (Gy. 1: 571, 592, 600, 604, 617, 652, 655, 672), 1310: *Burukyo*, fl. (Gy. 1: 616). **Berek-jó vize** néven is említik. Vö. **Külső-Berek-jó**, **Berekjó (II.1.)**. **II. 1.** 'település és monostor Bihar vm. ÉK-i részén a Berettyó mellett' [1162–72]/326>[1729–41] (DHA. 303), [1235–70]/326>[1729–41]: *Berekis* [□: *Berekio*], mon., 1213/550: *Beruchy* ~ *Beruchyon* [□: *Beruchy*], 1219/550: *Berucio* ~ *Berucyo* (Gy. 1: 668). L. **Szentjog**. Vö. **Berek-jó (I.1.)**.

Berek-jó vize 'Kraszna vm.-ben eredő, Bihar vm. É-i részét átszelő, jobb felől a Sebes-Körösbe torkolló folyó' 1334: *Berekyovize*, fl. (J. 239). L. **Berek-jó (I.1.)**.

Berekszó 'Arad vm. D-i részén eredő, a Bégába ömlő patak' 1323/332: *Berukzo*, fl. (Gy. 1: 163, 176).

Beremen ’település Baranya vm. középső részén Harsánytól D-re’ 1281, [1282], 1293, 1314, 1326, 1332–5/PR., 1348 (Z. 2: 295, 342), 1349 (Cs. 2: 461, A. 5: 280–1), 1350 (Z. 2: 443): *Beremen*, p., v., 1296: *Bermen*, 1332–5/PR.: *Bereme(n)* ~ *Berome(n)* ~ *Boronen* ~ *Beremehy* (Gy. 1: 283), 1348: *Beremyn* (Z. 2: 327), 1350: *Beremenen* (Z. 2: 421) | ~i 1345: Stephanus de *Bereminy* (Cs. 2: 461, Z. 2: 155).

Berencs ’település Abaúj vm. DNy-i részén Forrótól DNy-ra, a Vasonca mellett’ 1318: *Barach*, 1318, 1326/335: *Berench*, p., t. (Gy. 1: 68).

Berente ’település Borsod vm.-ben a Sajó mellett, Szentpétertől Ny-ra’ *1222/550: *Berenta*, v. (VRH. 32: 43, Kniezsa, MoNép. 470), 1322/323, 1323: *Berenthe*, p. (Gy. 1: 758).

Berény ’település Békés vm. középső részén Békéstől ÉNy-ra’ 1347: duas v-s *Beren* (Gy. 1: 504).

Bereszgel(y) ? ’település Bács vm.-ben, Szond és Doroszló vidékén feküdt’ 1350: *Berezgel* (Cs. 2: 144).

Beret ’település Abaúj vm. DNy-i részén Forrótól ÉNy-ra, a Vasonca mellett’ 1271, 1274>430, 1284/379>430: *Bered*, t., 1291: *Berud*, t., 1323/324: *Berech*, [XIV. eleje]: *Beret* (Gy. 1: 68). A Vasonca folyó két partján két *Beret* falu volt, adataik azonban nem különíthetők el. A Ny-i részt egy oklevélben **Gagyberet** néven említik.

Beretva ’Borsod vm.-ben Bód és Nyék határában említett patak’ 1270: *Bertua* (Tóth P. 90, MiskOkl. 14), 1332/414: *Berethua*, fl. (Gy. 1: 759).

Berettyó l. **Berek-jó**.

berkenye 1296/346/408 (Franceusfölde, Baranya vm.): a-em magnam *berekunya* ~ *berekunye* (Gy. 1: 303). → **Ne. berkenyefa** 1252: *Berkenefa*.

berkenyefa 1252 (Ürög, Baranya vm.): *Berkenefa*, a. (Gy. 1: 400).

Berkesd ’település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól D-re’ +1015/+158//403/PR.: *Berkust*, v., +1015/+158//XV., +1015/+158//XVII., +1015/+158//XVIII.: *Bekesd* (DHA. 75, Gy. 1: 284), +1158/220 k.//403/PR.: *Berbest*, v. (Gy. 1: 284).

Berki ’Baranya vm.-ben Nyavalyád határában említett hely’ 1329/394: *Berky* (Gy. 1: 351).

Berled ’Bács vm.-ben Baladfölde határában említett halastó’ 1316/418: *Berled*, pisc. (Gy. 1: 213).

Bertény ’település Bihar vm. K-i részén a Körös mellett’ 1213/550: *Berceu* [o: *Berten*], v., 1256/283//572, 1283/284/572, 1284/572: *Berthem*, p., t., [1291–94]: *Bertem* ~ *Berten*, [1293]/294/572, 1294/572, 1298/572, 1325>520 k.: *Berthen*, p., 1264/298/572: *Berthein*, m., 1308/585: *Burtyn* (Gy. 1: 599–600).

Bertenye ’település Baranya vm. Ny-i részén a Dráva és az Alma folyók között’ 1341: *Bertenye* (Gy. 1: 284).

Berzava l. **Bozova**.

Berzence ’település és vár Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől ÉK-re, a Garam bal partján’ 1276, 1283, 1311, 1312: *Berzenche*, castr., p., t., 1277: *Berzence*, p., 1312: *Bersenche*, p. (Gy. 1: 435).

Bés ’település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen’ 1320: *Bes* (Gy. 1: 710).

Bese ’település Bars vm. DNy-i részén Füzitől DK-re’ 1292, 1330: *Bese*, p., t., 1298/350: *Besse* | ~i 1321: c. Pet. de *Besey* (Gy. 1: 435).

Beseny l. **Bezseny**.

Beseny□ **1.** 'Arad vm.-ben említett föld, helye ismeretlen' 1213/550: *Beseneu*, t. (Gy. 1: 173). **2.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén a Tolna vm.-i Bába környékén' 1346: p. *Beseneu* que est in Bata in comitatu de Barana (Cs. 2: 473). **3.** 'település Bars vm. DNy-i részén a Zsitva mellett' 1075/+124/+217 (DHA. 214): v. Hudwordiensium Bissenorum, 1209 P.: *Bescene*, v., 1214, 1264, 1330, 1340 (Str. 3: 369), 1342 (A. 4: 287–91), 1343 (ComBars. 12, Str. 3: 497), 1349 (Str. 3: 688–9): *Beseneu*, p., v., 1217, 1349 (Str. 3: 689): *Besenev*, v., 1262/272, 1345 (Mező, Patr. 480, Str. 3: 556–7, 677–8): *Besseneu*, p., v., [1272–90]: *Besenew*, p. (Gy. 1: 435). **[4.]** 'település Beszterce vidékén Besztercétől DNy-ra' 1332–6/PR.: *villa Paganica ~ villa Paganika*, 1432: in monte *Besenew* alias Heidendorff (Gy. 1: 557). **5.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól DNy-ra' 1273/392/477: *Besenew*, t. (Gy. 1: 600). **Besenyőtelek (1.)** néven is említik, bár GYÖRFFY szerint ez inkább csak valamely tartozéka lehetett. **6.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra, a Köröstől É-ra' [1291–94], 1304, 1314: *Beseneu*, p., v. (Gy. 1: 600). **5–7.** 'pontosabban nem azonosítható település Bihar vm.-ben Várad környékén' 1226/550: *Beseneu* (Gy. 1: 600), 1343: *Besseneu*, t. (Z. 2: 54). **8.** 'település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrog várától D-re' +1055/[1416 k.] (DHA. 155), 1267 P./297: *Besenev*, pr., v., +1092/+274/399 (DHA. 284), 1211: *Beseneu*, pr., v. (Gy. 1: 706). **Aranyán (2.)-t**, illetőleg annak egy részét említik egy ideig e néven. Vö. **Besenyő-fő.** **9.** 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén' 1324/374/407: *Bessenew* (Gy. 1: 711). **10.** 'település Borsod vm. K-i részén Miskolctól É-ra' 1291/388: *Besenew*, 1332–5/PR.: *Beschenev ~ Besenev ~ Besenen ~ Bessemi ~ Kesenev* (Gy. 1: 758), 1336: *Besseneu* (Cs. 1: 169). **11.** 'település Borsod vm. É-i részén Borsodtól ÉK-re' 1293: *Besenew* (Gy. 1: 758). **12.** 'település Csanád vm. középső részén Egrestől DNy-ra' 1230: *Besseneu*, v., 1232: m. Bissenorum (Gy. 1: 848). **[13.]** 'település Csanád vm. középső részén a Harangod jobb partján, Csanádtól DNy-ra' 1332/572: in foro Byssenorum, 1333–5/PR.: *Byssenis ~ Ensseuis*, 1345: ad t-s Byssenorum, 1396/459: Bisseni nob-es de *Bessenew* (Gy. 1: 848). → **Ne. Besenyő-fő** 1338/439: *Beseneufeu*, **Besenyőtelek** 1319: *Besenewthelek*.

Beseny□-**f**□ 'Bodrog vm.-ben Hetes határában említett hely' 1338/439: *Beseneufeu* (Gy. 1: 706, 719). Vö. **Besenyő (8.)**.

Beseny□**telek 1.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól DNy-ra' 1319: *Besenewthelek*, p. (Bunyitai 2: 275), 1319/414/XVI.: *Besenyő Thelek* (Gy. 1: 600). L. **Besenyő (5.). 2.** 'település Bihar vm.-ben, a Berettyó környékén, Kismarja körül feketett' 1327: *Beseneuteluk*, p. (Gy. 1: 600).

Beszen 'település Baranya vm. középső részén, Szenttrinitás környékén feketett' 1266/267: *Bezim*, t., 1266/267, 1267: *Bezen*, t. (Gy. 1: 284). **Albeszen** néven is említik.

Beszeréd l. **Biszeréd**.

Beszter 1. 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától K-re, a Tarca mellett' 1332–5/PR.: *Bestur ~ Best(er)* (Gy. 1: 68). **2.** 'település Baranya vm. középső részén a Dráva mellett' 1328: *Beztur* (Gy. 1: 284), 1349: *Bezthur* (Cs. 2: 473, A. 5: 280).

Beszterce I. 1. 'a Szamos bal oldali vízrendszeréhez tartozó folyó Erdélyben, Doboka vm.-ben és Beszterce vidékén' 1288/390>394: *Bezterche*, fl. (Gy. 1: 558) | **Lat.** 1243/344: *Byztricia*, aqua (Gy. 1: 553, 557). Vö. **Beszterce (II.1.), (II.2.). II. 1.** 'település Beszterce vidéke középső részén a Beszterce folyó partján, a vidék központja' 1241: *Byzturch*, 1241, 1246: *Bistriche* (EH. 129), 1264/PR.: *Bistische*, t., v., [1264 k.]: *Bisterka* (Gy. 1: 557–8), 1274: *Byszerche* (EH. 129), 1274: *Byzt(er)ce*, [1286]/290/291, [1289]/290 (EO. 1: 446), 1290/291, 1291: *Byzturche*, 1285 (EH. 129), [1291–92] (EO. 1: 500), [1293–313]: *Bysterche*, 1287, 1295, 1311/314, 1314, 1317, 1331, 1332: *Bezterce*, 1295, 1310: *Byzterce*, 1303: *Hystrice* [o: *Bystrice*], 1309: *Bysterci ~ Bextriza*, 1309, 1349 (EH. 129): *Bysterce*, [1311–13]: *Besterce*, 1316: *Besterceae*, loc., 1320/XVIII.?: *Beszter(cze)*, 1322/323>428: *Beztherce*, [1325–29]: *Besterche*, 1330: *Bezturche*, 1331: *Bystricze*, 1336: *Byztrice* (Gy. 1: 557–8), 1344: *Beztreche* (EH. 129) | **Lat.** 1243/344, 1331, 1334, 1345 (EH. 129): *Byztricia*, t., 1318, 1331, 1332–6/PR., 1334: *Bystricia*, 1332–

6/PR., 1349 (EH. 129): *Bistricia*, 1334: *Byztricie* (Gy. 1: 557–8), 1350: *Bistercia* (EH. 129) | [1285]>356: *Bistriciensis* (EO. 1: 420), [1285 u.]>356: *Bystricyensis* (EO. 1: 420), 1308, 1332–6/PR.: *Bystricensis*, 1332–6/PR.: *Bystriciensis* ~ *Pystriciensis*, 1334: *Byztriciensem* ~ *Byztriciensium* (Gy. 1: 557–8). Németül **Nösen** néven említik. Vö. **Beszterce (I.1.)**. **[2.]** ’település Beszterce vidékén Besztercétől ÉK-re, a Beszterce folyó mellékága mellett’ 1332–6/PR.: *Bystricia* ~ *Byrida* (Gy. 1: 558). L. **Aszúbeszterce**. Vö. **Beszterce (I.1.)**.

Béz ’település Csanád vm. középső részén Csanádtól DNy-ra’ +1247/+284//572: *Bez*, +1247/+284//572, 1311, 1329/332/343, 1332/343, 1338/343: *Beez*, p. | ~i 1296: c. Nic. dictus Turnus una cum f-is suis Mich-e et Bez vocatis de *Bezy* (Gy. 1: 849).

Bezedeck ’település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól É-ra’ 1296/324: *Bezeldagh*, 1296/324, 1349 (Z. 2: 396): *Buzuldegh*, p., t., 1298: *Bezeuldeg*, t., 1311: *Buzuldek*, t., 1325, 1330/409, 1348 (Cs. 2: 476, Z. 2: 317): *Bezeldag*, p., 1330/409: *Wezeldeg*, t. (Gy. 1: 284), 1341>348: *Beseldugh* (Z. 2: 310).

Bezence I. 1. ’Bars vm.-ben Bezence település határában említett patak’ 1326: *Bezenche*, fl. (Gy. 1: 436). Vö. **Bezence (II.1.)**. **II. 1.** ’település Bars vm. ÉK-i részén a Garam bal partján’ 1326: *Bezenche*, p. (Gy. 1: 436). Vö. **Bezence (I.1.)**.

Bezine ’település Árva vm.-ben Árva várától DNy-ra’ 1345: *Bzina* (ComArv. 10, F. 9/1: 318), 1348: *Bozina* ~ *Bozynou* (ComArv. 10).

Be(z)sen(y) ’település Bodrog vm. Ny-i részén Garától É-ra’ [1290–301]/308: *Besun* ~ *Bezun*, 1333: *Besen*, p. (Gy. 1: 711).

Biba ’település Borsod vm. DK-i részén Csát mellett É-ra’ 1332: *Byba*, p. (Gy. 1: 758).

Bicó ’település Baranya vm.-ben, Pécsvárad közelében feketett’ [1292–97]: *Bychow*, v. (Gy. 1: 285).

Bihar ’település és vár Bihar vm. középső részén Váradtól É-ra, az Árpád-kor első időszakában a vm. központja’ 1075/+124/+217 (DHA. 217): *Bichari*, t., 1075/+124/+217 (DHA. 215), 1198, 1198/PR., 1199, 1199/227 PR., 1212/550 (EO. 1: 43), 1213/550, 1214/550, 1215/550, 1219/550, 1220/550, 1221/550, 1226/550, 1235/550, 1317 (A. 1: 435): *Bichor*, castr., civ., v., +1093/404, [1200 k.]/896 u.-ra, 1203/342//477, +1214/334, 1249 (EO. 1: 209), 1276 (EO. 1: 348), 1279 (ÁÚO. 12: 251, EO. 1: 365), 1282 (EO. 1: 391), +1283 (EO. 1: 402), [1291] (EO. 1: 463, RegArp. 3697), 1299 (H. 7: 275), XIV./1068 u.-ra, [1308–13], 1314 (Z. 1: 148), 1317 (A. 1: 435–6), 1318 (A. 1: 462), [1318] (Kállay 1: 80), 1320 (Z. 1: 181), 1322, 1327>360 (Sztáray 1: 57), 1332–7/PR., 1333 (Károlyi 1: 83), 1337 (A. 3: 377), 1341 (A. 4: 106), 1347 (A. 5: 46), 1349 (A. 5: 290): *Byhor*, castr., civ., v., 1111 (DHA. 385), 1197/XVIII., 1332–7/PR.: *Bihar*, 1113 (DHA. 396): *B(yc)har*, 1113/249/410 (DHA. 396), +1124/+217/328 (DHA. 215), 1192/XIII., 1198, 1199, 1199/272, 1213/550: *Bychor*, castr. (Gy. 1: 601–3), +1124/+217/328: *Bychari* (DHA. 217), [1185]/XV.: *Biarch*, 1193, 1198/226 PR., 1201 (H. 5: 5), 1319/PR., XIV./1093–94 u.-ra: *Bihor*, castr., civ., [1203]/500 k., +1282, 1332–7/PR., 1334 (Str. 3: 253): *Byhar*, v., [1291–94]: *Býhor*, 1340/342: *Bđhor* (Bánffy 1: 117) | **Lat.** 1279: *Byhorino* (EO. 1: 365) | [1067 k.]/267 (DHA. 184), 1268/329, 1265 [σ: 1268–69]/282, 1285/477, [1299], [1299 k.], 1327, 1329, 1329>437, 1332, 1332–7/PR.: *Byhoriensis*, castr., [1068 u.]/1061 e.-re, 1111 (DHA. 385): *B□hariensis*, +1135/[XIII.], 1166/229, 1198, 1199/315, 1217/550, 1221/550: *Bichoriensi*, 1138/329, 1303/352//714: *Bihariensis*, [1177]/202–3/334, 1307: *Bihoriensis*, castr., [1177]/202–3/XV.: *Bycoriensi*, castr., 1181/288//XV.: *Bihoriensi*, 1183/226/270: *Bychariensi*, +1186/[1270 k.]: *Bichariensis*, 1192/374/425: *Bechoriensi*, 1198: *Bichoriense*, 1200: *Bikoriensi*, [1200 k.]/896 u.-ra: *Bycoriensy* ~ *Byhoriensen*, 1214/550: *Bichoriensis*, castr., 1215/550, 1216/550, 1217/550, 1221/550: *Bichorienses*, 1236: *Bychoriensis* (Gy. 1: 601–3), [1291–94], 1299, 1332–7/PR.: *Byhoriensi*, 1320 P./PR.: *Bitoriensis*, 1332–7/PR.: *Byhariensi* ~ *Byhariensis* (Gy. 1: 601–3). **Biharvár** néven is említik. Vö. **Biharvár**.

Biharvár 'vár Bihar vm. középső részén Váradtól É-ra' +1209/+251//322: *Byhoruariensi* (Gy. 1: 602).
L. **Bihar**.

Bihar[várad] 'település Bihar vm. középső részén a Körös mellett, püspöki székhely' +1093/404: *Varadyensem de Byhor* (DHA. 294, Gy. 1: 601, 682), 1322/323: *Byhor Waradino* (Gy. 1: 683). L. **Várad (4.)**. Vö. **Bihar**.

Bikács 'település Bihar vm. középső részén Cséffától K-re' [1291–94], 1332–7/PR.: *Bykach*, v., 1332–7/PR.: *Bychach ~ Bykath ~ Bykaz ~ Bycha* (Gy. 1: 603).

Bikal(j) 'település Bihar vm. DK-i részén Hunyad mellett ÉK-re' 1249: *Bekaly*, t. (Gy. 1: 604). Esetleg a *Bikal* helynév *-i* képzős melléknévi formája is lehet.

Bikk 'település Borsod vm. DK-i részén a Hejő torkolatvidékének közelében' 1292, 1300, *1321, 1322, 1323, 1332, 1332–7/PR.: *Byk*, p., +?1292: *Byyk*, t., 1332–7/PR.: *Rac* (Gy. 1: 758–9) | ~i 1338: Nic. f. Michaelis dicti Vklew de *Biky* (A. 3: 496). Vö. **Bisz**.

Bilke 'település Bereg vm. DK-i részén Barankától DNy-ra' 1338/339, 1339, 1341/342//XVIII., 1343 (ComBer. 17, Mihályi 17, 19): *Bylke*, p. (Gy. 1: 533).

Bis I. Bisz.

Bisse 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól É-ra' [1290 k.], 1332–5/PR.: *Bysse*, v., 1332–5/PR.: *Byse ~ Basse* (Gy. 1: 285).

Bissó pataka 'Abaúj vm.-ben Bózsva határában említett patak' +1264/324: *Wyzkopathaka* [□: *Byzcopathaka*], riv. (Gy. 1: 71).

Biste 'település Abaúj vm. K-i részén Füzértől DK-re' 1270/272: *Bysta*, v. (Gy. 1: 69), 1350: *B[y]ste*, p. (A. 5: 421).

Bisz ? 'település Borsod vm. DK-i részén, Csát körül feketett' 1332: *Bysz*, p. (Gy. 1: 759). Noha az oklevél alapján önálló birtoknak tűnik, lehet, hogy a **Bikk** romlott alakja.

Biszere 'monostor Arad vm.-ben Aradtól DK-re, a Maros bal partján' 1321: *Byscere ~ Bysscere*, 1323/332, 1326>349, 1333–5/PR.: *Byzere* (Gy. 1: 173, 177). Alakváltozata **Biszeréd**. **Bisztra (II.1.)** néven is említik.

Biszeréd ~ Beszeréd 'monostor Arad vm.-ben Aradtól DK-re, a Maros bal partján' 1265/310//421: *Bezered* (Gy. 1: 173). L. **Biszere**.

Biszterec 'Árva vm.-ben Revisnye határában említett patak, az Árva jobb oldali mellékvize' [1272]/272: *Beztrech*, fl. (Gy. 1: 197).

Bisztra I. 1. 'Baranya vm.-ben Aszúág határában említett hely' +1228/383/407: *Byztra*, lac. (Gy. 1: 274). **II. 1.** 'monostor Arad vm.-ben Aradtól DK-re, a Maros bal partján' 1183/226/270: *Bisra* | **Lat**. 1233, 1234/550: *Bistria* | 1211/240 k., [1230]/231, 1234/550, 1235 P./PR., 1236 P./PR.: *Bistriensis*, eccl., mon., 1236 P./PR.: *Bistriensis*, mon., 1237 P./PR.: *Bistrienses*, mon. (Gy. 1: 173). L. **Biszere**.

Bitakunpéterfölde 'település Baranya vm. középső részén, Siklós és Vajszló vidékén feketett' 1346: *Bytakunpeturfeulde*, p. (Cs. 2: 473, A. 4: 641).

Biva 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen, Szajollal együtt szerepel' 1231: *Bywa*, t. (Iványi 2: 49).

Bivaló ? 'település Bács vm. DK-i részén, Pétervárad környékén feketett' 1237/279/385: *Bywolou*, v. (Gy. 1: 214).

Bi(z)s 'település Borsod vm. K-i részén a Bódva torkolatánál' 1262: *Bys*, t. (Gy. 1: 759).

Blata 'Bars vm.-ben Oszlány határában említett tó' 1329/520: *Blata*, lac. (Gy. 1: 465).

Blatan 'Abaúj vm.-ben Kassa határában említett mocsár' 1261: *Blathan*, palus, 1261/275: *Blatan*, palus (Gy. 1: 105).

Bleza 'Baranya vm.-ben Bonahidakrassó határában említett víz' 1312: aque Strusicha al. nom. *Bleza* vocatum, 1319: *Wleza*, aqua (Gy. 1: 333). L. **Sztrusica**.

Boc 'település Csongrád vm. É-i részén a Tisza mellett' *1075/+124/+217: hudwornicum meum Bocz nomine, *1276 P.: *Booch*, loc. (Gy. 1: 892).

Bócs 1. 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Újfalutól D-re, a Berettyó bal partján' [1291–94]: in *Bolch*, [in v.] *Bolch* Apa, in v. *Bolch* Ders, 1323>448/XV., 1338 (Cs. 2: 597, Z. 1: 531): *Bolch*, p., 1332–7/PR., *1348 (Kállay 1: 935): *Bulch*, v. (Gy. 1: 604) | ~i 1342: Petenye de *Bolchy* (ComBih. 51, A. 4: 229). Alakváltozata **Bócsi**. **Bócs** néven is említik. A két Bócs: **Derzsbócs(a)**, illetve a későbből adatolható *Apabócsa* összefoglalóan **Kétbócs** néven szerepel. **2.** 'település Bihar vm. K-i részén Sonkolyostól DK-re' *1304: *Bulch* (ComBih. 62, A. 1: 78, EH. 186). **1–2.** 'valamelyik ilyen nevű település Bihar vm.-ben' 1342: *Bolch* (A. 4: 231).

Bocsár 1. 'település Abaúj vm. középső részén Szinától É-ra' 1249: *Boltsschar*, t., [1267]: *Bolchar*, 1332–5/PR.: *Belser* ~ *Boher* (Gy. 1: 69). L. **Bocsárd**. **2.** 'település Csanád vm. DNy-i csücskében Torontál vm. határánál' 1211: *Bocar*, v. ~ *Bogar*, v., 1238/377: *Buchar*, pr., 1274>340: *Bochar* (Gy. 1: 849). → **Ne.** | **-d:** **Bocsárd** +?1232/384/393: *Bolchart*, **Bocsárd pataka** 1327: *Bolchard*pataka, *Eszebocsárd* 1251: *Ezaboltchard*, *Péterbocsárd* 1251: *Peturboltchard*.

Bocsárd 'település Abaúj vm. középső részén Szinától É-ra' +?1232/384/393: *Bolchart*, t., 1251: *Boltchard*, t., 1314, 1319, 1323: *Bulchard*, p., t., 1327, 1332–5/PR.: *Bolchard*, p., v., 1327/328/378: *Balchard*, 1332–5/PR.: *Boloschart* (Gy. 1: 69). Alakváltozata **Bocsár (1.)**. Osztódásával alakult **Esze- és Péterbocsárd**. Vö. **Bocsárd pataka**.

Bocsárd pataka 'Abaúj vm.-ben Bocsárd határában említett patak' 1327: patak *Bolchard*pataka (Gy. 1: 39, 69). GYÖRFFY az **Egres pataká**-val azonosítja. Vö. **Bocsárd**.

Bócs 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Újfalutól D-re, a Berettyó bal partján' 1274: *Bolchhyda*, t., 1297>448/XV., 1334 (ComBih. 51, F. 8/3: 750): *Bolchyda*, p., 1321: *Bulcheda*, p., 1321, 1323, 1349 (Cs. 2: 597): *Bulchyda*, p., 1323: *Bulchhyda*, p., 1332–7/PR.: *Bulchida*, v. ~ *Bubhida*, v. (Gy. 1: 604). L. **Bócs (1.)**.

Bócsi 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Újfalutól D-re, a Berettyó bal partján' 1332–7/PR.: *Bulchi*, v. (Gy. 1: 604). L. **Bócs (1.)**.

Bocsogó 'Bereg vm.-ben Adony és Galgó határában említett vízfolyás' 1342: *Bochogo*, fl. (Z. 2: 35).

Bocsor ? 'település Csongrád vm.-ben a Tisza mellett, helye közelebbről ismeretlen' 1266, 1276 P.: *Buchur*, t. (Gy. 1: 892).

Bód 'település Borsod vm. K-i részén Keresztúr mellett É-ra' 1269, 1332/414, 1339/356 (A. 3: 538): *Bold*, p. (Gy. 1: 759).

Boda 1. 'település Baranya vm. középső részén Pécestől Ny-ra' [+1235]/350/404, 1332–5/PR.: *Boda*, t., 1332–5/PR.: *Buda* (Gy. 1: 285). **Likiboda** néven is említik. **2.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól DK-re' [1292–97]: *Boda* (Gy. 1: 285).

Bodgorzsája 'település Csanád vm. ÉNy-i részén Bodhidától ÉNy-ra' 1331, 1331/332: *Bodgorsaya*, p. (Gy. 1: 857).

Bodhida 'település Csanád vm. ÉNy-i részén Makófalvától ÉNy-ra' 1331, 1331/332: *Bodhyda*, p. (Gy. 1: 847).

Bodófölde 'település Abaúj vm. DNy-i részén, Monaj környékén feketett' 1327/370: *Bodoufelde*, p. (Gy. 1: 69).

Bodola 'település Brassó vidékén Brassótól ÉK-re' [1272–90]>294, 1294/366: *Budula*, t., v. (EO. 1: 320, Gy. 1: 827).

Bodoló 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Szepsitől D-re' [1290–301] (RegArp. 4407), 1323/390: *Bodolow*, t., v., 1317, 1319, 1323/390: *Bodolou*, v., 1332–5/PR.: *Bodolov* ~ *Bodoro* (Gy. 1: 70).

Bodolya 'település Baranya vm. K-i részén Kőszegtől DNy-ra, a Karasó mellett' 1296, 1308/321/325, 1321/325, 1323, 1347 (A. 5: 87–8): *Budula*, p., 1330: *Bodyla*, t., v. ~ *Bodylia*, t. (Gy. 1: 286), 1347: *Bodula* (A. 5: 89).

Bodony 1. 'település Bács vm. középső részén Futaktól ÉNy-ra' +1282/346, 1308, 1332–7/PR., 1336 (Iványi 2: 51), 1341/342/353 (Str. 1: 409–10): *Bodon*, 1308: *Bodun* (Gy. 1: 214). A XIII. század közepén már két faluból állt, melyeket **Ábel-** és **Kisbodony** néven különböztettek meg. **2.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉNy-ra' [1290–300], *[1300 k.], 1304/360, 1332–5/PR.: *Budun*, p., v., 1295: *Bodun*, v., [1295 k.]: *Bodon*, 1332–5/PR.: *Budu(n)* ~ *Bundunh(er)* ~ *Sudun* (Gy. 1: 286).

Bodoszló 'település Bereg vm.-ben, helye ismeretlen' 1336: *Bodoslou*, p. (A. 3: 283).

Bodrog I. 1. 'Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett halastó' +1055/[1416 k.], 1211: *Bodrug*, stag. (DHA. 155, Gy. 1: 707), [1089–90], +1092/+274//399: *Budrig*, pisc. (DHA. 265, 284, Gy. 1: 706–7, 711), 1211: *Budruc*, stag. (Gy. 1: 706, 711). **II. 1.** 'település és vár Bodrog vm. DNy-i részén, a vm. központja' +1055/[1416 k.], +1092/+274//399 (DHA. 284), 1211, 1315 (A. 1: 386), 1325, 1329, 1332>365, 1332–7, 1333 (A. 3: 1), 1334 (Z. 1: 422), 1344 (Z. 2: 101), 1345 (Str. 3: 558), 1346 (Z. 2: 227), 1347 (Z. 2: 234, 236): *Bodrug*, [1090 k.], [1093–95] (DHA. 301), 1199, 1200/XIV., 1212/231 (EO. 1: 43): *Budrig*, +1092/+274//399 (DHA. 284), 1218 P./PR., 1323, 1324/374/407, 1327>365, 1329 (Csáky 1: 59), 1330, 1333, XIV./1093-ra, 1343 (Z. 2: 73): *Bodrog*, 1198 P./PR., 1199/227, [1200 k.]/896 u.-ra, 1206/257 (EO. 1: 33), *1211/252, 1225 P./PR., 1226, 1238 P., 1240, 1255, 1256, 1280, 1290, 1297, 1313/323, 1321 (Z. 1: 207), 1321/323 (Z. 1: 234), 1326 (Sztáray 1: 52), 1327 (A. 2: 284), 1327 (Z. 1: 294), 1331 (Z. 1: 372), 1332 (Z. 1: 397), 1333 (A. 3: 6), 1334 (Z. 1: 421), 1335 (A. 3: 211), 1338 (H. 4: 169), 1339 (Z. 1: 562), 1340 (A. 4: 2), 1340 (Z. 1: 586–7), 1341 (A. 4: 101, 109–10), 1342>349 (Z. 2: 356), 1343 (Z. 2: 75, 80–1, 83): *Budrug*, 1199, 1218 P./PR.: *Budric*, 1201: *Budrihc*, 1211, [1237–40], 1303: *Budruc*, pr., 1216 P., 1225 P./PR.: *Bodrod*, v. (Gy. 1: 711–2), 1222/550: *Burg* [ɔ: *Budrug*], 1225/550: *Budrus* [ɔ: *Budrug*] (VRH. 41: 84), 1238 P.: *Budruo*, +1246/400: *Bodurugh*, [1272–90]>365, 1274/323 (Z. 1: 227), 1321/323 (H. 3: 71), 1323 (Z. 1: 247), 1323/334 (Z. 1: 426), 1328 (Csáky 1: 55), 1330, 1332 (Z. 1: 382), 1345 (A. 4: 535), 1345 (Z. 2: 179): *Bodrug*, [I. Kar.]>351, [1320] (Z. 1: 174–5), 1321 (Z. 1: 205), 1322/323 (Z. 1: 221), [1322 u.], 1323 (Z. 1: 222), 1324 (Z. 1: 268), 1324 (Károlyi 1: 58), 1325 (A. 2: 204), 1336 (H. 4: 157), 1338/439 (A. 3: 481), 1339 (A. 3: 607), 1340>348 (Z. 2: 311), 1341 (Z. 1: 619), 1342 (Z. 2: 43), 1344 (Z. 2: 100, 108), 1346 (Z. 2: 197–8): *Budrug*, 1323 (Z. 1: 236), [I. Kar. 1327 u.]>412, 1340/394, 1342 (A. 4: 220), 1344 (A. 4: 480): *Bodrog*, 1330/332: *Bodruk*, 1338–42: *Boduicz* (Gy. 1: 711–2) | **Lat.** +1135/[XIII.], +1178/229//XVIII., +1188, 1192/374/425, 1192/XVIII., 1198/XIV., 1199/315, 1202, 1222 (H. 5: 10), 1289, 1292, 1298, 1301, 1305/342: *Budrugiensi*, [1141–46]/XII.: *Budriguensisibus*, +1145/+2443: *Budrodiensis* ~ *Bodrodiensem*, 1156, 1181: *Budrigiensis*, 1163/XIV.: *Bodreguensi*, [1164 k.], 1192/374/425, 1305/342: *Budrugiensis*, 1192/XIII.: *Budrigyensi*, 1193, 1201: *Budrigiensis*, 1201/272/285, 1233 P./PR.: *Budruguiensi*, 1202: *Budrogiensi*, 1208, 1210: *Budricensi*, 1213: *Budriensi* ~ *Bugdriensi*, 1222/227 P./PR.: *Budruwiensi*, 1223: *Budrugien*, 1236: *Budruguiensem*, 1238/377: *Budrugensi*, 1244 P./PR.: *Bridrugiensis*, 1252>360: *Bodrogyensi* (Gy. 1: 711–2). Vö. **Bodrog meg(y)e**.

Bodrog meg(y)e 'bizonytalanul azonosítható név' 1330: Pet. f. Jac-i de *Budrugmege* (Gy. 1: 712). Az elnevezés Bodrog vm.-re, illetve a víz és a település mögötti területre egyaránt utalhat. Vö. **Bodrog (I.1.), (II.1.)**.

Bódva 'Torna vm.-ben eredő, Abaúj vm.-t Jászó környékén átszelő, a Sajóba Borsod vm. területén ömlő patak' [1200 k.]/896-ra, 1249, 1255, [1262]>262, 1295, 1312: *Buldua*, aqua, fl. (Gy. 1: 40, 98, 735, 759–61, 764, 802, 804), 1317: *Boldva* (RDES. 2: 104, Kiss L., TörtVizsg. 77), 1317, 1323/390: *Boldua*, fl., flum. (Gy. 1: 95, 130), 1331: *Boldoua*, fl. (Gy. 1: 100), 1334: *Boldwa*, fl. (Gy. 1: 763) | **Lat.** 1203: iuxta *Buldvam* (Gy. 1: 40, 98, 760). Vö. **Boldva (2.)**, **Somogyi-Bódva-fő**.

bodza → **Bodza foka** [1192]/394: *Bozyafuka*, **Bodza ? -szeg** 1332: *Bokyazegh* [ɔ: *Bozyazegh* ?] | **-s:** **Bodzás foka** 1192/374/425: *Buziasfoka*, **Bodzás-hegy(e)** 1248/326: *Bozyasheg*, **Bodzás-tó** 1192/374/425: *Buzyastou* | **-si:** **Bodzási** 1252: *Boziasy*.

Bodza foka 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett vízfolyás' [1192]/394: *Bozyafuka* (Gy. 1: 236). L. **Bodzás foka**.

Bodzás foka 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett vízfolyás' 1192/374/425: ad locum, ubi *Buziasfoka* cadit in Vvyos (Gy. 1: 202, 236) ~ *Boziasfoka*, [1192]/394: *Bozyasfoka*, 1206: *Buziasfuka*, loc. (Gy. 1: 236), [1230]/231: *Buzyasfuca* (Gy. 1: 237). Alakváltozata **Bodza foka**. Bizonyára összefügg a **Bodzás-tó** nevű hellyel.

Bodzás-hegy(e) 'Borsod vm.-ben Cserép határában említett hegy' 1248/326: *Bozyasheg*, loc. ~ *Bozyashegy*, loc. (Gy. 1: 767–8).

Bodzási 'Baranya vm.-ben Ūrög határában említett hely' 1252: *Boziasy* (Gy. 1: 400).

Bodzás-tó 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett tó' 1192/374/425: *Buzyastou*, [1192]/394: *Bozyastou* (Gy. 1: 236). L. **Bodzás foka**.

Bodza ? -szeg 'Baranya vm.-ben Viszló határában említett hely' 1332: *Bokyazegh* [ɔ: *Bozyazegh* ?], fen. (Gy. 1: 407).

Bogács 'település Borsod vm. DNy-i részén Kácstól DNy-ra' 1248/326, 1298: *Bagach*, t., 1269, 1323 (BorsOkl. 96), 1342 (BorsOkl. 97), 1343 (BorsOkl. 98): *Bogach*, t., 1278: *Bugach*, 1298: *Baghach*, t., 1332–5/PR.: *Boganch* ~ *Bogath* ~ *Bokoch* ~ *Bukach* ~ *Bakak* ~ *Boach* (Gy. 1: 759–60).

Bogád 1. 'település Baranya vm. középső részén Pécestől K-re' +1058/300//403 (DHA. 178), [1295 k.], 1332–5/PR.: *Bogad*, v., 1295: *Bogach*, 1332–5/PR.: *Bogald* ~ *Bugar* ~ *Sogad* (Gy. 1: 287). **2.** 'település Baranya vm. középső részén a Kőrös patak közelében' 1276: *Bugad*, v., [1290 k.]: *Bagad* (Gy. 1: 287).

Bogádtelke 'település Baranya vm. K-i részén, Vék határában említik' 1330: *Bogadteluke*, t. (Gy. 1: 287).

Bogát 'település Abaúj vm.-ben, helye ismeretlen' 1288, 1293: *Bugach* [vagy *Bugath*], 1290/291, 1291, 1299, 1302/307: *Bugath*, 1290>377: *Bogod* (RegArp. 3687), 1300: *Bogath* ~ *Bogach* | ~i +1264/324: c. Jo. f. Farkasii de *Bugathi*, 1309: St. de *Bugati* (Gy. 1: 70).

Bogdány 1. 'település Abaúj vm. ÉK-i részén Kassától DK-re' *1220/550: *Bogdan*, v. (VRH. 37: 63), 1299: *Bokdan*, v., 1335/339: *Bodan* ~ *Bogdam*, p. (Gy. 1: 70). **2.** 'település Baranya vm.-ben, talán az ÉK-i részén Várkony körül feketett' [1290 k.], 1328/329//388, 1329/378/388, 1331, 1347 (A. 5: 71–6): *Bogdan* (Gy. 1: 287). **3.** 'település Bars vm. DK-i részén a Garam jobb partján' 1287, 1290, 1312, 1337 (Str. 3: 301): *Bogdan*, p., v., 1305: *Bogdam*, v., 1306, 1339 (Str. 3: 341–2): *Bagdan*, v. (Gy. 1: 436).

Bogdása 'település Baranya vm. Ny-i részén a Dráva és az Alma folyók között' 1251/328/374: *Bagdasa*, v., 1256 [ɔ: 1266]: *Bakdassa*, v., 1332–5/PR.: *Bogdasa* ~ *Bogdasti* ~ *Bogdaza* ~ *Bokarsa* ~ *Bogda* – (Gy. 1: 287).

Bogyán 'település Bács vm. Ny-i részén Bácsától Ny-ra' *1332–7/PR.: *Hoya*, 1338–40/PR.: *Boian* (Gy. 1: 215).

Bogyiszló 1. 'település Bács vm. DK-i részén, Titeltől ÉK-re feketett' 1332–7/PR.: *Wuczilo*, 1338–40/PR.: *Bogello* (Gy. 1: 215), 1448: *Bodizlo* (Cs. 2: 144). **2.** 'település Bodrog vm. ÉNy-i csücskében' 1272: *Buguzlou*, v. (Gy. 1: 713).

Boja 'település Baranya vm. középső részén Harsánytól DK-re' 1289/291, 1313, 1332–5/PR., 1340, 1341 (Cs. 2: 474, A. 4: 130), 1342 (A. 4: 213), 1342 (Z. 2: 45–6, 49), 1348 (Z. 2: 295–6), 1349 (Z. 2: 405), 1350 (Z. 2: 421, 443–4): *Boya*, p., t., v., 1314, 1345 (Z. 2: 155): *Baya*, 1332–5/PR.: *Boy* ~ *Moya* ~ *Behe* ~ *Sobona* (Gy. 1: 288). Alakváltozata **Bojád**. A szomszédságában feküdt **Dezsőboja**.

Bojád 'település Baranya vm. középső részén Harsánytól DK-re' 1287: *Boyad*, v. (Gy. 1: 288). L. **Boja**.

Bojt 'település Bihar vm.-ben Bihartól ÉNy-ra' 1208/550, 1214/550: *Boctu*, v., *1213/550: *Buht*, v., 1214/550: *Boct*, v., 1221/550: *Bokc*, v., [1291–94], 1348 (Z. 2: 321–6): *Boht*, v., 1329: *Bohth*, p., v., 1332–7/PR.: *Bohd*, v. (Gy. 1: 604), *1342: *Bohch* (A. 4: 230).

Bokojk 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett folyó, a Velcsica jobb oldali mellékvizé' (vö. Gy. 1: 249) +1228/383/407: *Bokoyk*, fl. ~ *Bekvyk*, fl., +1228/423: *Bokvyk*, fl., 1281/364: *Bokoych*, lac. (Gy. 1: 273–4).

bokor → **csipkebokor** 1246/348/408: *chipkebokor*, **dióbokor** 1276: *gyabukur*, **fűzbokor** 1329/447: *fyzbukwr*, **gyümölcsénybokor** 1276: *dymulchynbukur*, **harasztbokor** 1332: *Harastbukur*, **Nagy-tó-reketyebokor** 1349: *Nogthourekethyebukur*, **reketyebokor** 1258: *requetiarbukur*, **Szilbokor** 1329/476: *Zylbukur*.

boldog → **Boldoganyafalva** 1332–5/PR.: *Boduganafolua*, **Boldogasszony** 1324: *Bodughazun*, **Boldogasszonyfalva** +1285/572: *Bodugazzunffalwa*, **Boldogasszonyháza** +1256: *Bodugazunhaza*, **Boldogasszonykeszi** 1263/466/476: *Boldogazzonkezy*.

Boldoganyafalva 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Vátytól É-ra' 1332–5/PR.: *Boduganafolua* (Gy. 1: 288). L. **Boldogasszonyfalva (1.)**.

Boldogasszony 'település Baranya vm.-ben Villány környékén' 1324: *Bodughazun* (AOkl. 8: 181), 1333: *sac. Beate Virginis* (Mező, Templ. 206, Vat. 1/1: 275).

Boldogasszonyfalva 1. 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Vátytól É-ra' 1192/374/425: *eccl. B. Marie*, 1305/320>372/746: *eccl. S. Virginis*, 1332–5/PR.: *eccl. B. Virginis* ~ *Bodughassunfolua* (Gy. 1: 288), *1344: *Bodugazunfalua* (Str. 3: 534). **Boldoganyafalva** néven is említik. **2.** 'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re' [1259–66]/XIV.: *villam B. Virginis*, 1330: *Bodukasunfolua*, 1332–5/PR.: *eccl. B. Virginis* ... *Bodukasunfolua*, Jo. (sac.) de *B. Marie*, *S. Marie* (Gy. 1: 288). **Szentfalu** és **Keresztúr (3.)** néven is említik. **[3.]** 'település Bihar vm. É-i részén Debrecen mellett D-re' 1282>405: *p-em ... Turnea vocatam ... in qua in honore B. V. eccl. esset constructa*, 1332–7/PR.: *villa B. V.* ~ *villa B. Marie* ~ *villa S. Marie Magdalene* (Gy. 1: 605), 1443: *Boldogazonfalwa* (J. 218, Mező, Templ. 206). **Torna (2.)** néven is említik. **[4.]** 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Derecske környékén' 1335: *de villa Beate Marie* (Vat. 1/1: 72), 1443: *Boldogazonfalwa* (Mező, Templ. 206, Z. 9: 50). **5.** 'település Bodrog vm. D-i részén Negyventől D-re' *1289/374: *Bodunghazunfolua* (Gy. 1: 708). L. **Asszonyfalva (2.)**. **6.** 'település Csanád vm. középső részén Csanádtól D-re' +1285/572: *Bodugazzunffalwa*, p., 1337: *Bodugazunfalwa*, v. (Gy. 1: 849). **Boldogasszonyháza** néven is említik.

Boldogasszonyháza 'település Csanád vm. középső részén Csanádtól D-re' +1256: *Bodugazunhaza* (Gy. 1: 849). L. **Boldogasszonyfalva (6.)**.

Boldogasszonykeszi 'Keszi határában alakult település Bács vm.-ben' 1263/466/476: *Boldogazzonkezy* (Gy. 1: 224). **Nagykeszi** néven is említik. L. **Keszi (2.)**.

Boldva 1. 'település és vár Abaúj vm. D-i részén Forrótól K-re' [1295 k.]: *p. et castr. Boldua* (Gy. 1: 70). L. **Boldvakó**. **2.** 'település és monostor Borsod vm. középső részén a Bódva torkolatánál' 1249,

1262, 1323: *Buldua*, +1267/+272/+291, 1270/365, 1317, 1319, 1322/323, 1332–5/PR.: *Boldua*, v., +1267/+272/+291, 1332–5/PR.: *Boldva*, 1293: *Buldoa*, [1300 e.]/486: *Buldwa*, t., 1323/470: *Boldwa*, t., 1332–5/PR.: *Bolna* ~ *Beldor* ~ *Bodlua* (Gy. 1: 760). Vö. **Bódva**.

Boldvak □ 'település és vár Abaúj vm. D-i részén Forrótól K-re' 1300, 1331: *Bolduaku*, [1300 k.]: *Buldo ku*, 1301: *Bulduakev*, 1327/373/762: *Buldukeő*, castr., 1332–5/PR.: *Bolunken* ~ *Boldolken*, 1335: *Buldwakw* (Gy. 1: 70). Egy alkalommal **Boldva (1.)** néven is említik.

Bolgyán 'település Csongrád vm. középső részén a Tisza mellett' 1332: *Bolgyan* (Gy. 1: 892).

Bolok I. Bolyok.

(Bolu) 'település Bars vm.-ben, Valkász közelében feketett' 1221/550: *Bolu*, v. (VRH. 38: 69).

Bóly 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó és a Borza patak között' [+1235]/350/404, 1332, 1332–5/PR., 1339 (A. 3: 524): *Bool*, v., [1290 k.], 1321, 1348 (Z. 2: 290–1), 1349 (A. 5: 280): *Boul*, 1332–5/PR.: *Bol* ~ *Boold* ~ *Poal* ~ *Bel* (Gy. 1: 289), 1342, 1347: *Boly* (A. 4: 215, 5: 74).

Bolyok 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangony mellett' 1320>435, 1332–5/PR., 1341>349 (Dancs 34), 1349 (Cs. 1: 169, A. 5: 304): *Bolk*, p., 1332–5/PR.: *Boyk* (Gy. 1: 760). → Vö. még *Bol(y)ok*.

Bol(y)ok 'település Baranya vm.-ben, Nyárágy mellett feküdt Mohácstól DNy-ra' +1093/404: *Bolok*, v. (DHA. 294, Gy. 1: 278). L. **Balat**.

Bon 1. 'település Baranya vm.-ben, a Dráván túl Ság mellett sorolják fel' 1251/328/374, 1256 [ɔ: 1266]: fundum *Bon* (Gy. 1: 289). **2.** 'település Bihar vm.-ben Várad mellett' [1291–94]: *Bn*, v., 1332–7/PR.: *Bon* ~ *Soran* (Gy. 1: 605).

Bonahida 'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re, a Karasó folyó mellett' 1332–5/PR.: *Bunaheda* (Gy. 1: 333). L. **Krassó**.

Bonahidakrassó 'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re, a Karasó (Krassó) folyó mellett' 1312, 1319: *Bonahida Crasso*, p., 1332–5/PR.: *Bohidagrasso* ~ *Bona Hydagresso* (Gy. 1: 333). L. **Krassó**.

Bonc 'település Bihar vm. ÉK-i részén Véd közelében' 1334: *Bonch* (J. 387).

Bonctelke 'Abaúj vm.-ben Göncről D-re említett föld' 1323: *Bunchteluke*, p., t. ~ *Bunch Teluke* (Gy. 1: 71).

Bontó ~ Boncsó 'település Arad vm. K-i részén Kaprevár közelében' 1337: p. *Bonchou* [ɔ: *Bonthou* ?] que al. nom. Duburdun nominatur (Gy. 1: 175). L. **Dobordon (II.1.)**.

(Borcek) 'település Baranya vm.-ben, a Dráva és a Karasó között feketett' 1251/328/374, 1256 [ɔ: 1266]: *Borcek*, v. (Gy. 1: 289).

Bori 'település Bars vm. középső részén Maróttól É-ra' 1275: *Buri* ~ *Bury* (Gy. 1: 436).

Borjád 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó mellett' 1311, 1330, 1350 (Z. 2: 439): *Barlad*, 1330: *Barkad*, 1332–5/PR.: *Barlaad* ~ *Barlak* ~ *Barlhad* (Gy. 1: 289), 1334, 1335: *Borlyad* (Cs. 2: 475, Z. 1: 430–1, 459–61), 1335: *Borlagh* (Z. 1: 457), 1342: *Barlyad* (Z. 2: 45), 1348: *Barlyat* (Z. 2: 309), 1348: *Borryad* (A. 5: 167).

borjú → **Borjúól** 1211: *Bureuohul*, **Három borjúól** 1332: *Harum Buryuol*.

Borjúól 1. 'Csanád vm.-ben Morotva település határában említett hely' 1211: *Bureuohul*, loc. (Gy. 1: 835, 864). **2.** 'Csongrád vm.-ben Szentés határában említett hely' 1332: *Buryuol* (Gy. 1: 904). Vö.

Három borjúól.

Bor-kút ? 'Bihar vm.-ben Szeben határában említett hely' 1342: *Burkwth* (J. 348).

Bornanó pataka 'Abaúj vm.-ben a jászói monostor földjeinek határleírásában említett patak' 1255: *Bornanoupotoka*, fl. (Gy. 1: 98).

Borod l. Bród.

Borosta-tó 'Bodrog vm.-ben Megyere és Tóti határában említett tó' 1347: *Burustato*, stag. (Z. 2: 241). Esetleg azonos a **Borostyán** néven említett tóval; bármelyik alak romlott forma is lehet.

Borostyán 'Bodrog vm.-ben Tóti határában említett halastó' 1326/353: *Borustyan*, pisc. (Gy. 1: 731). Vö. **Borosta-tó**.

Boroszló 'település Borsod vm. középső részén Miskolctól ÉNy-ra' 1307: *Buruzlo*, v. ~ *Buruzlou*, v. (Gy. 1: 761).

Borosztó ? 'település Bars vm.-ben, Priba szomszédosa' 1283: *Buruzto*, t. (Gy. 1: 436).

Borot 'település Bodrog vm. É-i részén' 1325: *Boroth*, p. (Gy. 1: 713).

Borra 'település Baranya vm.-ben, Szava és Zerna településekkel együtt említik' 1296: *Borra*, p., t. (Cs. 2: 475, ÁÚO. 10: 233).

Bors 'település Bihar vm.-ben Váradtól ÉNy-ra' 1215/550, 1332-7/PR.: *Burs*, v., [1290-301], [1291-94], 1304, 1308/313/425, 1310, 1313, 1313/425, 1319, 1324, 1329, 1332-7/PR., 1335 (A. 3: 130), 1342 (J. 218, A. 4: 232-3), 1348 (A. 5: 207): *Bors*, p., t., v. (Gy. 1: 605).

borsó → **Borsó-hegy** 1298/390: *Borsowhyg* | **-d: Borsód** 1341: *Borsod*, **Borsódszentlőrinc** 1330: *Borsoudzenthleuryinch*, **Tökörceborsódegyháza ?** *1341: *Tuturuchborsodeghaza* | **-s: Borsós** 1333: *Bursous*.

Borsod 'vár és település Borsod vm. É-i részén a Bódva mellett, a vm. központja' +1194/[1230 k.], 1213/550, 1219/550, 1229, 1230, 1236, [1240], 1245, 1247, 1247/384, 1249, 1261/271 (DHA. 60, HÁO. 9), 1263/272, 1263>349/393, 1265/272 (H. 8: 99), 1266/409/728, 1268 (H. 8: 112), 1268 (EO. 1: 267), 1268/271 (EO. 1: 273), 1277, 1279, 1279 (H. 8: 201), 1282, +1283 (EO. 1: 402), 1285/346 (EO. 1: 419), 1291, 1292 (HÁO. 48), 1293 (H. 8: 334), 1299, [XIV. eleje], 1304, 1307, 1308, 1312, [1312 k.], 1317, 1319, 1320 (A. 1: 544), 1321, 1323 (EgriEgyhLev. 34), 1323>348 (Z. 2: 332), 1327, 1327/XV., 1328, 1328>416 (Sztáray 1: 58), 1329, 1329/447 (A. 2: 424), 1332, 1332-5/PR., 1335 (A. 3: 206), 1336 (A. 3: 260, 304), 1337 (A. 3: 375), 1338 (A. 3: 509), 1339 (A. 3: 543), 1339 (MiskOkl. 27), 1341 (A. 4: 105, 126), 1341 (Károlyi 1: 139, 146), 1341 (HOkl. 229), 1341/355 (Z. 2: 607), 1342 (A. 4: 244), 1342 (Z. 2: 36), 1343 (A. 4: 301, 345, 350), 1343 (Sztáray 1: 171), 1345 (Sztáray 1: 184), 1346 (A. 4: 580), 1347 (A. 5: 52, 90), 1347 (Z. 2: 278), 1348 (A. 5: 253), 1348 (Károlyi 1: 176): *Borsod*, castr., p., [1200 k.]/896-ra: *Borsu* ... collecta multitudine rusticorum iuxta fl-m Buldua castrum construxit, quod vocatum est a populo illo *Borsod* eo, quod parvum fuerit, 1220/550, 1221/550, 1222/550, 1240: *Bursod*, 1248/326, 1261/271, 1271/284, 1301 (Z. 1: 104), 1332, 1333 (A. 3: 16), 1334, 1335 (A. 3: 235-6), 1338 (Z. 1: 533), 1339 (A. 3: 540), 1339/356 (A. 3: 540), 1348 (Z. 2: 338): *Borsad*, p., 1252, 1279>351, 1343 (A. 4: 306), 1345 (BorsOkl. 124): *Bursud*, 1282: *Borsood* (Gy. 1: 761-2), 1288: *Borsoud* (HÁO. 39), 1295 (HÁO. 53), 1296 (Szendrei 3: 29), 1319, 1321 k. (Z. 1: 209), 1322, 1323 (Z. 1: 218), 1324 (A. 2: 171), 1325 (Z. 1: 272), 1332-5/PR., 1335 (A. 3: 238), 1335 (Károlyi 1: 116), 1335 (Bánffy 1: 80), 1336 (Sztáray 1: 119), 1340 (A. 4: 45), 1347 (A. 5: 29): *Borsud*, 1330: *Borsed*, 1332-5/PR.: *Porsod* (Gy. 1: 761-2), 1337: *Borschad* (Sztáray 1: 137), 1342: *Barsod* (Z. 2: 18-20), 1343: *Barsad* (A. 4: 301), 1345: *Busud* (BorsOkl. 124) | **Lat.** 1108/657 (DHA. 357): *Bosordiensis* [c: *Borsodiensis*], +1214/334, 1326 (EgriEgyhLev. 35): *Borsudiensi*, 1222, 1299/406, 1300 (HÁO. 65), 1332, 1337 (A. 3: 461): *Borsodiensi*, 1275, 1332: *Borsodiensis*, castr. (Gy. 1: 761-2), 1337: *Borsudiensis* (A. 3: 461). Osztódásával alakult **Al-** és **Felborsod**.

Borsód 'település Bodrog vm. középső részén Bükedtől D-re' 1341: *Borsod*, p., 1342: *Borsood*, p. (Gy. 1: 713). Alakváltozata **Borsós**.

Borsódszentlőrinc 'település Bodrog vm.-ben, Borsód közelében fekk' 1330: *Borsoudzenthleuryinch*, p. ~ *Borsoudzenthleurinch*, p. ~ *Borsoud Zenleurinch*, p., 1332, 1332/334 (Z. 1: 428–9): *Borsoudzenthleurench*, p. (Gy. 1: 713–4).

Borsó-hegy 'Borsod vm.-ben Lászó határában említett hegy' 1298/390: *Borsowhyg*, mo. (Gy. 1: 785).

Borsós 'település Bodrog vm. középső részén Bükedtől D-re' 1333: *Bursous* (Gy. 1: 713). L. **Borsód**.

Borsova I. 1. 'Bereg vm. K-i részének fő folyója, a Tisza jobb oldali mellékvíze' [1270–72]>295, 1338/339: *Borsua*, fl. (Gy. 1: 519, 531, 533). Vö. **Túlsó-Borsova, Borsova (II.1).** **II. 1.** 'település és vár Bereg vm. D-i részén a Borsova folyó mellett, az egykori Borsova vm. központja' [1200 k.]/903-ra, 1287, 1293/323, XIV./1085-re: *Borsoa*, castr., 1213/550: *Borsoha*, +1214/334, 1220/550, 1232>360, 1248, 1255, 1256, 1261/284/291, +1262/[XIV.], 1276, 1276/366, [1277 e.]/277, 1277/302, 1277/325, 1277/374, 1282, 1282/319, 1282/327/754, 1283/353, 1285/346, 1287, 1287/319, 1287/373, 1291, 1292/320, 1293, 1293/412, 1294/299 (H. 8: 400), 1297, 1298, 1299, 1300, 1302 (A. 1: 49), 1308/340 (A. 1: 167), 1309 (A. 1: 188), 1309/357 (A. 1: 191), 1311/415 (A. 1: 246), 1315, 1317 (Z. 1: 154), 1321, 1324 (A. 2: 137), 1325 (A. 2: 206), 1325/347 (A. 2: 233), 1328, 1332–5/PR., 1334 (A. 3: 90), 1337 (A. 3: 376), 1341 (A. 4: 166), 1342 (Z. 2: 36), 1347 (A. 5: 52), 1348 (Bánffy 1: 155), 1350 (Kállay 1: 1013), XIV./1085-re: *Borsua*, castr., 1245, 1247, 1249, 1252/348, 1254/436, 1255, 1255/348, +1255/XVI., 1256, 1268, 1268/365, 1272, 1275/279/324, 1275/410, 1277, 1278, 1280, 1284 (Kállay 1: 25), 1299, [1310 k.], 1320, 1329, 1331, 1332–5/PR., 1337 (Sztáray 1: 121), 1339/356 (A. 3: 540): *Bursua*, v., 1247/384: *Borzua*, 1264 P./PR.: *Borsna* [ɔ: *Borsua*], v., 1273: *Bvrsua*, 1274/519, 1275/520: *Bwrswa*, 1275: *Burso*, 1283: *Barsud*, 1284: *Burzua*, 1284, 1285, 1287, 1319 (Kállay 1: 88): *Borsva*, 1291, 1315/327 (A. 1: 390), 1323 (EgriEgyhLev. 34), 1327 (A. 2: 343), 1338 (A. 3: 509), 1339 (A. 3: 543), 1341 (A. 4: 105), 1347 (A. 5: 29): *Borswa* (Gy. 1: 534–5), 1318: *Borosua* (A. 1: 492), 1318, 1321 k. (Z. 1: 209), 1322, 1323, 1324, 1325 (Z. 1: 270–1), 1326, 1327: *Borusua*, 1321: *Borsova* (Gy. 1: 534–5), 1322: *Berusua* (A. 2: 58), [1322–30]: *Burshua*, 1326: *Borusud* [ɔ: *Borusua*], 1332–5/PR.: *Borsa* ~ *Borzwa* ~ *Borsva* ~ *Bersia* ~ *Berswa* ~ *Boriwa*, XIV./1085-re: *Bursoa*, castr. (Gy. 1: 534–5), 1337: *Borschwa* (Sztáray 1: 137), 1348: *Borsua* (A. 5: 253). **Borsovavára** néven is említik. Vö. **Borsova (I.1).**

Borsovavára 'vár Bereg vm. D-i részén a Borsova folyó mellett, az egykori Borsova vm. központja' 1308: *Borzauauara* ~ *Borzouauara* (Gy. 1: 535) ~ *Borzovavara* (Kállay 1: 56). L. **Borsova (II.1).**

[Borszuk ? -bérc] 'hegy, amelyet a Halicsból Radnára vezető út érint' 1235: на *Боръсоукѣ дѣль* (Gy. 1: 563).

Borza 'Baranya vm.-ben a Danóhoz közeli Földvár határában említett folyó, amely a Duna Danóc nevű holtágába torkollik' 1338: *Barza*, vall. (Gy. 1: 248, 303).

Borzva 'Arad vm.-ben Kishodos határában említett folyó' +1247/+284//572: *Bwrzua* ~ *Burzua* (Gy. 1: 178).

Bosa(falva) ? 'település Bars vm.-ben, Léva vidékén fekk' 1156/347: *villa Bosae* (Gy. 1: 436).

Boskfölde 'település Borsod vm.-ben a Szuha mellett, Nyárágy közelében' 1280>413: p-m Bosk ho-is ... *Boskfelde* vocatam, 1299: *Buskfeulde*, t. (Gy. 1: 763).

Bosókova l. **Bozsókova.**

Bosta 'település Baranya vm. középső részén Pécsről D-re' 1192/374/425, [1230]/231, 1332: *Bosta*, t., [1290 k.]: *Busca* (Gy. 1: 289).

Bóta 'település Borsod vm. ÉNy-i részén Dédestől Ny-ra' 1281, 1281/792: *Boltha*, t. (Tóth P. 93, MiskOkl. 15–6).

Botaljaszentpéter 'település Bodrog vm. középső részén Bükedtől D-re' 1323: *Bothaliascenpetur*, p. ~ *Bothaliascenthpetur*, p. ~ *Bathaliascenthpetur*, p. (Gy. 1: 726). L. **Potala**.

Botanya 'település Csanád vm. K-i részén a Száraz-ér mellett' *1276/641: *Betama*, 1340: *Both Anya*, p. (Gy. 1: 848). **Botanyaegyháza** néven is említik.

Botanyaegyháza 'település Csanád vm. K-i részén a Száraz-ér mellett' 1340: *Bothanyaeghaza* (Gy. 1: 848). L. **Botanya**.

Botfalva 'település Brassó vidékén Brassótól É-ra' [1316–42]>368: *Bathfalua*, v. (Gy. 1: 827).

Bothalma 'település Bodrog vm. Ny-i részén Garától K-re' 1290, 1291: *Budholma*, t., 1334: *Bochhalma*, p. ~ *Bothalma*, p. (Gy. 1: 714).

(Bothea)-maláka 'Baranya vm.-ben Kémes határában említett hely' [1177]/500 k.: *Bothea Malaca* (Gy. 1: 324).

Botkeménye 'település Bihar vm. DNy-i részén közel a Fekete-Köröshöz' 1320: p. Mortunteleke que al. nom. *Botkemene* vocatur (Gy. 1: 631). L. **Martontelke, Kemény (2.)**.

Bot kútja 'Bihar vm.-ben Szeben határában említett hely' 1335, 1340, 1342: *Bothkuta* ~ *Bothkutha* (J. 348, A. 3: 130, 4: 29–30).

Botmonostor 'település és monostor Bodrog vm. Ny-i részén a Vajas mellett' 1320: *Bothmonostur*, p. (Gy. 1: 709). L. **Botmonostora**.

Botmonostora 'település és monostor Bodrog vm. Ny-i részén a Vajas mellett' [+1018–38]/[1173–96]>412: *Bathmanostra* (DHA. 95), *1198 P./PR.: mon. illud, quod B[oth] quondam c. de Bichor aedificare incepit et morte praeventus consummare non portuit, 1270/350: *Botmonustra*, p., 1270/350, 1322/323, 1323, 1327, 1341 (Z. 1: 619–20), 1347 (Z. 2: 234): *Bothmonustra*, p., v., 1321: *Monasterio de Both* ~ *mon-o Both*, [1322 u.]: *Bvth Monostora*, p. ~ *Both Monostora*, p., 1323, 1326: *Bothmunustura*, p., 1332: *Bothmonastura*, mon. 1340: *Botmonostora*, p. (Gy. 1: 709), 1340, 1342>349: *Botmunustura*, p. (Z. 1: 589, 2: 356), 1341, 1348: *Bothmonostura*, p. (Z. 1: 631, 2: 320), 1342>349: *Botmustura*, p. (Z. 2: 356), 1342, 1348 (Z. 2: 298–9), 1349 (Z. 2: 378): *Bothmonustura*, p., 1345 P./PR.: *Botmonostura*, opp. (Gy. 1: 709), 1346: *Bochmonustra*, p. (Gy. 1: 726), 1346: *Bothmunustra* (Z. 2: 213), 1347: *Botmunustra*, p. (Z. 2: 262), 1348: *Batmonustura* (Z. 2: 320), 1349: *Bochmonustura* (Z. 2: 377). Alakváltozata **Botmonostor**.

Bótrágy I. 1. 'Bereg vm.-ben a lónyai uradalom határában említett, bizonyára Bótrágy faluban folyó patak' 1270/272//580: *aquam Boltrag* vocatam (Gy. 1: 544). Vö. **Bótrágy (II.1.) II. 1.** 'település Bereg vm. Ny-i részén Lónyától K-re' 1270/272/476, 1272/476: *Boltrag*, t., v., 1270>371, 1285>358, 1327>358: *Boltragh*, v. (Gy. 1: 535). Vö. **Bótrágy (I.1.)**.

Botszortudja 'település Csanád vm.-ben, Botanyaegyházával együtt említik, akörül fekkett' 1340: *Bothzortudya*, p. (Gy. 1: 848).

Botterme 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől ÉNy-ra' 1323: *Boththeremi* ~ *Bothtereme*, p. (Gy. 1: 353). L. **Oros (1.)**.

Bottermehelye 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől ÉNy-ra' 1322: t. *Bothteremehele* ubi dictus Both residentiam habeat, que etiam al. nom. Wrus vocari dicitur, 1322: *Bothtemehele* [□: *-tereme-*], t. ~ *Bothteremehere* [□: *-hele*], p., t., 1323: *Bothteremeheli*, p. (Gy. 1: 353). L. **Oros (1.)**.

Botva 'Csongrád vm.-ben lévő mocsár, helyét nem ismerjük' [1200 k.]/896-ra: *Botua*, stag. (Gy. 1: 882).

Botyka 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Vátytól Ny-ra' [1258 e.]/258>344, 1313>344: *Boghka*, [1275], [1290 k.]: *Bothka*, 1294/488: *Bogka*, 1315: *Bugka*, 1330: *Bathka*, 1332–5/PR.: *Bochca* ~ *Boka* ~ *Bugla* ~ *Rugka* ~ *Vgla* (Gy. 1: 289–90).

Bozd 'Békés vm.-ben Maró határában említett hely' 1295: *Bozd* (Gy. 1: 510).

Boz ~ **B□z foka** 'Békés vm.-ben Károly határában említett vízfolyás és sziget' 1326/327/380: *Buzfoka*, fl., ins. (Gy. 1: 509, vö. Bíró, Kladány 104).

Bozova 'település Arad vm.-ben, Kapronca környékén feketett' 1350: *Bozova* (Cs. 1: 764, A. 5: 363). Esetleg a később innen adathozható **Berzava** elírása (vö. Lip., Mappa).

Bozsód 'település Bihar vm. Ny-i részén az Ölyvös és a Kutas patak között' 1220/550: *Bosold*, v., 1333: p. *Bosoud* al. nom. Zomlyn (Gy. 1: 606). L. **Zomlin (2.)**.

Bozsok 1. 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől ÉNy-ra' 1329/378/388: *Bozok*, t. (Gy. 1: 290), 1350: *Bozuk*, t. (Cs. 2: 475, Z. 2: 416). **2.** 'település Baranya vm. középső részén a Dráva mellett' 1332–5/PR.: *Bozek* (Gy. 1: 290), 1484: *Bosok* (Cs. 2: 475).

Bo(z)sókova 'Baranya vm.-ben Kémes határában említett hely' [1177]/500 k.: *Bosowkoua* (Gy. 1: 324).

Bózsva I. 1. 'Abaúj vm. DK-i részén folyó nagyobb patak, a Ronyva jobb oldali mellékvize' +1264/324: *Borsoa*, fl. ~ *Bursua*, fl. (Gy. 1: 40, 71). Vö. **Bózsva (II.1.)**, **Bózsva-fő. II. 1.** 'település Abaúj vm. DK-i részén Füzértől D-re, a Bózsva patak mellett' +1264/324, [1285]/346 (EO. 1: 419), 1324: *Borsua*, t. (Gy. 1: 71). Vö. **Bózsva (I.1.)**.

Bózsva-f□ 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett hely, a Bózsva forrása' 1270/272: *Bursuafev*, fons (Gy. 1: 40, 83). Vö. **Bózsva (I.1.)**.

B□ I. 1. 'Baranya vm. DNy-i részének nagyobb vízfolyása, a Szilvás patakkal bővült Okornak a Drávába ömlő alsó szakasza' (vö. Gy. 1: 248) [+1077–95]>+158//403/PR.: *Bul*, [+1077–95]/+158//XV., [+1077–95]/+158//XVII.: *Bil* (DHA. 79, Gy. 1: 248, 371), [+1077–95]/+158//XVIII.: *Dill* (DHA. 79), [1177]/500 k.: *Bery*, fl. (Gy. 1: 248, 324), 1332: *Bwl*, aqua (Gy. 1: 407). Vö. **Bóköz. II. 1. ?** 'település Baranya vm.-ben, talán a DK-i részén' 1341: *Beu*, 1342: *Beni* (Cs. 2: 475, A. 4: 130, 213). **2.** 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén' 1198 P./PR.: *Buu*, v. (Gy. 1: 714). **3.** 'település Csanád vm. K-i részén, a Marostól kissé távolabb É-ra' 1232: *Beu*, t. ~ *Beuu*, t. (Gy. 1: 850).

Böcke I. Böcske.

B□cs 'település Abaúj vm. DNy-i részén a Hernád mellett' 1263/272, 1291, 1304, 1309, 1322, 1323>342, 1323>343, 1324, 1325, 1325/347, 1325/XVI. (MiskOkl. 26), 1327, 1328/374, 1329, 1330/374, 1332–5/PR., 1341 (A. 4: 161–5), *1343 (A. 4: 306), *1346 (A. 4: 581): *Bulch*, t., 1323/366//500, 1332–5/PR.: *Bolch*, 1327, 1329: *Beulch*, 1332: *Belch*, 1332–5/PR.: *Bulcht* | ~i 1324: c. Dion. f. Blasii de *Bulchy* (Gy. 1: 71).

Böc(s)ke 'Csanád vm.-ben Varsány határában lévő halastó' 1274>340: *Bochke*, pisc. (Gy. 1: 876).

B□d 1. 'település Abaúj vm. ÉK-i részén Kassától K-re' 1276, 1299: *Beud*, p., 1299: *Bewd* (Gy. 1: 72). **2.** 'település és révhely Csongrád vm. középső részén Csongrád várától DK-re, a Tisza mellett' [1200 k.]/896 u.-ra: *Beuldu*, 1209 P.: *Beld* | ~i 1075/+124/+217: tributum transitus super Tizam, qui nuncupatur *Benildi* [∴: *Beuildi*] (Gy. 1: 892).

Bögör 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma patak közelében' 1234: *Bugur*, v. (Gy. 1: 290).

Bökéd ? 'település Baranya vm.-ben, Siklós vidékén feketett' 1330: *Bukeed* (Gy. 1: 290).

Bökény 1. 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől É-ra' 1214/550: *Beken*, pr. (Gy. 1: 606). **2.** 'település Bihar vm. DK-i részén Hunyadtól D-re' [1291–94]: *Buken* (Gy. 1: 606). **3.** 'település Borsod

vm. DNy-i részén Szihalom vidékén' 1284/299, 1303: *Buken*, p., t. (Gy. 1: 763). **4.** 'település Csanád vm.-ben a Maros jobb partján, Csanád várától ÉK-re' 1333–5/PR.: *Buken*, v. (Gy. 1: 850). **Bökényfalva** néven is említik. **5.** 'település Csongrád vm.-ben, azonosítása bizonytalan, Csongrád vár környékén feketett' 1266, 1276 P.: *Buken*, t. (Gy. 1: 892).

Bökényfalva 'település Csanád vm.-ben a Maros jobb partján, Csanád várától ÉK-re' 1333–5/PR.: *Bubenfolua* [□: *Buken*-] (Gy. 1: 850). L. **Bökény (4.)**.

Bökény pataka 'Bereg vm.-ben Dobrony határában említett patak' 1321: *Bukenpothoka*, riv. (Gy. 1: 539).

Böki 'település Bács vm. DNy-i részén a Duna mellett, Bácstól D-re' *1308: *Buky* (Gy. 1: 215).

B□köz 'tájegység Baranya vm.-ben, a Bó patak és a Dráva közötti terület' (vö. Gy. 1: 248) 1217/412: *Belkus* (Juhász, Tájn. 65, ÁÚO. 6: 385), 1191 [□: 1251], 1338, 1346 (Cs. 2: 469, A. 4: 641–2): *Belkuz*, t. (Gy. 1: 248, 269–70, 318, 324, 334, 380, 393), 1332: *Bwlkuz*, aqua (Gy. 1: 248, 407). Vö. **Bó (I.1.)**.

Bölesi 'település Bihar vm. Ny-i szélén a Körös mellett' 1249: *Belchyeo*, v., 1329/371, 1342 (A. 4: 230): *Bulchy*, p. (Gy. 1: 606), *1348: de *Bulch* (ComBih. 52, Kállay 1: 935).

Bölzse 'település Abaúj vm. középső részén Szina mellett ÉK-re' +?1232/384/393, 1257: *Bilsa*, v., +?1232/384/393, +1262/[XIV.], [1272–90]: *Belsa*, p., t., 1270/369, [1270 k.], [1272–90], [1288–304], 1290, 1299, [1309–18], [1313–16], 1314, 1316, 1318, 1319, 1329/330/407, 1345 (BorsOkl. 265): *Belse*, p., t., v., [1272–90]: *Blesa*, *1280/643/755: *Belese*, t. | ~i 1289: St-i de *Belsey* ~ t. *Belsey*, 1319: Matheo de *Belsey* (Gy. 1: 72). Vö. **Bölzse-patak**.

Bölzse-patak 'Abaúj vm.-ben a Bölzse faluval szomszédos Szina határában említett patak' 1317: *Belsepatak*, riv. (Gy. 1: 39, 72, 148). A felső szakaszát **Küsmőd** néven említik. Vö. **Bölzse**.

B□ny ? 'Baranya vm.-ben Kölked határában említett halastó' 1349: *Beun*, pisc. (Z. 2: 376).

Böszörmény 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől É-ra' [1291–94]: *Buzurmen*, v., [1291–94], 1332–7/PR., 1349 (A. 5: 289): *Bezermen*, 1332–7/PR.: *Bozermen* ~ *Mezermen*, v. ~ *Bezerm* (Gy. 1: 606).

Braján 'település Bars vm. középső részén, Bars várától É-ra feketett' 1075/+124/+217: *Braian*, v. (DHA. 213–4, Gy. 1: 436), +1124/+217/328: *Brayan* (DHA. 213–4).

Brassó 'település Erdély DK-i részén, a Brassó vidéke kerület központja' 1252/758, 1252>479: *Barasu*, t., 1271: *Brasu*, [1272–90]>294 (EO. 1: 320), 1288, 1323, 1331/337, 1349 (EH. 163): *Braso*, *1280–90: *Drozsa*, 1294/366: *Brasov*, 1309, 1327 P./PR., 1329/358/400, 1331/337, 1336 (EH. 163), 1350 (A. 5: 403–4): *Brasso*, 1323 (EH. 163), 1331/343: *Brassou* (Gy. 1: 827), 1341: *Barassow*, 1348: *Brassow*, 1350: *Brassau* (EH. 163) | **Szl.** 1285: *Брашевъ* (EH. 163). Latinul **Corona**, németül **Kronen** néven említik.

Bresztó 'település Bereg vm.-ben Munkácstól ÉK-re' 1333/335: *Bresztw* (Lehoczky 2: 6, ComBer. 30).

Bresztova rétje 'Árva vm.-ben Kubin határában említett rét' 1325: *Breztouarete*, prat. (Gy. 1: 197).

Breznica 'a Karasó jobb oldali mellékfolyása Baranya vm. Dráván túli területén' +1228/383/407: *Breznhyche*, fl., +1228/423: *Breznicha*, fl. (Gy. 1: 274), [1259–66]/XIV.: *Bryzlice*, fl. (Gy. 1: 272, 289), 1281/364: *Bleznicha*, fl. ~ *Blyznicha*, fl. (Gy. 1: 273).

Briznyeborod 'rév a Garam folyón Bars vm.-ben, Revistye határában említik' 1228: super vadum, quod dicitur *Brisneborod* (Gy. 1: 469).

Bród 'település Bereg vm.-ben Munkácstól ÉNy-ra' 1264/270: *Borod*, t., 1296 (RegArp. 4063), 1357: *Brod*, p. (Gy. 1: 535–6).

Brogyán 'település Bars vm. ÉNy-i részén a Nyitra mellett' 1293: *Brogen ~ Borogen*, m., 1295: *Baragan*, 1327/519: *Baragian*, t. (Gy. 1: 436–7).

Bruszó 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett patak' 1270/272: *Bruzov*, rivus (Gy. 1: 83).

Bucsa 'település Békés vm. É-i részén a Túr mellett' [1321]>381>448/XV.: *Bwcha*, p. (Gy. 1: 504).

Budagd l. **Budak**.

Buda hídja 'Baranya vm.-ben Nagyfalu határában említett híd' 1294: *Budahida*, pons (Gy. 1: 345).

Budak ~ Budagd I. 1. 'a Sajó jobb oldali mellékvíze Doboka vm. és Beszterce vidéke határán' 1228/378: caput *Bodagd*, 1243/344: *Bodrug* [□: *Bodwg*], aqua, 1318: *Bodaht*, fl. (Gy. 1: 553, 560).

Vö. **Budak (II.1). II. 1.** 'település Beszterce vidékén Besztercétől D-re, a Budak patak mellett' 1318: *Bodaht*, t., 1332–6/PR.: *Bodako ~ Budako ~ Bodakov ~ Bodekov ~ Bodakon* (Gy. 1: 560). Egyik részét **Kisbudak** néven is említik. Vö. **Budak (I.1.)**.

Budmér 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó mellett' [1291], [1292–97], 1298, 1302, 1305, 1312, 1324, 1325, 1328>403, 1330, 1341 (A. 4: 130), 1342 (A. 4: 213): *Budmer*, p., 1308: *Bugmer*, 1311: *Zydm(er)* [ɔ: *Budmer*], 1332–5/PR.: *Bodiner ~ Budyner ~ Budem*, 1332–5/PR., 1349 (Cs. 2: 473, Z. 2: 360): *Bodmer* (Gy. 1: 290), 1350: *Budmur*, p. (Cs. 2: 473, Z. 2: 439).

Bukova 'Abaúj vm.-ben Poszpehfölde határában említett hely' 1278: iuxta *Bucowam* [acc.-i forma] (Gy. 1: 133).

Bules 1. 'monostor és település Arad vm. K-i részén a Maros bal partján' 1225 P./327, 1233, 1257>365 u., 1342 (EH. 185): *Bulch*, 1225 P., 1337 (EH. 185): *Buls*, 1332 P.: *Bols* (Gy. 1: 174). **2.** 'település Bihar vm.-ben, Diószegtől É-ra feketett' *1222/550: *Bulsu*, v. (Gy. 1: 606). K. FÁBIÁN esetleg a Borsod vm.-i Böccsel is azonosíthatónak tartja (VRH. 42: 87).

Bulesu 1. 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól É-ra' 1327: *Bulchu*, *1330: *Bulchw*, 1330/409: *Bulchow*, p. (Gy. 1: 291). **2.** 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszásza mellett DNy-ra' 1321: *Bolchouu ~ Bulchw*, 1329, 1332–7/PR., 1340 (Z. 1: 580), 1349 (Z. 2: 366, 411): *Bulchu*, 1332–7/PR.: *Bulchi ~ Boltow ~ Wlche* (Gy. 1: 536), 1347: *Bulchow* (A. 5: 113). Belőle vált ki **Nagybulesu. 3.** 'Bodrog vm. K-i részén Csecstótól Ny-ra lévő föld' 1224/291/389: *Bulsu*, t. (Gy. 1: 714). Nem dönthető el, hogy hely- vagy személynévi szerepben áll-e az adat.

Búlkeszi 'Bács vm.-ben Keszi határában alakult település' 1263/466/476: Sawolkezy al. nom. *Bwlkezy*, 1311: *Bukkescy* [ɔ: *Bulkescy*], t. (Gy. 1: 224). **Matyuka-** és **Sávolkeszi** néven is említik. L. **Keszi (2.)**.

(Buol) 'település Csanád vm. Ny-i részén Makófalvától Ny-ra' 1274>340: *Buol* (Gy. 1: 849).

Burka 'Csanád vm.-ben Vásárhely vidékén említett folyó' 1266: *Burka*, fl. (Blazovich 54).

Burok 'település Borsod vm. D-i részén Igricitől Ny-ra' 1332: *Burok ~ Borok*, p. (Gy. 1: 763).

Buska 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Miskolctól ÉK-re' 1294, 1324, 1336 (Cs. 1: 170), 1345 (BorsOkl. 124): *Buska*, p., t. (Gy. 1: 764).

(Butur)falva 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen, a vele felsorolt helységek Bácstól DK-re feküdtek' 1334: *Buturfalua*, p. (Gy. 1: 215).

Buzgó 'település Bihar vm. K-i részén Sólyomkő vár közelében' 1327/369: *Buzgow* (Gy. 1: 606).

Buzita 'település Abaúj vm. Ny-i részén az Idától D-re' 1138/329: Fonsol f-o Bozete pal-o c-e, 1262, 1275, 1278, 1313, [1313–14], 1314, 1332–5/PR.: *Bozita*, v., 1279: *Bocita*, 1314, 1329/416, 1345 (A. 4: 508): *Bozyta*, p., v., 1318, 1319/494: *Buzitha*, p., v., 1332–5/PR.: *Bosita ~ Bozica ~ Lopta* (Gy. 1: 73).

Buzsic ? 'település Bars vm. középső részén Marót vidékén' [1205–35]: *Busic*, v., 1292: *Buzech* [vagy *Buzeth*], p., t., 1294: *Busuch*, p. (Gy. 1: 437).

B□d 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól DK-re, a Tarca mellett' 1246/305//414, 1246/348/408, 1326, +1326/[1400 k.] (Gy. 1: 142), 1326/463, 1329, 1349 (A. 5: 310): *Byud*, p., t., v., 1315: *Bwd*, 1326: *Byd*, t., 1327/373/762: *Biüd*, v. ~ *Byüd* ~ *Büd*, p., v., 1332–5/PR.: *But* ~ *Vzmid* [□: *Byuud*] ~ *Bidns* ~ *Byend* (Gy. 1: 74). Vö. **Büdi-eresztvény**.

B□di-eresztvény 'Abaúj vm.-ben Gibárt és Büd között található erdő' 1316: *Bwdyherestwyn*, rub. ~ *Budiherestwyn*, rub. (Gy. 1: 74, 87). Vö. **Büd**.

büdös → **Büdös-szeg** 1322/338: *Buduszeg*, **Büdös-tó** 1342: *Bydistou*. Vö. még **bűz**.

Büdös-szeg 'Bihar vm.-ben Izsáka határában említett sziget' 1322/338: *Buduszeg*, ins. (Gy. 1: 692).

Büdös-tó 'Bereg vm.-ben Adony és Galgó határában említett tó' 1342: *Bydistou*, pisc. (Z. 2: 35).

Büked 'település Bodrog vm. középső részén a Nádágy mellett' 1208/395: *Bucchid*, t. ~ *Bucehid*, t., 1340/394, 1340>394: *Bukud*, p. (Gy. 1: 714), 1347: *Buked*, p. (Z. 2: 242). **Bükedegyháza** és **Kerek-büked** néven is említik.

Bükedegyháza 'település Bodrog vm. középső részén a Nádágy mellett' 1341: *Bukedeghaza*, p. (Gy. 1: 714). L. **Büked**. CSÁNKI (2: 207) és IVÁNYI (2: 163) *Sukedeghaza* alakban közli, és feltételesen **Segesd (II.1.)** településsel azonosítja.

Büke ? tölgyfa 'Gorombona határában említett fa' +1015/+158//403/PR.: *Buketulfa*, +1015/+158//XVII.: *Buchetulfa*, +1015/+158//XVIII.: *Butzelhulfa* (DHA. 74).

bükk [1240] (Tardona, Borsod vm.): *byk*, a. (Gy. 1: 810). → **Ne. Bükk-erdő** 1270/272: *bykerdev*, **bükkfa** 1247/331: *bikfa*, **Bükk-fő** 1270/272: *Bykfev*, **Bükk-patak** 1270/272: *Bykpotok*, **Bükk-sevnice** 1337: *Biszvavnicze*, **Bükk-sevnic pataka** 1346: *Byksebnichpataka*, **Bükk-völgy(e)** 1337: *Bykwlgy*, **Hangyás-bükk** 1313: hangas *Byk*, **Lapos-bükk** 1318: *Lapisbyk* | ~*je Barics bükkje* [+1235]/350/404: *Borichbuky*, **Hannus-patak bükkje** 1338/339: *Hannuspatakbyke*. Vö. még **Bikk**.

Bükk-erd□ 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett, a Hernád völgyétől K-re húzódó nagy kiterjedésű erdő' 1270/272: *bykerdev*, s. (Gy. 1: 40, 83). **Nagy-erdő (1.)** néven is említik.

bükkfa 1247/331 (Kisida, Abaúj vm.): *bikfa*, a. (Gy. 1: 93), 1318 (Semse, Abaúj vm.): a. fagy, quod vulgo dicitur *bykfa* (Gy. 1: 139) | 1257 (Sámod, Baranya vm.): *bykfa*, a. (Gy. 1: 375) | 1298/390 (Lászó, Borsod vm.): *bykfa*, a. (Gy. 1: 785).

Bükk-f□ 1. 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett hely, bizonyára a Bükk-patak forrása' 1270/272: transit locum lutosum *Bykfev* vocatum (Gy. 1: 40, 82–3). Vö. **Bükk-patak. 2.** 'Borsod vm.-ben SÁTA határában említett kiemelkedés' 1281, 1281/792: ad qd. Berch, quod vulgariter *Byk feu* dicitur (Tóth P. 93, MiskOkl. 16).

Bükk-patak 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett patak, a Bózsva bal oldali mellékvize' 1270/272: *Bykpotok*, rivus (Gy. 1: 40, 83). Vö. **Bükk-fő (1.)**.

Bükk-sevnice 'a Garam jobb oldali mellékvize Bars vm.-ben, Sevnice határában említik' 1337: *Biszvavnicze*, 1345: *Bykschewnycze*, fl. (Gy. 1: 413, 482), 1345: *Byksewniche* (Str. 3: 592), 1347: in rivulo predicto *Bykeschebenicze*, nunc a modernis Rivulus abbatis nominato (Str. 3: 622), 1347: *Bykseunice*, fl., riv. (Str. 3: 650), 1348: rivulum inferiorem *Byksenicze*, qui Maior Rivulus vel Rivulus Abbatis nuncupatur (Str. 3: 658). **Apát pataka, Bükk-sevnic pataka** és **Nagy-patak** néven is említik. Vö. **Fenyő-sevnice, Sevnice**.

Bükk-sevnic pataka 'a Garam jobb oldali mellékvize Bars vm.-ben' 1346: *Byksebnichpataka*, riv. (Str. 3: 611). L. **Bükk-sevnice**.

Bükk-völgy(e) 'Abaúj vm.-ben Szurdok határában említett völgy' 1337: *Bykwlgy*, vall. (A. 3: 399).

Büles □ ~ **Bülesér** 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DNy-ra' 1262/413, 1332–5/PR.: *Bulchew*, v., [1290 k.], 1332–5/PR.: *Bulchev*, v., 1332–5/PR.: *Bulchen* ~ *Bulche(n)* ~ *Bulchir* (Gy. 1: 285).

Büttös 'település Abaúj vm. Ny-i részén a Rakaca mellett' 1285>366/369, 1302/390, 1302>398, 1307>398, 1317, 1318/398, 1321>398, 1323>398: *Bytus*, p., t., v., 1319: *Bitus*, v., 1323/390: *Bythus*, t. ~ *Bytos* (Gy. 1: 74).

b □ **z** → **Boz** ~ **Bűz foka** 1326/327/380: *Buzfoka*. Vö. még **büdös**.

Bűz foka l. **Boz foka**.

Cár szőleje l. **Csár szőleje**.

Cebet ? 'hid a Vajason, Bodrog vm.-ben Aranyán határában említik' 1211: *Cebeth*, pons (Gy. 1: 706). Nem dönthető el, hogy hely- vagy személynévi szerepben áll-e az adat.

Céce 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól ÉK-re, a Tarca mellett' 1220/550: *Cece*, v. (Gy. 1: 74). Bizonyára valamely részét **Alcéce** néven is említik.

Cécke 'település Bihar vm. középső részén Telegdtől K-re' 1256/284//572: *Chetka*, t., 1332–7/PR.: *Chezke*, v. ~ *Gezke*, v. (Gy. 1: 606), 1335 (J. 223), 1341: *Czechke*, p. (Cs. 1: 606), 1341: *Cethke* (ComBih. 325, A. 4: 79). Vö. **Cécke pataka**.

Cécke pataka 'Bihar vm.-ben Cécke határában említett vízfolyás' 1341: *Cechkepotoka*, riv. (J. 223) ~ *Cethkepotoka*, riv. (A. 4: 78). Vö. **Cécke**.

Cege foka l. **Szégye foka**.

Center ? 'Borsod vm.-ben Palkonya határában említett halastó' +?1292: *Centur*, pisc. (Gy. 1: 799).

(Chedyagy) feje ? 'Baranya vm.-ben Belisz határában említett hely' +1015/+158//403/PR., +1015/+158//XVII.: *Ched* □ *agyfei*, +1015/+158//XVII.: *Hede Agy Seyg*, +1015/+158//XVIII.: *Hede* – – (DHA. 75). Az előtag esetleg azonos lehet a későbbi **Hídága** település nevével (vö. DHA. mutatója is).

(Chopchel) 'Csongrád vm.-ben Ug határában említett domb' 1330: *Chopchel*, coll. (Gy. 1: 906).

(Choul) l. **(Kawn)**.

(Churchas)telke 'település Bihar vm. K-i részén Körtvélyes környékén' 1335: *Churchasteluke* (J. 287), 1341: *Churzachk* – – –, v. (A. 4: 78).

Cibik 'Bereg vm. D-i részén Borsovától DNy-ra fekvő föld' 1299: *Cybek*, t. ~ *Cybik* ~ *Ciby* (Gy. 1: 536).

Cibó ? 'Borsod vm.-ben Dédeskő határában említett folyó' 1247: *Cybov*, fl. (Gy. 1: 770).

Cigle ? +1214/334 (Micske, Várad mellett, Bihar vm.): a-es que vulgo *Cyle* vocantur (Gy. 1: 643).

Cinegéd 'település Borsod vm. DNy-i részén az Eger patak közelében' 1300: *Cheneged*, t. (Gy. 1: 764), 1339: *Chyneged*, p. (Cs. 1: 170).

Citej ? ~ **Cité** ? 'Csongrád vm.-ben Tápé határában említett halastó' 1247/465: *Citei*, viva. (Gy. 1: 905).

Citó 'település Baranya vm. ÉK-i részén, Szekcsőtől Ny-ra feketett' 1296, 1305>372: *Chythou*, 1324>344: *Cyto* (Gy. 1: 291).

Corona 'település Erdély DK-i részén, a Brassó vidéke kerület központja' 1235/XV., 1336, 1342: *Corona* (Gy. 1: 827, EH. 163). L. **Brassó, Kronen**.

Cún 'település Baranya vm. középső részén Kémes mellett' 1244>347/Más., 1332–5/PR.: *Chun*, t., 1332–5/PR.: *Chim* ~ *Chunch* ~ *Zon* (Gy. 1: 291).

(Curlach) ’település Bács vm.-ben, helye ismeretlen, esetleg Becse környékén feketett’ 1238/377: *Curlach*, v. (Gy. 1: 217). L. **Cserlek**.

(Curteg) ’település Bars vm.-ben, helye ismeretlen’ [1205–35]: *Curteg*, pr. (Gy. 1: 456).

Csaba 1. ’település Békés vm. DK-i részén Békéstől D-re’ 1332–7/PR.: *Chaba*, v. ~ *Taba*, v. (Gy. 1: 504). **2.** ’település Borsod vm. középső részén a Hejő mellett, Miskolctól D-re’ [1067 k.]/267 (DHA. 183): *Soba*, 1245: *Caba*, 1256, 1291/388, 1320, 1325/347, 1325/XVI. (MiskOkl. 26), 1332–5/PR., 1333 (Dancs 29): *Chaba*, p., t. (Gy. 1: 764).

Csabagáta ’település Baranya vm. K-i részén Kőszegtől Ny-ra, a Karasó mellett’ 1296, 1308/321/325, 1308/338, 1321/325, 1334 [javítva 1324-re]>338, 1338>341, 1341, 1342 (A. 4: 212–6): *Chabagata*, p., 1330, 1342 (A. 4: 212–6): *Chabagatha*, v. (Gy. 1: 291). Vö. **Csabagáta farka**.

Csabagáta farka ’Baranya vm.-ben Csabagáta településen említett hely’ 1347: ad finem ... clausure in vulgo *Chabagatafarka* dicte (Gy. 1: 291). Vö. **Csabagáta**.

Csaba kútja ’Baranya vm. ÉK-i részén Peterd határában említett kút’ 1267/380: *Chabakuta*, put. (Gy. 1: 369).

Csabaszurdoka szádja ’Baranya vm.-ben Zala és Bodolya határában, Csabagáta közelében említett hely’ 1347: *Chabazurduka zada* (A. 5: 88).

Csabavára ’település Baranya vm.-ben, helyét nem ismerjük, esetleg Bodolya körül feketett’ 1248/312: pr. *Chobawara*, in quo idem Choba c. eccl-m edificavit in honore B. V. Marie (Gy. 1: 292).

Csabkút ’település Baranya vm. középső részén Péctől DK-re’ 1341: *Chapkwth*, v. (Gy. 1: 292). L. **Csabkuta**.

Csabkuta ’település Baranya vm. középső részén Péctől DK-re’ 1330: *Chobkuta*, 1330/477: – – *obkwtha* (Gy. 1: 292). Alakváltozata **Csabkút**.

Csáj ’két település Abaúj vm. ÉK-i részén Kassától DK-re’ 1335/339: p-es *Chay* et *Chay* (Gy. 1: 75). Az egyik falut **Alcsáj** néven is említik.

Csák ’Baranya vm.-ben Szenterszébet határában említett birtok’ 1337: *Chak*, pr. (A. 3: 331).

Csaka ~ Csóka ’település Csanád vm.-ben a Tisza mellett, Zenta közelében’ +1247/+284//572, +1256, +1284/320//572, +1285/572, 1321/323/572: *Chaka*, p., v., 1274>340, 1337: *Choka*, p. (Gy. 1: 854). Vö. **Csaka tava**.

Csákány 1. ’település Abaúj vm. ÉK-i csücskében’ 1276, 1282: *Chakan*, p., v. (Gy. 1: 75). **2.** ’település Borsod vm. É-i részén a Bódva mellett’ 1323: *Chakan*, p. (Gy. 1: 764). **3.** ’település Csongrád vm.-ben, helye ismeretlen’ 1138/329: *Sakani*, v., 1266: *Chakan*, t., 1276 P.: *Chaquan*, t. (Gy. 1: 892). → **Ne. Csákány körtvélye** 1330: *chakankurtuele*, **Csákány pataka** 1328: *Chakanpataka*.

Csákány körtvélye ’Baranya vm.-ben Kisfalud határában említett fa’ 1330: a. piri *chakankurtuele* dicti (Gy. 1: 327).

Csákány pataka ’Abaúj vm.-ben Bask határában említett, a Mislába ömlő patak’ 1328: *Chakanpataka*, riv. (Gy. 1: 68).

Csaka ? tava ’halastó Csanád vm.-ben a Csaka település közelében fekvő Rázsán határában’ +1247/+284//572: *Chakathowa* (Gy. 1: 868). Alakváltozata **Csaka-tó**. Vö. **Csaka**.

Csaka ? -tó ’halastó Csanád vm.-ben a Csaka település közelében fekvő Rázsán határában’ +1285/572: *Chakato*, piscat. (Gy. 1: 871). L. **Csaka tava**.

Csáki út ’Bars vm.-t É–D-i irányban átszelő nagy út, amely a Garam és a Zsitva völgyét kötötte össze’ (vö. Gy. 1: 422) 1327: viam *Czhaky ut* vocata[m] de v. Nempchen ve. p-em Kelechen vocata tendentem (Gy. 1: 450, 463, 483). Alakváltozata **Csák útja**.

Csák útja 'Bars vm.-t É–D-i irányban átszelő nagy út, amely a Garam és a Zsitva völgyét kötötte össze' 1340: *Chakuta*, via (A. 4: 32). L. **Csáki út**.

Család 'település Bars vm. DNy-i részén' 1210: *Solad*, v., 1331, 1340 (Balassa 98): *Chalad* (Gy. 1: 437).

csalán → | -s: **Csalános** 1330: *Chalanus*, **Ócsalános** 1342: *Ochalanus*.

Csalánka ? 'település Baranya vm. középső részén Pécestől D-re' 1305>372: *Cholanka*, v. (Gy. 1: 292).

Csalános 1. 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen, a vele együtt felsorolt helységek Bácsból DK-re feküdtek' 1334: *Chalanus*, p. (Gy. 1: 215). **2.** 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől Ny-ra, az Ér mellett' 1330, 1340, 1342: *Chalanus*, p. (Gy. 1: 607, ComBih. 73, A. 4: 45, 226–231). **Ócsalános** néven is említik.

Csalász 'település Bács vm. középső részén Bácsból K-re' 1332–7/PR.: *Czalas*, 1338–40/PR.: *Taxa* (Gy. 1: 215), 1346: *Chalaz* (Cs. 2: 145, A. 4: 586).

Csály 'Borsod vm.-ben Szomolya határában említett völgy' 1269: *Chaul*, vall. (Gy. 1: 809).

Csálya 'település Arad vm.-ben Aradtól Ny-ra, a Maros jobb partján' 1325, 1326, 1334–5/PR.: *Chala*, v., 1330: *Chalya* (Gy. 1: 174). Vö. **Csálya-kerek**.

Csálya-kerek 'Arad vm.-ben Árki Csálya felőli határában említett irtvány' 1325: a-es detruncatas cca. *Chalakerek* (Gy. 1: 172, 174). Vö. **Csálya**.

Csama 'település Baranya vm. DK-i részén a Duna közelében' +1264/[XIV.], 1302: *Chama*, t., v. (Gy. 1: 292).

Csamuly 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett hely' 1192/374/425: *Schamul*, ins., 1206: *Chamul*, ins., prat., s., [1230]/231: ad alium Sar, qui vocatur *Chamul* (Gy. 1: 236–7). Talán összefügg a Bodrog vm.-ben lévő szomszédos **Csemely** település nevével. L. még **Sár (I.1.)**.

Csanád 'település és vár Csanád vm. középső részén a Maros bal partján, a vm. központja és püspöki székhely' *1138/329: *Sunadi*, 1199, 1238/377, [1282–85]: *Chenad*, [1200 k.]/1000 u.-ra: Sunad filius Dobuca nepos regis in castro suo iuxta Morisium interfecit ... quod castrum nunc *Sunad* nuncupatur, 1219/550: *Chonad*, 1220/550: *Chenadu* (Gy. 1: 850–2), [1222] P./PR., [1232] P./PR., [1235] P.: *Cenad* (EO. 1: 122, 167, 181), 1255, 1256 (EO. 1: 222), 1274>340 (EO. 1: 334), 1278, [1282–85], [1290], XIV./1046-ra, 1341 (Z. 1: 632): *Chanad*, XIV./1046-ra: *Canad* ~ *Chanaad* (Gy. 1: 850–2) | **Lat.** 1219/550: *Chenadini*, 1233/603: *Cenadinum*, 1243–44/1241-re: *Chanadinum*, civ., +1285/570/572: *Chanadino*, [1289], 1290, 1329, XIV./1044-re, XIV./1046-ra, [XIV.]: *Chanadini*, 1299: *Cenadien*, +?1303/328: *Cenadini*, XIV./1030-ra: *Chanadina* | 1111 (DHA. 385): *Chonadiensis*, 1113 (DHA. 396), 1226/550, [1279–97], +1285/570/572, 1296, 1300, 1330, XIV./1044-re: *Chanadiensis*, *1138/329: *Zunadiensis*, 1142/XVIII.: *Canadiensis*, 1156: *Sunadiensis*, 1163/XIV.: *Sunadiensis*, 1166: *Chunadiensis*, 1166/229: *Zunadiensis*, [1185]/XV.: *Sunadensis*, 1188, 1213 k., 1226/PR., 1232, 1233, 1320/PR.: *Cenadiensis*, castr., +1190/+II. And./404, 1198, 1199/272, 1216/XVIII., 1222 (H. 5: 10), 1238/377, 1243–44/1241-re, 1330, 1332/572: *Chanadiensis*, castr., 1192, 1198, 1199, 1199/227, 1199 P./PR., 1211, 1214, 1221 P./PR., 1235 P./PR., 1238, 1240, 1320/PR.: *Cenadiensis*, 1192/240 k., 1193, 1197/XVIII.: *Senadiensis*, 1198, 1232: *Cenadiense*, castr., 1199, 1211/252, 1214, 1220, 1221/240, 1230, [1230]/231, [1282–85]: *Chenadiensis*, 1207, 1208: *Chenadiensem*, 1208/359: *Zenadiensis*, 1209: *Chendiensem* ~ *Chendiensi*, 1211: *Cenadiensibus*, 1213: *Scenadiensis*, 1214/387/XIX.: *Cenagiensi*, 1217: *Chonadiensis*, 1222/550, [XIV.]/1030-ra: *Chanadiensem*, 1239, [1282–85], 1285, 1288, 1299: *Chenadiensis*, 1333–5/PR.: *Chanadyensi* ~ *Chanadyensis* | **Arab** 1153: *Š(a)n(a)t* | **Ol.** 1308–11/P.leg.: *Ccenadia* ~ *Cenadia* ~ *Ciennadino* ~ *Cienadino* (Gy. 1: 850–2). **Marosvár** néven is említik.

Csany 1. ? 'település Borsod vm.-ben a Tisza közelében, pontos helye ismeretlen' 1330/771: *Chen*, v. ~ *Cson* (Gy. 1: 766). **2.** 'település Csongrád vm. középső részén Csongrád várától D-re' 1075/+124/+217: *C(hon)u*, v. ~ *Chonu* (DHA. 215, 218, Gy. 1: 893), +1124/+217/328: *Chonu*, +1124/+217/505: *Chani* (DHA. 215), 1209 P., 1326, 1334 (A. 3: 123), 1344 (Cs. 1: 679, A. 4: 461): *Chon*, p., t., v., 1334: *Choon*, t. (Gy. 1: 893) | **Lat.** 1075/+124/+217: *Chonienses* (DHA. 217, Gy. 1: 893). Vö. **Csany-tó.**

Csány 1. 'település Abaúj vm. középső részén Szinától ÉK-re' 1255, 1255/261 (RegArp. 1781), 1267/272, 1268, 1270/369, 1270/378, 1270>428, 1277>353, 1281>353, 1284, 1290, 1313, [1313–14], 1319, 1325, 1328: *Chon*, p., t., [XIII. vége]: *Chaan*, v., 1319: *Choon*, *1326: *Chan*, *1332–5/PR.: *Chomi* ~ *Chun* (Gy. 1: 75). **2.** 'település Baranya vm. Ny-i részén a Dráva közelében' 1257, *1322, 1332–5/PR., 1347 (Cs. 2: 476, A. 5: 43, 77): *Chan*, t., 1283, [1300 k.]: *Chaan*, 1332–5/PR.: *Chara* (Gy. 1: 292).

Csányfalva ? 'település Baranya vm. DK-i részén, Bellye szomszédosa' 1324: *Chanfolua*, p., t. ~ *Chafoluua* ~ *Chafolua* (Gy. 1: 292).

Csanyik 'település Borsod vm. középső részén Diósgyőr mellett ÉNy-ra' 1313: *Chenyh*, t. (Czeglédy 10), 1313/339, 1315/339: *Chenyk*, t., v., 1315/339: *Chyenyk*, t., 1317/318: *Chenyg*, v. (Gy. 1: 766), 1339: *Chenyek*, v. (Cs. 1: 170).

Csany ? -tó 'Csongrád vm.-ben Csany határában említett állóvíz' 1075/+124/+217: *Cunutou* (DHA. 216, Gy. 1: 893), +1124/+217/328: *Kunutou* (DHA. 216). Vö. **Csany (2.).**

Csárad 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől Ny-ra' 1209 P.: *Charat*, v., 1326: *Charad* (Gy. 1: 437).

Csarna 'település Békés vm. DK-i részén Békéstől É-ra' 1295/423: *Chorna* (Gy. 1: 504).

Csarnavoda I. 1. 'Bereg vm.-ben Csépanföldre és a lónyai uradalom határában említett patak, a Szernye mellékvize' 1270/272>393: *Churnawoda* (Gy. 1: 543–4), 1270/272//476: *Churnauoda* (Gy. 1: 520), 1270/272//580: *Chornawoda*, aqua (Gy. 1: 543–4), 1282/379: *Chernauoda*, fl. (Gy. 1: 537), 1342: *Charnauoda* ~ *Chornouada*, fl. (Z. 2: 36), 1343: *Churnawada*, fl. (Károlyi 1: 157), 1344: *Charnavada*, fl. (Z. 2: 99). Vö. **Csarnavoda (II.1.). II. 1.** 'település Bereg vm. DNY-i részén Tarpától ÉNy-ra, a Csarnavoda patak mellett' 1299/435, 1350 (Z. 2: 433): *Charnawoda*, 1312, 1325: *Churnauada*, v., 1323: *Charnawada*, p., 1325, 1349 (Z. 2: 374–5, 397–8): *Chornauada*, p., 1329: *Charnoda*, 1332–5/PR.: *Charnoueda* ~ *Chornouada* (Gy. 1: 536), 1347: *Chornawooda* (A. 5: 113), 1349: *Chornuada*, p. (Z. 2: 374) ~ *Charnauada*, p. (Z. 2: 397–8), 1350: *Carnauoda*, p. (ComBer. 43, Z. 2: 442). Vö. **Csarnavoda (I.1.).**

Csarnolta 'Bereg vm.-ben Eszterjén határában említett vízfolyás' 1344: *Charnoltha*, fl. ~ *Charmoltha*, fl. (Z. 2: 99).

C(s)ár sz□leje 'Baranya vm.-ben Pályi határában, a Karasó mellett említett szőlő' 1350: *Charzeleye*, vin. (A. 5: 390).

Császár völgye 'Baranya vm.-ben a Mohácstól DNY-ra fekvő Nyárad határában említett völgy' [+1235]/350/404: *Chazarwelge*, vall. (Gy. 1: 350).

Csaszkuta 'település Bodrog vm. középső részén' [+1077–95]>+158//403/PR.: *Chozkuta*, [+1077–95]>+158//XV.: *Casthuta* (DHA. 78, Gy. 1: 715, az utóbbi itt *Casthutha* alakban), [+1077–95]>+158//XVII.: *Csostutha*, [+1077–95]>+158//XVIII.: *Chrasthuta* (DHA. 78).

Császló I. 1. 'Baranya vm.-ben a Mohácstól DNY-ra fekvő Nyárad határában említett erdő' [+1235]/350/404: *Chazlo*, s. (Gy. 1: 332, 350). **II. 1.** 'település Bács vm. ÉNy-i részén Szondtól É-ra'

[1230]/231: *Chaslou* ~ *Chaslov*, t., 1237: *Kaslov* [□: *Chaslov*], v. (Gy. 1: 215). **2.** 'Bihar vm. É-i részén Selénd határában említett föld' 1281: *Chaslo*, t. (Gy. 1: 607).

Császta 'település Borsod vm. É-i részén a Bódvától Ny-ra' 1219/550: *Shazka*, v., 1221/550: *Shazta*, v., 1261: *Cseszte* (?), 1274, 1332: *Chazta*, p., t., 1293, 1332, 1334: *Chaztha*, p., t., 1295: *Caztha*, t. ~ *Chasta*, 1332: *Chazthua*, p. ~ *Chazthva* ~ *Chaztua* ~ *Chazthwa*, t. (Gy. 1: 764–5).

Császtó ? 'település Bars vm. középső részén a garamszentbenedeki monostor mellett' 1260: *Chaztuh*, t. (Gy. 1: 437).

Csat ~ Csát 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó mellett' 1324, 1342 (Cs. 2: 478, A. 4: 213): *Choch*, p., 1325, 1341 (Cs. 2: 478, A. 4: 130): *Choth*, p., 1332–5/PR.: *Chech* (Gy. 1: 293).

Csát 'település Borsod vm. DK-i részén Százdától Ny-ra' 1225: *Sath*, 1283, 1332, 1338 (A. 3: 496), 1339 (A. 3: 567): *Chath*, p., v. (Gy. 1: 765). Két részét **Lak-** és **Szabadcsát** néven említik. → Vö. még **Csat**.

Csatár 1. 'település Baranya vm. K-i részén Kőszegtől D-re' +1246/400, 1320/344>380, 1334 (Cs. 2: 476, A. 3: 116–20), 1341 (Cs. 2: 477, A. 4: 130), 1342 (A. 4: 213): *Chatar*, p., 1252>360: *Chataar*, t., v. (Gy. 1: 293). **2.** 'település Békés vm. DK-i részén Békéstől D-re' 1295/423: *Chatar* (Gy. 1: 504). **3.** 'település Bihar vm. ÉK-i részén Székelyhídtől ÉK-re' *1208/550: *Satar*, v. (Gy. 1: 607). **4.** 'település Bihar vm.-ben Bihartól K-re' *1213/550: *Catar*, v., [1291–94]: *Scathar*, v., [1291–94], 1332–7/PR., 1349 (ComBih. 72, A. 5: 290): *Chatar*, v., 1294: *Chathar*, 1332–7/PR.: *Thatar* (Gy. 1: 607). → **Ne. Csatárszeg** 1344: *Chatarseg*.

Csatárszeg 'település Csongrád vm.-ben, helye ismeretlen' 1344: *Chatarseg*, p. ~ *Chatarsceg* (Gy. 1: 893).

Csáva-Acsala ? 'Baranya vm.-ben Kovásséde határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Chawa Achala* (DHA. 75, Gy. 1: 330), +1015/+158//XVII.: *Kava Altala*, +1015/+158//XVIII.: *Kava Tauhala* (DHA. 75).

Cseb 1. 'település Abaúj vm. középső részén Göncről ÉNy-ra' 1260 (HÁO. 8), 1298: *Cheb*, 1319/494: *Chyp*, p., v., 1330>342/466: *Cheeb*, p. (Gy. 1: 76). **2.** 'település Borsod vm.-ben Borsod vára mellett D-re' 1221/550: *Shyub*, v., 1291/388, 1300, [1307–8], 1312, 1329, 1337 (A. 3: 351): *Cheb*, p., v., 1294>347, 1297, 1298, 1307: *Chyb*, 1300, 1323: *Cheeb*, [1300 e.]/486: *Ceeb*, 1307: *Chub*, 1308, [1312 k.]: *Ceb* | ~i 1332: Bolar f. Ben-i de *Cheby* ~ *Chybi* (Gy. 1: 765–6).

Csebcs l. **Csepcs**.

Csécs 1. 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Szepsitől DK-re' 1317: *Cech*, v., 1319, 1332–5/PR., *1344>346 (Abaffy 5): *Cech*, v., 1329/416: *Ceech*, p., v. (Gy. 1: 76). **2.** 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Muhitól DK-re' *1280 (BorsOkl. 132, HÁO. 31), 1281/347, *1297 (Z. 1: 88), 1319, 1320/XVIII.?, 1332–5/PR., 1339/358 (Hanvay 42): *Cech*, t., v., 1319: *Ceech*, t. (Gy. 1: 766). Alakváltozata **Csécsi**.

Csécsi 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Muhitól DK-re' 1319: *Cechi*, v. (Gy. 1: 766). L. **Csécs (2.)**.

Csecs-tó I. 1. 'a Tisza mellett lévő halastó Bodrog vm.-ben Zentától É-ra' 1224/291/389, 1264/291/389: *Cechtow*, pisc., 1282/478, [1295–303]/478, 1315/478: *Cechthow*, pisc. (Gy. 1: 715). Vö. **Csecstó (II.1.)**. **II. 1.** 'település Bodrog vm. K-i részén Zenta mellett' 1315/478: *Cechthow*, p. (Gy. 1: 715). Vö. **Csecs-tó (I.1.)**.

Cséfán(falva) 'település Bihar vm.-ben Bihar mellett Ny-ra' 1332–7/PR.: Pet. sac. de *villa Chepani* (Gy. 1: 607). Korábban **Cséfánhida** néven említik.

Cséfán[hida] 'település Bihar vm.-ben Bihar mellett Ny-ra' *1214/550: *Sal. de ponte Capan* (Gy. 1: 607). L. **Cséfán(falva)**.

Cséffa 'település Bihar vm. középső részén Váradtól DNy-ra' [1302], 1332–7/PR., XIV. első fele (Kállay 1: 1047): *Chepha*, v., 1322: *Chypha*, 1322, 1332–7/PR.: *Chefa*, v. (Gy. 1: 607).

Cseg□**d** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől D-re' 1290/422, 1332: *Cheged*, t., 1295: *Cheged*, t. (Gy. 1: 607).

Csegze I. 1. 'Bihar vm.-ben az Ér melletti Tarcsa határában említett patak' 1338/396: *Chegze*, fl. (J. 362, Károlyi 1: 130). **II. 1.** 'település Arad vm.-ben, Mácsalaka közelében említik' 1326>349: *Chegze*, p. (Gy. 1: 177).

cseh → **Cseh kereke** ~ **-kereki** 1284/410: *Chehkereky* | **-i: Csehi** *1220/550: *Cehy*.

Csehi 1. 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DNy-ra' 1346: *Cehy*, p. (Cs. 2: 477, A. 4: 642). **2.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól D-re' *1220/550: *Cehy*, v. (Gy. 1: 608). **3.** 'Bihar vm. Ny-i részén Szakál környékén említett föld' 1284/410: *Cehy*, t. (Gy. 1: 608). Vö. **Cseh kereke**.

Cseh kereke ~ **-kereki** 'Bihar vm.-ben a Szakál melletti Csehi határában említett hely' 1284/410: *Cehkerekky* (Gy. 1: 608). Vö. **Csehi (3.)**.

Csejk□ 'település Bars vm. K-i szélén Bars várától ÉK-re' 1276: *Chewku*, p., 1277: *Chenke*, p., *1283: *Cheko*, t., 1312: *Chekw*, p. (Gy. 1: 437).

Csej- ~ **Csételek** 'település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól K-re' 1305: *Cheyteluk*, p., v., 1327/469: *Cheythelwk*, p. (Gy. 1: 608).

Cseke 'település Bars vm. D-i részén' 1287, 1294: *Cheke* | ~**i** 1339: t-m Ibrahun *Chekey* vocatam (Gy. 1: 437).

Csekehida 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Izsákától Ny-ra' 1322/338: *Chukeyhyda*, p. (Gy. 1: 608), 1433: *Chekehyda* (Cs. 1: 605).

Csele 'település Baranya vm. ÉK-i részén a Duna mellett' 1236/239: in domo Chelei, 1276, 1276/XIV., 1323, 1329/378/388, 1332, 1332–5/PR.: *Chele*, p., t., v., 1318: *Chelee*, p. (Gy. 1: 293). Alakváltozata **Cselej**.

Cselej 'település Baranya vm. ÉK-i részén a Duna mellett' 1248, 1296, 1323, 1331, 1332–5/PR., 1333 (Cs. 2: 461, A. 3: 32), 1337 (A. 3: 347), 1338 (A. 3: 452), 1339 (Cs. 2: 461, A. 3: 524): *Cheley*, p., pr., t., v., 1266, 1329/394: *Chelei*, pr. (Gy. 1: 293). L. **Csele**.

Cseme(j) 'település Bács vm. D-i részén Péterváradtól É-ra' 1237/279/385: *Chemey*, t., 1332–7/PR.: *Chenon*, 1338–40/PR.: *Fome* (Gy. 1: 215).

Csemely 'település Bodrog vm. DNy-i szélén, Bács vm. határánál' 1192/374/425, 1297: *Chemel*, forum, p., *1212/379/405: ad generationem *Chmil* (Gy. 1: 715). Vö. **Csamuly**.

Csemény 'település Baranya vm. DK-i részén a Dráva közelében' 1323: *Chymen*, 1332–5/PR.: *Cheme(n)* ~ *Cemen* ~ *Chumun*, 1334, 1335: mg. Corradus f. Kemynde *Chymin*, 1340: *Chemyn* (Gy. 1: 294).

Csemperd 'település Arad vm.-ben Arad várától ÉNy-ra, a Maros közelében' 1349: *Cemperd* (Márki 177, CsanádTA. 2: 139). L. **Csemperlaka**.

Csemperlaka 'település Arad vm.-ben Arad várától ÉNy-ra, a Maros közelében' [1177]>405: *Chemperlaca*, v. (Gy. 1: 174). **Csemperd** néven is említik.

Csenge 'Bereg vm.-ben Ilosva határában említett patak, a Borsova bal oldali mellékveze' 1295: *Chenge*, fl. (ÁÚO. 5: 136, FNSz. *Nagycsongova*). Később **Csongova** néven szerepel.

Csenkeöréme 'település Arad vm. Ny-i részén a Maros mellett' +1256: *Chenkeureme*, 1319/323/572: *Chenkewerme* [□: *Chenkewreme*], p., 1319/323/572, 1323/572: *Chenkewereme*, p. (Gy. 1: 174).

Csente 'település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrog várától DK-re' [I. Kar.]>412, 1317/332, 1333: *Chente*, p., [I. Kar.]>412, 1330: *Chenthe*, p., 1338/439: *Chenche*, v. (Gy. 1: 716). Alakváltozata **Csentej (2.)**.

Csentej 1. 'település Bodrog vm. középső részén Botmonostorától K-re' 1208/395: *Sentey*, v. (Gy. 1: 716). **2.** 'település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrog várától DK-re' [1237–40]: *Semtey*, v., 1240: *Chuntey*, pr., v., 1317: *Chenthej*, p., 1333, 1339, 1342 (A. 4: 219–24): *Chentey*, p. (Gy. 1: 716). L. **Csente**.

Csenyéte 'település Abaúj vm. Ny-i részén a Rakacától D-re' 1243: *Chenata*, 1279>351, 1322>406, 1327>410: *Chenete*, p., v., 1323/390: *Cheueche* [ɔ: *Chenethe* ?], t. ~ *Cheuete* [ɔ: *Chenethe*], t., *1332–5/PR.: *Chete* ~ *Heche* ~ *Hethe* (Gy. 1: 76).

Csépánfalva 1. 'település Baranya vm.-ben, a Dráván túl feketett' 1289/374: *Chepanfolua*, v. (Gy. 1: 294). **2.** 'település Baranya vm.-ben, Majsza vidékén feketett' *1341: *Chapanfalva* (A. 4: 130), 1342: *Chepanfolua* (Cs. 2: 477, Z. 2: 48) ~ *Chepanfolwa* (A. 4: 213). **Csépán(földe)** néven is említik. → Vö. még **Csépán(falva)**.

Csépán(falva) 'település Békés vm. É-i részén Szeghalomtól É-ra' 1332–7/PR.: *Fab. sac. de villa Chepani* (Gy. 1: 504).

Csépánföld 'település Bereg vm. ÉNy-i határszélén' 1321>402: *Chepanfuld*, p. (Gy. 1: 537). L. **Csépánfölde**.

Csépánfölde 'település Bereg vm. ÉNy-i határszélénél' +?1248>393, +?1248>394, 1282/379, 1319: *Chepanfelde*, p., t., +?1248>402: *Chepanfulde*, t., 1319: *Cheparfeude*, p. (Gy. 1: 537). Alakváltozata **Csépánföld**. **Csépántelek** néven is említik. → Vö. még **Csépán(földe)**.

Csépán(földe) 'település Baranya vm.-ben, Majsza vidékén feketett' 1267: *terra Chepani* (Cs. 2: 477, H. 6: 146). L. **Csépánfalva (2.)**.

Csépántelek 'település Bereg vm. ÉNy-i határszélénél' 1270: t-m *Chepani* ... *Chepanteluk* vocatam (Gy. 1: 537). L. **Csépánfölde**.

Csépány 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangony közelében' 1323: *Chepan*, p. (Gy. 1: 767).

Csepcs ~ **Csebcs** 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén' 1307, 1324/374/407, 1330/331//407, 1333: *Chepch* (Gy. 1: 716), 1338: *Chebch* (H. 7: 164).

Csepely 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DNy-ra' [1177]/500 k.: *Chepely*, v. (Gy. 1: 294), 1346: *Chepel*, p., v. (Cs. 2: 477, A. 4: 642).

Csépes 'település Borsod vm. DNy-i részén a Sár patak mellett' 1281/324, 1284/299, 1300, 1303, 1323/324, 1324, 1339 (BorsOkl. 130): *Chepus*, p., t., 1324: *Cepus*, p. (Gy. 1: 767), 1347: *Chepes*, p. (BorsOkl. 117).

Csépestelek 'település Bihar vm. DNy-i részén, Tulka mellett sorolják fel' 1330>338: *Chepusteluk*, p. (Gy. 1: 608).

Cser I. 1. 'Baranya vm.-ben Siklóstól É-ra lévő hegy' 1330/477: *Cher*, mo. (Gy. 1: 247). **II. 1. ?** 'település Bács vm.-ben, helyét nem ismerjük' 1308: *Chyr* (Gy. 1: 216). → **Ne. Cser-erdő** 1324: *Chererdeu*, *cserfa* 1252>360: *cherfa*, **Cserkút** [1290 k.]: *Cherkuth*, **Szurkos ? -cser** 1075/+124/+217 *Surkuscher* | **-di: Cserdi** 1341: *Serdy* | **-gy: Cseregy** 1326: *Chereg* | **-i: Cser(i)** 1330: *Chery* | **-s: Csere(s)falva** 1350: *Chereufalva*.

Csér 'település Baranya vm. középső részén Péctől DK-re' 1296: *Cheer*, v., 1296, 1330: *Cher*, v. (Gy. 1: 294). **Kétsér** néven is említik.

Cserdi 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor mellett' 1341: *Serdy* (Cs. 2: 477, A. 4: 130). L. **Cseregy**.

Cserefalva l. **Cseresfalva**.

Cseregy 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor mellett' 1326: *Chereg*, v. (Gy. 1: 294). Később **Cserdi** néven szerepel.

Cserenyén 'település Bars vm. ÉNy-i részén a Nyitra közelében' 1329/520: *Cherinen*, v. (Gy. 1: 437).

Cserép 'település Borsod vm. középső részén Kácstól DNy-ra' 1248/326, 1298, 1323 (BorsOkl. 97), 1326, 1332–5/PR.: *Cherep*, p., t., v., 1261/271: *Chereph* (Gy. 1: 767), 1296: *Cheryp*, p. (RegArp. 4093, HÁO. 56).

Cser-erd 'Baranya vm.-ben Bellye határában említett erdő' 1324: *Chererdeu*, s. (Gy. 1: 282).

Csere(s)falva 'település Bács vm. ÉNy-i részén, Szond és Doroszló környékén feketett' 1350: *Chereufalva*, 1382: *Cheresfalua*, 1406: *Cherefalwa* (Cs. 2: 146). Az előtag esetleg **Csereszt** névvel is összefüggésben lehet.

Csereszt 'település Bács vm. ÉNy-i részén az Úz mellett, a szondi uradalomtól É-ra' 1192/372/425, 1270: *Cherezst*, pr., t. (Gy. 1: 242). Később esetleg **Csere(s)falva** névben tűnik föl.

cserfa 1252>360 (Csúza, Baranya vm.): *cherfa*, a. (Gy. 1: 295–6), 1324 (Bellye, Baranya vm.): *Cherfa*, a. (Gy. 1: 282), 1330 (Sepse, Baranya vm.): a-em quercus *Cherfa* dictam (Gy. 1: 377), 1347 (Zala és Bodolya, Baranya vm.): *cherfa*, a. (A. 5: 89) | 1343 (Sáró, Bars vm.): *cherfa*, a. (ÓmOlv. 162).

csergeteg → **Füzes-csergeteg** 1320: *Fizieschergeteg*.

Csergi 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DNy-ra' 1294: *Nic. de Chergy* (Gy. 1: 294). Esetleg egy **Csereg** név *-i* képzős melléknévi formája is lehet.

Cserg **d** 'Baranya vm.-ben Sámod határában említett hely' 1257: *Chergeud*, loc. (Gy. 1: 375).

Cser(i) 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DNy-ra' 1330: *Blas. f. Nic-i de Chery* (Gy. 1: 294).

Cseric ? ~ Csernüc ? 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett tó' +1228/383/407: *Cherych*, lac., +1228/423: *Cherich*, lac., 1281/364: *prope lacum Ccherich aliter Dragozchernuch vocatam*, 1281/364: *Cheruch ~ Chernuch* (Gy. 1: 273–4). L. **Dragosz-Csernüc**. Vö. **Szkurubucs hídja**.

Cserig ~ Csörög ~ Csurog 1. 'település Bács vm. Ny-i részén Bácstól É-ra' 1256: *Churg*, t., 1289: *Churug*, p., 1325: *Chorug*, p., t., 1332–7/PR.: *Cherig*, 1338–40/PR.: *Cheric* (Gy. 1: 216). **2.** 'település Bács vm. D-i részén a Duna mellett, a Szerém vm.-i Csörög várral szemben' 1311: *Chuig* [: *Churg*], t. (Gy. 1: 216). **3.** 'település Bács vm. K-i részén a Tisza mellett' 1323: *Cherig*, p., 1332–7/PR.: *Churuk* (Gy. 1: 216). **Szentpéter (2.)** néven is említik. **1–3.** 'valamelyik ilyen nevű település Bács vm.-ben' 1308: *Cherig* (Gy. 1: 216).

Cserkút 'település Baranya vm. középső részén Péctől DNy-ra' [1290 k.], 1332–5/PR.: *Cherkuth*, v., 1332–5/PR.: *Serkud ~ Cherchus ~ Chekuch ~ Chekuk ~ Chere(n)t* (Gy. 1: 295).

Cserlek 'település Bács vm.-ben, talán Becse vidékén feketett' 1341/342/353: *Cherlek* (Gy. 1: 217). GYÖRFFY szerint esetleg azonosítható (**Curlach**) településsel.

Csermelye 'Abaúj vm.-ben Kassánál jobbról a Hernádba ömlő patak' 1261: *Chermele*, riv., 1297: *Chermula*, fl. (Gy. 1: 40, 105–6).

Cserne ’település Borsod vm. Ny-i részén Dédes várától Ny-ra’ 1236, 1277, 1301/378 (BorsOkl. 141): *Cherne*, t. (Gy. 1: 768). L. **Csernej**.

Csernej ’település Borsod vm. Ny-i részén Dédes várától Ny-ra’ 1323: *Cherney*, p., 1332–5/PR.: *Cerney* ~ *Ceruey* ~ *Teruey* (Gy. 1: 768). Alakváltozata **Cserne**.

Csernüc l. **Cseric**.

Cset ’település Bereg vm.-ben Beregszászától DK-re’ 1341: *Chet* (DocVal. 86, Kázmér, Falu 269).

Csételek l. **Csejtelek**.

Csicsér ’település Arad vm.-ben a Maros mellett, Aradtól K-re’ 1296: *Cyciyr* (EH. 265).

Csiff ’település Bihar vm. ÉNy-i részén Izsákától Ny-ra’ *1229/550: *Cheph* (Gy. 1: 608).

Csiffár ’település Bars vm. középső részén Győrödtől Ny-ra’ 1209 P.: *Chefar*, v., 1235: *Chyphar*, p., 1332/PR.: *Chifar* (Gy. 1: 438).

Csiger kútja ’Baranya vm.-ben Pécsváradon említett forrás’ 1258/259: *Cheguercuta*, put. (Gy. 1: 366).

csík → **Csikföldre** 1342: *Chykfeulde* | -s: **Sikos-** ~ **Csikos-fok** +1214/334: *Sycusfokw*.

Csika ’település Csanád vm. középső részén a Maros jobb partján, Nagylaktól Ny-ra’ [1230]/231: t-m nomine *Chykam* [acc.-i forma] (Gy. 1: 853).

Csikföldre ’Abaúj vm.-ben Lüle határában említett föld’ 1342: *Chykfeulde*, t. (A. 4: 238).

Csikos-fok l. **Sikos-fok**.

Csikur tava ’Borsod vm.-ben Palkonya határában említett halastó’ +?1292: *Chykurtowa*, pisc. (Gy. 1: 799).

Csimás ? ’Borsod vm.-ben Jétyő határában említett völgy’ 1281/XVIII.: *Thimas* [□: *Chimas*], vall. (Tóth P. 97).

Csincse pataka ’Borsod vm.-ben Ábrány és Vatta határán említett vízfolyás’ 1334: *Chinchepotaka* (BorsOkl. 16).

Csinkó ’település Bihar vm. DK-i részén, Körösfő határosa’ 1276: *Cynko*, t. (Gy. 1: 608).

csipke → **csipkebokor** 1246/348/408: *chipkebokor* | -s: **Csipkés** 1274>340: *Chepkes*.

csipkebokor 1246/348/408 (Füged, Abaúj vm.): ab una dumo, que vulgariter *chipkebokor* appellatur (Gy. 1: 82), 1256 (Novaj, Abaúj vm.): *chypkebukur*, dum. (Gy. 1: 124).

Csipkés ’Csanád vm.-ben Buolon említett halastó’ 1274>340: *Chepkes*, pisc. (Gy. 1: 849).

Csip□telke ’település Baranya vm. középső részén Harsánytól D-re’ 1313: *Chypewtelyky*, p. (Gy. 1: 295), 1348: *Chypeuteluky*, t. (Cs. 2: 478, Z. 2: 327).

Csirkeida ? ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától DNy-ra, az Ida folyó mellett’ 1324: Nic. et Jo. f-i St-i dicti Churke ... super v-m ipsorum *Churke Ida* (Gy. 1: 93). L. **Felida, Ida (II.2.)**.

Csitár ’település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől DNy-ra, a Garam jobb partján’ 1298/300 k., [1300 k.]: *Chatar*, p., 1302: *Chithar*, v. (Gy. 1: 438).

Csobád ’település Abaúj vm. DNy-i részén Forródtól DNy-ra’ 1323, 1325/326: *Chabad*, 1326/335: *Chabaad*, t., 1327, 1329, 1332–5/PR.: *Chobad*, 1332–5/PR.: *Chobat* ~ *Chodbad* ~ *Echsawad* (Gy. 1: 76).

Csodántva ? ~ Csodán tava ? ’Baranya vm.-ben Kopács határában említett állóvíz’ 1212/397/405: *Chodantva*, stag. (Gy. 1: 329).

Csohaj ’település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól D-re, a Berettyó mellett’ [1291–94]: *Choay* ~ *Chuey*, v., 1332–7/PR.: *Couey*, v. ~ *Choc*, v. ~ *Chorow*, v. ~ *Tvali*, v. (Gy. 1: 608), 1342: *Chouay* (J.

229, ComBih. 86, A. 4: 230), 1342: *Chohuay* (EH. 277). Korábban **Tora** és **Csohajtora** néven is említik.

Csohajtora 'település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól D-re, a Berettyó mellett' 1229/550: *Chueytora*, v. (Gy. 1: 608). L. **Csohaj**.

Csóka ? 'Bihar vm.-ben a Körös menti Jenő határában említett erdő' 1236: cum silva castris *Choyka* nomine, que vulgo Owos nuncupatur (Gy. 1: 628). L. **Avas**. Vö. **Csóka köze**. → **Ne. Csóka köze ?** 1236: *Choykacuzdyre* | -s: **Csókás** 1303/352//450: *Chokas*, **Csókás-kő** 1315/339: *Chokasku*. Vö. még *Csaka* ~ *Csóka*.

Csóka köze ? 'Bihar vm.-ben a Körös menti Jenő határában említett hely' 1236: ad *Choykacuzdyre* et per *Choykacuzdyre* (Gy. 1: 628). Elképzelhető, hogy *-re* határozóragos alak. Vö. **Csóka**.

Csokaly 'település Bihar vm. ÉK-i részén Székelyhídtól DNY-ra, az Ér mellett' 1338: *Chokol* (Gy. 1: 609).

Csókás 'Borsod vm.-ben Varbó és Csanyik határában említett hegy' 1303/352//450: *Chokas*, mo. (Gy. 1: 736, 815). **Csókás-kő** néven is említik.

Csókás-k 'Borsod vm.-ben Varbó és Csanyik határában említett hegy' 1315/339: *Chokasku* (Gy. 1: 736, 767). L. **Csókás**.

Csokmó 'település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól K-re' [1291–94], 1347: *Chukmo*, p., v. (Gy. 1: 609, J. 230, ComBih. 83, A. 5: 151).

Csokud ? -ér 'Bihar vm.-ben a Szakál melletti Csehi határában említett vízfolyás' 1284/410: *Chokud er*, fl. (Gy. 1: 608). Esetleg a **Csorgó-ér** elírása is lehet.

Csokva 'település Borsod vm. Ny-i részén Dédes várától Ny-ra' 1221/550: *Chokoha*, v. (Gy. 1: 768), 1301/378: *Chakua* ~ *Chokua* (BorsOkI. 141), 1330/771: *Chakva*, v. (Gy. 1: 768).

Csoma 'település Bereg vm. D-i részén Lampertszászától D-re' 1327: *Chama*, p. (Gy. 1: 538).

Csombortelke 'település Bereg vm. D-i részén, Bulcsu és Csoma vidékén feketett' 1327: *Chomborteluke*, p. ~ *Chombortheluke* (Gy. 1: 538).

Csongova 'Bereg vm.-ben Ilosva határában említett patak, a Borsova bal oldali mellékvize' 1341/342//XVIII.: *Tunghwa* [ɔ: *Cunghwa*], fl. (Gy. 1: 541), 1434: *Chongwa* (Szabó, Ugocsa 399, FNESz. *Nagycsongova*). L. **Csenge**.

Csongrád 'település és vár Csongrád vm. középső részén a Tisza jobb partján, a tatárjárás előtt a vm. központja' [1200 k.]/X. sz.-ra: t., quod nominaverunt Sclauis secundum ydioma suum *Surungrad*, id est nigrum castrum, 1219/550: *Shung*, prov., 1281, 1283/309, 1292/310: *Chengrad*, 1292, 1296: *Changarad*, 1292/308, 1297, 1304, 1305, 1310: *Changrad*, 1309: *Chongrad* (Gy. 1: 893–4) | **Lat.** 1075/+124/+217: *Cernigradiensum*, 1075/+124/+217 (DHA. 216), +1124/+217/328 (DHA. 216): *Cernigradenses*, 1075/+124/+217 (DHA. 216), +1124/+217/328 (DHA. 216), +1124/+217/505 (DHA. 216): *Cernigradiensium*, C., civ., 1138/329: *Cerungradiensis*, 1238, 1266, 1285, 1290, 1299, 1300, 1303, 1327: *Chengradiensi*, 1247/465: *Chongradiense*, castr., 1261/271 (DHA. 307), 1292, 1293, 1295, 1300/331, 1302/390, 1310, 1325, 1330, 1331: *Changradiensi*, 1271/379, 1293, 1297/366/418, 1303/494: *Chongradiensi*, [1295–303]/478: *Chongradiensem*, 1300: *Chungradiensi*, 1327: *Chongradiensis*, 1332–7/PR.: *Changradiensis* | **Arab** 1153: *Ġ(a)rn(i)grāta* (Gy. 1: 893–4).

esonka tölgyfa 1341 (Telki, Abaúj vm.): *chunkatulfa*, a. (A. 4: 122).

Csorgó-ér 'Bihar vm.-ben a Szakál melletti Csehi határában említett vízfolyás' 1284/410: *Chorgue er*, fl. (Gy. 1: 608). L. **Csokud-ér**.

Csorkolt 'Baranya vm.-ben Szentersébet határában említett birtok' 1337: *Chorkolth*, pr. (A. 3: 331).

Csorna 'a Dunához közeli halastó Bodrog vm.-ben Hetes, Apáti környékén' 1254: *Churna*, pisc. (Gy. 1: 716). **Csornahorda** néven is említik.

Csornahorda ? 'a Dunához közeli halastó Bodrog vm.-ben Hetes, Apáti környékén' *1338/439: *Churnahorda*, pisc. (Gy. 1: 716, 720). L. **Csorna**.

Csót 1. 'település Arad vm.-ben Aradtól DK-re, a Maros jobb partján' 1334–5/PR.: *Cholch* [ɔ: *Cholth*] ~ *Chold* (Gy. 1: 174). **2.** 'település és monostor Békés vm. K-i részén a Körös mellett' 1222/550: *Cholt*, 1271/284, [1330 k.]: *Cholth*, p., 1332–7/PR.: *Kulch* ~ *Tola*, v. (Gy. 1: 504). **Csótmonostora** néven is említik.

Csótmonostora 'település és monostor Békés vm. K-i részén a Körös mellett' 1341: *Choltmonustura* (Kar., Békés 2: 68). L. **Csót (2.)**.

Csökm □ 'település Békés vm. K-i részén Szeghalomtól K-re' 1219/550: *Chytmeu*, v., [1330 k.]: *Chukmew*, 1332–7/PR.: *Chekmes*, v. ~ *Chekmo* ~ *Chuklev*, v. (Gy. 1: 505).

Csömek 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől D-re' 1216/550: *Semec*, v., 1327/589: *Chemek* ~ *Cheomek*, p., v. (Gy. 1: 609). Vö. **Csömek út**.

Csömek út 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett, a szomszédos Csömekre vezető út' 1327/589: *Cheomekut*, via (Gy. 1: 636). Vö. **Csömek**.

Csönej 'település Csanád vm.-ben, helye ismeretlen' 1230: *Chunei*, v. (Gy. 1: 853).

Csörög l. **Cserig**.

Cs □ **sz** 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Konyár körül' *1312/XVIII.: *Cheus*, t. | ~**i** 1213/550: imp. Kevam de v. *Seusci* (Gy. 1: 609). → **Ne**. **Csöszbakta** 1272/419: *Chewzbakta*, **Csösz-patak** 1341: *Cheuspatak*, **Csösztelek** 1289/291: *Cheuzteluk* | **-i**: **Csöszi** 1192/375/425: *Cheuzy*.

Cs □ **szbakta** 'település Abaúj vm. Ny-i részén Forrótól ÉNy-ra, a Vasonca mellett' 1272/419: *Chewzbakta*, t. (Gy. 1: 63). L. **Bakta (1.)**.

Cs □ **szi 1.** 'település Bács vm. ÉNy-i részén Szondtól ÉK-re' 1192/375/425, [1192]>394: *Cheuzy*, t., [1230]/231: *Cheuscy*, m. (Gy. 1: 217). **2.** 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől É-ra' 1214/550: *Cheusci*, v. (Gy. 1: 609).

Cs □ **sz-patak** 'Abaúj vm.-ben Telki határában említett vízfolyás' 1341: *Cheuspatak* (A. 4: 123).

Cs □ **sztelek** 'település Baranya vm.-ben, a szársomlyói uradalomhoz tartozott, helyét közelebbről nem ismerjük' 1289/291: *Cheuzteluk*, v. (Gy. 1: 295).

Csuka-f □ 'Baranya vm.-ben a Pécs melletti Boda határában említett patak, vagy talán inkább annak a forrása' [+1235]/350/404: *Chukafew*, fl. (Gy. 1: 285).

Csukma 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól É-ra' 1294: *Chokma*, 1325: *Chucma*, p. ~ *Chukona*, 1330, 1350 (A. 5: 355): *Chukma* (Gy. 1: 295).

Csurog l. **Cserig**.

Csúz 'Bars vm.-ben Garamszentbenedek határában említett hegy' 1075/+124/+217: *Chus*, mo. (DHA. 213, Gy. 1: 443).

Csúza 'település Baranya vm. K-i részén Köszeztől DNy-ra' 1252>360, 1266>360, 1301/377, 1307>377, 1313>377, 1325, 1334 (A. 3: 116), 1334 [javítva 1324-re]>338: *Chuzza*, t., v., 1266: *Chusach*, v., 1301/XIV., 1301/422, 1332–5/PR., 1347 (Cs. 2: 479, A. 5: 87): *Chusa*, p. (Gy. 1: 295). Egy része 1334-ben **Nána**, **Nánafalva** néven szerepel.

Csücsköd 'település Csanád vm.-ben, Palota határosa' +1247/+284//572: *Chuchkud*, v. (Gy. 1: 854).

Csütörtökhely 'település Bars vm. középső részén a Garam partján, Bars vára mellett É-ra' 1320: *Cheturtekhel*, 1331/351, 1342 (Str. 3: 359), 1343 (Str. 3: 490–1, 496): *Chuturtukhel*, v. (Gy. 1: 438),

1338, 1341: *Chuturtwkheyl*, v. (ComBars. 19, Str. 3: 406), 1341: *Chuturthukhel* (Str. 3: 404), 1349: *Chetertekhel* (Str. 3: 678–9).

Dabogyel-(hegy) 'Abaúj vm.-ben a Ronyva menti Újfalu határában lévő hegy' 1321: ad alium montem ... qui *mons Dabogel* nuncupatur (Gy. 1: 153).

Dabonak 'folyóvíz Baranya vm. Ny-i részén, a Szilvás mellékvize' 1247/412: *Dobonuk*, aqua (Gy. 1: 248, 277).

Dabosa 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett állóvíz' 1212/397/405: *Dabosa*, stag. (Gy. 1: 328).

Dabra 'Bodrog vm.-ben a Duna menti Asszonyfalva határában említett halastó' 1307, 1336, 1338: *Dabra*, pisc. (Gy. 1: 708, Iványi 4: 29, H. 4: 157, 164).

Dajbok 'település Bodrog vm. Ny-i részén, Dávod és Szántó vidékén feketett' 1344: *Dayboch* ~ *Daybok* (Cs. 2: 198).

Dál 1. 'település Bács vm. Ny-i részén, Bács várától É-ra feketett' [1230]/231, 1325: *Dal*, p., t. (Gy. 1: 217). **2.** 'település Csanád vm.-ben Makófálvától É-ra' 1274>340: *Daal* (Gy. 1: 854).

Dalocsa 'település Bodrog vm. ÉNy-i csücskében' +1061/272/327>376: *Doloso* (Gy. 1: 717), 1193: *Dolosa* (Györffy, ÁrpOkl. 96, Benkő, BMN. 24), 1272, 1273/324: *Dalacha*, t., 1263>384: *Dalatha*, v. (Gy. 1: 717). Osztódásával alakult **Kis-** és **Nagydalocsa**. GYÖRFFY az 1193. évi adatot Keve vm.-be helyezi (Gy. 3: 316).

Dályok 'település Baranya vm. K-i részén Danóctól É-ra' +1015/+158//403/PR.: *Daluch*, v., +1015/+158//XV.: *Daluk* (DHA. 73, Gy. 1: 296), +1015/+158//XVII.: *Dalucz*, +1015/+158//XVIII.: *Dalut* (DHA. 73), +1158/[1220 k.]/403/PR.: *Daluc*, v. (Gy. 1: 296), 1341: *Dalyuk*, p. (Cs. 2: 479).

Dama 'Csongrád vm.-ben említett föld, Sód környékén, Csanád vm. határájánál feketett' 1266: *Dama*, t. (Gy. 1: 894).

Damak 'település Borsod vm. É-i részén Borsod várától ÉK-re' 1279/312, 1297, 1299, 1300, 1319, 1325: *Domok*, p., t., [1317–42]/XVI., 1327, 1348 (Z. 2: 338): *Domak*, p. (Gy. 1: 768), 1341: *Damak* (A. 4: 126). Egy alkalommal **Egyeddamak** néven is említik. Vö. **Damak pataka**.

Damak pataka 'Borsod vm.-ben Damak határában említett patak' 1279/312: *Domokpotoka*, riv. ~ *Domokpotaka*, riv. (Gy. 1: 768–9). Vö. **Damak**.

Damás 'település Bars vm. DK-i részén a Garam jobb partján' 1239, 1280, 1285>366/369, 1293, 1303, 1304, 1327, 1329, 1332/PR.: *Damas*, p., t., v. (Gy. 1: 438).

Damásfalva 'település Arad vm.-ben, Kapronca környékén feketett' 1350: *Damasafalwa* (Cs. 1: 764, A. 5: 363, Kázmér, Falu 195).

Damján 'Arad vm.-ben Kalodva határában említett szőlőhegy' 1332>520 k.: *Damyán*, mo. (Gy. 1: 179). → Vö. még **Szentkozmadamján**.

Damjánlaka 'Baranya vm.-ben Szentersébet határában említett birtok' 1337: *Domianloka*, pr. (A. 3: 331).

Dámos-Vém-mező 'Bihar vm.-ben Bertény határában említett hely' 1264/298/572: *Damusuemezew* (Gy. 1: 600). Vö. **Nagy-Vém, Vámos Véme**.

Danóc I. 1. 'Abaúj vm.-ben Novaj határában említett folyó' 1256: *Danouch*, fl. (Gy. 1: 124). **2.** 'Baranya vm.-ben Izsép, Danóc és Földvár határában említett víz, a Duna oldalága, holtága' (vö. Gy. 1: 248) +1015/+158//403/PR.: *Clunouz* [ɔ: *Dunouz*] ~ *Donou*□z (DHA. 73, Gy. 1: 248, 331, a második adat itt *Dononyz* [□: *Donouyz*] alakban), +1015/+158//XVII.: *Climowcz* ~ *Danovicz*, +1015/+158//XVIII.: *Klunovetz* ~ *Dunauiz* (DHA. 73), 1247: *Donolc*, aqua (Gy. 1: 248, 296, 319),

1261/262: *Dolonch* [□: *Donolch*], fl. (Gy. 1: 296, 319), 1338: ad stag. *Danoth* [ɔ: *Danoch*] al. nom. Ewrem (Gy. 1: 248, 302). L. **Örém.** Vö. **Danóc (II.1.). II. 1.** 'település Baranya vm. K-i részén a Danóc folyó mellett' [+1235]/350/404, 1270, 1296: *Donouch*, v., 1296, 1341 (Cs. 2: 462, A. 4: 130): *Danouch*, p., v., [1327 u.]>351: *Danolch*, civ., 1330/409, 1348 (Z. 2: 320): *Donouth* [ɔ: *Donouch*], 1332-5/PR., 1342 (A. 4: 213): *Donolch* (Gy. 1: 296), 1339: *Danoch* (Cs. 2: 462, Z. 1: 557), 1341: *Donoch* (Cs. 2: 462). Vö. **Danóc (I.2.).**

Daróc 1. 'település Baranya vm. DK-i részén a Duna mellett, a Daróca patak torkolatánál' +1264/[XIV.]: *Drauch* (Gy. 1: 296), 1349: *Darouch* (Z. 2: 385). Vö. **Daróca. 2.** 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától Ny-ra' [1284], 1307/355, 1327: *Drauch*, v., 1301, 1340 (Z. 1: 580), 1343 (Z. 2: 87), 1349 (Z. 2: 366, 393-5): *Daroch*, p., 1307, 1332-5/PR., 1341 (Z. 1: 612-3, 629): *Dorouch*, p., 1307/355: *Dorauch*, p., 1308/355, 1329, 1341/355 (Z. 1: 606), 1343 (Z. 2: 79), 1346 (Z. 2: 196-7), 1348 (ComBer. 18, Z. 2: 292), 1349 (Z. 2: 399-401): *Darouch*, p., v., 1320: *Doroz*, 1320, 1332-5/PR.: *Doroch*, p., 1332-5/PR.: *Dorch* (Gy. 1: 538), 1343: *Darolch* (ComBer. 18, Z. 2: 86), 1347: *Daroth* [□: *Daroch*] (Z. 2: 278), 1349: *Darauch*, p. (Z. 2: 401), 1350: *Doroct*, p. (ComBer. 18, Z. 2: 429). **3.** 'település Borsod vm. középső részén Káctól D-re' 1301/378: *Darolch* [más néven] Sebokuta ~ Subokuta, p. (BorsOkl. 141), 1332-5/PR.: *Dorauch* ~ *Dorolch* ~ *Doronch* ~ *Dorson*, 1332-5/PR., 1343 (A. 4: 345): *Doroch*, 1347: p. Alkaacs al. nom. *Darocz* (Gy. 1: 769), 1347: Kach alias *Darocz* (Cs. 1: 173). L. **Alkács, Kács (II.2.), Sebókuta.** → Vö. még **Daróc(i).**

Daróca ~ Drávca 'a Drávát Baranya vm.-ben végigkísérő oldalág, amely Darócnál torkollott a Dunába' (vö. Gy. 1: 248-9) 1212/397/405: *Drausa*, aqua (Gy. 1: 249, 328) ~ *Drauza* (Gy. 1: 329), 1244>347?: *Dravcha* (Gy. 1: 248, 291), 1257, 1281: *Draucha*, aqua (Gy. 1: 248-9, 278, 375), 1269: *Drawcha*, aqua (Gy. 1: 291), 1349: *Darolcha*, pisc. (Gy. 1: 278) | **Lat.** 1244>347?: ad *Dravcham* (Gy. 1: 248, 291), +1264: ad inferiorem *Draucham* (Gy. 1: 249). Vö. **Daróc (1.), Daróc-fok, Dráv-fő.**

Daróc-fok 'Baranya vm.-ben Daróc határában, a Daróca víz környékén említett hely' +1264/[XIV.]: *Drauchfok*, loc. (Gy. 1: 297). Vö. **Daróca.**

Daróc(i) 'település Borsod vm. Ny-i részén Dédes várától Ny-ra' *1220/550: castrenses de v. *Drancy* [□: *Draucy*] (Gy. 1: 769, vö. VRH. 58: 166).

Darvas 'település Bihar vm. Ny-i szélén a Berettyótól D-re' 1332: *Darvas*, p., v. (ComBih. 100).

Dávid hídja 'Abauj vm.-ben a Ronyva menti Újfalú határában lévő híd' 1321: *Dauidhyda*, pons (Gy. 1: 53, 153).

Dávod 'település Bodrog vm. Ny-i részén Hajszentlőrinctől ÉNy-ra' 1321: *Daved*, 1330, 1342 (Z. 2: 41), 1347 (Z. 2: 262), 1349 (Z. 2: 377): *Dauch*, p., [I. Kar. 1327 u.]>351: *Dauth*, p. (Gy. 1: 717), 1342: *Dauuch*, p. (Cs. 2: 198, Z. 2: 39), 1347: *Dawch* (Z. 2: 258), 1348: *Dauud*, p. (Z. 2: 299) ~ *Dauuth*, v. (Z. 2: 320-1) | ~i 1335: Leust-i de *Dauty* (Gy. 1: 717).

deák → **Füldeák** 1332/572: *Fyldyak*.

Debej 'Baranya vm.-ben Vék határában említett hely' 1350: *Debey*, loc. (A. 5: 389).

Debrecen 'település Bihar vm. É-i részén' 1235/550: *Debrezun*, v., 1271: *Dubrychyn*, 1282>405, 1299>322, 1317/324, 1318, [1318-20], 1320, 1321, 1322, 1322>398, 1323>347, 1326, 1332, 1336 (A. 3: 247), 1337/349/382 (A. 3: 349), 1347 (A. 5: 96), 1350 (A. 5: 351): *Debrechen*, p., v., 1289, 1297, [1310 k.], 1317, [1317], 1318, [1318-20], 1320, [1320 k.], 1321, 1322, 1325, [1325 k.], 1325/326, 1326/365, [1326 k.], 1329, 1330/512 (SszKO. 3), 1330/617, 1332-7/PR., 1344 (Kállay 1: 765), [1346 k.] (Kállay 1: 862): *Debrecen*, v., [1291-94]: *Debruchun* ~ *Deb(rv)chun* ~ *Deb(rv)cun* ~ [*Deb*](*rv*)*chun*, 1311: *Debrunchun*, 1311, 1325 (Kállay 1: 249): *Debrechun*, 1318: *Dubrecen*, 1320: *Debrecun*, 1320/554, 1322/XIX., 1332/512/XVI., 1337/453 (A. 3: 427): *Debreczen*, 1321: *de Breche*, [1322]: *Deberchen*, 1325: *Deberchun*, [1325 k.]: *Deberechen*, 1326 P./PR.: *de Broten*, v., 1332-7/PR.: *de v.*

Brecen (Gy. 1: 609–11), 1347: *Debrecench*, p. (Cs. 1: 597, A. 5: 49–50) | ~i 1345: Ladislaus dictus *Debreceny* (Z. 2: 144).

Debrece-patak 'Bars vm.-ben a Léva környéki Bálvány határában említett patak' 1331: *Debrechepathak*, riv. (Gy. 1: 427). Esetleg összefügg a **Dobraca** névvel.

Debregy 'település Abaúj vm. Ny-i részén Jászótól D-re' 1255: *Debregy*, prat. ~ *Debragh* (Gy. 1: 76).

Décse 1. 'település Békés vm. Ny-i részén Gyomától DNy-ra' *1138/329: *Geysce*, v. ~ *Geiche* ~ *Geyca*, v. (Gy. 1: 505). **2.** 'település Csongrád vm.-ben Csany közelében' 1075/+124/+217: v. centurionis qui vocatur *Deucha* (DHA. 216, Gy. 1: 894). Nem dönthető el, hogy hely- vagy személynévi szerepben áll-e az adat.

Décséd 'település Baranya vm.-ben, Pécsvárad vidékén feketett' [1292–97]: *Geycheyd* (Gy. 1: 297).

Déda oltára 'Bihar vm.-ben Nagymihály határában említett hely' 1329/358: *Dedaoltara* (Gy. 1: 645).

Dedénszeg 'település Csanád vm. középső részén a Maros bal partján, Zombor közelében' +1256: *Dedemzug*, v., 1274>340: *Dedemzagh* (Gy. 1: 854). Alakváltozata **Dedénszege**.

Dedénszege 'település Csanád vm. középső részén a Maros bal partján, Zombor közelében' 1337: *Dedenzege*, p. (Gy. 1: 854). L. **Dedénszeg**.

Dédes 'település, vár és monostor Borsod vm. középső részén Diósgyőrtől Ny-ra' 1230: nomina iobum castrum ... *Dedus*, [1240], 1247, 1281/XVIII. (Tóth P. 97, MiskOkl. 18), 1304, 1315/339, 1322/323, 1323, 1325, 1327/330/1316-ra: *Dedus*, castr., v., +1271/XVIII., 1281/341, 1317/318, 1324/377, 1325 (A. 2: 226), 1332–5/PR.: *Dedes*, castr., p., 1332–5/PR.: *Dedis* ~ *Duz* (Gy. 1: 769). Alakváltozata **Dédesd**. Várát, amely a településtől távolabb D-re fektet, **Dédesköve** néven is említik.

Dédesd 'település és vár Borsod vm. középső részén Diósgyőrtől Ny-ra' +1268/+271/XVIII.: *Dedesd*, castr. (Gy. 1: 769). L. **Dédes**.

Dédesköve 'vár és hegy Borsod vm. középső részén Diósgyőrtől Ny-ra, a Szinva forrásánál' 1247: partem *lapidis Dedus*, 1254/364/399: *Deduchkwe*, castr. (Gy. 1: 769). Vö. **Dédes**.

Dédtelke 'Baranya vm.-ben Belisz határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Dedteluke*, +1015/+158//XVII.: *Seed theluka*, +1015/+158//XVIII.: *Dal*, *Teluk* (DHA. 74).

Degör 'település Csanád vm. középső részén Egres és Jára körül' 1232: *Degur*, t. (Gy. 1: 854).

Degösd 'település Bihar vm.-ben, Szentjog körül feketett' [1163–73]>520 k.: *Degwsd*, v., 1213/550: *Degust*, v. (Gy. 1: 613).

Dékán gyümölcse 'Abaúj vm.-ben Bakta határában említett gyümölcsös' 1272/419: ad fructus, qui dicitur *Dekan Gemulshe* (Gy. 1: 64).

Demefölde 'Abaúj vm.-ben a Gönc melletti Ruszka határában említett hely' [1307]: *Demefelde*, t. (Gy. 1: 136).

Demeter → *Szentdemeter*.

Demeter(falva) 'település Beszterce vidékén Besztercétől É-ra' 1320/PR., 1332–6/PR.: *villa Demetrii* (Gy. 1: 560). **Nagydemeter** néven is említik.

Demeterispánlaka 'Baranya vm.-ben Szenterszébet határában említett birtok' 1337: *Demeterispanlaka*, pr. (A. 3: 321).

Demevár 'település Csanád vm. középső részén a Harangod mellett, Valkány közelében' 1274>340: *Demewar*, 1345: *Demeuar*, p. (Gy. 1: 849, 854).

Dercen 'település Bereg vm.-ben Munkáctól D-re' 1300, 1300>379 (RegArp. 4323), 1321, 1332–5/PR.: *Derzen*, 1332–5/PR.: *Dersen* ~ *Derzenh* (Gy. 1: 538).

Derecske 1. 'település Bács vm.-ben, Bácstól É-ra feketett' 1346: *Derecche ~ Drecche* (Cs. 2: 148, A. 4: 587). **2.** 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Debrecentől D-re' [1291–94]: *Derekce*, 1311: *Derechka*, p., 1324>360, 1325, 1332–7/PR., 1342 (A. 4: 230): *Derechke*, p., v., 1332–7/PR.: *De rechke ~ Dereichke*, v. ~ de v. *Reichke* (Gy. 1: 613).

Deregn(y)□ pataka 'Bereg vm.-ben Dobrony határában említett patak' 1321: *Deregneupothoka*, riv. (Gy. 1: 539).

Derezej ? 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett hely' [1230]/231: *Deresey* (Gy. 1: 237).

Deréte 'település Bihar vm. K-i részén Hunyadtól D-re' [1291–94]: *Dereete* (Cs. 5: 345).

Dergese 'település Baranya vm. középső részén Péctől DK-re' 1307>403: *Dergesche*, p. (Gy. 1: 298).

Dervence ~ Drevenica 'a Zsitva jobb oldali mellékveze, egy szakaszán Bars és Nyitra vm. határfolyója' 1113: *Dreuenizza*, fl. (DHA. 395, Gy. 1: 413, 453), 1113/249/410: *Dreueniza*, fl. (DHA. 395), 1229: *Deruenche*, rivus (Gy. 1: 314, 475), 1234/364: *Terenche*, flum. (Gy. 1: 413, 476), [1272–90]: *Durenche*, aqua, 1275: *Druvenche*, fl. (Gy. 1: 413, 434).

Derzs 'település Bács vm. Ny-i részén Bácstól ÉK-re' 1192/374/425, 1346: *Ders*, p., 1255 P./PR.: *de Urs [ɔ: Deurs]*, *1332–7/PR.: *Dyra* | ~i 1328/335: t. eccl-e de *Dersy* (Gy. 1: 217).

Derzsbócs 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Újfalutól D-re, a Berettyó bal partján' [1291–94]: in v. Bolch *Ders*, 1332: *DersBulch*, p. (Gy. 1: 604). Alakváltozata **Derzsbócsa**. L. **Bócs (1)**.

Derzsbócsa 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Újfalutól D-re, a Berettyó bal partján' 1349: *Dersbulchya*, p. (Cs. 1: 597, ComBih. 51, J. 217). L. **Derzsbócs**.

Derzsfalva 'település Baranya vm. D-i részén Ebres mellett' 1339: *Dersfolua*, p. (Gy. 1: 299), 1340: *Dersfalva* (Cs. 2: 480, A. 4: 21–2).

Derzspalotája 'település és vár Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra, a Körös mellett' 1279: *Deerspalataya*, castr. (Gy. 1: 650), 1343: *Derspalataya*, t. (ComBih. 243, Z. 2: 54). L. **Palota (1)**.

Derzstelke 'település Abaúj vm. K-i részén, Füzér vidékén feketett' 1270/272: *Ders Teluky*, v. (Gy. 1: 77).

Deszk 'település Arad vm.-ben Ségdtől É-ra' [1177]>405: *Desku*, v. (Gy. 1: 174).

Déta 'település Borsod vm. K-i részén a Szinva mellett, Ládtól DNy-ra' 1323, 1330>343, 1338/366 (Szendrei 3: 42, MiskOkl. 30): *Detha*, p., 1330>342: *Deytha*, p. (Gy. 1: 770).

Detek 'település Abaúj vm. DNy-i részén Forródtól ÉNy-ra, a Vasonca mellett' 1274: *Detk*, t. (Gy. 1: 77).

Detrevilye 'település Abaúj vm. K-i részén Füzértől DK-re' 1285: *Detrehwyle*, t. (Gy. 1: 155). L. **Vily**.

Deveser 1. 'település Abaúj vm. D-i részén Forródtól É-ra' 1262/273, 1309, 1339 (A. 3: 56): *Deuecher*, p., v., 1275: *Devecher*, v. ~ *Dewecher*, v. (Gy. 1: 77). **2.** 'település Bács vm. ÉK-i részén Becsétől Ny-ra' 1350: *Devecher*, p. (Iványi 1: 65). **3.** 'település Baranya vm. középső részén Péctől DK-re' 1332–5/PR.: *(Deu)acha ~ de Nechus ~ de Wech(us) ~ Danaba* (Gy. 1: 297), 1400: *Alsodeuecher ~ Felsedeuecher* (Cs. 2: 480, Z. 5: 203).

Deveser szurdoka 'Baranya vm.-ben Zala és Bodolya határában említett út' 1347: *Deuecherzurduka*, via (A. 5: 89).

Dezs□boja 'település Baranya vm. középső részén a Karasó közelében' 1313: *Deseu f. Greg-i f-i Gybarth de Boya*, 1332–5/PR.: *Deseboya* (Gy. 1: 288). L. **Boja**.

Dezs□fiastefánlaka 'Baranya vm.-ben Szentersébet határában említett birtok' 1337: *Deseufia-stephanloka*, pr. (A. 3: 331).

Didic 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra' 1329/406/489: *Dydych*, t. (Gy. 1: 77). Korábban **Erdőfalva** néven említik.

Dienes 'település Bihar vm. ÉK-i részén a Berettyó mellett, Láz és Királyi vidékén' 1255/300 k.: *Dyenus*, p., [1291–94]: v. *Dyonisij* (Gy. 1: 613). → Vö. még **Szentdienes**.

Dinnyeberki 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor közelében' 1305/320>372/746: *Dinneberki*, 1327>372/746: *Dinnyeberki*, t., 1328: *Dennaberke* (Gy. 1: 297).

dió → **dióbokor** 1276: *gyabukur*, **Dió-köz** 1294: *Gyokuz*, **Dió-megye** 1276: *gyamege*, **Diószeg** [1278 k.]: *Gyozyk*, **Diószeghídvége** [1291–94]: *Gyozeg hiduege* | **-gy: Diógy** +1015/+158//403/PR.: *Gwgg*□ | **~s: Diós** 1330: *Gyous*, **Diósgyőr** 1304: *Gyous Geur*, **Dióstelek** 1330: *Gyosteluk* | **-sd: Diósd** 1331: *Gyosd*.

dióbokor 1276 (Baksa, Baranya vm.): *gyabukur* (Gy. 1: 277).

Diógy 'Baranya vm.-ben Gyak határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Gwgg*□, +1015/+158//XVII.: *Gyowgy* (DHA. 74).

Dió-köz 'Abaúj vm.-ben Kelecsény határában lévő hely' 1294: *per medium vie Gyokuz vocate* (Gy. 1: 39, 109). GYÖRFFY *Gyóköz*-nek olvassa, és azonosítja a **Két-jó köz**-vel (Gy. 1: 39). JUHÁSZ (Tájn. 85) ugyanígy jár el.

Dió-megye 'Baranya vm.-ben Baksa határában említett hely' 1276: *a. nucis ... in eodem gyamege* (Gy. 1: 277).

Diós 1. 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől K-re, az Ér és a Berettyó között' 1342: *Gyoos*, p. (ComBih. 144, A. 4: 229). L. **Dióstelek. 2.** 'település Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján' 1330: *Gyous*, p. ~ *Gyows*, p., 1331, 1339 (Z. 1: 559), 1346 (Z. 2: 227): *Gyos*, p., v., 1332: *Gyoos*, p. (Gy. 1: 854). Alakváltozata **Diósd**.

Diósd 'település Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján' 1331: *Gyosd*, p. (Gy. 1: 854). L. **Diós (2.)**.

Diósgyőr 'vár, település és monostor Borsod vm. középső részén a Szinva mellett' 1304: *Gyous Geur*, v., 1315/339: *Gyovs Gewr*, v., 1340/341>349: *Dyosgeur*, castr. (Gy. 1: 774), 1350: *Gyosgewr* (Borovszky, Borsod 60). L. **Győr (1.)**.

Dióstelek 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől K-re, az Ér és a Berettyó között' 1330: *Gyosteluk*, p. (Gy. 1: 613). **Diós (1.)** néven is említik.

Diószeg 'település Bihar vm. középső részén az Ér mellett' [1278 k.]: *Gyozyk*, [1291–94], 1312/XVIII., 1332–7/PR., 1343 (ComBih. 104, Kállay 1: 709, 715): *Gyozeg*, v., [1291–94], 1343 (EH. 368): *Gyozug*, v., 1307: *Dyozeg*, 1309: *Gyosceg*, 1326/358, 1338 (Cs. 1: 606, Z. 1: 531–2), 1343, 1344 (EH. 368, Kállay 1: 728, 781): *Gyozegh*, 1332–7/PR.: *Gyozek* ~ *Gyozed* (Gy. 1: 613), 1334/335: *Gyozygh* (ComBih. 104, Kállay 1: 440, A. 3: 86), 1335: *Diosig* (ComBih. 104), 1343, 1344: *Gyozugh* (ComBih. 104, Kállay 1: 728, 780), 1344: *Gyozeg* (ComBih. 104, A. 4: 415). **Diószeghídvége** néven időlegesen önálló falu válhatott ki belőle (vö. J. 234).

Diószeghídvége 'település Bihar vm. középső részén az Ér mellett, Diószeg területén' [1291–94]: *Gyozeg hiduege*, v. (Gy. 1: 613). L. **Diószeg**.

Dipse 'település Királyi kerületben Besztercétől D-re' 1332–6/PR.: *Guypsa* ~ *Gypsa* (Gy. 1: 560), 1344: *Typsa* ~ *Gipsa*, 1348: *Gypsa* (EH. 368).

disznó → **Disznó-fertés** 1267/380: *Gyoznoufertes*, **Disznópásztor völgye** 1283/464: *Diznopasztorwelge* | **-d: Disznód** 1276/641: *Gisnod*, **Disznód sara** 1318/325: *Geznodsara*.

Disznód 1. 'település Bács vm. DK-i részén a Duna menti mocsárvidék mellett' 1276/641: *Gisnod*, 1276/641 [bizonytalan datálás]: *Sisnod* [ɔ: *Gisnod*] (Gy. 1: 218). Vö. **Disznód sara. 2.** 'település Baranya vm.-ben, a DK-i részén feketett' 1341: *Geznoud*, 1342: *Gyznod* (Cs. 2: 487, A. 4: 130, 213).

Disznód sara 'a Titeli-hegyet a Tiszával és a Dunával körülzáró mocsaras terület a Tisza-torkolat körül, Disznód környékén Bács vm.-ben' 1318/325: *Geznodsara*, prat. (Gy. 1: 202, 218). Vö. **Disznód (1).**

Disznó-fertés 'Baranya vm. ÉK-i részén Peterd határában említett tó' 1267/380: *Gyoznoufertes*, lac. (Gy. 1: 369).

Disznópásztor völgye 'Borsod vm.-ben Mile határában említett völgy' 1283/464: *Diznopasztorwelge*, vall. ~ *Dyznopasztorwelge*, vall. (Gy. 1: 788).

Doba 'település Bács vm. DNy-i részén Bácstól DK-re' 1272>399: *Doba*, t. (Gy. 1: 218).

Dobegyház 'település Csanád vm. D-i részén Besenyő és Valkány táján' +1256: *Dubeghaz* (Gy. 1: 855). Neve bizonyára összetartozik **Veresdob**-éval.

Dobóc 'Bereg vm.-ben Bilke határában említett hegy' 1338/339: *Dobouch*, mo. (Gy. 1: 533).

Doboka 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekesőtől Ny-ra' [1292–97], 1295: *Dabaka*, 1323, 1328/329//388, 1329/378/388, 1329/394, 1330, 1334 (Cs. 2: 480, Z. 1: 430), 1335 (Z. 1: 450, 457–62), 1338 (A. 3: 485): *Doboka*, p., 1330: *Doboca*, 1331: *Dabaca* (Gy. 1: 298), 1350: *Dobouka* (Z. 2: 415–6) | ~i 1295: Nic. de *Dabakay* (Gy. 1: 298). Vö. **Doboka-kőbánya nagyút.**

Doboka-kőbánya nagyút 'a dobokai kőbányához vezető út Baranya vm. ÉK-i részén, Nógrád határában említik' +1015/+158//403/PR.: *Dobrochachubananogut* (DHA. 74, Gy. 1: 298, 349), +1015/+158//XV.: *Dabwca chubana nogouty*, +1015/+158//XVII.: *Dabwta, Chubava, Novgyawky*, +1015/+158//XVIII.: *Dabrota, Thubana, Nagiwezy* (DHA. 74). Vö. **Doboka.**

Dobokna ? 'település Arad vm.-ben, Kapronca környékén feketett' 1350: *Dobokna* (Cs. 1: 764, A. 5: 363).

Dobordon I. 1. 'Bodrog vm.-ben Szekeső határában említett vízfolyás' [+1018–38]/[1173–96] >409: *Doberdon* (DHA. 97), [+1018–38]/[1173–96] >412: *Dobordon*, fl. (DHA. 97, Gy. 1: 728). Vö. **Dobortó. II. 1.**

'település Arad vm. K-i részén Kaprevár közelében' +1256, 1340: *Duburdun*, p., 1337: p. Bonchou [ɔ: Bonthou] que al. nom. *Duburdun* nominatur, 1274>340: *Doburdun* (Gy. 1: 175). L. **Bontó.**

Dobor-tó 'Bodrog vm.-ben Botmonostora határában említett halastó' 1323: *Doborthou*, loc. piscariis (Gy. 1: 710). Esetleg összefügg a **Dobordon (I.1.)** névvel.

Doboz 'település Békés vm. DK-i részén a Körös mellett' 1075/+124/+217: *Duboz*, v. (DHA. 218, Gy. 1: 505), 1138/329, 1273/392/477, 1308, 1340: *Doboz*, v. (Gy. 1: 505, Haan, Békés 161, Cs. 1: 650).

Dobra 'település Bács vm. középső részén Búlkeszitől Ny-ra' 1263/466/476, 1308: *Dobra* (Gy. 1: 218).

Dobraca 'Bars vm.-ben Priba határában említett patak' 1265/283: *Dobracha*, riv. (Gy. 1: 468). Vö. **Debrece-patak.**

Dobrony 'település Bereg vm. ÉNy-i határszélénél' +?1248>393, 1270, 1321>402, 1340 (ComBer. 103, 162, Z. 1: 569), 1342 (Z. 2: 25): *Dobron*, p., t., 1270/272/476, 1325, 1327, 1335 (ComBer. 103, Lehoczky 2: 6): *Dobrun*, p., 1282/379: *Dubron*, t., 1299, 1325: *Dubrun*, p., v., 1321, 1321/324, 1324: *Dubrum*, p., t. (Gy. 1: 538), 1341: *Dabron* (ComBer. 162, Z. 1: 597) | ~i 1349: Nicolai de *Dobrony* (Z. 2: 278).

Dobsza 1. 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól ÉK-re' 1220/550: *Dubucya*, v., 1275, 1327/373/762, 1329, 1332–5/PR.: *Dobza*, t., v., 1332–5/PR.: *Dobsa* (Gy. 1: 77). **2.** 'település Abaúj

vm. DNy-i részén Szikszótól DK-re, a Hernád mellett' 1332–5/PR.: *Dompsa ~ Dopsa ~ Dobza* (Gy. 1: 77).

(Dochond) 'település Borsod vm.-ben, helye ismeretlen' 1330: *Dochond* (Cs. 1: 171).

domb 1329/406 (Alvadász, Abaúj vm.): *monticulo ... vulgo domb* (Gy. 1: 154) | 1342 (Ohaj, Bars vm.): *ad tres parvos monticulos vulgariter dumb vocatos* (A. 4: 288) | 1347 (Sámson, Bihar vm.): *super quodam domb ... ad aliud domb ... in quodam parvo domb* (J. 334, A. 5: 46).

Dombró 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma patak közelében' 1330: *Dumbrou*, v., 1332/437: *Dumbro*, v. ~ *Dumbrou* (Gy. 1: 298). Az oklevelek látszólag Viszló határában lévőknek mondják (vö. Gy. 1: 396).

Domen 'Árva vm.-ben Kubin határában említett bánya' 1325: *ad Banya lapidum molarium scil. ad montanam Domen* (Gy. 1: 197).

Domonyó 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Sajó mellett É-ra' 1325: *Domonow*, p. (Gy. 1: 770).

Dongó 'Borsod vm.-ben Pély határában említett hegy' +1194/[1230 k.]: *Dungou*, mo. (Gy. 1: 801).

Dorog 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől D-re, az Ér és a Berettyó között' [1291–94]: *Drug*, v. (Gy. 1: 617). KÁZMÉR *Dorogfalva* formában rekonstruálja (Falú 197). L. **Félegyház (2.)**.

Dorogegyháza 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől D-re, az Ér és a Berettyó között' 1338: *Dorugeghaza* (J. 241, Z. 1: 530). NÉMETH P. az adatot a Szabolcs vm.-i Dorog(egy)házához kapcsolja (64). L. **Félegyház (2.)**.

Dorogma 'település és rév Borsod vm. D-i részén a Tisza mellett' +1194/[1230 k.]: *Durugma*, [1200 k.]/896-ra: *Drugma*, 1320>412, 1328, 1347, 1348: *Dorogma*, p., 1332–5/PR.: *Durugman ~ Doregma ~ Doregna ~ Dorogina ~ de Rectuo ~ Dumgma* (Gy. 1: 771), 1347: *Dorugma* (A. 5: 21).

Doroszló 'település Bács vm. ÉNy-i részén Szondtól K-re' 1313>350, 1329>350, 1331>350: *Doruzlou*, p., 1323: *Dorozlo*, 1332–7/PR.: *Duroslo*, 1338–40/PR.: *Doroslo*, 1341 (A. 4: 109), 1347>350: *Dorozlou* (Gy. 1: 218).

Dorozsma 'település és monostor Csongrád vm. D-i részén Szegedtől ÉNy-ra' 1237: *Drusma*, 1237, 1340 (A. 4: 3), 1342 (A. 4: 221): *Durusma* (Gy. 1: 894).

Dövény 'település Borsod vm. ÉNy-i határánál a Szuha patak mellett' 1325: *Dewen*, p. (Gy. 1: 771), 1341/349, 1349: *Dyuin* (Cs. 1: 171, A. 5: 304, Dancs 34).

Drág 'település Bács vm. D-i részén Futaktól ÉNy-ra' 1332–7/PR.: *Drag*, 1338–40/PR.: *Drac* (Gy. 1: 218).

Dragán 'település Baranya vm.-ben, a Dráva és a Karasó között feketett' 1251/328/374, 1256 [c: 1266]: *Draguan*, v. (Gy. 1: 298).

Dragon(y)a 'Bars vm.-ben Revistye határában említett patak' 1228: *Draguna*, torr. (Gy. 1: 469).

Dragosz-Csernic ? ~ -Cseric ? 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett tó' +1228/383/407: *Dragoztrynch*, +1228/423: *Dragoztrinck* (Gy. 1: 274), 1281/364: *prope lacum Ccherich aliter Dragozchernuch vocatam* (Gy. 1: 273). L. **Cseric**.

Dráva I. 1. 'a Duna jobb oldali mellékfolyója' [+1077–95]>+158//403/PR., [1230]/231, 1244>347?, 1247 (Abaffy 1), 1251/335, 1272 (H. 5: 46), 1289/291, 1340 (Cs. 2: 480, A. 4: 21): *Drawa*, fl. (Gy. 1: 237, 291, 299, 302, 371), [+1077–95]/+158//XV., 1192/374/425, [+1205–35]/350//404, 1251/339, +1283 (EO. 1: 402), 1289, 1289/374, 1292 (RegArp. 3874), 1309/372 (A. 1: 172), 1320, 1322, 1330 (A. 2: 461), 1332–5/PR.: *Draua*, fl., aqua (Gy. 1: 236, 280, 290, 299, 330, 371, 381, 386, 408), +1228/383/407, 1333 (A. 3: 31): *Drava*, fl. (Gy. 1: 274) | **Lat.** 1057/[1235 e.]/404, [1177]/500 k., 1192/374/425, [+1205–35]/350/404, 1251/339, [1290–300], 1296, 1332–5/PR.: *Drauam* (DHA. 161,

Gy. 1: 236, 270, 290, 299, 308, 324, 328, 390), 1189: *Dravum*, fl. (Gy. 1: 300), +1228/383/407, +1228/423: *Drave* (Gy. 1: 273–4), 1251/335, 1257, 1280, 1296, 1299, 1317/XVI.: *Drawam* (Gy. 1: 248, 299, 307, 346, 352–4, 372, 375, 390, 394, 406), 1296: *Drauwe*, fl. (Gy. 1: 282, 314), 1296, 1339: *Drawe*, fl. (Gy. 1: 278, 280, 301, 381, 408), 1296/346/408: ultra *Drauuam* (Gy. 1: 303), 1299, 1325, 1341: *Draue*, fl. (Gy. 1: 299, 317, 328, 353). Vö. **Dráva (II.1.), Dráv-fő. II. 1.** 'birtok Baranya vm. középső részén Siklóstól Ny-ra, közel a Drávához' [+1077–95]>+158//403/PR.: *Drawa*, pr., [+1077–95]>+158//XV.: *Draua* (DHA. 78, Gy. 1: 371), [+1077–95]>+158//XVII.: *Drava*, [+1077–95]>+158//XVIII.: *Trana* (DHA. 78). Azonos a későbbi **Rád (3.)** településsel. Vö. **Dráva (I.1.)**.

Drávca l. Daróca.

Dráv ? -f 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett hely' 1212/397/405: in locum aque que vulgo dicitur *Draufew* ubi cadit in Danubium, 1212/397/405: *Drafew*, aqua (Gy. 1: 328). A **Daróca** vagy a **Dráva** névvel függhet össze.

Drevenica l. Dervence.

Dubicsány 'település Borsod vm. ÉNy-i részén Kazától Ny-ra, a Sajó mellett' 1347: *Dabachanyw* (Cs. 1: 171).

Dubova 'település Árva vm. D-i csücskében' 1322/XVI.: *Dubova*, 1323: *Duboua*, 1323/324: *Dubora* [c: *Dubova*] (Gy. 1: 195), 1323: *Doncha* (ComArv. 49).

Dubróka 'Abaúj vm.-ben Gálya határában említett patak' 1332: *Dubroka*, fl., riv. (Gy. 1: 84). **Dubróka pataka** néven is említik.

Dubróka pataka 'Abaúj vm.-ben Gálya határában említett patak' 1332: pothok *Dubrokapathaka* (Gy. 1: 84). L. **Dubróka**.

Dudur 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett halászhely' 1212/397/405: *Dudur*, pisca. (Gy. 1: 328).

(Duldumast) 'pontosabban nem azonosítható hely a Dunántúlon' *[1030–43]: ad civitatem, quae vocatur *Duldumast* (Gy. 1: 279). GYÖRFFY **Baranyavár**-ral azonosítja.

Duna 'a Kárpát-medence legnagyobb folyója' +1015/+158//403/PR.: *Duna* (DHA, 73, Gy. 1: 281, 330) | **Lat.** [1018–38]/[1173–96]>412, 1320/324/360, 1329/378/388, 1331: *Danobii*, fl., flum. (DHA. 97, Gy. 1: 279, 314, 343, 728), +1055/[1416 k.], [1237–40], +1264/[XIV.], 1327, 1329/378/388: *Danubium* (DHA. 155, Gy. 1: 279, 297, 302, 334, 707, 712), 1057/+205–35//404, +1058/300//403, +1092/+274//399, 1192/374/425, [1200 k.]/896 u.-ra, 1206, 1211, 1212/397/405, [1230]/231, 1236/239, 1237/279/385, 1247, 1248, 1252>360, 1261/262, 1276, 1276/XIV., 1281, 1299, 1308, 1317/413, 1319, 1327, 1328: *Danubium* (DHA. 178, 284, Gy. 1: 230, 232, 236–8, 279, 293, 295, 302, 319–21, 325, 328, 331, 334, 376, 382, 706–7, 723), 1075/+124/+217, [1089–90], 1192/374/425, 1212/397/405, [1230]/231, 1240, 1252>360, +1264/[XIV.], 1270, 1327, 1338/439: *Danubio* (DHA. 215, 265, Gy. 1: 219, 236–7, 295, 297, 328, 335, 716, 720), 1212/397/405, 1267, 1270, 1327>365, 1331, 1338: *Danubii*, fl. (Gy. 1: 219, 230, 302, 314, 328–9, 343), [1237–40]: *Danubio* (Gy. 1: 712), 1282, 1303/323, 1324, 1332: *Danoby*, fl. (Gy. 1: 219, 293, 325), 1320/324: *Danobij* (Gy. 1: 325), 1327, 1327/332//363, 1332>365: *Danuby*, aqua (Gy. 1: 325, 335), 1338/439: *Danubi*, fl. (Gy. 1: 720) | **Gör.** [1193–96]/216 PR., [1193–96]/218 PR.: *Dunavi* (< *Dounabi*), flum. (Gy. 1: 321). Vö. **Duna-hegy, Holt-Duna, Kis-Duna, Lassú-Duna, Nagy-Duna, Sztára-Duna.**

Duna-hegy 'Bodrog vm.-ben Hetes határában említett hely' 1338/439: *Dunahegy* ~ *Adunahegh*, pisc. (Gy. 1: 719, 720). A második adat esetleg **Al-Duna-hegy**-nek értelmezhető. Vö. **Duna.**

Dús 'település Bodrog vm. Ny-i részén, Dávod és Szántó vidékén fekkett' 1340>348: Petri de *Duus* (Z. 2: 311). L. **Dústelek.**

Dusnok 1. 'település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől ÉNy-ra' 1274, 1319: *Dusnuk*, t. (Gy. 1: 438, H. 8: 163, Solymosi: Kiss L.-Eml. 377). **2.** 'település Bihar vm.-ben Bihar várától ÉNy-ra' 1215/550: *Dusunic*, v. (Gy. 1: 614). **3.** 'település Borsod vm.-ben a Szuha patak torkolatánál' 1283: *Dumuk* [ɔ: *Dusnuk*], t., 1308: *Dusnuc* ~ *Dusnuck*, v., 1329, 1329/466, 1335 (F. 8/6: 133, Solymosi: Kiss L.-Eml. 378): *Dusnuk*, p., v. (Gy. 1: 771), 1338: *Dusnok*, v. (F. 8/5: 249, 8/6: 147, Solymosi: Kiss L.-Eml. 378).

Dústelek 'település Bodrog vm. Ny-i részén, Dávod és Szántó vidékén feketett' 1341: *Dustheluk*, t. (Cs. 2: 199, Z. 1: 607), 1342: *Dusteluk*, p. (Z. 2: 41), 1343: *Dwusteluk* (Z. 2: 81). Alakváltozata **Dústelke**. **Dús** néven is említik.

Dústelke 'település Bodrog vm. Ny-i részén, Dávod és Szántó vidékén feketett' 1340>348: *Duusteluky*, p. (Z. 2: 311), 1341: *Dustheluke*, t. (Z. 1: 607), 1343: *Dwusteluky*, p. (Cs. 2: 199, Z. 2: 81). L. **Dústelek**.

Ebe 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől É-ra' | ~i 1217/550: Tenkeu de v. *Ebey* (Gy. 1: 614).

Ebedec 'település Bars vm. középső részén a Zsitva felső folyása mellett' 1322: *Ebedicz*, p., 1324, 1327: *Ebedych*, p. (Gy. 1: 438), 1339: *Ebedec*, p. (A. 3: 572), 1340: *Ebeydyz*, p. (Str. 3: 355), 1342: *Ebediz*, p. (A. 4: 269), 1343: *Ebedech*, p. (Str. 3: 489). **Abick** és **Ebic** néven is említik. L. még **Edeci**.

Ebes 'Baranya vm.-ben Becsej és Beszter határában említett vízfolyás' 1349: *Ebes*, fl., aqua (A. 5: 281).

Ebesharsány 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól K-re' 1313: in vicinitate Harsan et *Ebesharsan* (Gy. 1: 313). **Kisharsány** néven is említik. L. **Harsány (2.)**.

Ebic 'település Bars vm. középső részén a Zsitva felső folyása mellett' 1324: *Ebyz*, p. (Gy. 1: 438). L. **Ebedec**.

Ebleszk pataka 'Abaúj vm.-ben Gálya határában említett patak' 1332: *Eblezkpathaka*, riv. (Gy. 1: 84).

Ebres 'település és révhely Baranya vm. D-i részén a Dráva mellett, Eszéktől ÉNy-ra' 1251/328/374, 1251/335, 1251/339, 1339, 1340 (Cs. 2: 481, A. 4: 21–2): *Ebres*, p., t., 1251>377, 1325: *Ebris*, p., 1256 [□: 1266]: *Ebrus*, p., 1289/374: *Ebrees*, v. (Gy. 1: 299).

Éese 'Csanád vm. DNy-i határán elfolyó, a Tiszába ömlő patak' 1325/334, 1326: *Eyche*, fl. (Gy. 1: 846, Z. 1: 283), 1340: *Eche* ~ *Ehche* (Z. 1: 590–2).

Ecesg 'település Borsod vm.-ben a Sajó mellett, Szentpétertől DK-re' 1248/326, 1329/447: *Echeg*, p., v., 1332–5/PR.: *Echegh* ~ *Echeng* ~ *Cheg* ~ *Chet* ~ *Sehck* (Gy. 1: 771).

Ecesg-tó 'a Heves vm.-ben fekvő Ecesghez közeli Bala határában említett halastó Békés vm.-ben' 1326: *Echegtov*, pisc. (Gy. 1: 503).

Ecesköd 'Baranya vm.-ben Daróc határában említett tó' +1264/[XIV.]: *Echekud*, lac. (Gy. 1: 297).

Ecsér 'település Csongrád vm. ÉK-i részén' 1138/329: *Ecer*, v. (Gy. 1: 894).

Ecese ? tava 'Csongrád vm.-ben Csany határában a Tisza mellett említett halastó' 1075/+124/+217: *Ece-toua*, pisc. (DHA. 216, Gy. 1: 893), 1415: *Echetoua* (DHA. 216). Íráshibát feltételezve esetleg összefügg a közelebről nem lokalizálható Csongrád vm.-i **Ete** településsel.

Edeci 'település Bars vm.-ben, helye ismeretlen' [1165 k.]: *Edeci*, pr. (Gy. 1: 439). **Ebedec**-cel való azonosíthatósága kérdéses.

Edelény 'település Borsod vm. É-i részén a Bódva mellett, Borsod várától D-re' 1299/406: *Edelin*, v., [1307–8], 1329, 1332, 1332–5/PR., 1333 (A. 3: 16–8): *Edelen*, p., v., 1332–5/PR., 1333 (A. 3: 18), 1334, 1341 (A. 4: 126), 1342 (A. 4: 226): *Edelyn*, p., v. (Gy. 1: 772).

Edelény ? foka 'Baranya vm.-ben Dráva birtokon említett hely' [+1077-95]>+158//403/PR.: *Edelenfoka*, [+1077-95]/+158//XV.: *Hedelenfoka* (DHA. 78, Gy. 1: 371) ~ *Hedelefoka*, [+1077-95]/+158//XVII.: *Hedelenfaka*, [+1077-95]/+158//XVIII.: *Hede. Leonfaka* (DHA. 78).

Edeles 'település Békés vm. középső részén a Körös közelében' 1332-7/PR.: *Edeles*, v. (Gy. 1: 505).

Ege 'település Békés vm. középső részén a Körös mellett' 1338: *Egee*, p. (Gy. 1: 505).

Egéd 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor mellett' 1326: *Egyd*, v. (Gy. 1: 299).

(Egenpha) 'település Csongrád vm.-ben, helye ismeretlen' 1266: *Egenpha*, t., 1276 P.: *Hegeufa*, t. (Gy. 1: 894).

Eger 'Eger városon átfolyó patak, amely Borsod vm. Ny-i szélét több helyen érinti' [1067 k.]/267, 1282/411, 1323/324: *Egur*, fl., riv. (DHA. 183, Gy. 1: 736, 757, 767, 807) | **Lat.** 1279: *Agrie*, fl. (Gy. 1: 736, 812). **Eger vize** néven is említik.

éger 1255 (Csány, Abaúj vm.): *egur*, a. (Gy. 1: 75), +1262/XIV. (Koksó, Abaúj vm.): *egur*, a. (Gy. 1: 114) | 1274 (Zseliz, Bars vm.): *egur*, a. (Gy. 1: 488). → **Nc. Eger** [1067 k.]/267: *Egur*, **égerfa** 1256: *egerfa*, **Éger-kút** +1326/[1400 k.]: *Egerkuth*, **Egerszeg** 1330/477: *Eg[ersc]eg*, **Eger vize** 1317: *Eguruize* | ~**e**: **Tamás égere** 1270: *Thamasegre* | **-gy**: **Egregy** [+1235]/350/404: *Egregh* | **-s**: **Egres** 1075/+124/+217: *Egres*, **Egres pataka** 1249: *Egruspotoka*, **Kisegres** *1329>372: *Kysegres* | **-sd**: **Egresd** 1330: *Egresd*.

égerfa 1256 (Novaj, Abaúj vm.): *egerfa*, a. (Gy. 1: 124), 1323/390 (Jánok, Abaúj vm.): *egurfa*, a. (Gy. 1: 95), 1329/416 (Buzita, Abaúj vm.): *egerfa*, lig. (Gy. 1: 74) | 1313 (Szentegyed, Baranya vm.): *Egerfa*, a. ~ *Egurfa*, a. (Gy. 1: 385) | 1249 (Szalonna, Borsod vm.): *egurfa*, a. (Gy. 1: 804), 1282/411 (Bél, Borsod vm.): *egurfa*, a. (Gy. 1: 757).

Éger-kút 'Abaúj vm.-ben Szántó határában említett forrás' +1326/[1400 k.]: *Egerkuth*, fons ~ *Eg[er]kut*, fons (Gy. 1: 142).

Egerszeg 'település Baranya vm. középső részén az Okorhoz közel' 1330/477: *Eg[ersc]eg* (Gy. 1: 299).

Eger vize 'Eger városon átfolyó patak, amely Borsod vm. Ny-i szélét több helyen érinti' 1317: *Eguruize*, fl. (Gy. 1: 736, 812). **L. Eger.**

éget □ → **Kőégető** 1310/338: *Kuegetew*.

Egregy 'Baranya vm.-ben Hetény határában említett patak' [+1235]/350/404: *Egregh*, fl. ~ *Egreh*, fl. (Reuter, Hh. 31).

Egres I. 1. 'Abaúj vm.-ben Bölze határában említett tó' +?1232/384/393: *Egrys*, lac. (Gy. 1: 39, 72). **2.** 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett halastó' 1075/+124/+217: *Egres*, pisc. (DHA. 217, Gy. 1: 891). **II. 1.** 'település Bács vm. középső részén, ÉK felől Körpé határosa' 1198/PR., 1263/466/476, 1345 (Cs. 2: 148, A. 4: 486): *Egres*, v. (Gy. 1: 219). **2.** 'település Bács vm. K-i részén Zseblyétől Nyra' 1332-7/PR.: *Egues*, 1338-40/PR.: *Egres* (Gy. 1: 219). **3.** 'település és monostor Csanád vm. középső részén a Maros bal partján' 1196: *Aigris*, 1199: *de Gris*, 1199, 1200, 1201, 1204, 1206, 1206/XV. (EO. 1: 34), 1207, 1212, 1213 P., 1214, 1215, 1219, 1222, 1222 P./PR., 1223 P./PR., 1224/PR., 1225, 1225 P./PR. (EO. 1: 135-6, 138, 142), 1226, 1229 P./PR., 1230, 1233, 1234, 1235, 1236, 1241, 1266, 1268, 1271, [XIV.]/1191-re: *Egris*, 1204: *Egena*, 1204, 1205>367-68, 1233, 1235 (Hervay 91), 1288, 1299/306, 1308 PR., 1308/316/402 (Hervay 92), [1311-42]/402, 1318, 1320/550/805, 1330, XIV./1235-re: *Egrus*, v., 1205: *Hegrus*, 1205>367, 1330: *Egrys*, v., 1222 P./PR., 1235, 1239 (Hervay 91), [1239 k.], 1243-44/1241-re, 1247 P./PR., 1270, 1270/XIX. (EO. 1: 289), 1280/324/342 (Hervay 92), 1283, [1288], 1306 (EH. 527), 1324/342, 1336 (EH. 527), [XIV.]/1191-re: *Egres*, 1223 P./PR.: *de Gres*, 1235 P.: *Aegrus*, 1239: *Eg(ri)s* (Gy. 1: 855) | **Lat.** 1211/XIV.: *Agriensis*,

1220 P./PR., 1222 P./PR., 1233, 1235: *Egriensi*, [1230]/231: *Egriensis*, 1236/PR.: *Egrensis*, 1238: *Egriensem* (Gy. 1: 855). Egy alkalommal **Egresd** néven is említik.

Egresd 'település és monostor Csanád vm. középső részén a Maros bal partján' 1330: *Egresd* (Gy. 1: 855). L. **Egres (II.3.)**.

Egres pataka 'Abaúj vm.-ben Bocsárd és Enyicke határában említett patak, határfolyás Eszebocsárd és Péterbocsárd között' 1249, 1251, 1267/272: *Egruspotoka*, fl., riv. (Gy. 1: 39, 69, 78). L. **Bocsárd pataka**.

egy → **Egy-fan** [1200 k.]: *Igfon*. Vö. még **egyház**.

Egyed 1. 'település Bereg vm.-ben a Tisza mellett, helyét közelebbről nem ismerjük' 1343: *Egged* (Károlyi 1: 154). **2.** 'település és monostor Bihar vm. középső részén Diószeg mellett É-ra' 1214/550, 1275, [1278 k.]: *Igged*, 1275/309, [1278 k.], 127[8], 1278/309, 1279/309, 1287/309, [1291–94], 1297, 1307, 1307>399, 1309/310, 1310, 1311, 1332–7/PR.: *Egged*, mon., p., v., 1310: *Eghed*, mon., 1321: *Egied* (Gy. 1: 614), 1338: *Egyed* (Z. 1: 531–2), 1342: *Eged*, mon. ~ *Egyuk* (ComBih. 111, A. 4: 227–9). **Mindszent (6.)** néven is említik. → Vö. még **Szentegyed**.

Egyeddamak 'település Borsod vm. É-i részén Borsod várától ÉK-re' 1279/312: *Egeddomok*, t. (Gy. 1: 768). L. **Damak**.

Egy-fan 'Bihar vm.-ben az Erdőhától É-ra, a Körös és a Berettyó között elterülő, Kraszna vm.-vel határos hegyvidéki erdőség' [1200 k.]: *Igfon*, s. ~ *Ygfon*, nem. (Gy. 1: 570), 1358/1074-re: *Igfan* (DHA. 191, Gy. 1: 570).

egyház → **Bánkegyház** 1317/324: *Bankyghaz*, **Bátoregyház** 1323: *Bathorighaz*, **Dobegyház** +1256: *Dubeghaz*, **Fejéregyház** +1256: *Feyereghaz*, **Félegyház** [1308–13]: *Felyghaz*, **Fűregyház** 1326/327/380: *Furreghaz*, **Hegyesegyház** 1339: *Hegeseghaz*, **Himesegyház** 1326: *Hymesighaz*, **Hódegyház** 1274>340: *Hodighaaz*, **Kerekegyház** +1093/404: *Kerekgyghaz*, **Kocsegyház** +1256: *Kucheghaz*, **Ludasegyház** 1335: *Ludasyghaz*, **Nagydorogfélegyház** [1291–94]: *Nogdurugfeleghaz*, **Olaszegyház** 1221/550: *Vlozyghaz*, **Pusztageyház** 1335: *Pusta-Ighaz*, **Varsányegyház** [1321]>381>448/XV.: *Wassaneghaz*, **Veresegyház** 1331: *Wereseghaz* | ~a: **Bátordegyháza** 1341: *Baturedeghaza*, **Bátoregyháza** 1340: *Batureghaza*, **Botanyaegyháza** 1340: *Bothanyaeghaza*, **Bükedegyháza** 1341: *Bukedeghaza*, **Dorogegyháza** 1338: *Dorugeghaza*, **Mátyusegyháza** 1341: *Matyuseghaza*, **Rendesegyháza** 1341: *Renduseghaza*, **Szemeegyháza** +1256: *Zemeeghaza*, **Szentmihályegyháza** [1321]>381>448/XV.: *Zentmihaleghaza*, **Tökörscsorsódegyháza** ? *1341: *Tuturuchborsodeghaza* | -atlan: **Egyházatlanpércs** 1347: *Eghaziathlan Perch* | -s: **Egyházasgecse** 1303/341>351: *Heghazas Geche*, **Egyházasharaszti** 1294: *Hegyhazas Harazthy*, **Egyházasharsány** 1332–7/PR.: *Eghasasharsan*, **Egyházasida** 1280: *Eghazas Ida*, **Egyházasilya** 1339: *Eghazas Ilya*, **Egyházaskémed** 1330/477: *Eghazaskemed*, **Egyházaskér** +1247/+284//572: *Egyhazasker*, **Egyházaskereki** 1333: *Eghazaskerequi*, **Egyházasmajsa** 1331: *Eghazazmoysa*, **Egyházasmislye** 1325: *Eghazasmisle*, **Egyházasnyék** 1339: *Eghazasnyek*, **Egyházaspéder** 1317: *Heydhasas Peder*, **Egyházaspércs** 1347: *Eghazas Perch*, **Egyházassemse** 1324: *Eghazaszempse*, **Egyházassurány** 1299: *Ighazos Suran*, **Egyházasszalánc** 1316: *Eghazaszalanch*, **Egyházasszemere** 1323: *Eghazaszemere*, **Egyházasszomolya** 1269: *Ighazoszumula*, **Egyházasszőlős** 1329: *Eghazaszzeuleus*, **Egyházaszviszoly** 1220/550: *Igyhazasvisl*, **Kágyaegyház** 1327: *Kagia eghazas*.

[Egyházas]endréd 'település Bars vm. középső részén Bars várától D-re' 1286/XVI.: *Endred ecclesiastica*, v. (Gy. 1: 439). L. **Endréd**.

Egyházasgecse 'település Abaúj vm. középső részén Kassától DK-re' 1303/341>351: *Heghazas Geche*, p., v., 1303>550: *Heghazasgeche* (Gy. 1: 86). L. **Gecse (1.)**.

[Egyházas]győröd ’település Bars vm. középső részén Bars várától DNy-ra’ 1278/322: *Geurud ecclesiastica*, p. ~ *Geurud ecclesiasticali*, v. (Gy. 1: 445–6). L. **Győröd**.

Egyházasharaszti ’település Baranya vm. középső részén Siklóstól D-re’ 1294: *Hegyhazas Harazthy*, v. (Gy. 1: 312). L. **Haraszti (II.1.)**.

Egyházasharsány ’település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől D-re’ 1332–7/PR.: *Eghasasharsan* ~ *Eghazashasa*, v. ~ *Eghasazhan*, v. ~ *Eghazan*, v. (Gy. 1: 624). L. **Harsány (3.)**.

Egyházasida ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától DNy-ra, az Ida folyó mellett’ 1280, 1280/329: *portionem ... in t. Ida habitam Eghazas Ida vocatam*, 1329: *Eghazasyda*, p. (Gy. 1: 92–3). L. **Ida (II.2.)**.

Egyházasilya ’település Bodrog vm. Ny-i részén, Szentlászló határosa’ 1339: *Eghazas Ilya* (Gy. 1: 720). A **Háromilya** néven szereplő birtok része vagy negyedik falva lehetett.

Egyházaskágya l. **Kágyaegyház**.

Egyházaskémed ’település Baranya vm. ÉK-i részén a Karasó közelében’ 1330/477: *Eghazaskemed* (Gy. 1: 323). L. **Nagykémed, Kémed**.

Egyházaskér ’település Csanád vm. DNy-i részén a Tisza mellett’ +1247/+284//572, +1284/323/572: *Eghazasker*, +1247/+284//572, 1320 (Cs. 1: 698): *Eghazasker* (Gy. 1: 861). L. **Kér (6.)**.

Egyházaskereki ’település Bihar vm. ÉK-i részén az Értől K-re’ 1333: *Eghazaskerequi*, 1333, 1342 (ComBih. 75, Z. 2: 11): *Eghazaskereky*, p. (Gy. 1: 632). L. **Kereki (2.)**.

Egyházasmajsa ’település Baranya vm. K-i részén Danóctól ÉNy-ra’ 1331: *Eghazazmoysa* (Gy. 1: 338). L. **Majsa**.

Egyházasmislye ’település Abaúj vm. középső részén Kassától DK-re’ 1325: *Pet. prep. [eccl-e] de Mysle, que est filialis eccl-e Agriensis ... Eghazasmisle*, *Felmisle* (Gy. 1: 119). L. **Mislye**.

Egyházasnyék ’település Borsod vm. középső részén a Hejő mellett, Muhitól Ny-ra’ 1339, 1339/356, 1339/373: *Eghazasnyek*, p. (A. 3: 538–40, MiskOkl. 32, 43). L. **Nyék (5.)**.

Egyházaspéder ’település Abaúj vm. ÉNy-i részén Szepsitől DNy-ra’ 1317: *Heydhasas Peder*, t., 1317/401: *Eghazaspeder*, t. (Gy. 1: 129). L. **Péder**.

Egyházaspércs ’település Bihar vm. É-i részén Debrecentől D-re’ 1347: *Eghazas Perch*, p. (Cs. 1: 619, J. 322, A. 5: 108). L. **Pércs (1.)**.

Egyházassemse ’település Abaúj vm. ÉNy-i részén Kassa és Jászó között’ 1324: *Eghazaszempse*, t., 1325: *Ighazaszemse*, p., t. ~ *Yghazas Zempse*, p., 1326>370: *Eghazaszemse*, p. (Gy. 1: 138), 1335: *Eghazasscemse*, p. (A. 3: 183–5). L. **Semse**.

Egyházassurány ’település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától DNy-ra’ 1299: *Ighazos Suran* (Gy. 1: 548). L. **Surány (1.)**.

Egyházasszalánc ’település Abaúj vm. K-i részén Füzértől É-ra’ 1316: *Eghazaszalanch*, p., 1316/328: *Ighazaszalanch*, p., 1328: *Ighazas Zalanch*, p. (Gy. 1: 141). L. **Szalánc**.

Egyházasszemere ’település Borsod vm. DNy-i részén Szemere és Orosi között’ 1323: *Eghazaszemere*, p. (BorsOkl. 231). L. **Szemere (3.)**.

Egyházasszomolya ’település Borsod vm. DNy-i részén Bogács mellett’ 1269: *Ighazoszumula*, t. (Gy. 1: 809). L. **Szomolya**.

Egyházasszölős ’település Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján’ 1329: *Eghazaszzeuleus*, p. (Gy. 1: 872). L. **Szölős (12.)**.

Egyházassvizsoly ’település Abaúj vm. középső részén Gönctől DNy-ra, a Hernád völgyében’ 1220/550: *Regine hospites de prov. Novi Castri scil. Teutonici de 10 v-is ... Visl, Igyhazasvisl* (Gy. 1: 156). Az oklevél szerint **Vizsoly** falutól elkülönült település.

Egyházatlanpérecs ’település Bihar vm. É-i részén Debrecentől D-re’ 1347: *Eghaziathlan Perch*, p. (Cs. 1: 619, J. 322, A. 5: 107) ~ *Eghazathlan Perch*, p. (A. 5: 107). L. **Pércs (1.)**.

Eköd ’település Csanád vm.-ben, helye ismeretlen’ 1230: *Ekud*, t. (Gy. 1: 856).

Él ’település Bodrog vm.-ben, Élszekcsővel együtt említik, akörül fekketett’ 1341: *El*, p. (Gy. 1: 728, Z. 1: 631). L. **Éld**. Vö. **Élmeg, Élszekcső**. → **Ne. Élmeg** 1297: *Elmeg, Élszekcső* 1341: *Elzekcheu* | **-d**: **Éld** 1341: *Eld* | **-sd**: **Élesd** [1291–94]: *Elusd*.

Éld ’település Bodrog vm.-ben, Élszekcsővel együtt említik, akörül fekketett’ 1341: *Eld*, p. (Z. 1: 606), 1346–58: *Eeld*, p. (Z. 3: 95–8, Cs. 3: 326, Benkő, NT. 54). Bizonyára azonos **Él** településsel.

Élesd ’település Bihar vm. K-i részén Telegdtől K-re, a Körös mellett’ [1291–94]: *Elusd*, v., 1332–7/PR.: *Elesd*, p., v. (Gy. 1: 615).

Ellés 1. ’település Arad vm.-ben Aradtól DK-re’ 1334–5/PR.: *Helleus* ~ *Zolews* (Gy. 1: 175). **Ellésfalva** néven is említik. **2.** ’település és monostor Csongrád vm. középső részén Csongrád várától ÉNy-ra’ 1326: *Helleus*, mon., p. ~ *Ehellus* ~ *Hehellus*, p., 1326, 1327, 1330: *Elleus*, p. (Gy. 1: 895). **Ellésmonostora** néven is említik.

Ellésfalva ’település Arad vm.-ben Aradtól DK-re’ 1326>349: *Ellesfalua*, p., 1334–5/PR.: *Elleusfelua* ~ *Heleusfelua* (Gy. 1: 175, 177). L. **Ellés (1.)**.

Ellésmonostora ’település és monostor Csongrád vm. középső részén Csongrádtól ÉNy-ra’ 1306, 1326: *Elleusmonustura*, p., 1326: *Elleusmonustra*, mon. ~ *Helleus monastra*, p. (Gy. 1: 895). L. **Ellés (2.)**.

Ellősfalva l. **Hellősfalva**.

Élmeg ’Bodrog vm.-ben említett föld, helye ismeretlen’ 1297: *Elmeg*, t. (Gy. 1: 717). Talán összefügg **Él** településsel.

[El□]-homok ’Borsod vm.-ben Pély határában említett hely’ +1194/[1230 k.]: *ad priorem homoc* (Gy. 1: 801). Ugyanitt **Vég-homok** név is szerepel.

Élszekcs□ ’település Bodrog vm. ÉNy-i részén Botmonostorától Ny-ra’ 1341: *Elzekcheu*, p. (Gy. 1: 728, Z. 1: 631). L. **Él, Szekcső (II.3.)**.

el(v) → **Tiszael** 1285/367: *Tyzael*.

Émen ’település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől ÉNy-ra’ 1332–5/PR.: *Emun*, 1341>424: *Emwl*, p. (Gy. 1: 300), 1348: *Emen* (Z. 2: 319).

Em□d ’település Borsod vm. középső részén Szalontától Ny-ra’ [1200 k.]/896-ra, 1270, 1276, 1281, 1319, 1332/414, 1332–5/PR., 1339 (A. 3: 540): *Emeud*, t., v., 1284/454: *Emwd*, 1332–5/PR.: *Emend* ~ *Emeyd* ~ *Emeydo* (Gy. 1: 772), 1339/356: *Emewd* (A. 3: 539).

Emrehlaka ’Baranya vm.-ben Szentersébet határában említett birtok’ 1337: *Emrehloka*, pr. (A. 3: 331).

Encs ’település Abaúj vm. D-i részén Forrótól K-re, a Hernád völgyében’ 1273>372/377, 1290>377: *Ench*, p., v., 1294: *Enhc* | ~i 1219/550: *prist. Laur. de v. Hensy* (Gy. 1: 78).

Endre ’település Bars vm. középső részén Bars várától D-re’ 1264: *Endre*, v., *1332/PR.: *Andis* ~ *Andri* (Gy. 1: 439). L. **Endréd**.

Endréd 'település Bars vm. középső részén Bars várától D-re' 1260, [1261–72], 1272, 1274, 1286/XVI., 1298/350, 1322, 1322/374, 1340 (Balassa 98): *Endred*, p., v., 1323: *Endreed* (Gy. 1: 439). Alakváltozata **Endre**. Valamely részét **Egyházasendréd** néven is említik.

Engolaszi 'település Bihar vm. ÉK-i részén Székelyhídtól DK-re' [1291–94]: *Engolozy* (Gy. 1: 648). L. **Olaszi (3.)**.

Ény 'település Bars vm.-ben Győrödtől DNy-ra' 1156: *Eng*, 1251/271, 1275: *En*, t., 1332/PR.: *Hem* (Gy. 1: 439), 1340: *Eny* (Balassa 97).

Enyed ~ Enyeg 'település Békés vm. É-i részén Gyarmattól ÉNy-ra' 1219/550: *Egneg*, v., 1301>437: *Enygh*, p., 1320>437: p. *Enyd* vocata, que al. nom. Ewsven vocari dicitur, 1322/338: *Eened*, p. (Gy. 1: 505). L. **Ösvény (II.1.)**.

Enyes 'Békés vm.-ben Torda határában említett víz' [1330 k.]: *Hehnus*, stag. (Gy. 1: 515). L. **Enyes-ér**. Vö. **Enyes-tő**.

Enyes-ér 'Békés vm.-ben Torda határában említett víz' [1330 k.]: *Ehneseer*, stag. (Gy. 1: 515). **Enyes** néven is említik.

Enyest ~ Enyezd 'település Baranya vm. középső részén Pécestől Ny-ra' 1252: *Enusth*, [1290 k.], 1332–5/PR.: *Enuzd*, 1332–5/PR.: *Enustd ~ Henhes ~ Emist ~ Ginczd ~ Giustd*, 1334/369: *Enest* (Gy. 1: 300).

Enyes-t 'Békés vm.-ben Torda határában említett hely, bizonyára az Enyes(-ér) torkolata' [1330 k.]: *Hehnestu*, loc. (Gy. 1: 515). Vö. **Enyes**.

Enyezd l. **Enyest**.

Enyicke 'település Abaúj vm. középső részén Kassától D-re' +?1232/384/393: *Eniske*, 1267/272: *Enezka*, v., 1267/272, 1272: *Enezca*, t., 1270/369: *Enyske*, p., [1272–90], 1284, 1320/335, 1328, 1329/330/407: *Enyzke*, p., v., 1281>353, [XIV. eleje], 1310, 1314, 1327/353, 1332–5/PR., 1343 (A. 4: 350): *Enizke*, p., t., [1314]: *Heneske*, v., 1315>376: *Enyzka*, p., 1326, 1326/XV. (Gy. 1: 86), [1328–29], 1329, 1332–5/PR., 1348 (A. 5: 185–6): *Enezke*, t., 1332–5/PR.: *Enisque ~ Evneske* (Gy. 1: 78).

Epemez 'település Beszterce vidékén Besztercétől ÉK-re, a Beszterce folyó mellett' 1334: *Epemezew*, p., t. (Gy. 1: 561). Németül **Eppendorf ~ Neppendorf** és **Pettendorf** néven említik.

Eperjes I. 1. ? 'Csongrád vm.-ben Csany határában, a Tisza mellett említett halastó' 1075/+124/+217: *Haperies*, pisc. (DHA. 216, Gy. 1: 893). **II. 1.** 'település és monostor Arad vm.-ben Lippától K-re, a Maros mellett' [1177]>405: *Eperyes*, 1219/276: *Eperies*, 1230 k.: *Apries ~ Eperi[es]*, 1233: *Epuryes* (Gy. 1: 175).

Eppendorf 'település Beszterce vidékén Besztercétől ÉK-re, a Beszterce folyó mellett' 1331: *Eppendorf*, 1331, 1332: *Ependorf*, t. ~ *Ependorph*, p., 1334, 1334 (A. 3: 92): *Epyndorf*, p. (Gy. 1: 561), 1336/396/399: *Epindorf* (A. 3: 263). L. **Epemező**.

ÉR I. 1. 'Baranya vm.-ben Harsány határában említett patak' 1249/291: ad rivum qui dicitur *Er* (Gy. 1: 313). **2.** 'Békés vm.-ben Gyarmat határában említett víz' 1329/476: ad aquam *Eer* vocatam (Gy. 1: 507). **3.** 'Szatmár vm.-ben eredő, Bihar vm.-ben Pocsajnál jobbról a Berettyóba ömlő vízfolyás' 1265 [□: 1266–69]/282, 12[7]8/309, 1312/XVIII., 1320 (A. 1: 566), 1326/358, 1336, 1338 (Z. 1: 531), 1338 (Str. 3: 317–8), 1338 (J. 362, Károlyi 1: 128, 135): *Eer*, fl. (Gy. 1: 570, 629, 635, 642, 647), 1274, 127[8], 1337/453 (Bunyitai 3: 179): *Her*, fl. (Gy. 1: 570, 604), 1307, 1330: *Er*, fl. (Gy. 1: 570, 613, 627, 639, 647), 1307/308: *Heer* (Bunyitai 2: 403). **ÉR-víz,ÉR vize** és **Omsó-ér** néven is említik. **4.** 'Bihar vm.-ben Vásári határában említett mocsár' 1295: *Eer*, palus (Gy. 1: 690). Vö. **ÉR (II.1.)**. **5.** 'Bihar vm.-ben Süvegd határában említett tó' 1310/338: *Eer*, lac. (Gy. 1: 662). **6.** 'Borsod vm.-ben Déta határában említett patak' 1323: *Eer*, fl. (Gy. 1: 770). **II. 1.** 'település Bihar vm. DNy-i részén

Vásári mellett' *1214/550: *Her*, pr., 1219/550: *Er* (Gy. 1: 615). Alakváltozata **Éri**. Vö. **ÉR (I.4.)**. → **Ne. Csokud ? -ér** 1284/410: *Chokud er*, **Csorgó-ér** 1284/410: *Chorgue er*, **Enyes-ér** [1330 k.]: *Ehneseer*, **Érszék ?** [+1235]/350/404: *Erzek*, **ÉR töve** 1075/+124/+217: *Ertue*, **ÉR-víz** 1338/396: *Eerwyz*, **ÉR vize** 1338/396: *Erwyze*, **Fazék-ér** 1341: *Fazeker*, **Fűz-ér-patak** 1327/378: *Fywzerpatak*, **Gálna-ér** 1295: *Galnaer*, **Hamus-ér** 1224/291/389: *Homusher*, **Herpály ~ Érpály(i)** 1273/392/477: *Herpauli*, **Hideg-ér** 1342: *Hydeggher*, **Hosszú-ér** 1075/+124/+217: *Hosiouer*, **Kamut-ér** 1295/423: *Kamawlther*, **Kengyel-ér** 1284/454: *Kengeler*, **Kilet-ér ?** 1295: *Kylether*, **Kökényér** +1247/+284//572: *Kwkenyer*, **Köles-ér** *1138/329: *Kuleser*, **Körtvély-ér** 1295/423: *Kerthweler*, **Körtvély-ér-tő** 1295/423: *Kerthwelerthew*, **Közép-ér** 1326: *Kuzeper*, **Mély-ér** [+1077-95]/+158//XV.: *Meeler*, **Nagyér** [1291-94]: *Noger*, **Nyár-ér** +1214/334: *Narher*, **Omsó-ér** [1200 k.]/896 u.-ra: *Umusouer*, **Sarok-ér ?** 1075/+124/+217: *Surchuer*, **Sebes-ér pataka** 1343: *Sebeserpataka*, **Szakál-ér** 1284/410: *Zakal er*, **Száraz-ér** [1177]/500 k.: *Scaiezer [ɔ: Scarazer ?]*, +1247/+284//572: *Zarrazer*, **Telek-ér foka** 1284/454: *Thelukerfoka*, **Ug-ér ~ Huku-ér ?** 1075/+124/+217: *Huger*, | **ere: Feket ere** 1211: *Feket hereh*, **Kerek-tő ere** 1347: *Kerectoere*, **Kökény ere** 1211: *Cucen Hereh*, **Ludas ere** 1211: *Ludos Here*, **Solymos ere** 1344: *Solmusere*, **Tenyér ere** +1037/[+1246]/330: *Tener Ere*, **Várad ere** [1262]/262: *Warodhere*, **Zsembéc örénye ~ Zsembéc-örény ere** [1322 u.]: *Senbecherenere* | **-i: Éri** 1326: *Eery*.

Erdéd 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra' 1221/550: *Erded* (Gy. 1: 77). L. **Erdőfalva**.

Erd□ 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra' | ~i 1221/550: *Nic. de v. Erdei ~ Vrman de v. Erdei* (Gy. 1: 77). L. **Erdőfalva**. → **Ne. Bükk-erdő** 1270/272: *bykerdev*, **Cser-erdő** 1324: *Chererdeu*, **Erdőfalva** 1272>344: *Erdeufalua*, **Erdőhát** 1330: *Erdeuhath*, **Erdőszádkeszi** 1278/XVIII.: *Erdizadkezi*, **Fekete-erdő** 1255: *Feketeyerdeu*, **Haraszt-erdő** 1309/412: *Haraztherdew*, **Palota-erdő ~ erdeje** 1329/332/343: *Palataerde*, **Tölgy-erdő** +1228/383/407: *Tulherdew* | **erdeje: Pöt erdeje** 1272/419: *Pewth herdey*, **Remete erdeje** 1341: *Remeteerdey*, **Szolga erdeje** 1350: *Zulgaerdei*, **Vata erdeje** 1320: *Vatha erdey* | **-d: Erdéd** 1221/550: *Erded*.

Erd□**falva** 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra' 1272>344: *Erdeufalua*, 1272>344, 1302>344, 1344>346 (Abauffy 5-6): *Erdeufolua*, p., t., v. (Gy. 1: 77), 1279: *Erdoufolua* (RegArp. 3019, Kázmér, Falu 199, H. 6: 248). **Erdő, Erdéd**, később pedig **Didic** néven is említik.

Erd□**hát 1.** 'Baranya vm.-i táj, helyét nem ismerjük' 1330: *Erdeuhath* (Gy. 1: 300, Juhász, Táj. 74). **2.** 'Bihar vm. középső-K-i részén található hegyvidéki erdőség a Köröstől D-re' 1335, 1341: *Erdeuhath* (Gy. 1: 570).

Erd□**szádkeszi** 'település Arad vm.-ben Lippától DNy-ra' 1278/XVIII.: *Erdizadkezi*, t. (Gy. 1: 180). L. **Keszi (1.)**.

Eresztvény 1. 'Abaúj vm.-ben Zsupcs határában említett hely' 1284: in permissorio vulg. *Ereztwen* vocato (Gy. 1: 159). **2.** 'Abaúj vm.-ben Gibárt határában említett hely' 1316: super angulum 1 rubeti, quod vulg. *erestwyn ~ herestwyn* dicitur (Gy. 1: 87). **3.** 'Abaúj vm.-ben Bocsárd határában említett erdő' 1327: parvam silvam *erezthwen* vocatam (Gy. 1: 69). **4.** 'Baranya vm.-ben Sámod határában említett erdő' 1257: iuxta magnam silvam que dicitur *erestewen* (Gy. 1: 375). **5.** 'Baranya vm.-ben Bellye határában említett erdő' 1324: *Herezteuyn*, s. (Gy. 1: 282). **6.** 'Bars vm.-ben Füss határában említett növendékerdő' 1231: saltus, qui vulgo *Eresteun* dicitur (Gy. 1: 440). **7.** 'Bars vm.-ben Sáro határában említett erdő' 1343: in quedam rubeta, *Erestwen* dicta (ÓmOlv. 162). **8.** 'Békés vm.-ben Károly határában említett növendékerdő' 1326/327/380: cum silva de novo plantata *Ereztien* dicta (Gy. 1: 509). **9.** 'Bereg vm.-ben Kerecseny határában említett erdő' 1344: ad vnam siluam wlg. *erezthuen* vocatam (Z. 2: 99). **10.** 'Bihar vm.-ben Csekehida határában említett erdő és sziget' 1322/338: *Ereztuen*, s., ins. (Gy. 1: 608). **11.** 'Borsod vm.-ben Várkony területén említett erdő' 1345: *erezthwen* (BorsOkl. 265). **12.** 'Maros menti erdő Csanád vm.-ben, Makófalva és Szentlőrinc közös határában említik' 1337: particula silve que vulgo *Ereztuen* vocatur ~ *erestwen*, s. ~ *Ereztewen*, s. (Gy. 1: 835,

863, 871). **13.** 'Csanád vm.-ben Hód határában említett erdő' 1350: *Ereztuen* (Zsilinszky 140). **Kn.** 1234/364 (Szelepcsény, Bars vm.): iuxta 1 *Erezthwen* ~ ad 1 *Ereztuen* (Gy. 1: 476) | 1337 (Szentlőrinc, Csanád vm.): cum omnibus usibus utilitatibus et silvis que vulgo *ereztven* vocantur (A. 3: 386). → **Ne.** *Büdi-eresztvény* 1316: *Bwdyherestwyn*, *Tölgyes-eresztvény* 1342: *Tulgeserezuen* | ~e: *Remete erezstvénye* 1341: *Remeteerezteueny*.

Éri 'település Bihar vm. DNy-i részén Vásári mellett' 1326: *Eery*, p. ~ *Ery* (Gy. 1: 615). L. **ÉR (II.1.)**.

ér(ik) → *árpávalérő-körtvély* 1329/394: *Arpalyreukuruel*.

Ern(y)efiaistvánpályija 'település Bihar vm.-ben Debrecentől D–DK-re' 1322: *Ernefyaste-phanpaulia*, p. (Gy. 1: 650). L. **Pályi (1.)**.

Érpályi l. Herpály.

Érszék ? 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor közelében' [+1235]/350/404: *Erzek*, v., [1290 k.]: *Ersek*, v., 1332–5/PR.: *Erzeek* ~ *Erzzek* ~ *Ersel* ~ *Horkeuk* (Gy. 1: 300).

ÉR töve 'Csongrád vm.-ben Csany határában, a Tisza mellett említett halastó' 1075/+124/+217: *Ertue*, pisc. (DHA. 216, Gy. 1: 893).

ÉR-víz 'Szatmár vm.-ben eredő, Bihar vm.-ben Pocsajnál jobbról a Berettyóba ömlő vízfolyás' 1338/396: *Eerwyz*, fl. (Károlyi 1: 135). L. **ÉR vize, ÉR (I.3.)**.

ÉR vize 'Szatmár vm.-ben eredő, Bihar vm.-ben Pocsajnál jobbról a Berettyóba ömlő vízfolyás' 1338/396: *Erwyze*, fl. (J. 362, Károlyi 1: 130–1). Alakváltozata **ÉR-víz**. L. **ÉR (I.3.)**.

Erzsébet → *Szenterzsébet*.

Erzsébetforra 'település Arad vm. D-i részén Nádasd közelében' 1274>340: *Elysaabethforra* (Gy. 1: 175).

Esküll □ 'település Bihar vm. K-i részén Élesdtől D-re' 1335: *Uskeleu* (J. 237, ComBih. 26), 1341: *Wskwleu*, p. (ComBih. 26, A. 4: 79), 1341: *Wskwlew*, p. (EH. 66). Vö. **Esküllő pataka**.

Esküll □ **pataka** 'Bihar vm.-ben Esküllő határában említett vízfolyás' 1341: *Wskuleupataka*, riv. (J. 237) ~ *Vskuleupataka*, riv. (A. 4: 79). Vö. **Esküllő**.

Eszebocsárd 'település Abaúj vm. középső részén Szinától É-ra' 1251: *Ezabolthard*, t. (Gy. 1: 69). L. **Bocsárd**.

Eszék 'település és révhely Baranya vm. DK-i részén a Dráva jobb partján' 1196>454, 1330, 1332–5/PR.: *Ezeek*, 1332–5/PR.: *Essek* ~ *Ezeel* ~ *Esel* ~ *Ezel* ~ *Zek*, 1339: *Ezyk* (Gy. 1: 300–1).

Esztár 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó mellett' [1291–94], 1309, 1332–7/PR.: *Star*, v., [1300 k.], 1341 (J. 237): *Vzta*, v., 1332–7/PR.: *Istar* ~ *Sthar*, v. ~ *Schar*, v. | ~i 1215/550: *Egiud de v. Yztharij* (Gy. 1: 615).

Eszter 'település Bodrog vm. középső részén Potalától K-re' *1198 P./PR.: *Ester*, v. (Gy. 1: 717).

Eszterd 'Arad vm.-ben Magyargyörk határában említett völgy' 1326>349: *Esterd*, vall. (Gy. 1: 177). Esetleg összefügg a közeli **Esztevérd** település nevével.

Eszterjén 'település Bereg vm. Ny-i részén, Kerecseny vidékén feketett' 1344: *Izteryen* (Cs. 1: 415, Z. 2: 98–9, ComBer. 67).

Esztevérd 'település és révhely Arad vm.-ben Arad várától ÉNy-ra, a Maros partján' [1177]/405: *Estuurd* (Gy. 1: 182). L. **Eszterd**.

Esztyén 'település Baranya vm. K-i részén Danóctól ÉNy-ra' +1093/404 (DHA. 294): *Istyen*, 1324>344: *Styen*, p., 1325/340: *Eztyen* (Gy. 1: 301), 1338: *Izcyen* [ɔ: *Iztyen*] (Cs. 2: 482, Z. 1: 542), 1345: *Eztyan* (Str. 3: 560).

Ete(j) 'település Csongrád vm.-ben, Alpár vidékén fekketett' (vö. Benkő, NT. 21, 49) 1266: *Ethey*, t., 1276 P.: *Ete*, t. (Gy. 1: 895). Vö. **Ecse tava**.

Etény 1. 'település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen' 1338: *Ethen*, p. (Gy. 1: 717). **2.** 'település Csongrád vm.-ben, helye ismeretlen' 1266: *Ety*, t., 1276 P.: *Ethen*, t. (Gy. 1: 895). Amennyiben összevethető a Kecskemét pusztái között 1456-ban felsorolt *Hethyneghaz*-zal, **Hetény**-nek olvasható.

Evetes 'település Baranya vm. ÉK-i részén, Pécsvárad környékén fekketett' 1215/363: *Evetes*, t. (Gy. 1: 301).

fa → *aprónyárfa* 1339: *aprounyarfa*, *barkócafa* 1330: *borkolchafa*, *berkenyefa* 1252: *Berkenefa*, **Büke** ? *tölgyfa* +1015/+158//403/PR.: *Buketulfa*, *bükkfa* 1247/331: *bikfa*, *cserfa* 1252>360: *cherfa*, *csonka tölgyfa* 1341: *chunkatulfa*, *égerfa* 1256: *egerfa*, *Fekete* +1256: *Feketeufa*, *fűzfa* 1334: *fyzfa*, *gyertyánfa* [+1235]/350/404: *dyrthyanfa*, *gyümölcvényfa* [+1235]/350/404: *Gyemelchenfa*, *harasztfa* 1244/295/384: *harasztfa*, *Háromfa* 1211/252: *Harumfa*, *Három tölgyfa* +1015/+158//403/PR.: *Harumtulfa*, *hársfa* +1015/+158//403/PR.: *Hasfa*, *határfa* 1317>413: *hatarfa*, *Hindófa* ? 1211: *Hindofa*, *jegenyefa* 1338: *Yegenefa*, *juharfa* 1313: *Ihorfa*, *kőrifa* 1270: *kvevrusfa*, *körtvélyfa* +1015/+158//403/PR.: *Curtuelfa*, *magyalfa* 1252: *Mogolfa*, *nyárfa* 1251/335: *narfa*, *nyírfa* 1252>360: *nyrfa*, *Nyugalomfa* 1329/378/388: *Nyugulmfa*, *Patafa* 1332–7/PR.: *Pathafa*, *Ritkafa* 1338/396: *Rythkafa*, **Sarok** ? *tölgyfa* +1015/+158//403/PR.: *Surctulfa*, *somfa* 1347: *sumfa*, *Szá(s)zfa* 1273>372/377: *Zazfa*, *szilfa* +1015/+158//403/PR.: *Scylfa*, *tölgyfa* +1015/+158//403/PR.: *Tulfa*, *tövisfa* 1284/361: *teuisfa* | ~**ja**: *Apátfája* 1347: *Apathfaya*, *János fája* [1230]/231: *Yanusfaya*, *Királyfája* 1345: *Keralfaya*, *Patáfája* [1291–94]: *Patáfaya*, *Pongrácfája* +1247/+284//572: *Pangrachfaya* | ~**j**: *Fáj* 1243: *Fay* | ~**s**: *Fás* 1221/550: *Fas*.

Fáj 'település Abaúj vm. középső részén Göncötől DNy-ra' 1243, +1245, 1262, 1264, 1275, 1279, 1324, 1327>410, 1333 (A. 3: 56): *Fay*, t., v. (Gy. 1: 79).

Fajkürt 'település Bars vm. D-i részén' 1290: *Faykurth* (Gy. 1: 456). L. **Kürt (3.)**.

Fajsz-rév 'Abaúj vm.-ben Kolbása határában említett hely' 1350: *Fayzreu* (A. 5: 421).

falu → *Falu tava* [1230]/231: *Folutoa*, *Felfalu* 1329/520: *Felfolu*, *Félfalu* ~ *Felfalu* 1314: *Felfolu*, *Kisfalva* +1247/+284//572: *Kysfalw*, *Mikolafalu* 1075/+124/+217: *Mikolafalu*, *Nagyfalva* +1243/344: *Nogfolu*, *Németfalva* 1317: *Nemutfolu*, *Rétifalu* 1289/374: *Retyfolu*, *Sárfalu* 1075/+124/+217: *Saroufalua*, *Székfalva* 1332–5/PR.: *Zekfolw*, *Tótfalu* 1294: *Touthfolu*, *Tőkésűfalva* 1323/324/377: *Tenkes huyfalva*, *Újfalu* 1230: *Huyfolu* | **falva**: *Abafalva* 1345: *Abafalua*, *Ábrány-* ~ *Ábrahámfalva* 1292>XIX.?: *Ábrahámfalva*, *Apátfalva* 1338: *Apathfalva*, *Asszonyfalva* 1307: *Azunfalua*, *Avfalva* ? 1330: *Aufolua*, *Bácsfalva* 1348: *Bachfolua*, *Bajnokfalva* 1289/291: *Boynukfolua*, *Balazséfalu* 1349: *Balasefalua*, *Bánfalva* *1289/291: *Baanfolua*, *Barkfalva* 1289/291: *Borkfolua*, *Bátorfalva* 1334: *Bátorfalva*, *Bélifalva* 1333: *Belifol[va]*, *Benedekfalva* 129[3]: *Benedukfolua*, *Boldoganyfalva* 1332–5/PR.: *Boduganafolua*, *Boldogasszonyfalva* +1285/572: *Bodugazzunffalwa*, *Botfalva* [1316–42]>368: *Bathfalua*, *Bökényfalva* 1333–5/PR.: *Bubenfolua*, *(Butur)falva* 1334: *Buturfalua*, *Csányfalva* ? 1324: *Chanfolua*, *Csépánfalva* 1289/374: *Chepanfolua*, *Csere(s)falva* 1350: *Chereufalva*, *Damasafalva* 1350: *Damasafalwa*, *Derzsfalva* 1339: *Dersfolua*, *Ellésfalva* 1326>349: *Ellesfalua*, *Erdőfalva* 1272>344: *Erdeufalua*, *Fenekfalva* 1339: *Fenekfolua*, *Géfalva* 1311: *Geegfalua*, *Girótfalva* 1333–4/PR.: *Gerlochfalua*, *Harsányfalva* 1313: *Harsaanfolwa*, *(H)ellősfalva* 1332–5/PR.: *Eleusfolua*, *Ibafalva* 1333: *Ibafalva*, *Jakabfalva* 1341/342/353: *Jacobfolwa*, *Jákófalva* 1299/XIV.: *Jakowfalua*, *Kácsfalva* 1323: *Kachfolua*, *Karácson(y)falva* +1237/[1237–42]: *Karachenfolwa*, *Kelemenfalva* 1346: *Kelemenfolwa*, *Lázárfalva* 1334: *Lazarfolua*, *Lengyelfalva* 1335/339: *Lengenfalua*, *Makófalva* 1299: *Makofolua*, *Malomfalva* 1339: *Molumfolua*, *Marcelfalva* 1332–5/PR.: *Marcelfolua*, *Márkfalva* 1332/437: *Markfalwa*, *Martonfalva* [1292–97]: *Mortunfolua*, *Miklősfalva* 1329/406: *Michlosfalwa*,

Mikófalva [1235–70]>301/509: *Mykofalwa*, **Nádéfalva** 1340: *Nadefolua*, **Nakfalva** 1330: *Nokfolua*, **Nánafalva** 1334: *Nanafolua*, **Olaszfalva** 1258/259: *Olaszfalua*, **Orosfalva** 1289/291: *Wrosfolua*, **Pálfalva** 1320/358: *Paulfolua*, **Péntekfalva** 1289/291: *Pentek folua*, **Peretinfalva** 1327/335: *Perehtynfolua*, **Petefalva** 1327/335: *Pethefolua*, **Péterfalva** 1289/374: *Peturfolua*, **Petresfalva** [1311–13]: *Petresfolua*, **Pot- ~ Patfalva** 1334/PR.: *Pothfalua*, **Raclófalva** 129[3]: *Radzlofolwa*, **Rádfalva** 1337: *Raadfolua*, **Száralfalva** 1333–5/PR.: *Zarafolua*, **Szentmihályfalva** 1330: *Scentmihalfolua*, **Szinyefalva** 1262/311: *Scinefalva*, **Szomorfalva** 1191 [c: 1251]: *Scumurfolua*, **Tegefalva** 1263/466/476: *Thegefalwa*, **Tésenyfalva** 1346: *Tesenfolwa*, **Ütefalva** 1328: *Vtehfolua*, **Vo(s)zfalva** 1319/320: *Vozfolwa* | **-d: Kisfalud** +1214/334: *Cusfoloud*.

Falu tava 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett tó' [1230]/231: *Folutoa* (Gy. 1: 237).

fan → **Egy-fan** [1200 k.]: *Igfon*.

Fancsal 1. 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól É-ra' *1138/329: *Fonsol f-o Bozete pal-o c-e*, 1262/273, 1312, 1334: *Fonchal*, v., 1275, 1333 (A. 3: 56): *Fonchol*, p., v., 1309: *Fanchal*, p. (Gy. 1: 79). **2.** 'település Bihar vm. ÉK-i részén Székelyhídtól ÉK-re' *1214/550: *Fansol*, v., 1334: *Fanchal*, p. (Gy. 1: 616). **3.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól ÉNy-ra' +1214/334: *Fonchol*, pr., [1284–90]>374/500 k.: t. *Fanchal* ... et alie *Fanchal*, 1374/615: v. *Kereztes* al. nom. *Fanczal* (Gy. 1: 632). L. **Kereztes (2.)**.

Fancsika 1. 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől DK-re' 1273/392/477: *Fonchka*, v. (Gy. 1: 616), 1347: *Fanchyka*, p. (A. 5: 49–50). **2.** 'település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól ÉK-re, a Berettyó mellett' 1278: *Fonchuka*, t., 1294: *Fanchaka*, t., 1310: *Fanchka*, p. (Gy. 1: 616), 1334: *Fonchoka* (J. 238, ComBih. 116), 1334: *Franchaka* (EH. 406). **3.** 'település Bihar vm. K-i részén Telegdtől DK-re' 1335: *Fanchaka* (J. 239, ComBih. 124), 1341: *Fanchuka*, p. (ComBih. 124, A. 4: 79). **Felfancsika** néven is említik.

Fark 'település Csongrád vm. D-i részén Szegedtől ÉK-re' 1266: *Forcu*, t., 1276 P.: *Forquu*, t., 1327: *Fork*, [XIV. eleje]: *Fark* | ~i 1330: Thom. de *Farky* (Gy. 1: 895). → Vö. még **farok**.

Farkas 'település Baranya vm.-ben, talán az ÉNy-i részén' 1342: p-m ipsorum *Farkas* vocatam in C-u Baronia (A. 4: 203). Esetleg azonos a később *Farkasfalva* néven szereplő településsel (vö. Cs. 2: 482). → **Ne. Farkasakasztó** 1192/374/425: *Farcasagaztou*, **Farkasaszaj** 1326: *Farcas* Assay, **Farkas-halom** 1338/396: *Farkashalm*, **Farkaskorhi** 1296/XV.: *Forkoskorhy*, **Farkaskorhija** 1296: *Forkoskurhya*, **Farkas-kő** 1248/326: *Forkosku*, **Farkas-ügy ?** 1320: *Farkaseg*, **Farkas-ügy ? mocsara** 1320: *Farkaseg machara*.

Farkasakasztó 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett hely' 1192/374/425: *Farcasagaztou*, loc., [1192]/394: *Farkasagazto* (Gy. 1: 236).

Farkasaszaj 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor közelében' 1326: *Farcas* Assay, v. (Gy. 1: 271).

Farkas halma l. **Forcak halma**.

Farkas-halom 'Bihar vm.-ben az Ér melletti Tarcsa határában említett domb' 1338/396: *Farkashalm*, montic. (J. 362, Károlyi 1: 131, 135).

Farkaskorhi 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Muhitól É-ra' 1296/XV.: *Forkoskorhy*, p. (Gy. 1: 783). L. **Farkaskorhija**.

Farkaskorhija 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Muhitól É-ra' 1296: *Forkoskurhya*, t. (Gy. 1: 783). Alakváltozata **Farkaskorhi**. L. **Korh**.

Farkas-k□ 'Borsod vm.-ben Cserép határában említett hely' 1248/326: *Forkosku*, loc. (Gy. 1: 767).

Farkas-ügy ? 'Bihar vm.-ben a Gyepes melletti Gyarak határában említett mező' 1320: *Farkaseg*, camp. (Gy. 1: 622). Vö. **Farkas-ügy mocsara**.

Farkas-ügy ? mocsara 'Bihar vm.-ben a Gyepes melletti Gyarak határában említett mező' 1320: *Farkaseg machara* (Gy. 1: 622). Vö. **Farkas-ügy**.

Farnas 'település Bihar vm. DK-i részén Hunyadtól ÉK-re' [1260–70]: *Fornos*, t., [1291–94]: *Furnos* (Gy. 1: 616), 1341: *Fornas*, p. (Cs. 5: 349).

Farnos 'település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól DNy-ra, a Berettyó mellett' 1332–7/PR.: *Fornus*, v. ~ *Fernus*, v. (Gy. 1: 616), 1342, 1344: *Fornos* (ComBih. 289, A. 4: 229, 397).

far(o)k → **Fark** 1266: *Forcu*, **Fűzfark ?** 1224/291/389: *Fyzuforku* | **farka**: **Csabagáta farka** 1347: *Chabagatafarka*, **Mező farka** 1341: *mezeuforka*.

Fás I. 1. 'Békés vm.-ben Szilas közelében említett mocsár' 1221/550: *Fas*, palus (Gy. 1: 506, 514). **II. 1.** 'település Békés vm. középső részén Békéstől É-ra' 1350: *Faas*, p. (Haan, Békés 21, A. 5: 362).

(Faw) 'település Békés vm.-ben, helye ismeretlen, esetleg a bihari határszélen kereshető' 1323/394: *Faw*, p. (Gy. 1: 506).

Fazék-ér 'Bihar vm.-ben Bátor és Vásári határában említett hely' 1341: *Fazeker*, stag., t. (J. 208, 386).

Fecel ? (szigete) 'Békés vm.-ben Bajom határában említett sziget' 1215/550: *insula Miskae et Fecel* (Gy. 1: 502).

(Fegel) 'település Csanád vm.-ben, helye ismeretlen' 1238: *Fegel*, t. (Gy. 1: 856).

Fegyvernek 'település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól D-re' 1213/550: *Fegynernuch* [ɔ: *Fegyuernuch*], pr. ~ *Fegyurenuch* [ɔ: *Fegyuernuch*], 1215/550: *Fegierunc* [ɔ: *Fegiernuc*], v., [1291–94], 1342 (EH. 412): *Feguernuk*, v. (Gy. 1: 616).

fehér → **Fehér(egy)ház** 1332–5/PR.: *Feyrhaz*, **Fehér-Körös** 1299: *Feyerkeres*, **Fehér-nád** 1293/323: *Feyrnad*, **Fehérnyár** 1327/336>408: *Feyrnyar*, **Fehér-patak** 1325: *Feyerpotok*, **Fehér-rét ?** [+1077–95]>+158//403/PR.: *Fecherech* [□: *Fechereth*], **Fehér-tó** 1075/+124/+217: *Feirtou*. Vö. még **fejér**.

Fehér(egy)ház 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől Ny-ra' +1015/329/399: *capellam ... que vulgo Alba ecclesia vocatur*, 1332–5/PR.: *sac. de Alba Ecclesia ~ Feyrhaz* (Gy. 1: 301). → Vö. még **Fejéregyház**.

[Fehéregyház] 'település Királyi kerületben Besztercétől D-re' 1332–6/PR.: *Alba Ecclesia*, 1428: *Feyereghaz* (Gy. 1: 561, EH. 39). → Vö. még **Fejéregyház**.

Fehérház l. **Fehéregyház**.

Fehér-Körös 'a Körös legdélibb ága' 1299 (RegArp. 4258), 1342 (A. 4: 198), 1344: *Feyerkeres* (Oklsz. 222, Kniezsa, ErdVíz. 20), 1311: *Feirkeris*, fl. (A. 1: 242) | **Lat.** 1261/271: *iuxta Crisium Album* (DHA. 307, Gy. 1: 493, 509, 512), 1313: *circa album fluuium Crys* (A. 1: 313). Vö. **Körös**.

Fehér-nád 'Borsod vm.-ben Bába határában említett hely' 1293/323: *Feyrnad*, loc. (Gy. 1: 753).

Fehérnyár 1. 'Abaúj vm.-ben Papi határában említett hely' 1327>410: *Feyruar* [ɔ: *Feyrnar*], loc. (Gy. 1: 129). GYÖRFFY *Fehérvár* értelmezése, olvasata téves, vö. 1327/336>408: *Feyrnyar*, loc. (AOkl. 11: 99). **Kn.** 1336 (Badaló, Bereg vm.): *feyrnyar* (Kállay 1: 503).

Fehér-patak 'Árva vm.-ben Kubin határában említett patak' 1325: *Feyerpotok*, riv. (Gy. 1: 197).

Fehér-rét ? 'Baranya vm.-ben Dráva birtokon említett hely' [+1077–95]>+158//403/PR.: *Fecherech* [ɔ: *Fechereth*], [+1077–95]/+158//XV.: *Felthereth* (DHA. 78, Gy. 1: 371), [+1077–95]/+158//XVII.: *Felhere[h?]*, [+1077–95]/+158//XVIII.: *Fölherd* (DHA. 78).

Fehér-tó I. 1. 'Tisza menti halastó Bodrog vm.-ben Csestó határában' 1224/291/389: *Feyrtow*, pisc. (Gy. 1: 715). **2.** 'Csanád vm.-ben Zentától K-re lévő hely' +1256: *Feyrtou* (Gy. 1: 869). **3.** 'Csongrád

vm.-ben Alpár határában említett halastó' 1075/+124/+217: *Feirtou*, pisc. (DHA. 217, Gy. 1: 891), +1124/+217/328: *Feyrtou*, +1124/+217/505: *Feiertou* (DHA. 217). **II. 1.** 'település Baranya vm. középső részén a Dráva mellett' 1289/291: *Feirtou*, v., 1303: *Feyrtho*, p. (Gy. 1: 302).

fejér → **Fejéregyház** +1256: *Feyereghaz*, **Fejérjuh ?** +1256: *Feyeryuh* | **-cse: Fejércse** 1299: *Feyrche*. Vö. még **fehér**.

Fejércse 'település Bereg vm. DNy-i részén Tarpától ÉNy-ra' 1299: *Feyrche*, v., 1323: *Feyerche*, p. (Gy. 1: 539).

Fejéregyház 1. 'település Arad vm.-ben Aradtól D-re' +1256: *Feyereghaz*, 1274>340: *Feyreghaaz*, 1321: *Feyeryghaz*, 1334–5/PR.: *Alba Ecclesia* (Gy. 1: 175). **2.** 'település Békés vm. Ny-i részén a Körös mellett' 1297: t-s vacuas et habitatoribus destitutas *Feyreghaz*, 1329/330/378: *Feyerhyghaz*, p., 1329/330/378, 1330/378: *Feyereghaz*, p. (Gy. 1: 506). **3.** 'település Csanád vm. Ny-i részén Révkanizsa közelében' 1274>340, 1337: *Feyereghaz*, p. (Gy. 1: 856). → Vö. még **Fehéregyház**.

Fejérem 'település Békés vm. DK-i részén, Békéstől DK-re feketett' 1261/271, 1350: *Feyerem*, v. (DHA. 307, Gy. 1: 506, A. 5: 363), 1350: *Fejerem*, p. (Haan, Békés 22).

Fejérjuh ? 'Csanád vm.-i föld a Marostól D-re, Keresztúr közelében' +1256, 1274>340: *Feyeryuh*, *1266: *Feeyr yhu*, t., +1276 P.: *Feirihu*, t. (Gy. 1: 856).

Feket 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól K-re' 1332–5/PR.: *Fekch ~ Zebech* (Gy. 1: 302), 1373: *Feketh* (Cs. 2: 483, Z. 3: 487–90) | ~i [1292–97]: Marcus et Seb. fr. suus de *Fekethy* (Gy. 1: 302). → Vö. még **Feket ere**.

fekete → **Fekete-erdő** 1255: *Feketeyerdeu*, **Feketefa** +1256: *Feketeufa*, **Feketehalom** 1265: *Feketewholom*, **Fekete-hegy** +1264/324: *Fekethehygh*, **Fekete-örém** [1281 ?]: *Feketeevrem*, **Fekete-sír** 1297: *Fekete Syr*, **Feketetó** 1337: *Feketwtow*, **Fekete-ügy** 1247/250 PR.: *Feketig*.

Fekete-erdő 'Abaúj vm. ÉNy-i részén elterülő nagy kiterjedésű erdőség' 1255: ad magnam silvam *Feketeyerdeu* vocatam (Gy. 1: 40, 98), 1330, 1331: *Feketheherdeu*, s. (Gy. 1: 40, 100) | **Lat.** 1247/331, 1255: *Nigra silva* (Gy. 1: 40) ~ *Silvam nigram* (Gy. 1: 93), 1255: *nigram silvam* (Gy. 1: 98), 1311: *silvas nigras* (Gy. 1: 40, 106).

Feketefa 'település Arad vm. D-i részén, Nádasd és Simánd körül feketett' +1256: *Feketeufa*, 1274>340: *Feketefa* (Gy. 1: 176).

Feketehalom 'vár Brassó vidékén Brassótól ÉNy-ra' 1265 (ZW. 1: 96, EH. 289), [1268–69]/282: *Feketewholom*, 1267, +1267/+272/+291, 1268, 1268/365, 1270/272, 1271, 1288: *Feketeholm*, castr., 1267>353: *Feketehalm*, castr., +1267/XIX. (EO. 1: 263), 1268 (EO. 1: 268), 1272/303: *Feketheholm*, castr., 1268, 1268/272, 1269, 1269/270//XIX.?, 1270, 1271, 1271/357, 1273, 1279, 1282: *Feketeuholm*, castr., 1268/329, 1272: *Feketheuholm*, castr., 1268/341: *Fekethewholom*, castr., +1268/+271/XVIII., 1331/343: *Feketehalom*, castr., [1268–69]/282, 1274: *Feketewholm*, castr., 1269/270: *Feketyuholm*, castr., 1269/272/355, 1274: *Feketuholm*, castr. (Gy. 1: 828–30), 1269>328: *Fekethehalm* (EO. 1: 277), 1270: *Feketeuhalm*, loc., 1270>437: *Fekethehalom*, 1272/356/372: *Feketuholm*, 1272/419: *Feketeholpm*, castr., 1273: *Feketyvholm*, castr., 1331/337: *Feketehalom*, castr. | **Lat.** 1268/273: castr. *Nigri Montis* (Gy. 1: 828–30). **Feketehegy (II.1.)** néven is említik.

Fekete-hegy I. 1. 'Abaúj vm.-ben Bózsva határában lévő hegy' +1264/324: *Fekethehygh*, mo. (Gy. 1: 71). **II. 1.** 'vár Brassó vidékén Brassótól ÉNy-ra' 1267/272: *Feketevyg* [□: -hyg], castr., 1272/331: *Fekethehygh*, castr. (Gy. 1: 828). L. **Feketehalom**.

[Fekete-Körös] 'a Körös három ága közül a középső, Bihar vm. D-i részén egy szakaszon határfolyó' 1316/382: *Nigrum Crisium* (Gy. 1: 569, 598, 630, 677), 1320: *Nigri Crisy*, fl. (Gy. 1: 569, 631) ~

Crisium nigrum (Gy. 1: 622), 1322: *Crisium Nigrum* (Gy. 1: 569), 1479: *Fekethe keres* (Cs. 1: 609, FNEsz. *Fekete-Körös*). **Középső-Körös** néven is említik. Vö. **Körös**.

Fekete-örém 'Bihar vm.-ben Fövenyszarm határában említett halastó' [1281 ?]: *Feketeevrem*, piscat. (Gy. 1: 617).

Feket ere 'Csanád vm.-ben Morotva település határában említett állóvíz' 1211: *Feket hereh*, stag. (Gy. 1: 864).

Fekete-sír 'Borsod vm.-ben Kács, Ábrány, Vatta vidékén említett hely' 1297: *Fekete Syr*, sess. (Gy. 1: 779), 1334: *Feketyusyer* ~ *Feketeusyr* (BorsOkl. 16).

Feketető 'település Arad vm. K-i részén Fülöpköve közelében' 1337: p. ... *Feketwtow*, que al. nom. Mykkehaza vocatur (Gy. 1: 176). L. **Micskeháza**.

Fekete-ügy 'a brassói medence K-i részén futó patak, a Tatrang folyóval egyesülve ömlik balról az Oltba' 1247/250 PR.: *Feketig* (Gy. 1: 821).

fel → **Feladorján** 1331: *Feeladrian*, **Felbaksa** 1318: *felBoxa*, **Felbarca** 1287/373: *Fulbarcha*, **Felbárca** 1288/297: *Fulbarcha*, **Felborsod** 1332–5/PR.: *Felborsod*, **Felfalu** 1329/520: *Felfolu*, **Félfalu** ~ **Felfalu** 1314: *Felfolu*, **Felfancsika** 1274: *Felfonchka*, **Felgödös** 1266/300: *Fulgudus*, **Felgönyű** 1270/369: *Felgyno*, **Felida** 1280: *Fel Ida*, **Felináncs** 1310/436: *Felyanch*, **Felkács** 1347: *Felkach*, **Felkassa** 1277>353: *Felkassa*, **Felkér** 1332–7/PR.: *Felkeer*, **Fél-kő** ~ **Fel-kő** 1264/298/572: *Felku*, **Fellak** [1308 k.]: *Fellok*, **Felméra** 1290/291: *Fulmera*, **Felmislye** 1325: *Felmisle*, **Felnádasd** 1288/358: *Felnadasd*, **Felnémet** 1220/550: *Felnemet*, **Felnémeti** 1278>393: *Felnempty*, **Felnyék** 1291/325: *Felneek*, **Feloros** 1267/380: *Felvrws*, **Felpály** [1291–94]: *Fulpaul*, **Felpályi** 1327: *Fel Pauli*, **Felszanád** 1337: *Felzanath*, **Felszántó** +1326/[1400 k.]: *Felzantou*, **Felszebenye** 1256: *Felzebenye*, **Felszekcső** [1018–38]/[1173–96]>412: *Felzekchw*, **Feltímár** 1329: *Fultimar*, **Feltímártelke** 1346: *Felytmarteleke*, **Feltuzsa** 1303: *Feltusa*, **Felvadász** 1332–5/PR.: *Feluodaz*, **Felvelnök** +1256: *Feluelnuk*, **Felventer** 1349: *Felwenter*, **Felzsolca** 1317: *Felsolcha*. Vö. még **felső**.

fél → **Félegyház** [1308–13]: *Felyghaz*, **Félfalu** ~ **Felfalu** 1314: *Felfolu*, **Fél-kő** ~ **Fel-kő** 1264/298/572: *Felku*, **Nagydorogfélegyház** [1291–94]: *Nogdurugfelegghaz*.

Feladorján 'település Bodrog vm. K-i részén a Tisza jobb partján' 1331: *Feeladrian*, p. (Gy. 1: 704). L. **Felsőadorján**.

Felbaksa 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól ÉK-re, a Hernád mellett' 1318: *felBoxa*, t. (Gy. 1: 63). Vö. **Baksa (1–2.)**.

Felbarca 'település Borsod vm. ÉNy-i részén Kazától DNy-ra' 1287/373: *Fulbarcha*, t. (Gy. 1: 755). L. **Barca (II.1.)**.

Felbárca 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától D-re' 1288/297: *Fulbarcha*, p., t., [1288 u.], [1290–301]: *Felbarcha*, t., [1290–301]: *Fel Balcha*, p., [1290–301], [1290–307], 1303, 1303/482, 1316: *Fel Barcha*, p., t., 1322>370: *Fewlbarcha*, p. (Gy. 1: 64–5). Alakváltozata **Felsőbárca**. L. **Bárca**.

Felborsod 'település Borsod vm. É-i részén a Bódva mellett' 1332–5/PR.: *Felborsod* ~ *Folborsod* ~ *Superiori Borsod* (Gy. 1: 762). L. **Borsod**.

Félegyház 1. 'település Bács vm.-ben, Bács és Böki között feketett' 1346: *Felegghaz* (Cs. 2: 149, A. 4: 586). **2.** 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől D-re, az Ér és a Berettyó között' [1308–13]: *Felyghaz*, p., t. (Gy. 1: 617), 1337: *Feelheghaz*, p. (J. 241), 1337/453: *Felegghaz*, p. (ComBih. 119, A. 3: 428). A település egy részét **Dorog**, **Dorogegyháza** és **Nagydorogfélegyház** néven is említik.

Felfalu 'település Bars vm. ÉNy-i részén a Nyitrától D-re' 1329/520: *Felfolu* (Gy. 1: 440, 465). Korábban **Felsőoszlány** néven említik. L. **Oszlány**. → Vö. még **Félfalu**.

Félfalu ~ Felfalu ’település Baranya vm. középső részén Harsánytól D-re’ 1314: *Felfolu*, t. (Gy. 1: 302).

Felfancsika ’település Bihar vm. K-i részén Telegdtől DK-re’ 1274: *Felfonchka*, t. (Gy. 1: 616). L. **Fancsika (3.)**.

Felgödös ’település Csanád vm. K-i részén Pécsktől Ny-ra’ 1266/300: *Fulgudus*, t., 1333/PR.: *Felgedus* (Gy. 1: 857). Alakváltozata **Felsőgödös**. L. **Gödös, Parabuc**.

Felgöny □ ’település Abaúj vm. középső részén Abaújvártól É-ra’ 1270/369: *Felgyno*, p., 1270/378: *Fel Genew*, t., 1270>428: *Felgenew*, t. (Gy. 1: 89). L. **Gönyű**.

Felida ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától DNy-ra, az Ida folyó mellett’ 1280: *portionem ... in t. Ida habitam, Fel Ida nominatam* (Gy. 1: 92), 1324: *Fulyda* (Mező, Patr. 487, AOkt. 8: 230), 1324>360: *Ful Ida*, t., 1330: *Felida*, p., 1332–5/PR., 1347 (Sztáray 1: 203): *Felyda* (Gy. 1: 92–3) | **Lat.** 1332–5/PR.: *Superiori Yda* (Gy. 1: 93), 1347: *Ida superiori* (Sztáray 1: 199). **Csirkeida** néven is említik. L. **Ida (II.2.)**.

Felináncs ’település Abaúj vm. DNy-i részén Forrótól D-re, a Hernád mellett’ 1310/436, 1310>437: *Felyanch*, p., t. (Gy. 1: 94). L. **Ináncs (2.)**.

Felkács ’település Borsod vm. középső részén a Nyárágy forrásvidékénél’ 1347: *Felkach* (Cs. 1: 173). Vö. **Kács (II.2.)**.

Felkassa ’Kassa területén a várostól É-ra kialakult település Abaúj vm.-ben’ 1277>353: *Felkassa*, p. | **Lat.** 1261: *Superior Cassa*, t., 1270/369 (H. 6: 172), 1275: *Superior Kassa*, t., 1270/378, 1292: *superioris Cassa*, t., 1270>428: *Cassa superioris*, t. (Gy. 1: 102–3). L. **Kassa (1.)**.

Felkér ’település Bihar vm.-ben Váradtól DK-re’ 1332–7/PR.: *Felkeer ~ Felker ~ Felkes*, v. | **Lat.** [1272–90]>374/500 k., [1272–90]>374/614: *Keer superiore* (Gy. 1: 631). L. **Kér (4.)**.

Fél-k □ ~ **Fel-k** □ ’Bertény egyik határpontja Bihar vm.-ben’ 1264/298/572: *ad finem Felku* (Gy. 1: 600).

Fellak ’település Arad vm. Ny-i részén a Maros bal partján’ [1308 k.]: *Fellok*, v., 1330, 1333–5/PR.: *Fullak*, p., 1333–5/PR.: *Fellak ~ Fallak* (Gy. 1: 176).

Felméra ’település Abaúj vm. D-i részén Forrótól ÉK-re, a Hernád mellett’ 1290/291: *Fulmera*, 1290/291 (RegArp. 3687, HÁO. 42), 1290>377, 1332–5/PR.: *Felmera* | **Lat.** 1332–5/PR.: *Superiori Mera ~ Superiori Mira* (Gy. 1: 118). L. **Méra**.

Felmislye ’település Abaúj vm. középső részén Kassától DK-re’ 1325: *Pet. prep. [eccl-e] de Mysle, que est filialis eccl-e Agriensis ... Eghazasmisle, Felmisle* (Gy. 1: 119). L. **Mislye**.

Felnádasd ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától ÉK-re’ 1288/358, 1335/339: *Felnadasd*, p., v. (Gy. 1: 121). L. **Nádasd (3.)**.

Felnémet ’település Abaúj vm. középső részén Abaújvártól Ny-ra, a Hernád mellett’ 1220/550: *Regine hospites de prov. Novi Castris scil. Teutonicis de 10 v-is, que dicuntur Felnemet, Cuzepnemet, Olugnemet*, 1221/550: *Felnemet*, 1329: *Felnemeth* (Gy. 1: 121–2). L. **Felnémeti (1.)**.

Felnémeti 1. ’település Abaúj vm. középső részén Abaújvártól Ny-ra, a Hernád mellett’ 1278>393, 1295>393, 1299, 1316, 1317, 1319>364, 1319>383: *Felnemty*, p., t., v., *1293: *Fulnemphy*, 1295/346/401, 1319: *Ffelnemty*, p., v., 1296>364, 1319>364, 1319>383, 1324/339>364, 1350 (MiskOkl. 39): *Fulnemty*, p., v., 1316>338, 1325, 1338 (Csáky 1: 84): *Felnemphy*, t., 1317, 1322, 1325: *Felnemti*, p., v., 1319>364, 1319>383: *Fwlnemty*, 1323>XIX.: *Felnémeti*, 1325, 1332, 1332–5/PR.: *Felnemty*, v., 1331: *Felnemethy*, p. ~ *Felnémeti*, p. | **Lat.** 1318>XIX.: *Superiori Némethy*, 1332–

5/PR.: *Superiori Nempti* (Gy. 1: 121–2). Alakváltozata **Felnémet**. L. **Németi (1.)**. **2.** ’település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangony torkolatánál’ 1332–5/PR.: *Felneumpti* (Gy. 1: 792). L. **Németi (10.)**.

Felnyék ’település Borsod vm. középső részén a Hejő mellett, Muhitól Ny-ra’ 1291/325: *Felneek* (Tóth P. 101–2, MiskOkl. 20, 27), 1339/356: *Felnyek* (A. 3: 538). L. **Nyék (5.)**.

Feloros ’település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől ÉNy-ra’ 1267/380: *Felvrws*, t. ~ *Felwrus* ~ *Felwrws* (Gy. 1: 353). L. **Oros (1.)**.

Felpály ’település Bihar vm.-ben Váradtól É-ra’ [1291–94]: *Fulpaul* (Gy. 1: 651). L. **Felpályi**.

Felpályi ’település Bihar vm.-ben Váradtól É-ra’ 1327: *Fel Pauli*, 1332–7/PR.: *Felpali* ~ *Selpali*, 1333 (A. 3: 55), 1334 (J. 317), 1338: *Felpaly* (Gy. 1: 651). Alakváltozata **Felpály**. L. **Pályi (2.)**.

fels□ → **Felsőadorján** 1335: *Felseuadrian*, **Felsőbárca** 1337: *Felsewbarcza*, **Felsőgödös** 1348: *Felseuedus*, **Felsőhutka** 1293/496: *Felsewhwthka*, **Felsőkubin** 1325>391: *Felseukolbyn*, **Felsőmorotva** 1341: *Felsewmurutua*, **Felsőónod** 1343: *Felsewolnad*, **Felsőpocsaj** 1256: *Felseupochey*, **Felsőpocsim** 1256: *Felseupochym*, **Felső ? teteje** 1256/284//572: *Felsytethey*. Vö. még **fel**.

Fels□adorján ’település Bodrog vm. K-i részén a Tisza jobb partján’ 1335: *Felseuadrian*, p. ~ *Felsewadrian* ~ *Fulsewadrian*, 1344: *Feulseuadryan*, p. ~ *Fulseuadryan*, p. | **Lat.** 1341: *Adrian superiori*, p. (Gy. 1: 704). Alakváltozata **Feladorján**. L. **Adorján (3.)**.

Fels□bárca ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától D-re’ 1337: *Felsewbarcza* (Cs. 1: 203, ComAbTorn. 51). L. **Felbárca**.

Fels□gödös ’település Csanád vm. K-i részén Pécsktől Ny-ra’ 1348: *Felseuedus* (Gy. 1: 857). L. **Felgödös**.

[Fels□]gy□röd ’település Bars vm. középső részén Bars várától DNy-ra’ 1278/322: *Geurud superiori* (Gy. 1: 445). L. **Györöd**.

Fels□hutka ’település Abaúj vm.-ben Kassától DK-re, a Tarca mellett’ 1293/496: *Felsewhwthka*, p. (Gy. 1: 92). L. **Hutka**.

Fels□kubin ’Kubintól D-re eső település Árva vm. D-i részén’ 1325>391: *Felseukolbyn*, p. | **Lat.** 1325: *Superior Kolbin*, p. (Gy. 1: 196). L. **Kubin (II.1.)**.

Fels□-morotva ’Abaúj vm.-ben Bőcs határában említett erdő’ 1341: *Felsewmurutua*, nem. (A. 4: 163). Vö. **Alsó-morotva**.

Fels□ónod ’település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, a Hernád torkolatával szemben’ 1343: *Felsewolnad*, p., t. (Cs. 1: 167, A. 4: 306), 1346: *Felseu-Olnod*, p. (A. 4: 580). L. **Ónod**.

[Fel(s□)]oszlány ’település Bars vm. ÉNy-i részén a Nyitrától D-re’ 1293: *superiori Hozlem* (Gy. 1: 440, 465). L. **Felfalu, Oszlány**.

Fels□pocsaj ’település Abaúj vm. Ny-i részén Szikszótól É-ra’ 1256: *Felseupochey* (Gy. 1: 132). L. **Pocsaj (II.1.)**.

Fels□pocsim ’település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra’ 1256: *Felseupochym* (Gy. 1: 132). L. **Pocsim (II.1.)**.

[Fel(s□)]sáró ’település Bars vm. DK-i részén a Garam jobb partján’ | ~i 1305: nob-bus de *Saroy superiori* (Gy. 1: 471). L. **Sáró**.

[Fel(s□)]sz□l□s ’település Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján’ 1329: *superiorem Zevleus*, p. (Gy. 1: 872). L. **Szölös (12.)**.

Fels□ ? teteje ’Bihar vm.-ben Telegd határában említett hegy’ 1256/284//572: *Felsytethey*, mo. (Gy. 1: 675).

[Fels□]t□kés ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától DNy-ra’ 1332–5/PR.: *Superiori Turas* (Gy. 1: 151), 1491: *Felsewthekes* (Cs. 1: 219). L. **Tőkés**.

[Fel(s□)]tömpös ’település Csanád vm. Ny-i részén a Marostól É-ra, a Száraz-ér torkolatánál’ 1274>340: *Tembes superior in qua eccl. in honore S. Nicolai esset constructa* (Gy. 1: 875). **Szentmiklóstömpöse** néven is említik. L. **Tömpös (II.1.)**.

[Fels□]valdorf ’település Beszterce vidékén Besztercétől K-re’ 1332–6/PR.: *Valdorf Superiori ~ Waldorf Superiori*, 1453/456: *Felsewaldorf*, v. (Gy. 1: 557). **Valdorf (2.)** néven is említik.

Felszanád ’település Csanád vm.-ben a Tisza mellett, Révkanizsától D-re’ 1337: *Felzanath*, p. (Gy. 1: 870). L. **Szanád**.

Felszántó ’település Abaúj vm. D-i részén Forrótól DK-re’ +1326/[1400 k.]: *Felzantou*, p. ~ *Felzantow ~ Zantou superior* (Gy. 1: 142). Később **Marcelfalva** néven szerepel. L. **Szántó (1.)**.

Felszebenye ’település Abaúj vm. középső részén Göncről DNy-ra’ 1256: *Felzebenye* (Gy. 1: 143). L. **Szebenye**.

Felszekes□ ’település Bodrog vm. ÉNy-i részén Botmonostorától Ny-ra’ [1018–38]/[1173–96]>412: *Felzekchw*, p. (DHA. 95). L. **Szekcső (II.3.)**.

[Fel]szend ’település Abaúj vm. középső részén Forrótól ÉK-re’ 1332–5/PR.: *Superiori Send ~ Superiori Seua* (Gy. 1: 144). L. **Szend (1.)**.

Feltímár ’település Csanád vm. K-i részén a Marostól É-ra’ 1329: *Fultimar*, p., 1331: *Felymar*, p. (Gy. 1: 874). **Feltímártelke** néven is említik. L. **Tímár**.

Feltímártelke ’település Csanád vm. K-i részén a Marostól É-ra’ 1346: *Felymarteleke*, p. (Cs. 1: 705, Z. 2: 189). L. **Feltímár**.

Feltuzsa ’település Abaúj vm. D-i részén Forrótól K-re, a Tarca mellett’ 1303: p. *Feltusa et Oltusa* (Gy. 1: 152). L. **Tuzsa**.

Felvadász ’település Abaúj vm. Ny-i részén Borsod vm. határa közelében, Forrótól ÉNy-ra’ 1332–5/PR.: *Feluodaz ~ Feluodoz ~ Feladas ~ Superiori Vadas* (Gy. 1: 154). L. **Vadász (1.)**.

Felvelnök ’település Csanád vm. középső részén a Maros jobb partján, Csanádtól ÉNy-ra’ +1256: *Feluelnuk*, 1299: p. *Feluelnuk que moderno vocabulo Makofolua* | **Lat.** 1274>340: *prope superiorem Wlnuk* (Gy. 1: 863). L. **Makófalva (2.)**, **Velnök**.

Felventer ’település Bihar vm. D-i részén Belényestől ÉNy-ra’ 1349: *Felwenter*, p., t., v. (Cs. 1: 628, J. 386, Bunyitai 1: 192, ComBih. 356).

[Fel]zsebes ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától D-re’ +1262/[XIV.]: *superiori Zebes*, p. (Gy. 1: 158). L. **Zsebes**.

Felzolca ’település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Miskolctól K-re’ 1317, 1319, 1332–5/PR.: *Felsolcha*, v. (Gy. 1: 817). **Nagyzolca** néven is említik. L. **Zsolca**.

Fenekfalva ’település Baranya vm. D-i részén Ebres mellett’ 1339: *Fenekfolua* (Gy. 1: 299), 1340: *Fenekfalua*, p. (Cs. 2: 483, A. 4: 21–2, Kázmér, Falu 201).

Fenes ’település és vár Bihar vm. D-i részén Belényestől DNy-ra’ [1291–94], 1294, 1332–7/PR., 1344 (Bunyitai 2: 314, F. 9/1: 234–5): *Fenes*, castr., v. (Gy. 1: 617).

Fenyér ’település Bács vm. ÉNy-i részén a szondi uradalomban, helyét közelebbről nem ismerjük’ [1230]/231: *Fener*, v. (Gy. 1: 235). → **Ne. Halász-fenyér** 1192/374/425: *Halazfenyr* | ~e: **Uros fenyére** [1230]/231: *Vros fenerij*.

feny□ 1330 (Kisida, Abaúj vm.): *fenio*, a. (Gy. 1: 94). → **Ne. Fenyő-sevnicse** 1075/+124/+217: *Feniosauicza*, **Fenyő-sevnicse-patak** 1346: *Fenysewnichpatak*, **Fenyő-sevnicse pataka** 1346: *Feynosebnich-pataka*.

Feny□-**sevnicse** 'a Garam jobb oldali mellékvize Bars vm.-ben, Sevnicse határában említik' 1075/+124/+217: *Feniosauicza*, riv. (DHA. 213, Gy. 1: 413, 443, 482), +1124/+217/328: *Fenyosau-nycha* (DHA. 213), 1345: *Fenyewseunyche*, aqua ~ *Feyno Sewniche*, riv. (Str. 3: 565, 569), 1348: *Fenovsceniche*, riv. (Str. 3: 658). **Fenyő-sevnicse-patak(a)** néven is említik. Vö. **Bükk-sevnicse**, **Sevnicse**.

Feny□-**sevnicse-patak** 'a Garam jobb oldali mellékvize Bars vm.-ben, Sevnicse határában említik' 1346: *Fenysewnichpatak* (Str. 3: 612). Alakváltozata **Fenyő-sevnicse pataka**. L. **Fenyő-sevnicse**.

Feny□-**sevnicse pataka** 'a Garam jobb oldali mellékvize Bars vm.-ben, Sevnicse határában említik' 1346: *Feynosebnich-pataka* (Str. 3: 611). L. **Fenyő-sevnicse**, **Fenyő-sevnicse-patak**.

féreg → | -d: **Kisférged** 1274>340: *Kysferged*, **Vásárosférged** 1274>340: *Wasarusfergeed*.

fertés → **Disznó-fertés** 1267/380: *Gyoznoufertes*.

Fést ? 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett mocsár' [1230]/231: *Feest*, stag. (Gy. 1: 237).

fészek → **Hollófészek** 1298/390: *Hollofezek*.

Fil-tó l. **Fül-tó**.

Finke 'település Borsod vm.-ben Borsod vára mellett DK-re' 1300, 1307, 1347 (A. 5: 122), 1348 (Z. 2: 338): *Fynke*, 1329, 1332–5/PR.: *Finka*, *1332–5/PR.: *Fintha* ~ *Mike* (Gy. 1: 773).

Fír ? 'település Bács vm. DNy-i részén, Bácstól D-re feketett' 1308: *Fyr* (Gy. 1: 220).

fiú → **Fiútelek** 1274>340: *Fyuteluk* | **fia: Dezsőfiastefánlaka** 1337: *Deseufiastephanloka*, **Ern(y)efia-istvánpályija** 1322: *Ernefyastephanpaulia*, **G(y)örényfiamárlaka** 1337: *Gywrynfiamarkloka*.

Fiútelek 'település Arad vm. D-i részén, helyét közelebről nem ismerjük' 1274>340: *Fyuteluk* (Gy. 1: 176). Elképzelhető, hogy az előtag esetleg a megye e részén található Füves patak nevét rejti, és romlott alakként [□: *Fyusteluk*] **Füvestelek** formában olvasható.

Flóriaháza 'település Bereg vm. DK-i részén, Ilosva határosa ÉNy-on' 1341/342//XVIII.: *Floriahaza*, p. (Gy. 1: 539).

Fodor 'Baranya vm.-ben Enyest határában említett szőlő' 1334: *Fodor*, vin. (Gy. 1: 300).

Fok 1. 'Arad vm.-ben a Maros partján, Ség mellett említett hely' [1177]/405: *supra rippam Morisii, que vocatur Fuc* (Gy. 1: 163, 184). **2.** 'Baranya vm.-ben Cún és Sámod határában említett vízfolyás' 1244>347?, 1257: *Fuk*, aqua, fl., loc. (Gy. 1: 291, 375). **3.** 'Bereg vm.-ben Halábor határában említett árok' 1300: *Fuk*, foss. (Gy. 1: 540). **4.** 'Bihar vm.-ben a Gyepes melletti Gyarak határában említett víz' 1320: *Fuc*, aqua (Gy. 1: 622). **5.** 'Bihar vm.-ben Tarca határában említett hely' 1338: *Fuk*, loc. (Str. 3: 317). **6.** 'Borsod vm.-ben Palkonya határában említett hely' +?1292: *Fvk*, loc. (Gy. 1: 799). **7.** 'Csanád vm.-ben Morotva település határában említett hely' 1211: *Foc* (Gy. 1: 864). Talán azonos a **Harangod foka** néven említett hellyel. **8.** 'Csanád vm.-ben Makófalva Ny-i határában elfolyó patak a Maros és a Száraz-ér között' 1337: *Fok*, loc., riv. (Gy. 1: 863). → **Ne. Daróc-fok** +1264/[XIV.]: *Drauchfok*, **Gömör ? -fok** 1338/439: *Gumurfok*, **Járó-fok** 1349: *Jaroufuk*, **Let-fok** +1264/[XIV.]: *Letfok*, **Sárvár-fok** 1338: *Saarwarfuk*, **Sebes-fok** 1309/412: *Sebesfok*, **Sikos** ~ **Csikos-fok** +1214/334: *Sycusfokw*, **(S)zavar-fok** 1308: *Zouorfuk*, **Zúgó-fok ?** 1296/346/408: *Zugousuk* [ɔ: *Zugoufuk ?*] | ~a: **Agár foka** +1285/572: *Agarfoka*, **Bodza foka** [1192]/394: *Bozyafuka*, **Bodzás foka** 1192/374/425: *Buziasfoka*, **Boz** ~ **Bűz foka** 1326/327/380: *Buzfoka*, **Edelény ? foka** [+1077–95]>+158//403/PR.: *Edelenfoka*, **Harangod foka** 1211: *Harrangudfoca*, **Ivános foka** 1308: *Ivanusfuka*, **Karacs ? foka** 1334: *Karachafoka*, **Karácson(y)**

foka 1308: Karachunfuka, **Keli foka** 1192/374/425: Kelyfuka, **Let foka** +1264/[XIV.]: Let foka, **Netecs ? -tó foka** 1349: Netechthoufuka, **Nyizdula ? foka** 1261/262: Nizdulafuka, **Örény foka** 1338/439: Ewrenfoka, **Poroszló foka** 1212/397/405: Poroslofuka, **Szégye ~ Cege foka** +?1292: Cegefuka, **Sziget foka** 1338/439: Zygethfoka, **Telek-ér foka** 1284/454: Thelukerfoka, **Tompa foka** 1322: Tumpafuka, **Tölgyes foka** +1055/[1416 k.]: Tulgu's foka, **Vej(r)mür foka** 1212/397/405: Veymurfuka, **Zseliznye ? foka** 1349: Zelyznejuka | **-s: Fokos-verem** 1251/335: Focoswerum.

Fokos-verem 'Baranya vm.-ben Ebres határában említett hely' 1251/335: Focoswerum, 1251/339: Focoswerem (Gy. 1: 299).

Folkustelke 'Bihar vm.-ben a Váradhoz közeli Micske határában említett hely' +1214/334: Folcus-teluke, loc. (Gy. 1: 643).

(Foloard) 'Borsod vm.-ben Pély határában említett hely' +1194/[1230 k.]: Foloard, stag. (Gy. 1: 801).

folyás → **Vízfolyás** 1350: Wyzfolyas.

Fonó 'település Bács vm. ÉNy-i részén Alattól DK-re' [1244 e.]: Funov, t., [1244 e.], 1346: Funou, p., 1332–7/PR.: Fono, 1338–40/PR.: Fauo, 1346: Funow (Gy. 1: 219).

Fony 'település Abaúj vm.-ben Göncről D-re' 1219/550, [1297–301], 1323>339, 1325: Fon, v., 1269/297, 1297: Foon, p., t., [1297–301], 1322, 1323>339: Foyn, t., [XIV. eleje], 1322>343, 1325>347, 1325>352, 1326, 1326/373/410, 1327, 1328, 1329/335, [1330 k.], 1332, 1332–5/PR., 1334 (Károlyi 1: 95), 1334 (A. 3: 76), 1335 (A. 3: 219), 1335 (Sztáray 1: 82), 1335/336 (Bánffy 1: 86), 1337 (A. 3: 339), 1343 (Hanvay 57): Fony, p., 1325: Fany, 1326, 1332–5/PR.: Foni, 1332–5/PR.: Fomi ~ Fanhan ~ Fanhi(n) (Gy. 1: 80) | ~i 1329: Blasius et Zouk de Foni (Károlyi 1: 93). Egy alkalommal **Tímárfony** néven is említik.

Forcak ? halma 'Békés vm.-ben Bala határában említett hely' 1326: Forcakhalma (Gy. 1: 503). Esetleg egy **Farkas halma** név romlott alakja [ɔ: Forcashalma] is lehet.

(Fornogis) 'Bodrog vm.-ben említett hely, Ilsán határosa' +1015/+158//403/PR.: Fornogis (DHA. 73, Gy. 1: 720, itt Foznogis formában), +1015/+158//XVII.: Fernogis, +1015/+158//XVIII.: Fermogis (DHA. 73).

Fornos 'település Bereg vm.-ben Munkácsról D-re' 1335–7/PR.: Fornos (Gy. 1: 539).

forr → **(fn.)** | ~a: **Erzsébetforra** 1274>340: ElysaBethforra | **(ige)** | **-ó: Forró** 1246/305//414: Forrou, **Forró-patak-fő** 1338/396: Furrowpatakfew | **-d: Forród** 1284/454: Forrod.

Forró 'település Abaúj vm. D-i részén a Hernád mellett Ny-ra' 1246/305//414, 1262/273, 1294, [1313–16], [1327 k.], [XIV. eleje], 1330, 1331, 1339 (A. 3: 550), *1339 (SszKO. 8), 1349 (A. 5: 310): Forrou, m., v., 1246/348/408, 1294, 1309, 1312, [1313–16], 1318, 1319, 1320, 1325, 1327, 1333 (A. 3: 55), 1334, 1347 (A. 5: 112–3): Forrow, m., p., v., *1268, 1271: Furro, p., 1275, 1284/379>430, [1288–300], [1289 u.], 1294, 1309, 1310>437, 1312, 1349 (A. 5: 311): Forro, v., 1309: Forrouu, p., 1316, [1316 k.], 1318: Furrou, 1318, 1320, 1325: Forou, 1326, 1333 (A. 3: 55): Forow, 1327/373/762: Foran, 1332–5/PR.: Forrov ~ Foro ~ Fero ~ Folrov ~ Forror | ~i 1331: Jo. f-i Jac-i de Forroy (Gy. 1: 81).

Forród 'Borsod vm.-ben Noszkad határában említett víz' 1284/454: Forrod, aqua (Gy. 1: 793).

Forró-patak-f □ 'Bihar vm.-ben az Ér melletti Tarcsa határában említett patak, vagy inkább a forrása' 1338/396: Furrowpatakfew, riv. (J. 362, Károlyi 1: 130).

f □ → **Aszó-fő** 1337: Ozowfew, **Besenyő-fő** 1338/439: Beseneufeu, **Bózsva-fő** 1270/272: Bursuafew, **Bükk-fő** 1270/272: Bykfew, **Csuka-fő** [+1235]/350/404: Chukafew, **Dráv ? -fő** 1212/397/405: Draufew, **Forró-patak-fő** 1338/396: Furrowpatakfew, **Gard-fő** 1330: Gordfew, **Gyűrűfő** 1332–5/PR.: Korosfew, 1492: Gywrewfew, **Habre ? -fő** 1341: Habrefeu, **Hárs-fő** [1240]: Hasfeu, **Hárs-patak-fő** 1330:

Haaspatokfew, **Hedrő-fő** +1058/300//403: Heddreufew, **Hodos-fő** +1058/300//403: Hodosfew, **Jétyőfő** [1317–42]>XVI.: Jeteofü, **Karán-fő** +1183/326/363: Karanfeu, **Kécsfő** +1271/[XIV–XV.]: Kechfw, **Körös-fő** 1276: Crysfev, **Kövesd(i)-fő** 1341/342//XVIII.: Kuestefew, **Kútfő** 1312/XVIII.: Kuthfeu, **Lápos-** ~ **Lapos-fő** 1224/291/389: Laposfeu, **Medve-fő** +1058/300//403: Medwefew, **Mély-patak-fő** 1303/352//450: Melpothokfew, **Mohos-fő** 1341: Mohosfeu, **Orfő** 1332–5/PR.: Orfev, **Orjas ? -fő** [+1235]/350/404: Oryasfew, **Ördögös-fő** 1295/403: Vordungusfew, **Rákos-fő** +1058/300//403: Rakysfew, **Sárfő** 127[8]: Sarfeu, **Séd-fő** 1330: Sedfeu, **Somogyi-Bódva-fő** 1255: Sumogy Bulduafeu, **Szekeressvölgye-fő** 1331: Zekereswlgefeu, **Széles-Hárs-fő** [1240]: Zelushasfeu, **Szomolnok-fő** 1255: Zumulnukfew, **Sztan-fő** 1315/339: Stanfeu, **Szürke ? -fő** +1058/300//403: Zurkefew, **Tarló-fő** 1212/397/405: Tarlofew, **Terecső-fő** +1183/326/363: Terecheufew, **Tiburc(s)a-fő** 1327: Tyburchafeu, **Topolnyica-fő** 1293: Topolniche fev, **Tret(y)e-fő** 1320: Thretefeu, **Vajásfő** 1280: Voyosfeu, **Vár-fő völgye** [+1235]/350/404: Varfewelge, **Zákon(y)fő** 1289/347: Zacunfew | feje: **Ág(y) feje** +1015/+158//403/PR.: Agifei, **Áj feje** 1255: Ayfev, **Aszó feje** +1015/+158//403/PR.: Azaufey, **(Chedyagy) feje ?** +1015/+158//403/PR.: Ched□agyfei, **Gyűrűs feje** +1214/334: Gurus fev, **Iszerőfeje** 1192/374/425: Scereufey, **Ölyv-aszó feje** 1256/284//572: Vlnozowfew, **Sáros ? -Draganya feje** 1264/298/572: Suos Draganafey, **Séd feje** +1015/+158//403/PR.: Sedfew, **Solymos feje** 1264/298/572: Solumosfew, **Szaduszka feje** 1248/326: Zuduskafeye, **Szilvás feje** [1230]/231: Sciluasfee.

Föld ? 'település Bihar vm. Ny-i részén Szakál közelében' 1323/572: *Feold*, p. ~ *Pheld* (Gy. 1: 618). → **Ne. Csépanföld** 1321>402: *Chepanfuld*, **Földvár** 1093/[1190]>338: *Feldwar*, **Hosszú-föld** 1330: *Huzyufeuld*, **Lipótföld** 1344: *Lypolthfeld* | ~**(j)e: Apátifölde** 1329/330/407: *Apatifeulde*, **Bakótfölde** 1323: *Bokoufoldu*, **Baladtfölde** 1316/418: *Baladfeldew*, **Balazsfölde** 1338: *Balasefelde*, **Batafölde** 1331: *Bathafeulde*, **Bedesfölde** 1332: *Bedesfolde*, **Bitakunpéterfölde** 1346: *Bytakunpeturfeulde*, **Bodótfölde** 1327/370: *Bodoufelde*, **Boskfölde** 1280>413: *Boskfelde*, **Csépanfölde** +?1248>393: *Chepanfelde*, **Csikfölde** 1342: *Chykfeulde*, **Demefölde** [1307]: *Demefelde*, **Földespéterfölde** 1339: *Fuldespeturfulde*, **Franceusfölde** 1296/346/408: *Franchiseusfeldy*, **Fülöpfölde** 1341: *Fylipfulde*, **Gácsmihályfölde** 1330: *Gachmihalfeulde*, **Gatafölde** 1294: *Gothafelde*, **[Gazdagandrás]földe** 1279: *Diues Andreas feldy*, **Gibártfölde** 1313: *Gyubarthfewldy*, **Gyárfásfölde** 1307/315/327: *Geruasfelde*, **Jakabfölde** 1322/354: *Jacabfewlde*, **Kán(y)ásfölde** 1270/272: *Kanasfeldy*, **Lőrincfölde** 1329/406: *Leurenthfelde*, **Mátyusfölde** 1323: *Matyusfeulde*, **Mocsfölde** 1307/315/327: *Mochfelde*, **Padárfölde** 1329/330/407: *Padarfelde*, **Poszpehfölde** 1329/416: *Pozpehfelde*, **Rásfölde** 1270: *Raasfelde*, **Románfölde** 1326: *Romanfolde*, **Sálfölde** 1298: *Saulfelde*, **Simókfölde** 1323/470: *Symokfelde*, **Szőlősjakabfölde** 1320/322: *Zeulos Jacabfolde*, **Tisze ? -rét földje** 1300>379: *Thizerethfelde* | **-s: Földespéterfölde** 1339: *Fuldespeturfulde*.

Földespéterfölde 'település Bars vm. D-i részén' 1339: p. Beel alio nomine *Fuldespeturfulde* nominate (Str. 3: 342–3). L. **Bél (2.)**.

Földvár I. 1. 'Baranya vm.-ben Mohács határában említett hely' 1093/[1190]>338 (DHA. 287), 1281, 1338 (A. 3: 485): *Feldwar*, loc. (Gy. 1: 302), 1339: *Feuldwar*, loc. (A. 3: 522–4). **2.** 'Baranya vm.-ben Földvár település határában említett hely' 1338: *Feldwar*, loc. (Benkő, NT. 130, A. 3: 485). Vö. **Földvár (II.4.). 3.** 'Borsod vm.-ben Borsod határában említett hely' 1334: *Feldwar*, foss. (Gy. 1: 763). **II. 1.** 'település Arad vm. É-i szélén' 1343: *Feldwar* (Gy. 1: 176). **2.** 'település Bács vm. ÉK-i részén a Tisza mellett, Becsétől D-re' 1316>418: *Ffeldwar* (Gy. 1: 219). **3.** 'település Bács vm. D-i részén a Duna mellett, Bácsból DK-re' 1330: *Feulduar*, p. (Gy. 1: 219). **2–3.** 'valamelyik ilyen nevű település Bács vm.-ben' 1308: *Feldwar* (Gy. 1: 219). **4.** 'település Baranya vm. K-i részén Mohácsból D-re' 1317>413: *Felduar*, t., 1324, 1327, 1330: *Feldwar*, p., v., 1328: *Feulduar*, p. ~ *Feuldwaar*, p. ~ *Feudvar*, 1331: *Folduar*, p., 1332–5/PR.: *Feldymar* ~ *Fewluar* ~ *Foldowar* (Gy. 1: 302), 1334: *Feuldwar* (A. 3: 67), 1338: p. olim *Ipolthloka et nunc Feuldwar* (Gy. 1: 302), 1337: *Felduar* (A. 3: 328). L. **Ipoltlaka**. Vö. **Földvár (I.2.)**.

fövény → **Fövenyszarm** ~ **-szarv** 1277/282: *Fuenzorm*, **Fövény-tó** 1347: *Feuento*, **Fövény-tó út ?** 1211: *Fuentuhout* | **-s: Fövényes** 1350: *Fuenes*.

Fövényes 'Baranya vm.-ben Siklós határában említett föld' 1350: *Fuenes*, t. (A. 5: 355).

Fövenyszarm ~ **-szarv** 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó mellett' 1277/282, 1279, [1281 ?], 1282: *Fuenzorm*, p., t., 1308/313/425: *Fuenzaru*, p. (Gy. 1: 617), 1318: *Feenzara* (J. 318), 1327: *Feuenzorm*, p. (Gy. 1: 617), 1342: *Fuuenzorz* (J. 318).

Fövény-tó 'Bodrog vm.-ben Megyere és Tóti határában említett tó' 1347: *Feuento*, stag. (Z. 2: 241).

Fövény-t□ út ? 'Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett hely' 1211: *Fuentuhout* (Gy. 1: 706).

Franceusföld 'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re' 1296/346/408: p. *Francheusfeldy* vel Zeueboogh (Gy. 1: 303). L. **Szevejbok**.

Fugyi 'település Bihar vm.-ben Váradtól K-re, a Körös mellett' 1236, 1273/392/477, [1291–94], 1311, 1314/325, 1322/323, 1342 (Kállay 1: 659): *Fudy*, t., v., 1327/589: *Fudi*, 1331/361/411>520 k.: *Fragy*, 1332–7/PR.: *Fugi*, v. (Gy. 1: 617–8), 1336: *Fodi* (ComBih. 127, F. 8/4: 196) | ~i 1312/XVIII.: f-i Mauri de *Fudyi* (Gy. 1: 618).

Futak 'település és révhely Bács vm. D-i részén a Duna mellett, Péterváradtól Ny-ra' 1250: terra, que *Futog* et a quibusdam Batkay nominatur, 1270, 1304: *Futog*, t., +1282/346, 1307 [későbbre datálható], 1330, 1350 (A. 5: 359): *Futak*, 1303/323, 1311/323, 1317/323, 1318, 1323, 1328: *Futagh*, v., 1316, 1330, 1336 (A. 3: 266–7): *Futag*, 1320/322, 1322: *Futaak* (Gy. 1: 219–20). L. **Batkaj**.

f□ → **Selymék-fü ?** 1244: *Semekfiv* | **-s: Fűs** 1283/311: *Fyus*, **Füss** 1075/+124/+217: *Fius*, **Tófüss** 1313/339: *Toufyus* | **fűves: Fűves** 1234/550: *Fiu*.

Fügöd 1. 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól DK-re, a Hernád mellett' 1246/305//414: *Figud*, t., 1246/348/408: *Fyged*, t., 1276/366, 1294, 1305/348/414: *Fygud*, t., 1324: *Fyked*, 1326: *Fygu*, p. | ~i [1067 k.]/267: prist. *Fygudy* (Gy. 1: 81–2). **2.** 'település Csanád vm. K-i részén a Marostól D-re' 1326, 1330, 1332, 1333–5/PR.: *Figud*, v., 1328, 1330, 1333–5/PR.: *Fygud*, v. (Gy. 1: 857).

Fül ? 'Csongrád vm.-ben Csany határában, a Tisza mellett említett halastó' 1075/+124/+217: *Filu*, pisc. (DHA. 216, Gy. 1: 893), +1124/+217/328: *Fylu*, +1124/+217/505: *Filii* (DHA. 216).

Füld 'település Bihar vm. DK-i részén Hunyadtól É-ra' 1249: *Fyld*, t. (Gy. 1: 618).

Füldeák 'település Csanád vm. ÉNy-i részén Makófalvától É-ra' 1332/572: *Fyldyak* (Gy. 1: 857).

Fülöp 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól É-ra' 1320, 1334 (Z. 1: 433), 1342 (Cs. 2: 483, Z. 2: 45–6, 49–50): *Phylip*, p., t., 1328, 1341>348 (Z. 2: 310): *Philip*, p., t., 1332: *Phylipph*, p. ~ *Phyliph* (Gy. 1: 303), 1342: *Phylup* ~ *Phylip* (Z. 2: 45–6) | ~i 1296/324: nob. de *Pylippi* (Gy. 1: 303). **Fülöpfölde** néven is említik.

Fülöpfölde 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól É-ra' 1341: *Fylipfulde* (Cs. 2: 483), [1342 e.]>412: *Philipfelde*, t. (Gy. 1: 303) | **Lat.** 1296/324: terra *Philippi* (Gy. 1: 303). L. **Fülöp**.

Fülöp[háza] 'település Bihar vm. középső részén Cséffától K-re' 1319/414/XVI.: *domus Philippi* (Gy. 1: 618), 1411: *Philiphaza* (J. 243).

Fülöpköve 'település Arad vm. K-i határában a Maros partján' +1256: *Phylupkue*, 1337: *Philepkuy*, p. (Gy. 1: 176).

Fülöplaka 'település Arad vm. D-i szélén a Berekszó mellett' 1323/332: *Phyluplaka*, p. (Gy. 1: 176).

Fülöptelke néven is említik.

Fülöp örege 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett hely' 1212/397/405: *Pilipewreve* [ɔ: ewreme], loc. (Gy. 1: 328).

Fülpötelke 'település Arad vm. D-i szélén a Berekszó mellett' 1274>340: *Phylupteluky* (Gy. 1: 176).
L. **Fülpöplaka**.

Fül ~ Fil ? -tó 'Borsod vm.-ben Szederkény és Kisfalud között fekvő halastó' 1268: *Fyltou*, pisc., stag., 1281/347, 1313/339: *Fylthow*, pisc. (Gy. 1: 772).

Fülr 'település Békés vm. É-i részén Szeghalomtól É-ra' 1216/550: *Firu*, v. (Gy. 1: 506). 1326-ban **Füregyház** néven templomát említik.

Füregyház 'település Békés vm. É-i részén Szeghalomtól É-ra' 1326/327/380: eccl. *Furreghaz* (Gy. 1: 506). L. **Für**.

Fürész ? völgye 'Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett hely' 1211: *Furizuelgi* (Gy. 1: 706).

Füs 'település Békés vm. K-i részén Szeghalomtól D-re' 1283/311: *Fyus*, p. (Gy. 1: 506), 1350: *Fys*, p. (Haan, Békés 22, A. 5: 362).

Füss 'település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől D-re, a Zsitva bal partján' 1075/+124/+217 (DHA. 214), 1156: *Fius*, +1124/+217/328 (DHA. 214), 1231, 1313/339, 1321/343, 1322, 1324, 1339, 1339 (A. 3: 572), 1340 (Str. 3: 355), 1342 (A. 4: 269), 1343 (Str. 3: 489–90): *Fyus*, p., v., 1209 P., 1332/PR.: *Fus*, 1227, 1256, 1290: *Fys*, t., v., 1237: *Fis*, v., 1255: *Phys*, v., 1299: *Fyuz*, 1332/PR.: *Fas ~ Sus* | ~i 1295: Paul. f. Winclou de *Fusy* (Gy. 1: 440). Osztódásával alakult **Alsó-** és **Tófüss**.

Füves I. 1. 'Arad vm.-ben Veresegeyház és Füves határában említett patak, a Berekszó jobb oldali mellékvíze' 1331: *Fyves*, aqua (Gy. 1: 163, 176). Vö. **Füves (II.1.) II. 1.** 'település Arad vm. D-i részén' 1234/550: *Fiues*, v. (Gy. 1: 176). Vö. **Füves (I.1.)**. → Vö. még **Fiütelek**.

füz +1228/383/407 (Aszúág, Baranya vm.): *fyz*, a. (Gy. 1: 274). → **Ne. füzbokor** 1329/447: *fyzbukwr*, **Füz-ér-patak** 1327/378: *Fywzerpatak*, **füzfa** 1334: *fyzfa*, **Füzfark ?** 1224/291/389: *Fyzuforku* | ~e: **Petkfüze** [XIII. vége]: *Peckfyzu* | -gy: **Füzegy** 1192/374/425: *Fizeg*, **Füzegy-völgy** 1327/519: *Fiuzeguolg* | -i: **Füzi** +1262/[XIV.]: *Fizy*, **Füzi-patak** 1317/409: *Fizyepatak*, **Füzi pataka** 1317: *Fyzy-pataka* | -s: **Füzes** 1232: *Phizes*, **Füzes-csergeteg** 1320: *Fizieschergeteg*, **Füzesd** 1256: *Fyzezth*, **Füzelelek** 1311/323: *Fiuzesteluk*.

füzbokor 1329/447 (Ecseg, Borsod vm.): *fyzbukwr* (Gy. 1: 771).

Füzegy I. 1. 'Bars vm.-ben Sáró határában említett völgy' 1339: *Füzegy*, vall. (Str. 3: 343). **2.** 'Bihar vm.-ben Nagymihály határában említett vízfolyás' 1329/358: *Fyuzeg*, fl. (Gy. 1: 570, 644). **II. 1.** 'település Bács vm. ÉNy-i részén Szondtól É-ra' 1192/374/425, 1244: *Fizeg*, m., t., [1192]>394, [1230]/231, 1252: *Fyzeg*, m., t., 1313: *Fyzygh*, t., 1332–7/PR.: *Fizig*, 1338–40/PR.: *Figicz* (Gy. 1: 220).

Füzegy-völgy 'Bars vm.-ben Kensi határában említett hely' 1327/519: *Fiuzeguolg*, vall. (Gy. 1: 450).

Füzér 'vár és hozzá tartozó uradalom Abaúj vm. K-i részén Abaújtól ÉK-re' 1264/PR., 1325, 1325>448: *Fizer*, castr., 1270/272: *Fyuer*, 1270/272, 1272, 1320, 1323/324 (BorsOkl. 120, Egri-EgyhLev. 31), 1323/348>355, 1324, 1325, +1325/[XV.], 1327, 1327/330/348, 1327/436, 1327>358, 1330/348, 1340 (Z. 1: 580), 1350 (A. 5: 420): *Fyzer*, castr., 1270/272, 1324, 1324>351, 1324>363, 1327, 1327/330, 1327/436, 1330: *Fyuzer*, t., 1270/272/476: *Fyvzer*, castr., 1322>370, 1324>355, 1325: *Fyzyr*, 1324>355: *Fyzir*, 1324>363: *Fiuzer*, 1327>358: *Fyzeer*, castr., 1332–5/PR.: *Fuser* (Gy. 1: 82), 1335: *Fuzer* (Károlyi 1: 98–9) | ~i 1345: Michaelis dicti *Fizeri* ~ Michaeli *Fizeri* dicto (Károlyi 1: 177). Alatta alakult ki **Füzéralja** település. → **Ne. Füzéralja** 1332–5/PR.: *Fizeralia*, **Füzér-kő** 1248/326: *Fyuzerku*.

Füzéralja 'település Abaúj vm. K-i részén Füzér vára mellett' 1332–5/PR.: *Fizeralia* (Gy. 1: 82). L. **Füzér**.

Füzér-kő 'Borsod vm.-ben Cserép határában É-on említett hegy' 1248/326: *Fyuzerku*, loc. (Gy. 1: 768, 773).

F□z-ér-patak 'Abaúj vm.-ben Széplak határában említett patak' 1327/378: patak *Fywzerpatak* nominatum (Gy. 1: 146).

Füzes I. 1. 'a Kőrös jobb oldali mellékvize Baranya vm.-ben, Füzesd és Gerde határában említik' 1232: *Phizes*, aqua (Gy. 1: 248, 304, 306), 1315: *Fyzes* (Gy. 1: 304). L. **Füzesd (I.1.) II. 1.** 'település Baranya vm. Ny-i részén a Füzes(d) patak mellett' 1315: *Fyzess* (Gy. 1: 304). L. **Füzesd (II.1.)**.

Füzes-csergeteg 'Bihar vm.-ben a Gyepes melletti Gyarak határában említett hely' 1320: *Fizieschergeteg* (Gy. 1: 622).

Füzesd I. 1. 'a Kőrös jobb oldali mellékvize Baranya vm.-ben, Füzesd és Gerde határában említik' 1256: *Fyzezth*, aqua (Gy. 1: 248, 304), 1321: *Fyuzeth*, fl. (Gy. 1: 306), 1329, 1332: *Fyzezth*, aqua, fl. (Gy. 1: 304, 307), 1334: *Fyzesd* (Gy. 1: 306). Alakváltozata **Füzes (I.1.)**. Vö. **Füzesd (II.1.) II. 1.** 'település Baranya vm. Ny-i részén a Füzes(d) patak mellett' 1256: *Fyzezth*, [1292–97], 1329: *Fyzezth*, p., t., v. (Gy. 1: 304). Alakváltozata **Füzes (II.1.)**. Vö. **Füzesd (I.1.)**.

Füzeztelek 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Tépe környékén' 1311/323: *Fiuzesteluk*, t., 1323: *Fyuzesteluk*, p. (Gy. 1: 618).

f□zfa 1334 (Csatár, Baranya vm.): *fyzfa* (A. 3: 121), 1349 (Becsej és Beszter, Baranya vm.): *fyzfa*, a. (A. 5: 281).

F□zfark ? 'Tisza parti erdő Bodrog vm.-ben Csecstó határában' 1224/291/389: *Fyzuforku*, s. (Gy. 1: 696, 715).

F□zi 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától D-re' +1262/[XIV.]: p. ... *Fizy* ... ad t-m Tot rachlo, que inferior Zebes et al. nom. *Fyzy* nominatur (Gy. 1: 158), 1338: Olzebus al. nom. *Fizy* (Cs. 1: 221, F. 8/7: 161, ComAbTorn. 78), 1347: *Fiuzy* (Sztáray 1: 202). L. **Alzsebes, Tótracló**. Vö. **Füzi-patak(a)**.

F□zi-patak 'Abaúj vm.-ben Szina és Felnémeti határában említett, bizonyára az É-ről szomszédos Füzi felől érkező patak' 1317/409: *Fizyepatak* (AOKlt. 4: 170, Gy. 1: 148, itt hibásan *Fizyeapatak* alakban). L. **Füzi pataka**. Vö. **Füzi**.

F□zi pataka 'Abaúj vm.-ben Szina és Felnémeti határában említett, bizonyára az É-ről szomszédos Füzi felől érkező patak' 1317: *Fyzypataka*, riv. (Gy. 1: 148). Alakváltozata **Füzi-patak**. Vö. **Füzi**.

Gáborján 'település és monostor Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyó jobb partján' [1291–94], 1329, 1332–7/PR., 1340, 1342 (Z. 1: 601–4): *Gabrian*, p., v., 1302: *Galian* [ɔ: *Gabrian*], v., 1318, 1332–7/PR., 1340 (Z. 1: 572–3), 1348 (Z. 2: 324): *Gabryan*, v., 1332–7/PR.: *Gabnan*, v. ~ *Gagan*, v. ~ *Gakan*, v. (Gy. 1: 618). **Gáborjánmonostora** néven is említik.

Gáborjánmonostora 'település és monostor Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyó jobb partján' 1271: *Gabrian Monustura*, p., 1311: *Geberyanmonustura*, p. (Gy. 1: 618), 1341: *Gabrianmunustura* (J. 244, Z. 1: 599–601), 1341: *Gabrianmonustora* ~ *Gabrianmonustra* (Z. 1: 603–4), 1341>405: *Gabryanmonostora* (Mező, Patr. 284, 421, Héderváry 1: 128) | **Lat.** 1217/550: *mon. Gabrielis*, 1285: *mon. Gabryielis* (Gy. 1: 618). L. **Gáborján**.

Gácsmihályföldre 'település Baranya vm.-ben, Zsibót mellett sorolják föl' 1330: *Gachmihalfeuilde*, t. (Gy. 1: 304).

Gadány 'település Baranya vm. középső részén Pécsről DNy-ra' 1192/374/425, 1305>372, 1326: *Gadan*, m., t., v., 1193, 1270: *Godan*, pr. (Gy. 1: 304).

Gadna I. 1. 'Abaúj vm.-ben Gadna határában említett patak, a Szikszó patakába ömlik' 1320: *Ganna*, riv. (Gy. 1: 83). **Gadna vize** néven is említik. Vö. **Gadna (II.1.) II. 1.** 'település Abaúj vm. Ny-i részén Borsod vm. határa közelében, Forrótól ÉNy-ra' 1320: *Ganna*, p., v., 1332–5/PR.: *Guana* ~ *Gamia* (Gy. 1: 83). Vö. **Gadna (I.1.)**.

Gadna vize 'Abaúj vm.-ben Gadna határában említett patak, a Szikszó patakába ömlik' 1320: *Ganna wize*, riv. ~ ad rivulum seu pothok *Ganna wyze* (Gy. 1: 83). L. **Gadna (I.1.)**.

Gagy 'település Abaúj vm. Ny-i részén a Vasonca mellett' 1256, 1272/419, 1327/353, 1327>410, 1327/478, 1348 (Z. 2: 338): *Gogy*, t., v., 1279: *Gayg* [□: *Gagy*], p., 1317, 1319, 1323/390, 1332–5/PR.: *Gog*, t., v., 1332–5/PR.: *God* ~ *Gader* (Gy. 1: 84). Tőle D-re alakult ki **Alsógagy**. Előfordulásai BENKŐ szerint víznévi használatra utalnak (NT. 137–8). Vö. **Gagyberet**.

Gagyberet 'Abaúj vm. DNy-i részén Forrótól ÉNy-ra, a Vasonca mellett fekvő föld' 1274>430: t-m castrum ... Bered vocatam ... super qua Goth castrensis resedisset, 1278>430: t-m *Goch Bered* (Gy. 1: 68). Elképzelhető, hogy a *Gagy* pusztán személyt jelölő szó, nem pedig a helynév része. Vö. **Beret**, **Gagy**.

Gáj 'Bars vm.-ben Tolmács határában említett patak' 1075/+124/+217: *Gai*, riv. (DHA. 214, Gy. 1: 478, 481), +1124/+217/328: *Gay*, ryv. (DHA. 214). → **Ne. Gájmöge** 1289/374: *Gaymugy* | ~a: **Majs gája** ? 1234/364: *Moys Gaya*.

Gájmöge 'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re' 1289/374: *Gaymugy*, v. (Gy. 1: 305).

Gál → **Szentgál**.

Galac 'település Királyi kerületben Besztercétől D-re' 1345: *Galaz* ~ *Galoz* ~ *Golcz* (EH. 437).

Galamb ája 'Bodrog vm.-ben Csecstó határában említett mélyút' 1224/291/389: ad viam precipitem ... *Golombaya* (Gy. 1: 696, 715).

Galgó 'település Bereg vm. Ny-i részén, Adony környékén feketett' 1290/342: *Golgo*, p. (Z. 2: 32), 1290/342, 1342 (Z. 2: 34): *Golgoua*, t., 1298: *Gulgo*, v. (Gy. 1: 539), 1342: *Golgowa* (Z. 2: 34).

gálna → **Gálna-ér** 1295: *Galnaer* | -s: **Gálnás-patak** 1343: *Galnaspatak*.

Gálna-ér 'Bihar vm.-ben Árpád és Vásári határában említett hely' 1295, 1326: *Galnaer*, loc., palus (Gy. 1: 595, 690).

Gálnás-patak 'Bereg vm.-ben Bag és Atya határában említett patak' 1343: *Galnaspatak*, fl. (Károlyi 1: 157).

Gálospetri 'település Bihar vm. ÉK-i részén az Értől Ny-ra' [1291–94]: v. Petri in Nyr ... v. uxoris Galus, 1321: *Galuspetury*, p., 1322/323: *Galuspetri*, t. (Gy. 1: 654), 1336: *Gálospetri*, p. (ComBih. 129), 1342: *Galuspetry* (ComBih. 129, Z. 2: 12). **Petri (2.)** néven is említik.

Galvács 'település Borsod vm. É-i részén a Bódvától K-re' 1332–5/PR.: *Kaloach* ~ *Bolonach* (Gy. 1: 773).

Gálya I. 1. 'Borsod vm.-ben Csanyik határában említett hegy' 1315/339: *Gala*, mo. (Gy. 1: 767). Nem tudjuk, hogy **Kis-** vagy **Nagy-Galyá**-val volt-e azonos, vagy a két hegy összefoglaló neveként használták. Vö. **Gályahorka pataka. II. 1.** 'település Abaúj vm. középső részén Göncről Ny-ra' 1221/550, 1332: *Galya*, t., v. (Gy. 1: 84).

Gályahorka pataka 'Borsod vm.-ben Ludna határában említett patak' 1281/341: *Galahurkapotaka*, lac. (Gy. 1: 786). Talán összefügg a **Gálya (I.1.)** névvel.

Ganata ? 'település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen' 1297: *Ganata*, p. (Gy. 1: 717).

Gara 'település Bodrog vm. Ny-i részén' 1290, [1290–301]/308, 1291, 1308 (?), 1313, 1333, 1334, 1342 (Z. 2: 39): *Gara*, p., t. (Gy. 1: 717). → Vö. még **Garé** ~ **Gara**.

Garablya 'Bars vm.-ben a Garam menti Vezekény határában említett hely' 1319: *Garabla*, prat. (Gy. 1: 486).

Garabos-halom 'Abaúj vm.-ben Nyésta határában lévő domb' 1256: *Garaboshalm*, montic. (Gy. 1: 125).

Garadna I. 1. 'a Hernád jobb oldali mellékvize Abaúj vm. középső részén' 1234/243: *Grathna*, fl. (Gy. 1: 41, 84, 150), 1278: *Granna*, fl. (Gy. 1: 85), 1332: *Garadna*, riv., fl. (Gy. 1: 84, 126). **Garadna-patak(a)** néven is említik. A patak mellett két azonos nevű település is kialakult, vö. **Garadna (II.1.), (II.2.). II. 1.** 'település Abaúj vm. középső részén Göncötől Ny-ra, közel a Garadna patak forrásához' 1234/243: v. Petri f-i Houl, vidl. *Gradna* (Gy. 1: 84, 132), 1260: *Granna*, t. (HÁO. 8), 1346: *Garadna* (A. 4: 636). L. **Petri (1.)**. Vö. **Garadna (I.1.), (II.2.). 2.** 'település Abaúj vm. középső részén Göncötől DNy-ra, a Garadna patak torkolatánál' 1259, 1278: *Granna*, t., [1309–12], 1323, 1323/354, 1327/354, 1332–5/PR.: *Garadna*, p., 1312, 1327/354 (A. 2: 330): *Gradna*, p., 1332–5/PR.: *Garadud* (Gy. 1: 84–5). Vö. **Garadna (I.1.), (II.1.). 3.** 'település Borsod vm. középső részén Diósgyőrtől Ny-ra, a Szinva mellett' 1303/352//450: *Garadna* (Gy. 1: 773).

Garadna-patak 'a Hernád jobb oldali mellékvize Abaúj vm. középső részén' 1326/375: patak *Garadnapatak* vocatum (Gy. 1: 150). L. **Garadna pataka**.

Garadna pataka 'a Hernád jobb oldali mellékvize Abaúj vm. középső részén' 1326/375: *Garadnapataka*, fl. (Gy. 1: 41, 150), 1332: *Garadnapathaka*, riv. (Gy. 1: 84–5). Alakváltozata **Garadna-patak**. L. **Garadna (I.1.)**.

Garaduc I. 1. 'Bars vm.-ben Garaduc település határában említett hegy' 1302: *Graduch*, mo. (Gy. 1: 441). Vö. **Garaduc (II.1.). II. 1.** 'település Bars vm. középső részén, Kovácsi és Koszmály körül feketett' 1302: *Graduch*, t., [1328–49]: *Garaduch*, p. (Gy. 1: 441). Vö. **Garaduc (I.1.)**.

Garam I. 1. 'Bars vm.-t É–D irányban átszelő folyó, a Duna bal oldali mellékvize' 1075/+124/+217, +1124/+217, +1209/XVII., 1265, 1292, 1332–8/PR., 1346 (Str. 3: 615), 1347 (Str. 3: 621): *Gran*, fl., flum., aqua (DHA. 206, 213–5, 218, 418, Gy. 1: 413, 425–6, 441, 443, 471, 478, 481, 489), +1125, [1200 k.]/896 u.-ra, 1255, 1276, 1290, 1305, 1306, 1311, 1324, 1327/519, 1329 (H. 3: 103), 1337 (Str. 3: 290), 1338 (A. 3: 480), 1339 (Str. 3: 342–3, 348), 1339 (A. 3: 573), 1339 (H. 1: 174), 1340 (A. 4: 6, 20), 1341 (DHA. 207), 1341 (A. 4: 70, 80, 170–1), 1341 (Z. 1: 630), 1341 (Str. 3: 390, 397), 1342 (A. 4: 288–91), 1342 (Str. 3: 425), 1343 (Str. 3: 497), 1344 (Str. 3: 547, 553), 1344 (A. 4: 461), 1345 (Str. 3: 569), 1347 (Str. 3: 626, 638), 1349 (Str. 3: 679), 1349 (A. 5: 257, 312): *Gron*, fl. (Gy. 1: 414, 429, 442, 450, 464, 471–2, 478, 483–4, 488), 1228, 1239, 1240, 1245, +1245/270, [XIII. közepe]/XIII., 1255, +?1255, 1259, 1261 (Str. 1: 461), 1266, 1269/387, 1270, [1270–72] (Str. 1: 602), 1272, 1274, 1275 (Str. 2: 52, 54), 1279 (Str. 2: 114), 1282 (Str. 2: 152), 1293, 1294, 1296, 1297, 1297/332, 1300, 1302, 1303, 1305, 1310, 1314 (Str. 2: 698), 1315, 1318 (A. 1: 480), 1327, 1327/519, 1328, 1334 (A. 3: 123), 1337 (Str. 3: 301–2), 1339 (A. 3: 552), 1340 (A. 4: 36), 1342 (A. 4: 269), 1344 (Str. 3: 541), 1345 (Str. 3: 565), 1345 (A. 4: 545), 1347 (ComBars. 39), 1347 (A. 5: 1, 150), 1348 (Str. 3: 658), 1348 (A. 5: 169, 206), 1350 (A. 5: 350, 396): *Goron*, aqua, fl. (Gy. 1: 430, 432–3, 438, 441–2, 448, 450, 456, 462, 464, 469, 471–2, 482, 485, 488–9), 1317: *Garan* (Gy. 1: 471), 1327, 1328: *Groon*, fl. (Gy. 1: 438, 471), 1344: *Grom*, aqua (Str. 3: 553), 1347: *Garon*, fl. (Str. 3: 650), 1349: *Garam*, fl. (A. 5: 257) | **Lat.** 1075/+124/+217, 1234, 1253, 1260, [1272–90], 1283: *Grana*, fl. (DHA. 214, Gy. 1: 425–6, 435, 437, 460, 476), 1075/+124/+217, 1282 (Str. 2: 153), 1300: *Grane*, aqua, fl., flum. (DHA. 213, Gy. 1: 443, 453), +1214/334: *Granne*, fl. (Gy. 1: 450), 1245: *Granum* (Gy. 1: 430). Vö. **Garam (II.1.), Garamszentbenedek. II. 1.** 'település és monostor Bars vm. középső részén a Garam mellett' 1225: *Goron*, mon., 1229: *Gron*, 1234/364: *Grana* (Gy. 1: 441–2). L. **Garamszentbenedek**. Vö. **Garam (I.1.)**.

[Garamszentbenedek] 'település és monostor Bars vm. középső részén a Garam mellett' +1124/+217 (DHA. 418), [1158 k.], 1209, 1209 P., 1221 P., 1232, 1235 P., 1237, 1239 (DHA. 204), 1251, 1253, 1255, 1256/509, 1270, [1272–90]: *Sancti Benedicti de Grana*, abb., eccl., mon., 1075/+124/+217 (DHA. 417), +1209/XVII., [1260 k.]/XV., 1277, 1311, 1312, 1314, 1324, 1327, 1328 P., 1330, 1331, 1333 (Str. 3: 226), 1340 (Str. 3: 355, 367–8, 373, 376), 1341 (DHA. 207), 1347 (Str. 3: 626–7, 635–41, 649–50), 1349 (Str. 3: 687–9): *Sancti Benedicti de iuxta Gron*, abb., eccl., mon., +1124/+217/328

(DHA. 206), [1278], 1282, [1290–301], 1302, 1307, 1310, 1320, 1322, 1326, 1328 P., 1331, 1339 (Str. 3: 333), 1346 (Str. 3: 611), 1349 (Str. 3: 677): *Sancti Benedicti de iuxta Goron*, abb., eccl., mon., +1217, 1257>355: *Beati Benedicti de Gron*, eccl., +1217, 1226, 1246, 1268, 1285, 1330, 1332 P., 1343 (Str. 3: 490): *Sancti Benedicti de Goron*, abb., eccl., mon., 1228/229 (DHA. 204): *Sancti Benedicti supra Granam*, eccl., 1229: *Goron Sancti Benedicti*, 1232 P., 1264, 1272: *Sancti Benedicti de Gran*, abb., 1247: *Sancti Benedicti iuxta Granum*, mon., 1255, 1308, 1316 P., 1343 (Str. 3: 491): *Sancti Benedicti de Gron*, mon., eccl., 1260: *Sancti Benedicti de Granna*, mon., 1265, 1338 (Str. 3: 318): *Sancti Benedicti de iuxta Gran*, mon., 1269: *Sanctus Benedictus iuxta Granam*, mon., [1270]: *Sancti Benedicti iuxta Granam*, mon., 1272: *Beati Benedicti de Grana*, mon., [1272]: *Beati Benedicti in Goron*, mon., 1276, 1342 (Str. 3: 472), 1344 (Str. 3: 540): *Sancti Benedicti de iuxta fluvium Gron*, mon., 1279: *Sancti Benedicti de Garana*, abb., 1292: *Beati Benedicti de iuxta Goron*, mon. ~ *Sancti Benedicti de Graan*, mon., [1300 k.]: *Sancti Benedicti super Gronam*, mon., 1308: *Sancti Benedicti de eadem Gron*, mon., 1309: *Beati Benedicti iuxta Goron*, eccl., 1309, 1340 (Str. 3: 369, 375), 1347 (Str. 3: 626–7, 635–41, 649–50): *Beati Benedicti de iuxta Gron*, mon., 1324: *Sancti Benedicti de Iuxtagron*, mon. ~ *Beati Benedicti abbatialem de iuxta Goron*, eccl., 1327: *Sancti Benedicti iuxta fluvium Goron* ~ *Sancto Benedicto de iuxta Gron*, 1328 P.: *Sancto Benedicto iuxta Gron* ~ *Beati Benedicti conf-is de iuxta Goron*, mon., 1329: *Sancti Benedicti de iuxta Groom*, mon., 1330: *Sancti Benedicti de iuxta Grom*, mon., 1332–8/PR.: abb. *Sancti Benedicti de Gron* (Gy. 1: 441–2), 1335: *Sancti Benedicti de iuxta Garam* ~ *Sancti Benedicti de iuxta Gorom* (Str. 3: 273) ~ *Sancti Benedicti de iuxta fluvium Garan* (Str. 3: 263) ~ *Sancti Benedicti de iuxta fluvium Goran* (Str. 3: 262), 1339, 1344, 1345, 1350 (Z. 2: 413): *Sancti Benedicti de iuxta fluvium Goron* (Str. 3: 341, 536, 540–1, 544, 546, 564, 568, 570, 580, 592), 1341: *Beati Benedicti de iuxta fluvio Goron* (Str. 3: 403) ~ *Beati Benedicti de iuxta fluvio Gron* (Str. 3: 384, 387, 390, 396, 403–4), 1343: *Sancto Benedicto de Gron* (Str. 3: 490), 1347: *Sancti Benedicti de iuxta Gron fluvio* (Str. 3: 621), 1349: *Sancti Benedicti de Garon* (Str. 3: 687). Korábban **Petend (2.)** néven szerepel. **Garam (II.1.)** és **Szentbenedek (1.)** néven is említik. Vö. **Garam (I.1.)**.

Gard ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától DNy-ra’ 1322>358, 1323>358, 1330, 1330>358, 1331>358: *Gord*, p., v., 1330, 1330>358: *Goord*, p. (Gy. 1: 85). Belőle vált ki **Algard**. A másik felét **Szentlőrinc (1.)** néven is említik. Vö. **Gard-erdő**, **Gard-fő**.

Gard-[erd] ’a Fekete-erdő vonulata Abaúj vm.-ben Jászó és az Ida patak között’ 1255: per *silvam Gord* vocatam (Gy. 1: 40, 98). Vö. **Gard**.

Gard-f ’Abaúj vm.-ben Gard határában említett hely’ 1330: *Gordfew* ~ a *capite* cd. *Goord* (Gy. 1: 85). Vö. **Gard**.

Garé ’település Bács vm. Ny-i részén Bácstól ÉK-re’ 1332–7/PR.: *Zare*, 1338–40/PR.: *Gare* (Gy. 1: 220). → Vö. még **Garé** ~ **Gara**.

Garé ~ **Gara** ’település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉNy-ra’ 1329/XIV.: *Garee*, 1332–5/PR.: *Gara* ~ *Gane* ~ *Karami*, 1336: *Gara*, p., v. (Gy. 1: 305). A címszóhoz l. BMFN. 2: 621.

gát → **Gátvége** 1349: *Gathuege* | ~(**j**)a: **Csabagáta** 1296: *Chabagata*, **Csabagáta farka** 1347: *Chabagatafarka*, **Majos gátja** [+1235]/350/404: *Moyusgatha*, **Ördög gátja** 1298/390: *Vrdungata*.

Gata 1. ’település Abaúj vm. D-i részén Forrótól DK-re, a Tarca mellett’ 1262/273: *Gutha*, v., 1327/373/762: *Gatha*, t. (Gy. 1: 85). **Gatafölde** és **Katal** néven is említik. **2.** ’település Baranya vm. K-i részén Mohácstól ÉNy-ra’ 1331: Mark f. *Gatal de Gatha*, 1331, 1332–5/PR.: *Gata*, 1332–5/PR.: *Gacha* (Gy. 1: 305).

Gatafölde ’település Abaúj vm. D-i részén Forrótól DK-re, a Tarca mellett’ 1294: *Gothafelde*, t. (Gy. 1: 85). L. **Gata (1.)**.

Gátvége 'település Baranya vm.-ben Baranyavár környékén' 1349: *due ville seu possessiones nunc Lappanch alio nomine Gathuege vocate* (Cs. 2: 502, Z. 2: 405) | **Lat.** 1350: in *fine Gath* (A. 5: 389). L. **Lapáncs.**

[Gazdagandrás]földre 'Bács vm.-ben említett föld, helye ismeretlen' 1279: *t-m Diuitis Andree ... Diues Andreas feldy vocatam* (Gy. 1: 221).

Gecse 1. 'település Abaúj vm. középső részén Kassától DK-re' 1255: *Jeche*, t., +1263/+264, 1284, 1286, [1288–304], [XIII. vége], 1302, 1309/348>351, 1309>550, [1310–20], [1313–16], 1319, 1323: *Geche*, p., v., 1270/369, [1288–304], 1348 (A. 5: 173): *Gesche*, p., 1288/297, [1295–300], [1306–22]: *Gueche*, [1290–307], 1309/315: *Getche*, 1299: *Gesce ~ Gusche*, [XIV. eleje]: *Keche*, 1312/333: *Gechche*, 1315: *Gerche*, 1323/330, 1324, 1326, 1330: *Gecche*, p., v., 1332–5/PR.: *Getsa ~ Gechi ~ Gepsa ~ Kecta ~ Ketha* (Gy. 1: 86). Egyik részét **Egyházasgecse** néven is említik. **2.** 'település Bereg vm. D-i részén Borsovától DNy-ra' 1232>360: *Gwerche [ɔ: Gwetchē]*, v., 1327: *Gechche* | ~i 1299: *Fonchol de Gessey et Chomoz de alia Gessey* (Gy. 1: 539), 1348: *Benedicti de Gessey* (Z. 2: 349).

Gégfalva 'település Baranya vm. Ny-i részén, az Okor vidékén feketett' 1274: *rel. Sal-is de gen. Geg ... Mich. f. Geg*, 1311: *Mich-em f-m Geeg ... v-m eorum iuxta Geegfalua existentem* (Gy. 1: 305).

Geled I. Gyeled.

Gelej 'település Borsod vm. D-i részén a Nyárágytól K-re' 1323, 1325, 1332–5/PR., 1344 (A. 4: 397): *Geley*, t., 1332: *And. de Gely* (Gy. 1: 773).

Gelénés 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától Ny-ra' 1301, 1342 (Z. 2: 6), 1347 (A. 5: 113): *Gelienus*, p., 1327: *Gylienus*, p. ~ *Gylyanus*, p. ~ *Gellienus*, v. ~ *Gylianus*, p., 1327, 1347 (Z. 2: 264): *Gylyenus*, p., v., 1332–5/PR.: *Golyanus* (Gy. 1: 539), 1342: *Gelyanus*, p. (Z. 2: 5), 1347: *Gelyenes*, v. ~ *Gelienes ~ Kelienes* (Z. 2: 252), 1349: *Gelyenus*, p. (Z. 2: 366).

Geletnek 'település Bars vm. ÉK-i részén a Garam bal partján' 1075/+124/+217 (DHA. 218): *Gelednuk*, v., 1237, 1344 (ComBars. 32, Str. 3: 541, 553): *Gelednek*, v., 1332/PR.: *Gelenek* (Gy. 1: 444), 1344: *Gelenuk*, v. (ComBars. 32, Str. 3: 547).

Gencs(i) 'Baranya vm.-ben Nekkse határában említett szőlőhegy' 1325: *Genchi*, vin. (Gy. 1: 347).

Gény 'település Bars vm. DK-i csücskében' 1245: *Guen*, t., +1245/270: *Gen*, t., 1294/345/347: *Geyn*, p., 1349: *Geen*, p. (Gy. 1: 444).

Gerbec 'település Abaúj vm. É-i részén Kassa mellett Ny-ra' *1229/550: *Gurbuc*, v., 1252>378//777: *Curbuch*, t., 1292: *Gurbuch*, t., [1295–307]: *Gerbec*, t. (Gy. 1: 87). A VR. adatát K. FÁBIÁN Szatmár vm.-be helyezi (VRH. 73: 250). Vö. **Gerbecse pataka.**

Gerbecse pataka 'Abaúj vm.-ben Tökés és Gerbec határában említett patak, a Miszla mellékfolyása' 1324/377: *Gurbuchepotaka*, 1330: *Gurbuche pataka* (Gy. 1: 87, 152). Vö. **Gerbec.**

Gerde 'település Baranya vm. középső részén a Kőrös patak mellett' 1308: *Gurede*, 1308, 1325, 1332–5/PR.: *Guerede*, 1315, 1329, 1330>332, 1331, 1332/333, 1334 (Cs. 2: 485, Z. 1: 430): *Gerede*, p., v., 1332–5/PR.: *Gerde ~ Gerda ~ Gered ~ Kerdo* (Gy. 1: 305–6). Alakváltozata **Gerdej.**

Gerdej 'település Baranya vm. középső részén a Kőrös patak mellett' 1216/550: *Guerdei*, v., 1232, 1235, 1283, 1326: *Gredey*, t., v., 1234, 1307, 1314, 1321, 1325, 1326, 1329, 1331, 1332, 1332/333, 1334, 1335 (Z. 1: 457–61): *Geredey*, p., v., 1256, [1280 k.], [1292–97], 1329: *Gueredey*, v., 1283: *Gredei*, v., 1296: *Gheredey*, 1330>332: *Geredei*, t. (Gy. 1: 305–6). L. **Gerde.**

Gerebec 'település Bodrog vm. Ny-i részén Botmonostora és Baracska vidékén' 1347: *Gherebuch*, p. (Cs. 2: 199), 1349: *Gerebuch*, p. (Cs. 2: 199, Z. 2: 377).

Geréc 1. 'település Bács vm. DNy-i részén a Vajas torkolatánál, átkelőhely a Dunán' * [1200 k.]/896 u.-ra: Danubium in portu *Greci* transnavigantes, 1325/336, 1334: *Gerech*, p., 1332–7/PR.: *Geres* (Gy. 1: 221). **2.** 'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól K-re, a Dráva közelében' +1228/383/407: *Gerech*, t., * [1263]: *Grech*, t. (Gy. 1: 307). **3.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉNy-ra' 1296: *Grech*, v. ~ *Guerech*, v., 1316: *Gherech*, p., v., 1330: *Gerac*, v., 1330/477, 1348 (Cs. 2: 485, A. 5: 167): *Gerech*, p. (Gy. 1: 307). Vö. **Geréc-hegy.**

Geréc-hegy 'Baranya vm.-ben Siklóstól É-ra Geréc falu közelében húzódó hegyvonulat' 1330/477: *Gerechygh*, mo. (Gy. 1: 247, 307). Alakváltozata **Geréc hegye**. Vö. **Geréc (3.).**

Geréc hegye 'Baranya vm.-ben Siklóstól É-ra Geréc falu közelében húzódó hegyvonulat' 1330/477: *Gerechyghy*, mo. (Gy. 1: 307). L. **Geréc-hegy.**

Geredistya l. **Gradistyán.**

gerenda → *Alma-gerenda* 1261/262: *Almaguirenda*.

Geresd 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re, a Gyöngyös és a Hodos patak közelében feketett' [1290–300]: *G(er)esth*, 1293: *Guresth*, 1293, 1295, 1302, 1312: *Gueresth*, t., v., 1295: *Gueresd*, t. ~ *Guerest*, 1330/477: *Kerest*, 1340: *Geresth*, p., v. | ~i [1292]: Thom. f. Laur-i de *Gueresthy*, [1292–97]: Thom. f. Laur-i de *Gueresty* (Gy. 1: 308).

Gerla 1. 'település Bars vm.-ben, helye ismeretlen' 1206: *Guerla*, v. ~ *Gerla* (Gy. 1: 444). **2.** 'település és monostor Békés vm. DK-i részén Békéstől DK-re' *1259/466: *Gwrla*, 1295/423, 1347 (Bánffy 1: 142–5), 1347/349 (Bánffy 1: 151–3), 1349/352 (Bánffy 1: 162): *Gerla*, v., *1332–7/PR.: *Gula*, v. (Gy. 1: 507). Egy részét később **Algerla** néven említik.

(Geru) 'Borsod vm.-ben Szihalom határában említett hely' [1067 k.]/267: ad molendinum *Geru* a quo ad eiusdem *Geru* agrum (DHA. 183, Gy. 1: 807).

Geszt 1. 'település Bihar vm. Ny-i részén Kölesértől É-ra' 1213/550: *Gest*, v., 1220/550: *Guezt*, v. (Gy. 1: 619), 1341: *Gezth*, p. (J. 245). **2.** 'település Borsod vm. középső részén Kács mellett K-re' 1292/372/380: *Kezth*, 1332–5/PR.: *Guest* ~ *Gezch* ~ *Gozth* | ~i 1292: Lad-o de *Gesty* (Gy. 1: 773).

Geszte 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól DK-re' [1290 k.]: *Gezthe*, 1332–5/PR.: *Geste* ~ *Keste* | ~i [1292–97]: nob-es de *Gueztthey*, 1330/409: St. de *Geztey*, 1332–5/PR.: Seb. sac. de *Sestey* (Gy. 1: 309).

Gesztgy 'település Bars vm. Ny-i részén Maróttól ÉNy-ra' 1111: *Kestek* (DHA. 385), 1209 P.: *Gesteuge*, pr., 1323: *Kestog* (Gy. 1: 444).

Gét 'település és monostor Baranya vm. K-i részén Danóctól DNy-ra' 1261/262, 1262: *Guech*, 1265/270: mon. de *Gueth*, 1269 [ɔ: 1270], 1326/340, 1348 (Cs. 2: 485, Z. 2: 299, 320): mon. de *Geth*, 1296: mon. *Geeth*, 1321: *Geed*, p., 1327, 1332–5/PR.: *Geech*, 1332–5/PR.: *Gued* (Gy. 1: 309).

Gétmonostora néven is említik.

Gétmonostora 'település és monostor Baranya vm. K-i részén Danóctól DNy-ra' 1332: *Geethmonostura*, 1332, 1349 (Cs. 2: 485, Z. 2: 363): *Geethmonustura*, p., v., 1340, 1349 (Z. 2: 388): *Gethmonustura* (Gy. 1: 309), 1341: *Geechmunustura*, p. (Cs. 2: 485), 1349: *Kethmonustura* (Cs. 2: 485, Z. 2: 387). L. **Gét.**

Gibárt 1. 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól K-re, a Tarca mellett' 1290, 1315, 1316: *Gybart*, p., [1293 k.]: *Guebarch*, 1294, 1326/349: *Gebarth*, p., t., 1296, 1303>456, 1316: *Gybarth*, p., [1326]>348: *Gwebarth*, p. (Gy. 1: 87). **2.** 'település Baranya vm. középső részén Harsánytól D-re' 1314: *Gebarth* (Gy. 1: 309). L. **Gibártföldre.** **3.** 'település Bodrog vm. Ny-i részén, Szentlászló határosa' 1340: *Geubar* ~ *Geubart*, t. vacua, 1340 (Z. 1: 586–7), 1346: *Gebarth*, p. (Gy. 1: 725), 1343: *Gybard*, p. ~ *Gibarth*, p. (Z. 2: 83), 1347: *Gybart* (Cs. 2: 200).

Gibártföldre 'település Baranya vm. középső részén Harsánytól D-re' 1313: Deseu f. Greg-i fi Gywbarth de Boya ... p. *Gyubarthfewldy* (Gy. 1: 309). **Gibárt (2.)** néven is említik.

Gioltfalva 'település Arad vm.-ben Arad várától DK-re' 1333–4/PR.: *Gerlochfalua* (Gy. 1: 177), 1463: *Gyroltfalwa* (Cs. 1: 771). **Gioltháza** néven is említik.

Gioltháza 'település Arad vm.-ben Arad várától DK-re' 1333–4/PR.: *Gerolthaza* (Gy. 1: 177). L. **Gioltfalva**.

Glozsje 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett erdő' +1228/383/407: *Glosye*, s., +1228/423: *Glosio* (Gy. 1: 273).

Golboka 'Borsod vm.-ben Csanyik határában említett hegy' 1315/339: *Gulbuka*, mo. (Gy. 1: 743, 767). Bizonyára összefügg a **Holboka (1.)** névvel.

Golesa-[havasok] 'a Fekete-erdő Jászó és Gölnicbánya közötti része Abaúj vm.-ben' 1255: ad *alpes Golcha* vocatas (Gy. 1: 40, 98). GYÖRFFY a latin elemet a tulajdonnév részének tekinti.

(Golluch) 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől Ny-ra' 1209 P.: *Golluch*, v. (Gy. 1: 445).

Golop 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól DK-re, Zemplén vm. határánál' 1258: *Glup*, t., 1296/474/475, 1323: *Gulup*, castr., t., v., 1332–5/PR.: *Kolup ~ Kulup ~ Sulup ~ Galuk* (Gy. 1: 87).

Gon(y) 'település Borsod vm.-ben, helye ismeretlen, talán Bél környékén feketett' 1325/427/470: *Gon*, p. (Gy. 1: 773).

Gorba 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett halastó' 1212/397/405: *Gorba* (Gy. 1: 329).

Gord → **Vajta Gordja**.

Goromboka 'Bodrog vm.-ben Halász és Dalocsa vidékén említett halastó' 1193: *Gorombuca*, pisc. (Györffy, ÁrpOkI. 96, Benkő, BMN. 27). GYÖRFFY az adatot Keve vm.-be helyezi (Gy. 3: 316).

Gorombona ? 'település Baranya vm.-ben, az ÉK-i részén Nógrád vidékén feketett' +1015/+158//403/PR.: *Gurumbona*, +1015/+158//XV., +1015/+158//XVII.: *Gurombona* (DHA. 74, Gy. 1: 366).

gorond → | ~**ja: Remete gorondja** 1344: *Remethegorongia*.

Gorzsa → **Bodgorzsája**.

Gozd 'Bihar vm.-ben a Gyepes melletti Gyarak határában említett mező' 1320: *Guzd*, camp. (Gy. 1: 622).

Goznica 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől ÉK-re, a Garam bal partján' 1075/+124/+217 (DHA. 218), 1226: *Goznucha*, v., 1237: *Geznecha*, v. (Gy. 1: 445), 1344: *Gozanचा*, v. (Str. 3: 541), 1344: *Gozonचा*, v. (ComBars. 116, Str. 3: 547, 553).

Gödös 'település Csanád vm. K-i részén Pécsktől Ny-ra' 1231: *Guedus*, pr., 1237: *Gueduch*, v. ~ *Gveduch*, v., 1239: *Guedeck*, v., 1334–5/PR.: *Gedus* (Gy. 1: 857). Bizonyára belőle vált ki **Fel(ső)gödös**.

Gömör ? -fok 'Bodrog vm.-ben Hetes határában említett hely' 1338/439: *Gumurfok* (Gy. 1: 720).

Gönc 1. 'település és vár Abaúj vm. középső részén Abaújvártól DNy-ra' 1270/272, 1271/284, 1283/285/338, 1288/418, [1290–300] (Kállay 1: 36), [1291–93], [1295–310], 1295>393, 1296>364, 1299, 1300, [1300 k.], [XIV. eleje], 1302, 1302 (A. 1: 29), 1307, [1307 k.], 1307/315/327, 1310, [1316], 1320, 1324, 1326, 1327, 1327/354, 1330, 1332, 1332–7/PR., 1341 (A. 4: 122): *Gunch*, castr., t., v., 1295/346/401, 1296/406, 1328/378, 1349 (Kállay 1: 1005): *Gwnch*, castr., v., [1316–22], 1332–7/PR.: *Kunch*, 1326: *Vnch*, castr., 1332–7/PR.: *Guncs ~ Gunes* (Gy. 1: 88–9) | ~**i** 1219/550: *Ornotum*

de v. *Bũcij* [ɔ: *Guncy*] ~ Acyamano de v. *Bũcij*, 1220/550: 10 v-is que dicuntur ... *Guncy* (Gy. 1: 88, VRH. 42: 88, az 1219-es adatok egyike itt *Buntij* formában). **2.** 'település Baranya vm.-ben, helye ismeretlen' 1319: *Gunch* (Gy. 1: 310). GYÖRFFY szerint esetleg azonos **Göncél** településsel.

Göncél ? 'település Baranya vm. középső részén, Herend környékén feketett' 1296: *Guncheel*, v., 1296, 1308, 1330/477: *Gunchel*, p., t., v. (Gy. 1: 310). Vö. **Gönc (2.)**.

Gönyü □ 'település Abaúj vm. középső részén Abaújtól É-ra' 1268: *Gvny*, t., 1277>353: *Gunyu*, p., 1290: *Gunu*, p., 1317: *Genyeu*, 1320: *Gunnu* (Gy. 1: 89–90). Osztódásával alakult **Al-** és **Felgönyü**. Vö. **Gönyü pataka**.

Gönyü pataka 'Abaúj vm.-ben Csány és Gönyü határában említett patak' 1255: *Gunupotoka* (Gy. 1: 75, 89). Vö. **Gönyü**.

görbe → | -d: **Görbed** 1300>338: *Gurbeth* | -j: **Görbe(j)** 1214/550: *Gurbey*.

Görbed 'település Bihar vm. DNY-i részén Kölesértől K-re' 1300>338: Nic-o f-o *Gurbeth* ... p. *Gurbeth* ~ *Gvrbeth*, [1302]: *Gurbeed*, 1332–7/PR.: *Gorbed*, v. ~ *Gurbeg*, v., 1332–7/PR., 1340 (Mező, Patr. 354, AOKt. 24: 110), 1341, 1344 (EH. 480): *Gurbed*, 1338: *Gvrbed*, p. (Gy. 1: 619).

Görbe(j) 'település Békés vm. É-i határánál Szeghalomtól É-ra' 1214/550: Tupa f. Pauli de v. *Gurbey*, 1221/550: fures ... de v. *Curbei* [□: *Gurbei*], 1351: *Gwrbey*, p. (Gy. 1: 507).

Görcsöny 1. 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DNY-ra' 1247/412: *Gurchen*, v., 1305>372: *Gerechen*, v., 1332–5/PR.: *Guerchen* ~ *Gurche(n)* ~ *Gurchu(n)* ~ *Kerhun* ~ *Chenchin* ~ *Curchen* (Gy. 1: 310), 1345: *Gerchin* (Mező, Patr. 423). **2.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől NY-ra' 1332–5/PR.: *Gerchun* ~ *Gurchen* ~ *Berchu(n)* ~ *Cherchey* (Gy. 1: 310).

Görényfiamárklaka l. Györényfiamárklaka.

[Görög-rév] 'átkelőhely a Tiszán Alpár határában, Csongrád vm.-ben' (vö. Gy. 1: 885–6) [1200 k.]/896-ra: locus ille, ubi Greci mortui fuerunt ... *portus Grecorum* nuncupatur (Gy. 1: 890). Később **Török-rév** néven említik.

G□z 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől ÉNY-ra' 1336: p. *Geus* al. nom. Pyspuky, 1338: *Geus*, t., 1342: *Geuus*, p. (Gy. 1: 620). L. **Püspöki (5.)**.

Göze 'település Bács vm.-ben, talán Bácstól É-ra feketett' 1346: *Guze* (Cs. 2: 151, A. 4: 586).

Gradistyán ~ Geredistya 'település és révhely Baranya vm. D-i részén a Karasó és a Velesica összefolyásánál' 1251/328/374: *Gradustan* ... p-em cum portu, 1251>377: *Gradistan*, 1256 [ɔ: 1266]: *Gradiscam*, 1296: *Gueredystha* vel Hydwygh vocatam ... t-rum *Gueredyscha* et Hydwyg (Gy. 1: 307–8), 1344: *Gradisca* (Cs. 2: 486, A. 4: 414). L. **Hídvég**.

Gredistye ? 'bizonytalanul azonosítható település Baranya vm.-ben' 1332–5/PR.: *Gerdische* ~ *Kerdiste* ~ *Kerdyse* ~ *Genedisse* ~ *Gerdesse* ~ *Kordeste* (Gy. 1: 307).

Gregorvadalaka 'Baranya vm.-ben Szenterszébet határában említett birtok' 1337: *Gregorvadalaka*, pr. (A. 3: 331).

Gucsár halma l. Gutár halma.

(*Gueldegu[e]h*) → *Sebes-(Gueldegu[e]h)*.

Gug ? sz□leje 'Baranya vm.-ben Zalatnok határában a Dráva vidékén említett szőlő' 1350: *Gughzeuley*, vin. (A. 5: 357).

Gulács 'település Bereg vm. DNY-i részén a Tisza mellett' 1327: *Gulaach*, 1327, 1347 (Z. 2: 278): *Gulach* (Gy. 1: 540).

Gurdancs ? 'Baranya vm.-ben Pályi határában, a Karasó mellett említett hely' 1350: *Gurdanch*, loc. (A. 5: 389).

(Gurg) 'Csongrád vm.-i föld a Tisza környékén' 1266: *Gurg*, t., 1362: *Gurth* (Gy. 1: 896).

(Gurs) 'település Bihar vm.-ben a Berettyó mellett, helyét közelebről nem ismerjük' 1326: *Gurs* (J. 253). CSÁNKI (1: 609), KNIEZSA (Keletmo. 200) és feltételesen JAKÓ (253) **Györös (1.)** településsel azonosítja.

(Guruu) 'település Bodrog vm. DNy-i szélén Bács vm. határánál' 1192/374/425: *Guruu*, v., [1230]/231: *Gerun*, m. (Gy. 1: 718).

Guszár 'település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól D-re' 1213/550: *Guizar*, v., [1291–94]: *Guzar* (Gy. 1: 620).

Gút 'település Bereg vm.-ben Munkácstól DNy-ra' 1312, 1328, 1334 (ComBer. 56, A. 3: 88), 1337 (A. 3: 375), 1340 (Kállay 1: 579), 1344 (Kállay 1: 781), 1349 (Z. 2: 395, 399): *Guth*, p. (Gy. 1: 540), 1343: *Gwth* (Károlyi 1: 154), 1344: *Gutha* (Kállay 1: 781), 1348: *Gut* (ComBer. 56, Z. 2: 343–50). L. **Soprongútja**.

Gutár ~ Gucsár ? halma 'Bihar vm.-ben a Váradhoz közeli Micske határában említett gázló' +1214/334: *Guthar holma*, +1214/334/342: *Guchar holma* (Gy. 1: 643).

(Gu – – ezpataka) 'Abaúj vm.-ben Telki határában említett patak' 1341: *Gu – – ezpataka* (A. 4: 123).

(Gymey) 'település Bihar vm.-ben Bihartól É-ra, Pocsaj mellett' 1220/550: *Gymey* (VRH. 69: 229).

Gyak 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól DK-re' +1015/+158///403/PR.: *Gýos*, v. (DHA. 74, Gy. 1: 310, itt *Gyos* alakban), 1015/+158//XV.: *Gākw*, +1015/+158//XVII.: *Gyoku*, v. (DHA. 74, Gy. 1: 310, az előbbi adat itt *Gykw* alakban), +1015/+158//XVIII.: *Gyoko* (DHA. 74), 1280: *Gyok* (Gy. 1: 310).

Gyakháza 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől É-ra' [1291–94]: in v. Petri fr-is Gok, 1322: t. Petri fr-is Gyok, 1347: *Gakhaza* (Gy. 1: 620).

Gyaki-völgy 'Bars vm.-ben Zseliz határában említett hely' 1274: *Gokyvolg*, vall. (Gy. 1: 488).

Gyala ~ Gyula 'település Bács vm. D-i részén Bükittől K-re' 1327/335: *Gyula*, t. (Gy. 1: 221), 1369: *Gyala* (Cs. 2: 137). **Vízigyala** néven is említik.

Gyála 'település Csanád vm. Ny-i részén Révkanizsától É-ra' 1332/343, 1338/343: *Galya* (Gy. 1: 857).

Gyalán 'település Baranya vm. középső részén Péctől Ny-ra' 1318: *Gyalaan* (Gy. 1: 310).

Gyán 1. 'település Bihar vm. Ny-i részén Kölesértől ÉNy-ra' 1213/550, 1214/550, 1216/550: *Gyan*, v. (Gy. 1: 620). Három közvetlenül egymás mellett álló falut jelölt. **2.** 'település Bihar vm.-ben Körösszegtől ÉK-re, a Körös mellett' 1215/550, 1273/392/477: *Gyan*, v. (Gy. 1: 620). **3.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől DNy-ra' 1332–7/PR.: *Gan*, v. ~ *Jan*, v. (Gy. 1: 620). **Szabadgyán** és **Izsó** néven is említik.

Gyanda 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra, Borsod vm. határánál' 1222/550: *Gienda*, v., 1279>351: *Genda*, v., 1332–5/PR.: *Ganda* ~ *Radad* ~ *Ghahada* (Gy. 1: 90).

Gyanta 'település Bihar vm. D-i részén a Fekete-Körös mellett' 1213/550: *Genta*, v. ~ *Gyonta*, v. (Gy. 1: 621).

Gyantaj ~ Gyanté 'település Bihar vm. Ny-i részén Kölesértől ÉNy-ra' 1220/550: *Giontoy*, v., 1221/550: *Gontoy*, v. (Gy. 1: 621), *1342: *Kenthe* (ComBih. 142, A. 4: 229), 1348: *Gente* (J. 247).

Gyapjú 'település Bihar vm. középső részén Cséffától K-re' 1332–7/PR.: *Gapyu*, v. ~ *Gapyo* ~ *Capiu* ~ *Gapid* (Gy. 1: 621).

Gyapoly 1. 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől DNy-ra, a Berettyó és az Ér között' 1213/550: Gyopol f. Nicus, 1229/550: Gyopol c., 1236: Apa f. Gyopol, 1323: *Gaapal*, 1332–7/PR.: *Gapol* ~ *Gapul* ~ *Dyapal*, v. (Gy. 1: 622), 1342: *Gyapul* (ComBih. 142, A. 4: 227). **2.** 'település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrogtól ÉK-re' 1280: *Gyopol*, t. (Gy. 1: 718), 1338: *Gypol* (Cs. 2: 200), 1346: p-is ... *Gopul* p. uocate que alio nomine Tepermez appellatur (Cs. 2: 200, Z. 2: 197), 1347: p. Tepermez alio nomine *Gyapul* (Cs. 2: 200). L. **Tepremez.**

Gyapolytelke 'Bihar vm.-ben Örvénd határában említett hely' 1282: *Gepolteluke*, loc. (Gy. 1: 649).

Gyarak 1. 'település Arad vm.-ben Arad várától D-re, a Maros mellett' [1177]/399: *Gyarak*, v., 1315/399: *Gyrak* (Gy. 1: 177). **2.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől DK-re' *1214/550: *Gyoroc*, v., *1249: *Borok* [□: *Gorok*], t., 1320: *Gyarac* ~ *Garac*, 1320, 1332: *Gyarak*, p., 1332–7/PR.: *Garach* ~ *Garah*, v. ~ *Garad*, v. ~ *Gara*, 1341: *Garak*, p. (Gy. 1: 622), 1341: *Gyrak*, p., 1347: *Gyaruk*, v. (EH. 457). **3.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől ÉNy-ra' *1219/550: *Gyrocc*, v., 1323: *Garak* (Gy. 1: 622).

Gyarán 'település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra, a Körös mellett' [1291–94]: *Gyaran*, 1332–7/PR.: *Garan* ~ *Jaran*, v. ~ *Jarand* ~ *Iraz* (Gy. 1: 622).

Gyárfásföldre 'település Abaúj vm. Ny-i részén Forródtól ÉNy-ra' 1307/315/327: *Geruasfelde*, t., 1327: *Gyarwasfelde*, p. (Gy. 1: 90).

Gyarmat 1. 'település Bács vm. D-i részén Bácstól DK-re' 1328/335: *Garmath* (Gy. 1: 221). **2.** 'település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől D-re, a Zsitva bal partján' *1232: *Gurmot*, v., 1275: *Gormoth*, t. ~ *Gomoth* [□: *Gormoth*], t., 1319: *Gormath*, v. (Gy. 1: 445). **3.** 'település Békés vm. É-i részén Szeghalomtól É-ra' 1219/550: *Gormot*, v., [1321]>381>448/XV., 1323 k. (Cs. 1: 651): *Gyarmath*, p., 1329/476: *Garmath*, p., 1332–7/PR.: *Garmat*, v. ~ *Garmad*, v. ~ *Galmad*, v. (Gy. 1: 507).

Gyarru 'település Arad vm.-ben a Maros mellett, helye közelebbről ismeretlen' [1077–95]>374: *Gyarru*, p., v. (DHA. 309, Gy. 1: 177).

gyékény → **Gyékény-tó** 1335/355: *Gekentow* | -s: **Gyékényes** 1290/322: *Gekenus*.

Gyékényes I. 1. 'Bodrog vm.-ben Tóti határában említett halastó' 1326/353: *Gekenus* (Gy. 1: 731). **II.**

1. 'település Bars vm. középső részén Bars várától DNy-ra' 1290/322, 1293/322, 1322: *Gekenus*, p., t., 1324/XVIII.: *Gekynes*, p. (Gy. 1: 445), 1340: *Gekenus*, v. (ComBars. 114, A. 4: 32).

Gyékény-tó I. 1. 'Bodrog vm.-ben Felsőadorján határában említett tó' 1335/355: *Gekentow*, lac. (Gy. 1: 705). Vö. **Gyékénytó (II.1.). II. 1.** 'település Bodrog vm.-ben a Tisza mellett, Adorján szomszédságában' 1347: *Gehentow* [□: *Gekentow*], v. (Cs. 1: 679, F. 9/1: 553). Vö. **Gyékény-tó (I.1.).**

G(y)eled 'monostor Arad vm.-ben Arad várától ÉNy-ra, a Száraz-ér közelében' [1177]>405: *Geled*, 1233: *Geleth* (Gy. 1: 177).

Gyened ? 'település Békés vm. É-i részén Udvari és Szerep környékén' 1322: *Gened* (Bunyitai 2: 426, Cs. 1: 651).

Gyepes 'a Fekete-Köröstől É-ra, vele párhuzamosan futó patak Bihar vm.-ben' +1214/334: *Jepus*, torr., 1320: *Gepes*, aqua, 1320, 1341 (J. 249, 386): *Gepus*, fl. (Gy. 1: 571, 622, 624).

Gyéres 'település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra, a Körös mellett' 1326, 1332–7/PR.: *Geres*, p., v., 1332–7/PR.: *Guras*, v. (Gy. 1: 623).

Gyéresháza 'település Bihar vm. É-i részén Nagymihály mellett' 1327: *Gerewshaza* (J. 302).

Gyermonostora 'település és monostor Bihar vm. DK-i részén Hunyadtól DK-re' +1275/XIX.: *Gewrumonostura* (EO. 1: 338). L. **Monostor (5.).**

Gyertyán 1. 'Bodrog vm.-ben Kispályi határában említett halastó' 1309/412: *Garthau* [□: *Garthan*], pisc., 1324/412: *Garthan*, pisc. (Gy. 1: 725). **Kn.** 1247/331 (Kisida, Abaúj vm.): *jurthan*, a. (Gy. 1: 93) | 1295/403 (Szentlászló, Pécestől DK-re, Baranya vm.): *gertean*, a. (Gy. 1: 389). → **Ne. gyertyánfa** [+1235]/350/404: *dyrthyanfa* | **-s:** **Gyertyános** 1337: *Gyrthyanus*, **Gyertyános kútja** 1321: *Gurthamuskutha*.

gyertyánfa [+1235]/350/404 (Boda, Pécs mellett, Baranya vm.): *dyrthyanfa* (Gy. 1: 285), 1247 (Sálfölde, Baranya vm.): *gurtanfa*, a. (Gy. 1: 374), 1251/335 (Ebres, Baranya vm.): *jurtanfa* (Gy. 1: 299), 1251/339 (Ebres, Baranya vm.): *jurtyanfa* (Gy. 1: 299), 1313 (Szentegyed, Baranya vm.): *Gertanfa*, a. (Gy. 1: 385).

Gyertyános 'település Arad vm. K-i részén Fülöpköve közelében' 1337: p. ... Stanizlohaza, que al. nom. *Gyrthyanus* vocatur (Gy. 1: 176). L. **Sztaniszlóháza**.

Gyertyános kútja 'Abaúj vm.-ben a Ronyva menti Újfalu határában lévő forrás' 1321: *Gurthamuskutha*, fons (Gy. 1: 153).

Gyirmót útja 'Baranya vm.-ben Szentegyed határában említett út' +1183/326/363: *Bermothuta* [□: *Germothuta*] (Gy. 1: 385).

Gyód 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Pécestől DNy-ra' (vö. Cs. 2: 487, BMFN. 1052) 129[3]: *Guud* (RegArp. 3946).

Gyoma 'település Békés vm. középső részén a Körös mellett' 1332–7/PR.: *Gama*, v., 1338: *Gyuma* (Gy. 1: 507).

Gyorok 'település Arad vm.-ben Arad várától K-re' 1323: *Gyrak*, p. (Gy. 1: 177).

Gy□ 'település Csongrád vm. D-i részén Szegedtől ÉK-re' 1138/329: *Geu*, v. (Gy. 1: 895) | ~i 1348: Petrus de *Gewy* (SzegTört. 371, Zsilinszky 98, F. 9/1: 627).

Gy□gy 'település Csongrád vm. középső részén Csongrádtól D-re' 1075/+124/+217: *Gehgi* (DHA. 216, Gy. 1: 895).

Gyökeres ? 'Bihar vm.-ben Nyárér határában említett hely' +1214/334: *Jukares* (Gy. 1: 646).

Gyöngyös 'a Hodos bal oldali mellékvize Baranya vm.-ben, Geresd határában említik' 1312: *Gyungys*, riv. (Gy. 1: 249, 308).

Gy□r 1. 'vár, település és monostor Borsod vm. középső részén a Szinva mellett' [1200 k.]/896-ra: *Geuru*, castr. (Gy. 1: 774), 1254 (Hanvay 2), 1313 (Szendrei 3: 31), 1317/318, 1318, 1332–5/PR., 1333/339 (BorsOkl. 158), 1339 (Cs. 1: 170), 1348 (Mező, Patr. 208, A. 5: 168): *Geur*, v., 1303/352//450, 1304, 1313/339, 1315/339, 1327>354, 1328>520 k., 1329/447, 1332–5/PR., 1333/339, 1341 (Szendrei 3: 45), 1341/347//714 (MiskOkl. 34), 1343 (A. 4: 299): *Gewr*, p., t., v., +?1311: *Jeur*, v. ~ *Jevr*, v., 1313: *Geür*, v. (Szendrei 3: 31), 1332–5/PR.: *Geor* ~ *Jur* (Gy. 1: 774), 1332: *Geór* (Szendrei 3: 39). **Diós-** és **Nagygyőr**, illetve **Újvár (2.)** néven is említik. **2.** 'település Borsod vm. középső részén Diós-, más néven Nagygyőrtől D-re' 1296: *Ghewr*, p. (RegArp. 4093, HÁO. 56). **Kisgyőr** néven is említik.

G(y)örényfiamárklaka 'Baranya vm.-ben Szentersébet határában említett birtok' 1337: *Gywrynfiamarkloka*, pr. (A. 3: 331).

[**György**] 'település Baranya vm. D-i részén Aszúág mellett' 1332–5: ecclesie Sancti Georgii de *Georgio* iuxta Draua (Mező, Patr. 108, Vat. 1/1: 276). Esetleg csak a **Szentgyörgy (1.)** név alkalmi fordítása. → Vö. még **György(i)**, **Szentgyörgy**.

Györgyi 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától K-re' 1330: *Gyrgy*, p., 1332: *Gurgy*, p. (Gy. 1: 90). → Vö. még **György(i)**.

György(i) ’település Bihar vm. É-i részén Nagymihálytól Ny-ra’ 1292/407: t. *Georgy* (Gy. 1: 623). Személynévi említés és a **Györgytelke** név fordítása is lehet.

Györgykérje ’település Bács vm. középső részén Futaktól É-ra’ 1317/323, 1323: *Gyurghkery*, t. (Gy. 1: 223). L. **Pinkókérje**.

Györgytelke ’település Bihar vm. É-i részén Nagymihálytól Ny-ra’ 1327/469: *Gyorgteluky*, p., 1332: *Gyurgteluke*, p. | **Lat.** 1292/407: *terra Georgy* (Gy. 1: 623). **Szentgyörgy (6.)** néven is említik.

Gy[□]ri ’település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor mellett, helyét közelebről nem ismerjük’ 1294/488: *Yewry*, t., 1315: *Geury*, p. (Gy. 1: 311).

Györk 1. ’település Arad vm.-ben Arad várától DK-re’ 1306>349: *Gyurk*, t. (Gy. 1: 177). L. **Magyargyörk. 2.** ’település Bihar vm.-ben, Gyarán és Szentandrás között sorolják föl’ *1220/550: *Gyurhc*, v. (Gy. 1: 623). **Györklaka** néven is említik.

Györke ’település Abaúj vm. ÉK-i részén Kassától K-re’ 1323, 1324, 1332–5/PR.: *Gurke*, v., 1323/351: *Gyurke*, v., 1329, 1330: *Gyrke*, p., 1332: *Gurky*, p., 1332–5/PR.: *Gurque* ~ *Jorka* ~ *Churke* ~ *Ginque* (Gy. 1: 90).

Györk[földe] ’település Bars vm. középső részén Bars várától ÉNy-ra’ 1284: t. *castris Borsiensis, que dicitur terra Jurk*, 1358: p-em seu particulam t-e *Gyurkfelde* vocatam ... eiusdem particule *terre Gyurk* vocate (Gy. 1: 445).

Györklaka ’település Bihar vm.-ben, Gyarán és Szentandrás között sorolják föl’ [1291–94], XIII.: *Gyurklaka* (Gy. 1: 623, ComBih. 137, Bunyitai 2: 268). L. **Györk (2.)**.

Gy[□]röd ’település Bars vm. középső részén Bars várától DNy-ra’ [1205–35], 1290/322, 1293/322, 1298/350, 1322, 1324/XVIII., 1329, 1340 (Balassa 97): *Geurud*, p., t., 1274: *Guerud*, [1290–301]: *Geurd*, 1298, 1340 (Str. 3: 367), 1343 (A. 4: 299): *Gewrud*, p., 1321/323: *Geurgh*, 1325>416: *Gyurud*, 1329: *Gevrud*, p., 1332/PR.: *Gerut* (Gy. 1: 445–6), 1339 (A. 3: 574, Str. 3: 345), 1340 (Balassa 97, Str. 3: 367), 1342 (ComBars. 113, Str. 3: 460), 1350 (A. 3: 397): *Geured*, 1340: *Geurod*, t., v. (ComBars. 113, A. 4: 32), 1340, 1341: *Gerud* (Str. 3: 367–8, 398), 1348: *Gyeurud* (H. 1: 200, A. 5: 169), 1349: *Gyured* (Str. 3: 678). Osztódásával alakult **Egyházas- és Felsőgyöröd**.

Györös 1. ’település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől DK-re, a Fekete-Körös mellett’ *[1321]>381//XV.: *Gyres*, p., 1332–7/PR.: *Geures* ~ *Gurus* ~ *Gerres*, v. ~ *Guger*, v. (Gy. 1: 623). **1–2.** ’pontosabban nem azonosítható település Bihar vm.-ben’ [1163–73]>520 k.: *Gewrews* ~ *Gwrus*, v. (Gy. 1: 623). A ComBih. **Györös (1.)** településsel azonosítja (139, 141).

Gyula ’település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re’ 1285, [1290 k.], 1296, 1302, 1330: *Jula*, v., [1290–91], 1321, 1334 (Gy. 1: 367), 1335: *Gyula*, t., v., 1296: *Yula*, v., 1316, 1319, 1332–5/PR.: *Gula*, p., v., 1332–5/PR.: *Gulá* ~ *Gyla* (Gy. 1: 311). Belőle vált ki **Kisgyulád**. → Vö. még **Gyala**.

Gyula kútja ’Baranya vm.-ben Pécsváradon említett kút’ (vö. Gy. 1: 365) 1258/259: *Julakuta*, put. (Gy. 1: 366).

Gyulaj ’település Borsod vm. DK-i részén a Hejő mellett’ 1261/271: *Gulai*, 1261/323: *Gulay*, 1275: *Julay*, v. (Gy. 1: 775).

Gyúr ’település Békés vm. középső részén Békéstől Ny-ra’ *1215/550: *Guar* (VRH. 71: 242), 1295/423: *Gwr*, t., 1332–7/PR.: *Gul* ~ *Tur*, v. (Gy. 1: 507). GYÖRFFY a VR. adatát nem kapcsolja ide, ismeretlen településnek mondja (i. h.).

Gy[□]d ’település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉNy-ra’ 1323: *Geud*, p., 1332–5/PR.: *Gyud* ~ *Giud* ~ *Gyug* ~ *Gheyd* ~ *Gynud* | ~i [1290 k.]: Dom. f. c-is *Fylpus de Geudy* (Gy. 1: 311).

gyümölcs → | ~e: **Dékán gyümölcse** 1272/419: *Dekan Gemulshe*. Vö. még **Gyümölcvény**.

Gyümölcsény I. 1. 'Csongrád vm.-ben Szer mellett említett erdő' [1200 k.]/896-ra: *Gemelsen*, s. (Gy. 1: 882, 905). **II. 1.** 'település Bács vm. D-i részén, Lugos környékén feketett' 1334: *Gumulchen*, p. (Gy. 1: 221). **Kn.** 1255 (Csány, Abaúj vm.): *gymulchen*, a. (Gy. 1: 75), 1258 (Golop, Abaúj vm.): *gymulchen*, a. (Gy. 1: 88) | 1252>360 (Csúza, Baranya vm.): *gymulchen* (Gy. 1: 295), 1313 (Szentegyed, Baranya vm.): *Gyumulchen*, dum. (Gy. 1: 385). → **Ne. gyümölcsénybokor** 1276: *dymulchynbukur*, **gyümölcsényfa** [+1235]/350/404: *Gyemelchenfa* | **-s: Gyümölcsényes** 1257: *Gumulchenus*.

gyümölcsénybokor 1316 (Isztebne, Árva vm.): *Gymulchenbukur* (Gy. 1: 196) | 1276 (Baksa, Baranya vm.): *dymulchynbukur* (Gy. 1: 277), 1332 (Gerde, Baranya vm.): *Gumulchynbukur*, dum. (Gy. 1: 307).

Gyümölcsényes 1. 'Baranya vm.-ben Sámod határában említett víz' 1257: *Gumulchenus*, aqua (Gy. 1: 375). **2.** 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett hely' 1327/589: *dumos Ghyewmeolchenes* (Gy. 1: 636).

gyümölcsényfa [+1235]/350/404 (Boda, Pécs mellett, Baranya vm.): *Gyemelchenfa*, a. (Gy. 1: 285), 1323 (Harkány, Baranya vm.): *gumulchenfa*, a. (Gy. 1: 312).

gy□**r** → **Kis-gyűr** ? 1320: *Kusdiur*, **Nagy-gyűr** +1326/[1400 k.]: *Nogh Gyur*, **Nagy-gyűr völgye** +1326/[1400 k.]: *Nogh Gyuruelde*.

Gy□**r**□**1.** 'az Okor jobb oldali mellékvize Baranya vm.-ben' 1192/374/425: *Gyreu*, fl. (Gy. 1: 248, 288), 1305/320>372/746: *Synven ~ Syncen* [□: *Gyureu*] (Gy. 1: 288). Vö. **Gyűrű (2.)**, **Gyűrűfő. 2.** 'Baranya vm. ÉNy-i részén a Gyűrű patak mellett lévő hely' 1287/468: t. in *Gyrew* (Gy. 1: 311). Vö. **Gyűrű (1.)**. **Kn.** 1296/324 (Fülöpfölde, Baranya vm.): *gyreu*, a. (Gy. 1: 304). → **Ne. Gyűrűfő** 1332–5/PR.: *Korofiev*, 1492: *Gywrewfew* | **-s: Gyűrűs** +1214/334: *Gures*, **Gyűrűs feje** +1214/334: *Gurus fey*.

Gy□**r**□**f**□ 'település Baranya vm. ÉNy-i részén a Gyűrű patak forrásánál' 1332–5/PR.: *Korofiev ~ Kyrewf ~ Syrofen* (Gy. 1: 312), 1492: *Gywrewfew* (Cs. 2: 488). Vö. **Gyűrű (1.)**.

Gy□**r**□**s** 'Bihar vm.-ben Váradtól D-re, a későbbi Harangmező határában említett erdő' +1214/334: *Gures*, s. (Gy. 1: 624). Vö. **Gyűrűs feje**.

Gy□**r**□**s feje** 'Bihar vm.-ben Váradtól D-re, a későbbi Harangmező határában említett hely' +1214/334: *Gurus fey* (Gy. 1: 624). Vö. **Gyűrűs**.

Habre ? -f□ 'Borsod vm.-ben Parasznya határában említett domb' 1341: *Habrefeu*, montic. (HOkI. 230).

hagyma → | **-s: Hagymás** +1092/+274//399: *Hagmas*, **Hagymás-tő** 1211: *Hagimastuh*.

Hagymás I. 1. 'Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett víz' +1092/+274//399: *Hagmas* (DHA. 284, Gy. 1: 707), 1211: *Hagimas*, stag. ~ *Hagymas*, stag. (Gy. 1: 706). Vö. **Hagymás-tő. II. 1.** 'település Bihar vm.-ben, Bihar vára mellett fekvőnek mondják' +1214/334: *Hagmas*, pr. (Gy. 1: 623).

Hagymás-t□ 'Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett hely' 1211: *Hagimastuh*, collic. ~ *Hagmastuh*, collic. (Gy. 1: 706). Vö. **Hagymás (I.1.)**.

Hájó ~ Hév-jó I. 1. 'az Erdőhátról lefutó patak Bihar vm.-ben, a Körös bal oldali mellékvize' 1288/326, 1291/326, 1303/326: *Heuyo*, fl. (Gy. 1: 570, 672), 1341: *Hoyov*, fl. (J. 313) ~ *Hoyow*, fl. (A. 4: 91). Vö. **Hájó (II.1.)**. **II. 1.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól DK-re, a Hájó patak mellett' 1249, 1341 (EH. 483): *Hewyo*, p., t., [1272–90]>374/500 k., [1272–90]>374/614: *Hewio*, [1272–90]>374/500 k., [1272–90]>374/614, 1332–7/PR.: *Heyo*, v., 1332–7/PR.: *Hevio*, v. (Gy. 1: 623). Vö. **Hájó (I.1.)**.

Hájó ? -halom 'Csanád vm.-ben Morotva település határában említett hely' 1211: *Hoyouholmu ~ Hoyoholmu* (Gy. 1: 864).

Haj[szent]□rine□ 'település és monostor Bodrog vm. DNy-i részén Bodrog várától ÉK-re' 1226/330/407: *S. Laurenti de Hoy*, 1234 P./PR.: *S. Laurentii Hoyensis* (Gy. 1: 718–9), [1258–70]>349, 1339, 1340: eccl. *S. Laurency de Hay* (Z. 1: 561, 567, 574, 2: 359), 1269, 1284/291, 1287, 1290: *S.*

Laurencii de Hoy, 1273/333, 1297, [I. Kar.]>412, 1339 (A. 3: 623): *S. Laurencii de Hay*, 1280, 1291: *B. Laurencii de Hoy*, 1304, 1308 [?], 1313, 1320, 1321, 1330: *S. [-B.] Laurencii de Hoy*, 1305/342, 1309/412, 1320, 1320/324, 1320/324/360, 1324/360, 1324/412, 1326, 1329/330, 1330, 1330/PR., 1331 P./PR., 1331/382, 1332: *S. [-B.] Laurencii de Hay*, 1313, 1333: *S. Lawrenci de Hoi*, 1320/325/365: *S. [-B.] Laurencii de Hahy*, 1332–7/PR.: *S. Laurencii de An* (Gy. 1: 718–9), 1335: eccl. *S. Laurency de Haj* (Z. 1: 476), 1408: *Hayzenthlewrinch*, opp. (Cs. 2: 190, Mező, Templ. 144, Z. 5: 561). **Szentlőrinc (5.)** néven is említik.

Halábor ’település Bereg vm. D-i részén a Tisza mellett’ 1300, [1305 k.], 1332, 1336 (A. 3: 311), 1343 (A. 4: 330): *Harabur*, p., t., 1324: *Harabor*, p. (Gy. 1: 540).

Haláp ’település Bihar vm. É-i részén Debrecentől K-re’ 1213/550: *Hlap*, v., 1215/550, 1322, 1347 (A. 5: 50): *Halap*, p., v., 1341: *Halaap* (Gy. 1: 623–4).

Halastó ’Csongrád vm.-ben Alpár határában említett halastó’ 1075/+124/+217: *Halastou*, pisc. (DHA. 217, Gy. 1: 891).

Halász 1. ’település Bodrog vm. ÉNy-i csücskében Dalocsa vidékén’ 1193: *Halaz* (Györffy, ÁrpOkI. 93, Benkő, BMN. 2–37), 1238/377: *Halaz*, v. (Gy. 1: 719). GYÖRFFY az 1193. évi adatot Keve vm.-be helyezi (Gy. 3: 316). **2.** ’település Csanád vm. DNy-i csücskében a Harangod torkolatvidékénél’ +1247/+284//572, +1256, 1318/323: *Halaz*, p., v., 1318/323, 1323: *Halaaz*, p. (Gy. 1: 864). L. **Morotva (II.1.)**. Vö. **Halászmorotva 3.** ’település Csongrád vm. ÉK-i részén a Hármas-Körös mellett’ 1261/271 (DHA. 307), 1324: *Halaz*, p., v., 1281/324: *Halas*, p. (Gy. 1: 896). Vö. **Halász tava**. → **Ne. Halász-fenyér** 1192/374/425: *Halazfenyr*, **Halászmorotva** 1321>385: *Halazmortva*, **Halász tava** 1261/271: *Halaztous* | **-i: Halászi** [1230]/231: *Halazy*.

Halász-fenyér ’Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett hely’ 1192/374/425: *Halazfenyr*, [1192]/394: *Holazfenyr* (Gy. 1: 236). Esetleg összefügg **Halászi** település nevével.

Halászi ’település Bács vm. ÉNy-i részén, Szond határosa DK felől’ 1192/374/425: t. piscatorum *Bachiensis castris*, [1230]/231: *Halazy*, v. (Gy. 1: 221). Vö. **Halász-fenyér**.

Halászmorotva ’település Csanád vm. D-i csücskében a Harangod torkolatvidékénél’ 1321>385: *Halazmortva*, p. (Gy. 1: 864). L. **Morotva (II.1.)**. Vö. **Halász (2.)**.

Halász tava ’Csongrád vm.-ben Halász település határában lévő halastó’ 1261/271: *Halaztous*, pisc. (DHA. 307, Gy. 1: 896). Vö. **Halász (3.)**.

Hálé ’település Baranya vm. DK-i részén Baranyavártól D-re’ 1332: *Haleu*, 1332–5/PR.: *Hale* (Gy. 1: 312).

Halmaj ’település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól ÉK-re’ 1234/243: *Holmoy*, 1292/406: *Holmay*, t., 1332–5/PR.: *Halmay* ~ *Holme* ~ *Alyuan* ~ *Heme* (Gy. 1: 91).

Halmod ’Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett domb’ 1206: ad monticulum qui dicitur *Holmod*, [1230]/231: *Holmod* (Gy. 1: 237–8).

Halom I. 1. ’Abaúj vm.-ben Semse határában említett domb’ 1318: ad monticulum quod vulgo *Holum* dicitur (Gy. 1: 139). **2.** ’Bács vm.-ben a Doroszló melletti Baka határában említett hely’ 1323: ante qd. montem *hoolm* (Gy. 1: 213). **3.** ’Békés vm.-ben Gyarmat határában említett domb’ 1329/476: ad monticulum qd. qui vulgo *holm* dicitur (Gy. 1: 507). **II. 1.** ’település Bodrog vm.-ben Segesd szomszédságában’ +1092/+274//399: *Holm*, v. (DHA. 285). **Kn.** +1264/324 (Bózsza, Abaúj vm.): ad 2 colles vulgariter *Holum* vocatos (Gy. 1: 71), 1271 (Beret, Abaúj vm.): super quo stat 1 *holm* (Gy. 1: 68), 1310 (Koksó, Abaúj vm.): ad 1 *Holum* (Gy. 1: 114) | 1342 (Ohaj, Bars vm.): ad unum *holm* (A. 4: 288) | 1303/352//450 (Varbó, Borsod vm.): ad 1 monticulum *Holm* (Gy. 1: 815). → **Ne. Apróhalomháza** [1321]>381>448/XV.: *Aprohalmháza*, **Farkas-halom** 1338/396: *Farkashalm*, **Feketehalom** 1265: *Feketeholum*, **Garabos-halom** 1256: *Garaboshalm*, **Hajó ? -halom** 1211: *Hoyouholmu*, **Hamu-halom**

+1015/+158//403/PR.: Hamuholm, **Három-halom** +1015/+158//403/PR.: Harumholm, **Lyukas-halom** 1338: Lywkashalm, **Magas-halom** 1256/284//572: Mogosholom, **Szá ? -halom** 1342: Zahalom, **Szarvashalom** 1284: Zorwossholm, **Szeghalom** [1067 k.]/267: Scegholm, **Szén-halom ~ Szihalom** [1067 k.]/267: Scenholm, **Terem-halom** 1326: Teremholm | **halma: Bála halma** 1334: Balaholma, **Bálványos halma** [1330 k.]: Balwanusholma, **Bothalma** 1290: Budholma, **Forcak ? halma** 1326: Forcakhalma, **Gutár ~ Gucsár ? halma** +1214/334: Guthar holma, **Határ halma ~ -halom** +1214/334: Hatar Holmi, **Kesed halma** 1252: Kesedholma, **Kevél(y)d halma** 1279: Keweldholma, **Szenke ? halma** 1270: Zenkeholma, **Szőlő halma ~ -halom** +1214/334: Sceleu Holmy | **-d: Halmod** 1206: Holmod | **-j: Halmaj** 1234/243: Holmoy.

Halyagd ? 'azonosíthatatlan település Bihar vm.-ben' *1221/550, *1222/550: *Hologd*, v. (Gy. 1: 623, VRH. 77: 273). GYÖRFFY vitatható azonosítással Okány vidékén keresi.

Hamis-tó 'Borsod vm.-ben Hetes határában említett halastó' 1255: *Hamisthov*, pisc. (Gy. 1: 776).

hamu → **Hamu-halom** +1015/+158//403/PR.: *Hamuholm* | **-s: Hamus-ér** 1224/291/389: *Homusher*.

Hamu-halom 'a Baranya vm. ÉK-i részén fekvő Velente határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Hamuholm* (Gy. 1: 406).

Hamus-ér 'Bodrog vm.-ben Csecstó határában említett ér' 1224/291/389: *Homusher*, alv. (Gy. 1: 696, 715).

Hangács 'település Borsod vm. É-i részén Borsod várától K-re' 1300: *Hangach* (Gy. 1: 775).

Hangony 'a Sajó jobb oldali mellékvize Borsod vm. ÉNy-i részén' [1200 k.]/896-ra: *Hongvn*, fl. (Gy. 1: 735), 1230/285, 1285: *Hongun*, fl., 1246/437: *Hangan*, fl. (Gy. 1: 735, 792). Alakváltozata **Hangos**.

Hangos 'a Sajó jobb oldali mellékvize Borsod vm. ÉNy-i részén' 1286: *Hangos*, fl. (Gy. 1: 792). L. **Hangony**.

Hangyás-bükk 'Baranya vm.-ben Szentegyed határában említett fa' 1313: a. magna *hangas Byk* vocata (Gy. 1: 385).

Hannus-patak bükkje 'Bereg vm.-ben Bilke határában említett patak' 1338/339: *Hannuspatakbyke*, fl. (Gy. 1: 519, 533).

Hanva 'település Baranya vm.-ben, helye ismeretlen' 1330: *Honua* (Gy. 1: 312).

Haraduk 'Árva vm.-ben Revisnye határában említett hegy' [1272]/272: *Haraduk*, montic. (Gy. 1: 197).

Harang 1. 'település Békés vm. É-i részén Gyarmattól ÉNy-ra' [1300] (RegArp. 4288), 1326/327/380, 1329/476, 1350 (Haan, Békés 21–2, A. 5: 361–2): *Harang*, p. (Gy. 1: 508). **2.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól D-re, a Hájó és a Gyepes patak forrásvidékénél' 1342: *Harang* (ComBih. 151, A. 4: 229). Vö.

Harang-mező. → **Ne. Harang-mező** +1214/334: *Harungwe Mezev* | **-d: Harangod** 1211: *Harrangud*, *Harangod foka* 1211: *Harrangudfoca*, *Harangod töve* +1256: *Harangadthue*.

Harang-mező □ 'Bihar vm.-ben Váradtól D-re említett hely, később ilyen néven település' +1214/334: *Harungwe Mezev*, prat. (Gy. 1: 624). Vö. **Harang (2.)**.

Harangod I. 1. 'a Marosból kiszakadó és a Tisza menti Morotvába torkolló vízfolyás Csanád vm. D-i részén' 1211: *Harrangud*, stag. (Gy. 1: 835, 858, 864), +1247/+284//572, 1274>340: *Harangud*, aqua (Gy. 1: 835, 854, 858, 864). Vö. **Harangod (II.1.)**, **Harangod foka**, **Harangod töve. II. 1.** 'település Csanád vm. DNy-i csücskében, bizonyára a Harangod torkolatvidékénél' 1333–4/PR.: *Harangud* (Gy. 1: 858). Vö. **Harangod (I.1.)**.

Harangod foka 'Csanád vm.-ben Morotva település határában említett hely a Harangod közelében' 1211: *Harrangudfoca*, loc. (Gy. 1: 858, 864). L. **Fok (7.)**. Vö. **Harangod (I.1.)**.

Harangod töve 'a Harangod torkolata a Tisza menti Morotvánál, Csanád vm. DNy-i részén' +1256: *Harangadhue* (Gy. 1: 835, 858, 864). Vö. **Harangod (I.1.)**.

Harangozó 'Pécs egyik városrésze Baranya vm.-ben' 1332–7/PR.: Pet. sac. de *Harangozo* ~ de *Pulsator* (Gy. 1: 359, 362).

Haraszt I. 1. 'Baranya vm.-ben Gyak határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Chorozt* (DHA. 74, Gy. 1: 310), +1015/+158//XVII.: *Horosd*, +1015/+158//XVIII.: *Horescho* (DHA. 74). **2.** 'Baranya vm.-ben Sámod és Vajszló határában említett erdő' 1257: in parva silva que dicitur *horost* (Gy. 1: 375), 1347: in parva silva que dicitur *Harazth* (A. 5: 70). Vö. **Haraszt (II.1.)**. **3.** 'Bars vm.-ben Füss határában említett erdő' 1227: sylvarum, que vulgo *horost* dicitur (Gy. 1: 440). **4.** 'Bars vm.-ben Aha határában említett erdő' 1265: pars frutei ... vulgo *Harast* (Gy. 1: 425). **II. 1.** 'település Baranya vm. Ny-i részén Vajszló mellett' 1347: *Harazth* (Cs. 2: 488, A. 5: 72). L. **Haraszt (II.2.)**. Vö. **Haraszt (I.2.)**. **Kn.** 1340 (Ebres, Baranya vm.): *harazth*, a. (A. 4: 22) | 1342 (Ohaj, Bars vm.): per unum rubetum *Harazt* vocatum (A. 4: 289). → **Ne. harasztbokor** 1332: *Harastbukur*, **Haraszt-erdő** 1309/412: *Haraztherdew*, **harasztfa** 1244/295/384: *haraztfa*, **Haraszt-tó** 1270/272>393: *Harazthou*, **Három-haraszt** 1256: *Harumhorozth*, **Hat haraszt** 1296: *Hotharasth*, **Holoró ? -haraszt** 1281/341: *holorohorosth*, **Lázár-haraszt-bérc** 1301/378: *Lazarharast* Berch, **Veres-haraszt** 1326>349: *Veres-harosth* | ~**ja: Nardun ? harasztja** [1230]/231: *Narduncharasta* | **-i: Haraszi** +1093/404: *Carazty*, **Egyházasharaszi** 1294: Hegyhazas *Harazthy*, **Szentbenedekharaszi** 1342: Zenbeneduk *Harazthy* | **-s: Harasztos-völgy** 1341: *Haruztuswelgh*.

harasztbokor 1332 (Gerde, Baranya vm.): *Harastbukur*, dum. (Gy. 1: 307).

Haraszt-erdő □ 'Bodrog vm.-ben Kispályi határában említett erdő' 1309/412: *Haraztherdew*, s. (Gy. 1: 725).

harasztfa 1244/295/384 (Vajszló, Baranya vm.): *haraztfa*, a. (Gy. 1: 401), 1317>420 (Kerekegyház, Baranya vm.): a. il. que *harazthfa* diceretur (Gy. 1: 325). L. **határfa**. 1340 (Ebres, Baranya vm.): *harazthfa*, a. (A. 4: 22).

Haraszi I. 1. 'Baranya vm.-ben a Mohácstól DNy-ra fekvő Nyárad határában említett erdő' +1093/404: *Carazty*, s. (DHA. 294, Gy. 1: 350, itt – – *razty* alakban). **2.** 'Baranya vm.-ben Belylye határában említett erdő' 1324: *Harazty*, s. (Gy. 1: 282). **3. ?** 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett mocsár' 1341: *Harisci*, stag., 1488/490: *Haryzthy*, stag. (Gy. 1: 891). **II. 1.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól D-re' 1294: *Horozthy*, 1296: *Horosthy*, 1330, *1341 (A. 4: 130), *1342 (A. 4: 213), *1349 (Z. 2: 405): *Harazty*, 1330, 1349 (Z. 2: 404–5): *Harazti*, 1332–5/PR.: *Harasti* ~ *Harasty* ~ *Harasozh* ~ *Haray* (Gy. 1: 312). **Egyházasharaszi** néven is említik. **2.** 'település Baranya vm. Ny-i részén Vajszló mellett' 1342: *Harazty*, p. (A. 4: 194), 1346, 1347: *Harazthy* (Cs. 2: 488, A. 4: 588, 5: 41, 67–8), 1347: *Harazti* (A. 5: 75). Alakváltozata **Haraszt (II.1.)**. **3.** 'település Bodrog vm. Ny-i részén Garától D-re' 1333: *Harazthi*, p. ~ *Harazthy* (Gy. 1: 719, HOkl. 205), 1342: *Harazthy* (Cs. 2: 200, A. 4: 189). Bizonyára azonos **Szentbenedekharaszi** településsel.

Harasztica 'település Borsod vm. középső részén Dédes várától ÉK-re' 1267>353: *Herostouiche*, v., 1303/352//450: *Harazticha*, t. (Gy. 1: 775).

Harasztos-völgy 'Borsod vm.-ben Parasznya határában említett völgy' 1341: *Haruztuswelgh*, vall. (HOkl. 230).

Haraszt-tó 'Bereg vm.-ben a lónyai uradalom határában említett hely' 1270/272>393: *Harazthou*, 1270/272//580: *Harastov*, loc. (Gy. 1: 544).

Harkány 1. 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉNy-ra' 1323: *Harkan*, p. (Gy. 1: 312). **2.** 'település Bihar vm. DNy-i részén, Barmó vidékén feketett' 1332–7/PR.: *Harkan* (Cs. 1: 610, Bunyitai 3: 465).

Harmad ’település Csanád vm. DK-i részén Nagyfalú közelében’ 1333–5/PR.: *Harmad* (Gy. 1: 858).

[Hármas-Körös] ’a Kettős-Körös és a Sebes-Körös összefolyásától a tiszai torkolatig terjedő folyószakasz’ 1261/271, 1281/324: iuxta *Crisium triplicem* (DHA. 307, Gy. 1: 881, 896). Vö. **Körös**.

Harna ’település Bihar vm. D-i részén a Fekete-Körös vidékén, helyét közelebről nem ismerjük’ 1344: *Harna* (J. 257, ComBih. 149, H. 3: 153).

Harnóc ’település Borsod vm. ÉNy-i részén a Sajó mellett, Kazától DK-re’ +1237/[1237–42]: *Hyrnovch*, pr. (Gy. 1: 775).

Haró ’település Bars vm. középső részén Bars várától DNy-ra’ *1232: *Hurov*, v., 1286/XVI.: *Horou*, p., t., 1306, 1324: *Harou*, t., 1322/374, 1342 (ComBars. 31): *Horow*, p., *1332/PR.: *Hono ~ Honti* (Gy. 1: 446). Vö. **Haró völgye**.

három → **Három borjúól** 1332: *Harum* Buryuol, **Háromfa** 1211/252: *Harumfa*, **Három-halom** +1015/+158//403/PR.: *Harumholm*, **Három-haraszt** 1256: *Harumhorozth*, **Három körtvély** +1015/+158//403/PR.: *Harumkurtuel*, **Három tölgyfa** +1015/+158//403/PR.: *Harumtulfa* | **-d: Harmad** 1333–5/PR.: *Harmad*.

Három borjúól ’Csongrád vm.-ben Sajt és Szentés közös határában említett halastó’ 1332: *Harum Buryuol*, pisc. (Gy. 1: 900, 904). Vö. **Borjúól (2.)**.

Háromfa ’település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen’ 1211/252: *Harumfa* (Gy. 1: 719).

Három-halom ’Baranya vm.-ben Velente határában említett hely’ +1015/+158//403/PR.: *Harumholm*, +1015/+158//XVII.: *Karmuholcz*, +1015/+158//XVIII.: *Karumholz* (DHA. 74).

Három-haraszt ’Baranya vm.-ben Füzesd határában említett hely’ 1256: *Harumhorozth*, t. (Gy. 1: 304).

[Három]ilya ’település Bodrog vm. Ny-i részén, Szentlászló határosa’ 1339: *Tres Ilya*, p. (Gy. 1: 720). L. **Egyházasilya**.

Három körtvély ’Baranya vm.-ben Somló határában említett hely’ +1015/+158//403/PR.: *Harumkurtuel* (DHA. 74, Gy. 1: 379), +1015/+158//XV.: *Harumkurthwel*, +1015/+158//XVII.: *Haromkörtvély*, +1015/+158//XVIII.: *Harumkur*, *Thuel* (DHA. 74).

[Háromkút] ’monostor Borsod vm. Ny-i részén Bél mellett ÉK-re’ +1232>765, 1332–7/PR.: abb. *Trium Fontium*, 1240 P./PR., 1298 P.: abb., mon. *Triumfontium*, 1246/437: *tribus fontibus*, 1246/437, 1293: abb., eccl. *trium fontium*, 1253 P./PR.: abb. *Trium phontium*, 1289, 1332–7/PR.: *Tribus Fontibus* (Gy. 1: 755–6). Vö. **Bél (4.)**.

Három tölgyfa ’Baranya vm.-ben Somló határában említett hely’ +1015/+158//403/PR.: *Harumtulfa* (DHA. 74, Gy. 1: 379), +1015/+158//XVII.: *Haromthögyfa*, +1015/+158//XVIII.: *Harum thulfa* (DHA. 74).

Haró völgye ’Bars vm.-ben Haró határában említett völgy’ 1286/XVI.: *Horou welghy*, vall. (Gy. 1: 447). Vö. **Haró**.

Harpanatelek ’Baranya vm.-ben Ebres határában említett hely’ 1251/335: *Hurpanateluk* (Gy. 1: 299). Alakváltozata **Harpanatelke**.

Harpanatelke ’Baranya vm.-ben Ebres határában említett hely’ 1251/339: *Harpanateluke* (Gy. 1: 299). L. **Harpanatelek**.

hárs → **hársfa** +1015/+158//403/PR.: *Hasfa*, **Hárs-fő** [1240]: *Hasfeu*, **Hárs-patak-fő** 1330: *Haaspatokfew*, **Széles-Hárs-fő** [1240]: *Zelushasfeu* | **-gy: Hásságy** +1058/300//403: *Hashag*.

Hársánd ’település Baranya vm. középső részén Siklóstól K-re’ 1339: *Harsand* (Cs. 2: 462, 489, Z. 1: 557). L. **Hársány (2.)**.

Harsány 1. 'település Bács vm. D-i részén Futak környékén' 1267, [1274 e.]: *Horsan*, t. (Gy. 1: 221). Vö. **Harsánykér. 2.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól K-re' [+1235]/350/404: *Horzan*, v., 1249/291, 1289/291, 1291, [1291 k.], 1296, 1302, 1313, 1314, 1332–5/PR., 1334, 1348 (Cs. 2: 489, Z. 2: 327): *Harsan*, v., 1332–5/PR.: *Arzan* (Gy. 1: 313). Alakváltozata **Harsánd. Harsányfalva** néven is említik, belőle kivált faluként szerepel **Kis-** vagy **Ebesharsány. 3.** 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől D-re' 1220/550, 1273/392/477: *Harsan*, v. (Gy. 1: 624). **Egyházasharsány** néven is említik. **4.** 'település Borsod vm. középső részén Kácstól K-re' 1261/271, 1332–5/PR.: *Harsan*, 1332–5/PR.: *Horsan* ~ *Harsyan* ~ *Arassa* (Gy. 1: 775).

Harsányfalva 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól K-re' 1313: *Harsaanfolwa*, t. (Gy. 1: 313). L. **Harsány (2.)**.

Harsánykér 'település Bács vm. D-i részén Futak környékén' 1297/424/783: *Harsankér*, p. (Gy. 1: 221, 223). **Harsány (1.)** és **Kér (3.)** egymás melletti települések, 1267-ben *Horsan et Keer* formában szerepelnek (i. h.).

hársfa +1015/+158//403/PR. (Belisz, Baranya vm.): *Hasfa* (DHA. 74), +1015/+158//XVII. (Belisz, Baranya vm.): *Hasfa* (DHA. 74), +1015/+158//XVIII. (Belisz, Baranya vm.): *Hasfa* ~ *Hoszufa* (DHA. 74), 1251/335 (Ebres, Baranya vm.): *hasfa*, a. (Gy. 1: 299) | 1298/390 (László, Borsod vm.): *hasfa*, a. (Gy. 1: 785).

Hárs-f □ 'Borsod vm.-ben Tardona határában említett hely' [1240]: *Hasfeu* (Gy. 1: 810). Bizonyára összefügg a **Széles-Hárs-fő** névvel.

Hárs-patak-f □ 'Abaúj vm.-ben Gard határában említett hely' 1330: *Haaspatokfew* (Gy. 1: 85).

Hasadt-k □ 'Abaúj vm.-ben Jászó határában említett magaslat, szikla' 1331: per quidam viam prope lapidem cementinum *Hasathkeu* vocatum (Gy. 1: 40, 100).

Hásságy 'település Baranya vm. középső részén Pécsről DK-re' +1058/300//403 (DHA. 178): *Hashag*, t., [1290–300], 1295/403, 1296: *Hassag*, v., [1291], 1296, 1312: *Hassagh*, v., 1311, 1330/477, 1332–5/PR.: *Hasagh*, 1316: *Hasaag*, p., v., 1330, 1332–5/PR.: *Hashagh*, v., 1330/477: *Ha* – – – , p., 1332–5/PR.: *Hasaagh* ~ *Assati*, 1341: *Hassyagh*, v. (Gy. 1: 314).

Hat 'település Bihar vm. Ny-i részén a Kutas patak közelében' 1213/550, 1214/550: *Hot*, v., 1226/550: *Hoth*, v. (Gy. 1: 624). → **Ne. Hat haraszt** 1296: *Hotharasth*, **Hat-sziget** 1323: *HothZygeth*.

Hát 1. 'az Ilosva patak medencéjét az Alföldtől elválasztó alacsony hegyvonulat Bereg vm.-ben, Ilosva határában említik' 1341/342//XVIII.: colles *Haath* (Gy. 1: 519, 541). **2.** 'Csongrád vm.-ben Szentés határában említett földhát, magaslat' 1332: supra altam qd. t-m, que vulgo *Haath* dicitur (Gy. 1: 904). → **Ne. Békás-hát** 1327/589: *Bekas hat*, **Erdőhát** 1330: *Erdeuhath*.

határ → **határfa** 1317>413: *hatarfa*, **Határ halma** ~ **-halom** +1214/334: *Hatar Holmi*, **Határ-patak** 1342: *Hatarpotak*, **Határ-Szomoga** +?1248>393: *Hatar Zamaga* | ~**a: Úrhatára** [+1077–95]>+158//403/PR.: Vr *hatara*.

határfa 1317>413 (Kerekegyház, Baranya vm.): a. il. que *hatarfa* diceretur (Gy. 1: 325). Az adat egy későbbi oklevélátiratban **harasztfa** formában szerepel.

Határ halma ~ **-halom** 'Bihar vm.-ben a Váradhoz közeli Micske határában említett hely' +1214/334: *Hatar Holmi*, montic. (Gy. 1: 643).

Határ-patak 'Bereg vm.-ben Adony és Galgó határában említett patak' 1342: *Hatarpotak*, fl. (Z. 2: 35).

Határ-Szomoga 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett patak' +?1248>393: *Hatar Zamaga*, fl. (Gy. 1: 537). Vö. **Szomoga**.

Hat haraszt 'Baranya vm.-ben Gradistyán határában említett hely' 1296: 6 a-es virgultinorum, quare is vel iste locus vocatur *Hotharasth* (Gy. 1: 308).

Hatkóc 'település Baranya vm. DK-i részén, helyét pontosabban nem ismerjük' 1282, [1282]: *Hothkuch*, v. (Gy. 1: 318).

Hat-sziget 'Bodrog vm.-ben Botmonostora határában említett erdő' 1323: *HothZygeth*, s. ~ *Hothzygeth*, s. (Gy. 1: 710). L. **Sziget (II.3.)**.

Hattyas I. 1. 'Baranya vm.-ben Kőszeg környékén, a Duna szigetén fekvő halastó' 1282: *Hathias*, pisc., 1320/324: *Hothias*, pisc., 1320/324/360, 1327>365: *Hothyas*, pisc., 1327/332/360>363: *Hothyos*, pisc. ~ *Hotyas*, 1332>365: *Hathyas*, pisc. (Gy. 1: 314, 325). **II. 1.** 'település Baranya vm. középső részén a Dráva mellett' 1296: *Hothyas*, p. (Gy. 1: 314).

Havas 'Bereg vm. ÉK-i részén húzódó erdős hegység' [1200 k.]: *Howos* ~ *Houos*, s. (Gy. 1: 519).

Nagy-havasok és **Orosz-havasok** néven is említik. A hegység szláv neve **Горы Угорьския** (tkp. 'Magyar-hegyek'). → **Ne.** | ~**a:** *Pozsega havasa* 1294: *Posogahouosa*.

[Havasok] 'a Kárpátok Beszterce vidékétől ÉK–K-re eső része' 1311/314: inter Jaad et *Alpes* (Gy. 1: 553, 558, 561).

ház → **Fehér(egy)ház** 1332–5/PR.: *Feyrhaz*, **Himesház** 1332–5/PR.: *Hymishaz*, **Százház** 1330: *Zazhaz*, **Tízházzentmárton** 1346: *Tyzhazscenmartun* | ~**a:** **Apróhalomháza** [1321]>381>448/XV.: *Aprohalmhaza*, **Boldogasszonyháza** +1256: *Bodugazunhaza*, **Flóriaháza** 1341/342//XVIII.: *Floriahaza*, **Giróltháza** 1333–4/PR.: *Gerolthaza*, **Gyakháza** 1347: *Gakhaza*, **Gyéresháza** 1327: *Gerewshaza*, **Hencháza** 1342: *Henchhaza*, **Hollóháza** 1341: *Hollohaza*, **Ivánháza** [1077–95]>347: *Iuanhaza*, **Ivánkabánháza** 1321: *Joankabanhaza*, **Ivánkaháza** 1332–7/PR.: *Yohankahaza*, **Kereszténykenézháza** 1340: *Kereztyenkenezhaza*, **Kozmaháza** 1327: *Cozmahaza*, **Makszemháza** 1341/342//XVIII.: *Makszemhaza*, **Marcelháza** 1341: *Marcilhaza*, **Micskeháza** 1337: *Mykchehaza*, **Pukuskháza ?** 1341: *Pukuskhaza*, **Szemlekháza** 1346: *Scemlukhaza*, **Sztaniszlóháza** 1337: *Stanizlohaza*, **Velcsenéháza** 1311: *Welcynahaza*. Vö. még **egyház**.

(Hazha) 'Baranya vm.-ben a Hodos menti Újfalu határában említett hely' +1058/300//403: *Hazha*, loc. (DHA. 178, Gy. 1: 398).

Hazugd 'település Baranya vm. középső részén, Szederkény mellett feketett' 1276, 1288/302, 1296, 1312, 1322: *Hozugd*, 1296: *Ozugd*, 1322: *Hazughd* | ~**i** [1292–97]: nob-es de *Hozugdy* (Gy. 1: 315).

Hecse I. 1. 'Bars vm.-ben Szelepcsény és Hecse határában említett patak, a Zsitva jobb oldali mellékvize' 1234/364: *Hecha*, fl. (Gy. 1: 447, 476). **Hecse-patak** néven is említik. Vö. **Hecse (II.1.)**.

II. 1. 'település Bars vm. Ny-i részén Maróttól DNy-ra' +1209/XVII.: *Hecze*, 1268, 1270, 1275, 1302: *Hecche*, p., t., 1268, [1272–90] (Gy. 1: 434): *Heche*, 1298/350: *Hereche* [ɔ: *Hecche*] (Gy. 1: 447). Alakváltozata **Hecseny**. Osztódásával alakult **Kis-** és **Nagyhecse**. Vö. **Hecse (I.1.)**.

Hecseny 'település Bars vm. Ny-i részén Maróttól DNy-ra' 1275: *Hetchen*, t., 1293: *Hecchen*, t. (Gy. 1: 447). L. **Hecse (II.1.)**.

Hecse-patak 'Bars vm.-ben Szelepcsény és Hecse határában említett patak, a Zsitva jobb oldali mellékvize' 1275: *Hetche potok*, riv. (Gy. 1: 447). L. **Hecse (I.1.)**. Vö. **Hecse (II.1.)**.

Hedreh 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re' 1295/403: *Heydreh*, 1295/403, 1330/477: *Hedrich*, v., 1316: *Heydrih*, p., v., 1330: *Hedreh*, v. (Gy. 1: 315). Vö. **Hedrő-fő**.

Hedr□-f□ 'Baranya vm.-ben a Hodos menti Újfalu határában említett hely' +1058/300//403: *Heddreufew* (DHA. 178, Gy. 1: 398). Kapcsolatban lehet a közeli **Hedreh** település nevével.

Hegy 1. 'település Békés vm. D-i részén, Monortól É-ra' | ~**i** 1221/550: *Hectore de v. Hegy* (Gy. 1: 508). **2.** 'település Bereg vm. DNy-i részén Tarpa vidékén' [1350 k.]: *Hyg*, p. (ComBer. 66, Kállay 1:

1042, SzabSz. 117–8). → **Ne. Bátor-hegy** 1349: Baturheg, **Bodzás-hegy(e)** 1248/326: Bozyasheg, **Borsó-hegy** 1298/390: Borsowhyg, **Duna-hegy** 1338/439: Dunahegy, **Fekete-hegy** +1264/324: Fekethehygh, **Geréc-hegy** 1330/477: Gerechygh, **Hegyes-hegy** 1255: Hygysygh, **Hegymeg** 1332–5/PR.: Hedimeg, **Hegymege** 1272: Higmugi, **Homok-hegy** 1347: Humukhegh, **Homok-hegy útja** 1347: Humukhegvtha, **Hosszú-hegy** 1270/272: Huzevheg, **Iker-hegy** 1341: Ikurhig, **Kerek-hegy** 1338/439: Kerekhegh, **Körtvélyes-hegy** 1332: Korthweleshygh, **Nagy-hegy** 1212/397/405: Naghhegh, (**N – – – n**)-**hegy** [1177/1202–3]/XV.: N – – – nhig, **Őr-hegy** 1279/312: Ewrheg, **Som-hegy** 1341: Sumhig, **Szár-hegy** 1321: Zarhyg, **Teremhegy** 1332: Theremheg | ~e: **Geréc hegye** 1330/477: Gerechyghy, **Kánya-hegy(e)** +1264/324: Kanyahegy, **Tömlőc-hegy(e)** 1341: Thimlechhegy, **Zsarnó hegye** 1321: Zarnohygy. Vö. még **Hegyes**.

Hegyes 'Borsod vm.-ben Cserép határában említett hegy' 1248/326: ad rotundum montem *Hegus* (Gy. 1: 767). → **Ne. Hegyesegyház** 1339: *Hegeseghaz*, **Hegyes-hegy** 1255: *Hygyshyg*, **Hegyesvalkány** 1274>340: *Heyusuolkan* [ɔ: *Hegus-* ?].

Hegyesegyház 'település Csanád vm. DNy-i csücskében, Torontál vm. határánál' 1339: *Hegeseghaz*, p. (Gy. 1: 858).

Hegyes-hegy 'Jászó környékének legmagasabb hegye Abaúj vm.-ben' 1255: *Hygyshyg*, mo. (Gy. 1: 40, 98).

Hegyesvalkány 'település Csanád vm. D-i részén Besenyőtől DNy-ra' 1274>340: *Heyusuolkan* [□: *Hegus-* ?], 1369: *Heges Valkan* (Gy. 1: 849, 875). L. **Valkány**.

Hegymeg 'település Borsod vm. É-i részén Borsod várától ÉK-re' 1332–5/PR.: *Hedimeg* (Gy. 1: 776). L. **Hegymege**.

Hegymege 'település Borsod vm. É-i részén Borsod várától ÉK-re' 1272: *Higmugi*, t., 1279: *Heygmuguy*, v. ~ *Hygmuguy*, t., 1279/312: *Hygmegy*, 1332: *Hegmegy*, v., 1332–5/PR.: *Hegmegi* (Gy. 1: 775–6), 1334: *Hegmeky* (A. 3: 70). Alakváltozata **Hegymeg**.

[Hegyszentmárton] 'település Baranya vm. középső részén az Okor mellett' 1332–5/PR.: eccl. *S. Martini de Monte* (Gy. 1: 390). L. **Szentmárton (4.)**.

Hejce 'település Abaúj vm. középső részén Gönctől D-re' 1261/271 (DHA. 60), 1323: *Heyche*, p., t., *1332–5/PR.: *Eka* ~ *Equa* (Gy. 1: 91).

Hej□ ~ Hév-jó 'a Sajóval párhuzamosan folyó patak Borsod vm.-ben, a Tisza jobb oldali mellékveze' [1200 k.]/896-ra: *Heyou*, fl. (Gy. 1: 736, 772), 1284/454: *Heyew*, fl. (Gy. 1: 736, 793), +?1292: *Hevyo*, fl. (Gy. 1: 776), 1323: *Heuyow*, fl. (Gy. 1: 770), 1332: *Heyeu*, fl., 1332/414: *Heyo*, fl. (Gy. 1: 781).

Hejő vize néven is említik. Vö. **Tapolca (I.2.)**, **Hejő-tő (I.1.)**, **(II.1.)**.

Hej□-t□ ~ Hév-jó-t□ I. 1. 'Borsod vm.-ben Kürt határában említett halászhely, a Hejő patak torkolata' 1261/271: *Heuiotheu*, claus., 1261/323: *Heuyotheu* (Gy. 1: 736, 784). Vö. **Hejő**, **Hejőtő (II.1.)**. **II. 1.** 'település Borsod vm. DK-i részén a Hejő torkolatánál' 1292: *Heyeuteu*, p., +?1292: *Hevyotu*, t., 1332: *Heyeuthu*, p. (Gy. 1: 776). Vö. **Hejő**, **Hejő-tő (I.1.)**.

Hej□ vize ~ Hév-jó vize 'a Sajóval párhuzamosan folyó patak Borsod vm.-ben, a Tisza jobb oldali mellékveze' 1261/271: *Heuiouize* (Gy. 1: 736, 775, 799), 1261/323: *Heuyouize* (Gy. 1: 799). L. **Hejő**.

Hékéd 'település Csongrád vm. középső részén Szentestől É-ra' 1332: *Heyked*, p. (Gy. 1: 896).

Helednek 'Abaúj vm.-ben Jánok határában említett patak' 1323/390: *Helednek*, fl. (Gy. 1: 95).

(H)ell□sfalva 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor mellett' 1305/320>372/746: v. *Chelley*, 1332–5/PR.: *Eleusfolua* ~ *Elleusfolua* ~ *Elleufolua* ~ *Heleusfolua* ~ *Helysfala*, 1343: *Matheum et Lad-* m f-os Petri f-i *Helleus de Helleusfolua* (Gy. 1: 315).

Helmec 'település Bereg vm. DNY-i részén Tarpától K-re' 1299: *Hylmich*, 1334: *Helemych*, p., 1334, 1334 (A. 3: 90): *Helmuch*, p. (Gy. 1: 541), [1350 k.]: *Helmech* (Kállay 1: 1042). Vö. (**Hulmich**).

hely → **Csütörtökhely** 1320: *Cheturtekhel*, **Keddhely** 1324: *Kethel*, **Szerdahely** [1177]/500 k.: *Zeredahel*, **Szombathely** [1304–6]: *Zumbothel*, **Tóhely** [+1077–95]>+158//403/PR.: *Tovhel*, **Vásárahely** 1266: *Wisarahel*, **Vásárhely** [1282 ?]: *Wasarahel*, **Vásárhelymakó** 1337: *Wasarahel Moko*, **Vejsze-hely** 1212/397/405: *Veyzhel* | ~e: **Bottermehelye** 1322: *Bothteremehele*.

Hén 1. 'település Békés vm. Ny-i részén Szentandrástól DK-re, a Körös mellett' 1297: *Heen* (Gy. 1: 508). **2.** 'település Bihar vm. DK-i részén Szentkirály határában' 1235/550: *Hem* (Gy. 1: 630). K. FÁBIÁN szerint (VRH. 74: 258) eredeti írásmódja *H* lehetett, amelyet az 1550-es szöveg kiadója oldott fel *m*-mel, de ugyanígy az *n*-nel való feloldása is elképzelhető.

Hencháza 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Gáborjántól ÉK-re' 1342: *Henchhaza* (ComBih. 148, A. 4: 227). **Henchida** néven is említik.

Henchida 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Gáborjántól ÉK-re' 1342: *Henchyda* (J. 256, ComBih. 148). Esetleg téves adat lehet **Hencháza** helyett.

Henc malma 'Abaúj vm.-ben a Jászói hegyek lábánál fekvő malom' 1286: *Hench molna*, mol. (Gy. 1: 97).

Hencse 'település Baranya vm. középső részén a Dráva vidékén' 1264, 1303, 1330, 1341, 1349: *Henche*, p., v. | ~i 1332–5/PR.: Gaal (sac.) de *Henchey* (Gy. 1: 316).

Heny□**c** 'település Bars vm. középső részén Maróttól É-ra, a Zsitva mellett' 1246, [1270]: *Heneuch*, pr., t., 1272: *Heneuez*, v. (Gy. 1: 448).

Herceg 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett halászhely' 1212/397/405: *Herceg*, pisca. (Gy. 1: 328).

Herend 1. 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó közelében' 1289>344: *Herend*, p. (Gy. 1: 316). **2.** 'település Baranya vm. középső részén Pécsről D-re' 1330, 1343 (Cs. 2: 490, Z. 2: 90): *Herend*, p. | ~i 1282: *Thexe f. Bene de Herendy* (Gy. 1: 316).

Herestény 'település Bars vm. Ny-i szélén Verebélytől É-ra' +1209/XVII.: *Herestien*, 1287: *Herescen*, t., 1293: p. *Chraccan seu Herestény*, *1332/PR.: *Areschan ~ Neston* (Gy. 1: 448), 1349: *Harasthan*, p., v. (Str. 3: 677). Valamely részét **Kisherestény** néven említik. L. **Hrascvány**.

Herked 'Bereg vm.-ben Bilke határában említett hely' 1338/339: *berch Herked* (Gy. 1: 533).

Herkultelke 'település Bács vm. középső részén Futaktól É-ra' +1282/346: t. *Herkulteleke* al. nom. Irmo (Gy. 1: 222). L. **Irmó**.

Herlek 'Baranya vm.-ben Szenterszébet határában említett birtok' 1337: *Herlek*, pr. (A. 3: 331).

Hermány 'település Baranya vm. K-i részén, Danóctól É-ra fekkent' 1331: *Herman* | ~i 1330: *Jo. de Hermani* (Gy. 1: 316).

Hernád 'Abaúj vm. legnagyobb folyója, a Sajó bal oldali mellékvíze' [1200 k.]: *Honrad ~ Honrat*, fl. (Gy. 1: 39), 1230, 1294: *Harrad*, fl. (Gy. 1: 39, 116, 140), +?1232/384/393, 1255, 1256, 1265/339 (Cs. 1: 217, ÁÚO. 8: 131), 1284, 1284/361, 1290, 1290>377, 1323>341, 1326, 1341 (A. 4: 162–6): *Hornad*, fl., aqua (Gy. 1: 39, 72, 75, 86, 90, 114, 118, 124, 140, 158), 1234/243, 1246/348/408, 1249, 1251, 1261/271, +1262/XIV., +1263/+264, 1270/369, 1272, 1275, 1281>353, 1283/311, 1286, 1292/406, 1294, 1295/346/401, 1296>364, 1299, 1300, 1309, 1309 (A. 1: 170), 1310/436, 1310>437, 1312, 1316/327, 1320 (A. 1: 540, 584, 592), 1323, 1324, 1326/375, 1332, 1337 (A. 3: 399): *Harnad*, aqua, fl., flum. (Gy. 1: 39, 60, 63, 69, 75, 77, 82, 84–5, 91, 94, 102, 109, 110–1, 113, 122–3, 136, 147, 150, 158, 808), 1255: *Horrad* (Gy. 1: 39), 1255, 1259, 1270, 1275 (HÁO. 17), 1278, 1278>367, 1282, 1283,

1290/291, 1296>364, 1309 (A. 1: 188), 1317, 1341 (A. 4: 162–6): *Hernad*, fl. (Gy. 1: 39, 75, 84–5, 111–2, 118, 121, 123, 140, 796), 1261: *Henrad*, fl. (Gy. 1: 105), 1265/283, 1271, 1281 (HOKl. 89): *Herrad*, aqua (Gy. 1: 81, 140), 1316: *Harnaad*, fl. (Gy. 1: 150). Egy alkalommal **Hernád vize** néven is említik.

Hernád vize 'Abaúj vm. legnagyobb folyója, a Sajó bal oldali mellékvize' 1333: *Hornaduyze*, fl. (A. 3: 56). L. **Hernád**.

Hérnek 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől Ny-ra, az Ér mellett' 1307, 1307/308: *Hernuh*, t. (Gy. 1: 624).

Herpály ~ Érpály(i) 'település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyó jobb partján' 1273/392/477: *Herpauli*, v., [1291–94]: *Erpaul*, 1332–7/PR.: *Erpali ~ Herpali*, v. (Gy. 1: 625).

Hertelend 'település Baranya vm. ÉNy-i csücskében' 1332–5/PR.: *Horcholond* (Gy. 1: 316).

Hét 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Sajó mellett, a Hangony torkolatával szemben' 1255/XV.: *Heg*, t., 1297: *Heth*, 1304/322/342, 1322/342: *Heegh*, p. | ~i *1332: Nic. de *Heethy* (Gy. 1: 776). → **Ne**. | -s: *Hetes* +1015/+158//403/PR.: *Het*□s.

Hete 'település Bereg vm. DNy-i részén Tarpától ÉNy-ra' [1311 k.]: *Heche* [□: *Hethe*] (Gy. 1: 541).

Hetény I. 1. 'Abaúj vm.-ben Golop határában említett domb' 1296/474/475: *Hethen*, coll. (Gy. 1: 88).

II. 1–2. 'azonos nevű települések Baranya vm. É-i részén Pécsváradtól K-re, ill. Ny-ra' +1015/+158//403/PR. (DHA. 74), +1158/[1220 k.]/403/PR., 1212/[1340–49], 1332–5/PR.: *Heten*, v. (Gy. 1: 316), +1015/+158//403/PR., +1015/+158//XV., +1015/+158//XVIII.: *Hethen*, +1015/+158//XVII.: *Hethén ~ Chethen* (DHA. 74–5), +1015/+158//XVIII.: *Thetey* (DHA. 75), 1212/[1340–49], 1332–5/PR.: *Hetin*, v., [1292–97]: *Hetyn*, 1332–5/PR.: *Hechen* (Gy. 1: 316). Az adatokról nem dönthető el, hogy melyik településre vonatkoznak. Az egyik falut **Lovászhetény** néven is említik. **3.** 'település Baranya vm.-ben, helye ismeretlen' 1289/291: *Heten*, v. (Gy. 1: 316). → Vö. még *Etény (2.)*, *Kőkúthetény ?*.

Hetenye 'település Baranya vm. Ny-i részén a Dráva közelében' 1322: *Hetene*, t., 1341: *Hetenye*, v. | ~i 1341: Dom. f. Petri f-i Mihedeus de *Hoteney* (Gy. 1: 317). **Kápolnáshetenye** néven is említik.

Hetes I. 1. ? 'Baranya vm.-ben Gorombona határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Het*□s, +1015/+158//XVII.: *Rethis*, +1015/+158//XVIII.: *Gethys* (DHA. 74). **II. 1.** 'település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrog várától DK-re' 1297: *Hetys*, p., 1338/439: *Hetus*, p. (Gy. 1: 719). **2.** 'település Borsod vm. DK-i részén Csát közelében' 1225: *Hetes* (Gy. 1: 776).

Hetyen 'település Bereg vm. Ny-i részén Lónyától DK-re' 1270/272>393: *Heytin*, t. (Gy. 1: 541).

hév → *hő*.

Hév-jó l. Hájó, Hejó.

Hév-jó-tó l. Hejó-tó.

Hév-jó vize l. Hejó vize.

(Heydeh) 'település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen' 1219/550: *Heydeh*, v. (Gy. 1: 624, VRH. 74: 255). GYÖRFFY *Heydreh* ?-re javítja, és *Hedre* alatt tárgyalja. A GYÖRFFYtől ide vont 1215/550: *Cheydreh* adatot (uo.) K. FÁBIÁN Szatmár vm.-be helyezi (VRH. 47: 111).

híd → **Diószegyhídvege** [1291–94]: Gyozeg *hiduege*, **Hídága** [1290]: *Hydaga*, **Hídvég** 1296: *Hydwygh*, **Hídvége** 1287: *Hydwyge*, **Kőhíd-Kőrös** 1329: *Kuhidkerus*, **Székelyhíd** 1278/317//401: *Zekulhyd* | ~(j)a: **Apátközhida** [+1077–95]>+158//403/PR.: *Apatkuzhýda*, **Bócshida** 1274: *Bolchhyda*, **Bodhida** 1331: *Bodhyda*, **Bonahida** 1332–5/PR.: *Bunaheda*, **Bonahidakrassó** 1312: *Bonahida Crasso*, **Buda hídja** 1294: *Budahida*, **Csekehida** 1322/338: *Chukeyhyda*, **Dávid hídja** 1321: *Dauidhyda*, **Henchida** 1342: *Henchyda*, **Kovácsida** 1342: *Koachhyda*, **Mátrix hídja** [+1077–95]>+158//403/PR.: *matris hyda*,

Pelbárt- ~ Privárthida 1277/282: Priuarthyda, **Sálhida** [1291–94]: Saulhyda, **Székelyhida** 1325: Zekulhyda, **Szemdi hídja** 1281: Zempdyhyda, **Sz(k)urubuc(s) ? hídja** +1228/383/407: Scurubuchhyda, **Vi(z)sont hídja** 1312: Vysunthida | **-s: Hidas** +1214/334: Hydes, **Hidas-patak** 1300>379: Hidaspathak, **Hidas-tó** 1323: Hydustou.

Hídága 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól DK-re' [1290], 1315, 1319/324, 1324, 1329, 1332, 1341 (A. 4: 160), 1341>348 (Z. 2: 310), 1349 (Z. 2: 362): **Hydaga** | **~i** [1292–97]: nob-es de **Hydagay** (Gy. 1: 317). Vö. (**Chedyagy**) **feje**.

Hidas I. 1. 'Bihar vm.-ben Váradtól D-re, a Harang-mező környékén említett patak' +1214/334: **Hydes**, torr. (Gy. 1: 624). **II. 1.** 'település Békés vm. DK-i részén Békéstől Ny-ra' 1295/423: **Hidus** (Gy. 1: 508). **2.** 'település Bihar vm. D-i részén a Fekete-Körös közelében' 1326, 1332–7/PR.: **Hydus**, p., v., 1332–7/PR.: **Hudus**, v. (Gy. 1: 625).

Hidas-patak 'Bereg vm.-ben Dercen határában említett vízfolyás' 1300>379: **Hidaspathak**, riv. (RegArp. 4323).

Hidas-tó 'Bodrog vm.-ben Botmonostora határában említett állóvíz' 1323: **Hydustou** (Gy. 1: 710).

hideg → **Hideg-ér** 1342: **Hydegher**, **Hideg-kút** 1296: **Hydegkuth**, **Hideg-patak** +1326/[1400 k.]: **Hidekpatak**.

Hideg-ér 'Bihar vm.-ben Szeben határában említett hely' 1342: **Hydegher** (J. 348).

Hideg-kút 1. 'Abaúj vm.-ben Kisida határában említett forrás' 1330: **Hidegkut**, put. (Gy. 1: 94). **2.** 'Baranya vm.-ben Kizdir határában említett kút' 1329/XIV.: **Hidegkuth**, put. (Gy. 1: 327). **3.** 'Borsod vm.-ben Korh határában említett forrás' 1296: **Hydegkuth**, fons (Gy. 1: 783). **4.** 'Borsod vm.-ben Bogács határában említett forrás' 1298: **Hydegkwth**, fons (Gy. 1: 760).

Hideg-patak 1. 'Abaúj vm.-ben Szántó határában említett patak' +1326/[1400 k.]: **Hidekpatak**, riv. ~ **Hydegh patag**, riv. (Gy. 1: 142). **2.** 'Bereg vm.-ben Bag és Atya határában említett patak' 1343: **Hydeghpatak** (Károlyi 1: 157).

Hídvég 1. 'település Baranya vm. D-i részén a Karasó és a Velcsica összefolyásánál' 1296: **Gueredystha** vel **Hydwygh** vocatam ... t-rum **Gueredyscha** et **Hydwyg** (Gy. 1: 307–8). Az oklevél egyszer azonosnak mondja, máskor két földnek említi őket. L. **Gradistyán. 2.** 'település Baranya vm. Ny-i részén Vajszlótól DK-re' 1342: **Hydueg**, p. (A. 4: 194), 1347: **Hydvyg** (Cs. 2: 490, A. 5: 42) ~ **Hedueg** (A. 5: 77).

Hídvége 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó mellett' 1287: **Hydwyge**, v. (Gy. 1: 317).

Hilinva 'Bereg vm.-ben a lónyai uradalom határában említett patak' 1270/272>393: **Hylinnwa**, 1270/272/476: **Hylinnua**, 1270/272//580: **Hillinnua**, riv. (Gy. 1: 544).

Hilyó 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától Ny-ra' 1330, 1335 (A. 3: 184–5), 1347 (Sztáray 1: 203): **Hylo**, p., 1332: **Hylou** ~ **Hylow**, p., *1332–5/PR.: **Eylho** (Gy. 1: 91), 1335: **Helou** (A. 3: 185), 1347: **Hyllo**, p. (Sztáray 1: 203). Vö. **Hilyó pataka**.

Hilyó pataka 'Abaúj vm.-ben Semse határában említett, bizonyára a szomszédos Hilyó településen eredő patak' 1318: **Hyleupothoka**, fl., 1319: **Hyluupotaca**, fl. ~ **Hylewpotaca** (Gy. 1: 91, 139). Vö. **Hilyó**.

Hím 'település Abaúj vm. középső részén Göncről ÉNy-ra' 1294>358, 1325, 1329>358: **Heym**, p., 1332–5/PR.: **Heim** ~ **Hem** ~ **Enn** ~ **Hemem** ~ **Henus** (Gy. 1: 91).

hímes → **Himesegyház** 1326: **Hymesighaz**, **Himesház** 1332–5/PR.: **Hymishaz**.

Himesegyház 'település Békés vm. ÉNy-i részén Bala és Ványa közelében' 1326: **Hymesighaz**, p. (Gy. 1: 503, Cs. 1: 652).

Hímesház 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől Ny-ra' 1332–5/PR.: *Hymishaz ~ Hymushaz ~ Hymushas ~ Hamushaz ~ Hymelsahayl ~ Hymuhas* (Gy. 1: 318).

Hímód ? 'település Csongrád vm. É-i részén a Tiszától K-re' 1330, 1335/504: *Hymud*, p. (Gy. 1: 896).

Hina 'település Baranya vm. középső részén, a Karasó vidékén feketett' 1320: *Hyna*, p. (Gy. 1: 318).

Hindófa ? 'Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett hely' 1211: *Hindofa* (Gy. 1: 706).

Hinta pataka 'Bars vm.-ben Sáró határában említett mocsaras hely' 1343: *Hynthapotaka*, loc. pratosus (ÓmOlv. 163).

Hird ~ Hirig 'település Baranya vm. É-i részén Pécestől ÉK-re' +1015/+158//403/PR.: *Hirig*, v. (DHA. 75, Gy. 1: 318), +1015/+158//XV.: *Hyregh ~ Hirig*, +1015/+158//XVII.: *Hiregy*, +1015/+158//XVIII.: *Hirek* (DHA. 75), [1292–97]: *Hyr(i)d*, 1332–5/PR.: *Hird*, 1332–5/PR., 1346 (A. 4: 588), 1347 (A. 5: 72): *Hyrd* (Gy. 1: 318).

Hirics 'település Baranya vm. Ny-i részén Vajszlótól D-re' 1342: *Hyrichk*, p. (A. 4: 194–5). L. **Kőhirics**.

Hirig l. Hird.

Hizér 'település Bars vm. középső részén Maróttól D-re, a Zsitva mellett' +1209/XVII., 1292, 1294: *Hyzer*, p., t., 1323: *Chizir* (Gy. 1: 448). Vö. **Hizér-berek**.

Hizér-berek 'Bars vm.-ben Taszár és Hizér határában említett erdő' +1209/XVII.: frutecem, quod dicitur *Hizerberek* (Gy. 1: 448, 480). Vö. **Hizér**.

Hocs I. 1. 'Árva vm. D-i részén található hegyvonulat' +?1314: sub *alpibus Choch* (Gy. 1: 192, 197). GYÖRFFY *Kocs havasok*-nak mondja, és azonosítja a **Hokocs** adataival (vö. Gy. 1: 192). **II. 1. ?** 'Bars vm.-ben Königsberg határában említett birtok' 1347: *Choch*, p. (Str. 3: 649).

Hód I. 1. 'Csanád vm.-ben Hód településen említett tó' XIV./1282-re: *Hood*, lac. (Gy. 1: 858). Vö.

Hód (I.2.), (II.1.). 2. 'Csanád vm.-ben Makófalva határában említett mező' 1337: *Hod*, camp. (Gy. 1: 863). Bizonyára összefügg a **Hód (I.1.)** névvel. Vö. **Hód (II.1.). II. 1.** 'település Csanád vm. ÉNy-i részén Vásárhely mellett, közel a Tiszához' 1231, 1237, 1239, [1239 k.], +1282, 1282/319, 1283, +?1285/[XIII.], 1287, 1289/291/327: *Houd*, t., 1237: *Houdu*, 1237, 1288, 1289/291/313: *Hovd*, 1275 [ɔ: 1285]/346, 1283/338: *Howd*, +1280/[1317 k.], 1284, 1287/296, 1289, 1312/735: *Hod*, loc., 1282: *Hood*, +?1282/300: venit in *Houdon*, 1284/340, 1333–4/PR.: *Hold* (Gy. 1: 858–9). Vö. **Hód (I.1.), (I.2.), Hód útja**. → **Ne. Hódegyház** 1274>340: *Hodighaaz*, **Hód útja** 1337: *Hodwtha* | **-i: Hódi** 1230: *Hudi* | **-s: Hodos** +1015/+158//403/PR.: *Hudus*, **Hodos-fő** +1058/300//403: *Hodosfew*, **Hodosmonostora** 1293: *Hodusmonostura*, **Kishodos** +1247/+284//572: Kis *Hudus*, **Sarlós-Hodos ?** +1058/300//403: *Sarlaswodus* | **-sd: Hodosd** [1177]>405: *Hvdust*.

Hódegyház 'település Csanád vm. DNy-i részén Zenta közelében' 1274>340: *Hodighaaz*, 1337: *Hodyghaz*, p. (Gy. 1: 858).

Hódi 'település Arad vm. DNy-i részén, Szécsény mellett feketett' 1230: *Hudi*, v., 1337: *Hody*, p. (Gy. 1: 178).

Hodos I. 1. 'a Karasó bal oldali mellékvize Baranya vm. É-i részén' +1015/+158//403/PR., 1335: *Hudus*, fl. (DHA. 75, Gy. 1: 249, 318, 368), +1058/300//403: *Hodos*, fl. (DHA. 178, Gy. 1: 249, 287, 314, 376, 398), 1293: *Hodus*, fl. (Gy. 1: 249, 308). Vö. **Hodos-fő, Sarlós-Hodos. 2.** 'a Fekete-Körös jobb oldali mellékvize az Erdőhát D-i részén, Bihar vm.-ben' 1326: *Hudus*, fl. (Gy. 1: 570, 625). Vö.

Hodos (II.5.). II. 1. 'település Arad vm. D-i részén' +1256, 1337: *Hudus*, p. (Gy. 1: 178). **Kishodos** néven is említik. **2.** 'település Bács vm. D-i részén Futaktól K-re' 1332–7/PR.: *Hodus*, 1338–40/PR.: *Odos* (Gy. 1: 222). **3.** 'település Bihar vm.-ben Bihartól ÉK-re, a Berettyó közelében' [1291–94], 1301, 1321, 1323, 1325, 1329, 1332–7/PR., 1334, 1344 (A. 4: 414), 1349 (Cs. 1: 634): *Hudus*, v., 1332:

Hodos, 1332–7/PR.: *Chodos*, v. (Gy. 1: 625), 1338: *Hodus* (EH. 501), 1338/396, 1342: Jako de *Hodus* (Károlyi 1: 130, 134, A. 4: 230). Alakváltozata **Hodosd (2.)**. **4.** ’település Bihar vm. D-i részén Tenkétől K-re’ 1300>338: *Hudus*, p. (Gy. 1: 625). **5.** ’település Bihar vm. D-i részén a Hodos patak mellett’ 1326: *Hudus*, p. (Gy. 1: 625). Vö. **Hodos (I.2.)**.

Hodosd 1. ’település Arad vm.-ben Arad várától DNy-ra, a Maros jobb partján’ [1177]>405: *Hvdust*, 1233: *Zadust* [ɔ: *Hadust*], 1278/XVIII.: *Harduld* [ɔ: *Hwdusd*] (Gy. 1: 178). L. **Hodosmonostora**. **2.** ’település Bihar vm.-ben Bihartól ÉK-re, a Berettyó közelében’ 1310/338: t. Jakow *Hudust* vocata (Gy. 1: 625). L. **Hodos (II.3.)**. JAKÓ *Jakóhodosd*-ként rekonstruálja (J. 259).

Hodos-f□ ’a Hodos forrása Baranya vm.-ben, Újfalú határában említik’ +1058/300//403: ad caput ipsius fl-i, quod vocatur *Hodosfew* (DHA. 178, Gy. 1: 398). Vö. **Hodos (I.1.)**.

Hodosmonostora ’település és monostor Arad vm.-ben Arad várától DNy-ra, a Maros jobb partján’ 1293: *Hudusmonostura*, t. (Gy. 1: 178). **Hodosd (1.)** néven is említik.

Hód útja ’Hódra vezető út, utca Makófalván Csanád vm.-ben’ 1337: *Hodwtha*, plat., str. (Gy. 1: 863). Vö. **Hód (II.1.)**.

Hokocs ’Árva vm.-ben Kubin határában említett hegy’ 1325: *Hococh*, mo. ~ *Hotoch* [ɔ: *Hococh*] (Gy. 1: 192, 197). GYÖRFFY azonosítja a **Hocs** adataival.

Holboka 1. ’Borsod vm.-ben Tardona határában említett patak, a Ludna mellékveze’ [1240]: *Holboca* (Gy. 1: 810). **Holboka pataka** néven is említik. Vö. **Golboka**. **2.** ’Borsod vm.-ben Lászó határában említett patak’ 1298/390: *Hulboca*, fl. (Gy. 1: 785). Vö. **Holboka (3.)**. **3.** ’Borsod vm.-ben Lászó határában említett hegy’ 1298/390: *Hulboca*, mo. (Gy. 1: 785). Vö. **Holboka (2.)**.

Holboka pataka ’Borsod vm.-ben Tardona határában említett patak, a Ludna mellékveze’ [1240]: *Holboca potoka* (Gy. 1: 743, 810). L. **Holboka (1.)**.

Holica ’Árva vm.-ben Kubin határában említett hegy’ 1325: *Holicha*, mo. (Gy. 1: 197).

holló → **Hollófészek** 1298/390: *Hollofezek*, **Hollóháza** 1341: *Hollohaza*, **Holló-kő** 1329/520: *Hollokw*.

Hollófészek ’Borsod vm.-ben Lászó határában említett hely’ 1298/390: *Hollofezek*, 1298/392: *Hollowfezek* (Gy. 1: 785).

Hollóháza ’település Abaúj vm. DK-i részén Füzér várától D-re’ 1341: *Hollohaza* (Cs. 1: 208, ComAbTorn. 40).

Holló-k□ ’Bars vm.-ben Oszlány határában említett hely’ 1329/520: *Hollokw* (Gy. 1: 465).

Holoró ? -haraszt ’Borsod vm.-ben Parasznya határában említett gyümölcsös’ 1281/341: *holo-rohorosth*, frut. (Gy. 1: 800).

holt → **Holt-Duna** [1322 u.]: *Hold duna*, **Holt-Ida** 1317: *Holt Ida*, **Holt-Kompa** 1339: *Hothkompa*, **Holt-Latorca** +?1248>393: *Holthlataarcha*, **Holt-Mic** 1299: *Holuth Mych*, **Holtnő kereke** 1327/589: *Holthneukereke*, **Holt-Nyárúgy** 1323: *Holthnarag*, **Holt-tó ?** [+1077–95]>+158//403/PR.: *Holtov*, **Holt-Vajas** 1326/353: *Holthwoyas*.

Holt-Duna ’a Duna Botmonostora és Lak határában említett holtága Bodrog vm.-ben’ [1322 u.]: *Hold duna* (Gy. 1: 710) | **Lat.** 1332: *mortuo Danobio* (Gy. 1: 723). Vö. **Duna**.

Holt-Ida ’az Ida K-i mellékága Abaúj vm.-ben’ 1317: *antiquo meatu fl-i Ida*, *Holt Ida* vocato (Gy. 1: 41, 148), 1323/XIV.: *Holtyda*, fl. (Gy. 1: 41, 117) | **Lat.** 1251: *usque mortuam aque Ida* (Gy. 1: 41, 69, 92). **Ó-Ida** néven is említik. Vö. **Ida (I.1.)**.

Holt-Kompa ’Bars vm.-ben Sáró határában említett víz, bizonyára a Kompa holtága’ 1339: *Hothkompa*, fl. (Str. 3: 343). Vö. **Kompa**.

Holt-Latorca 'Csépanföldre és Dobrony határában említett vízfolyás Bereg vm.-ben, a Latorca holtága' +?1248>393: *Holthlataarcha*, fl. (Gy. 1: 537), 1321: *Houthlaturcha*, fl. (Gy. 1: 519, 539). Vö. **Latorca**.

Holt-Mic 'Bereg vm.-ben Márok határában említett vízfolyás, a Mic holtága' 1299: *Holuth Mych*, fl. (Gy. 1: 545). Vö. **Mic**.

Holtn **kereke** 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett erdő' 1327/589: *Holthneukereke*, loc. (Gy. 1: 636).

Holt-Nyárág 'a Borsod vm. D-i részén lévő Nyárág határában említett folyó, a Nyárág patak holtága' 1323: *Holthnarag*, fl. (Gy. 1: 794). Vö. **Nyárág (I.3.)**.

Holt-tó ? 'Baranya vm.-ben Medviz határában említett hely' [+1077-95]>+158//403/PR.: *Holtov*, [+1077-95]/+158//XV.: *Hulthan ~ Hanthan* (DHA. 79, Gy. 1: 340, az utóbbi itt *Hantan* alakban), [+1077-95]/+158//XV., [+1077-95]/+158//XVIII.: *Holthan*, [+1077-95]/+158//XV.: *Hulthou*, [+1077-95]/+158//XVII.: *Hultou ~ Holtón*, [+1077-95]/+158//XVIII.: *Vlthan ~ Althan* (DHA. 79).

Holt-Vajas 'Bodrog vm.-ben Tóti határában említett halastó' 1326/353: *Holthwoyas*, pisc. ~ *Holtwoyas* | **Lat.** 1301: *Mortua Voyos*, pisc. (Gy. 1: 731), 1335: *mortuis Woyas*, pisc. (Z. 1: 476-8). Vö. **Vajas (I.1.)**.

Homok 'Bihar vm.-ben a Debrecentől D-re fekvő Pércs határában említett kert' 1347: *Humuk*, hortus (J. 323) ~ *Humuli* [□: *Humuk*] (A. 5: 107). Vö. **Homok-hegy**. → **Ne. [Elő]-homok** +1194/[1230 k.]: priorem *homoc*, **Homok-hegy** 1347: *Humukhegh*, **Homok-hegy útja** 1347: *Humukhegvtha*, **Homokrév** +1256: *Humkreu*, **Kerek-homok** 1343: *Kerekhomuk*, **Mező-homok** 1320: Mezeu *Humuch*, **Szarvas-homok** 1342: *Zaruashomok*, **Vég-homok** +1194/[1230 k.]: *Weguhomoc* | ~**ja: Torna homokja** 1344: *Tornahomoka*.

Homok-hegy 'Bihar vm.-ben a Debrecentől D-re fekvő Pércs határában említett domb' 1347: *Humukhegh*, montic. (J. 323) ~ *Humukheg*, montic. (A. 5: 108). Vö. **Homok, Homok-hegy útja**.

Homok-hegy útja 'Bihar vm.-ben a Debrecentől D-re fekvő Pércs határában említett út' 1347: *Humukhegvtha*, via (J. 323, A. 5: 107) ~ *Humukhegvtha*, via (A. 5: 107). Vö. **Homok-hegy**.

Homokrév 'település Csanád vm.-ben a Harangodtól D-re' +1256: *Humkreu*, 1274>340: *Homukrew* (Gy. 1: 859).

Homorog 1. 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől É-ra' 1214/550: *Humuroc*, 1322: *Humruk*, p., t. (Gy. 1: 626). **2.** 'település Bihar vm. DNY-i részén Kölesértől ÉK-re' *1273/392/477: *Homrok*, [1291-94]: *Humuruk*, 1332-7/PR.: *Humruk ~ Homrus ~ Humrak* (Gy. 1: 626). Alakváltozata **Homorogd**.

Homorogd 'település Bihar vm. DNY-i részén Kölesértől ÉK-re' 1332-7/PR.: *Humrugd*, v. (Gy. 1: 626). L. **Homorog (2.)**.

homorú → | **-d: Homród** 1302>344: *Homroud* | **-g: Homorog** 1214/550: *Humuroc*, **Homrog** *1320>XIX.?: *Homorogh* | **-gd: Homorogd** 1332-7/PR.: *Humrugd*, **Homrogd** 1256: *Humurugd*.

Homród 'település Abaúj vm. DNY-i részén Szikszótól É-ra' 1302>344: *Homroud ~ Humroud*, 1332-5/PR.: *Homrod ~ Humened* (Gy. 1: 91-2), 1344>346: *Humroud* (Abaffy 5), 1346: *Humuroud* (Abaffy 7). L. **Homrogd**.

Homrog 'település Abaúj vm. DNY-i részén Szikszótól É-ra' *1320>XIX.?: *Homorogh* (Gy. 1: 91). L. **Homrogd**.

Homrogd 'település Abaúj vm. DNY-i részén Szikszótól É-ra' 1256: *Humurugd*, 1328: *Homorokd*, 1332-5/PR.: *Humrucd* (Gy. 1: 91-2). Alakváltozatai **Homród** és **Homrog**.

[Honigberg] 'település Brassó vidékén Brassótól ÉK-re' 1240: *Montem Mellis*, 1415: *Honcperg*, p. (Gy. 1: 830). Magyarul csak később említik.

Horgas 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett halastó' 1075/+124/+217: *Horgas*, pisc. (DHA. 217, Gy. 1: 891).

Horgas-tó 'Baranya vm.-ben Becsej és Beszter határában említett halászhely' 1349: *Horgastho*, pisc. (A. 5: 281).

horh → *Gályahorka pataka* 1281/341: *Galahurkapotaka*, *Méra-horka* 1256: *Merahorka* | **-gy**: *Horhagy* 1267/380: *horhag*.

Horhagy 1. 'Bodrog vm.-ben Megyere és Tóti határában említett domb' 1347: *Horhag*, montic. (Z. 2: 241). **Kn.** 1267/380 (a Duna menti Szekcsőhöz közeli Peterd, Baranya vm.): *zurduk vel horhag*, transito ipso *horhag* (Gy. 1: 369). L. **Szurdok (Kn.)**.

horog → | **-s**: *Horgas* 1075/+124/+217: *Horgas*, **Horgas-tó** 1349: *Horgastho*.

Horsó 'település Borsod vm. Ny-i részén Dédes várától Ny-ra' 1323: *Hurusou*, p. (Gy. 1: 777).

Horvát 1. 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra' 1256: *Horwath*, p., 1319: *Huruat*, p. (Gy. 1: 92). L. **Horváti (1.). 2.** 'település Bács vm.-ben, talán Bácsa körül feketett' 1332–7/PR.: *Horuoth* (Gy. 1: 222). **3.** 'település Borsod vm. ÉNy-i részén Kazától DNy-ra' 1281/XVIII.: *Horvath*, t. (Tóth P. 97, MiskOkl. 18), 1293: *Horwad*, p. ~ *Horwaut*, p., 1330/771: *Horváth*, v., 1332–5/PR.: *Hornad* ~ *Hornat* | ~i 1332–5/PR.: And. (sac.) de *Hornati* ~ *Hornaty* (Gy. 1: 777). **4.** 'település Borsod vm.-ben a Szuha patak mellett' 1283: *Hurva*, t. (Gy. 1: 777). Alakváltozata **Horváti (2.)**. → **Ne.** | **-i**: *Horváti* 1273/350: *Horuati*.

Horváti 1. 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra' 1273/350: Bodou f-i Laur-i de *Horuati*, 1319: *Huruati*, p. (Gy. 1: 92). Alakváltozata **Horvát (1.). 2.** 'település Borsod vm.-ben a Szuha patak mellett' 1329/466: *Horwathy*, p. (Gy. 1: 777). L. **Horvát (4.)**.

hosszú → **Hosszúáj ? ~ Hosszój ?** 1245: *Huzyoi*, **Hosszú-árok** 1339/356: *Hozyuaruk*, **Hosszúaszó** 1236: *Huzzeuozo*, **Hosszú-ér** 1075/+124/+217: *Hosiouer*, **Hosszú-föld** 1330: *Huzyufeuld*, **Hosszú-hegy** 1270/272: *Huzevheg*, **Hosszú-megye** [+1235]/350/404: *Huzomege*, **Hosszú-mező** +?1248>393: *Huzsceumezeu*, **Hosszú-rekettye** 1327/589: *Hozzurekethye*, **Hosszú-tó** 1193: *[H]uzetov*, **Hosszúváty** 129[3]: *Huzyuagh*, **Hosszú-verem** 1284/454: *Hwzyverem*, **Hosszú-völgy** 1330: *Huzyuweulg* | **hossza**: *Jób hossza* 1326/353: *Jobhoyya*.

Hosszúáj ? ~ Hosszój ? 'Bars vm.-ben említett föld, helye ismeretlen' 1245: *Huzyoi*, t., +1245/270: *Huzuoy*, t. (Gy. 1: 448).

Hosszú-árok 'Borsod vm.-ben Egyházasnók határában említett árok' 1339/356: *Hozyuaruk*, foss. (A. 3: 540).

Hosszúaszó 1. 'település Bihar vm.-ben Váradtól ÉK-re' 1236: *Huzzeuozo* (Gy. 1: 626). **2.** 'település Bihar vm. D-i részén Kölesértől K-re' 1332–7/PR.: *Huziuoso* ~ *Husoso* ~ *Gevihosto* ~ *Hirziezo*, v. ~ *Husin* ~ *Husino* (Gy. 1: 626), 1349: *Huzyuozow* (Cs. 1: 611, J. 261, ComBih. 157, A. 5: 290).

Hosszú-ér 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett halastó' 1075/+124/+217: *Hosiouer*, pisc. (DHA. 217, Gy. 1: 891).

Hosszú-föld 'Bars vm.-ben Baracska határában említett hely' 1330: *Huzyufeuld*, loc. (Gy. 1: 428). Az oklevélben a **Hosszú-völgy (2.)** megnevezés helyén szerepel.

Hosszú-hegy 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett hegy' 1270/272: *Huzevheg*, mo. (Gy. 1: 82).

Hosszú-megye 'Baranya vm.-ben a Pécs melletti Boda határában említett hely' [+1235]/350/404: *Huzomege*, loc. (Gy. 1: 286).

Hosszú-mező 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett mező' +?1248>393: *Huzsceumezeu*, camp., 1282/379: *Huzeumezeu*, camp. (Gy. 1: 537).

Hosszú-rekettye 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett hely' 1327/589: *Hozzurekethye*, loc. (Gy. 1: 636).

Hosszú-tó 'Bodrog vm.-ben Halász és Dalocsa vidékén említett halastó' 1193: [*H*]uzetov, pisc. (Györffy, ÁrpOkI. 96, Benkő, BMN. 26). GYÖRFFY az adatot Keve vm.-be helyezi (Gy. 3: 316).

Hosszúváty 'település Baranya vm. ÉNy-i részén a vátyi uradalom területén' 129[3]: *Huzyuagh* ~ *Huzywagh* (RegArp. 3946). Vö. **Váty**.

Hosszú-verem 'Borsod vm.-ben Noszkad határában említett állóvíz' 1284/454: *Hwzyverem*, stag. (Gy. 1: 793).

Hosszú-völgy 1. 'Baranya vm.-ben Kizdir határában említett völgy' 1329/XIV.: [*Ho*]szevvelgh, vall. (Gy. 1: 327). **2.** 'Bars vm. D-i részén a Garamba lefutó patak völgy, Baracska határában említik' 1330: *Huzyuweulg*, loc. (Gy. 1: 413, 428). L. **Hosszú-föld**.

Hotkó 'Abaúj vm.-ben Semse határában említett patak, a Szkrebin bal oldali mellékvíze' 1318: *Hothkou*, fl., 1319: *Hudkov*, fl. (Gy. 1: 40, 139).

Hovalkpataka 'Baranya vm.-ben Szentersébet határában említett birtok' 1337: *Hovalkpataka*, pr. (A. 3: 331).

h□ (~ **hév**) → **Hájó** ~ **Hév-jó** 1249: *Hewyo*, **Hejő** ~ **Hév-jó** [1200 k.]/896-ra: *Heuyou*, **Hejő-tő** ~ **Hév-jó-tő** 1261/271: *Heuiotheu*, **Hejő vize** ~ **Hév-jó vize** 1261/271: *Heuiouize*.

Hölgy 'település Bodrog vm. Ny-i részén, Dávod és Szántó vidékén feketett, Dústelke határosa' 1344: *Helg* (Cs. 2: 201). L. **Hölgytelke**. → **Ne. Hölgytelek** 1341: *Holgheluk*, **Hölgytelke** 1340>348: *Helgteluky*.

Hölgytelek 'település Bodrog vm. Ny-i részén, Dávod és Szántó vidékén feketett, Dústelke határosa' 1341: *Holgheluk*, t. (Cs. 2: 201, Z. 1: 607), 1342: *Heulgteluk*, p. (Z. 2: 41), 1343: *Heugteluk* (Z. 2: 81). L. **Hölgytelke**.

Hölgytelke 'település Bodrog vm. Ny-i részén, Dávod és Szántó vidékén feketett, Dústelke határosa' 1340>348: *Helgteluky*, p. (Z. 2: 311), 1343: *Heugteluky*, p. (Cs. 2: 201, Z. 2: 81), 1344: *Helgteleke* (Cs. 2: 201). Alakváltozata **Hölgytelek**. **Hölgy** néven is említik.

Höltövény 'vár Brassó vidékén Brassótól É-ra' 1335: *Heltheuin*, castr. (Gy. 1: 830), 1344: *Holtuen*, castr. (EH. 487).

Hrabic(s) 'Bars vm.-ben Revistye határában említett patak' 1228: *Hrabich*, torr. (Gy. 1: 469).

Hrascány 'település Bars vm. Ny-i szélén Verebélytől É-ra' 1293: p. *Chraccan* seu Herestény (Gy. 1: 448). **Herestény** szlovák neve lehet.

Hrotló ? -patak 'Abaúj vm.-ben Széplak határában említett patak' 1327/378: patak *Chrothloupatak* vocatum (Gy. 1: 146).

Hrussó 'vár Bars vm. ÉNy-i részén a Zsitvától Ny-ra' 1293: *Horsov*, 1316: *Huruso*, 1317: *Hurusow*, 1323: *Hwrso* ~ *Hurussow*, 1326: *Horossow*, 1327/519: *Hwrusou* (Gy. 1: 448), 1343: *Hrwsow* (ÓMolv. 161), 1347: *Hurusou*, castr. (ComBars. 40, A. 5: 19–20).

(Hualen) kútja 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett kút' +1228/383/407: *Hualenkutha*, put., +1228/423: *Hualenkuta*, put. (Gy. 1: 273).

(Hucu) 'Csongrád vm.-ben a Tisza környékén lévő víz, Csany határában említik' 1075/+124/+217: *Hucu*, fl. (DHA. 216, Gy. 1: 881, 893). Esetleg azonos az **Ug-ér**-rel.

Huku-ér l. **Ug-ér**.

Hull 'település Bars vm. DNy-i részén a Zsitva mellett' 1290, 1342: *Hul* (Gy. 1: 449, A. 4: 291).

(Hulmuchi) 'Bereg vm.-ben Márok határában említett domb' 1299: *Hulmuchi*, montic. (Gy. 1: 541, 545). Talán a szomszédos **Helmech** település nevének romlott alakja lehet.

(Hunezeke) 'település Csongrád vm. középső részén Szentestől ÉK-re' 1332: *Hunezeke*, t. (Gy. 1: 906). GYÖRFFY *Üneshéke* alakban rekonstruálja (Gy. i. h.).

Hunyad 'település Bihar vm. DK-i részén a Körös mellett' 1317: *Hunad* ~ *Hunyad* ~ *Hodyina* (EH. 509), 1332-7/PR.: *Hunad*, v. ~ *Hunak*, v. (Gy. 1: 626).

Hutka 'település Abaúj vm.-ben Kassától DK-re, a Tarca bal partján' 1293/496: *Hwthka*, p., 1327/328: *Hutka* (Gy. 1: 92). Belőle vált ki **Felsőhutka**.

Hutyosz ? 'Bodrog vm.-ben Szekcső határában említett vízfolyás' [+1018-38]/[1173-96]>409: *Huthyozh* (DHA. 97), [+1018-38]/[1173-96]>412: *Hwthyoz*, flum. (DHA. 97, Gy. 1: 728) ~ *Hutyoz* (DHA. 97).

Ibafalva 'település Baranya vm. ÉNy-i részén' 1333: *Ibafalva* (Kázmér, Falu 259, F. 8/7: 253).

Ida I. 1. 'Abaúj vm. ÉNy-i részének nagyobb folyója, a Bódva bal oldali mellékvíze' 1247/331, 1278, 1319: *Yda*, fl., aqua (Gy. 1: 92-3, 133, 138-9), 1255, 1317, 1318, 1322>398, 1323/XIV., 1324, 1329/416: *Ida*, aqua, fl. (Gy. 1: 41, 74, 92, 94, 95, 98, 117, 139, 148), 1330: *Gida*, fl. (Gy. 1: 94). **Ida vize** néven is említik. Vö. **Holt-Ida**, **Ida (II.1.)**, **(II.2.)**, **Aranyida. II. 1.** 'település Abaúj vm. középső részén Szinától ÉNy-ra, az Ida folyó mellett' 1275, 1295/346/401, 1296>364 (MiskOkl. 23), 1300, 1319, [1319 k.], 1323/XIV., 1331, 1331/334, 1332, 1332-5/PR., *1334 (A. 3: 76), *1344 (Hanvay 60), 1340 (HOkl. 227), *1348 (A. 5: 204), *1350 (A. 5: 396): *Ida*, p., t., v., [1330 k.]: *Yda*, p. (Gy. 1: 92). **Nagy-ida** néven is említik. Korábban egységes birtokot alkotott **Ida (II.2.)** településsel, amely utóbb **Kisida** néven szerepel. Vö. **Ida (I.1.)**, **Aranyida**, **Idai nagyút. 2.** 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától DNy-ra, az Ida folyó mellett' 1280, 1280/329, 1300>420/XVIII., 1311/415>420, [1314 e.], 1323>358, 1324, 1325, 1330, 1332: *Ida*, p., t., v., 1323, 1324/325: *Idaa*, p. (Gy. 1: 92-3). **Kisida** néven is említik. Osztódásával alakult **Egyházás-** és **Fel-** vagy másként **Csirkeida**. Vö. **Ida (I.1.)**, **(II.1.)**.

Idai nagyút 'Abaúj vm.-ben Kassáról Gardon át Nagyidára vezető út' 1330: *Ydaynoguth*, via (Gy. 1: 53, 85, 93). Vö. **Ida (II.1.)**.

Ida vize 'Abaúj vm. ÉNy-i részének nagyobb folyója, a Bódva bal oldali mellékvíze' 1332: *Idawyse*, fl. (Gy. 1: 91). L. **Ida (I.1.)**.

Ignéc 'település Bereg vm. ÉNy-i határszélén' +?1248>393: *Ignech*, t. (Gy. 1: 541).

Igric 'település Borsod vm. DK-i részén Százdtól ÉNy-ra' +1237/[1237-42]: *Hirrich* [ɔ: *Hicrich*], v., 1339: *Hygrech*, v. (Gy. 1: 777). L. **Igrici**. → **Ne. | -i: Igrici** *1280: *Igrici*.

Igrici 'település Borsod vm. DK-i részén Százdtól ÉNy-ra' *1280, 1288: *Igrici*, t. (Gy. 1: 777), 1343: *Igricz* (Cs. 1: 172). Alakváltozata **Igric**.

ihar l. **juhar**.

Ika 'település Békés vm.-ben, helye ismeretlen' 1213/550, 1214/550: *Yca*, v., 1214/550: *Yka*, v. (Gy. 1: 508).

Iker-hegy 'Abaúj vm.-ben Telki határában említett hegy(ek)' 1341: ad duos montes *Ikurhig* ~ *Ikurhyg* (A. 4: 122-3) ~ -- *yrhig* (A. 4: 123).

Iklad ’település Bars vm. középső részén Győrödtől D-re’ 1298/350: *Iklod* (Gy. 1: 449).

Iklód ’település Bihar vm.-ben Várad mellett DNy-ra’ 1329: *Icloud*, p. (Gy. 1: 626).

Ikus → *Alikus*.

Ilosva ’település Bereg vm. DK-i részén Barankától DNy-ra, a Nagy-Ilosva patak mellett’ 1342/508//XVIII.: Makszem f. Thattamery Olachy de *Ilosva* (Gy. 1: 541). **Makszemháza** néven is említik. Vö. **Kis-** és **Nagy-Ilosva**.

Ilsán ’település Bodrog vm. ÉNy-i részén’ +1015/+158//403/PR.: *Ylsan*, v. (DHA. 73, Gy. 1: 720), +1018/+158//XV.: *Ilsad̂z*+1018/+158//XVII.: *Ilsay*, +1018/+158//XVIII.: *Ilsehai* (DHA. 73).

Ilsva ~ **Jolsava** ’település Baranya vm. DNy-i részén Nekcsétől Ny-ra’ +1228/383/407: *Jalsaua*, +1228/423: *Jalsana* [□: *Jalsaua*], 1258: *Ilsowa*, p. ~ *Ilsua*, p., 1281/364: *Ylsua*, t. (Gy. 1: 321).

Ilt□-tó ’halászhely Arad vm.-ben a Maros közelében Kapu és Szád között’ 1337: *Ilteuthow*, pisc. (Gy. 1: 176).

Ilye ’település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől D-re’ *1219/550: *Ylye*, v., 1327/589: *Ilie* ~ *Illie*, v., 1332–7/PR.: *Helye*, v. ~ *Eke*, v. (Gy. 1: 626), 1335: *Elia*, p. (ComBih. 86, Bánffy 1: 82), 1341: *Elya* (Gy. 1: 626) ~ *Ilye* (J. 262). K. FÁBIÁN szerint inkább a csanádi egyházmegye területén kereshető (VRH. 81: 291).

Imre → *Szentimre*.

Inad ’település Csanád vm.-ben, helye ismeretlen’ 1230: *Inad*, t. (Gy. 1: 859).

Ináncs 1. ’település Abaúj vm. DNy-i részén Forrótól D-re, a Hernád mellett’ 1271, 1329: *Inanch*, p., 1332–5/PR.: *Iuanch* ~ *Iwanch* ~ *Inans* (Gy. 1: 94). Már a XIII. században elkülönült **Ináncs (2.)** falutól. **Alináncs** néven is említik. **2.** ’település Abaúj vm. DNy-i részén Forrótól D-re, a Hernád mellett’ 1283/311: *Inanch*, p. (Gy. 1: 94). Később **Felináncs** és **Szentandrás (1.)** néven szerepel. Vö. **Ináncs (1.)**.

India 1. ’Abaúj vm.-ben említett föld, Hejce és Fony vidékén feketett’ 1323: *Indye*, t. (Gy. 1: 95). **2.** ’település Baranya vm. középső részén, Pécs közelében feketett’ [1290 k.]: *India*, [XIV.]/402: *Indya*, p. (Gy. 1: 318).

Ingó ’település Abaúj vm. K-i részén Szalánctól DK-re’ 1327: *Ingou*, t. ~ *Ingo*, 1327, 1327/436: p. Kalsa al. nom. *Ingow*, 1327/330: *Inkow* (Gy. 1: 101). L. **Kalsa**.

Inke ’település Bihar vm. ÉNy-i részén Derecskétől DNy-ra’ 1213/550: *Inka*, v. (Gy. 1: 627).

Ipolthlaka ’település Baranya vm. K-i részén Mohácstól D-re’ 1223>337: *Ipolthlaka*, 1328: p-em Feuldwaar nunc vocatam, quam abb. Saxardiensis *Ipolthlaka* vocari asserit, 1223>338: *Ipolthloka*, p., 1338: p. olim *Ipolthloka* et nunc *Feuldwar* (Gy. 1: 302), 1341: *Lypolthlaka* (Cs. 2: 484). L. **Földvár (II.4.)**.

Iráz ’település Bihar vm. Ny-i szélén a Köröstől É-ra’ 1214/550: *Yraz*, v., 1216/550, 1332–7/PR.: *Iraz*, v., 1220/550: *Iratz*, v., [1330 k.]: *Iraaz* | ~i 1332–7/PR.: Lad. sac. de v. *Iradsi* (Gy. 1: 627).

Irmó ’település Bács vm. középső részén Futaktól É-ra’ +1282/346: t. Herkulteleke al. nom. *Irmo* (Gy. 1: 222). L. **Herkulteleke**.

Irota ’település Borsod vm. É-i részén a Bódvától K-re’ 1320: *Irata*, m. ~ vadit ve. *Iratam* (Gy. 1: 777).

Irtvány 1. ’Abaúj vm.-ben Lác határában említett hely’ 1298: ad finem *vr Tuan* ~ *yrtuan* (Gy. 1: 116). GYÖRFFY egyik adata talán nyomdahiba lehet. **Kn.** 1330 (a Baranyavárhoz közeli Pályi, Baranya vm.): t-m suam per se purgatum *irtvan* dictam (Gy. 1: 355).

Iskolt 'Baranya vm.-ben Végbala határában említett folyóvíz' 1281: *Skalch* [ɔ: *Skalth*], aqua, fl. (Gy. 1: 249, 278), 1293: *Scalch*, 1349: *Iskolth*, fl., pisc. (Gy. 1: 278).

ispán → **Demeterispánlaka** 1337: *Demeterispanlaka*, **Ispán tava** +?1248>393: *Spanthoa*, **Olas(z)-ispántelke** 1330: *Ollasysponteke*.

Ispán tava 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett állóvíz' +?1248>393: *Spanthoa*, stag., 1282/379: *Spantoa*, stag. (Gy. 1: 537).

Istring(-) l. **Isztring(-)**.

István → **Ern(y)fiaistvánpályija**, **Szentistván**.

Iszer□ 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DNy-ra' 1305>372: *Izereu*, p. ~ *Izerew*, t. (Gy. 1: 354). **Iszerőfeje** néven is említik.

Iszer□**feje** 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DNy-ra' 1192/374/425: *Scereufey*, v. (Gy. 1: 354). L. **Iszerő**.

(D)szró 'település Baranya vm.-ben' [1177]/500 k.: *Scro*, pr., 1191 [ɔ: 1251]: *Ztro*, v. (Gy. 1: 318).

Isztebne I. 1. 'Árva vm.-ben Isztebne település határában említett patak' 1316: *Iztebna*, fl. (Gy. 1: 196). Vö. **Isztebne (II.1.) II. 1.** 'település Árva vm.-ben Árva várától DNy-ra' 1316: *Iztebna*, p. (Gy. 1: 196). Vö. **Isztebne (I.1.)**.

Is(z)tring 'település Borsod vm. középső részén Miskolctól D-re' 1319: *String*, v., 1324: *Iztreng*, p. (Gy. 1: 777), 1339/356: *Iztringh*, p. (A. 3: 539). Vö. **Isztring-völgy**.

Is(z)tring-völgy 'Borsod vm.-ben Isztring település környékén említett völgy' 1339/356: *Iztringwlg*, vall. (A. 3: 540). Vö. **Isztring**.

Itelaka 'település Arad vm.-ben Arad vára mellett ÉNy-ra' 1343>377: p. *Itelaka dicta*, que nunc Mykelaka nominatur (Gy. 1: 181). L. **Mikelaka**.

Itkere ? 'a Kurca mellékága Csongrád vm.-ben' 1332: *Hytkere*, fl. (Gy. 1: 881, 904).

Itód 'település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen' 1198 P./PR.: *Ytoud*, v. (Gy. 1: 720).

Iván 1. 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól É-ra' 1296/324: mg. Jo. f. c-is *Jovancha de Jovan*, 1332–7/PR.: *Johan* (Gy. 1: 319), *1341, *1342: *Iwan* (Cs. 2: 492, A. 4: 130, 213, Z. 2: 45–6), 1342: *Juan* (Z. 2: 49, Cs. 2: 492), *1350: *Ivan* (Z. 2: 416). **2.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉK-re' 1332–5/PR., 1335: *Iwan*, p., 1335 (A. 3: 168), 1340: *Iuan*, p. (Gy. 1: 319). **3.** 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Sajó közelében, Kazától D-re' +1237/[1237–42]: *Ywan*, pr. (Gy. 1: 777). → Vö. még **Szentiván**, **Szentivánkeszi**.

Iváncs 'település Arad vm.-ben Lippától Ny-ra' 1334/PR.: *Iwanch* (Gy. 1: 179). L. **Ivánháza**.

Ivánháza 'település Arad vm.-ben a Maros mellett, helye közelebről ismeretlen' [1077–95]>347: *Iuanhaza*, p., v. (DHA. 309, Gy. 1: 179). Lehet, hogy azonos **Iváncs** településsel, mivel Szódivel és Zábránnal együtt szerepel (i. h.).

Ivánka l. **Ivánkafalva**.

Ivánkabánháza 'település Bihar vm. É-i határánál Nagymihálytól É-ra' 1321: *Joankabanhaza*, p., 1329/358: *Iwankabanhaza*, p. (Gy. 1: 597).

Ivánka(falva) 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől D-re, az Ér és a Berettyó között' [1291–94]: in v. *Ivanka* f-i *Odun*, [1291–94]: *villa Ivance*, 1332–7/PR.: *villa Iuanka* (Gy. 1: 627). **Ivánkaháza** és **Negyvenszil** néven is említik.

Ivánkaháza 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől D-re, az Ér és a Berettyó között' 1332–7/PR.: *Yohankahaza* (Gy. 1: 627). L. **Ivánkafalva**.

Ivánosd l. **Jánosd**.

Ivános foka 'Bács vm.-ben Sebesszeg határában említett hely' 1308: *Ivanusfuka* (Gy. 1: 232).

Ivános(i) l. János(i).

Ivánostelke l. Jánostelke.

Izbégszend 'település Abaúj vm. középső részén Forrótól ÉK-re' [1290 u.]: *Izbigsend ~ Izdigscend*, p. (Gy. 1: 144). L. **Szend (1).**

Izbold 'település Baranya vm. K-i részén, Lippó határosa' 1330: *Izbod*, 1335, 1336 (Z. 1: 488–9), 1338 (Z. 1: 542), 1339 (Z. 1: 556–7), 1343 (Z. 2: 72–5): *Izbold*, p., t. (Gy. 1: 319), 1335, 1336, 1338: *Yzbold* (Cs. 2: 492, Z. 1: 478, 482, 486).

Izra 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában lévő tó, belőle ered a Kolbása patak' 1270/272: *Isra*, stag. (Gy. 1: 40, 82).

Izsáka 'település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól D-re' 1332–7/PR.: *Isaca*, v. ~ *Isaka*, v. ~ *Ysakyl*, v. (Gy. 1: 692), 1338: *Isaka* (J. 390). **Izsolaka** néven is említik.

Izsép 'település Baranya vm. K-i részén Danóc mellett, a Dunánál' 1247: *Ysep*, t., v., 1258, 1261/262, 1262: *Isep*, t., 1332–5/PR.: *Prisep ~ Yeph* (Gy. 1: 319), 1341: *Yzeph* (Cs. 2: 492, A. 4: 130), 1342: *Ysyp* (A. 4: 213).

Izsépsemse 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Kassa és Jászó között' 1324>360: *Isepzemse*, p. (Gy. 1: 138). L. **Semse**.

Izsér 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén' 1208/395: *Izur* (Gy. 1: 720).

Izso 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől DNy-ra' *1233: eccl. de *Ysou* (Gy. 1: 620). L. **Gyán (3).**

Izsolaka 'település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól D-re' 1322/338: *Ysowlaka*, p. (Gy. 1: 692). L. **Izsáka**.

Jád 'település Beszterce vidékén Besztercétől ÉK-re, a Beszterce folyó mellett' 1311: *Jood*, 1311, 1341: *laad* (EH. 577), 1311/314, 1334 (A. 3: 92), 1341 (EH. 577): *Jaad*, 1331, 1332: *Jad*, v. (Gy. 1: 561). **Venatio** néven is említik.

Jagodna 'település Baranya vm. DNy-i részén Nekcsétől K-re' 1350: *Jagodna*, p., t. (Gy. 1: 320, A. 3: 352–3, 358). L. **Jagodnik**.

Jagodnik 'település Baranya vm. DNy-i részén Nekcsétől K-re' 1321: *Yagodnik*, v. (Gy. 1: 320). Alakváltozata **Jagodna**.

Jakab → **Patkányjakab, Szentjakab**.

Jakabfalva 'település Bács vm.-ben, talán Becse vidékén feketett' 1341/342/353: *Jacabfolwa* (Str. 3: 409, Iványi 4: 22, 50).

Jakabfölde 'település Bács vm.-ben Drág és Futak környékén' 1322/354: *Jacabfewlde*, p. (Gy. 1: 239). L. **Szölősjakabfölde**.

Jákófalva 'település Borsod vm.-ben a Szuha patak mellett' 1299/406: contra *Jakow rufum f-m Sebi de valle Zuha*, 1299/XIV.: *Jakowfalua* (Gy. 1: 778).

Jákó vejsze 'Bereg vm.-ben Adony és Galgó határában említett hely' 1342: *Jakoueze*, loc. (Z. 2: 36).

Jánd 'település Bereg vm. DNy-i részén a Tisza mellett' *1217/550: *Jond*, v. (Gy. 1: 542). K. FÁBIÁN biztos azonosításként *Iond* alakban közli az adatot (VRH. 82: 296).

Jánok 'település Abaúj vm. Ny-i részén az Ida folyó mellett' 1285>366/369, 1320>347, 1320>382: *Ianuk*, p., 1302/390, 1317, 1319, 1323/390, 1323>398, 1332–5/PR., 1345 (A. 4: 508): *Januk*, p., t., v.,

1302>398, 1307>398, 1317>398, 1321>398, 1322>398, 1331>398: *Ianok*, p., t., 1318>398: *Janok*, p., 1332–5/PR.: *Janoc* ~ *Jenk* (Gy. 1: 95).

János 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett erdő' [1230]/231: *Yanus*, s. (Gy. 1: 237).

János fája néven is említik. → Vö. még **Szentjános**.

Jánosd ~ **Ivánosd** 'település Bihar vm. D-i részén Szalontától ÉK-re' 1203/342//477: *Janosd*, 1213/550, 1219/550: *Ianust*, v., [1291–94]: *Janusd*, 1300>338, 1340 (J. 264): *Iwanusd*, p., 1332–7/PR.: *Iwanusd*, v. ~ *Jouanusd* ~ *Iuansd* (Gy. 1: 627), 1338, 1344: *Jwanusd*, p. (EH. 516), 1340: *Juanusd* (Mező, Patr. 192, AOklt. 24: 110, Ortway, Egyh. 2: 569) | ~i 1332–7/PR.: Paul de v. *Iuanusi* (Gy. 1: 627).

János fája 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett erdő' [1230]/231: *Yanusfaya* (Gy. 1: 237). L. **János**.

Jánosi 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra' 1317, 1319: *Janusy*, v. (Gy. 1: 96). L. **Jánostelke**.

János(i) ~ **Ivános(i)** 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától É-ra' 1321: Dem. sac. de *Ivanosy*, 1332–5/PR.: Dem. sac. B. Elyzabeth de *Johann* – – – ~ Dem. de *Yuaris* [ɔ: *Yuanus*] (Gy. 1: 542).

János- ~ **Ivánostelke** 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra' 1280/328: *Janustelky*, t., v., 1328: *Iwanustelky*, p., 1328/406/413: *Janustheleke*, t., 1329/406: *Iwanustheleke*, p., v. (Gy. 1: 96).

Jánosi néven is említik.

Jára 'település Csanád vm. középső részén Csanádtól DK-re' 1232, 1330: *Jara*, t., v., 1332: *Jaza* [a z javítva] (Gy. 1: 859).

Járó-fok 'Baranya vm.-ben Becsej és Beszter határában, a Dráva vidékén említett hely' 1349: *Jaroufuk* (A. 5: 281).

Járom 'település Békés vm. É-i részén Szeghalomtól É-ra' 1217/550: *Iarun*, v., 1222/550: *Jarū*, v. (Gy. 1: 508).

Jásznó 'Bereg vm.-ben a lónyai uradalom határában említett patak' 1270/272>393: *Jaznou*, 1270/272/476: *Jaznov*, 1270/272//580: *Jaznow*, riv. (Gy. 1: 544).

Jászó 'település, vár, monostor és uradalom Abaúj vm. ÉNy-i részén a Bódva mellett' +1243/295: *Jaszou*, civ., +1243/295, 1251, 1255, 1255/295, 1262, 1266/283, [1268 ?]/275/278, 1271, 1274, 1275/278, 1277/337, 1278, 1290, 1294/358 (H. 8: 345), 1303, 1303/492, 1307, [1310 k.], 1314, 1316>338 (Csáky 1: 76), 1318 (A. 1: 483–4), 1323 (Sztáray 1: 45), 1324, 1325, 1331>358 (Sztáray 1: 70), 1334 (Károlyi 1: 95), 1336 (Z. 1: 493), 1336 (A. 3: 269–70), 1337 (A. 3: 339), 1339 (A. 3: 595), 1341 (Sztáray 1: 161), 1342 (Z. 2: 26–7), 1344 (Z. 2: 106), 1344>346 (Abaffy 6), 1347 (Z. 2: 279), 1347 (Sztáray 1: 203), 1349 (A. 5: 284): *Jazou*, v., 1243/335, 1256, 1262, 1263 (Kállay 1: 5), +1263/+264, 1263/270, +1264, 1270, 1274>430, 1275, 1284, 1286, 1290, 1291, 1293/347, 1297 P., 1298, 1299, 1300, [XIV. eleje], 1316>338 (Csáky 1: 75–6), 1317, 1317>398, 1319, 1320, 1325 (Egri-EgyhLev. 34), 1329, 1330, 1331, 1332, 1339 (A. 3: 567), 1340 (A. 4: 13), 1341 (A. 4: 113), 1344 (Str. 3: 537), 1346 (Z. 2: 215, 219–20), 1346 (A. 4: 580, 582), 1347 (A. 5: 122): *Jazow*, p., 1245/423, [1272–90], 1277/308, 1284, 1284/361, [1290–300], 1294 (RegArp. 3971, HÁO. 52), 1300, [1302–4], 1303, 1309, 1318, 1330/385/392, 1343 (A. 4: 326), 1347 (A. 5: 53, 55, 79), 1347 (Sztáray 1: 199, 201, 203): *Jazo*, p., 1246: *Yaszov*, 1249, 1294/XV., 1320/633: *Jasow*, 1261: *Jasou*, [1262–70]: *Jascov*, [1267], 1278, 1286, [1300 k.], 1307, [1309–30], 1310, [1310 k.], 1311, 1312, 1314, 1317, 1320, 1321, 1322:

Jazov, 1272, 1312: *Yazo*, [1272–90]: *Iazou* ~ *Jasco* ~ *Jaso*, 1280: *Iassou*, 1284, 1318: *Yazou*, 1286: *Iazo* (Gy. 1: 96–8), 1286/XIX. eleje: *Jassow*, v. (Csáky 1: 18), 1289/XVIII.: *Jaszow*, [1291–93]: *Jazu*, 1298: *Iasove*, 1303: *Azow* [ɔ: *Jazow*], 1308/PR.: *Jossa*, 1309/PR.: *Gesso*, 1320/633: *Jasov*, 1332/333/338: *Jasso*, 1332–5/PR.: *Aso* (Gy. 1: 96–8), 1340: *Jazzow* (Z. 1: 585). Vö. **Jászói-havasok**.

[Jászói-havasok] 'a Fekete-erdő Szomolnok és Jászó közötti része Abaúj vm.-ben' 1286: in radice *alpis Jazov* (Gy. 1: 40). GYÖRFFY a latin kifejezést tulajdonnévnek tekinti. Vö. **Jászó**.

Jávor 'Bereg vm.-ben Ilosva és Bilke határában említett hegy' 1338/339: *Juuar*, mo. (Gy. 1: 533), 1341/342//XVIII.: *Januar* [ɔ: *Jauuor*], mo. (Gy. 1: 541).

jegenye +1262/XIV. (Koksó, Abaúj vm.): a-es il. et *jegenye* (Gy. 1: 113) | 1323 (Harkány, Baranya vm.): *jegune*, a. (Gy. 1: 312). → **Ne. jegenyefa** 1338: *Yegenefa*.

jegenyefa 1338 (a Danóc melletti Földvár, Baranya vm.): *Yegenefa*, a. (Gy. 1: 302).

Jenke 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Miskolctól DK-re' [1320 k.]: *Junce* (?), 1329: *Jenke* (Gy. 1: 778).

Jen **1.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Mohácstól ÉNy-ra' 1093/[1190]>338 (DHA. 287), 1280, [1280]/280, 1280/281, 1281, 1283, *1330, 1331, 1338 (A. 3: 485), 1339 (A. 3: 521–4), 1342 (Cs. 2: 493, A. 4: 182): *Jeneu*, p., t., 1093/[1190]>338 (DHA. 286), 1283, 1331: *Jenew*, p., 1318: *Iheno*, p., 1332–5/PR.: *Hynew* (Gy. 1: 320). **2.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől Ny-ra' 1214/550: *Ieneu*, v. (Gy. 1: 628), 1347, 1347/349: *Jeneu*, p. (Bánffy 1: 142–5, 152–3). **3.** 'település Bihar vm. középső részén Telegdtől Ny-ra' 1236: *Ienev*, t. ~ Zeguenozo pertinet *Ieneunec*, 1256/284/572: *Jeneo*, p., v., [1291–94]: *Jeneu*, v., 1332–7/PR.: *Jenev*, v. (Gy. 1: 628). **4.** 'település Bodrog vm. Ny-i részén, Szőlős határosa' 1255: *Jeneu*, t. (Gy. 1: 720). **5.** 'település Csanád vm. középső részén a Maros jobb partján, Csanádtól ÉK-re' 1230: *Yeneu*, v. (Gy. 1: 860).

Jeszene 'Árva vm.-ben Kubintól D-re említett hely' 1347: *Jeszene* (ComArv. 21). L. **Jeszenova rétje**.

Jeszenova rétje 'Árva vm.-ben Kubintól D-re említett hely' 1322/XVI.: *Jeszenovaréthe*, 1323/324: *Jeszenowa rite* (Gy. 1: 196). **Jeszene** néven is említik.

Jéty 'település Borsod vm. középső részén Dédes várától É-ra' 1281, 1281/XVIII. (MiskOkl. 17–8): *Jegheu*, 1282: *Jeetheu*, t. (Gy. 1: 778). **Jétyőfő** néven is említik.

Jéty   'település Borsod vm. középső részén Dédes várától É-ra' [1317–42]>XVI.: *Jeteofü*, p. (Gy. 1: 778). L. **Jétyő**.

jó → **Berek-jó** ~ **Berettyó** 1213/550: Beruchyo, **Berek-jó vize** 1334: Berekyovize, **Hájó** ~ **Hév-jó** 1249: Hewyo, **Hejő** ~ **Hév-jó** [1200 k.]/896-ra: Heuyou, **Hejő-tő** ~ **Hév-jó-tő** 1261/271: Heuiotheu, **Hejő vize** ~ **Hév-jó vize** 1261/271: Heuiouize, **Két-jó köze** 1246/348/408: Kethyoukyzi, **Külső ? -Berek-jó** 1275/347: Kyssoberiky, **Sajó** ~ **Só-jó** 1228/378: Souyou.

Jobbágy 'település Bodrog vm. ÉNy-i szélén' 1320, 1321, 1321/330: *Jobag*, v. (Gy. 1: 720). → **Ne. Jobbágytelek** 1322/323/783: *Jobagyteluk* | **-i: Jobbágyi** 1229/550: *Iobagi*.

Jobbágyi 'település Bihar vm.-ben, az Ér mellékén Gyapoly vidékén feketett' 1229/550: *Iobagi*, pr. (Gy. 1: 628).

Jobbágytelek 'település Bács vm. ÉNy-i részén, Tapolca környékén feketett' 1322/323/783, 1323/783: *Jobagyteluk*, t. (Gy. 1: 222).

Jób hossza 'Bodrog vm.-ben Tóti határában említett halastó' 1326/353: *Jobhozya*, pisc. (Gy. 1: 731).

Jofa 'kolostor Bihar vm.-ben Váradtól K-re, Fugyi határában' 1325>520 k.: *Jwfa* (Gy. 1: 628).

Jofamez 'település Bihar vm. K-i részén, Berténytől D-re feketett' 1264/298/572, 1298/572: *Jofamezew*, m., p. (Gy. 1: 628).

jog → **Szentjog**.

Jóka 'település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől É-ra, a Zsitva bal partján' 1229: *Jovka*, t. ~ *Jovca*, t., 1265, 1293: *Ioka*, v., *1332/PR.: *Joca* ~ *Seca* (Gy. 1: 449).

Jolóc 'település Abaúj vm. K-i részén, Radvány és Vily határosa' 1270/272: *Jolouch*, t. (Gy. 1: 100). 1332-től **Vitány (1.)** szerepel a helyén.

Jolsava l. **Ilsva**.

Jószás 'Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra a Körösből kiágazó, talán a Berettyóval egyesülő vízfolyás' (vö. Benkő, NT. 141–2), [1200 k.]/896 u.-ra: *Jouzas*, fl., +1214/334: *Jozes* (Gy. 1: 570, 643).

Juahon malákája 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett hely' +1228/383/407: *Iuahonmalakaya*, lac., +1228/423: *Juahunmakalia* (Gy. 1: 273).

juh → **Fejérjuh** ? +1256: *Feyeryuh*, **Juh-tó** 1332: *Juhtou*.

juhar 1296/324 (Fülöpfölde, Baranya vm.): *yhor*, a. (Gy. 1: 304), 1347 (Zala és Bodolya, Baranya vm.): *ihor*, a. (A. 5: 89). → **Ne. juharfa** 1313: *Ihorfa*.

juharfa 1313 (Szentegyed, Baranya vm.): *Ihorfa*, a. ~ *Ihorpha*, a. (Gy. 1: 385), 1347 (Zala és Bodolya, Baranya vm.): *ihorfa*, a. (A. 5: 89).

Juh-tó 'Csongrád vm.-ben Sajt és Szentés közös határában említett halastó' 1332: *Juhtou*, pisc. (Gy. 1: 900, 904).

Jürke körtvélye 'Baranya vm.-ben a Pécsről DK-re lévő Szentlászló határában említett fa, határjel' 1295/403: *Yurkekurtuveli*, a. piri ~ *Yurkekurtuvele*, m. ~ *Jurke Kurtuveli*, a. piri ~ *Jurkekurtuvly*, m. (Gy. 1: 389).

Kabala 'település Bihar vm.-ben, helyét nem ismerjük, esetleg Telegdtől ÉNy-ra fekkent' +1214/334: *Kabala*, t. (Gy. 1: 629).

(Kabalak...) 'Abaúj vm.-ben Kolbása határában említett hely' 1350: *Kabalak[...]*, loc. (A. 5: 421).

Kabol 'település Bács vm. DK-i részén Péterváradtól DK-re' *1276/641: *Caboli*, 1301, 1308, XIV./[1325]-re: *Kobol*, 1303/329, 1308: *Kobul*, v., 1316/418: *Kabwl* (Gy. 1: 222).

Kabola 'település Bereg vm.-ben a Szernye folyó mellett, helyét közelebbről nem ismerjük' 1321: *Kobula*, p. (Gy. 1: 542).

Kács I. 1. 'Borsod vm.-ben Kács falu határában említett vízfolyás' 1339: *Kaach*, fl. (Sztáray 1: 156). Vö. **Kács (II.2.). II. 1.** 'település Baranya vm. DK-i részén a Dráva közelében' 1323: t-e ... mg-i Laur-i *Kaach* vocate (Gy. 1: 321). L. **Kácsfalva. 2.** 'település és monostor Borsod vm. középső részén a Nyárágy forrásvidékénél' [1200 k.]/896-ra: *Casu*, loc., 1248/326, 1292/372/380, 1297, 1332–5/PR., 1348 (A. 5: 208): *Kach*, p. (Gy. 1: 778), 1347: *Kach* alias Darocz (Cs. 1: 173), 1292/310: *Cach*, 1317/318, 1339 (Cs. 1: 173, Sztáray 1: 155–7), 1347 (A. 5: 21): *Kaach*, 1332–5/PR.: *Rac* | ~i 1268: mon. de *Kachy* (Gy. 1: 778). Egyes részeit **Al-** és **Felkács** néven is említik. Kácsot és Alkácsot néhány esetben a szomszédos **Daróc (3.)** településsel is azonosnak mondják. Vö. **Kács (I.1.)**.

Kacsád 'település Borsod vm. DNy-i részén Szihalom környékén' 1284/299: *Kachad*, p., t. (Gy. 1: 779).

Kácsfalva 'település Baranya vm. DK-i részén a Dráva közelében' 1323, 1347: *Kachfolua*, p. (Gy. 1: 321, Z. 2: 288, 290), 1347: *Kachfalua*, p., v. (Cs. 2: 493, Z. 2: 284, 288, 290, Kázmér, Falu 281) ~ *Kathfolua*, p. (Z. 2: 288). **Kács (II.1.)** néven is említik.

Kacsusz ? 'település Abaúj vm. Ny-i részén az Ida folyótól D-re' *1272/303: *Kachuz*, 1319/494: *Kathun* [ɔ: *Kachuz*], p., v. (Gy. 1: 100).

Kadrassó 'település Arad vm. K-i részén Kapu és Szád környékén' 1337: *Kadrassou*, p., 1340: *Kadrassou* ... que al. nom. Kereztyenkenezhaza vocatur (Gy. 1: 175). L. **Kereszténykenézháza**.

Kágya 'település Bihar vm. ÉK-i részén Székelyhídtól D-re, az Ér mellett' 127[8], 12[7]8/309, [1285 k.], [1291–94], 1321, 1332–7/PR.: *Kaga*, v., [1285 k.]: *Caga*, v. (Gy. 1: 629). Egyik részét **Kágyaegyház** néven is említik.

Kágyaegyház 'település Bihar vm. ÉK-i részén Székelyhídtól D-re, az Ér mellett' 1327: *Kagia eghazas*, v. (Gy. 1: 629). L. **Kágya**. Inkább írásbeli forma lehet, amely *Egyházaskágya* nevet takar.

Kajánd 'település Bodrog vm. Ny-i részén Garától D-re' 1290, 1291, 1304, 1309/412, 1323, 1327, 1332, 1344 (Z. 2: 133), 1347 (Z. 2: 241): *Kayand*, p., t., 1332: *Kayant* (Gy. 1: 720), 1340: *Kaiand* (Z. 1: 587), 1347: *Kairand* (A. 5: 36).

Kajata 'település Abaúj vm. K-i részén Füzértől DK-re' 1270/272: *Koycha* [□: *Koytha*], v., 1332–5/PR.: *Caheta* ~ *Quaheta* ~ *Kazica* (Gy. 1: 101).

Kakara 'Bodrog vm.-ben Tóti határában említett halastó' 1301: *Cakara*, pisc., 1326/353: *Ka[kara]*, pisc. (Gy. 1: 731).

Kakaszeg 'település Békés vm. Ny-i részén Szarvashalomtól D-re' 1326: *Kakazeg*, p. (Gy. 1: 508).

Kakat I. 1. 'Bodrog vm.-ben a Duna menti Asszonyfalva határában említett halastó' 1307: *Kokoth*, pisc. (Gy. 1: 708), 1336: *Kacoh*, pisc. (H. 4: 157), 1336, 1338: *Kokoch*, pisc. (Iványi 4: 29, H. 4: 164).

II. 1. 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől DK-re' 1219/550: *Cocot*, v., 1220/550: *Cokot*, v. (Gy. 1: 634), 1299>322: *Kokoth* (A. 2: 30, RegArp. 4252), 1332–7/PR.: *Kakat*, v. ~ *Kokot*, v. ~ *Kathoch* (Gy. 1: 634), 1336: p. *Kokath* vocatam alio nomine Rubyn (J. 280, ComBih. 187, A. 3: 247–8), 1344: *Kokath* (A. 4: 414). L. **Rubin. 2.** 'település Bodrog vm. K-i részén Zentától Ny-ra' 1224/291/389: *Kokot*, v. (Gy. 1: 721). **3.** 'település Bodrog vm. DNy-i részén Hajszentlőrincből K-re' 1280: *Kokot*, t. (Gy. 1: 721). **4.** 'település Csanád vm.-ben, talán Padvé környékén feketett' 1274>340: *Kokoth* (Gy. 1: 860).

Kakucs 'település Bihar vm.-ben Várad mellett Ny-ra' 1329: *Kacus*, p. (Gy. 1: 629), 1343: *Kakuch* (Cs. 1: 611). Vö. **Kakucs utca**.

Kakucs utca 'bizonyára a közeli Kakucs felé vezető utca Váradon Bihar vm.-ben' 1344: de vico *Kakuch-ucza* ~ in eodem vico *Kakuch* (J. 383, F. 9/1: 234–5). Vö. **Kakucs**.

Kalacsna 'település Bars vm. ÉNy-i részén a Nyitrától D-re' 1293: *Kolechna*, t., 1327/519: *Kulucha*, v. (Gy. 1: 449).

Kalán kőróse 'a Bor-Kalán nem erdeje Csongrád vm.-ben Alpártól ÉNy-ra' 1266: *Kalanguerusy*, s. (Gy. 1: 897). Összefügg **Kőrös (II.2.)** település nevével.

Kalenda-víz 'Bihar vm.-ben a Váradhoz közeli Micske határában említett víz' +1214/334: *Kalenda wyz*, loc. (Gy. 1: 643). Alakváltozata **Kalenda vize**.

Kalenda vize 'Bihar vm.-ben a Váradhoz közeli Micske határában említett víz' +1214/334: *Kalenda wyze* (Gy. 1: 643). L. **Kalenda-víz**.

Kalepod ? 'Békés vm.-ben Maró határában említett hely' 1295: *Qualepod* (Gy. 1: 510).

Kálica 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett hely' +?1248>393, 1282/379: *Kalicha*, nemusc. (Gy. 1: 537).

Kálista 'Baranya vm.-ben Franceusföldre határában említett hely' 1296/346/408: *Kalista*, foss., fov. (Gy. 1: 303).

Káliz út 'Bodrog vm.-n keresztül, Pályitól Bükeden át Szegedig húzódó országos jelentőségű út' (vö. Gy. 1: 703) [+1077–95]>+158//403/PR.: *Kaluzwt*, [+1077–95]>+158//XV.: *Kalwzum* [□: *Kalwzutu*] ~

Kaluzutu (DHA 78, Gy. 1: 708) ~ *Kaluzun* (DHA. 78), [+1077–95]>+158//XVII.: *Saluzun*, 1208/395: *Caluzutu*, via (Gy. 1: 714).

Kálló ’település Borsod vm.-ben a Szuha patak mellett’ 1317, 1319: *Carlou*, v. (Gy. 1: 779). → Vö. még **Kék-Kálló**.

Kálna ’település Bars vm. középső részén Bars várától D-re, a Garam jobb partján’ *1209 P.: *Kalon*, v., 1286/XVI., 1290/322, 1298, 1299, 1306, 1322/374, 1324: *Kalna*, t., v., 1332/PR.: *Colua* ~ *Calya* | ~i 1283: c. Mich. f. Mich-is de *Kalnay*, [1298]: Mich. f. Mich-is de *Kalnany* (Gy. 1: 449).

Kalocsa ’település Bodrog vm. K-i részén Zentától D-re’ 1320: c-i Helie ... et f-is suis ... Petro, Lad-o et Kalacha (Gy. 1: 720), 1321: *Kalacha* (Gy. 1: 721).

Kalodva ’település Arad vm.-ben Lippától ÉNy-ra, a Maros révjénél’ 1308>520 k., 1332>520 k.: *Kalodwa*, 1333–5/PR.: *Galadua* ~ (*G*)*aladna* ~ *Haladua* (Gy. 1: 179).

Kalota ’település (és táj) Bihar vm. DK-i részén a (forrásokban csak később szereplő) Kalota patak vidékén’ 1213/550 (VRH. 84: 312, EO. 1: 49), 1256/284//572, 1296 (RegArp. 4054, EO. 1: 547), 1319/414/XVI., 1332–7/PR.: *Kalatha*, 1214 (EH. 207), *+1297 (RegArp. 4099, EO. 1: 559): *Kalotha*, [1260–70], [1291–94], 1296, 1319/320, 1332–7/PR.: *Kalata* (Gy. 1: 629), +1275/XIX.: *Kalota* (EO. 1: 338), 1332–7/PR.: *Kolatha* (Gy. 1: 630), 1344, 1349: *Kalacha* (HazOkm. 3: 153, ComBih. 67, A. 5: 289).

Kalpi-bérc ’Borsod vm.-ben Omány határában említett hely’ 1301/378: *Kalpi berch* (BorsOkl. 141).

Kalsa ’település Abaúj vm. K-i részén Szalántól DK-re’ 1270/272: t-e cruciferorum *Kolse* vocate, 1321: *Galsa*, t., 1327, 1327/436: p. *Kalsa* al. nom. Ingow, 1327/330, *1332, *1332 (A. 2: 586): *Kalsa* (Gy. 1: 101). Bár **Ingó**-val azonosnak mondják, a határjárásból úgy tűnik, hogy két birtokról van szó (Gy. i. h.).

Kaltren ’település Bars vm. ÉK-i részén Mocsár falu vidékén’ 1340: *Kaltrin*, p., v. (Str. 3: 374, 376, ComBars. 44), 1344: *Calthrin*, v. (Str. 3: 540, ComBars. 44) ~ *Caltryn* ~ *Kaltryn* (Str. 3: 541).

Kamarás ’település Bács vm.-ben, helye ismeretlen’ 1198/PR.: *Cameras* (Gy. 1: 223).

Kamunuska pataka ’Borsod vm.-ben Tardona határában említett patak’ [1240]: *Kamunuska potoka* (Gy. 1: 810). KISS LAJOS *Kamunusna* formában olvassa (TörtVizsg. 126).

Kamut ’település Békés vm. középső részén Békéstől ÉNy-ra’ 1295/423: *Kamawlth*, t. (Gy. 1: 508). Vö. **Kamut-ér**.

Kamut-ér ’Békés vm.-ben Kamut és Murul határában említett patak’ 1295/423: *Kamawlther* (Gy. 1: 508, 510) ~ *Gamother* (Gy. 1: 510). Vö. **Kamut**.

Kán ’település Baranya vm. É-i részén Pécestől ÉNy-ra’ *1226>365: *Kean*, v. (Gy. 1: 321). BENKŐ a Dráván túl fekvő baranyai településsel azonosítja, s az adatot csakis az átírat idejére vonatkoztathatónak tartja (ÓmNyT. 98).

Kánásfölde l. **Kányásfölde**.

(Kanduis) ’Baranya vm.-ben Kopács határában említett állóvíz’ 1212/397/405: *Kanduis*, stag. (Gy. 1: 328).

Kanizsa I. 1. ’Bodrog vm.-ben Kanizsa településnél a Tiszába ömlő patak’ [1093–95]: pr. est super Tisciam in introitu *Cnesa* (DHA. 301, Gy. 1: 721), 1237: in introitu *Kenesna* [ɔ: *Kenesa*] cum Ticia (Gy. 1: 721). Vö. **Kanizsa (II.2.)**, **Kanizsa töve. 2. ?** ’Csanád vm.-ben Buolon említett halastó’ 1274>340: *Tanisa* [ɔ: *Canisa*], pisc. (Gy. 1: 849). **II. 1.** ’település Bodrog vm. ÉNy-i részén’ +1015/+158//403/PR.: *Kynesa* (DHA. 73, Gy. 1: 707), +1015/+158//XVII.: *Knyeza* (DHA. 73). L. **Asszonyfalva (1.) 2.** ’település Bodrog vm. K-i részén, fontos révhely a Tiszán’ [1093–95] (DHA. 301): *Cnesa*, pr., [1093–95]>1228 (DHA. 296), 1222, 1226, 1262: *Knesa*, pr., [1200 k.]/896 u.-ra, 1237,

[1237–40]: *Kenesna*, pr., t., 1335: *Canysa*, v. (Gy. 1: 721). Vö. **Kanizsa (I.1.), (II.3.). 3.** ’település Csanád vm. Ny-i részén, fontos révhely a Tiszán’ [1200 k.]/896 u.-ra: Tysciam in *Kenesna* transnavigaverunt, [1237–40]: pr. *Kenesna* ... usque ad portum ubi transitur per Tyciam, *1326, 1333–5/PR., 1340 (Z. 1: 590): *Kanisa*, 1337: *Kanysa*, [XIV.]/1003-ra: *Canysa* (Gy. 1: 868). A vele szemben lévő Bodrog vm.-i **Kanizsa (II.2.)** településtől elkülönítve **Révkanizsá**-nak is nevezték. **4.** ’monostor és település Csanád vm. Ny-i részén a Harangod és a Tisza között’ 1237: abb-es de mon-is ... de *Kinisa*, +1256: *Kenysa*, mon., 1274>340: *Kanysa* (Gy. 1: 860). L. **Kanizsamonostora**.

Kanizsamonostora ’monostor és település Csanád vm. Ny-i részén a Harangod és a Tisza között’ +1247/+284/572: *Kenzezumunustura*, 1340: *Kanysamunustura*, p. (Gy. 1: 860). **Kanizsa (II.4.)** és **Monostoroskanizsa** néven is említik.

Kanizsa töve ’a Kanizsa patak torkolata Bodrog vm.-ben’ [1237–40]: *Kenesatue* (Gy. 1: 721). Vö. **Kanizsa (I.1.)**.

Kány 1. ’település Abaúj vm. Ny-i részén az Ida folyótól D-re’ 1319/494: *Kaan*, p., v., 1332–5/PR.: *Kan* (Gy. 1: 101). **2.** ’település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen’ *+1214/334: *Kaan* | ~i ? *1279: Thom. de *Kany* (Gy. 1: 630).

Kánya-hegy(e) ’Abaúj vm.-ben Bózsva határában lévő hegy’ +1264/324: *Kanyahegy* ~ *Kanahegy*, mo. (Gy. 1: 71).

Kanyapta ’az Ida folyó déli mellékága Abaúj vm.-ben, Lánc és Jánok határában említik’ 1298: *Kanapota* (Gy. 1: 41, 116), 1323/390: *Kanapta*, fl. (Gy. 1: 41, 95).

Kán(y)ásföldre ’település Abaúj vm. K-i részén, Füzér vidékén feketett’ 1270/272: *Kanasfeldy*, v. (Gy. 1: 101).

Kápás ’a Borsod vm. D-i részén lévő Nyárágy határában említett folyó’ 1326: *Capas*, fl. (Gy. 1: 794).

Káplán ’település Baranya vm. ÉK-i részén a Duna mellett’ 1254>342, 1274, [1274], 1276 P., 1341 (Cs. 2: 294, A. 4: 160), 1342: *Kaplan*, p., t., v., 1266, 1329: *Caplan*, p., v., [1279]: *Kapplan*, v. (Gy. 1: 321) | **Gör.** *[1193–96]/216 PR., *[1193–96]/218 PR.: *Cepla* [*< Keplan*] (Gy. 1: 321).

Kapolcs ’település Bács vm.-ben, talán Doroszló és Bánca vidékén’ 1307 [későbbre datálható]: *Kapolch*, 1308: *Kopolch* (Gy. 1: 223).

Kápolna 1. ’település Abaúj vm. K-i részén Füzértől D-re’ 1270/272: *Capulna*, v. | **Lat.** 1332–5/PR.: Thom. sac. de *Capella* ~ *Capellis* ~ *capellis* (Gy. 1: 101). **2.** ’település Borsod vm.-ben a Sajó közelében, Szentpétertől D-re’ [1317–42]>XVI.: *Kapolna*, p., 1332–5/PR.: *Kapulna*, 1341: *Capulna* (Cs. 1: 173) | **Lat.** 1332–5/PR.: Nic. (sac.) de *Capellis* (Gy. 1: 779). → **Ne.** *Kápolnamindszent* 1289/374: *Capulnamendzenth* | **-s:** *Kápolnáshetenye* 1341: *Capulnas* hetenye, *Kápolnássári* 1339: *Capulnassary*.

Kápolnamindszent ’település Baranya vm. D-i részén, Aszúágtól K-re feketett’ 1289/374: *Capulnamendzenth*, v. (Gy. 1: 341). **Mindszent (4.)** néven is említik.

Kápolnáshetenye ’település Baranya vm. Ny-i részén a Dráva közelében’ 1341: *Capulnas hetenye*, p. (Gy. 1: 317). L. **Hetenye**.

Kápolnássári ’település Baranya vm. középső részén Siklóstól DK-re’ 1339, 1341: *Capulnassary* ~ *Capulnas-Sary*, p. (Cs. 2: 520, A. 3: 617–9, 4: 175). L. **Sári (2.)**.

Kaprevár ’bizonytalanul azonosítható település Arad vm. K-i részén a Maros mellett’ 1337: *Caprewar*, p. (Gy. 1: 175). L. **Nagykecskés**.

Kapronca ’település Arad vm.-ben a Maros mellett, Bulcs és Eperjes között’ 1350: *Kaproncha*, p. (Cs. 1: 764, A. 5: 363).

Kaptár 'település Baranya vm. DK-i részén a Dráva közelében' 1313, 1323: *Kaptar*, p., t. (Gy. 1: 322).

Kapu 'Arad és Hunyad vm. határán található szoros a Maros völgyében' 1337: *Kapw* (Gy. 1: 163, 175–6). → **Ne. Vaskapu** 1332–7/PR.: *Woschapu* | ~**ja: Becs kapuja** 1332: *Bechkapua*.

Kara l. **Kéra**.

Karacs ? **foka** 'Baranya vm.-ben Csatár határában említett hely' 1334: *Karachafoka*, loc. (A. 3: 120).

Karácson(-) l. **Karácsony(-)**.

Karácsond 'település Abaúj vm. DNy-i részén Forrótól DNy-ra, a Vasonca mellett' 1310: *Carachund*, t., 1326/335: *Karachond*, p. ~ *Karachund* (Gy. 1: 102).

Karácson(y) 'Borsod vm.-ben a Sajó mellett, talán Bába vidékén fekvő föld' 1234: *Karachan*, t. (Cs. 1: 173, F. 4/1: 62, Kázmér, Falu 297). → **Ne. Karácson(y)falva** +1237/[1237–42]: *Karachenfolwa*, **Karácson(y) foka** 1308: *Karachunfuka*, **Karácson(y)(falva)** [1291–94]: villa *Charachini* | **-d: Karácsond** 1310: *Carachund*.

Karácson(y)falva 'település Borsod vm. ÉNy-i részén Kazától DNy-ra' +1237/[1237–42]: *Karachenfolwa* (Gy. 1: 779). → Vö. még **Karácson(y)(falva)**.

Karácson(y)(falva) 'település Bihar vm.-ben, Várad környéki falvak között sorolják fel' [1291–94]: villa *Charachini* (Gy. 1: 630). GYÖRFFY (i. h.) és KÁZMÉR (kérdőjellel, Falu 213) *Karácsonfalva* formában rekonstruálja.

Karácson(y) foka 'Bács vm.-ben Sebesszeg határában említett hely' 1308: *Karachunfuka* (Gy. 1: 232).

Karakó 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől ÉNy-ra' 1313: *Corkoa*, p., 1341>424: *Crakkoo*, p. (Gy. 1: 322), 1347: *Karakou*, p. ~ *Korkou* (Cs. 2: 500, Z. 2: 235, 243), 1347: *Karako*, p. (Z. 2: 275), 1348: *Karakow* (Z. 2: 294).

Karamacs 'Bodrog vm.-ben a Duna menti Asszonyfalva határában említett halastó' 1307: *Karamach*, pisc. (Gy. 1: 708), 1336, 1338: *Karamoch* (Iványi 2: 32, 3: 1, H. 4: 157, 164).

Karán I. 1. 'az Alma jobb oldali mellékvize Baranya és Somogy vm. határán' 1313: *Karan*, fl. (Gy. 1: 247, 385). Vö. **Karán-fő**, **Karán töve**, **Karán (II.1.)**. **II. 1.** 'település Baranya vm. ÉNy-i szélén, bizonyára a Karán patak vidékén' 1234–70: *Karan*, v. (Cs. 2: 494, ÁÚO. 2: 25), 1346: *Kaaran*, v. (Cs. 2: 494, A. 4: 641). Vö. **Karán (I.1.)**.

Karán-f □ 'a Karán forrása Baranya vm. ÉNy-i csücskében' +1183/326/363: *Karanfeu* (Gy. 1: 247, 385). Vö. **Karán (I.1.)**.

Karán töve 'a Karán és az Alma patak összefolyása Baranya vm.-ben, Szentegyed határában említik' +1183/326/363: *Karantui* (Gy. 1: 385). Vö. **Karán (I.1.)**.

Karasó 1. 'a Dráva jobb oldali mellékvize Baranya vm. D-i részén' +1228/383/407: *Crassow*, fl. (Gy. 1: 249, 273–4) ~ *Crasow*, fl. (Gy. 1: 273), +1228/423: *Carassou*, fl. (Gy. 1: 249, 273–4), 1251/335: *Crasw*, fl. (Gy. 1: 299), 1251/339, 1289/374: *Karasou* (Gy. 1: 299, 330), [1259–66]/XIV.: *Krasu*, fl. (Gy. 1: 249, 272), 1281/364: *Kraso*, fl. (Gy. 1: 273), 1281/368, 1296/346/408: *Karaso*, fl. (Gy. 1: 249, 303), 1296: *Karasw*, fl. (Gy. 1: 308), 1296, 1340 (Cs. 2: 480, A. 4: 21–3): *Karasu*, fl. (Gy. 1: 249, 307–8), 1344: *Karasa*, fl. (Cs. 2: 486, A. 4: 414). **2.** 'Baranya vm. É-i részén eredő, Danócnál a Dunába ömlő folyó' 1287/291, 1289/291, 1301/XIV.: *Krasou*, fl. (Gy. 1: 249, 278, 283, 325, 333, 339, 406), 1296: *Karaso*, fl. (Gy. 1: 249, 286, 291, 333, 339, 405) ~ *Karasu*, 1301/377: *Crassow*, 1301/422: *Crasso* (Gy. 1: 333), 1307/377: *Crasow* (Gy. 1: 333, 339), 1314: *Karasov* (Gy. 1: 327, 333), 1330, 1340, 1347 (A. 5: 88): *Karasou*, aqua, fl. (Gy. 1: 249, 288, 327, 333, 339, 355, 369, 372, 376, 405),

1332–5/PR.: *Karasso* (Gy. 1: 249, 368), 1349: *Karassow*, fl. (Z. 2: 406), 1350: *Crassou* (A. 5: 388–90).
Vö. **Karasó ága**.

Karasó ága 'a Dráván inneni Karasó mellékága Baranya vm.-ben, a Kőszeghez közeli Márok határában említik' 1330: circa ramum aque Karasou *Karasoaga* dictum (Gy. 1: 249, 333, 339). Vö. **Karasó (2.)**.

Kárászos 1. 'Bodrog vm.-ben Tóti határában említett halastó' 1326/353: *Karazus*, pisc. (Gy. 1: 731).
2. 'Csanád vm.-ben Szanád határában lévő halastó' 1274>340: *Karazkos*, pisc. (Gy. 1: 869).

Kardó 'település Bihar vm.-ben Váradtól D-re' 1273/392/477: *Kordu*, t., [1291–94]: *Kordo*, 1332–7/PR.: *Cardo* ~ *Carda* ~ *Cordo*, v. (Gy. 1: 630).

Karicsna 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett hely' +?1248>393: *Karichna*, m. (Gy. 1: 537).

Karjan 'település Bodrog vm. K-i részén Zentától DNy-ra' 1211/252: *Karian* (Gy. 1: 722). **Orckarjan** néven is említik.

Károly 'település Békés vm. ÉK-i részén Szeghalomtól Ny-ra' 1222/550: *Carol*, v., *1276/641: *Caris*, v., 1326/327/380, 1327/380, 1341 (Bunyitai 1: 184): *Karul*, p. (Gy. 1: 508).

Karvalyos pataka 'Abaúj vm.-ben Telki határában említett patak' 1341: *Karuluspotaka*, fl. (A. 4: 123).

Kas 'a Dráván túli Karasó jobb oldali mellékvize Baranya vm.-ben' 1312, 1319: *Kas*, lac. (Gy. 1: 333).

Kasa I. Kasza. → Vö. még *Barckasa*.

Kása → | **-d:** *Kásád* 1294: *Kassad* | **-gy:** *Káságy* 1330: *Kasagy*.

Kásád 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DK-re' 1294: *Kassad* (Gy. 1: 322), 1349: *Kasad* (Cs. 2: 494, Z. 2: 389). Alakváltozata **Káságy**.

Káságy 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DK-re' | ~i 1330: And. de *Kasagy* (Gy. 1: 322). L. **Kásád**.

Kassa 1. 'település Abaúj vm. É-i részén a Hernád mellett' 1230, [1257 k.], 1261, 1267/272, [1275–305], 1281>353, 1283 P., 1288 P., 1290/382, 1292, [1292 k.], 1293, 1297, [XIV. e.], 1301, 1303, [1303 u.], [1304–11], [1305 e.], 1311, 1312, 1312/333, 1312/357//475, [1312–14], [1312–22], 1313, 1315/323, 1317, 1317/323, 1317/367, 1318, 1319, 1319/323, 1319/324, 1320, 1320/323/325>371, 1321, 1322, 1322/323, 1323, 1324, 1324/335, 1325/327, 1325/336/XVIII., 1327, 1327/329, 1329, 1329/347, 1330, 1330/333, [1330 k.], 1332, 1332–5/PR., XIV./[1312-re], 1335 (Z. 1: 444, 446), 1340 (A. 4: 13), 1345 (Mező, Patr. 430, Sztáray 1: 184), 1345 (Bánffy 1: 130), 1346 (Z. 2: 221–2), 1347 (Sztáray 1: 199), 1347 (A. 5: 93, 95), 1348 (A. 5: 173): *Cassa*, civ., t., v., 1249, [1262–73], 1275, 1288 P., [1291–93], [XIV. e.], 1311, 1316, 1317, 1319, 1324, 1327/336, 1330>358, 1332–5/PR., 1346 (Z. 2: 214), 1349 (A. 5: 340): *Kassa*, civ., v., 1282, 1329: *Kossa*, [1300 k.], 1320, 1330, 1338 (Str. 3: 308): *Cossa*, +1307/448: *Casscha*, 1327: *Kassaa*, 1330/512 (SszKO. 3), 1332–5/PR.: *Kascha* | ~i 1324: in conflictu ... ante *Kossay*, 1326: et hospites ... civitatem *Kassay* ~ hospites nostri de *Cassay* (Gy. 1: 102–5) | **Lat.** +1262/[XIV.]: ad *Cassouiam* | 1288/417, 1295/417, 1312, 1312/314/323, 1314, 1321>342/XVIII., 1322>370, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327/328/378: *Cassam*, 1293: *Kossam*, 1324/325: *Cassaam*, 1330/617: *Kassam*, 1332, 1333 (Z. 1: 413): *Casse*, civ. | [1295–307], [1300 k.], 1307, 1312/333, 1329/363, 1335 (Z. 1: 445): *Cassensi*, civ., t., 1312/333: *Cassensium*, 1332: *Cassensis*, civ., 1332–5/PR., XIV./[1312-re]: *Cassenses* (Gy. 1: 102–5). Az északi részén alakult ki **Felkassa**. Vö. **Kassai-Nagy-hegy 2.** 'település Baranya vm.-ben Pécestől DK-re' 1337: *Cassa* (A. 3: 328).

[Kassai-Nagy-hegy] 'a Fekete-erdő Gölnicbánya és Kassa közötti része Abaúj vm.-ben' 1317: *magnus mons Cassouiensis* (Gy. 1: 40, 103, vö. 108). GYÖRFFY a latin kifejezést tulajdonnévnek tekinti. Vö. **Kassa (1.)**.

Kastélytelke 'település Bács vm. középső részén, Bülkeszi közelében feketett' 1263/466/476: *Casteltheleke*, v. (Gy. 1: 223).

Kasza 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől DK-re, az Ér és a Berettyó között' 1336: *Kazaa*, p. (Gy. 1: 630). Alakváltozata **Kaszád**. → Vö. még **Kas(z)a**.

Kas(z)a 'település Arad vm. É-i szélén' [1290–301], 1333–4/PR.: *Kasa*, 1333–4/PR.: *Kaza* (Gy. 1: 179).

Kaszád 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől DK-re, az Ér és a Berettyó között' 1350: *Kassad* (J. 269, ComBih. 168, A. 5: 384, Cs. 1: 612 *Kassad* a.), 1353: *Kazad* (J. 269, ComBih. 168, A. 6: 62). L. **Kasza**.

Kaszata 'Baranya vm.-ben Ebres határában említett hely' 1251/335: *Kazata*, 1251/339: *Kozatha* (Gy. 1: 299).

Kaszony 'település Bereg vm. DNY-i részén Lampertszászától ÉNy-ra' 1332–5/PR.: *Cossan ~ Kazim ~ Kozun* (Gy. 1: 542), 1349: *Kuzun* (ComBer. 88, A. 5: 293).

Kasztrica 'település Baranya vm.-ben, helye ismeretlen' 1235: *Castricha*, t. (Gy. 1: 322).

Katal 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól DK-re, a Tarca mellett' 1294: *Kathal*, v. (Gy. 1: 85). A **Gata (1.)** romlott formája is lehet.

(Katasacal) 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett domb' 1341: *Katasacal*, coll., 1488/490: *Kachazachal*, coll. (Gy. 1: 891).

Katkona ? 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett hely' +1228/383/407: *Kathkona*, lac. (Gy. 1: 274). Az oklevél egy másik átiratában **Kovacs-kona**-ként említik. Elképzelhető, hogy romlott alakok.

Kátoly 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól D-re' 1296: *Katlh*, v., 1296, 1302, 1322: *Kathl*, v., 1329/XIV.: *Kathlh*, 1332–5/PR.: *Kald ~ Kach ~ Cakl* (Gy. 1: 322), 1348: *Katul*, v. (Cs. 2: 495, A. 5: 167).

Káty 'település Bács vm. DK-i részén Péterváradtól ÉK-re' 1276/641: *Hatt*, v., [XIV.]: *Harch*, v., 1332–7/PR.: *Chacz*, 1338–40/PR.: *Car* (Gy. 1: 223), 1417: *Kaathy* (Cs. 2: 247).

káva → | -s: **Kávás** *1330: *Kawas*, **Káváskút** 1251/328/374: *Kauaskuty*, **Kávástelek** 1316/382: *Kauastelek*.

Kavacsin ? 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett erdő' +1228/383/407: *Kanachyn* [□: *Kauachyn*], s., +1228/423: *Kanadyn*, s. (Gy. 1: 274).

Kávás 'település Baranya vm.-ben, azonos lehet Káváskút településsel' *1330: Leust. f. Geo-i de *Kawas* (Gy. 1: 322). L. **Káváskút (I.1.), (II.1.)**.

Káváskút I. 1. 'Baranya vm.-ben Bakitelke és Kórógy határában említett völgy' 1332: *Kawaskut*, vall. (Gy. 1: 275, 322). Vö. **Káváskút (II.1.)**. **II. 1.** 'település Baranya vm.-ben, talán a Káváskút nevű völgyben' | ~i *1251/328/374: Nic. f. Mych-is de *Kauaskuty* (Gy. 1: 322). L. **Kávás**. Vö. **Káváskút (I.1.)**.

Kávástelek 'település Bihar vm. DNY-i részén Kölesértől K-re' 1316/382: *Kauastelek*, p. (Gy. 1: 630).

(Kawn) ~ (Choul) 'település Baranya vm. DNY-i részén, helye, nevének olvasata bizonytalan' 1296: *Kawn*, p. ~ *Choul* (Gy. 1: 328).

Kaza 'település és monostor Borsod vm. ÉNy-i részén a Sajó mellett' 1231, +1237/[1237–42], 1281/XVIII. (Tóth P. 97, MiskOkl. 18), +1283, 1288, 1299, 1315, 1322/342, 1329/466, 1332–5/PR., 1343 (Cs. 1: 165, A. 4: 301, 345), 1348 (A. 5: 246), 1349 (Sztáray 1: 214): *Kaza*, p., v. (Gy. 1: 779), 1281/XVIII.: *Chaza* (Tóth P. 97, MiskOkl. 18), 1317, 1319: *Caza*, v., 1332–5/PR.: *Kosa* ~ *Cassa* ~ *Baza* | **Lat.** +1237/[1237–42]: inter *Kazam* (Gy. 1: 779).

Kazine 1. 'település Borsod vm.-ben a Sajó mellett, a Tardona patak torkolatánál' [1240]: *Cozonch*, v., 1267>353: *Kosunch*, v., *1324: *Korinch*, 1325: *Kozynch*, 1332–5/PR.: *Kazinch* ~ *Kezinch* ~ *Bazinch* ~ *Kazeng* ~ *Tozins* (Gy. 1: 780). **2.** 'település Borsod vm. É-i részén a Bódvától Ny-ra' 1323: *Kazinch*, p. (Gy. 1: 780).

Kázmér 'település Abaúj vm. K-i részén Füzértől DK-re' 1270/272: *Kamer* [□: *Kazmer*], t., 1296, 1332–5/PR.: *Kazmer*, 1332–5/PR.: *Casmer* ~ *Kazner* (Gy. 1: 108), 1350: *Kazmyr*, p. (A. 5: 421–2).

Kázmárk 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól ÉK-re, a Vasonca mellett' 1332–5/PR.: *Casmar* ~ *Kasmar* (Gy. 1: 108); vö. 1406: Also *Kasmark* (ComAbTorn. 47).

Keced l. **Kecsed**.

Kecel 'Baranya vm.-ben Kölked határában említett halastó' 1349: *Kechel*, pisc. (Z. 2: 376).

Keceny l. **Kecseny**.

Kécs 1. 'település Abaúj vm. középső részén Göncről DNy-ra' 1234/243, 1287, 1287/353, 1288/349, 1296: *Keech*, t., 1243, 1260 (HÁO. 8), 1264, +1270/+271/[XIV–XV.], +1271/[XIV–XV.], 1288/347, 1296: *Kech*, p., t., 1275: *Kecch*, v., 1279, 1305, 1312: *Kych*, 1315, 1323: *Keych*, 1316: *Keycz*, 1332–5/PR.: *Keg* ~ *Kehech* ~ *Kereech* ~ *Kesch* | ~i +1326: Blas. f. Dedbor de *Keych* (Gy. 1: 111). Egyik részét **Kécsfő** néven is említik. **2.** 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra' 1256: *Keych* (Gy. 1: 132) | ~i *1222/550: Pet. f. Nuhu de *Qecy* (Gy. 1: 111). **3.** 'település Borsod vm. É-i részén Borsod várától K-re' 1256, 1330: *Keych*, p., +1267/+272/+291, 1332: *Kech*, p., 1300: *Keech* (Gy. 1: 780). Oszródásával alakult **Kend-** és **Váraskécs**.

Kec(s)ed 'település Bars vm.-ben, Salló és Töre vidékén feketett' 1322: *Kechud*, p., 1327/519: *Keced*, t. (Gy. 1: 449).

Kec(s)en(y) 'település Békés vm.-ben, helye ismeretlen, esetleg Csaba és Vesze vidékén kereshető' 1229/550: *Kechen*, t. (Gy. 1: 509).

Kecseretelke 'település Abaúj vm. K-i részén, Kalsa határosa' 1327, 1327/330: *Kechereteleke*, loc. (Gy. 1: 109).

Kecset 'település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra, a Körös mellett' 1321, 1323: *Kucheth* (Gy. 1: 631) | ~i 1332: *Kecheti* (Csáky 1: 64).

Kécsf□ 'település Abaúj vm. középső részén Göncről DNy-ra' +1271/[XIV–XV.]: *Kechfw* (Gy. 1: 111). L. **Kécs (1.)**.

kecske → | -s: **Kecskés** 1346: *Kechkes*, **Kecskékér** 1332: *Kechkesker*, **Nagykecskés** 1256/572: *Nogkechkes*.

Kecskés 'település Bodrog vm.-ben, Küllöd körül feketett' 1346: *Kechkes*, p. (Cs. 2: 203, Z. 2: 213) ~ *Keckes* (Z. 2: 213).

Kecskékér 'település Bihar vm. D-i részén, helyét közelebbről nem ismerjük' 1332: *Kechkesker* (J. 278).

kedd → **Keddhely** 1324: *Kethel*, **Monajkedd** 1297: *Monayked* | ~je: **Monajkeddje** 1255: *Moneykeddy*.

Keddhely 'település Baranya vm. ÉNy-i részén, Zsibót vidékén feketett' 1324: *Kethel* (Mező, Patr. 240, A. 2: 161), 1330: *Kedhel* (Cs. 2: 495, A. 2: 469).

Kednek 'Abaúj vm.-ben Széplak határában említett forrás' 1293/496: *Kednek*, fons (Gy. 1: 145).

Kégy ? 'település Abaúj vm. Ny-i részén Forrótól ÉNy-ra' 1272/419: *Goegch*, t. (Gy. 1: 112), 1332–7/PR.: *Keg* (Cs. 1: 211).

Kegyek 'az Erdőhátról lefutó patak Bihar vm.-ben, a Körös bal oldali mellékveze' 1236: *Kuegeg*, torr. (Gy. 1: 570, 628), 1256/284//572: *Kegek*, riv. (Gy. 1: 570, 675).

Kék ? 'Borsod vm.-ben Egyházasnyék szomszédságában említett falu' 1339/356: *Kyek*, v. (A. 3: 540). → **Ne. Kék-Kálló** 1311/323: *Kekallo*, **Kék-mező** 1325/347: *Kekmezeu*, **Kék-tó** 1075/+124/+217: *Kektou* | -d: *Kéked* 1297: *Keked* | -gy: **Kékegy** [1290 k.]: *Keykug* | -s: **Kékes** 1319/320: *Keykus*.

Kéked 'település Abaúj vm. középső részén Abaújtól ÉK-re' 1297: *Keked*, 1317, 1332–5/PR.: *Kekud*, 1319, 1332–5/PR.: *Quequed*, 1332–5/PR.: *Quiquinet* ~ *Kekuk* ~ *Kykit* (Gy. 1: 109), 1341: *Kekyd*, v. (Cs. 2: 210, A. 4: 123, ComAbTorn. 47), 1341: *Keykyd*, v. (A. 4: 123).

Kékegy 'település Baranya vm. középső részén a Karasó közelében' [1290 k.]: *Keykug*, [1292–97]: *Kykug*, 1332–5/PR.: *Kykugh* ~ *Kirugi* ~ *Kywkuth* ~ *Sygud* ~ *Vekengh* (Gy. 1: 323), 1383: *Kekegh* (Cs. 2: 495).

Kékes 'település Bihar vm. középső részén a Berettyótól D-re' 1319/320: p. *Vozfolwa* et al. nom. *Keykus*, 1320: *Keykus*, p. (Gy. 1: 631), 1348: *Kekus* (J. 277, ComBih. 170, Z. 2: 324). L. **Voszfalva**.

Kék-Kálló 'Bihar vm.-ben a Nyír homokhátságát DNy felől határoló vízfolyás' 1311/323: *Kekallo*, fl. (Gy. 1: 570, 618, 669), 1324>360: *Kekello*, fl. (Gy. 1: 653).

Kék-mező 'Borsod vm.-ben Miskolc határában említett mező' 1325/347: *Kekmezeu*, camp. ~ *Keekmezeu* (Gy. 1: 789), 1325/XVI.: *Kekmezew* (MiskOkl. 26), 1341: *Keekmezew*, camp. (Szendrei 3: 44).

Kék-tó 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett halastó' 1075/+124/+217: *Kektou*, pisc. (DHA. 217, Gy. 1: 891), +1124/+217/328: *Kectou*, pisc. (DHA. 217).

Keleb 'település Bodrog vm. É-i részén' *1297: *Kelyb* (Z. 1: 86, Iványi 1: 80).

Kelecsény 1. 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól K-re, a Hernád völgyében' 1273>425: *Kerenchen*, p., 1294, 1300>XVIII.: *Kerechen*, t., 1299: *Kelechen*, p. (Gy. 1: 109). **2.** 'település Bars vm. középső részén Maróttól DK-re' 1209 P.: *Cheleceen*, v., 1327: *Kelechen*, p. (Gy. 1: 450). **3.** 'település Bars vm. K-i szélén Bars vára mellett K-re' 1275, 1302, 1308, 1310, 1315, 1321, 1327: *Kelechen*, p., t. (Gy. 1: 450).

Kelej ~ Keli 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett halászhely' 1192/374/425: *Keley*, pisc. (Gy. 1: 236). Bizonyára összefügg a **Keli foka** nevű hellyel.

Kelemenésnyékje 'település Borsod vm. középső részén a Hejő mellett, Muhitól Ny-ra' 1234: *Clemente f-o Truntayl de Nek*, 1293>436: *Kelemenésneky*, t. ~ *Kelemenésnyeki*, t. (Gy. 1: 794). L. **Nyék (5.)**.

Kelemenéspalotája 'település Csanád vm. középső részén a Marostól D-re, Csanád vára közelében' +1247/+284//572: v. *Palatha*, que uno nomine *Kelemenus palotaya*, alio nomine moderno *Pangrach palataya* vocatur (Gy. 1: 866). L. **Palota (2.)**.

Kelemenfalva 'település Baranya vm. középső részén, Csepely vidékén feketett' 1346: *Kelemenfolwa*, p., v. (Cs. 2: 495, A. 4: 642, Kázmér, Falu 214).

Kelemenülése 'Borsod vm.-ben Kácson említett föld' 1339: *Kelemenulése*, t. (Sztáray 1: 156), 1347: *Kelemenylese* (A. 5: 21).

Keli l. Kelej.

Keli foka 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említik, bizonyára a Keli halastó lefolyása' 1192/374/425: Losyuduna desc. usque *Kelyfuka*, [1192]/394: *Kelifuka* (Gy. 1: 236). Vö. **Kelej**.

Kemecs 'település Abaúj vm. középső részén, Szina vidékén feketett' 1323/XIV.: *Kemech*, t., 1335: *Kemeych*, p. (Gy. 1: 109).

Kemecse 'település és monostor Csanád vm. középső részén Csanád és Egres között' +1256, 1332/572, 1334–5/PR., 1350 (Haan, Békés 21): *Kemeche*, p., 1332/572: *Kemechye*, p., 1334–5/PR.: *Kremeche* (Gy. 1: 860).

Kéméd 'település és vár Baranya vm. ÉK-i részén a Karasó közelében' 1285, 1316, 1319: *Kemed*, castr., v., 1295, 1296, 1321, 1332–5/PR., 1339 (A. 3: 616), 1341 (A. 3: 274, 4: 175), 1342 (A. 4: 176), 1344 (A. 4: 416), 1348 (A. 5: 167): *Kemud*, v., 1296: *Kenud* (Gy. 1: 323). Osztódásával alakult **Nagy-**vagy **Egyházaskéméd**, **Kiskéméd** és **Váralja (2.)** vagy **Váraljakéméd**.

Kemej 'település Abaúj vm. DNy-i részén a Hernád mellett' 1275, 1311, 1325, 1328, 1332, 1332–5/PR.: *Kemey*, v., 1332: *Kemei*, 1332–5/PR., 1336: *Keme*, 1332–5/PR.: *Kmey* ~ *Quinex* (Gy. 1: 109).

Kemence pataka 'a Bózsva jobb oldali mellékvize Abaúj vm.-ben' +1264/324: *Kemenchepathaka*, riv. (Gy. 1: 40, 71).

Keménd 'település Bihar vm. DNy-i részén közel a Fekete-Köröshöz' 1323: *Kemend* (Gy. 1: 631). L. **Kemény (2.)**.

Kemény 1. 'település Békés vm. É-i részén Bajomtól DNy-ra' 1322: St. f. *Kemen* ... p-e sua *Kemen* vocata, 1329: *Kemen*, p. (Gy. 1: 509). **2.** 'település Bihar vm. DNy-i részén közel a Fekete-Köröshöz' 1327/589: *Kewyu* [ɔ: *Kemyn*], p. (Gy. 1: 631), 1341: *Kemen* et alia *Kemen* (J. 271, ComBih. 170). Alakváltozata **Keménd**. Egyik részét **Botkeménye**, más néven **Martontelke** néven is említik. → **Ne. Botkeménye** 1320: *Botkemene* † -d: **Keménd** 1323: *Kemend*.

Kémes 'település Baranya vm. középső részén a Dráva mellett' [+1077–95]>+158//403/PR. (DHA. 78), [+1077–95]/+158//XV. (DHA. 78), 1191 [□: 1251], 1332–7/PR., 1338: *Kemus*, v. (Gy. 1: 324), [+1077–95]/+158//XVII.: *Frenes* (DHA. 78), 1332–7/PR.: *Crema* ~ *Kamas* (Gy. 1: 324), 1338: *Kewus* [ɔ: *Kemus*] (Cs. 2: 495, A. 3: 510). A XIII. században már két faluból állt (1191 [ɔ: 1251]: in Belkuz due v-e *Kemus*), lásd **Kis-** és **Nagykémes**.

Kend 'település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrogtól É-ra' *1198 P./PR.: *Keud* [ɔ: *Kend*], v., 1331/360: *Kend* (Gy. 1: 722). → Vö. még **Kendkécs**.

kender → **Kenderátó** [1230]/231: *Kendurochoy* [ɔ: *Kendurothou*] † -s: **Kenderes** 1320: *Quenderes*, **Kenderes(z)** 1192/374/425: *Kenderez*.

Kenderátó 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett hely' [1230]/231: *Kendurochoy* [ɔ: *Kendurothou*], loc. (Gy. 1: 237).

Kenderes 'Bihar vm.-ben a Gyepes melletti Gyarak határában említett vízfolyás' 1320: *Quenderes*, aqua (Gy. 1: 622).

Kenderes(z) 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett hely' 1192/374/425: *Kenderez* (Gy. 1: 236).

Kendkécs 'település Borsod vm. É-i részén Borsod várától K-re' 1279/312: *Kondkech*, t., 1279/339>343: *Kendkeech*, t. (Gy. 1: 780). L. **Kécs (3.)**.

Kenese 'település Bihar vm. ÉNy-i részén, Derecske és Konyár vidékén feketett' | ~i 1219/550: villanorum *Kenesi* ~ villani *Kenesy* (Gy. 1: 634). Az *1226/550: Jacob, Tibam et Clianum de v. *Kenesij*

adatot GYÖRFFY ide kapcsolja (Gy. 1: 634), míg mások (Mező–Németh 132, VRH. 85: 321) a Szatmár vm.-i *Újkenéz*-zel azonosítják.

Kenéz 1. 'település Bars vm.-ben a Garam mellett, Bars vára körül feketett' +1214/334, 1278/322: in *Kenez* super fl-m Granna (Gy. 1: 446, 450). Vö. **Kensi 2.** 'település Bihar vm. É-i részén Nagymihálytól DNy-ra' 1279/325, 1281, [1291–94], 1327/469, 1342 (ComBih. 171, A. 4: 228): *Kenez*, p., t., v., 1332–7/PR.: *Kenes*, v. ~ *Kinis*, v. ~ *Kiniz*, v. ~ *Kyniz*, v. ~ *Kymes*, v. (Gy. 1: 631). **3.** 'település és monostor Csanád vm. középső részén, a Maros jobb partján Nagylak mellett feketett' 1192/374/425, 1330: *Kenez*, mon., v., [1230]/231, 1233: *Kenaz*, mon. (Gy. 1: 860). L. **Kenézmonostora.** → **Ne. Kenézmonostora** *1282: *Kenazmunustura*, **Kereszténykenézháza** 1340: *Kereztýenkenezhaza*.

Kenézmonostora 'bizonytalanul azonosítható hely' *1282: And. f. Sym-is de *Kenazmunustura*, *1282>363: *Kenezmunustura* (Gy. 1: 713). GYÖRFFY szerint talán azonos a Bodrog vm.-i **Szentpéter (3.)** vagy esetleg a Csanád vm.-i **Kenéz (3.)** településsel (i. h.).

Kengyel I. 1. ? 'Bodrog vm.-ben Szekcső határában említett mocsár' [+1018–38]/[1173–96]>412: *Kangalu* ~ *K(an)g(alu)*, palus (DHA. 97, Gy. 1: 728) ~ *Kangalw*, alio vocabulo *Kengeles*, [+1018–38]/[1173–96]>407: *Kangaly*, [+1018–38]/[1173–96]>438: *Kangalo* alio nomine *Kengeles*, [+1018–38]/[1173–96]>438: *Kangyalo* (DHA. 97). L. **Kengeles (I.2.). II. 1.** 'település Baranya vm. középső részén Csepely vidékén' 1346: *Kengel*, p., v. (Cs. 2: 495, A. 4: 642). **2.** 'település Bihar vm. D-i részén Kölesértől D-re, Illye szomszédosa' 1348: *Kengel* (J. 272). **Kengyelszeg** néven is említik. → **Ne. Kengyel-ér** 1284/454: *Kengeler*, **Kengyelszeg** 1341: *Kengelzegn*, **Kengyel-tó** 1337: *Kengeltow* | -s: **Kengeles** [+1018–38]/[1173–96]>412: *Kengeles*.

Kengyel-ér 1. 'Borsod vm.-ben Noszkad határában említett vízfolyás' 1284/454: *Kengeler*, aqua (Gy. 1: 793). **2.** 'Borsod vm.-ben Szemere határában említett vízfolyás' 1333: *Kengeleer*, alv. (Gy. 1: 805).

Kengeles I. 1. 'Baranya vm.-ben Daróc határában említett tó' +1264/[XIV.]: *Kengules*, lac. (Gy. 1: 297). **2.** 'Bodrog vm.-ben Szekcső határában említett mocsár' [+1018–38]/[1173–96]>412: *Kangalw*, alio vocabulo *Kengeles*, [+1018–38]/[1173–96]>438: *Kangalo* alio nomine *Kengeles* (DHA. 97, Gy. 1: 728). Alakváltozata **Kengyel (I.1.). II. 1.** 'Bodrog vm.-ben Megyere és Tóti határában említett föld' 1347: *Kengeles*, t. (Z. 2: 241). **2.** 'Csanád vm.-i birtok, talán Csanádtól DNy-ra Besenyő környékén feketett' 1345: *Kengelus*, p. (Gy. 1: 849).

Kengyelszeg 'település Bihar vm. D-i részén Kölesértől D-re, Illye szomszédosa' 1341: *Kengelzegn* (J. 272). L. **Kengyel (II.2.).**

Kengyel-tó 'halászhely Arad vm.-ben a Maroson vagy a közelében, Kapu és Szád között' 1337: *Kengeltow*, pisc. (Gy. 1: 175).

Kensi ? 'település Bars vm.-ben, Salló vidékén feketett' 1327/519: p. ... *Kensi* iuxta fl-m Goron (Gy. 1: 450). GYÖRFFY szerint esetleg a **Kenéz (1.)** elírása.

Kér 1. 'település Abaúj vm. D-i részén Boldvakő várától DNy-ra' *1215/550: *Quer*, 1252/348, 1255/348, 1300, [1300 k.], 1316, 1332–5/PR., 1338 (A. 3: 454): *Ker*, t., v., 1279>366, 1296, 1296/406, [1300 k.], 1310, 1315, 1323/339>406, 1323/367, +1326/[1400 k.]: *Keer*, p., t., 1327/373/762: *Keér*, 1332–5/PR.: *Ger* (Gy. 1: 110). **2.** 'település Arad vm.-ben Arad várától DK-re, a Maros mellett' 1311, 1334–5/PR.: *Ker*, t., 1325, 1334–5/PR.: *Keer*, p. (Gy. 1: 179). **3.** 'település Bács vm. D-i részén Futak környékén' 1267: *Keer*, t. (Gy. 1: 223). Vö. **Harsánykér. 4.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól DK-re' 1249, [1291–94], 1332–7/PR.: *Keer*, t., v., 1332–7/PR.: *Kor*, v., 1332–7/PR., 1337/453 (A. 3: 427): *Ker* (Gy. 1: 631). Osztódásával alakult **Alsókér** és **Felkér. 5.** 'település Bodrog vm. ÉK-i részén' *1193: *Ker*, pr. ~ *Quer*, pr. (Gy. 1: 722). **6.** 'település Csanád vm. DNy-i részén a Tisza mellett' +1256: *Ker*,

+1285/572, 1337: *Keer*, p. (Gy. 1: 861). **Egyházaskér** néven is említik. → Vö. még **Györgykérje**, **Kecskéskér**, **Pinkókérje**.

Kéra ~ Kara 'település Csongrád vm.-ben, helye ismeretlen' 1266: *Kera*, pr., 1276 P.: *Kara*, pr. (Gy. 1: 896).

Kéres 'település Abaúj vm. DNY-i részén Szikszótól ÉK-re, a Hernád völgyében' 1262, +1263/+264, 1270, 1317, 1345 (Z. 2: 176): *Kerch*, p., t., v., 1272, 1304: *Kyrch*, t., 1316/327, 1327: *Keerch*, p. (Gy. 1: 110), 1336: *Keyrth* [ɔ: *Keyrch*], t. (A. 3: 269–70) | ~i *1272/419: Geo. de *Kercshy* (Gy. 1: 110).

Kerecseny 'település Bereg vm. Ny-i szélén Lónyától D-re' 1324: *Kerechun*, 1327, 1329, 1332–5/PR. (ComBer. 155, Vat. 1/1: 361), 1342 (Z. 2: 31, 36), 1344 (ComBer. 155, Z. 2: 98–9): *Kerechen*, p., v. (Gy. 1: 542), 1332–5/PR.: *Berechen* ~ *Kereccsen* (ComBer. 155, Vat. 1/1: 323, 345), 1334: *Kelechen* (ComBer. 155, Z. 1: 429).

Kerek 1. 'település Bihar vm.-ben Bihar várától ÉNy-ra' 1214/550: *Kerecu*, v., [1291–94]: *Kerek*, v. (Gy. 1: 632). **2.** 'település Bihar vm. ÉK-i részén az Értől K-re' 1284: *Kerek* (Gy. 1: 632). L. **Kereki (2.)**. → **Ne. (mn.) Kerekbüked** 1347: *Kerekbeuked*, **Kerekegyház** +1093/404: *Kerekyghaz*, **Kerek-hegy** 1338/439: *Kerekhegh*, **Kerek-homok** 1343: *Kerekhomuk*, **Kerek-köz** 1338/439: *Keregkuz*, **Kerekliget** 1335: *Kereklygeth*, **Kerek-szeg** 1211: *Kereczeg*, **Kerek-szil** 1322/338: *Kerekzyl*, **Kerek-tó** 1075/+124/+217: *Kerektou*, **Kerek-tó ere** 1347: *Kerectoere*, **Külső ? -Kerek-tó** 1255: *Cusekherekthou* | **(fn.) Csálya-kerek** 1325: *Chalakerek*, **Kökény-kerek** 1269: *Kukenkerek*, **Meggyes-kerek** 1327/589: *Medyeskerek*, **Patkerek** 1232: *Potkerequ*, **Som-kerek** 1236: *Sumkerek*, **Szil-kerek** 1317>413: *Zylkerek* | ~e: **Balogkereke** +1256: *Bolugkereke*, **Bekeskereke** 1321/336: *Bekuskerequi*, **Cseh kereke** ~ **-kereki** 1284/410: *Chehkereky*, **Holtnő kereke** 1327/589: *Holthneukereke*, **Kökény kereke** +1015/+158//403/PR.: *Kuchinkereby* [□: *-kereky*], **Mihálykereke** 1282: *Myhalkerekey*, **Szamár berke** ~ **kereke** 1281/XVIII.: *Zamarbereke* ~ *Szamar Kereke*, **Tancskereke** ~ **-kereki** 1283/311: *Tanchkereky*, **Vasas kereke** 1192/374/425: *Wososkerequi* | ~i: **Egyházaskereki** 1333: *Eghazaskerequi*, **Kereki** 1220/550: *Kerequi*.

Kerekbüked 'település Bodrog vm. középső részén a Nádágy mellett' 1347: *Kerekbeuked*, p. (Cs. 2: 195, Z. 2: 242). L. **Büked**.

Kerekegyház 1. 'település Arad vm. Ny-i szélén a Maros bal partján' 1343/377: *Kerekeghaz*, v. | **Lat.** 1333–4/PR.: *Rotunda Ecclesia* (Gy. 1: 179). **2.** 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól DNY-ra' +1093/404 (DHA. 294), 1319: *Kerekyghaz*, p., t., 1317>413, 1317>420, 1335: *Kerekeghaz*, p. (Gy. 1: 324–5), 1346: *Keregeghaz*, p. (Cs. 2: 496, Z. 2: 186). **3.** 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől DK-re, az Ér és a Berettyó között' 1328: *Gerekyghaaz*, p. (Gy. 1: 632).

Kerek-hegy 'Bodrog vm.-ben Hetes határában említett hely' 1338/439: *Kerekhegh* (Gy. 1: 720). Vö. **Kerek-köz**.

Kerek-homok 'Bereg vm.-ben Bag és Atya határában említett föld' 1343: *Kerekhomuk*, t. (Károlyi 1: 152).

Kereki 1. 'település Bács vm. középső részén Bácstól DK-re' 1327/335: *Kereky*, p., t. (Gy. 1: 224). **2.** 'település Bihar vm. ÉK-i részén az Értől K-re' 1220/550: *Kerequi*, v., 1262, [1291–94], 1302, 1310/311/318, 1311/318, 1321, 1325, 1342 (ComBih. 75, A. 4: 229): *Kereky*, v., *1279: *Kerchi* [□: *Kereki* ?], 1332–7/PR.: *Keky*, v. ~ *Keyke*, v. (Gy. 1: 632), 1336: *Kereki* (EH. 247). Alakváltozata **Kerek (2.)**. Belőle vált ki **Egyházaskereki**. **3.** 'település Bihar vm.-ben, a helye nem állapítható meg biztosan' 1226/550: *Kereky*, t. (Gy. 1: 632).

Kerek-köz 'Bodrog vm.-ben Hetes határában említett halastó' 1338/439: *Keregkuz*, pisc. (Gy. 1: 720). A közelében említik a **Kerek-hegy**-et.

Kerekliget 'település Bihar vm. K-i részén, Élesdtől D-re feketett' 1335, 1341: *Kereklygeth*, v. (J. 274, ComBih. 173, A. 4: 78).

Kerek-szeg 'Csanád vm.-ben Morotva település határában említett hely' 1211: *Kereczeg*, loc. (Gy. 1: 864).

Kerek-szil 'Bihar vm.-ben Csekehida határában említett hely' 1322/338: *Kerekzyl*, loc. (Gy. 1: 608).

Kerek-tó I. 1. 'Bács vm.-ben Alatk határában említett halastó' 1244 e.: *Kwirectow*, pisc. (Gy. 1: 209).

2. 'Bihar vm.-ben Vásári határában említett hely' 1341: *Kerekto* (J. 386). Vö. **Kerek-tó ere. 3. ?**

'Bodrog vm.-ben Botmonostora határában említett halastó' [1322 u.]: *Kerkto*, pisc. (Gy. 1: 710). **4.**

'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett halastó' 1075/+124/+217: *Kerektou*, pisc. (DHA. 217, Gy.

1: 891). **[5.]** 'Csongrád vm.-ben Csany határában említett halastó' 1075/+124/+217: *piscina*, que

dicitur *Rotunda* (DHA. 216, Gy. 1: 893). **II. 1.** 'település Bars vm.-ben, helye ismeretlen' 1341: p.

Kerektou ... in C-u Borsiensi (Z. 1: 619).

Kerek-tó ere 'Bihar vm.-ben Vásári és Száldobágy határában említett ér' 1347: *Kerektore*, alv. (J. 347, 386). Bizonyára összefügg a **Kerek-tó (I.2.)** hellyel.

Kerepec 'a Latorca Munkáctól K-re eredő bal oldali mellékvize Bereg vm.-ben' +?1248>393, 1282/379: *Kerepech*, fl., flum. (Gy. 1: 519, 537), 1300>379: *Kerepecz* (RegArp. 4323).

Keresnye I. 1. 'Baranya vm.-ben Franceusfölde határában említett víz' 1296/346/408: *Keresna*, aqua

(Gy. 1: 303). **II. 1.** 'település(ek) Bars vm. ÉNy-i részén a Nyitra mellett' 1271/295//XVI.: *Keressnia*,

p., 1318: *Keresne*, p., 1332/PR.: *Cresuag* ~ *Creysnag* (Gy. 1: 450–1). Alakváltozata **Keresnyen**. 1271-

ben már két faluból állt (vö. Gy. 1: 451), de ezeket külön megnevezéssel nem említik.

Keresnyen 'település(ek) Bars vm. ÉNy-i részén a Nyitra mellett' 1310: 2 v-s seu p-es *Keresnen*, 1329/520: *Kerestian*, t. (Gy. 1: 450–1). L. **Keresnye (II.1.)**.

kereszt → **-s:** *Keresztes* 1289/291: *Kerestus*. Vö. még **Keresztúr**.

[Keresztel] Szent János völgye 'Abaúj vm.-ben említett völgy, a premontrei monostor helye Jászón' 1234 k./XV.: Agr. dyoc. *Vallis S. Joannis Baptiste*, que al. nom. dicitur Turna (Gy. 1: 96). L. **Torna (1.)**.

keresztény → **Kereszténykenézháza** 1340: *Kereztyenkenezhaza*, **Kereszténytelke** 1263/466/476: *Kerezthientheleke*.

Kereszténykenézháza 'település Arad vm. K-i részén Kapu és Szád környékén' 1340: Kadrassou ... que al. nom. *Kereztyenkenezhaza* vocatur (Gy. 1: 175). L. **Kadrassó**.

Kereszténytelke 'település Bács vm.-ben, Búlkeszi közelében feketett' 1263/466/476: *Kerezthientheleke*, v. (Gy. 1: 224).

Keresztes 1. 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó közelében' 1289/291: *Kerestus*, v. (Gy. 1:

325). **2.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól ÉNy-ra' 1332–7/PR.: *Kereztes*, v., 1374/615: v. *Kereztes* al.

nom. Fancsal (Gy. 1: 632). L. **Fancsal (3.)**. **[3.]** 'Borsod vm. D-i részén a Nyárágy mellett fekvő föld'

1323: iuxta *terram Cruciferorum* (Gy. 1: 781), 1409: *Kereztes* (Cs. 1: 165).

Keresztéte 'település Abaúj vm. Ny-i részén az Ida folyótól D-re' 1299: *Kerezthethe*, p., 1323/390: *Creztethe*, t. (Gy. 1: 112), 1347: *Kerezte* (Cs. 1: 210, ComAbTorn. 48).

Keresztúr 1. 'település Arad vm.-ben, helye közelebről ismeretlen' 1334–5/PR.: *Kerestur* ~ *Sancta Cruce* (Gy. 1: 179). **2.** 'a négy Bács vm.-i Keresztúr közül talán a Duna mellett lévő, Bácsból DK-re

fekvő faluval azonosítható' 1314: *Kereztwur*, v., 1332–7/PR., 1338–40/PR.: de *S. Cruce* (Gy. 1: 224). **3.**

'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re' [1259–66]/XIV.: Sanctam v-m volebant appellari

nomine *S. Crucis* (Gy. 1: 325), 1296: *Kerezstur*, eccl. sancte crucis (Mező, Templ. 114), *1315: apud *S.*

Crucem, 1332–5/PR.: de *S. Cruce* (Gy. 1: 325). L. **Boldogasszonyfalva (2.)**. **[4.]** 'település Baranya

vm. középső részén Siklóstól É-ra' [1280 k.]/289, 1332–5/PR.: de *S. Cruce* (Gy. 1: 325, Mező, Templ. 114), 1423: *Kerezthur* (Mező, Templ. 114, H. 3: 347). **5.** 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma patak közelében' 1296: *Keruchur*, p., 1332–7/PR.: And. sac de *S. Cruce* ~ sac. *S. Crucis* (Gy. 1: 325), 1346: *Kerezthwr* (Cs. 2: 496, A. 4: 641, Mező, Templ. 114). **6.** 'település Baranya vm.-ben Valpó környékén' 1334: de *Sancta Cruce* (Mező, Templ. 114, Vat. 1/1: 289, 300), 1349: *Kerezthwr* (Mező, Templ. 114, A. 5: 263). **7.** 'település Bars vm. ÉK-i részén a Garam jobb partján' 1075/+124/+217 (DHA. 218): *Kerestur*, v., 1237: *Cristur*, v., 1246/548/XVIII., 1264 P./PR., 1319, 1332/PR.: v. *S. Crucis* (Gy. 1: 451), 1344: *Sanctam Crucem* (Str. 3: 541, 553). **[8.]** 'település Bars vm. ÉNy-i részén Maróttól É-ra' 1332/PR.: eccl. *S. Crucis* (Gy. 1: 451), 1364: *Kereztur* (Mező, Templ. 114, ComBars. 36). **[9.]** 'település Bereg vm. DNy-i részén Beregszásztól ÉNy-ra' [1290–301]: de *Sancta Cruce* (Mező, Templ. 114, RegArp. 4407), 1389: *Kerestur* (Mező, Templ. 114, Zs. 1: 85). **10.** 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Gáborjántól D-re' 1285: eccl. *S. Crucis*, 1311: *Keyrustwr*, p. (Gy. 1: 633). **11.** 'település Bihar vm. ÉK-i részén Székelyhídtól K-re, a Berettyó és az Ér között' 1311/318: *Kereztwr*, 1318: *Kerezt vr*, 1328: *Kerusthur*, 1333: *Kerezthur* (Gy. 1: 633), 1334: de *Sancta Cruce* (Mező, Templ. 114, Vat. 1/1: 69). **12.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Sarkadtól É-ra' 1332: *Sancte Crucis* (Mező, Templ. 114, Vat. 1/1: 45), 1333: *Kerezthur* (Mező, Templ. 114, Teleki 1: 45). **13.** 'település Borsod vm. K-i részén Miskolctól É-ra' 1291/388: *Kereztur*, 1325/347, 1329/447: *Kerestwr*, t., v., 1332–5/PR.: de *S. Cruce* (Gy. 1: 781), 1333: *Kerezthur*, v. (Dancs 29), *1336, 1341: *Kerezthwr* (Cs. 1: 174, Szendrei 3: 44). **14.** 'település Borsod vm. K-i részén a Hejő mellett, Muhitól DNy-ra' 1332: *Kerezthwr*, p. ~ *Kereztur*, t., 1332–5/PR.: *Kerestwr* ~ *Kestwr* ~ de *S. Cruce* (Gy. 1: 781). **Noszkadkeresztúr** néven is említik. **15.** 'település Csanád vm. Ny-i részén Oroszlános közelében' 1274>340: *Kerestur* (Gy. 1: 861).

kert → *Vadkert* [1077–95]>347: *Vodkerth*.

Kesed halma 'Baranya vm.-ben Ürög határában említett hely' 1252: *Kesedholma* (Gy. 1: 400).

Kesely□**sd** 'Bihar vm.-ben a Körös menti Jenő határában említett hely' 1236: *Keseleust* (Gy. 1: 628).

Keser□ **I. 1.** 'Abaúj vm.-ben Lebenye határában említett hely' 1230: *Keseru*, ort., t. (Gy. 1: 116). **II.**

1. 'település Bihar vm. É-i részén az Értől Ny-ra' 1215/550: *Qesereu*, v., 1236: *Kueserev*, 1284, [1291–94]: *Keseru*, v., 1307/310/338, 1310/338: *Keserew*, p., v., 1310/311/318, 1311/318, 1318, 1342 (A. 4: 230): *Kesereu*, p., t., v., 1323: *Kezereu*, 1332–7/PR.: *Keserev* ~ *Kezerev*, v. ~ *Keseres*, v. (Gy. 1: 633).

Keskend 'település Baranya vm. DK-i részén a Dunához közel' 1289/291: *Kesekund*, v. (Gy. 1: 326).

Keskeny I. 1. 'Csongrád vm.-ben Ság és Keskeny közös határában említett vízfolyás' 1075/+124/+217, [1075]>338: *Kesekun*, aqua (DHA. 205, Gy. 1: 896, 899). Vö. **Keskeny (II.1.). II. 1.** 'település Csongrád vm. É-i részén Ság és Ug környékén' 1327: *Kesekun*, p. (Gy. 1: 896). Vö. **Keskeny (I.1.).** → **Ne.** | **-d:** *Keskend* 1289/291: *Kesekund*.

Kesze ? 'település Békés vm.-ben, helye ismeretlen' 1219/550: *Keze*, v. (Gy. 1: 509). Esetleg azonos a Zaránd vm.-i *Keszi*-vel.

Keszi 1. 'település Arad vm.-ben Lippától DNy-ra' 1334/PR.: *Kezi* ~ *Kezy* (Gy. 1: 180). **Erdőszád-keszi** néven is említik. **2.** 'település Bács vm. középső részén Szilbácstól DK-re' 1263/466/476: *Kezy*, t. (Gy. 1: 224). Osztódásával alakult **Boldogasszony-** vagy **Nagykeszi**, **Búl-** vagy **Matyuka-**, illetve **Sávolkeszi** és **Szentiván-** vagy **Kiskeszi**. **3.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől K-re' 1220/550: Vacy de v. *Qezy* (Gy. 1: 633). Alakváltozata **Keszó (2.).**

Kesz□ ~ **Keszü 1.** 'település Bars vm. K-i szélén Bars várától ÉK-re' 1294: *Kezw*, p. (Gy. 1: 452). **2.** ? 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől K-re' 1290/422: *Kesew*, t. (Gy. 1: 633). L. **Keszi (3.). 3.** 'település Borsod vm. DK-i részén a Tisza mellett, Százdtól D-re' 1332–5/PR.: *Kezu* ~ *Q(ue)ssu* ~ *Kescen* ~ *Bezin* (Gy. 1: 781).

Keszteg 'település Bihar vm. K-i részén Telegdtől K-re, a Körös mellett' 1075/+124/+217: *Caztech*, *1220/550: *Questest*, v. (Gy. 1: 633), 1335, 1341: *Kezteg*, p. (J. 276, ComBih. 82, A. 4: 79).

Keszü 'település Baranya vm. középső részén Péctől DNy-ra' 1192/374/425: *Kesciu*, t. ~ *Kesiu*, m., v., [1290 k.]: *Kezu*, v., 1332–5/PR.: *Kesw* ~ *Kezeu* ~ *Kewzew*, 1332–5/PR., 1334: *Kezew*, 1332–5/PR., 1348 (Cs. 2: 497, Z. 2: 342): *Kezw* (Gy. 1: 326). Alakváltozata **Keszüd**. → Vö. még **Kesző**.

Keszüd 'település Baranya vm. középső részén Péctől DNy-ra' [1230]/231: *Kezied*, v. (Gy. 1: 326). L. **Keszü**.

Két → **Kétadorján** 1344/369/XV.: *Ket* Adrian, **Kétbarsa** 1321>448/XV.: *Kethbarsa*, **Kétbócs** [1321]>381//XV.: *Kethbulch*, **Kétsér** 1296: *Kuetcher*, **Két-jó köze** 1246/348/408: *Kethyoukyzi*, **Kéthlugas** 1328/335: *Kethlugas*, **Kétszántó** 1311: *Kethzanto*, **Kétszemere** 1327/353: *Ketzemere*, **Kéttömpös** 1344: *Kethembes*, **Kétvidrice** 1344: *Ketwydriche*.

Kétadorján 'a Bodrog vm. K-i részén a Tisza jobb partján fekvő Adorján nevű falvak összefoglaló megnevezése' 1344/369/XV.: *Ket Adrian*, p. (Gy. 1: 704). L. **Adorján (3.)**.

Kétbarsa 'a Bihar vm. Ny-i részén fekvő Barsa nevű falvak összefoglaló megnevezése' 1321>448/XV.: *Kethbarsa*, p. (Gy. 1: 598). L. **Barsa**.

Kétbócs 'a Bihar vm. ÉNy-i részén fekvő Bócs nevű falvak összefoglaló megnevezése' [1321]>381//XV.: *Kethbulch*, p. (Gy. 1: 604). L. **Bócs (1.)**.

Kétsér 'a Baranya vm. középső részén Péctől DK-re fekvő Csér nevű falvak összefoglaló megnevezése' 1296: *duas v-s Cheer* ... *Kuetcher* (Gy. 1: 294). L. **Csér**.

Ketej 'település Baranya vm. középső részén Kémed mellett' [1177]/500 k.: *Kethey*, v. (Gy. 1: 323).

Ketesd 'település Békés vm. DK-i részén a Fehér-Körös mellett, Püspöki környékén' 1261/271: *Ketesd*, v. (DHA. 307, Gy. 1: 509), 1261/323: *Kethesd*, v. (DHA. 307).

Ketet □ ? 'település Abaúj vm. középső részén, Szina mellett fekketett' +?1232/384/393: *Ketenteu*, 1249: *Kaetetiv*, t., 1251: *Ketetiu*, t. (Gy. 1: 112).

Két-jó köze 'a Hernád és a Tarca köze Abaúj vm.-ben, Fügöd határában említik' 1246/348/408: *Kethyoukyzi*, prat. (Gy. 1: 39, 82). Vö. **Dió-köz**.

Kéthlugas 'a Bács vm. D-i részén Bácstól DK-re fekvő Lugas nevű falvak összefoglaló megnevezése' 1328/335: *Kethlugas*, p., 1334: p. Lugas ... alia Lugas (Gy. 1: 226). Három *Lugas* nevű településből egy ideig kettő Tamás vajda birtokában volt, ezek összefoglaló neve lehetett. L. **Lugas (1.)**.

Kétszántó 1. 'az Abaúj vm. D-i részén Forrótól DK-re fekvő Szántó nevű falvak összefoglaló megnevezése' +1326/[1400 k.]: *Kethzantou*, v. ~ *Kethzantow* ~ *amborum Zantow* (Gy. 1: 142). L. **Szántó (1.)**. **2.** 'bizonytalanul azonosítható település(ek), talán Bács vm. középső részén' 1311: *Kethzanto*, t. (Gy. 1: 233).

Kétszemere 'az Abaúj vm. középső részén Göncről Ny-ra fekvő Szemere nevű falvak összefoglaló megnevezése' 1327/353: p. *Ketzemere* ... 2 p-es *Zemere* et *Zemere* (Gy. 1: 144). L. **Szemere (1.)**.

Kéttömpös 'a Csanád vm. Ny-i részén a Marostól É-ra, a Száraz-ér torkolatánál fekvő Tömpös nevű falvak közül kettő összefoglaló megnevezése' 1344: *Kethembes* (Borovszky, Csanád 2: 298, Inczefi, Makó 185). L. **Tömpös (II.1.)**.

Kétvidrice 'a Bars vm. ÉK-i részén a Garamtól D-re fekvő Vidrice nevű falvak összefoglaló megnevezése' 1344: *Ketwydriche*, p. (ComBars. 122, Str. 3: 540) ~ *Ketwydrich* ~ *Ket Wydricze* (Str. 3: 540–1). L. **Vidrice**.

Kevél(y)d halma 'Borsod vm.-ben Tilaj határában említett hely' 1279: *Keweldholma* (Gy. 1: 812).

Kid ~ **Kügy** 'település Bars vm.-ben, helye ismeretlen' 1291/300 k., 1324>391: *Kyd*, t. (Gy. 1: 452).

Kies-rét l. **Kis-rét**.

Kietlen-aszó 'a Ronkva mellékvölgye Abaúj vm.-ben, Szebenye és Szend határában említik' 1259/327//402: *Kyethlenazow*, vall. (Gy. 1: 41, 144), 1312: *Kyethlenzov* (Gy. 1: 41, 143). Vö. **Kies-rét**.

Kígyós I. 1. 'Baranya vm.-ben Sámod határában említett erdő és tó' 1257: *Kygous*, s., stag. (Gy. 1: 375). **II. 1.** 'település Bereg vm.-ben Lampertszászától ÉK-re' 1332–5/PR.: *Kykos*, 1349: *Kygos*, v. (Gy. 1: 542).

Kilet-ér ? 'Békés vm.-ben Maró határában említett hely' 1295: *Kylether* (Gy. 1: 510).

Kilián(földe) 'település Borsod vm. K-i részén Vámos mellett' 1237/244/356, 1244/356: *terra Kyliani* (Gy. 1: 782).

Kincse 'település Bihar vm. É-i részén Nagymihálytól D-re' 1323: *Kenche*, 1338: *Kynche*, p., t. | ~i ? 1318: Maur. de *Kenchey* (Gy. 1: 634). Alakváltozata **Kincsej**.

Kincsej 'település Bihar vm. É-i részén Nagymihálytól D-re' [1291–94]: in *Kunchey* (Gy. 1: 634). L. **Kincse**.

Kincses 'Bodrog vm.-ben Tóti határában említett halastó' 1301: *Kynchus*, pisc., 1326/353: *Quinthus*, pisc. (Gy. 1: 731).

King(y)ed 'település Arad vm. ÉK-i részén' 1334/PR.: *Kynged* (Gy. 1: 180).

Kinizs 1. 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól ÉK-re, a Hernád völgyében' +1245, 1336 (A. 3: 270): *Kenys*, v., 1246/348/408, +1263/+264, 1270, 1280, 1282, 1317, 1332–5/PR., 1344>346 (Abaffy 5): *Kynis*, 1272, 1329: *Kyniz*, 1300/419/XVIII., 1318: *Kynyz*, 1332–5/PR.: *Quinis* ~ *Kirtis* (Gy. 1: 112), 1336: *Kenys*, p. (A. 3: 269–70), 1347: *Kenis* (Sztáray 1: 202) | ~i 1280: Jo-em f. And-e de *Kynisi* ~ Nic-i f-i Em-i de *Kynysi*, 1280: domibus suis de *Kynisy*, 1318: And. f. Jo-is de *Kynisy* (Gy. 1: 112). Történetileg összefügg a Hernád másik oldalán fekvő **Váraskinizs** faluval. **2.** 'település Bihar vm. Ny-i részén Körösszegtől Ny-ra' 1220/550, [1275 k.]: *Quenes*, t., v., [1291–94]: *Kenes*, v., 1313/410: *Kynys*, p., v. (Gy. 1: 634).

Királd 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangony torkolatának közelében' 1246/437: *Crald*, t., 1281 (MiskOkl. 16), 1281/792 (Tóth P. 93), 1293, 1330/771: *Kyrald*, p., t., v. (Gy. 1: 782), 1281, 1281/792: *Kirald*, t. (MiskOkl. 16, Tóth P. 93).

király → **Királyfája** 1345: *Keralyfaya*, **Királymezeje** 1344: *Keralmezei*, **Királypapja** 1319: *Keralpopa*, **Király útja** 1256: *Kyraluta*, **Szentkirály** 1332–7/PR.: *Senkral* | -d: **Királd** 1246/437: *Crald* | -i: **Királyi** 1264/PR.: *Querali*.

Királyfája 'Csanád vm.-i birtok, talán Csanádtól DNy-ra Besenyő környékén feketett' 1345: *Keralyfaya*, p. (Gy. 1: 849).

Királyi 1. 'Beszterce vidékétől DNy-ra fekvő táj, közigazgatási egység' 1264/PR.: *Querali*, [1311–13]: in districtu *Kyrali*, 1332–6/PR.: Alba Ecclesia de *Kyralya* (Gy. 1: 557, 561–2, Juhász, Tájn. 85). **2.** 'település Bihar vm. ÉK-i határszélénél a Berettyó közelében' [1291–94]: *Kyraly*, v., 1332–7/PR.: *Kyrali*, v. ~ *Krali*, v. ~ *Kyledi*, v. (Gy. 1: 634), 1334: *Keraly* (J. 279, ComBih. 80).

Királymezeje 'település Bihar vm. D-i részén Béltől É-ra' 1344: *Keralmezei*, loc. (J. 288, ComBih. 92, H. 3: 153), 1349: *Kyralmezey* (Bunyitai 1: 192, EH. 318).

Királypapja 'település Bereg vm. Ny-i részén Lónyától DK-re' 1319: *Keralpopa*, p. (Gy. 1: 546).

Király útja 1. 'Abaúj vm. fő útvonala a Hernád völgyében' 1256: *Kyraluta*, str. (Gy. 1: 124). L. **Aba nagyút**. **2.** 'Baranya vm.-ben Zala és Bodolya határában említett út' 1347: *Kyraluta*, via (A. 5: 89).

Kirnice 'Bereg vm.-ben Csépanfölde határában említett hely' +?1248>393: *Kyrnyche*, loc. (Gy. 1: 537).

Kirsán ’település Bereg vm. Ny-i részén Munkáctól DNy-ra’ 1312: *Kyrsan* (Gy. 1: 542).

Kirva ’település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától ÉNy-ra’ 1301, 1307, 1307/355 (Z. 2: 604): *Kereua*, p., 1308/355: *Kerua*, p. (Gy. 1: 542), 1341: *Criua*, p. (Z. 1: 613, 629), 1341/355, 1349: *Creua*, p. (Cs. 1: 416, Z. 2: 394, 606), 1349: *Ereua* [ɔ: *Creua*], p. (ComBer. 79, Z. 2: 394).

kis → **Kisad** 1308: *Kysad*, **Kisaranyos** 1325/347: *Kysaranas*, **Kisaranyosd** 1291/388: *Kys Aranasd*, **Kisarl** 1323: *Kysorl*, **Kisbagos** 1347: *Kysbogus*, **Kisbarmó** 1327/589: *Kis Boroumo*, **Kisbátor** 1325: *Kyusbatur*, **Kisbátord** 1279/325: *Kyusbaturd*, **Kis-bérc** 1280>358: *Kyusberk*, **Kisbudak** 1345: *Kysbuduhth*, **Kis-Büked** 1341: *Kysbikud*, **Kisdukány** 1330/771: *Kysdukány*, **Kisegres** *1329>372: *Kysegres*, **Kisfalu** +1247/+284//572: *Kysfalw*, **Kisfalud** +1214/334: *Cusfoloud*, **Kisférged** 1274>340: *Kysferged*, **Kis-Gálya** 1325/347: *Kysgala*, **Kisgyőr** 1261/271: *Kysgeur*, **Kisgyőröd** 1319: *Kysgeurud*, **Kisgyulád** 1335: *Kys Gyulad*, **Kis-gyűr** ? 1320: *Kusdiur*, **Kisherestény** 1347: *Kysheresthen*, **Kishodos** +1247/+284//572: *Kis Hudus*, **Kisida** 1331>358: *Kyus-Ida*, **Kis-Ilosva** 1341/342//XVIII.: *Kis Ilosva*, **Kiskémed** 1283: *Cuisguemud*, **Kiskeszi** 1317: *Kis Kezy*, **Kis-Lakos** 1282/411: *Kyslacus*, **Kis-Lyukó** 1295: *Kisluko*, **Kismajsa** 1338: *Kys Moysa*, **Kis-meződ** 1256/284//572: *Kysmezewd*, **Kismuzsaj** 1337>359: *Kysmusay*, **Kis-Ond** 1341: *Kysond*, **Kispál(y)i** 1324/412: *Kyspaly*, **Kis-** ~ **Kies-rét** 1256: *Kyusret*, **Kissalló** 1327: *Kywssorlow*, **Kissuránd** 1335: *Kyssurand*, **Kissurány** 1312: *Kyssuran*, **Kisszelepcsény** 1264>XVIII.: *Kiszew-Pecheny*, **Kistapolcsány** 1318: *Kywstopolchan*, **Kistelegd** 1341: *Kystekud*, **Kis-Tisza** 1075/+124/+217: *Kustiza*, **Kis-tó** 1323: *Kystou*, **Kisvárkony** 1345: *Kysvarkun*, **Kis-Zsitva** 1318: *Kywsytua* | -ded: **Kisedebaj** 1283/311: *Kysdedboy* | -di: **Kisdi** 1332–7/PR.: *Cussidi*.

Kisad ’település Bács vm.-ben, helye ismeretlen’ 1308: *Kysad* (Gy. 1: 225).

[Kis]apáti ’település Bars vm. ÉK-i részén a Garam bal partján’ 1335: p-um maioris et minoris *Apati* (Gy. 1: 425). L. **Apáti (4.)**.

Kisaranyos ’település Borsod vm. középső részén Miskolctól D-re’ 1325/347: *Kysaranas* (Gy. 1: 752), 1325/XVI.: *Kys Aranas* (MiskOkl. 26), 1341: *Kysaranyas* (Szendrei 3: 45). Alakváltozata **Kisaranyosd**. L. **Aranyos (II.3.)**.

Kisaranyosd ’település Borsod vm. középső részén Miskolctól D-re’ 1291/388: *Kys Aranasd*, t. (Gy. 1: 752). L. **Kisaranyos**.

Kisarl ’település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangonytól D-re’ 1323: *Matyusfeulde que alio nomine Kysorl vocatur* (BorsOkl. 168, EgriEgyhLev. 33). L. **Mátyusföldre, Arló**.

Kisbagos ’település Bihar vm. É-i részén Debrecentől D-re’ 1347: *Kysbogus* (Cs. 1: 603, ComBih. 145, A. 5: 109). NÉMETH P. a Szabolcs vm.-i *Bagos*-sal azonosítja (27). L. **Bagos**.

Kisbarmó ’település Bihar vm. DNy-i részén Kölesér mellett D-re’ 1327/589: *Kis Boroumo*, loc., t. (Gy. 1: 598). L. **Barmó**.

Kisbátor ’település Bihar vm. É-i határánál, Debrecentől K-re’ 1325: *Kyusbatur*, p., 1332: *Kysbatur*, p. (Gy. 1: 599). L. **Kisbátord**.

Kisbátord ’település Bihar vm. É-i határánál, Debrecentől K-re’ 1279/325, 1323/325, 1325: *Kyusbaturd*, p., 1323/325: *Kyusbartud*, p. ~ *Kyusbarturd* (Gy. 1: 599). Alakváltozata **Kisbátor**.

Kis-bérc ’Abaúj vm.-ben Egyházasida határában említett domb’ 1280>358: *Kyusberk* [□: -berch], montic. (Sztáray 1: 27). GYÖRFFY *Köz-bérc*, *Közép-bérc* formában olvassa (l. ott).

[Kis]bodony ’település Bács vm. középső részén Futaktól ÉNy-ra’ 1332–7/PR.: *de Monte* [□: *Minori*] *Bodon*, 1338–40/PR.: *Minori Bodok* (Gy. 1: 214), 1452: *Kysbodon* (Cs. 2: 145). L. **Bodony (1.)**.

Kisbudak ’település Beszterce vidékén Besztercétől D-re, a Budak patak mellett’ 1345: *Kysbuduhth* (ZW. 2: 30, Kniezsa, Keletmo. 204). L. **Budak**.

Kis-Büked ’Abaúj vm.-ben Telki határában említett patak’ 1341: *Kysbikud*, fl. (A. 4: 122).

[Kis]dalocsa 'település Bodrog vm. ÉNy-i csücskében' +1061/272/327>376: *minoris Dolosey*, *1198 P./PR.: *Dobosa minoris* [ɔ: *Dolosa*], v. (Gy. 1: 717). A második adat azonosítása kérdéses. L. **Dalocsa**.

Kisedebaj 'település Bihar vm. DNy-i részén a Fekete-Körös közelében' 1283/311: *Kysdedboy* (Gy. 1: 597). L. **Baj**.

Kisdi 'település Bács vm.-ben Péterváradtól ÉK-re' 1332–7/PR.: *Cussidi*, 1338–40/PR.: *Cusidi* (Gy. 1: 225), 1417: *Kysdy* (Cs. 2: 138).

Kisdukány 'település Borsod vm.-ben, helye ismeretlen' 1330/771: *Kysdukány*, v. (Gy. 1: 771).

[Kis-Duna] 'Baranya vm.-ben a Danóchoz közeli Földvár határában említett víz, bizonyára a Duna egyik ága' 1338: *per parvum Danubium* (Gy. 1: 302). Vö. **Duna, Nagy-Duna**.

Kisegres 'település Baranya vm.-ben, helye ismeretlen' *1329>372: *Kysegres*, t. (Gy. 1: 299).

Kisfalu 1. 'település Borsod vm. DK-i részén a Tisza mellett, Szederkénytől D-re' 1268, 1319: *Kysfolu*, v., 1332–5/PR.: *Crisfoluo ~ Parva villa* (Gy. 1: 782), 1334: *Kysfalv* (BorsOkl. 187), 1343: *Kyusfolu* (BorsOkl. 191). L. **Kisfalud (5.). 2.** 'település Csanád vm.-ben a Maros jobb partján, Makófalvától K-re' +1247/+284//572: *Kysfalw ~ Kyusfalw*, p., +1285/572: *Kysffalw*, p., 1337: *Kysfolw*, v. (Gy. 1: 861). L. **Kisfalud (6.).**

Kisfalud 1. 'település Abaúj vm. középső részén Gönetől DNy-ra' 1297: *Kysfolud* (Gy. 1: 113). **2.** 'település Baranya vm. K-i részén Kőszegtől DNy-ra, a Karasó mellett' 1227/443, *1324, 1325, 1330, 1350 (A. 5: 388–91): *Kysfolud*, p., pr., t., v., 1314: *Kyusfolud*, p. (Gy. 1: 327). **3.** 'település Bihar vm. Ny-i részén, Nyárér határosa' +1214/334: *Cusfoloud* (Gy. 1: 634). **4.** 'település Borsod vm.-ben a Sajó közelében, Szentpétertől D-re' 1327>354, 1336>354, *1343 (BorsOkl. 98): *Kysfalud*, p. (Gy. 1: 782), 1341, *1342: *Kysfolud* (HOkl. 229, BorsOkl. 97). **5.** 'település Borsod vm. DK-i részén a Tisza mellett, Szederkénytől D-re' 1332–5/PR.: *Kisfolud ~ Kyzfalud* (Gy. 1: 782). Alakváltozata **Kisfalu (1.). 6.** 'település Csanád vm.-ben a Maros jobb partján, Makófalvától K-re' +1256: *Kysfalud*, 1332: *Kysfolud*, 1337: *Kysfalwd*, p. ~ *Kysfolwd*, p. (Gy. 1: 861). **Kisfalu (2.)** néven is említik.

Kisférged 'település Csanád vm. ÉNy-i részén Makófalvától É-ra' 1274>340: *Kysferged* (Gy. 1: 856). *Férged* település két részét ismerjük: *Kis-* és **Vásárosférged** néven.

Kis-Gálya 'Borsod vm.-ben Miskolc határában említett hegy' 1325/347, 1341: *Kysgala*, mo., montic. (Gy. 1: 789, Szendrei 3: 44), 1325/XVI.: *Kisgala* (MiskOkl. 26). Vö. **Nagy-Gálya, Gálya**.

Kisgy[□]r 'település Borsod vm. középső részén Diós-, más néven Nagygyórtól D-re' 1261/271, 1325/347: *Kysgeur*, v. (Gy. 1: 774), 1325/XVI.: *Kysgywr* (MiskOkl. 26), 1341: *Kysgewr* (Szendrei 3: 44–5). Alakváltozata **Kisgyórod**. L. **Győr (2.).**

Kisgy[□]röd 'település Borsod vm. középső részén Diós-, más néven Nagygyórtól D-re' 1319: *Kysgeurud*, v. (Gy. 1: 774). L. **Kisgyőr**.

Kisgyulád 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re' 1335: *Kys Gyulad*, p. | **Lat.** 1330: *Parva Julia* (Gy. 1: 311). L. **Gyula**.

Kis-gy[□]r ? 'Bodrog vm.-ben Pályi határában említett halastó' 1320: *ad qd. pissc-m Mugtho vocatam al. nom. Kusdiur ... in Kusdiur* (Gy. 1: 725). L. **Meg-tó**.

[Kis]harsány 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól K-re' [1280 k.]: *Minori Harsan* (Gy. 1: 313), 1410: *Kysharsan*, p. (Cs. 2: 489). L. **Ebesharsány, Harsány (2.).**

[Kis]hecse 'település Bars vm. Ny-i részén Maróttól DNy-ra' +1209/XVII.: *Parvo Hecze* (Gy. 1: 447). L. **Hecse (II.1.).**

Kisherestény 'település Bars vm. Ny-i szélén Verebélytől É-ra' 1347: *Kysheresthen ~ Kysheresthan*, p. (Str. 3: 627). L. **Herestény**.

Kishodos 'település Arad vm. D-i részén' +1247/+284//572: *Kis Hudus*, +1247/+284//572, 1319/323/572, 1323/572: *Kyshwdus*, p. (Gy. 1: 178). L. **Hodos (II.1.)**.

Kisida 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától DNy-ra, az Ida folyó mellett' 1331>358: *Kyus-Ida* | **Lat.** 1332–5/PR.: *Minori Ida* (Gy. 1: 93). L. **Ida (II.2.)**.

Kis-Ilosva 'a Nagy-Ilosva jobb oldali mellékvize Bereg vm.-ben' 1341/342//XVIII.: *Kis Ilosva*, fl. (Gy. 1: 519, 541). Vö. **Nagy-Ilosva, Ilosva**.

Kiskémed 'település Baranya vm. ÉK-i részén a Karasó közelében' 1283: *Cuisguemud*, v., 1285: *[Kyske]med*, v., [1290–300]: *Kuskemud*, 1295: *Kyskemud*, 1330/477: *Kyskemed* | **Lat.** 1280: *Minori Kemud*, 1330: *Kemed parua* (Gy. 1: 323). L. **Kémed**.

[Kis]kémés 'település Baranya vm. középső részén a Dráva mellett' [1177]/500 k.: *Kemes minor* (Gy. 1: 324). L. **Kémés**.

Kiskeszi 'Keszi határában alakult település Bács vm.-ben' 1317: *Kis Kezy* (Gy. 1: 224). **Szentivánkeszi** néven is említik. L. **Keszi (2.)**.

Kis-Lakos 'Borsod vm.-ben Bél határában említett völgy és hegy' 1282/411: *beerch Kyslacus ~ Kyslacus*, vall. (Gy. 1: 757).

Kis-Lyukó 'Békés vm.-ben Maró határában említett hely' 1295: *Kisluko* (Gy. 1: 510).

Kismajsa 'település Baranya vm. K-i részén Danóctól ÉNy-ra' 1338: *Kys Moysa* (Gy. 1: 338). L. **Majsa**.

Kis-mező 1. 'Bereg vm.-ben Márok határában említett hely' 1299: *Kusmezeud* (Gy. 1: 545). **2.** 'Bihar vm.-ben Telegd határában említett hely' 1256/284//572: *Kysmezewd*, loc. (Gy. 1: 675).

Kismuzsaj 'település Bereg vm. D-i részén Lampertszászától DK-re' 1337>359: *Kysmusay*, p. (Gy. 1: 546). L. **Muzsaj**.

Kis-Ond 'Bihar vm.-ben Vásári határában említett vízfolyás' 1341: *Kysond*, fl. (J. 386). Vö. **Ond (I.1.)**.

[Kis]-Palaszka 'Bereg vm.-ben Eszterjén határában említett hely' 1344: *Minor Palazka* (Z. 2: 99). Vö. **Nagy-Palaszka**.

Kispál(y)i 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén Botmonostorától ÉNy-ra' 1324/412: *Kyspaly*, p. | **Lat.** 1309/412: *minoris Pali*, p., t. (Gy. 1: 725). L. **Pál(y)i (2.)**.

[Kis]péntek 'település Beszterce vidékén Besztercétől É-ra' 1332–6/PR.: *Pintun Minori* (Gy. 1: 562). L. **Péntek**.

Kis- ~ Kies-rét 'Abaúj vm.-ben Novaj határában említett hely' 1256: *Kyusret*, prat. (Gy. 1: 40, 124). A **Kietlen-aszó** közelében feküdt.

Kissalló 'település Bars vm. D-i részén' 1327: *Kywssorlow ~ Kyussorlow* (Mező, Patr. 215, AOkl. 11: 265), 1347: *Kyussarlou* (A. 5: 1–2) ~ *Kyssarlow* (A. 5: 150) ~ *Kyssorlow* (Str. 3: 638), 1349: *Kyssarlou* (Str. 3: 678) | **Lat.** 1337: *filios Pauli de minori Sorlou ~ de Sorlou minori* (Str. 3: 291–3). L. **Salló**.

Kissuránd 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától DNy-ra' 1335: *Kyssurand*, p. (ComBer. 22, A. 3: 235–6), 1348: *Kyssurand ~ Kissurand* (ComBer. 22, Z. 2: 346). L. **Kissurány**.

Kissurány 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától DNy-ra' 1312, 1348: *Kyssuran* (Gy. 1: 548, Z. 2: 345). Alakváltozata **Kissuránd**. L. **Surány (1.)**.

Kiszelepcsény 'település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől É-ra' 1264>XVIII.: *Kiszew-Pecheny*, p. (Gy. 1: 467) | **Lat.** 1247: *de minori v. Selepchen* (Gy. 1: 475). GYÖRFFY az adat téves szegmentálása, valamint a későbbi (ugyancsak rossz olvasaton alapuló) *Kiszelfalu* név alapján *Kiszeli-Petyen*-nek olvassa, s esetleg Petenddel azonosnak véli. L. **Szelepcsény**.

Kistapolcsány 'település Bars vm. középső részén Maróttól É-ra' 1318: *Kywstopolchan*, p., t., v. ~ *Kustapulchan*, v., 1323: *Kystoplochan*, v., 1323, 1350 (A. 5: 350): *Kysthopolchan*, v., 1324: *Kusthopolchan*, 1324, 1331, 1347 (ComBars. 106, A. 5: 19): *Kystopolchan*, p., 1327/519: *Kyusthepulchan* ~ *Kyusthepulchen* (Gy. 1: 479), 1337/348: *Kys-Topulchan* (A. 3: 327), 1338: *Kwstopolchan*, p., v. (A. 3: 495), 1343, 1347: *Kystapolchan* (A. 4: 316, ComBars. 106, A. 5: 19–20), 1347: *Kysthapolchan* (A. 5: 33) | **Lat.** 1293: *Topolchen parvum* (Gy. 1: 479). **Tapolcsány** néven is említik.

Kistelegd 'település Bihar vm.-ben Cséffától DK-re, Bikács és Nyárszeg vidékén' 1341: *Kystekud*, 1374: *Kisthelegd* (J. 365, ComBih. 181).

Kis-Tisza 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett halastó' 1075/+124/+217: *Kustiza*, pisc. (DHA. 217, Gy. 1: 891), +1124/+217/328: *Kustyza* (DHA. 217). Vö. **Tisza (1.)**.

Kis-tó 'Bodrog vm.-ben Botmonostora határában említett halászó hely' 1323: *Kystou*, loc. piscariis (Gy. 1: 710).

Kisvárkony 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangony mellett' 1345: *Abafalua alio nomine Kysvarkun* (BorsOkl. 265). L. **Abafalva, Várkony (2.)**.

Kis-Zsitva 'Bars vm.-ben Kistapolcsány mellett folyó patak, a Zsitva mellékvíze' 1318: *Kywstytua*, fl. ~ *Kussitua*, fl. (Gy. 1: 479). Vö. **Zsitva**.

[Kis]zsolca 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Miskolctól K-re' 1332–5/PR.: *Minori Zolcha* ~ *Myneusoltha* (Gy. 1: 817). L. **Alzsolca, Zsolca**.

Kizdir 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉNy-ra' 1314/323, 1323: *Kyzdyr*, t., 1329/XIV.: *Kwzdyr*, p., t., 1332–7/PR.: *Kysdyur* ~ *Kestir* ~ *Lusder* ~ *Raindzu* (Gy. 1: 326–7).

Klokocsóc ? 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett víz' +1228/383/407: *Cloko-chuch*, lac. ~ *Clokochwch*, fl., lac., +1228/423: *Clockochouch* ~ *Clokochoch*, fl., lac., 1281/364: *Kolboichulch*, lac. ~ *Kolboulchulch*, lac. (Gy. 1: 273–4).

Knyezsic 'település Bars vm. középső részén Maróttól ÉK-re, a Zsitva mellett' 1075/+124/+217: *Knesecz*, v. ~ *Knesech*, v. (DHA. 213, 218, Gy. 1: 452), +1124/+217/328: *Knesech*, +1124/+217/505: *Knessecz* (DHA. 213), 1209 P.: *Chenesis*, v., 1314, XIV./1330-ra: *Kenesich*, 1323: *Kenezich*, XIV./1330-ra: *Kenensih* ~ *Keuesich* [ɔ: *Kenesich*], 1332/PR.: *Kenaseti* (Gy. 1: 452), 1338: *Knesich* (ComBars. 127, A. 3: 495).

(Kochal) 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett hely' 1327/589: *Ko[c]hal*, loc. (Gy. 1: 636).

Kocsa 'település Csanád vm. középső részén, Besenyőtől Ny-ra feketett' 1345: *Kocha*, p. (Gy. 1: 849). L. **Kocsegyház**.

Kocsegyház 'település Csanád vm. középső részén, Besenyőtől Ny-ra feketett' +1256: *Kucheghaz* (Gy. 1: 861). Valószínűleg azonos **Kocsa** településsel.

Kocska ~ Köcske 'település Bács vm. D-i részén, Piros környékén feketett' 1237/279/385: *Coochka*, 1267: *Kuchke*, t. (Gy. 1: 225).

Kocsva ? 'Bereg vm.-ben a lónyai uradalom határában említett víz' 1270/272//580: *Kochua*, aqua (Gy. 1: 543). Esetleg összefügg a **Kovacsna** névvel.

Koda 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől É-ra' 1322: *Koda*, p., t. (Gy. 1: 629).

Koha 'település Baranya vm. DK-i részén a Dunához közel' *1332–5/PR.: *Kacha* (Gy. 1: 327).

Koksó 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától DK-re, a Hernád mellett' +1262/[XIV.], [1288–304], [1290–307], [XIII. vége], [XIV. eleje]: *Coxo*, p., +1262/[XIV.], 1340 (A. 4: 13): *Koxo*, p., 1280: *Cocso*, t., 1288/297: *Kokso*, 1299: *Koxa*, 1310: *Coksou*, t., [1314 e.]: *Kocsó*, [1314 e.], 1333 (A. 3: 11): *Kocso*,

1329/330/407, 1330/407: *Kaxo*, 1332–5/PR.: *Koxso* ~ *Lysa* (Gy. 1: 113), 1335: *Koksou* (A. 3: 184), 1341: *Coxow* (HOKl. 231). Mellette alakult ki **Alkoksó**.

Koksol ? 'település Csongrád vm.-ben, helye ismeretlen' 1280: *Koxol*, t. (Gy. 1: 897).

Kolbása I. 1. 'a Ronyva jobb oldali mellékfolyása Abaúj vm.-ben, az Izra tóból ered' 1270/272: *Kulbasa*, rivus (Gy. 1: 40, 83, 114), 1350: *Kolbasa*, fl. ~ *Kalbasa*, fl. (A. 5: 421–2). Vö. **Kolbása (II.1.) II. 1.** 'település Abaúj vm. K-i részén Füzértől K-re, a Kolbása patak mellett' [XIII. vége]: *Kulkasa* [o: *Kulbasa*], v. (Gy. 1: 114), 1350: *Kolbasa*, p., v. ~ *Kalbasa*, p. (A. 5: 421). Vö. **Kolbása (I.1.)**.

Kolbász 'település Bars vm.-ben, Marót vidékén feketett' 1292: *Colbaz*, p., t. (Gy. 1: 452).

Kolonbok 'Bodrog vm.-ben Botmonostora határában említett víz' [1322 u.]: *Kolonbok*, aqua (Gy. 1: 710).

Kolond 'település Bihar vm. Ny-i részén, Zsadánytól DNY-ra feketett' 1220/550, 1221/550: *Kolond*, v. (Gy. 1: 629).

Kolozs vejsze 'Bereg vm.-ben Eszterjén határában említett halászhely' 1344: *Kolozueze*, piscat. (Z. 2: 99).

Kóly 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől K-re, az Ér mellett' 1326/358: *Cool*, p. (Gy. 1: 635), *1340: *Kol* (Z. 1: 586).

Komad 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől É-ra' [1291–94]: *Kumad*, v., 1333: *Komad* (Gy. 1: 635).

Komló 'település Baranya vm. É-i részén Pécestől É-ra' 1256/410: *Complov*, v., 1312: *Cumplow*, v., 1320: *Kemle*, v., 1329: *Komlou* (Gy. 1: 328). Alakváltozata **Komlód**. → **Ne. | -d: Komlód** 1321: *Komlod* | **-s: Komlós** 1270/272: *Kumlovs*, **Komlós-kút** 1329/XIV.: *Komlowskutk*, **Komlós pataka** +1264/324: *Kumlospathaka*.

Komlód 'település Baranya vm. É-i részén Pécestől É-ra' 1321, 1332–5/PR.: *Komlod*, v., 1332–5/PR.: *Cumulod* ~ *Konlod* (Gy. 1: 328). L. **Komló**.

Komlós I. 1. 'a Bózsva bal oldali mellékvize Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában' 1270/272: *Kumlovs*, rivus (Gy. 1: 83, 114). **Komlós pataka** néven is említik. Vö. **Komlós (II.1.) II. 1.** 'település Abaúj vm. K-i részén Füzértől D-re, a Komlós patak mellett' 1270/272: *Cumlous*, v. ~ *Kumlovs*, t. (Gy. 1: 114), 1284: *Cumolos* (RegArp. 3326), +1291: *Cumlos* (RegArp. 3751), 1339: *Komlos*, p. (A. 3: 541–2). Vö. **Komlós (I.1.) 2.** 'település Bereg vm.-ben Bereg várától ÉK-re' 1341/342//XVIII.: *Komlos*, p. (Gy. 1: 543).

Komlós-kút 'Baranya vm.-ben Kizdir határában említett forrás' 1329/XIV.: *Komlowskutk*, fons (Gy. 1: 327).

Komlós pataka 'a Bózsva bal oldali mellékvize Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában' +1264/324: *Kumlospathaka*, riv. (Gy. 1: 40, 71). L. **Komlós (I.1.)**.

Kompa 'Bars vm.-ben a Garammal párhuzamosan futó patak, a Szitnyice jobb oldali mellékvize' 1075/+124/+217, 1255, +?1255, 1305: *Compa*, aqua, fl. (DHA. 215, Gy. 1: 413, 472, 489), [1158 k.], 1158/347: *Cumpa*, fl. (Gy. 1: 413, 429, 474), 1255, 1343 (ÓmOlv. 163–4): *Kompa*, fl. (Gy. 1: 472). Alakváltozata **Kompuska**. Vö. **Holt-Kompa, Kompa-köz**.

Kompa-köz 'a Kompa és valamely más folyó, bizonyára a Garam közti terület' 1343: *inter fluuios, Kumpakuz uocatos* (ÓmOlv. 162, Kiss L., TörtVizsg. 79). Vö. **Kompa**.

Kompuska 'Bars vm.-ben a Garammal párhuzamosan futó patak, a Szitnyice jobb oldali mellékvize' 1156/347, 1158/347: *Cumpuska*, fl. (Gy. 1: 413, 429). L. **Kompa**.

Kondkécs l. **Kendkécs**.

Kondó ’település Borsod vm. középső részén Diósgyőrtől ÉNy-ra’ [1240]: *Cundo*, t., 1275: *Kondov*, 1284/343, 1286/343>349, 1340/341>349, 1341 (HOKl. 229–30), 1343 (Sztáray 1: 171), 1343>349 (Cs. 1: 174, Sztáray 1: 169), 1349 (Sztáray 1: 214): *Kondo*, p., t., 1332–5/PR.: *Condo* ~ *Kando* ~ *Kundo* ~ *Kudov* (Gy. 1: 782).

Kondora ’Csongrád vm.-ben Sáp mellett lévő tó’ 1075/+124/+217: *Cundura*, aqua (DHA. 217, Gy. 1: 900).

Kondoros ’település Békés vm. középső részén’ 1229/550: *Cundurur*, v. (Gy. 1: 509).

Konyár ’település Bihar vm. ÉNy-i részén Derecske vidékén’ *1213/550: *Kanar*, *1219/550: *Canar*, 1332–7/PR.: *Komar*, v. ~ *Kunar* (Gy. 1: 635).

Kopács I. 1. ’Baranya vm.-ben a Dráva és a Duna összefolyásánál, Kopács település határában lévő mocsár’ 1299: t. *Kopach* ... cum pisc. sua etiam *Kopach* vocata (Gy. 1: 328–9). Vö. **Kopács (II.1.). II. 1.** ’település Baranya vm. DK-i csücskében a Duna és a Dráva összefolyásánál’ 1212/397>399, 1212/397/405, +1264/[XIV.], [1290–300], [1292], 1299, 1344 (Cs. 2: 498, A. 4: 433): *Kopach*, p., t., [1271]: *Chopach*, p., [1290–300]: *Kopoch*, p., [1292], 1302, 1339 (Cs. 2: 498, A. 3: 621–2), 1344 (Cs. 2: 498, A. 4: 433): *Kupach*, p. (Gy. 1: 328). Vö. **Kopács (I.1.). 2.** ’település Bihar vm.-ben Váradtól D-re, Pósa határosa’ 1319/414/XVI.: *Kopath* [ɔ: *Kopach* ?], t. (Gy. 1: 635).

Kopáncs 1. ’település Csanád vm. É-i részén Hódtól K-re’ | ~i *1219/550: Abr. de v. *Cupanchi* (Gy. 1: 861). **2.** ’település Csanád vm. ÉNy-i részén Hódtól D-re’ 1231: *Cupanch*, pr. (Gy. 1: 861).

Koporna ’Baranya vm.-ben Medviz határában említett halászó hely’ [+1077–95]>+158//403/PR.: *Copurna*, pisc., [+1077–95]/+158//XV.: *Coporna*, pisc. (Gy. 1: 340).

Koppány ’település Baranya vm. középső részén Siklóstól DK-re’ 1274 [□: 1275]>393, 1313, 1318, 1332–5/PR.: *Koppan*, t., 1275: *Kuppan*, v., 1332–5/PR.: *Cappan* ~ *Capan* ~ *Kapnan* ~ *Leopan* (Gy. 1: 329).

Koppány-könyök ’Bihar vm.-ben Telegd határában említett vízfolyás’ 1256/284//572: *Koppankeonek*, aqua ~ *Koppankwnek* (Gy. 1: 675).

Korh ’település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Muhitól É-ra’ 1317, 1319: *Korch*, v., 1330>342, 1330>343: *Korh*, p. (Gy. 1: 783) | ~i 1343: Laur. de *Korhy* (A. 4: 327). **Farkaskorhi(ja)** néven is említik.

Korlát(falva) ’település Abaúj vm.-ben Göncötől D-re’ 1332–5/PR.: Nic. sac. de *villa Corardi* ~ Nic. de *Cunradi* ~ *villa Conradi* ~ *villa Corradi* (Gy. 1: 114); vö. még 1422: *Korlathfalwa* (Kázmér, Falu 290).

Kóró ’település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól D-re’ 1335: *Chorow* (J. 282). L. **Kórógy (II.2.)**. → **Ne.** | **-gy:** **Kórógy** [1200 k.]/896 u.-ra: *Couroug*.

Kórógy I. 1. ’Csongrád vm.-ben Szeg település mellett a Kurcába torkolló vízfolyás’ [1200 k.]/896 u.-ra: *Couroug*, fl. (Gy. 1: 881). **II. 1.** ’település Baranya vm. ÉK-i részén Mohácstól Ny-ra’ 1332: *Karog*, p. ~ *Korog* (Gy. 1: 329). **2.** ’település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól D-re’ *1323: *Chorog*, *1326/327/380: *Korug* (Gy. 1: 635), 1342: *Koroug* (J. 282) ~ *Korong* [ɔ: *Koroug*] (ComBih. 189, A. 4: 226), 1348: *Korogh* (Z. 2: 323). Alakváltozata **Kóró**.

Korosán ’település Bars vm. középső részén Marót várától ÉNy-ra’ 1236 (DHA. 204), 1309/367: *Crusan*, v., 1262: *Korsak*, v., 1275: *Korsan*, 1300: *Karisan*, p., t., 1302: *Corlau* [□: *Corsan*] ~ *Corolau* [□: *Corosan*], t. ~ *C[or]san*, 1309, 1331: *Korosan*, p., [1328–49]: *Karysan*, p., 1340: *Korosso*, t. (Gy. 1: 452–3).

Korpona ’település Baranya vm. D-i részén Ebres körül’ 1340: v. *Korpona* alio nomine ad presens Vylamteleke nominata (Cs. 2: 536, A. 4: 22). L. **Vilámteleke**.

Kostán ’település Baranya vm. K-i részén Danóctól Ny-ra’ 1251/328/374: *Costan*, p., 1251>377, 1256 [p: 1266], 1335, 1336 (Z. 1: 482, 486, 489), 1343 (Z. 2: 72): *Kustan*, p., 1281: *Kosthan*, 1335: *Kostan*, p. (Gy. 1: 329), 1350: *Custan* (Z. 2: 416). Alakváltozata **Kostánd**.

Kostánd ’település Baranya vm. K-i részén Danóctól Ny-ra’ 1336, 1343: *Kustand*, 1338: *Custand* (Cs. 2: 501, Z. 1: 488, 537, 542, 2: 73–5). L. **Kostán**.

Kostatón ’település Baranya vm. D-i részén, Aszúágtól DK-re feketett’ 1289/374: *Costaton*, p. (Gy. 1: 330).

Koszja l. **Kottya**.

Ko(s)zma ’település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen’ 1313: *Cosma* (Gy. 1: 722).

Koszmály ’település Bars vm. középső részén Bars várától É-ra, a Garam bal partján’ 1332: *Kozmal* (Gy. 1: 453), 1337, 1347: *Cosmal* (Str. 3: 290, 638).

Kosztolány 1. ’település Bars vm. Ny-i szélén Maróttól Ny-ra’ 1113 (DHA. 395): *Costelan*, 1113/249/410 (DHA. 395): *Costulan*, 1253, 1295: *Koztulan*, t., v. (Gy. 1: 453). **2.** ’település Bars vm. ÉNy-i határánál a Nyitra mellett’ 1331: *Coztulan*, v. (Gy. 1: 453). L. (**Kozlan**).

Kót ’település Bihar vm. Ny-i szélén a Köröstől É-ra’ 1301, 1305, 1343 (ComBih. 189, Z. 2: 54): *Kolch* [□: *Kolth*], p., 1301, 1305>496: *Kolth*, p., 1303: *Colth*, t. (Gy. 1: 635), 1343: *Kolcz* (Z. 2: 59) | ~i 1219/550: Math. de v. *Culchy* (Gy. 1: 635).

Kotormán 1. ’Baranya vm.-ben Harsány határában említett malom’ 1249/291: *Katurman*, mol. (Gy. 1: 313). Az adat személynévként is értelmezhető. **2.** ’birtokrész Bodrog vm.-ben Aranyán birtokon’ 1347: *Koturman* (Iványi 2: 25).

Ko(t)tya ~ Koszja ’Baranya vm.-ben Sámód határában említett víz, Csánynál ömlik a Nagy-Okorba’ 1257: *Cozia*, aqua (Gy. 1: 248, 375, 380).

Kovács ’település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől DNy-ra, a Garam jobb partján’ 1209 P.: *Coach*, v., 1236 (DHA. 204): *Cuahc*, v. (Gy. 1: 453). L. **Kovácsi (2.)**. → **Ne. Kovácshida** 1342: *Koachhyda*, **Kovács pataka** 1324: *Konachpotoka* [□: *Kouach-*], **Kovácsszénája** [1290 k.]: *Kach* scenaya, 1332–5/PR.: *Koachzenaza*, **Kovács-tető** 1327/589: *Kowachtetheo* | -i: **Apakovácsi** [1291–94]: *Apa Kuachy*, **Kovácsi** 1075/+124/+217: *Kouachi*. Vö. még **Ková(c)s**.

Ková(c)s ’település Baranya vm.-ben, helye ismeretlen’ +1015/+158//403/PR.: *Chouas*, v. (DHA. 73, Gy. 1: 330, itt *Chovas* alakban), +1015/+158//XV.: *Cauas*, +1015/+158//XVII.: *Chavacz*, +1015/+158//XVIII.: *Kanas* (DHA. 73).

Kovács-hida ’település Baranya vm. középső részén Siklóstól DNy-ra’ 1342: *Koachhyda* (Cs. 2: 499, A. 4: 218).

Kovácsi 1. ’település Baranya vm. K-i részén, Szederkény mellett feketett’ 1319: *Koachy*, p. (Gy. 1: 330). **2.** ’település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől DNy-ra, a Garam jobb partján’ 1075/+124/+217 (DHA. 214): *Kouachi*, v., +1124/+217/328 (DHA. 214), +1124/+217/505 (DHA. 214), 1333 (Str. 3: 231), 1338 (Str. 3: 322, 324–5), 1338 (ComBars. 51): *Kouachy*, v., 1331, 1333 (Str. 3: 231), 1335 (ComBars. 51, Str. 3: 254, 263), 1338 (Str. 3: 324): *Koachy*, p., v. (Gy. 1: 453). Alakváltozata **Kovács. 3.** ’település Bihar vm.-ben Bihar mellett ÉK-re’ [1213]/550: *Kouachi* (EO. 1: 51), [1291–94], 1310/338: *Kuachy*, 1332–7/PR.: *Kuachi*, v. ~ *Choachi* ~ *Coachi* (Gy. 1: 635). **4.** ’település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól É-ra’ [1291–94]: *Kuachy*, [1321]>381>448/XV.: *Kowachy*, p., 1332–7/PR.: *Koachi*, v. ~ *Kuachi* (Gy. 1: 635), 1349: *Koachy* (J. 283, ComBih. 190, A. 5:

290). **Apakovácsi** néven is említik. **5.** 'település Borsod vm. É-i csücskében' 1283/464: *Kowachy*, v., 1304/332, 1332, 1335, 1336: *Koachy* (Gy. 1: 783).

Kovacs-kova ? 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett hely' +1228/423: *Kouachkoua*, lac. (Gy. 1: 274). L. **Katkona**.

Kovacsna ? ~ Kovacsva ? 'Bereg vm.-ben a lónyai uradalom határában említett hely' 1270/272>393: *Kowachua*, 1270/272//580: *Kouachna*, stag. (Gy. 1: 544). Vö. **Kocsva**.

Kovács pataka 'Bereg vm.-ben Badaló határában említett folyó' 1324: *Konachpotoka* [□: *Kouach-*], riv. (Gy. 1: 528), 1336: *Koachpataka*, fl. (A. 3: 311).

Kovácsszénája 'település Baranya vm. É-i részén Pécestől ÉNy-ra' [1290 k.]: *Kach scenaya*, 1332–5/PR.: *Koachzenaza ~ Kouachenaia ~ Boachenaya ~ Boathzenaya ~ Chetheraya ~ Kothino* (Gy. 1: 330).

Kovács-tet□ 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett hely' 1327/589: *Kowachtetheo*, loc. (Gy. 1: 636).

Kovacsva l. **Kovacsna**.

kovács → **Kovásséd** +1015/+158//XV.: *Kowased*, **Kovásséde** +1015/+158//403/PR.: *Kouas* sede. Vö. még **Ková(c)s**.

Kovásséd 'település Baranya vm.-ben, talán az É-i részén Pécestől É-ra' +1015/+158//XV.: *Kowased* (DHA. 75, Gy. 1: 330), +1015/+158//XVII.: *Kowassed*, +1015/+158//XVIII.: *Hawazod* (DHA. 75). L. **Kovásséde**.

Kovásséde 'település Baranya vm.-ben, talán az É-i részén Pécestől É-ra' +1015/+158//403/PR., +1015/+158//XV.: *Kouas* sede, v. (DHA. 75, Gy. 1: 330, itt *Konas* sede [□: *Kouas*] alakban). Alakváltozata **Kovásséd**.

Kovácsi 'település Arad vm.-ben Arad várától ÉK-re' 1278/XVIII.: *Kuaci*, t., 1333–5/PR.: *Conasi ~ Kuasi ~ Kuassy ~ Kuasy* (Gy. 1: 180), 1392: *Kowazy* (Cs. 1: 764).

Kovászó 'település Bereg vm. D-i részén Lampertszászától DK-re' [1270–72]>295: *Koazou*, p., t. (Gy. 1: 543), 1492: *Kowazo* (Cs. 1: 417).

Kozár 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re' 1332–5/PR.: *Kosar ~ Kusar* (Gy. 1: 330), 1383: *Kozar* (Cs. 2: 499, Z. 4: 255, 267).

(Kozlan) 'település Bars vm.-ben, helye ismeretlen' 1264/384: *Kozlan*, t. (Gy. 1: 454). Esetleg a **Kosztolány (2.)** romlott alakja is lehet.

Kozma 'település Abaúj vm. K-i részén Füzértől ÉK-re' 1270/272: *Kosma*, t., 1270/272, 1332–5/PR.: *Cosma*, t., [1301–14], 1321, 1332–5/PR.: *Cozma*, 1321: *Kozma*, t., 1332–5/PR.: *Cosmas* | ~i 1327: Paul. de *Kozmay*, 1327, 1327/436: Paul. de *Cozmay* (Gy. 1: 114). → Vö. még **Ko(s)zma**, **Szentkozmadamján**.

Kozmaháza 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől D-re, a Berettyó és az Ér között' [1291–94]: v. *Cosme*, 1300: *Cosmam apud domum suam*, 1327: *Cozmahaza*, p. (Gy. 1: 636). KÁZMÉR az első adatot *Kozmafalva* formában rekonstruálja (Falú 169).

K□ **1.** 'település Arad vm.-ben Arad várától ÉK-re' 1323: *Kev*, p., 1334–5/PR.: *Ku ~ Kw* (Gy. 1: 180).

2. 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól DK-re' 1289/291: *Keu*, v. (Gy. 1: 330). → **Ne. Bálvány-kő** 1267/272: *balwankew*, **Boldvakő** 1300: *Bolduaku*, **Csókás-kő** 1315/339: *Chokasku*, **Doboka-kőbánya nagyút** +1015/+158//403/PR.: *Dobrochachubananogut*, **Farkas-kő** 1248/326: *Forkosku*, **Fél-kő ~ Fel-kő** 1264/298/572: *Felku*, **Füzér-kő** 1248/326: *Fyuzerku*, **Hasadt-kő** 1331: *Hasathkeu*, **Holló-kő** 1329/520: *Hollokw*, **Kőbálvány** +1015/+158//403/PR.: *Kwbaluan*, **Kőégető** 1310/338: *Kuegetew*, **Kőhíd-Kőrös** 1329: *Kuhidkerus*, **Kőhircs** 1346: *Kuhyrych*, **Kő-kút** [+1235]/350/404: *Kw* Kuth, **Kőkúthetény ?** 1198 P./PR.: *Kequucheton*, **Kő-rév** 1293: *Kerew*, **Kőszeg** *1316: *Kwzeg*, **Lyukas-**

kő 1333: Lyukaskew, **Milic-kő** 1270/272: Mylychkw, **Saskő** 1325/329: Zaaskw, **Sólyom-kő** 1253: Soulumku | **köve**: **Bata köve** [1240]: Bathakue, **Dédesköve** 1254/364/399: Deduchkwe, **Fülöpköve** +1256: Phylupkue, **Panyit köve** 1283/464: Ponitkewe | **-s**: **Köves** 1281/XVIII.: Kues, **Köves-aszó** +1214/334: Kewes ozow, **Köves-bérc** 1298/390: Kuesbere, **Köves mezeje** 1236: Cuesmezéé, **Köves-rév** 1298: Kuesrew, **Köves-tó** 1193: Quiestou, **Köves út** 1325/347: Kuueswth | **-sd**: **Kövesd** 1252: Cuest | **~sdi**: **Kövesdi** +1015/+158//403/PR.: Kuestý, **Kövesd(i)-fő** 1341/342//XVIII.: Kuestefew. Vö. még **kőbánya**.

Kőbálvány 'Baranya vm.-ben Kölked határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Kwbaluan* (DHA. 73, Gy. 1: 331, itt *Kwbalvan* alakban), +1015/+158//XVII.: *Kubalván*, +1015/+158//XVIII.: *Kubaluai* (DHA. 73).

kőbánya → **Doboka-kőbánya nagyút**.

Köbi ? 'Csongrád vm.-ben Csany határában, a Tisza mellett említett halastó' 1075/+124/+217: *Keubi*, pisc. (DHA. 216, Gy. 1: 893).

Köbli 'település Abaúj vm. Ny-i részén az Ida folyótól D-re, Torna vm. határánál' 1299: *Kublyi*, p. (Gy. 1: 115), 1347: *Kubli* (Cs. 1: 174).

köböl → **Köbölkút** [1291–94]: *Kubulkut* | **-i**: **Köbli** 1299: *Kublyi*.

Köbölkút 'település Bihar vm. ÉK-i részén Székelyhídtól DK-re, a Berettyó és az Ér között' [1291–94]: *Kubulkut*, 1323: *Kubulkuth* (Gy. 1: 636).

Köcske l. **Kocska**.

Ködimálas(a) 'település Bars vm. D-i részén' 1343: *Kydymalas*, p. (A. 4: 316) | **-i** 1297/367: Seb. f. Nic-i de *Kudymalusy* (Gy. 1: 460). L. **Málas**.

Kőéget 'Bihar vm.-ben Süveg határában említett hely' 1310/338: *Kuegetew* (Gy. 1: 662).

Kőhid-Kőrös 'folyóvíz Baranya vm.-ben a Füzes patak közelében, Füzesden említik' 1329: *Kuhidkerus*, fl. (Gy. 1: 304). Talán azonos a **Kőrös (I.1.)** vízzel, esetleg annak egy mellékága.

Kőhirics 'település Baranya vm. Ny-i részén Vajszlótól D-re' 1346: *Kuhyrych*, p. (Gy. 1: 318), 1347: *Kwherych* ~ *Kewherych* ~ *Kwhyrech* ~ *Kyhyrech* ~ *Kwhyrich* ~ *Keherich* (Cs. 2: 491, A. 5: 41–2, 67–77). **Hirics** néven is említik.

Köke 'település Baranya vm. középső részén Pécestől D-re' 1332–5/PR.: *Kuke* ~ *Koke* ~ *Rinex* (Gy. 1: 330) | **~i** 1347: Nicolaum presbiterum ~ sacerdotum de *Kukey* (Z. 2: 257–8).

kökény 1255 (Csány, Abaúj vm.): dumus, qui vulgo *kuken* dicitur (Gy. 1: 75). → **Ne. Kökényér** +1247/+284//572: *Kwkenyer*, **Kökény ere** 1211: *Cucen Hereh*, **Kökény-kerek** 1269: *Kukenkerek*, **Kökény kereke** +1015/+158//403/PR.: *Kuchinkereby*, **Kökény-szeg** 1341: *Kukenzegn* | **-s**: **Kökényes** 1251/328/374: *Kvkyus*. Vö. még (**Kukyly**).

Kökényér 'település Csanád vm. középső részén Csanád várától Ny-ra' +1247/+284//572: v. Woffa Illeyse al. nom. *Kwkenyer* vocatur, +1247/+284//572, +1285/572: *Kwkener*, p., v., +1256, 1339 (Z. 1: 560): *Kukener*, 1318/319: *Kokyner*, 1328: *Kukynheer*, 1329/343, 1332, 1332/343: *Kukyner*, p., 1333–5/PR.: *Kukenher* ~ *Rukener*, 1337: *Kukiner* ~ *Kwkyner*, [XIV.]/1000 u.-ra: *Kwkiner* (Gy. 1: 862), 1340: *Kekener* (Z. 1: 590), 1347: *Kuukyner* (Z. 2: 244). L. **Vaffaülése**.

Kökény ere 'Csanád vm.-ben Morotva település határában említett hely' 1211: *Cucen Hereh* (Gy. 1: 864).

Kökényes 1. 'Abaúj vm.-ben Regéc mellett említett föld' 1307: *Kukenis*, t. (Gy. 1: 115). **2.** 'település Baranya vm.-ben, talán a DK-i részén' 1341: *Kukenes* (Cs. 2: 499, A. 4: 130), 1342: *Kukenus* (A. 4:

213). **3.** 'település Bodrog vm. Ny-i részén Garától ÉNy-ra' 1251/328/374: *Kvkynus*, 1251>377: *Kukenys*, 1333: *Kuquinis* (Gy. 1: 722).

Kökény-kerek 'Borsod vm.-ben Szomolya határában említett gyümölcsös' 1269: *Kukenkerek*, frut. (Gy. 1: 809).

Kökény kereke 'Baranya vm.-ben Kölked határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Kuchinkereby* [o: -kereký] (DHA. 73, Gy. 1: 331), +1015/+158//XV.: *Kuchinkereku*, +1015/+158//XVII.: *Keuchin Kereow*, +1015/+158//XVIII.: *Kuhukeretu* (DHA. 73).

Kökény-szeg 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett hely' 1341: *Kukenzegh*, ang. (Gy. 1: 891).

K□-kút 'Baranya vm.-ben Hetény határában említett forrás' [+1235]/350/404: *Kw Kuth*, fons (Reuter, Hh. 28).

K□kúthetény ? 'település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen' 1198 P./PR.: *Kequucheton*, v. (Gy. 1: 723).

Kölesény 'település Bereg vm.-ben Munkácstól ÉK-re' 1263>296: *Kulchun*, t., 1270/272//580: *Kalke* [javítva: *Kölke*], t., 1270>393: *Kwlke*, t., 1296: *Kulchun*, p., t. ~ *Kulchen* (Gy. 1: 543).

Köles-ér I. 1. 'kisebb folyóvíz Bihar vm.-ben a Körösközben, Bojt határában említik' 1329: *Kuleseer*, fl. (Gy. 1: 570, 604). **II. 1.** 'település Bihar vm. DNy-i részén' *1138/329, 1278/279/345, 1282, 1332–7/PR.: *Kuleser*, v., 1203>342//477, 1327/589: *Kewleser*, p., 1203/480: *Keleser*, 1273/392/477: *Kwleser*, v., [1291–94]: *Culeser*, 1320/PR.: *Kolosuar*, 1327/589: *Keoleser*, 1332–7/PR.: *Kuleshe* ~ *Kulezer*, v. (Gy. 1: 636), 1342: *Keleser* (ComBih. 182).

Kölked 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól D-re' 1322: *Kulkeed*, t., 1327, 1330, 1348 (Cs. 2: 499, Z. 2: 328–9), 1349 (Z. 2: 376, 378): *Kulked*, p., v. (Gy. 1: 331). Alakváltozata **Kölkedi**.

Kölkedi 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól D-re' +1015/+158//403/PR.: *Kulkedy*, v. (DHA. 73, Gy. 1: 331, itt *Kulkedy* alakban), +1015/+158//XV.: *Kelked*□, +1015/+158//XV., +1015/+158//XVIII.: *Kelkedy*, +1015/+158//XVII.: *Kelkedi* (DHA. 73). L. **Kölked**.

Kölpény 'Bodrog vm.-ben Halász és Dalocsa vidékén említett erdő' 1193: *Culpen*, s. (Györffy, ÁrpOkl. 92, Benkő, BMN. 20–37). GYÖRFFY Keve vm.-be helyezi (Gy. 3: 319).

kölyök → | -d: *Kölked* 1322: *Kulkeed* | -di: *Kölkedi* +1015/+158//403/PR.: *Kulkedy*.

Köndi 'település Bars vm.-ben, Hruszó vár környékén feketett' 1156: *Cundi* (Gy. 1: 450).

Könej ? 'település Bihar vm.-ben, Kölesér és Barmó körül feketett' 1327/589: *Kwney*, p. (Gy. 1: 638).

König(in)sberg 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől ÉK-re, a Garam közelében' 1345: *Sceunichbanya* al. nom. *Kunsperg* (ComBars. 74), 1346: *Sceunichbanya* alio nomine *Kunsperg* ~ *Scebnichebania* alio nomine *Kvningsperg* (Str. 3: 611) ~ *Konigispersg* ~ *Konigisberg*, civ., 1347: *Kwnesgperg*, mont. ~ *Konigispersg* ~ *Kunygsperg* ~ *Kwnigispersg* ~ *Kungesberch*, mont. ~ *Kunnuspergh* (Str. 3: 615, 617, 621–2, 649–50, 660), 1347: *Kunusperg* ~ *Kunyasperg* ~ *Kungesberch*, 1347: *Schebeniczebach* nunc *Koniginsberg* vocatae (ComBars. 74). L. **Sevnicé**.

könyök → **Koppány-könyök** 1256/284//572: *Koppankeonek*.

Köresa ? 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett mocsár, Savonca vár halastava' 1206, [1230]/231: *Keurcha*, pisc. (Gy. 1: 201, 237), [1230]/231: *Queurcha*, pisc. (Gy. 1: 237).

Köresmény 1. 'település Bács vm. középső részén, Keszi környékén feketett' 1308: *Kyrchemen* (Gy. 1: 225), 1345: *Kurthmym* (Cs. 2: 156, A. 4: 486). **2.** 'település Baranya vm. középső részén Pécestől K-re' +1058/300//403: *Kyrschynem* ~ *Kurthimir* [□: *Kurchimin*] (DHA. 178, Gy. 1: 331, itt *Kyrschyem* ~ *Kurthunir* alakokban), 1255: *Kudmen*, t. (Mező, Patr. 262, F. 4/2: 546), 1332–5/PR.: *Churcymen* ~ *Ku(r)chme(n)* ~ *Kurche(n)* ~ *Kurchin* ~ *Kurcimen* ~ *Churchimn* ~ *Sinthinen* (Gy. 1: 331).

K□-rév I. 1. 'Bereg vm.-ben Ilosva határában említett hely' 1341/342//XVIII.: ad vadum lapideum vulgo *Kwrew* nuncupatum (Gy. 1: 541). **2. ?** 'Bihar vm.-ben Szeben határában említett hely' 1342: *Kerew* (J. 348). **II. 1.** 'település Bihar vm. ÉK-i részén, Széplak és Baromlak vidékén fekkent' 1293: *Kerew* (ÁÚO. 5: 79–80), 1461: *Kewrew* (J. 278). JAKÓ *Kérő* alatt tárgyalja (i. h.).

k□ris +1015/+158//403/PR. (Belisz, Baranya vm.): *Keyris* (DHA. 74), +1015/+158//XVII. (Belisz, Baranya vm.): *Kinkis* (DHA. 74), +1015/+158//XVIII. (Belisz, Baranya vm.): *Kukis* (DHA. 74), 1252 (Ürög, Baranya vm.): *Keurus*, nem. (Gy. 1: 400) | 1336 (Badaló, Bereg vm.): *kewrus*, a. (A. 3: 311) ~ *kewres* (Kállay 1: 503). → **Ne. Kőhid-Kőrös** 1329: *Kuhidkerus*, **kőrifsa** 1270: *kvevrusfa*, **Kőrís völgye** 1332: *Kewresvelge*, **Kőrös** 1262/413: *Kewrus*, **Kőrösal ?** 1332: *Keurusol*, **Kőrös[monostora]** 1332–5/PR.: *Kewrsmonasterio*, **Kőrös utca** 1341: *Keureuswcha*, **Kőrös vize** 1330: *Keurusuizy* | ~e: **Kalán kőröse** 1266: *Kalanguerusy*.

k□risfa 1347 (Zala és Bodolya, Baranya vm.): *keurusfa*, a. (A. 5: 88) | 1270 (Csépanföldre, Bereg vm.): *kvevrusfa*, a. (Gy. 1: 537).

K□ris völgye 'Baranya vm.-ben Bakitelke határában említett völgy' 1332: *Kewresvelge*, vall. ~ *Kewresuelgy*, vall. (Gy. 1: 275).

Körmösd 'település Bihar vm. Ny-i részén a Kutas patak közelében' 1213/550, 1235/550: *Cornust*, t., 1214/550: *Curmusd* (Gy. 1: 637).

Kőrös 'Csongrádnál bal felől a Tiszába ömlő folyó, illetve ennek legészakibb ága, a későbbi Sebes-Kőrös, illetve ritkábban a középső ág, a Fekete-Kőrös' (vö. Gy. 1: 569) 1075/+124/+217: *Crys*, fl. (DHA. 218, Gy. 1: 493, 505), 1138/329, [1200 k.]/896 u.-ra, [1292]/1221 u.-ra: *Cris*, fl. (Gy. 1: 493, 510, 513, 569), 1198: *Kewres* (Gy. 1: 569, 601), 1279: *Kris*, flum. (Gy. 1: 498), 1279: *Kriss* (Kristó, Békés 37), 1282, XIV./XI.-ra, 1338, 1347 (Kar., Békés 1: 12, Haan, Békés 2: 16, 27): *Keres*, fl., flum. (Gy. 1: 505, 569, 601, 649, 682), 1319/320: *Kyris* (Gy. 1: 631), 1324: *Cres*, fl. (Gy. 1: 569, 598) | **Gör.** 950 k.: *krxsoz* (Gy. 1: 493) | **Lat.** [1200 k.]: *Grisius* (Gy. 1: 569), [1200 k.], +1214/334: *Crisius*, fl. (Gy. 1: 569, 643), [1200 k.]/896 u.-ra, +1214/334, 1235/550, 1236, 1249/XIV., 1261/271 (Kristó, Békés 28), 1283/311, 1284, 1284/410: *Crisium*, fl. (Gy. 1: 493, 506, 513, 569, 608, 628, 642, 650, 667, 678), +1214/334: *Crysy* (Gy. 1: 643), +1214/334, +1214/334/342, 1258>520 k., 1320 (Z. 1: 181), 1323>368, 1325>520 k., 1329, [1330 k.], 1330/378, 1344 (H. 3: 150): *Crisy*, fl. (Gy. 1: 513, 515, 628, 643, 679), 1236, 1258>520 k., 1261/271: *Crisio* (DHA. 307, Gy. 1: 513, 628, 896), 1249, 1256/283//572, 1279 (Kristó, Békés 39, F. 6/2: 80–1): *Crysium* (Gy. 1: 600, 606), 1250/XIV.: *Crisim* (Gy. 1: 667), 1256/283//572, 1257/284/572, 1284/572, [1293]/294/572: *Crysii*, fl., flum. (Gy. 1: 599–600, 657), 1256/284//572: *Crysij*, flum. ~ *Crisij* (Gy. 1: 675), 1284/572: *Chrysii* (Gy. 1: 599), 1297: *Crisyum* (Gy. 1: 506, 508), 1320: *Crisi* (Gy. 1: 622), 1324>360, 1326: *Crisii*, fl. (Gy. 1: 623, 650). Vö. **Fehér-Kőrös, Fekete-Kőrös, Hármaskőrös, Középső-Kőrös, Nagy-Kőrös, Örvénd-Kőrös, Váradi-Kőrös**, illetve **Körösfő, Körösköz, Körösszeg**.

Kőrös I. 1. 'Baranya vm.-ben Pécs környékén eredő patak, az Okor bal oldali mellékvize' 1262/413: *Kewrus*, aqua (Gy. 1: 248, 275, 331). **Kőrös vize** néven is említik. Vö. **Kőhid-Kőrös, Kőrös (II.1.), Kőrösal. II. 1.** 'település Baranya vm. középső részén a Kőrös patak mellett' 1319, 1322, 1332–5/PR.: *Keurus*, 1332–5/PR.: *Kurws* ~ *Kerus* ~ *Keynus* ~ *Renres* (Gy. 1: 331). **Kőrösmonostora** néven is említik. Vö. **Kőrös (I.1.). 2.** 'település Csongrád vm. ÉNy-i részén' [1272–90]: *Kerus*, 1276 P.: *Quenrus* [v: *Queurus*], v., *1277/280//XV., [1283]/283, 1307, 1332/334/336: *Keurus*, 1332/334: *Kewrus* (Gy. 1: 897). A **Kalán kőröse** erdő helyén települt. → Vö. még **kőrís**.

K□rösal ? 'település Baranya vm. középső részén a Kőrös patak mellett' 1332: *Keurusol*, v. (Gy. 1: 332). Vö. **Kőrös (I.1.)**.

Körösf 'település Bihar vm. DK-i részén a Körös forrásánál' 1276: *Crysfev*, t., 1282: *Keresfey*, v. (Gy. 1: 637), 1341: *Keresfeu*, v. (EH. 542). Vö. **Körös**.

Körösköz 'a Berettyó és a Körös köze Bihar és Békés vm.-ben' +1285/572: *Kereskvz*, 1299: *Keruskus* (Gy. 1: 569), 1319/320: *Kyruskuz* ~ *Kyriskuz* (Gy. 1: 569, 631), 1337: *Kuruskuz* (Gy. 1: 569, 659), 1349: *Kereskuz* (J. 30), 1350: in *Kereskus* (Gy. 1: 511). Vö. **Körös**.

Körös[monostora] 'település Baranya vm. középső részén a Körös patak mellett' 1332–5/PR.: *Kewrsmoasterio* (Gy. 1: 331), 1376: *Keresmonostora*, p. (Cs. 2: 499). L. **Körös (II.1.)**.

Körösszeg 'település és vár Bihar vm. Ny-i részén a Körös mellett' [1289]: *Keressceg*, [XIV.]/1290-re, 1321, 1324, 1326, 1326/327/380, 1327, 1341 (Cs. 1: 595, J. 285, ComBih. 76, A. 4: 91), 1346 (A. 4: 561): *Kereszeg*, castr., [1291–94]: *Kerus Zeg*, 1313/425: *Kereszegh*, 1318/324: *Kyryzyg*, 1321: *Kyriszyg*, 1322: *Kyruszeg*, 1323, 1326/327/380, 1328/329: *Keruszeg*, 1326: *Keryzeg*, 1327/380: *Kereszeeg*, castr., 1332–7/PR.: *Kerez*, v. (Gy. 1: 637), 1344: *Kereszegh* (H. 3: 150), 1345: *Kerezeg* (EH. 247). **Szentkatalin** néven is említik. Vö. **Körös**.

Körös utca 'Bihar vm.-ben Esztáron említett utca' 1341: *Keureuswcha*, platea (J. 238).

Körös vize 'Baranya vm.-ben Pécs környékén eredő patak, az Okor bal oldali mellékvize' 1330, 1332: *Keurusuizy*, fl. (Gy. 1: 248, 306). L. **Körös (I.1.)**.

Körpé 'település Bács vm. középső részén Keszitől É-ra' [1235–70]>1343: *Kurpee*, p. (Gy. 1: 225), 1348: *Kurpe*, p., t. (Cs. 2: 156, A. 5: 165–6).

körtvély → **árpávalérő-körtvély** 1329/394: *arpalyreukuruel*, **Három körtvély** +1015/+158//403/PR.: *Harumkurtuel*, **Körtvély-ér** 1295/423: *Kerthweler*, **Körtvély-ér-tő** 1295/423: *Kerthwelerthew*, **körtvélyfa** +1015/+158//403/PR.: *Curtuelfa*, **Körtvély-tó** [1200 k.]/896 u.-ra: *Curtueltou*, **oltványkörtvély** 1335: *oltuan kurtuely* | ~e: **Csákány körtvélye** 1330: *chakankurtuele*, **Jürke körtvélye** 1295/403: *Yurkekurtuveli*, **Pártaasszony körtvélye** 1330: *Partaazunkurthuele* | -s: **Körtvélyes** +1093/404: *Kurthuelys*, **Körtvélyes-hegy** 1332: *Korthweleshygh*.

Körtvély-ér 'Békés vm.-ben Murul határában említett patak' 1295/423: *Kerthweler* (Gy. 1: 510). Vö. **Körtvély-ér-tő**.

Körtvély-ér-t 'a Murul határában található Körtvély-ér torkolata Békés vm.-ben' 1295/423: *Kerthwelerthew* (Gy. 1: 510). Vö. **Körtvély-ér**.

Körtvélyes I. 1. 'Abaúj vm.-ben Böcs határában említett erdő' 1341: *Kurtuelus*, nem. (A. 4: 163). **2.**

'Baranya vm.-ben Cselej határában, a Duna közelében említett víz' 1337: *Kurtueles*, aqua (A. 3: 346).

3. 'Bihar vm.-ben Pósatövisé határában, a Berettyó vidékén említett sziget' 1313/425: *Kerthweles*, ins.

(Gy. 1: 655). **4.** 'Bihar vm.-ben a Gyepes melletti Gyarak határában említett erdő' 1320: *Qurtueles*, s.

(Gy. 1: 622). **5.** 'Csongrád vm.-ben Körtvélyes határában említett halastó' 1138/329: *Kurtuelis*, viva.

(Gy. 1: 897). Vö. **Körtvélyes (II.5.)**, **Körtvély-tó. II. 1.** 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól

DNy-ra' +1093/404 (DHA. 294): *Kurthuelys*, [+1235]/350/404: *Kurthueles*, p., v., 1317>413: *Kertheles*,

v., 1317>420: *Kerthweles*, v. (Gy. 1: 332), 1348: *Kurtuelus*, p. (Z. 2: 291), 1350: *Kurthyuelys*, p. ~

Kurtheuelyes, p. (Z. 2: 421–2). **2.** 'település Baranya vm.-ben, Siklós vidékén feketett' 1300>520 k.: *Kerthweles*,

v., 1330: *Kurthuelus* (Gy. 1: 332). **3.** 'település Bihar vm. K-i részén Élesdtől D-re' 1335:

Keurthweles (J. 286), 1341: *Kurtwelus*, v. (A. 4: 79), 1342: *Kurthuelus* (A. 4: 230). **4.** 'település Borsod

vm. ÉK-i részén, Borsod várától ÉK-re Lak körül feketett' 1311>389: *Kurthuelus*, p. (Gy. 1: 783). **5.**

'település Csongrád vm. középső részén a Tisza mellett' 1266: *Qurtuelus*, port., 1276 P.: *Quortueles*,

port. (Gy. 1: 897). Vö. **Körtvélyes (I.5.)**, **Körtvély-tó**.

Körtvélyes-hegy 'Abaúj vm.-ben Hilyó és Semse határában említett hegy' 1332: *Korthweleshygh*, mo. ~ *Kurthwelusheygh*, mo. (Gy. 1: 40, 91).

körtvélyfa +1015/+158//403/PR. (Hird, Baranya vm.): *Curtuelfa* (DHA. 75, Gy. 1: 318), +1015/+158//403/PR. (Gorombona, Baranya vm.): *Kurtuelfa* (DHA. 74), +1015/+158//403/PR. (Belisz, Baranya vm.): *Kurtuelfa* (DHA. 74), +1015/+158//XVII. (Hird, Baranya vm.): *Curtuelfa ~ Körtvelyfa* (DHA. 75), +1015/+158//XVII. (Gorombona, Baranya vm.): *Körtvélfá* (DHA. 74), +1015/+158//XVIII. (Hird, Baranya vm.): *Kwhwlfa* (DHA. 75), +1015/+158//XVIII. (Gorombona, Baranya vm.): *Kurthudfa* (DHA. 74), +1015/+158//XVIII. (Belisz, Baranya vm.): *Kurtuelfa ~ Kentelfa* (DHA. 74) | 1298/390 (Lászó, Borsod vm.): *kurtuelfa*, a. (Gy. 1: 785), 1298/392 (Lászó, Borsod vm.): *kurthuelfa*, a. (Gy. 1: 785).

Körtvény-tó 'Csongrád vm.-ben Körtvényes környékén említett mocsár' [1200 k.]/896 u.-ra: *Curtueltou*, stag. (Gy. 1: 882, 897, 905). Vö. **Körtvényes (I.5.), (II.5.)**.

K□szeg 'település és vár Baranya vm. K-i részén a Duna mellett' *1316: *Kwzeg*, castr., 1316/[1317], 1316 [□: 1317]: *Kwzegrh*, castr., 1316/318, [1327 u.]>351: *Kuzegrh*, castr., [1320]: *Kewzegrh* (Gy. 1: 332).

Köteny kútja 'Árva vm.-ben Kubin határában említett forrás' 1325: *Kotenkuta*, fons (Gy. 1: 197).

Köves 'a Dédeshez közeli Horvát határában fekvő hegy Borsod vm.-ben' 1281/XVIII.: *Kues ~ Köves*, montic. (Tóth P. 97, MiskOkl. 18).

Köves-aszó 'Bihar vm.-ben a Váradhoz közeli Micske határában említett hely' +1214/334: *Kewes ozow* (Gy. 1: 643).

Köves-bérc 'Borsod vm.-ben Lászó határában említett hegy' 1298/390: *Kuesbere* [ɔ: -berc], mo. (Gy. 1: 785).

Kövesd I. 1. 'Baranya vm.-ben Ürög határában említett patak' 1252: *Cuest*, riv. (Gy. 1: 399). Talán összefügg a Kovásséde határában említett (**Kuasty**) névvel. **2.** 'Bars vm.-ben Zseliz határában említett patak' 1303: *Kuesd*, fl. (Gy. 1: 489). **II. 1.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól K-re' [1290–91]: *Kuestd*, v., [1290 u.], [1291 k.], 1299, 1349 (Z. 2: 360), 1350 (Z. 2: 439): *Kuesd*, p., v. (Gy. 1: 332). **2.** 'település Bihar vm. középső részén Telegdtől ÉK-re' +1283, 1324: *Kuesd*, p. (Gy. 1: 638), 1336: *Kwesd*, p. (ComBih. 97). **3.** 'település Borsod vm. DNY-i részén Szihalomtól ÉK-re' 1275, 1275/315 (Sárközi–Sándor 145), 1323/324: *Kuesd*, t., v. (Gy. 1: 783).

Kövesdi 'település Baranya vm.-ben, Várkony környékén említik' +1015/+158//403/PR.: *Kuesty*, +1015/+158//XV.: *Kewesthi*, +1015/+158//XVII.: *Kowesthy*, +1015/+158//XVIII.: *Questhi* (DHA. 74).

Kövesd(i)-f□ 'Bereg vm.-ben Ilosva határában említett patak vagy inkább a forrása' 1341/342//XVIII.: ad caput cd. fl-i *Kuestefew* (Gy. 1: 541).

Köves mezeje 'Bihar vm.-ben a Körös menti Jenő határában említett hely' 1236: *Cuesmezée* (Gy. 1: 628).

Köves-rév 'Borsod vm.-ben Bogács határában említett hely' 1298: *Kuesrew*, loc. (Gy. 1: 760).

Köves-tó 'Bodrog vm.-ben Halász és Dalocsa vidékén említett halastó' 1193: *Quiestou*, pisc. (Györffy, ÁrpOkl. 92, Benkő, BMN. 27). GYÖRFFY az adatot Keve vm.-be helyezi (Gy. 3: 316). Később a **Segesd-tó**-val azonosnak mondják (vö. Benkő i. h.).

Köves út 'Borsod vm.-ben Miskolc határában említett út' 1325/347: *Kuueswth*, via (Gy. 1: 789), 1325/XVI.: *Keweswth* (MiskOkl. 26), 1341: *Keweswuth* (Szendrei 3: 44).

köz → (**fn.**) **Apátközhida** [+1077–95]>+158//403/PR.: *Apatkuzhída*, **Bőköz** 1217/412: *Belkus*, **Dió-köz** 1294: *Gyokuz*, **Kerek-köz** 1338/439: *Keregkuz*, **Kompa-köz** 1343: *Kumpakuz*, **Körösköz** +1285/572: *Kereskvz*, **Ormánköz** 1264/269/270: *Ormankuz*, **Szilvaköz** 1321/323: *Zyluakuz*, **Telekes-köz** 1298/390: *Thelekuskuz* | ~e: **Csóka köze** ? 1236: *Choykacuzdyre*, **Két-jó köze** 1246/348/408: *Kethyoukyzi* | (**mn.**) **Köz-bérc** 1280: *Kuzberch*, **Köztelek** +1256: *Kuzteluk*.

Köz-bérc 'Abaúj vm.-ben Semse és Kisida között említett domb' 1280: *Kuzberch*, montic. (Gy. 1: 139). L. **Közép-bérc (2.)**, **Kis-bérc**.

közép → **Középbárca** [1291–93]: *Kuzepbarcha*, **Közép-bérc** 1258: *kuzepberch*, **Közép-ér** 1326: *Kuzeper*, **Középnémet** 1220/550: *Cuzepnemet*, **Középnémeti** [1270–90]: *Kuzepnempty*, **Közép-patak** 1338/339: *Kuzepptatak*, **Közép-rét** 1295/423: *Kwzepreth*, **Közép út** 1329/XIV.: *Kuzepwth*. Vö. még **középső**.

Középbárca 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától D-re' [1291–93]: *Kuzepbarcha*, t. ~ *Barcha Kuzep* (Gy. 1: 65). L. **Bárca**.

Közép-bérc 1. 'Abaúj vm.-ben Golop határában említett hely' 1258: ad locum, qui dicitur *kuzepberch* (Gy. 1: 88). **2.** 'Abaúj vm.-ben Semse és Kisida között említett domb' 1280: *Kuzepberch*, montic. (Gy. 1: 93). Alakváltozata **Köz-bérc**. L. **Kis-bérc**. **3.** 'Borsod vm.-ben Bogács határában említett hegy' 1298: *Kvzepberech*, mo. (Gy. 1: 760).

Közép-ér 1. 'Abaúj vm.-ben Pere határában említett hely' 1326: *Kuzeper*, loc. (Gy. 1: 131). **2.** 'Bihar vm.-ben az Ér melletti Tarcsa határában említett patak' 1338/396: *Kuzeper*, fl. (J. 362, Károlyi 1: 135).

Középnémet 'település Abaúj vm. középső részén Abaújvártól Ny-ra, a Hernád mellett' 1220/550: *Regine hospites de prov. Novi Castri scil. Teutonicici de 10 v-is, que dicuntur Felnemmet*, *Cuzepnemet*, *Olugnemet*, 1329: *Kuzepnemeth* (Gy. 1: 121–2). L. **Középnémeti**.

Középnémeti 'település Abaúj vm. középső részén Abaújvártól Ny-ra, a Hernád mellett' [1270–90], 1278>364 (MiskOkl. 15), 1278>367, 1296>364, 1314, 1319>364, 1319>383, 1324/339>364, 1325 (MiskOkl. 27), 1325/364, 1337 (A. 3: 362), 1339 (A. 3: 592), 1349 (A. 5: 310), 1350 (MiskOkl. 39): *Kuzepnempty*, p., v., [1270–90], 1314–21 (Mező, Patr. 151), [1318 k.], 1324, 1325, 1330, 1331: *Kuzepnemti*, 1295/346/401, 1319: *Kezepnempty*, p., v., 1295>393, 1299, 1325 (MiskOkl. 27): *Kwzepnempty*, p., v., [XIV. eleje]: *Kuzep nemti*, 1314: *Kuzepnymphthi*, 1316: *Kuzepnepti* ~ *Kuzep[nem]ti*, 1316, 1325, 1330, 1331, 1332: *Kuzepnempti*, 1318: *Kezepnemty*, 1318, [1318]: *Kezep nemty*, 1318, 1320, 1321, [1321], 1329, 1332, 1335 (A. 3: 138): *Kuzepnemty*, v., 1319/320: *Kuzepnemthy*, 1329: *Kuzepnemethy*, 1330, 1331: *Kuzepnemthi* ~ *Kwzepnempti*, 1331: *Kuzepnemphthy* ~ *Kezepnempti*, 1332–5/PR.: *Kuzempnemty* ~ *Kesempnemti* ~ *Tusempni* ~ *Cusetnipti* ~ *Eozepminici* (Gy. 1: 121–2), 1346: *Kuzepnemtyi*, v. (A. 4: 636), 1348: *Kuzepnemtyi* (A. 5: 173). Alakváltozata **Középnémet**. L. **Németi (1.)**.

Közép-patak 'az Ilosva bal oldali mellékvize Bereg vm.-ben, Bilke határában említik' 1338/339: *Kuzepptatak*, fl. (Gy. 1: 533).

Közép-rét 'Békés vm.-ben Murul határában említett rét' 1295/423: *Kwzepreth*, prat. (Gy. 1: 510).

középső → **Középsőmonyorós** 1350: *Kuzepseumonyros*. Vö. még **közép**.

[Közép(s□)-Körös] 'a Körös három ága közül a középső, Bihar vm. D-i részén egy szakaszon határfolyó' 1249: *medium Crysium* (Gy. 1: 569, 622). L. **Fekete-Körös**. Vö. **Körös**.

Középs□monyorós 'település Arad vm.-ben Kapronca környékén' 1350: *Kuzepseumonyros*, p. (Cs. 1: 775) ~ *Kuzepseumonyra* (A. 5: 363).

Közép út 'Baranya vm.-ben Kizdir határában említett út' 1329/XIV.: *Kuzepwth*, via ~ *Kvzepwth*, via (Gy. 1: 327).

Köztelek 'település Csanád vm.-ben, Szentmargita körül feketett' +1256: *Kuzteluk* (Gy. 1: 862).

Krassó 'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re, a Karasó (Krassó) folyó mellett' +1228/383/407: *Crasow*, pr., +1228/423: *Carassou*, pr., 1332–5/PR.: *Crosa* (Gy. 1: 333). **Bonahida** és **Bonahidakrassó** néven is említik.

Kraszno 'település Abaúj vm. Ny-i részén a Rakaca mellett' 1302/390: *Karaznuk*, p., 1302>398, 1321>398, 1323>398: *Craznok*, p., 1307>398: *Kaaznuk*, t., 1323/390: *Karaznok ~ Craznuk*, t. (Gy. 1: 115).

Kremnic 'település Bars vm. ÉK-i részén' 1331: *Kremnicia*, 1332/PR.: *Cremnic* (Gy. 1: 454), 1347: *Chremnich* (Str. 3: 649). L. **Kremnicbánya**.

Kremnicbánya 'település Bars vm. ÉK-i részén' 1328: *Cremnychbana* (Gy. 1: 454). **Kremnic** néven is említik.

Kreuzburg 'vár Brassó vidékén Brassótól DK-re, a terület határvidékénél' 1212/231 PR.: *Crucpurg*, castr., 1212/278: *Crusburch*, castr. (Gy. 1: 830), [1221 v. 1222]/PR.: *Cruzpurg* (EO. 1: 117), 1222 P.: *Cuzeburc*, castr., 1222/280: *Cruceburg*, castr., t. (Gy. 1: 830). Magyarul csak később említik.

Kronen 'település Erdély DK-i részén, a Brassó vidéke terület központja' 1327: *Cronen* (EH. 163). L. **Brassó, Corona**.

(Kuasty) 'Baranya vm.-ben Kovásséde határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Kuasty* (DHA. 75, Gy. 1: 330, itt *Kuasty* alakban), +1015/+158//XVII.: *Kuwasti*, +1015/+158//XVIII.: *Kumasly* (DHA. 75). GYÖRFFY esetleg a későbből adatolható *Kövesd* hegygel tartja azonosíthatónak, de lehet, hogy a **Kovásséde** település- vagy a **Kövesd (I.1.)** víznévvel függ össze.

Kubin I. 1. 'Árva vm.-ben Kubin határában említett patak' 1325: *Culbyn*, fl. (Gy. 1: 196–7). Vö. **Nagy-Kubin, Kubin (II.1.). II. 1.** 'település Árva vm.-ben Árva várától DNy-ra' +1235–70>390: *Kolbin*, p., +?1314: *Kublen* [□: *Kulben*], p. (Gy. 1: 196). Belőle vált ki **Felsőkubin**. Vö. **Kubin (I.1.)**.

Kucslin 'település Abaúj vm.-ben, Kázmér és Kolbása szomszédosa' 1350: *Kuchlyn*, p. (A. 5: 420–1).

Kuhti ? 'település Békés vm. Ny-i részén Simától DK-re' 1138/329: *Cucti ~ Kukti ~ Quhti* (Gy. 1: 510).

(Kukethey) 'Csanád vm.-ben Modosibugálló határában lévő halastó' 1274>340: *Kukethey*, pisc. (Gy. 1: 864).

(Kukyly) 'Abaúj vm.-ben Jánok határában említett hely' 1323/390: super qd. Berch *Kukyly* vocato (Gy. 1: 95). Esetleg egy **Kökény** név romlott alakja.

Kulesod 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól K-re' +1015/+158//403/PR.: *Kulchoud*, v. (DHA. 74, Gy. 1: 333), +1015/+158//XV.: *Kvlsoyd ~ Rolsoyd*, +1015/+158//XVII.: *Kvlsayd*, +1015/+158//XVIII.: *Kalsoith* (DHA. 74).

kun → **Bitakunpéterföldre** 1346: *Bytakunpeturfeulde*.

Kuna 'Borsod vm.-ben Varbó határában említett hegy' 1303/352//450: *Kwna*, mo. (Gy. 1: 736, 815). Vö. **Kuna pataka**.

Kuna pataka 'Borsod vm.-ben Varbó határában említett patak' 1303/352//450: *Kwnapathaka*, riv. (Gy. 1: 815). Vö. **Kuna**.

Kupa 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra' 1279/392/XVII., 1283>405, 1283>415, 1283>464, 1283/769, 1298, 1319, 1326/327/370, 1327/370, 1332–5/PR.: *Kupa*, p., t., 1324: *Kuppa*, 1332–5/PR.: *Cupa ~ Kupo* (Gy. 1: 115).

Kurca I. 1. 'a Tisza bal oldali mellékága Csongrád vm.-ben, a Hármaskörös táplálja' 1075/+124/+217: *Curice*, flum. (DHA. 217, Gy. 1: 881, 900) ~ *Curicea*, aqua (DHA. 218, Gy. 1: 881, 904), +1124/+217/328: *Curycea* (DHA. 218), 1138/329: *Curisa*, stag. (Gy. 1: 881, 898), 1332: *Kurcha*, fl. (Gy. 1: 881, 904) ~ *Kurche*, fl. (Gy. 1: 904). Vö. **Kurca (II.1.). II. 1.** 'település Csongrád vm.-ben a Kurca és a Kórógy vízfolyás környékén' 1193–96/216: eccl-m Sancti Georgii de *Curta* [□: *Curca*] (Mező, Templ. 79, Kristó, Szempl. 12). Vö. **Kurca (I.1.)**.

Kurít 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Szuha patak mellett' 1280>413: *Koryth*, p. (Gy. 1: 783). L. **Kurityán**. Vö. **Kurít-völgy**.

Kurít-völgy 'Borsod vm.-ben a Kurít (~ Kurityán) közelében lévő Nyárágy határában említett völgy' 1299: *Korythweulgh*, vall. (Gy. 1: 794). Vö. **Kurít**.

Kurityán 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Szuha patak mellett' 1299, 1324: *Korythan*, t., 1323: *Chorichan* (Gy. 1: 783, 794), 1348: *Kurychyan* (Z. 2: 337). Alakváltozata **Kurít**.

Kusnica 'település Bereg vm. K-i részén Barankától ÉNy-ra' 1318: *Cusmuca*, p. (Gy. 1: 543).

kút → **Aranyos-kút** 1324: *Aranyas Kuth*, **Bor-kút** ? 1342: *Burkwth*, **Csabkút** 1341: *Chapkwth*, **Cserkút** [1290 k.]: *Cherkuth*, **Éger-kút** +1326/[1400 k.]: *Egerkuth*, **Hídeg-kút** 1296: *Hydegkuth*, **Kávaskút** 1251/328/374: *Kauaskuty*, **Komlós-kút** 1329/XIV.: *Komlowskutk*, **Köbölkút** [1291–94]: *Kubulkut*, **Kő-kút** [+1235]/350/404: *Kw Kuth*, **Kőkúthetény** ? 1198 P./PR.: *Kequucheton*, **Kútfő** 1312/XVIII.: *Kuthfeu*, **Lencsekút** 1330: *Lenche kuth*, **Setétkút** 1251/271: *Sytetkuth* | ~**(j)a: Appadi kútja** +1015/+158//403/PR.: *Appadykuta*, **Bot kútja** 1335: *Bothkuta*, **Csaba kútja** 1267/380: *Chabakuta*, **Csabkuta** 1330: *Chobkuta*, **Csaszkuta** [+1077–95]>+158//403/PR.: *Chozkuta*, **Csiger kútja** 1258/259: *Cheguercuta*, **Gyertyános kútja** 1321: *Gurthanuskutha*, **Gyula kútja** 1258/259: *Julakuta*, **(Hualen) kútja** +1228/383/407: *Hualenkutha*, **Köteny kútja** 1325: *Kotenkuta*, **Kükér ? kútja** 1236: *Kukerkuta*, **Ördög kútja** 1305/342: *Wrdugkutha*, **Sebőkuta** ? 1301/378: *Sebokuta*, **Úrkuta** 1337: *Wrkuta*, **Vemerd kútja** 1299/324: *Wemerdkuta* | **-s: Kutas** 1211: *Cutus*.

Kutas 1. 'folyóvíz Bihar vm.-ben a Körösközben, Micske határában említik' +1214/334: *Kuthus*, rivus (Gy. 1: 570, 643). **2.** 'Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett hely' 1211: *Cutus* (Gy. 1: 706), 1335: *Kuthus*, pisc. (Z. 1: 476, 478).

Kútfő 'település Bihar vm. középső részén Diószeg mellett DK-re' 1312/XVIII., 1338: *Kuthfeu*, p., t. (Gy. 1: 638, Cs. 1: 615, J. 289, Z. 1: 531), 1338: *Kuthfew* (Z. 1: 532).

Kutku rétje ? mocsara 'Bihar vm.-ben a Gyepes melletti Gyarak határában említett hely' 1320: *Qutqu[r]jete machara* (Gy. 1: 622).

Küde ? ~ Kügy ? 'Baranya vm.-ben a Gyűrű melletti Boldogasszonyfalva határában említett erdő' 1287/468: *Kude*, s. (Gy. 1: 312).

Kügy 'település Bihar vm.-ben Biharvárától É-ra' 1213/550: *Quid f. Olibrii* [□: *Oliverii*], 1332–7/PR.: *Kyud*, v. ~ *Kyd*, v. ~ *Hid* (Gy. 1: 638), *1333: *Jacobus de Kyde* (Károlyi I: 83). → Vö. még **Kid**, **Küde**.

Kükér ? kútja 'Bihar vm.-ben a Körös menti Jenő határában említett hely' 1236: *Kukerkuta* (Gy. 1: 628).

kül → **Külszond** [1230]/231: *Kyu Zund* [□: *Kyul*], **Kül- ? valkány** +1256: *Kyuolkan* [□: *Kyul- ?*]. Vö. még **külső**.

küll → | **-d: Belküllöd** 1341: *Belkulud*, **Küllöd** 1305/342: *Kulud*.

Küll **d** 'település Bodrog vm.-ben Hajszentlőrinctől Ny-ra' 1305/342: *Kulud*, 1323: *Ku.ludh*, 1330: *Kuluud* ~ *Kulyud*, 1332: *Kwlyud* (Gy. 1: 723), 1342: *Kwlod* (A. 4: 187). Bizonyára egy részét **Belküllöd** néven is említik.

küls → **Külső ? -Berek-jó** 1275/347: *Kyssoberikyo*, **Külső ? -Kerek-tó** 1255: *Cusekherekthou*. Vö. még **kül**.

Küls **□ ? -Berek-jó** 'a Berettyó valamely ága Bihar vm.-ben' 1275/347: *Kyssoberikyo*, fl. (Gy. 1: 569). Vö. **Berettyó (I.1.)**.

Küls **□ ? -Kerek-tó** 'Borsod vm.-ben Hetes határában említett halastó' 1255: *Cusekherekthou*, pisc. (Gy. 1: 776).

Külszond ’település Bács vm. ÉNy-i részén Szondtól Ny-ra’ [1230]/231: *Kyu Zund* [□: *Kyul*], 1237: *Quivsund* [□: *Quilsund*], v. (Gy. 1: 235). A **Szond**-i uradalom része.

Kül- ? valkány ’település Csanád vm. D-i részén Besenyőtől DNy-ra’ +1256: *Kyuolkan* [□: *Kyul- ?*] (Gy. 1: 875). L. **Valkány**.

[Kül]vamos ’település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Boldvától DK-re’ 1320/358: *Vamus exterior*, p. (Gy. 1: 814). L. **Vamos (II.1.)**.

Kürt 1–2. ’azonos nevű települések Bács vm. középső részén, adataik nem választhatók szét’ 1223 P./PR.: *Curth*, pr., 1263/466/467, 1308: *Kyrth*, 1275/347, 1308: *Kyurth*, p., 1318>335/336: *Kurth*, p. (Gy. 1: 226). L. **Matyukakürt. 3.** ’település Bars vm. D-i részén’ 1227: *Kurt*, v., 1327/382, 1330, [XIV. eleje]/383, 1347 (A. 5: 1–2): *Kyurth*, *1332/PR.: *Kur ~ Lam* (Gy. 1: 456), 1342: *Kyurt* (A. 4: 291). **Fajkürt** néven is említik. **4.** ’település Borsod vm. DK-i részén a Hejő torkolatánál’ 1261/271, 1261/323: *Kyrth*, v., +?1292: *Cuurth*, t., 1332–5/PR.: *Kurth* (Gy. 1: 784).

Küsm□d ’Abauj vm.-ben a Kassa alatti síkságon eredő patak, a Szartos jobb oldali mellékvize’ 1267/272: *Cusmeud*, fl. (Gy. 1: 39, 78). Az alsó szakaszát **Bölzse-patak** néven említik.

Iáb → **Telekláb-rét** 1295/423: *Teluklabreth*.

Laba ~ Lába ’település Csanád vm. K-i részén a Marostól É-ra, Bő közelében’ 1232: *Laba*, t. (Gy. 1: 862).

Lád 1. ’település Bács vm.-ben, helye ismeretlen’ 1308: *Lad* (Gy. 1: 226). **2.** ’település Borsod vm. É-i részén a Bódva mellett’ 1221/550, 1268, 1272, [1297–300], 1300/XV., 1332–5/PR., 1334: *Lad*, v., 1282, 1283/353, 1289, 1293, 1300, 1324, 1329, 1332, 1334 (A. 3: 70), *1334 (HOkI. 206), 1343 (A. 4: 350), 1348 (Z. 2: 337): *Laad*, p., v. (Gy. 1: 784). Vö. **Lád (3.). 3.** ’település Borsod vm. K-i részén a Sajó bal partján, a Hernád torkolatvidékétől É-ra’ 1349: similiter *Lad* iuxta fl-m Sayou (Gy. 1: 784, A. 5: 282). GYÖRFFY szerint elképzelhető, hogy a **Lád (2.)** alatt feltüntetett adatok részben erre a településre vonatkoznak.

Ladány ’település Csanád vm. középső részén a Maros mellett, Palota közelében’ +1247/+284//572, +1256, +1285/572, 1296, 1299, 1320 (Cs. 1: 699): *Ladan*, p., v., 1337: *Ladaan*, p. (Gy. 1: 862).

Ladomér ’település Bars vm. ÉK-i részén a Garam bal partján’ 1335: *Ladomar*, v. (Gy. 1: 456), 1340: *Lodamer*, v. (Str. 3: 375), 1344: *Lodomer*, loc., v. (Str. 3: 541, 547, 553). Vö. **Ladoméra**.

Ladoméra ’Bars vm.-ben Apáti és Ladomér határában említett patak’ 1075/+124/+217: *Radmera*, riv. (DHA. 214, Gy. 1: 425, 456), +1209/XVII.: *Lodomera*, fl. (Gy. 1: 426). Vö. **Ladomér**.

Lajmér ’település Baranya vm. K-i részén Mohácstól DNy-ra’ 1274, 1298: *Loymer*, t., v., 1278, 1279, 1317/413, 1322, 1324, 1331, 1334 (Cs. 2: 501, Z. 1: 440), 1335 (Cs. 2: 501, Z. 1: 456–62), 1345 (Z. 2: 152, 154–7), 1348 (Z. 2: 291): *Laymer*, p., t., v., 1310: *Lamer*, v., 1317, 1335 (Z. 1: 456–62): *Laymeer*, p., v. (Gy. 1: 333), 1344: *Loymir* (Cs. 2: 501, Z. 2: 113), 1345: *Laymyr ~ Laymir*, p. (Z. 2: 154–7), 1346: *Laymar*, p. (Cs. 2: 496, 501, Z. 2: 186). Alakváltozata **Lajméri**.

Lajméri ’település Baranya vm. K-i részén Mohácstól DNy-ra’ 1278: *Laymery*, t., 1310: *Lamery*, t. (Gy. 1: 333). L. **Lajmér**.

Lak 1. ’település Baranya vm. középső részén Kémes mellett’ *[1177]/500 k.: *Sok* [□: *Lok ?*], v., 1191 [□: 1251], 1257: *Lok*, v. (Gy. 1: 334), 1346: *Look*, p., v. (Cs. 2: 501, A. 4: 642). **2.** ’település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól DK-re’ 1296: *Loc*, v. ~ *Lok*, 1330: *Lohc*, 1330/477: *Look*, p. (Gy. 1: 334), 1338: *Laak*, p. (Cs. 2: 501, Z. 1: 528). Bizonytalan azonosítás. **3.** ’település Baranya vm. K-i részén Danóctól DNy-ra’ 1296/324: *Look*, t., [1316–42]>412, 1349 (Z. 2: 396): *Laak*, 1330: *Lak*, t. (Gy. 1: 334). **4.** ’település Baranya vm. K-i részén Mohácstól D-re’ 1327: *Look*, p., 1328: dicta p. non *Laak*, sed Wyfolu vocaretur, 1330, 1338: *Laak*, p., 1329, 1330: p. Wyfalw al. nom *Lak* (Gy. 1: 334). L.

Újfalú (11.). 5. ’település Bodrog vm. Ny-i részén Botmonostorától Ny-ra’ 1320, 1327, 1330>412, 1332, 1349 (Z. 2: 376, 378): *Lak*, p., 1320, 1341 (Z. 1: 631): *Laak*, p., [1322 u.], 1332, [1332 k.], 1341 (Z. 1: 619–20), 1347 (Z. 2: 258): *Lok*, p., v. (Gy. 1: 723), 1347: *Loak*, p. (Z. 2: 262). **6.** ’település Borsod vm. É-i részén a Bódvától K-re’ 1222/550: *Loch*, v., 1273/372>389, 1273>435, 1348 (Z. 2: 320): *Lak*, p., 1311>389, 1312>389, 1332: *Laak*, p., 1332–5/PR.: *Lok* ~ *Loth* | ~i 1332–5/PR.: St. rector B. V. de *Laky* (Gy. 1: 784). **Szentlak** néven is említik. → **Ne. Baromlak** +1247/+248//572: *Borumlak*, **Fellak** [1308 k.]: *Fellok*, **Lakcsát** +1237/[1237–42]: *Lockath*, **Nagylak** 1313: *Noglok*, **Szeglak** 1347: *Zuglok*, **Széklak** [1230]/231: *Sceclac*, **Szentlak** 1273>377: *Zenthlak*, **Széplak** [1200 k.]/1143-ra: *Ciploc*, 1219/550: *Zeploc*, **Tóslak** +1237/[1237–42]: *Thovsloch*, **Újlak** 1192/372/425: *Vylac* | ~a: **Asszonylaka** 1238/377: *Assunluka*, **Csemperlaka** [1177]>405: *Chemperlaca*, **Damjánlaka** 1337: *Domianlaka*, **Demeterispánlaka** 1337: *Demeterispanlaka*, **Dezsőfiastefánlaka** 1337: *Deseufiastephanlaka*, **Emrehlaka** 1337: *Emrehlaka*, **Fülöplaka** 1323/332: *Phyluplaka*, **Gregorvadalaka** 1337: *Gregorwadalaka*, **G(y)örényfiamárklaka** 1337: *Gywrynfiemarklaka*, **Györklaka** [1291–94]: *Gyurklaka*, **Ipoltlaka** 1223>337: *Ipolthlaka*, **Itelaka** 1343>377: *Itelaka*, **Izólaka** 1322/338: *Ysowlaka*, **Mácsalaka** 1326>349: *Machalaka*, **Máriáslaka** 1337: *Mariaslaka*, **Mikelaka** 1333–4/PR.: *Mykalaka*, **Muzsvánlaka** [1177]/500 k.: *Mwsan laka*, **Pénteklaka** 1347: *Penteklaka*, **Pósalaka** [1291–94]: *Posalaka*, **Simonlaka** 1272/419: *Symonlaka*, **Vaffalaka** 1274>340: *Wafalaka*, **Zádorlaka** 1333–4/PR.: *Zadarlaka* | -s: **Kislakos** 1282/411: *Kyslacus*.

Lakcsát ’település Borsod vm. DK-i részén Százdától Ny-ra’ +1237/[1237–42]: pr-a scil. *Scobothkath*, in quo collocavimus liberos iob-es, alterum, quod dicitur *Lockath* cum servis (Gy. 1: 765). L. **Csát**.

Lakos → **Kislakos**.

Lampert ’település Bereg vm. DNy-i részén’ [1264 k.]: *Lompert* (Gy. 1: 532). L. **Lampertszásza**.

Lampertszásza ~ **Luprechtszásza** ’település Bereg vm. DNy-i részén’ 1247/271//643, +1255/[XIV.], 1271/507/643, 1308, 1323, 1324, 1337>359: *Luprechzaza*, civ., 1284: *Luprethzaza*, 1299: *Lupret Zaza*, 1318: *Lupprhtzaza*, 1320/325/643, 1325/643, 1340 (Z. 1: 580): *Loprechzaza*, [1321 k.], 1323: *Lopretzaza*, 1323: *Lupretzaza*, 1323, 1324, 1350 (Z. 2: 429): *Loprethzaza*, v., 1327: *Lompretzazya* ~ *Luprethzaza*, 1330>356, 1332, 1332–5/PR.: *Luprechtzaza*, civ., 1332: *Luprecht Zaza* ~ *Lupreth Zaza*, civ., 1332–5/PR.: *Lempert Zaza* (Gy. 1: 532), 1341: *Lopprechza* (Z. 1: 629), 1348: *Luprechzazya* (ComBer. 21, Z. 2: 349), 1349: *Loprechtzaza* (A. 5: 294) ~ *Lupprethzaza* (ComBer. 21, Z. 2: 403). **Bereg(i)szásza**, **Lampert** és **Szász** néven is említik.

Lánc 1. ’település Abaúj vm. középső részén Szinától Ny-ra’ 1298: *Lanc*, 1303, 1318, 1319/385>393, 1324/326, 1326, 1332: *Lanch*, p., 1319/385>393: *Laanch*, p. | ~i [1267]/268, 1268: Jac. de *Lanchi* (Gy. 1: 116). **2.** ’település Borsod vm. É-i részén a Bódva mellett’ | ~i 1219/550: *castrenses ... de v. Lanczij* (Gy. 1: 785). Az utóbbi településnév esetleg **Lánci** formában is rekonstruálható.

Lánci l. **Lánc (2.)**.

Lancsok ’település Baranya vm. ÉK-i részén Mohácstól ÉNy-ra’ 1093/[1190]>338 (DHA. 286–7), 1281, 1338 (A. 3: 485), 1339 (A. 3: 521–3): *Lonchuk*, v., 1093/[1190]>338 (DHA. 286), 1342 (Cs. 2: 501, A. 4: 182): *Lanchuk*, p., 1321: *Lanchek*, v., 1331: *Lonchok*, v., 1332–5/PR.: *Leuchuk* ~ *Lenchur* ~ *Leuchud* ~ *Lonthek* ~ *Lumthuk* ~ *Mu(n)chek* (Gy. 1: 335).

láp → | -s: **Lápos-** ~ **Lapos-fő** 1224/291/389: *Laposfeu*, **Lápos-** ~ **Lapos-rekettye** 1342: *Lapusreketya*, **Lápos-** ~ **Lapos-tó** 1274>340: *Lapustou*.

Lapáncs ’település Baranya vm.-ben Baranyavártól Ny-ra’ 1349: *duas villas seu possessiones suas nunc Lappanch alio nomine Gathuege vocatas* (Cs. 2: 502, Z. 2: 406–7). L. **Gátvége**.

Lapász ’Bihar vm.-ben Süvegd határában említett völgy’ 1310/338: *Lapaz*, vall. (Gy. 1: 662).

lajos → **Lapos-bükk** 1318: *Lapisbyk*, **Lápos-** ~ **Lapos-fő** 1224/291/389: *Laposfeu*, **Lápos-** ~ **Lapos-reketye** 1342: *Lapusreketya*, **Lápos-** ~ **Lapos-tó** 1274>340: *Lapustou*.

Lapos-bükk 'Abaúj vm.-ben Semse határában említett hely' 1318: *Lapisbyk*, 1319: *Lapusbyk* (Gy. 1: 139).

Lápos- ~ **Lapos-f**□ 'Bodrog vm.-ben Csecstó határában említett állóvíz' 1224/291/389: *Laposfeu*, lac. (Gy. 1: 715).

Lápos- ~ **Lapos-reketye** 'Bereg vm.-ben Adony és Galgó határában említett vízfolyás' 1342: *Lapusreketya*, fl. (Z. 2: 36).

Lápos- ~ **Lapos-tó** 'Csanád vm.-ben Teremalja határában lévő halastó' 1274>340: *Lapustou*, pisc. (Gy. 1: 873).

Lapus-láz 'Bihar vm.-ben Telegd határában említett hely' 1256/284//572: *Lopuhuslaz*, loc. (Gy. 1: 675).

Laskó 'település Baranya vm. DK-i részén a Duna mellett' +1264/[XIV.]: *Logcho*, t., 1332–5/PR.: *Lusko* (Gy. 1: 335).

Lassú 'Bodrog vm.-ben Hetes határában említett halastó' 1338/439: *Lasiw*, pisc. (Gy. 1: 720). → **Ne. Lassú-Duna** 1192/374/425: *Losiuduna*.

Lassú-Duna 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett mocsár, a Duna oldalága, amely a Tölgy-révnél torkollik a Dunába' 1192/374/425: ad locum, ubi *Losiuduna* derivatur a Danubio ~ *Losyuduna* ~ *Losoyuduna*, [1230]/231: *Loseuduna* (Gy. 1: 201, 236–7). Vö. **Duna**.

László → **Szentlászló**.

Lászlótövis 'Békés vm.-ben említett föld, a K-i részén Fás környékén feketett' 1350: *Lazlotivisse*, loc. sessionis, t. (Haan, Békés 22, Kar., Békés 2: 213, Bíró, Kladány 144), 1350: *Lazlotiuisse*, loc. sessionis, t. (A. 5: 362).

Lászó I. 1. 'Borsod vm.-ben Lászó határában említett patak' 1272/303: *Lazou*, fl. (Z. 1: 30), 1298/390: *Lazow*, aqua, fl., 1298/392: *Lazo*, aqua, fl. (Gy. 1: 785). **Lászó pataka** néven is említik. Vö. **Lászó (II.1.) II. 1.** 'település Borsod vm. É-i részén a Bódvától Ny-ra' 1298>381, 1298/390: *Lazow*, p., t., 1298/392, 1325/380>381, 1337>392: *Lazo*, p., t. (Gy. 1: 785), 1339: *Lazov* (A. 3: 567). Vö. **Lászó (I.1.)**.

Lászó pataka 'Borsod vm.-ben Lászó határában említett patak' 1324: *Lazopotoka*, fl. (Z. 1: 257). L. **Lászó (I.1.)**.

Latabár 'település Bihar vm.-ben Bihar várától ÉK-re' [1272–90]>374/500 k., 1318>390>406: *Lathabar*, v., [1291–94]: *Latabar*, v. (Gy. 1: 638). → Vö. még **Latabár(i)**.

Latabár(i) 'település Csongrád vm.-ben, a Tiszától Ny-ra feketett, helye közelebről ismeretlen' 1266: *Latybar*, t., 1276 P.: *Latibari*, t. (Gy. 1: 897).

Latorca 'a Bodrog bal oldali, Verecke mellett eredő forrása Bereg vm.-ben' +?1248>393: *Latarcha*, fl. ~ *Latharcha*, fl., 1270: *Loturcha*, fl. (Gy. 1: 519, 537) ~ *Lotrucha*, fl. (Gy. 1: 537), 1270/272>393: *Lotorcha*, 1270/272/476: *Locurtha*, aqua (Gy. 1: 548), 1282/379: *Laturcha*, fl. (Gy. 1: 537), 1321: *Lathurcha*, fl. (Gy. 1: 519, 539). Vö. **Holt-Latorca**.

Latrány 'település Csanád vm. K-i részén a Marostól É-ra' 1333/PR.: *Latrian* (Gy. 1: 863).

Láz I. 1. 'Abaúj vm.-ben Gönyű határában említett hely' 1290: 2 t-s, que *Laz* vocantur (Gy. 1: 90). **II. 1.** 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól K-re' 1289/291: *Laaz*, v. (Gy. 1: 336). **2.** 'település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól ÉK-re, a Berettyó mellett' 1255/300 k.: *Laz*, p., [1291–94]: *Laaz*, v.

(Gy. 1: 638). → **Ne. Lapus-láz** 1256/284//572: *Lopuhuslaz*, **Nagy-láz** 1298/390: *Noglaz* | **-d: Lázd** 1214/550: *Lazd*.

Lázár 'település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól ÉK-re, a Berettyó mellett' [1291–94]: *Lazar*, v. (Gy. 1: 669). L. **Szentlázár**. → Vö. még **Lázár (szigete)**.

Lázárfalva 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen, Tamana mellett sorolják fel' 1334: *Lazarfolua*, p. (Gy. 1: 226).

Lázár-harasztt-bérec 'Borsod vm.-ben Omány határában említett hely' 1301/378: *Lazarharast Berch* (BorsOkl. 140).

Lázár (szigete) 'Baranya vm.-ben Kőrös településen említett sziget, a premontrieiek monostora állott rajta' *1294/485, *1320/633: *Insula Lazari* (Gy. 1: 331).

Lázd 'település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen' 1214/550: *Lazd*, v., 1217/550: *Lazdu* | ~i 1213/550: *Ioachin de Lazdi* (Gy. 1: 639).

Leánd 'település Bars vm. DK-i csücskében' +1245/270, 1275, [1293]/293: *Leand*, t., v. (Gy. 1: 456). Alakváltozata **Leány (1.)**.

Leány 1. 'település Bars vm. DK-i csücskében' *1332/PR.: *Delean* ~ *de Lean* (Gy. 1: 456). L. **Leánd. 2.** 'település Borsod vm. középső részén a Nyárágy mellett, Kácstól DK-re' 1307>430, 1326, 1328, 1332–5/PR., 1339 (Sztáray 1: 155, Cs. 1: 175), 1348 (A. 5: 208): *Lean*, p., v., 1321, 1332, 1332–5/PR.: *Lyan*, v., 1332–5/PR.: *Leam* (Gy. 1: 785). → **Ne. | -d: Leánd** +1245/270: *Leand*.

Lebenye 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától DK-re, a Hernád mellett' 1230: *Libona*, t., +1262/[XIV.]: *Lebenye*, p., 1292: *Lubyna*, t. (Gy. 1: 116).

Lédec 'település Bars vm. Ny-i szélén Maróttól Ny-ra' 1253: *Leuduch*, t. ~ *Leduch*, t. (Gy. 1: 457).

(Legen) 'település Csongrád vm.-ben, helye ismeretlen' 1266: *Legen*, t., 1276 P.: *Leguen*, t. (Gy. 1: 897).

Léh 'település Abaúj vm. DNy-i részén Forrótól DNy-ra, a Vasonca mellett' 1281/XVIII.: *Loh*, t., 1282: t. *Leh* in C-u de Turna, 1326/335: *Leeh*, p., t. (Gy. 1: 116).

Lekese 'település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrog várától ÉK-re' 1280, 1295>338, 1303>338, 1342 (A. 4: 215), 1343 (Z. 2: 55): *Lekche*, p. (Gy. 1: 723).

Lekence I. 1. 'a Sajó bal oldali mellékvíze Torda vm. felől' [1285]>356: *Lekencha* ~ *Lekunche* (EO. 1: 417), 1356/357/358: *Lekence*, fl. (Gy. 1: 553). **II. 1.** 'település Királyi kerületben Besztercétől DNy-ra, a Lekence patak mellett' [1285]>356: *Lekicencha* ~ *Lekenche*, [1285]>356, [1285 u.]>356: *Lekunche* (EO. 1: 416–7, 420), 1332–6/PR.: *Lekenche* (Gy. 1: 561), 1356/357/388: p. *Lekence* prope fl-m Lekence (Kniezsa, ErdVizn. 11).

Lekér 'település Bars vm. DK-i részén a Garam jobb partján' 1293, 1327, 1329, 1340, 1349 (Z. 2: 408–9), 1350 (Z. 2: 414): *Leker*, p. (Gy. 1: 457). Az itt létesült monostort **Szerafin** néven is említik.

Lél 'település Csongrád vm.-ben, helye ismeretlen' 1266, 1276 P.: *Leel*, t. (Gy. 1: 897).

Lele 'település Csanád vm. Ny-i részén a Maros jobb partján, Makófalvától ÉNy-ra' 1274>340: *Leleu* ~ *Lelee* (Gy. 1: 863).

Iélek → **Szentlélek** 1346: *Zenthleluk*.

Lelesz 'település Baranya vm. ÉK-i részén, Mohácstól ÉNy-ra Márok határában feketett' [1292–97], 1311: *Lelez*, [1296 k.]: *Leles* (Gy. 1: 336).

Lemec(s)e 'Bars vm.-ben említett föld, helye ismeretlen' 1264/384: *Lemecha*, t. ~ *Lemeche* (Gy. 1: 457).

Lencekút ’település Baranya vm. ÉK-i részén, Hásságy környékén feketett’ 1330: *Lenche kuth* (Gy. 1: 336).

Leng ’település Csongrád vm. középső részén a Kurca mellett’ 1138/329: *Lingu*, v. ~ *Ingu*, v., 1356: *Leng*, p. (Gy. 1: 898).

Lengyel 1. ’település Bács vm. D-i részén a Duna mellett, Bács várától D-re feketett’ 1308: *Lengel* (Gy. 1: 226). **2.** ’település Bodrog vm. középső részén Garától K-re’ 1323: *Lengel* (Gy. 1: 723). → **Ne. Lengyelfalva** 1335/339: *Lengenfalua*.

Lengyelfalva ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától K-re, a Tarca mellett’ 1335/339: *Lengenfalua*, p. ~ *Lengenfolua*, p. (Gy. 1: 117).

Leonárdnyékje ’település Bács vm. DNy-i részén Bácsától DK-re’ 1303>399: *Fynta f-a Leonardi de Nyek ... p. Leonardneky* (Gy. 1: 228). L. **Nyék (1.)**.

Lépes ’Bihar vm.-ben Váradtól D-re, a későbbi Harangmező határában említett hely’ +1214/334: *Lepus*, loc. (Gy. 1: 624).

Les ’település Bihar vm.-ben Váradtól DNy-ra’ 1332–7/PR.: *Les*, v. ~ *Las* | ~i 1319/414/XVI.: *Jo. f. Gotthardi de Lessi* (Gy. 1: 639). Alakváltozata **Lesőj**.

Lesőj ? ’település Bihar vm.-ben Váradtól DNy-ra’ [1291–94]: in *Lesuy*, 1319/414/XVI.: *Leseny* [ɔ: *Leseuy*], t. ~ *Lesiny* [ɔ: *Lesiuy*] (Gy. 1: 639). L. **Les**.

Lestine ’település Árva vm.-ben Árva várától D-re’ +1235–70>390: plantationis *Lesthyna*, 1325: *Lesthna* (Gy. 1: 197).

Let ’Baranya vm.-ben Daróc határában említett tó’ +1264/[XIV.]: *Let*, lac. (Gy. 1: 297). Vö. **Let foka**.

Léta 1. ’település Bihar vm. középső részén Diószegtől DK-re, az Ér és a Berettyó között’ 1229/550: *Letha*, pr., 1291/293, 1293, 1300, 1308/313/425, 1330: *Leta*, p., t. (Gy. 1: 639). **2.** ’település Bihar vm.-ben Debrecenről DK-re’ [1291–94], [1299 k.], 1332–7/PR.: *Leta*, v. (Gy. 1: 639). **Nagyléta** néven is említik.

Letenye ’település Baranya vm. középső részén Szaporca falu mellett’ 1341: *Letyne* (Cs. 2: 503, A. 4: 87, 89).

Let-fok ’Baranya vm.-ben Daróc határában említett hely’ +1264/[XIV.]: *Letfok*, loc. (Gy. 1: 297). L. **Let foka**.

Let foka ’Baranya vm.-ben Daróc határában említett hely’ +1264/[XIV.]: *Let foka*, loc. (Gy. 1: 297). Alakváltozata **Let-fok**. Vö. **Let**.

Letnek ’település Baranya vm. DK-i részén a Drávához közel’ 1264: *Letnuk*, v., 1289/291: *Lytnek*, v. (Gy. 1: 336).

(Letowa) ’Borsod vm.-ben Palkonya határában említett halászó hely’ +?1292: *Letowa*, pisc. (Gy. 1: 799). Lehet, hogy a *tava* földrajzi köznévi rejlik benne.

Leuka tava ’Borsod vm.-ben Cseb határában említett állóvíz’ 1329: *Leucatoa*, stag. (Gy. 1: 766).

Léva ’település és vár Bars vm. K-i szélén Bars várától DK-re, 1321-től a vm. központja’ 1156/347, 1318, 1321/324, 1322, 1323, 1324, 1325/329, 1327, 1329, 1330 (Z. 1: 362), 1331, 1332, 1332/PR., 1332/334 (Z. 1: 427), XIV./1330-ra, 1335 (Z. 1: 476), 1335 (Str. 3: 254), 1340 (Z. 1: 584, 588–9, 590, 593), 1341 (Z. 1: 606–7, 619), 1341 (Str. 3: 400), 1343 (Z. 2: 89), 1344 (Str. 3: 541), 1346 (Z. 2: 196): *Leua*, v., 1318, 1321, 1321/323, 1321>353, [1321], 1322, 1322/323, 1323, 1324, 1324>409, 1325, 1325/334, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, XIV./1330-ra, 1331, 1332, 1334 (Z. 1: 437), 1335 (Z. 1: 469), 1336 (Z. 1: 487), 1338 (Z. 1: 541, 543–4, 550), 1339 (Z. 1: 557, 559), 1340 (Z. 1: 586–7, 589, 591–2), 1341 (Z. 1: 630), 1342 (Z. 2: 11), 1344 (Z. 2: 96, 114, 116, 137), 1344 (Str. 3: 547), 1347 (Str. 3: 635–

6): *Lewa*, castr., p., v., 1322, 1324>409, 1324>414, 1332, 1335 (Z. 1: 448), 1341 (Z. 1: 607), 1343 (A. 4: 320), 1348 (A. 5: 205): *Leva*, 1323, 1335 (Z. 1: 448): *Leua*, 1324>409, 1340 (Z. 1: 574): *Lywa*, 1331, 1339 (Z. 1: 567), 1343 (Z. 2: 55): *Lyua* | **Lat.** 1300/354: ve. *Lewam* (Gy. 1: 457–8).

Leveled 'település Bars vm. DNy-i részén Fajkürt mellett' 1342: *Leweled*, p. (ComBars. 57).

Libic 'település Csanád vm. É-i részén Hódtól ÉK-re' 1219/550: *Libic*, v. | ~i *1213/550: Laur. de v. *Libeci*, 1220/550: Gyroltum de v. *Libecii*, 1221/550: Pousa de v. *Libicy* (Gy. 1: 863).

Lib□ 'település Bihar vm. É-i részén Ábránytól É-ra' 1321: *Lybeu*, p. (Gy. 1: 640).

Liget 1. 'Abaúj vm.-ben Tökés határában említett hely' 1324/377: *Ligeth*, loc., 1330: ad qd. locum *Lygeth* al. nom. Radymo nuncupatam (Gy. 1: 152). L. **Radimó. 2.** 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett hely' 1270: *Lygeth*, loc. (Gy. 1: 537). **3.** 'Bihar vm.-ben a Körös menti Jenő határában említett hely' 1236: *Ligot* (Gy. 1: 628). **Kn.** 1350 (Kolbása, Abaúj vm.): cuiusdam *lygeth* (A. 5: 422). → **Ne. Kerekliget** 1335: *Kereklygeth*, (**Thusuil**)-**liget** +1183/326/363: *Thusuilliget* | ~e: *Abaligete* 1332–5/PR.: *Abaligete*, **Örvényesligete** 1336: *Wrwenusligethe*, **Verespéter ligete** 1341: *Verespetvrligety*.

lik → *Lyuk*.

Likiboda 'település Baranya vm. középső részén Pécestől Ny-ra' [+1235]/350/404: *Liqui Buda*, t., v. (Gy. 1: 285). L. **Boda (1.)**.

Liki- ~ Lyukitót 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól DK-re' +1158/[1220 k.]/403/PR.: *Likytowt*, v., [1292–97]: *Lyukythouth* (Gy. 1: 336).

Lipóc 'Arad vm.-ben Lippa mellett említett föld' 1278/XVIII.: *Lipócz*, t. (Gy. 1: 180).

Lipóc pataka 'Borsod vm.-ben Tardona határában említett patak' [1240]: *Lypouch potoka* (Gy. 1: 810).

Lipok ? 'Bars vm.-ben Garaduc határában említett patak' 1302: *Lypuk*, riv. (Gy. 1: 441).

Lipótföld 'település Bodrog vm. Ny-i részén, Dávod és Szántó vidékén feketett' 1344: *Lypolthfeld* (Cs. 2: 204).

Lippa 'település Arad vm. középső részén a Maros bal partján' 1314 [□: 1315 vagy 1316]: *Lipwa*, 1315, 1316, 1324, 1335, [XIV.]/1325-re: *Lypua*, 1315, 1317, 1344 (EH. 573): *Lippa*, 1315/323: *Lippwa*, [1315], 1333–5/PR., [XIV.]/1325-re, 1349 (EH. 573): *Lippua*, 1316: *Lyppwa* ~ *Lypwa*, 1316, [XIV.]/1325-re: *Lyppa*, 1317: *Lipua* ~ *Sippua* [□: *Lippua*], 1333–5/PR.: *Lypua*, [XIV.]/1325-re: *Lyppua* (Gy. 1: 180), 1349: *Lippna* [□: *Lippua*] (Mező, Patr. 210).

Lippó I. 1. 'Baranya vm.-ben Egres határában említett erdő' 1251/328/374: *Lupo*, s., 1251/335: *Lypow*, s., 1251/339: *Lyppou*, s., 1256 [σ: 1266]: *Lippo*, s. (Gy. 1: 299). **II. 1.** 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó közelében' 1274/336>371, 1281, 1330: *Lypow*, t., 1290/291: *Lyppov*, p., 1293: *Lypov*, 1293, 1332–5/PR.: *Lypo*, 1296/324: *Lypou*, 1326: *Lyppow*, 1332–5/PR., 1339 (Z. 1: 557): *Lyppo* (Gy. 1: 336), 1338: *Lippo*, p. (Cs. 2: 463, Z. 1: 542), 1343: *Lippou* ~ *Lyppou*, p. (Z. 2: 73).

Lisna l. **Liszna**.

Liszkó 'Borsod vm.-ben Tardona határában említett patak, a Ludna mellékvize' [1240]: *Lisco* (Gy. 1: 810). **Liszkó pataka** néven is említik.

Liszkó pataka 'Borsod vm.-ben Tardona határában említett patak, a Ludna mellékvize' [1240]: *Liscopotoca* (Gy. 1: 810), 1281/341: *Lizopotaka*, lac. (Gy. 1: 786). L. **Liszkó**.

Lis(z)na 'Bars vm.-ben Garamszentbenedek határában említett patak' 1075/+124/+217: *Lisna*, riv. (DHA. 213, Gy. 1: 443), +1124/+217/328: *Lysna*, ryv. (DHA. 213).

Litéri ’település Abaúj vm. középső részén Nagyidától DK-re’ 1323/XIV., 1331/334: *Literi*, p., [1330 k.], 1332: *Lytery*, p., 1331, 1332: *Lytheri*, p., 1331/334, 1334 (A. 3: 76): *Lyteri*, p. (Gy. 1: 117), 1335: *Lythery*, p. (A. 3: 237–8).

Ió → | **lovás: Lovas** 1274>340: *Loas*, **Lovastelek** 1319/414/XVI.: *Lomasthelek* [□: *Lowas-*].

Lócsa ’település Bars vm. ÉK-i részén Keresztúr mellett DNy-ra, a Garam jobb partján’ 1283: *Loucha*, t. (Gy. 1: 458).

Lok 1. ’település Abaúj vm.-ben, Forró környékén fekvő településekkel együtt említik’ 1309: *Lock*, p. (Gy. 1: 115). **2.** ’település Bihar vm.-ben Élesdtől DK-re’ 1214: *Loc*, v. (EH. 593).

Lokóc ’Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett folyó a Karasó jobb oldali vízrendszerében’ +1228/383/407: *Lokauech*, fl., 1281/364: *Lokoych*, fl. (Gy. 1: 273–4).

Lomb ’település Bihar vm. É-i részén Debrecentől Ny-ra’ 1213/550, 1235/550: *Lomb*, v. (Gy. 1: 640). K. FÁBIÁN esetleg Kolozs vm.-be helyezhetőnek is tartja (VRH. 90: 349). Alakváltozata **Lombi**.

Lombi ’település Bihar vm. É-i részén Debrecentől Ny-ra’ 1282: *Lombi*, t. (Gy. 1: 640). L. **Lomb**.

Lónya ’település Bereg vm. Ny-i szélén a Tisza jobb partján’ 1270/272/476, 1270/272//580, 1270>371, 1270>393, 1272/476, 1285/358, 1327>358, 1343 (Z. 2: 86, 88), 1347 (Bánffy 1: 155): *Lonya*, p., t., v., 1270>371, 1285/358, 1329: *Lona*, p., t., v., 1325: *Louna* (Gy. 1: 543), 1332–7/PR.: *Lonha* ~ *Lona* ~ *Lounia* ~ *Lonona* ~ *Lomya* (Mező, Patr. 385, SzabSz. 68, Vat. 1/1: 251, 323, 331, 345, 361).

Lót ’település Bars vm. DNy-i részén Rendvétől D-re, Komárom vm. határánál’ 1309/390: *Loth*, p. (ComBars. 111), 1342: *Looth*, p. (A. 4: 288–9).

Lota ’település Baranya vm. K-i részén Mohácstól DNy-ra’ [+1235]/350/404, 1332–5/PR.: *Lotha*, v., 1332: *Lota*, v., 1332–5/PR.: *Locha* ~ *Loda* (Gy. 1: 337), 1349: *Loca*, p. (Cs. 2: 503, Z. 2: 353–4).

Lotárd ’település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re’ 1305, 1321, 1330: *Lotharth*, 1330: *Lodharth*, 1330, 1348 (A. 5: 167): *Lothard*, 1332–5/PR.: *Lucharch* (Gy. 1: 337).

Lovas ’település Csanád vm.-ben, helye ismeretlen’ 1274>340: *Loas* (Gy. 1: 863).

Lovastelek ’település Bihar vm.-ben Váradtól DNy-ra’ 1319/414/XVI.: *Lomasthelek* [ɔ: *Lowasthelek*], t., 1382: *Louastelek*, t. (Gy. 1: 640).

Lovász 1. ’település Bars vm.-ben, Várad, Töre és Endréd vidékén feketett’ 1258>382: *Luaz*, 1258>384: *Louaz*, t., 1324: *Louas*, p. (Gy. 1: 459). **2.** ’település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen’ 1198 P./PR.: *Luascu*, v. (Gy. 1: 723). → **Ne. Lovászhetyén** [1292–97]: *Luazhetyén*.

Lovászhetyén ’település Baranya vm. É-i részén Pécsváradtól K-re’ [1292–97]: *Luazhetyén* (Gy. 1: 316). L. **Hetyén (II.1–2.)**.

L□(c)s ’település Baranya vm. K-i részén a Karasó közelében’ 1312: *Leus* f. *Leus* f-i Ambrosi de *Leus*, 1324, 1325, 1332–5/PR., 1341 (Cs. 2: 503, A. 4: 130), 1342 (A. 4: 213–5): *Leus*, p., 1332–5/PR.: *Lews* ~ *Lyws* (Gy. 1: 337).

Lök ’település Bars vm. középső részén Bars várától DNy-ra’ 1286/XVI., 1322/374: *Luk*, v. (Gy. 1: 459).

Lőrinc → **Szentlőrinc**.

L□rincföldre ’település Borsod vm. K-i határánál Boldvától ÉK-re’ 1329/406: t. Archa al. nom. *Leurenthfelde* (Gy. 1: 752). L. **Arca**.

Lős l. **Löcs**.

Löv□ 1. ’település Borsod vm. D-i részén az Eger patak mellett’ 1221/550: *Luen* [□: *Lueu*], v., [1257–62]>412: *Lew*, 1269: *Lvev*, 1292/320: *Lueu* (Gy. 1: 786), 1297/369: *Leueu* (HÁO. 57), 1320: *Luew*, 1323, 1323/446: *Luweu*, p., t., 1323>380: *Leuew*, p., 1323/446: *Luwey*, p. (Gy. 1: 786). **2.** ’település

Borsod vm. K-i vagy DK-i részén, helyét közelebbről nem ismerjük' 1319: *Lewew*, v., 1320/XVIII.?: *Leueu*, v. (Gy. 1: 786), *1339/358: *Lweu* ~ *Leueu* (Hanvay 42).

(Lubachym) 1296/346/408 (Franceusföldre, Baranya vm.): a. pomi *Lubachym* vocata (Gy. 1: 303).

lúd → | -s: **Ludas** 1274>340: *Ludos*, **Ludasegyház** 1335: *Ludasyghaz*, **Ludas ere** 1211: *Ludos Here*.

Ludas 'Csanád vm.-ben Kakaton említett halastó' 1274>340: *Ludos*, pisc. (Gy. 1: 860). Vö. **Ludas ere**.

Ludasegyház 'település Bodrog vm. K-i részén Adorjántól ÉNy-ra' 1335: *Ludasyghaz*, t. (Gy. 1: 723).

Ludas ere 'Csanád vm.-ben Morotva település határában említett hely' 1211: *Ludos Here*, loc. (Gy. 1: 864). Bizonyára összefügg a **Ludas** névvel.

Ludna I. 1. 'Borsod vm.-ben Ludna és a szomszédos Tardona határában említett patak' [1240]: *Lubna* (Gy. 1: 786, 810). **Ludna pataka** néven is említik. Vö. **Ludna (II.1.) II. 1.** 'település Borsod vm. középső részén Dédes várától ÉK-re' 1267>353, 1332, 1333 (A. 3: 17–9), 1343 (Cs. 1: 175, Sztáray 1: 170): *Lubna*, p., v., 1281/341, 1303/352//450: *Lubuna*, t. (Gy. 1: 786), 1325: *Lubina*, p. (A. 2: 186). Vö. **Ludna (I.1.)**.

Ludna pataka 'Borsod vm.-ben Ludna és a szomszédos Tardona határában említett patak' 1281/341: *Lubunapotaka*, lac. (Gy. 1: 786). L. **Ludna (I.1.)**.

lug 'rét, liget' → | ~a: **Miklós luga** 1248/326: *Myklousluga*.

Lugas 1. 'település Bács vm. D-i részén Bács várától DK-re' 1328/335, 1334: *Lugas*, p., t. (Gy. 1: 226). L. **Kétlugas. 2.** 'település Bihar vm. K-i részén Telegdtől K-re, a Körös mellett' [1291–94]: *Lugas*, v. (Gy. 1: 640).

Luka I. 1. 'Bereg vm.-ben Dercen határában említett mező' 1300>379: *Lwka*, camp. (RegArp. 4323). **2.** 'Bihar vm.-ben Várad határában említett szőlő' 1342: *Luka*, vin. (J. 383, Bunyitai 2: 489). **II. 1.** 'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re' 1296/346/408: *Luka* (Gy. 1: 337). **2.** 'település Baranya vm. DNY-i részén Nekcsétől K-re' 1321: *Luca*, 1350: *Luka*, p. (Gy. 1: 337, A. 5: 352–3, 358).

Luka-szeg 'Bars vm.-ben Zseliz határában említett hely' 1293: *Lukazeg*, loc. (Gy. 1: 488). Vö. **Luka-tető**.

Luka-tet □ 'Bars vm.-ben Mikola és Zseliz határában említett hely' 1293: *Lukatheteu* ~ *Lucatheteu*, loc. (Gy. 1: 462, 488). Vö. **Luka-szeg**.

Lukóca 'Bars vm.-ben Béla határában említett patak' 1228: *Lvcovcha*, torr. (Gy. 1: 433).

Luprechtszásza l. **Lampertszásza**.

Lúzsok 'település Baranya vm. Ny-i részén a Dráva közelében' 1342: *Lusnuk*, p. (A. 4: 194–5), 1346, 1347 (Cs. 2: 504, A. 5: 41, 67–75): *Lusuk*, p. (Gy. 1: 337).

Lúzsok mezeje 'Bereg vm.-ben Kerecseny határában említett mező' 1344: *Lusukmezeye*, camp. (Z. 2: 99).

Lüle 'település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől DK-re' 1226: *Lyvla*, v., [XIII. közepe]: *Lyla*, v., 1262, 1321, 1327: *Lule*, p., v., 1275: *Lula*, 1324: *Lwle* (Gy. 1: 459), 1342: *Lyule*, p. (A. 4: 238). Vö. **Lüle pataka**.

Lüle pataka 'Bars vm.-ben Rendve határában említett, Lüle település felől érkező patak, a Zsitva bal oldali mellékvize' 1299/324: *Luepataka* [□: *Lule-*], riv. (Gy. 1: 414, 468). GYÖRFFY *Löve pataká*-nak olvassa. Vö. **Lüle**.

Lyuba 'település Abaúj vm. Ny-i részén a Rakaca mellett' 1260: *Iuba* (HÁO. 8), 1319/494: *Lywba*, p., v. (Gy. 1: 117).

Lyuk 'Bihar vm.-ben a Berettyó melletti Fancsika határában említett malom' 1310: *Lyuk*, mol. (Gy. 1: 616), 1334: *Luk* (J. 239). **Lyuk-malom** néven is említik. → **Ne. Lyuk-malom** 1341: *Likmolun*, *Méhlyuk* 1255: *Myhluk*, *Ravaszyuk* +1015/+158//403/PR.: *Rowozluk* | ~a: *Ördöglyuka* 129[3]: *Vrdunglika* | -i: *Likiboda* [+1235]/350/404: *Liqui* Buda, *Liki-* ~ **Lyukitót** +1158/[1220 k.]//403/PR.: *Likytowt* | -s: **Lyukas-halom** 1338: *Lywkashalm*, **Lyukas-kő** 1333: *Lyukaskew*.

Lyukas-halom 1. 'Bihar vm.-ben az Ér melletti Tarcsa határában említett domb' 1338: *Lywkashalm*, montic. (J. 362, Károlyi 1: 130) ~ *Lykashalm*, montic. (Károlyi 1: 135). **2.** 'Bihar vm.-ben Szeben határában említett hely' 1342: *Likashalom* (J. 348).

Lyukas-k 'Borsod vm.-ben Szemere határában említett szikla' 1333: *Lyukaskew*, lap. (Gy. 1: 805).

Lyukitót l. **Likitót**.

Lyuk-malom 'Bihar vm.-ben a Berettyó melletti Fancsika határában említett malom' 1341: *Likmolun* (J. 239). L. **Lyuk**.

Lyukó 'Borsod vm.-ben Miskolc határában említett hegy' 1325/347, 1325/XVI. (MiskOkl. 26): *Lukow*, mo. (Gy. 1: 789), 1341: *Lwkwo*, mo. (Szendrei 3: 44). → Vö. még **Kis-Lyukó**.

Macs I. 1. 'Bihar vm.-ben Várad határában említett szőlő' 1340: *Moch*, vin. (J. 383, A. 4: 8). **II. 1.** 'település Bihar vm. É-i részén Debrecenről ÉNy-ra' 1282, 1284 [□: 1285], 1311, 1322, 1323, 1332–7/PR.: *Moch*, p., v., [1291–94]: – *och*, v., 1332–7/PR.: *Mach* | ~i *1219/550, [1220]/550 (EO. 1: 109): castrenses Dubukaj de v. *Mochy* (Gy. 1: 640). **Nagymacs** néven is említik.

Mácsa 1. 'település Bács vm. Ny-i részén Bácstól DK-re' 1332–7/PR.: *Mathia* [o: *Machia*] (Gy. 1: 227), 1346: *Mathya* (Cs. 2: 157 [Csánki szerint az adat *Machya*-ként is olvasható], A. 4: 586–7). **2.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól DNy-ra' 1273/392/477, 1332–7/PR.: *Macha*, t., 1332–7/PR.: *Mocha* ~ *Motha* ~ *Matha*, v. ~ *Motka* (Gy. 1: 640).

Mácsalaka 'település Arad vm.-ben Arad várától DK-re' 1326>349, 1333–5/PR.: *Machalaka*, p., 1333–5/PR.: *Makalaka* ~ *Mathala* ~ *Mikalaka* (Gy. 1: 181).

Macsanica 'a Latorca bal oldali mellékága Bereg vm.-ben' +?1248>393: *Machaluncha*, fl., 1282/379: *Machalmicha*, fl., 1321: *Machanicha*, riv. (Gy. 1: 519, 537, 539). **Macsanica pataka** néven is említik.

Macsanica pataka 'a Latorca bal oldali mellékága Bereg vm.-ben' 1321: *Machanicha pataka*, riv. (Gy. 1: 539). L. **Macsanica**.

Macsaszarm 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől D-re, a Garam mellett' [1249–60]: *Machkazorm*, t., 1251: *Machkazormv* (Gy. 1: 459).

Macslin ? ~ Matlin ? 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett hely' +1228/383/407: *Mathlin*, lac., +1228/423: *Machlin* (Gy. 1: 274).

Macsó ~ Mosó ? 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Újfalu környékén' *1214/550: *Musou*, v. (Gy. 1: 641). Bizonytalan azonosítás.

Macsola 'település Bereg vm. D-i részén Lampertszászától D-re' 1327, 1343: *Machala* (Gy. 1: 544, Károlyi 1: 156).

Madarász 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől ÉK-re' [1291–94], 1332–7/PR.: *Madaraz*, v., 1332–7/PR.: *Madaras* ~ *Nadaraz* (Gy. 1: 641).

magas → **Magas-halom** 1256/284//572: *Mogosholom*, **Magas-mart** 1283: *Mogosmorth* | -d: **Magasd** 1252: *Mogusd*.

Magasd 'Baranya vm.-ben Ürög határában említett hegy' 1252: *Mogusd*, mo. (Gy. 1: 400).

Magas-halom 'Bihar vm.-ben Telegd határában említett hely' 1256/284//572: *Mogosholom*, loc. (Gy. 1: 675).

Magas-mart I. 1. 'Bars vm.-ben Várad határában említett hely' 1306: *mogos moth* [ɔ: *morth*] (Gy. 1: 484). **II. 1.** 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől ÉK-re, a Garam bal partján' 1283: *Mogosmorth*, p., t., 1324: *Magasmarth*, p. (Gy. 1: 460).

Magdolna → **Máriamagdolna**.

Magi ? ~ Magy ? 'település Borsod vm.-ben, helye ismeretlen' 1330/771: *Magy*, v. (Gy. 1: 787).

Mágor 'település Békés vm. K-i részén Szeghalomtól D-re' 1350: *Magur*, p. (Haan, Békés 22, A. 5: 362).

Mag-sár l. **Magy-sár**.

Magy l. **Magi**.

Magyal 1. 'Bács vm.-ben Szopor és Pordáncs határában említett erdő' 1346: *Magal*, s. (Iványi 3: 74, A. 4: 586). **Kn.** 1249/291 (Harsány, Baranya vm.): *mogol*, a. (Gy. 1: 313), 1252>360 (Csúza, Baranya vm.): *magyal*, a. (Gy. 1: 296), 1267/380 (Peterd, Szekcső mellett, Baranya vm.): *magyal*, a. (Gy. 1: 369), 1267/380 (Zala és Bodolya, Baranya vm.): *magyal*, a. (A. 5: 88), 1335 (Permán, Baranya vm.): *magal*, a. (Gy. 1: 368) | [1240] (Tardona, Borsod vm.): *mogol*, a. (Gy. 1: 810). → **Ne. magyalfa** 1252: *Mogolfa*.

magyalfa 1320 (Gadna, Abaúj vm.): *magyalpha*, a. (Gy. 1: 83) | 1252 (Ürög, Baranya vm.): *Mogolfa*, a. (Gy. 1: 400), 1252>360 (Csúza, Baranya vm.): *magyalfa*, a. (Gy. 1: 279), 1288/302 (Hazugd, Baranya vm.): *mogolfa*, a. (Gy. 1: 315), 1323 (Harkány, Baranya vm.): *magalfou*, a. (Gy. 1: 313), 1329/378/388 (Bár, Baranya vm.): *magyalfa*, a. (Gy. 1: 295–6), 1329/378/388 (Bár, Baranya vm.): a. *magalfá* vulg. vocata, que Nyugulmfa appellatur (Gy. 1: 279). Vö. **Nyugalomfa**. | 1343 (Sáró, Bars vm.): *Magalfa*, a. (ÓmOlv. 162).

magyar → **Magyargyörk** 1326>349: *Magyar* Gy[urk], **Magyarzábrány** [1077–95]>347: *Zabraan Mag□ar*.

Magyargyörk 'település Arad vm.-ben Arad várától DK-re' 1326>349: *Magyar Gy[urk]*, p. (Gy. 1: 177). **Györk (1.)** egyik részét jelölhette.

[Magyar-hegyek] 'Bereg vm. ÉK-i részén húzódó erdős hegység' Orosz évk. [–1116]: *горы Угорьския*, [–1292]: *горы Оугорьксыѣ* (Gy. 1: 519). Vö. **Havas**.

Magyarzábrány 'település Arad vm.-ben Lippától Ny-ra' [1077–95]>347: *Zabraan Mag□ar* (DHA. 309, Gy. 1: 188). L. **Zábrány**.

Mag(y)-sár 'Bihar vm.-ben Nyárér határában említett árok' +1214/334: *Magsar*, foss. (Gy. 1: 646). Esetleg egy **Nagy-sár** név romlott formája is lehet.

Mahola 'település Bars vm. középső részén Maróttól ÉK-re, a Zsitva mellett' 1275: *Mohala*, t. (Gy. 1: 460).

Maj(o)s 'település Baranya vm. középső részén Baranyavártól DNy-ra' 1289/291, [1292–97], 1299: *Moys*, v., 1331: *Moyus* (Gy. 1: 337).

Majos gátja 'Baranya vm.-ben a Mohácstól DNy-ra fekvő Nyárád határában említett völgy' [+1235]/350/404: *Moyusgatha*, vall. (Gy. 1: 350). Bizonyára összefügg a szomszédos **Majsa** település nevével.

Majs l. **Majos**.

Majsa 'település Baranya vm. K-i részén Danóctól ÉNy-ra' [+1235]/350/404, 1310, 1312, 1317>413, 1327, 1332–5/PR., 1333, 1333/334 (Cs. 2: 504, Z. 1: 437–9), 1335 (Cs. 2: 504), 1337 (A. 3: 328), 1338: *Moysa*, p., v., *1285: *Moyscha*, t., 1317>413, 1346 (Cs. 2: 496, Z. 2: 186): *Maysa*, t., 1332–5/PR.:

Mayssa ~ Nayssa (Gy. 1: 338). **Egyházasmajsa** néven is említik. Osztódásával alakult **Kis- és Nagymajsa**. Vö. **Majos gátja**.

Majs gája ? 'Bars vm.-ben Szelepcsény határában említett facsoport' 1234/364: *iuxta qd. multitudinem a-um, que vulg. Moys Gaya nuncupatur* (Gy. 1: 476).

Majspályija 'település Bihar vm.-ben Debrecentől D-re' 1322: *Moyspaulia*, p. (Gy. 1: 650). L. **Pályi (1.)**.

Majszonnádágya 'település Bodrog vm.-ben, Rendessel együtt említik' 1346: *Moyzunnadaga*, p. (Cs. 2: 205). Esetleg összefügg a **Nádágy (2.)** névvel.

Makád 'település Bodrog vm. középső részén Bükedtől D-re' 1208/395: *Makad*, v. (Gy. 1: 724).

Makófalva 1. 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma patak mellett' 1313: *Mokoufolua*, v. (Gy. 1: 338). **2.** 'település Csanád vm. középső részén a Maros jobb partján, Csanádtól ÉNy-ra' 1299: p. Feluelnuk que moderno vocabulo *Makofolua* vocaretur, 1332: *Makoufolua ~ Mokofolwa* (Gy. 1: 863), 1334: *Mokofolua* (Vat. 1/1: 154, 160, Inczeffi, Makó 198), 1334–5/PR.: *Mokofolua ~ Mokofalua*, 1337: *Mokofalwa*, p. (Gy. 1: 863), 1344: *Makoffalwa* (Borovszky, Csanád 2: 348, Inczeffi, Makó 198). Korábban **Felvelnök** néven szerepel, egy ideig a belőle kivált **Vásárhelymakó**-t is említik.

Makra 'a Marostól É-ra húzódó hegyvonulat Arad vm. középső részén' [1000–38]>XVI.: *Matra* [□: *Macra*], [1023–38]>588 (DHA. 120), [1067 k.]/267 (DHA. 184), +1214/334, 1231, 1302, 1310: *Macra*, mo. (Gy. 1: 163, 181–2).

Makranc 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Szepsitől DK-re' 1317, 1332–5/PR.: *Mokronch*, v., 1319, 1323/390, 1324, 1329/406, 1332–5/PR.: *Mokronch*, v., 1329, 1338 (A. 3: 496): *Makranch*, 1329/406, 1339 (A. 3: 567–8): *Monkronch*, 1332–5/PR.: *Magrancz ~ Monetus ~ Motrans* (Gy. 1: 117).

Makszemháza 'település Bereg vm. DK-i részén Barankától DNy-ra' 1341/342//XVIII.: in persona Makszem, quod quedam possessio sua hereditaria *Makszemhaza* vocata (Gy. 1: 541, DocVal. 90–1, Kiss L.: Rédei-Eml. 280), 1342/508//XVIII.: *Makszemháza* (DocVal. 94, Kiss L.: Rédei-Eml. 280). L. **Ilosva**.

mál → *Pereked-mál* 1350: *Perekudmal*, *Püspöki-mál* 1279: *Pyspukymal*, *Ser-mál ?* 1256: *Sermal*, *Űrög-mál* 1252: *Yrugmal* | **-s:** *Ködimálás(a)* 1297/367: *Kudymalusy*, *Málás* 1156: *Malos*, *Mindszenthálás* 1314: *Malas* eccl-e OOSS, *Pusztamálás* 1314: *Puzta Malas*.

Maláka 1. 'Baranya vm.-ben Sámod és Vajszló határában említett hely' 1257: ad vallem que dicitur *malaka* ~ in aquam que dicitur *malaka* (Gy. 1: 375), 1347: in aquam que dicitur *Malaka* (A. 5: 70), circa unam aquam paludosam *Malaka* vocatam (A. 5: 42, 77). **2.** 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett tó' 1281/364: lacus nomine Rozna vulg. *malaka* dicti (Gy. 1: 273). L. **Rezna**. **3.** 'Baranya vm.-ben a Dráva menti Gradistván és Ebres határában említett víz' 1296: *Malaka*, aqua ~ per *Malakam* (Gy. 1: 308), 1340: *Malaka*, riv. (A. 4: 22–3). **4.** 'Baranya vm.-ben Heténye határában említett folyó' 1341: *Malaka*, riv. (Gy. 1: 317). → **Ne. Begya ? -maláka** 1296/346/408: *Begyamalaka*, (*Bothea*)-*maláka* [1177]/500 k.: *Bothea Malaca*, *Megye-maláka* 1347: *Megemalaka*, **Pe(s)zje ? -maláka** 1281/364: *Peyzymalaka*, **Rekettyés-maláka** 1341: *Reketyesmalaka*, **Sebes-maláka** 1244/295/384: *Sebesnilaka* [ɔ: *Sebesmlaka*], **Szegény ? -maláka** 1244/295/384: *Scegenmalaka* | **~ja: Juahon malákája** +1228/383/407: *Iuahonmalakaya*.

Málás 'település Bars vm. D-i részén' 1156, 1274, 1290: *Malos*, v., 1274, 1291, 1314, 1322, 1328, 1332/PR., 1337 (Str. 3: 292), 1339 (Str. 3: 342), 1347 (A. 5: 1): *Malas*, t., 1286/XVI.: *Malws*, 1293, 1294, 1303, 1323, *1336 (A. 3: 262, 288), 1349 (Z. 2: 406): *Malus*, p., t. (Gy. 1: 460). Osztódásával alakult **Ködimálás(a)**, **Mindszenthálás** és **Pusztamálás**.

Malatina ’település Árva vm.-ben Árva várától DK-re, Liptó vm. határánál’ 1313: *Malocharyta*, 1319: *Mayocha* (ComArv. 29).

malom → *Lyuk-malom* 1341: *Likmolun*, *Málom* [1290 k.]: *Malun*, *Malomárok* 1243/344: *Molunark*, *Malomfalva* 1339: *Molumfolua*, *Malomszeg* +1256: *Molunzug*, *Malomszeg [utca]* 1308: platea *Malunzegh* | *malma*: *Apamalma* [1321]>448/XV.: *Apamolna*, *Henc malma* 1286: *Hench molna* | *-j*: *Monaj* 1256: *Monay*, *Monajkedd* 1297: *Monayked*, *Monajkeddje* 1255: *Moneykeddy* | *~s*: *Mónosbél* 1332–7/PR.: *Molnosbel*.

Málom ’település Baranya vm. középső részén Pécestől D-re’ [1290 k.], 1332–5/PR.: *Malun*, v., 1332–5/PR.: *Malu(n)* ~ *Malon* ~ *Malim* (Gy. 1: 338).

Malomárok ’település Beszterce vidékén Besztercétől D-re, a Budak patak mellett’ 1243/344: *Molunark*, v., 1332–6/PR.: *Molnarck* ~ *Molnark* ~ *Mulnark* ~ *Molnarch* ~ *Monelarth* (Gy. 1: 561).

Malomfalva ’település Baranya vm. Ny-i határvidékénél’ 1339: *Molumfolua* (Cs. 2: 505, H. 3: 139).

Malomszeg 1. ’település Baranya vm.-ben a Karasó mellett, Baranyavár szomszédságában’ 1339: *Molonzegh* (Gy. 1: 299), 1339, 1340: *Molonzeg* (Cs. 2: 505, A. 4: 22). **2.** ’település Bihar vm.-ben, a Berettyó vidékén feketett’ [1291–94]: *Molunzeg* (Gy. 1: 641), 1349: *Molunzegh*, p. (Cs. 1: 615). L. **Apamalma**. **3.** ’település Bihar vm.-ben, Telegd környéki falvakkal együtt említik’ 1308/585: *Malomzeg* (Gy. 1: 641), *1340: *Molunzeg*, p. (J. 294, F. 8/7: 329–31). Vö. **Malomszeg utca**. **4.** ’település Csanád vm. középső részén, Makófalva közelében feketett’ +1256: *Molunzug*, +1285/572: *Molunzegh*, p. (Gy. 1: 864).

Malomszeg [utca] ’Malomszegre vezető utca Telegden Bihar vm.-ben’ 1308: platea *Malunzegh* vocata (Gy. 1: 641, 675). Vö. **Malomszeg (3.)**.

Malonyán ’település Bars vm. középső részén Maróttól DNy-ra, a Zsitva mellett’ +1209/XVII.: *Malonian*, v., +1209/XVII., 1347 (ComBars. 103, A. 5: 33–4): *Molonyan* (Gy. 1: 461), *1221/550: *Momüya* (VRH. 97–8: 381), 1246, 1322, 1344 (A. 4: 450–1): *Molonan*, p., v., 1332/PR.: *Malanhan* ~ *Atilauchan* (Gy. 1: 461).

Mályi ’település Borsod vm. középső részén Miskolctól D-re’ 1234: *Mali*, t., 1234, 1268, *1309, 1320, 1332–5/PR.: *Maly*, p., t., 1332–5/PR.: *Mok* (Gy. 1: 786).

Mályin ’település Borsod vm. középső részén Dédes várától É-ra’ 1254/364/399: *Malyn*, t. (Gy. 1: 787).

Mamád ’település Baranya vm. DK-i részén, Baranyavártól D-re feketett’ 1265/270, 1330: *Momad*, p., 1269 [□: 1270]: *Mamad*, v., 1289/291: *M.mad*, v., 1289/347: *Momand* (Gy. 1: 338).

Mánya ’település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől D-re, a Zsitva bal partján’ 1237, 1256, 1290: *Mana*, t., v., 1249, 1256: *Manya*, t. (Gy. 1: 461).

Mányok ’település Baranya vm. K-i részén, helyét közelebről nem ismerjük’ 1341: *Manyh*, 1497: *Manyok* (Cs. 2: 505, A. 4: 131).

Mará(s)ztelke ’település Bodrog vm. középső részén Bükedtől ÉK-re’ 1208/395: *Marazteleke* (Gy. 1: 724).

Marcelfalva ’település Abaúj vm. D-i részén Forrótól DK-re’ 1332–5/PR.: *Marcelfolua* ~ *Marcelfulud* ~ *villa Marselli* ~ *villa Malselhin* (Gy. 1: 117). L. **Felszántó**.

Marcelháza ’település Bihar vm. Ny-i részén Kölesértől É-ra’ [1291–94]: v. f-rum *Marcelli*, 1341: *Marcilhaza* (Gy. 1: 641).

Margita → *Szentmargita*.

Marhart(földe) 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen, esetleg Böki környékén feketett' 1255: *terra Morharty* (Gy. 1: 227).

Mária I. Marja.

Máriamagdolna 'település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjog mellett ÉK-re' 1332–7/PR.: Luc. sac. de v. *Marie Magdalene* (Gy. 1: 642), 1337: de villa *Sancte Marie Magdalene* (Mező, Templ. 150, Vat. 1/1: 86), 1353, 1354: *Mariamagdolena*, p. (J. 297, Cs. 1: 616, Károlyi 1: 224).

Máriáslaka 'Baranya vm.-ben Szenterzsébet határában említett birtok' 1337: *Mariaslaka*, pr. (A. 3: 331).

[Marienburg] 'vár és település Brassó vidékén Brassótól É-ra' 1240: *Castrum S. Marie*, 1371: *Mernburch ~ Merenburch ~ Merenberch* (Gy. 1: 831). Magyarul csak később említik *Földvár* néven.

Marja ~ Mária 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó közelében' [1291–94], 1332–7/PR., 1341: *Maria*, p., v. | **Lat.** 1277/282: inter *Mariam* et *Wodosa* (Gy. 1: 641). Később két falura szakadt, ezeket **Ómarja** és **Újmarja** néven említik.

Marján 1. 'település Arad vm. Ny-i szélén a Marostól É-ra' *1219/550: *Maria* (VRH. 93: 361), 1333–4/PR.: *Moran ~ Morian* (Gy. 1: 181). **2.** 'Baranya vm.-ben a Moháccsal szomszédos Földvár és a Duna környékén említett hely' 1339: *Morian* (A. 3: 522–3).

Márk → **G(y)örényfiamárklaka.**

Márkfalva 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól Ny-ra' 1332/437: *Markfalwa* | **Lat.** *1221/550: *Marci de villa Marcu* (Gy. 1: 338–9).

Márkis 'Csanád vm.-i föld Telkitől Ny-ra' 1232: *Markys*, t. (Gy. 1: 864).

Márkos 'település Bihar vm. ÉK-i részén, a Berettyó és az Ér között, Szentmiklós környékén feketett' [1162–72]/[1235–70]>520 k.: *Markws*, v. (DHA. 302, Gy. 1: 642, itt [1163–73]/>520 k.: *Markus* alakban) | ~i 1219/550: *Marc. de v. Marcusy* (Gy. 1: 642).

Maró I. 1. 'Békés vm.-ben Maró határában említett sziget' 1295: *Moro*, ins. (Gy. 1: 510). **II. 1.** 'település Békés vm. DK-i részén Békéstől DK-re' 1295: *Moro*, t. (Gy. 1: 510).

Marócsa 'település Baranya vm. Ny-i részén az Alma folyótól D-re' 1332–5/PR.: *Morochoa ~ Morolcha ~ Morolka ~ Morossa ~ Morol* (Gy. 1: 338).

Márok 1. 'település Baranya vm. K-i részén Kőszegtől Ny-ra, a Karasó mellett' 1261/262, 1296, 1301/XIV., 1307/377, 1307>377, 1313>377, 1330: *Mark*, p., t., v. (Gy. 1: 338–9). **2.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Moháctól ÉNy-ra' [1292–97]: *(Ma)rok* (Gy. 1: 339). **3.** 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszásától DNy-ra' 1220/550: *Marc*, v., [1248], 1299 [Ϛ: 1298], 1299, 1343 (Z. 2: 77–9, 86–8), 1346 (Z. 2: 194), 1347 (Z. 2: 252): *Mark*, p., t., v., 1332–5/PR.: *Mayk* | **márki** 1332–5/PR.: Thom. sac. de *Marky* (Gy. 1: 544).

Maros 'a Tisza bal oldali mellékfolyója' [1077–95]>347 (DHA. 309), 1192/374/425, 1228/378 (EO. 1: 152), 1231/280 (EO. 1: 164), 1256 (EO. 1: 222), [1266 e.]>289 (EO. 1: 258), [1270–72]>289 (EO. 1: 304), 1279, 1291 (RegArp. 3712), 1288/293 (EO. 1: 439), 1289/291 (EO. 1: 452), 1289/315 (EO. 1: 453), 1291/313 (EO. 1: 478), 1293, 1293 (RegArp. 3951, 3956), 1295 (EO. 1: 540), [1295] (EO. 1: 539), 1299 (RegArp. 4258), 1311 (A. 1: 242), 1329/332/343, 1330, 1346 (Z. 2: 226): *Morus*, flum., fl. (Gy. 1: 178–9, 186–8, 240, 498, 835, 842, 849, 854, 865), [1200 k.]/1000 u.-ra, 1222 (EO. 1: 123), 1222/[1260–70] (EO. 1: 119), 1222/280 (EO. 1: 119): *Mors*, fl. (Gy. 1: 835–6), [1230]/231: *Moris* (Gy. 1: 853), +1263/324/370 k.: *Moros* (EO. 1: 239), 1279, [1290 u.]>408 (EO. 1: 461): *Maros*, flum. (Gy. 1: 498, 842) | **Gör.** [950 k.]: *MorÁshz* (Gy. 1: 835) | **Lat.** [1177]/405, [1193–96]>218 P., [1200 k.]/1000 u.-ra, [1219]/276 (EO. 1: 107), [1230]/231, 1238/296 (EO. 1: 188), 1238/377, 1248/265 (EO. 1: 208), 1266/300, 1287 (EO. 1: 432), 1289 (EO. 1: 448), 1294 (EO. 1: 528): *Morisium* (Gy. 1: 172, 184,

187, 835, 850, 853, 900), [1177]/405, [XII.]/1030-ra, 1243–44/1241-re, 1278 (EO. 1: 363), [1295] (EO. 1: 539), 1323/332: *Morisii*, fl. (Gy. 1: 163, 184, 850, 852, 876), [1177]/399, +1247/+284//572, +1256: *Morusium* (Gy. 1: 174, 177, 182–3, 847, 854, 862, 875–6), [1185]/XV.: *Morisensis*, fl. (Gy. 1: 851), [XII.]/1030-ra: *Morisenam*, [XII.]/1030-ra, [XIV.]/1030-ra: *Morisena* (Gy. 1: 850), +1247/+284//572: *Morusii* (Gy. 1: 183) ~ *Morusij* ~ *Morusio* (Gy. 1: 861, 866), 1264, [1280]>413: *Morisius* (EO. 1: 252, 379), 1276: *Marisium* (EO. 1: 348), 1285/436: *Marosium* (EO. 1: 418), 1291/320: *Morisyum* (EO. 1: 495), 1313: *Morosium* (Gy. 1: 865), 1330: *Morisius* (Gy. 1: 869), 1337: *Morysy*, aqua, 1337, 1343 (Str. 3: 493): *Morisy*, aqua, fl. (Gy. 1: 863, 871, 875), [XIV.]/1000 u.-ra: *Morosio*, [XIV.]/1030-ra: *Morosii* (Gy. 1: 850), 1343: *Morosy*, fl. (Str. 3: 493). Vö. **Marosvár**.

Marosvár ’település és vár Csanád vm. középső részén a Maros bal partján, a vm. központja és püspöki székhely’ [XIV.]/1000 u.-ra: in *urbe Morisena* ~ *Moroswar*, [XIV.]/1030-ra: *civitatem Morisenam* ~ in *urbem Morisenam* ~ *episc. urbis Morisene* (Gy. 1: 850–1). L. **Csanád**. Vö. **Maros**.

Marót 1. ’település Bars vm. középső részén a Zsitva mellett’ *1113/249/410 (DHA. 395): *Morowa*, v., [1272–90], 1292: *Morouth*, v., 1284: *Marouth*, 1323: *Moroth*, 1332/PR.: *Maraut* ~ *Marani* (Gy. 1: 461). **2.** ’település Bihar vm.-ben az Ér mellett, helye pontosabban nem azonosítható’ 1336: *Marouch* [ɔ: *Marouth*], p., *1342: *Moroch*, 1350: *Marouth* (Gy. 1: 642). → Vö. még **Maróc**, **Marót(falva)**.

Marót(falva) ’település Baranya vm. K-i részén a Karasó mellékén’ 1296: *Morooth Nigri de Peray*, 1321>344: *Math. f. Morouth*, 1328: *iuxta v-m Morouth*, 1332–5/PR.: *Morac* ~ *Morod*, v. (Gy. 1: 339), 1371: *Marouthfalua* (Cs. 2: 506, Z. 3: 417).

mart → **Magas-mart** 1283: *Mogosmorth*, **Veresmart** 1330: *Verusmorth*, **Vörösmart** +1246/400: *Verusmorth*.

Martina ’Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett hely’ +1228/383/407: *Martyna*, *stag.*, +1228/423: *Martina*, *stag.* (Gy. 1: 274).

mártír → **Adorjánmártír** 1335: *Adryan martir*, **Szentadorjánmártír** +1024/+339/350: *Zenthadrianmart*□*r*.

Marton 1. ’település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól DNy-ra’ +1015/+158//403/PR., +1158/[1220 k.]//403/PR.: *Mortun*, v. (DHA. 75, Gy. 1: 339), +1015/+158//XV.: *Martun* (DHA. 75, Gy. 1: 339), +1015/+158//XVII.: *Marthim*, +1015/+158//XVIII.: *Martyn* (DHA. 75). L. **Martonfalva**. **2.** ’település Borsod vm. É-i csücskében a Rakaca patak közelében’ 1249: *Mortun*, t., *1273>372/377: *Zenthmartun* [ɔ: *Zenth*, *Martun*], p., *1273>435: *Zenthmarthon* [ɔ: *Zenth*, *Marthon*], p. (Gy. 1: 787). L. **Martonyi**. *Szentmárton*-nak soha nem nevezték, neve bizonyára a szomszédos **Szend (2.)** nevével egybeírva szerepel. → Vö. még **Marton(falva)**.

Márton → **Szentmárton**.

Martonfalva ’település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól DNy-ra’ [1292–97]: *Mortunfolua* (Gy. 1: 339). **Marton (1.)** néven is említik. → Vö. még **Marton(falva)**.

Marton(falva) ’település Csongrád vm.-ben, Csany határosa Ny-on’ 1075/+124/+217: *villa Martini* (Gy. 1: 898).

Martonos ’település és monostor Bodrog vm. K-i részén Kanizsától É-ra’ 1237: *Mortinus*, 1335: *Mortunus* (Gy. 1: 724), 1335, 1340: *Murtunus* (Zsilinszky 101).

Martonostelke ’település Bihar vm. DNy-i részén közel a Fekete-Köröshöz’ 1347, 1347/349: *Mortunusteluke*, p. (Bánffy 1: 145, 152–3). L. **Martontelke**.

Martonos útja ’Baranya vm.-ben Bellye határában említett út’ 1324: *Mortunusuta*, *via* (Gy. 1: 283).

Martontelke ’település Bihar vm. DNy-i részén közel a Fekete-Köröshöz’ 1320: p. *Mortunteleke* que al. nom. Botkemene vocatur (Gy. 1: 631), 1347, 1347/349: *Mortunteluke*, p. (Bánffy 1: 142–5, 152). Alakváltozata **Martonostelke**. L. **Botkeménye, Kemény (2.)**.

Martonyi ’település Borsod vm. É-i csücskében a Rakaca patak közelében’ 1283>464: *Mortuny*, v. (Gy. 1: 787). Alakváltozata **Marton (2.)**.

Maté ’település Békés vm. középső részén Békéstől Ny-ra’ 1295/423: *Mothew*, p. (Gy. 1: 510).

Matlin l. Macslin.

Mátris hídja ’Baranya vm.-ben Dráva birtokon említett hely’ [+1077–95]>+158//403/PR.: *matris hyda*, [+1077–95]/+158//XV.: *matris chida* (DHA. 79, Gy. 1: 371), [+1077–95]/+158//XVII.: *matris csida*, [+1077–95]/+158//XVIII.: *Matni, Chida* (DHA. 79).

Matucsina I. 1. ’patak Baranya vm. D-i részén, a Nekcsével egyesülve ömlik a Velcsicába, majd a Karasóba’ +1228/383/407: *Matuchyna*, fl., +1228/423: *Motuchyna*, fl. (Gy. 1: 274). **II. 1.** ’település Baranya vm. DNy-i részén a Dráván túl, a Matucsina folyó mellett’ +1228/383/407: *Motuchyna*, 1281/364: *Moducha*, 1332–5/PR.: *Mochocyna* (Gy. 1: 340), 1347: *Mathachjna ~ Machathyna ~ Mathacyna*, v. (Z. 2: 284, 288, 290).

Maturus-rekettye ’Abaúj vm.-ben Tökés határában említett hely’ 1324/377: *Mathurus rokathya*, frut., 1330: *Mathurus rakathya*, frut. (Gy. 1: 152).

Matyukakeszi ’Keszi határában alakult település Bács vm.-ben’ 1317: *Mátyuka Kezy* (Gy. 1: 224). L. **Búlkeszi, Keszi (2.)**.

Matyukakürt ’település Bács vm. középső részén’ 1263/466/467: *Mathwkakyrth*, v. (Gy. 1: 226). L. **Kürt (1–2.)**.

Mátyus ’település Bereg vm. Ny-i szélén Lónyától D-re’ 1270/272>393, 1342 (Z. 2: 34): *Mathius*, 1270/272/476, 1321: *Matheus*, 1323: *Mateus*, p., 1323, 1344 (Z. 2: 99): *Mathyus*, p. (Gy. 1: 545).

Mátyusegháza ’település Bodrog vm. középső részén Bükedtől ÉK-re’ 1341: *Matyuseghaza*, p. (Gy. 1: 724).

Mátyusföldre ’település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangonytól D-re’ 1323: *Matyusfeulde* que alio nomine Kysorl vocatur ~ *Mathyusfeulde* (BorsOkl. 168, EgriEgyhLev. 33). L. **Kisarl**.

Mecske ’település Baranya vm. Ny-i részén a Körös patak mellett’ 1332, 1332/333, 1332–5/PR.: *Mekche*, t., 1332–5/PR.: *Mecche ~ Moche ~ Moczthe* (Gy. 1: 340).

Medest ’az Erdőhátról lefutó patak Bihar vm.-ben, a Körös bal oldali mellékvíze’ 1236: *Medust* (Gy. 1: 570, 628).

(Medsa) ’település Borsod vm.-ben, helye ismeretlen’ 1330/771: *Medsa*, v. (Gy. 1: 787).

medve → **Medve-fő** +1058/300//403: *Medwefew* | **-s: Medvés ~ Medves** +1015/+158//403/PR.: *Medues*.

Medve-fő 1. ’Baranya vm.-ben a Pécsről ÉK-re fekvő Újfalu határában említett hely’ +1058/300//403: *Medwefew* (DHA. 178, Gy. 1: 398). Esetleg összefügg a szomszédos településeken említett **Medvés ~ Medves (1.)** hellyel. **2.** ’Borsod vm.-ben Tardona és Varbó határában említett patak vagy inkább a forrása’ [1240]: *Medwefeu* (Gy. 1: 810), 1303/352//450: *Medwefew*, riv. (Gy. 1: 815).

Medves ’a Velcsica mellékvíze Baranya vm.-ben, az aszúági uradalom és Bonahidakrassó határában említik’ +1228/383/407, 1319: *Medues*, aqua, lac. (Gy. 1: 274, 333). → Vö. még **Medvés**.

Medvés ~ Medves 1. ’Baranya vm.-ben Kovásséde határában említett hely’ +1015/+158//403/PR.: *Medues* (DHA. 75, Gy. 1: 330, itt *Medves* alakban), +1015/+158//XVII.: *Medves*, +1015/+158//XVIII.: *Mednesch* (DHA. 75). Esetleg összefügg a közeli Ürögön említett hasonló nevű hellyel, illetőleg a

szomszédos Újfaluban lévő **Medve-fő (1.)** névvel. **2.** 'Baranya vm.-ben Ürög határában említett szőlő' 1252: *Medues*, vin. (Gy. 1: 399).

Medvigye 'Bereg vm.-ben a lónyai uradalom határában említett hely' 1270/272>393, 1270/272/476: *Meduyge*, 1270/272//580: *Medwyge*, loc. lutosum (Gy. 1: 544).

Medviz 'birtok és település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma patak mellett' [+1077–95]>+158//403/PR.: *Medwys*, pr., [+1077–95]/+158//XV.: *Medues* (DHA. 79, Gy. 1: 340), [+1077–95]/+158//XVII., [+1077–95]/+158//XVIII.: *Medves* (DHA. 79), 1275/337: *Meduuez* ~ *Medwez*, v., 1277/337, 1279/337: *Meduez*, t., v., 1330: *Meduiz* (Gy. 1: 340).

Me(d)zihradna 'Árva vm.-ben Kubin határában említett patak, az Árva bal oldali mellékvíze' 1325: *Mezihradna*, riv. (Gy. 1: 197).

meg (~ mög) → **Élmeg** 1297: *Elmeg*, **Hegymeg** 1332–5/PR.: *Hedimeg*, **Meg-tó** 1309/412: *Megtho* | ~e: **Bodrog meg(y)e** 1330: *Budrugmege*, **Gájmöge** 1289/374: *Gaymugy*, **Hegymege** 1272: *Higmugi*.

Meg-tó 'Bodrog vm.-ben Pályi határában említett halastó' 1309/412: *Megtho*, pisc., 1320: ad qd. pissc-*m Mugtho* vocatam al. nom. Kuzdiur, 1324/412: *Megthow* (Gy. 1: 725). L. **Kis-gyűr.**

mege 1281 (Jenő, Baranya vm.): ad locum spinosum *mege* vocatum (Gy. 1: 320). → **Ne. Bodrog meg(y)e** 1330: *Budrugmege*, **Dió-megye** 1276: *gyamege*, **Hosszú-megye** [+1235]/350/404: *Huzomege*, **Megye-maláka** 1347: *Megemalaka*, **Megye-patak** 1350: *Megyepatak*, **Megye pataka** 1318: *Megee* pothoka, **Megye-völgy** 1347: *Megyeweulg*.

Megye-maláka 'Baranya vm.-ben Csány környékén említett hely' 1347: *Megemalaka* (A. 5: 43, 77).

Megye-patak 'Abaúj vm.-ben Kolbása és Kázmér vidékén említett vízfolyás' 1350: *Megyepatak*, riv. (A. 5: 421). L. **Megye pataka (2.)**.

Megye pataka 1. 'Abaúj vm.-ben Semse határában említett patak' 1318: *Megee pothoka*, fl. ~ *Megepothoka*, 1319: *Megepotaca*, fl. ~ *Megepotoca*, fl. (Gy. 1: 139). **2.** 'Kalsa és Füzér közötti határ-patak Abaúj vm.-ben, Újfalú környékén ömlik a Ronyvába' 1321: *Megepotoka*, fl., 1327: *Megepathaka*, fl., vall. (Gy. 1: 101, 153). Bizonyára azonos a **Megye-patak** vízfolyással.

Megyer 1. 'település Bács vm. Ny-i részén, Bácstól ÉK-re feketett' 1198 P./PR., 1256: *Meger*, t. (Gy. 1: 227). **2.** 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DNy-ra' [1290 k.], 1332–5/PR.: *Meger*, v., 1332–5/PR.: *Neger* ~ *Magur* ~ *Meg* (Gy. 1: 341). **3.** 'település Békés vm. K-i részén' 1346: *Meger* (Gy. 1: 510). **4.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra a Körös mellett' +1214/334: *Mager*, pr., 1323>368: *Meger*, p. (Gy. 1: 642). **5.** 'település Bihar vm. Ny-i részén az Ölyvös és a Kutas patak között' 1220/550: *Megyer*, v. (Gy. 1: 642). **Tékmegyer** néven is említik. → Vö. még **Megyere(j).**

Megyere(j) ~ Megyer(i) 'település Bodrog vm. Ny-i részén a Dunánál, Tóti mellett' 1330, 1335 (Z. 1: 476–8): *Megere*, p. (Gy. 1: 724), 1343: *Megererey*, p., t. (Cs. 2: 204, Z. 2: 73–6, 80) ~ *Megery*, t. (Cs. 2: 204, Z. 2: 73–5), 1344: *Meger* (Cs. 2: 204), 1347: *Magere*, p. (Cs. 2: 204, Z. 2: 241) ~ *Magare*, p. (Z. 2: 241).

Megye-völgy 'Baranya vm.-ben Zala és Bodolya határában említett völgy' 1347: *Megyeweulg*, vall. (A. 5: 89).

meggy → | -s: **Meggyes** 1220/550: *Medies*, **Meggyes-alj** 1341: *Meggesaly*, **Meggyes-kerek** 1327/589: *Medyeskerek*, **Meggyes-parlag** 1343: *Megesporlagh*, **Meggyes-rekettye** 1320: *Mediesrakatia*.

Meggyes 1. 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől Ny-ra' 1220/550: *Medies*, v. (Gy. 1: 642). **2.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra, a Körös mellett' 1329: *Medyes*, p. (Gy. 1: 642), 1341: *Medies* (J. 298, A. 4: 91).

Meggyes-alj 'Bihar vm.-ben Véd határában említett hely' 1341: *Meggesaly* (J. 387).

Meggyes-kerek 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett erdő' 1327/589: *Medyeskerek*, loc. (Gy. 1: 636).

Meggyes-parlag 'Bars vm.-ben Sáró határában említett föld' 1343: *Megesporlagh*, t. (ÓmOlv. 162).

Meggyes-rekettye 'Bihar vm.-ben a Gyepes melletti Gyarak határában említett hely' 1320: *Mediesrakatia* (Gy. 1: 622).

Méh 'település Békés vm. K-i részén Békéstől É-ra' 1219/550: *Meh*, v. (Gy. 1: 510). L. **Méhes (1.)**. → **Ne. Méhlyuk** 1255: *Myhluk*, **Méh-séd pataka** 1256/284//572: *Mehsedpothoka* | **-s: Méhes** 1221/550: *Mehes*.

Méhel □ 'település Bihar vm. D-i részén' 1344: *Mehleu*, loc., t. (H. 3: 153).

Méhes 1. 'település Békés vm. K-i részén Békéstől É-ra' 1221/550, [1321]>381>448/XV., 1323 k. (Cs. 1: 653): *Mehes*, p., v. (Gy. 1: 510). Alakváltozata **Méh. 2.** 'település Bihar vm. középső részén Cséffától ÉK-re' 1300: *Mehes*, p., v., 1319/414/XVI.: *Méhes* (Gy. 1: 642), 1347: *Meches* (J. 299, ComBih. 209).

Méhlyuk 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Jászó mellett K-re' 1255: *Myhluk*, v., +1263/+264: *Mehluk*, p., [1268 ?]/275/278: *Myzhluk*, t. (Gy. 1: 118).

Méh-séd pataka 'a Körösbe ömlő vízfolyás Bihar vm.-ben, Bertény határában említik' 1256/284//572: *Mehsedpothoka*, riv. (Gy. 1: 570, 600). Az is elképzelhető, hogy egy **Mély-séd pataka** név romlott formája.

Melegal ? 'település Baranya vm. DK-i részén Csemény és Tarda vidékén' 1349: *Melegal*, p. (Cs. 2: 507, Z. 2: 396).

Melény ? 'Bodrog vm.-ben Tóti határában említett halastó' 1326/353: *Melen* (Gy. 1: 731). **Melény-tó** néven is említik.

Melény ? -tó 'Bodrog vm.-ben Tóti határában említett halastó' 1347: *Melento*, stag. (Z. 2: 241). L. **Melény**.

(Melepir) 'Bereg vm.-ben Adony és Galgó határában említett tó' 1342: *Melepir*, lac. (Z. 2: 35).

Mellek 'település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől DK-re' 1332/PR.: *Merlek* (Gy. 1: 462).

mellék → **Nádmellék** 1342: *Nadmellek* | **-i: Vízmellékiszentgyörgy** 1339: *Vizmelleky* Zenthgyurgh.

mély → **Mély-ér** [+1077-95]/+158//XV.: *Meeler*, **Mély-patak** 1327: *Melpathak*, **Mély pataka** 1281/341: *Melpataka*, **Mély-patak-fő** 1303/352//450: *Melpothokfew*, **Mély-tó** 1344: *Meelthow*, **Mély-völgy** 1325/347: *Meluewlg*.

Mély-ér 'az Okorral párhuzamosan folyó patak Baranya vm.-ben, Dráva és Sámod határában említik' [1077-95]>+158//403/PR.: *Mecler* [ɔ: *Meeler*], [+1077-95]/+158//XV.: *Meeler* (DHA. 79, Gy. 1: 248, 371), [+1077-95]/+158//XVII.: *Meder*, [+1077-95]/+158//XVIII.: *Meelek* (DHA. 79), 1257: *Myler*, aqua (Gy. 1: 248, 375).

Mély-patak 'Abaúj vm.-ben Kalsa határában említett patak' 1327: *Melpathak*, fl. (Gy. 1: 101).

Mély pataka 'Borsod vm.-ben Ludna határában említett patak' 1281/341: *Melpataka*, lac. (Gy. 1: 786). Vö. **Mély-patak-fő**.

Mély-patak-f □ 'Borsod vm.-ben Varbó határában említett hely, a Mély pataka forrása' 1303/352//450: *Melpothokfew*, loc. (Gy. 1: 815). Vö. **Mély pataka**.

Mély-séd pataka l. **Méh-séd pataka**.

Mély-tó 'Bereg vm.-ben Kerecseny és Mátyus határában említett víz' 1344: *Meelthow*, fl. (Z. 2: 99).

Mély-völgy 'Borsod vm.-ben Miskolc határában említett völgy' 1325/347: *Meluewlg*, vall. (Gy. 1: 789), 1325/XVI.: *Meelvewlgh* (MiskOkl. 26), 1341: *Melhwlg*, vall. (Szendrei 3: 44).

Ménes 'Arad vm.-ben a Makra hegy meredek nyugati lejtőjén lévő erdő' 1278/XVIII.: *Ménes*, s. (Gy. 1: 163, 181). Vö. **Ménesi**. → **Ne. Ménesakol** 1341: *Menusakal*, **Menyes** ~ **Ménes pataka** 1341: *Menuspataka* | **-i: Ménesi** 1302: *Menesy*.

Ménesakol 'Baranya vm.-ben Heténye határában említett sziget' 1341: *Menusakal*, ins. (Gy. 1: 317).

Ménesi 'település Arad vm.-ben Lippától ÉNy-ra, a Makra hegy alatt' 1302: *Menesy*, v., 1310, 1333–5/PR.: *Menesi*, v., 1333–5/PR.: *Menise* ~ *Menusi* (Gy. 1: 181). Vö. **Ménes**.

Menyes ~ **Ménes pataka** 'Bihar vm.-ben Kerekliget határában említett patak' 1341: *Menuspataka*, riv. (J. 274, A. 4: 80).

Méra 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól ÉK-re, a Hernád mellett' 1256, 1259/327//402, [1272–90], 1282, [1290–301], 1293, 1299, 1300, 1302/307, 1309, 1316, 1316>338 (Csáky 1: 77), 1319, +1326/[1400 k.], 1327/373/762, 1338 (Csáky 1: 84): *Mera*, t., 1332–5/PR.: *Mira* | ~i +1326/[1400 k.]: Jac. f. And-e de *Meray* (Gy. 1: 118). Osztódásával alakult **Al-** és **Felméra**. Vö. **Méra-horka**.

Méra-horka 'Abaúj vm.-ben Méra és Novaj határában említett hely' 1256: *Merahorka*, loc. (Gy. 1: 118, 124). Vö. **Méra**.

Mercse(j) 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangony torkolatának közelében' *1281/792: *Medche*, t. (Tóth P. 93), 1330/771: *Merchey*, v. (Gy. 1: 787).

Merse 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól D-re' 1341, 1347: *Merse* (Cs. 2: 507, Z. 2: 282).

Mertvice 'a Latorca bal oldali mellékvize Bereg vm.-ben' +?1248>393: *Merthuice*, fl., 1282/379: *Mercice*, fl. (Gy. 1: 537).

Mész 'a Bükk előhegye Borsod vm.-ben, Varbó határában említik' 1303/352//450: *Meez*, mo. (Gy. 1: 736, 815). → **Ne. Mészalja** 1347: *Mezallya*, **Mészpest** 1321: *Mezpesth* | **-s: Meszes** 1234: *Meses*, **Meszes** ~ **Mézes ? -patak** 1317: *Mezespatak*.

Mészalja 'település Borsod vm. középső részén Örsúrvárától D-re' 1347: *Mezallya* sive *Varallya* (Cs. 1: 181), 1348: *Mezalya* (A. 5: 208). L. **Váralja (3.)**.

Meszes 1. 'település Baranya vm. középső részén Pécestől ÉK-re' 1234, 1332–5/PR.: *Meses*, [1290 k.], 1332–5/PR.: *Mezes*, *1329/XIV.: *Mezeez*, 1332–5/PR.: *Meezes* ~ *Messes* ~ *Mesta* (Gy. 1: 341). **2.** 'település Borsod vm. É-i csücskében a Rakaca patak mellett' 1317, 1319, 1332–5/PR., 1333/340: *Mezes*, v., 1332–5/PR.: *Messes* ~ *Mestes*, 1333/340: *Meses*, p. (Gy. 1: 787).

Meszes ~ **Mézes ? -patak** 'Abaúj vm. D-i részén Szántó határában említett patak, a Szerencs-patak mellékvize' 1317: fl. Arany, quod al. nom. *Mezespatak* appellatur (Gy. 1: 40). L. **Aranyos (I.2.)**.

Mészpest 'Abaúj vm.-ben a Ronyva menti Újfalu határában említett hely' 1321: *Mezpesth* (Gy. 1: 153).

méz → | **-s: Meszes** ~ **Mézes ? -patak** 1317: *Mezespatak*, **Mézes** *1327: *Mezes*.

Mézes 'település Bihar vm. D-i részén Belényes szomszédságában' *1327, 1341: *Mezes* (ComBih. 218, A. 4: 92, Bunyitai 1: 184, Z. 1: 304).

Mézes-patak l. **Meszes-patak**.

Mezihradna l. **Medzihradna**.

Mez□ 'település Bihar vm.-ben Bihartól É-ra' [1291–94], [1311 k.], 1324, 1327, 1328, 1338/396 (Károlyi 1: 132), 1342 (A. 4: 230), XIV. első fele (Kállay 1: 1047): *Mezeu*, v. (Gy. 1: 643), 1338/396: *Mezew* (Károlyi 1: 133–4). → **Ne. Bél-** ~ **Belmező** [1291–94]: *Bel Mezeu*, **Dámos-Vém-mező** 1264/298/572: *Damusuemezew*, **Epemező** 1334: *Epemezew*, **Harang-mező** +1214/334: *Harungwe*

Mezev, **Hosszú-mező** +?1248>393: Huzsceumezeu, **Jofamező** 1264/298/572: Jofamezew, **Kék-mező** 1325/347: Kekmezeu, **Mezőbábolna** [1280 k.]: Mezeu Babuna, **Mező farka** 1341: mezeuforka, **Mező-homok** 1320: Mezeu Humuch, **Mezőnyék** 1343: Mezeunyek, **Mezőpadvej** 1274>340: Mezeupadwey, **Mezőpanasz** 1332–7/PR.: Mezevpanas, **Mezőpüspöki** 1261/271: Mezeupispuky, **Mezőség** 1333–5/PR.: Mezesag, **Mezősomló** 1333–5/PR.: Mezewsomlaw, **Mezőtarcsa** 1278: Mezeutarcha, **Nyír-mező** +1214/334: Nyr Mezew, **Szék-mező** 1330: Zekmezeu, **Tövíses-mező ~ mezeje** 1341: Tuissesmeze | **mezeje: Királymezeje** 1344: Keralmezei, **Köves mezeje** 1236: Cuesmezéé, **Lúzsok mezeje** 1344: Lusukmezeye, **Öszlü ? mezeje** 1236: Euzlumezée, **Poharila mezeje** 1321: Poharilamezey, **Remec mezeje** 1270: Remechmezeve | **-d: Kis-meződ** 1256/284//572: Kysmezewd.

Mezőbábolna ’település Borsod vm. D-i részén a Tisza mellett, Dorogmától Ny-ra’ [1280 k.]: *Mezeu Babuna*, t. (Gy. 1: 754). L. **Bábolna (2.)**.

Mező farka ’Abaúj vm.-ben Telki határában említett föld’ 1341: *mezeuforka*, t. (A. 4: 123). Lehet, hogy a név eleje hiányzik az oklevélben.

Mező-homok ’Bodrog vm.-ben Pályi határában említett hely’ 1320: *Mezeu Humuch*, t. sabulosa (Gy. 1: 696, 725).

Mezőnyék ’település Borsod vm. középső részén a Hejő mellett, Muhitól Ny-ra’ 1343: *Mezeunyek* (A. 4: 327). L. **Nyék (5.)**.

Mezőolaszi l. Olaszi (4.)

Mezőpadvej ’település Csanád vm. DNy-i csücskében a Tisza mellett’ 1274>340: *Mezeupadwey* (Gy. 1: 866). L. **Padvej**.

Mezőpanasz ’település Bihar vm. Ny-i részén Kölesértől É-ra’ 1332–7/PR.: *Mezevpanas*, v. ~ *Mezevpanaz*, v. ~ *Meseupanas*, v. ~ *Mezeupaz*, v. ~ *Meukaraz*, v. | ~i 1332–7/PR.: St. sac. de v. *Mezepanasi* (Gy. 1: 651). Korábban **Panasz (1.)** néven említik.

Mezőpüspöki ’település Borsod vm. D-i részén a Nyárágy mellett’ 1261/271: *Mezeupispuky*, 1261/323: *Mezeupyspuky* (Gy. 1: 801). L. **Püspöki (6.)**.

Mezőség ’település Arad vm. DNy-i részén’ 1333–5/PR.: *Mezesag* ~ *Mezeusak* | ~i 1333–5/PR.: Egid. (sac.) de *Oyczewszagi* (Gy. 1: 184), 1334: Egidius de *Mezzusagy* (EH. 972). L. **Mezősomló**.

Mezősomló ’település Arad vm. DNy-i részén’ 1333–5/PR.: *Mezewsomlaw* (Gy. 1: 184). GYÖRFFY adatközlése arra utal, hogy **Mezőség** adatként jelenik meg, talán mint annak elírása.

Mezőtarcsa ’település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől DNy-ra’ 1278: *Mezeutarcha*, t. (Gy. 1: 674). L. **Tarcsa (4.)**.

mezsgye 1320 (Gadna, Abaúj vm.): vadit in 1 *meesde* (Gy. 1: 83).

Mic ’a Csarnavoda jobb oldali mellékvize Bereg vm.-ben’ +1255/XIV., 1299, 1335 (A. 3: 236), 1348 (Z. 2: 346): *Mych*, claus., fl. (Gy. 1: 520, 545, 550). Vö. **Holt-Mic**.

Micske 1. ’település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól K-re’ +1015/+158//403/PR.: *Mykuse*, v., +1015/+158//XV.: *Mikwzeh* (DHA. 74, Gy. 1: 341), +1015/+158//XVII.: *Mikzeben*, +1015/+158//XVIII.: *Mikusek* (DHA. 74). **2.** ’település Bihar vm.-ben Váradtól ÉNy-ra’ +1214/334: *Mycusa*, pr., [1291–94]: *Mykse*, [1291–94], 1341 (A. 4: 106): *Myxe*, 1332–7/PR.: *Micse* ~ *Mikse* ~ *Mikso* ~ *Myksa*, v. (Gy. 1: 643). **3.** ’település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól K-re’ 1255/300 k.: *Mikche*, p., [1291–94], 1332–7/PR.: *Mykche*, *1323, 1340/342 (Bánffy 1: 117): *Myxe*, v., 1332–7/PR.: *Miske* ~ *Michia*, v. ~ *Mika* (Gy. 1: 643). **2–3.** ’valamelyik ilyen nevű település Bihar vm.-ben’ 1339: *Mekse*, v. (A. 3: 566).

Micskeháza ’település Arad vm. K-i részén Fülöpköve közelében’ 1337: p. ... Feketwtow, que al. nom. *Mykchehaza* vocatur (Gy. 1: 176). L. **Feketető**.

Miglész ’település Abaúj vm. középső részén Göncről Ny-ra’ +1271/[XIV–XV.]: *Myglez*, p. (Gy. 1: 119).

Mihály ’település Bihar vm. É-i részén Szatmár vm. határánál’ [1249–55]>270: *Mihal* (EO. 1: 210), 1270: *Michal*, pr. (Gy. 1: 644). L. **Nagymihály**. → Vö. még **Gácsmihályföldre**, **Szentmihály**, **Szentmihályegyháza**, **Szentmihályfalva**.

Mihálykereke ’település Baranya vm. DK-i részén a Duna közelében’ 1282: *Myhalkerekey*, v., [1282]: *Mihalkerequi*, v., [1290 u.]: – – *halkereky*, 1332–7/PR.: *Myhalkeleke* ~ *Misaelkereke* ~ *Myalbereke* (Gy. 1: 341).

Mihály rekesze ’Bihar vm.-ben Sámson határában említett állóvíz’ 1347: *Mihalrekezy*, stag. (J. 334, A. 5: 49).

Mihályvára ’Bars vm.-ben Oszlány határában említett hely’ 1329/520: ad 1 lapidem *Myhalwara* dictum (Gy. 1: 465).

[Mihályvásárhely] ’település Bács vm. ÉNy-i részén, a szondi uradalom határosa ÉK-en’ 1192/374/425: ad locum fori *Michaelis*, [1192]/394: ad locum fori *Mychaelis* (Gy. 1: 244). L. **Vásárhely (1)**.

Mika ’település Bereg vm. Ny-i részén Barabás mellett’ 1343: Jo. f. Mikow de *Myka* (Gy. 1: 545).

Mikelaka ’település Arad vm.-ben Arad vára mellett ÉNy-ra’ 1333–4/PR.: *Mekylaka* ~ *Mykalaka* ~ *Mikela*, 1343>377: p. Itelaka dicta, que nunc *Mykelaka* nominatur (Gy. 1: 181). L. **Itelaka**.

Miklós → **Szentmiklós**, **Szentmiklóstömpöse**.

Miklósfalva ’település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra’ 1329/406, 1329/406/413: p., v. Wadaz al. nom. *Michlosfalwa* (Gy. 1: 153). L. **Vadász (2)**.

Miklós luga ’Borsod vm.-ben Cserép határában említett hegy’ 1248/326: *Myklousluga*, mo. (Gy. 1: 736, 767).

Mikócsa ? ’Baranya vm.-ben Daróc határában említett tó’ +1264/[XIV.]: *Michocha*, lac. (Gy. 1: 297).

Mikófalva ’település Brassó vidékén Brassótól ÉK-re, Nyén mellett feketett’ [1235–70]>301/509, [1270–72]>301, [1272–90]>301, [1290–301]>301: *Mykofalwa* (EO. 1: 305, 323, 462, Gy. 1: 831).

Mikola 1. ’település Bars vm. DK-i részén a Garam jobb partján’ 1247>357, 1274, 1331, 1337 (Str. 3: 301): *Mykola*, p., t., 1274, 1297/344, 1348 (A. 5: 204): *Mykula*, 1293: *Mycula*, p., t., v. ~ *Mikula*, p., 1293, 1307: *Mikola*, p., v., 1307: *Nikola*, v., 1332: *Micola*, 1332/PR.: *Miquala* (Gy. 1: 462), 1350 k.: *Mykala* ~ *Mychala*, p. (A. 5: 422–3). Egy alkalommal **Mikolafalu** néven is említik. **2.** ’település Bihar vm. ÉK-i részén, Székelyhíd környékén, a Berettyó és az Ér között feketett’ 1329: *Mykola*, p., 1332–7/PR.: *Mikula*, v. (Gy. 1: 645).

Mikolafalu ’település Bars vm. DK-i részén a Garam jobb partján’ 1075/+124/+217: *Mikolafalu* (DHA. 215, Gy. 1: 462), +1124/+217/328: *Mykolafalu* (DHA. 215). L. **Mikola (1)**. GYÖRFFY a *falva* lexéma kronológiai meghatározottságára, azaz későbbi, XIII. századi megjelenésére hivatkozva (ehhez lásd még Kázmér, Falu 31) az adatot utólagos beszúrásnak tekinti (vö. Gy. 1: 462).

Mile ’település Borsod vm. É-i csücskében’ 1283>405, 1283/464: *Myle*, p., 1283>415: *Mylee*, p. (Gy. 1: 788). Vö. **Mile pataka**.

Mile pataka ’Borsod vm.-ben Mile határában említett patak’ 1283/464: *Milepothoka*, riv. (Gy. 1: 788). Vö. **Mile**.

Milic-k □ ’Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett hegy’ 1270/272: *Mylychkw* (Gy. 1: 40, 82).

Milona 'település Arad vm.-ben Aradtól Ny-ra, a Maros partján' [1177]/405: *Mylona*, v. (Gy. 1: 181), 1349: *Milana* (Márki 177, CsanádTA. 2: 139).

Mindszent 1. 'település Abaúj vm. középső részén Kassától D-re' 1332–5/PR.: *Mendescend* ~ *Mendscend* (Gy. 1: 119). **2.** 'település Bács vm. középső részén, Lugas határosa É-on' 1328/335: *Meñscent*, t., 1332–7/PR., 1338–40/PR.: v. *OOSS* [*Omnium Sanctorum*] (Gy. 1: 227, Mező, Templ. 215). **3.** 'település Baranya vm. középső részén a Körös patak közelében' 1332: *Mendscenth*, 1332–5/PR.: v. *OOSS*. [*Omnium Sanctorum*] (Gy. 1: 341). **Bata (1.)** és **Batamindszent(e)** néven is említik. **[4.]** 'település Baranya vm. D-i részén, Aszúágtól K-re feketett' 1332–5/PR.: Jo. (sac.) *OOSS*. [*Omnium Sanctorum*] (Gy. 1: 341). L. **Kápolnamindszent.** **5.** 'település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól ÉK-re, a Berettyó mellett' [1291–94]: *Mendscent*, 1323: *Mendzenth* (Gy. 1: 645), 1327: v. *Omnium Sanctorum* (ComBih. 216, Károlyi 1: 68). **6.** 'település és monostor Bihar vm. középső részén Diószeg mellett É-ra' 1275: super patronatu mon-i *OOSS*. de Igged, 1325: *Mendzenth*, mon. (Gy. 1: 614). L. **Egyed (2.).** **7.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra a Körös mellett' 1332–7/PR.: *Mendsent*, v. ~ *Mensent*, v. ~ *Mensel*, v. (Gy. 1: 645). → Vö. még **Okrimindszent.**

Mindszentmálása 'település Bars vm. D-i részén' 1314: *Malas eccl-e OOSS*, 1327: *Mendscenthmalasa*, p. ~ *Mendscenthmalasaa* (Gy. 1: 460). L. **Málás.**

Minófa ? 'település Baranya vm. ÉK-i részén Újfalu közelében' +1058/300//403: *Mynofa*, v. (DHA. 178, Gy. 1: 398).

Miriszló 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen' 1223 P./PR.: *Mirislou*, pr. (Gy. 1: 227).

Mirót I. 1. 'Bodrog vm.-ben a Tisza menti Kanizsa határában említett halastó' [1093–95]: *Miruch*, lac. (DHA. 301, Gy. 1: 721), [1093–95]>1228: *Miruht*, pisc. (DHA. 296, Gy. 1: 721), 1226: *Miroth*, pisc., [1228], 1237: *Miroht*, pisc., lac., [1237]: *Myruch*, lac. (Gy. 1: 721). **II. 1.** 'település Baranya vm. ÉNy-i részén a Körös patak közelében' 1283: *Myruhth*, t. | ~i [1292–97]: Alex. f. Nyc. de *Myrohthy* (Gy. 1: 342).

Miróti 'Bodrog vm.-ben Szekcső határában említett mocsár' [+1018–38]/[1173–96]>409: *Myrokthy* (DHA. 97), [+1018–38]/[1173–96]>412: *Md̄uhthd̄z* palus (DHA. 97, Gy. 1: 728, itt *Myruhthy* alakban) ~ *Myrohthy* (DHA. 97).

Miska (szigete) 'Békés vm.-ben Bajom határában említett sziget' 1215/550: *insula Miskae* et Fecel (Gy. 1: 502).

Miske 'település Bodrog vm. Ny-i részén Garától D-re' 1291: *Miske* (Gy. 1: 724).

Miskó 'Abaúj vm.-ben a Ronyva menti Újfalu határában említett hegy' 1321: *Mysko*, mo. (Gy. 1: 153).

Miskole 'település Borsod vm. középső részén a Szinva mellett' 1230: de gen. *Myscouch*, 1225, 1263/347, 1292/358//411: *Myscouch*, 1256: *Miscouch*, 1263/272, 1294>347: *Myscouch*, 1278/285/329, 1312 (Szendrei 3: 31), 1329 (Szendrei 3: 37): *Miskouch*, 1281/304: *Myskoch*, 1281/347, 1285/329, 1300, 1325/347, 1329: *Myskouch*, p., t., 1304, 1312/329, 1323, 1327, 1332–5/PR.: *Myskolch*, v., 1312: *Miskoch*, 1320, 1327: *Miscolch*, p., v. (Gy. 1: 788–9), 1325/XVI.: *Myskole* (MiskOkl. 26), 1332/414: *Myscolch*, 1332–5/PR.: *Mischouch* ~ *Miskolch* ~ *Misbolch* ~ *Mistlost* (Gy. 1: 788–9), 1341, 1341/347//714: *Myskolecz*, p. (Szendrei 3: 44, MiskOkl. 34), 1347: *Myskowch* (Szendrei 3: 46) | ~i [1200 k.]/896-ra: terram magnam ... que nunc vocatur *Miscoucy*, 1221/550: mon. de Tapulcya *Miscocij*, 1245: t-m in *Miscovcy* (Gy. 1: 788–9).

Misle 'település Baranya vm.-ben, helyét nem ismerjük' [1290 k.], 1331: *Mysle* (Gy. 1: 342). Esetleg azonos **Misleny** településsel.

Misleny ’település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re’ 1266, 1270, 1331, 1347 (A. 5: 71): *Myslen*, t. (Gy. 1: 342). L. **Misle**.

Mislye ’település és monostor Abaúj vm. középső részén Kassától DK-re’ 1270/369: *Myssle*, p., 1284, 1289, [1296]/296, [1300 k.], 1311, 1324, 1325, 1330, 1332, 1332–5/PR.: *Mysle*, 1293/496, [1295–311], [1296]/296, [1303 u.], [XIV. eleje], 1317, 1332–5/PR., 1343 (Mező, Patr. 309), 1350–54 (Mező, Patr. 309, Vat. 1/1: 440): *Misle*, p., 1332–5/PR.: *Misla* ~ *Musla* ~ *Misk* ~ *Miske* (Gy. 1: 119) | **Lat.** [1288–300], 1289, 1289>409: *Myslensis*, 1288/358, 1288/358>364: *Myslensem*, [1295–311]: cap. *Mislensis*, 1297: eccl. *Myslyensis*, 1300: *Mysliensi* (Gy. 1: 119). Osztódásával alakult **Egyházas-** és **Felmislye**.

Miszla I. 1. ’Abaúj vm.-ben a kassai hegyekben eredő, Kassa alatt jobb felől a Hernádba ömlő patak’ 1230: *Mysloa*, aqua (Gy. 1: 39, 64, 116, 120) ~ *Misloa*, aqua (Gy. 1: 66, 120), +1262/XIV., 1284/361, 1297, 1299, 1310, 1318, 1326, 1328, 1330: *Myzla*, aqua, fl. (Gy. 1: 39, 67–8, 85–6, 106, 113–4, 120, 152, 159), 1310, 1317, 1328: *Mizla*, fl. (Gy. 1: 75, 114, 120, 151–2), 1318, 1320: *Mysla* (Gy. 1: 67, 120), 1324/377: *Myzfa* [ɔ: *Myzla*] (Gy. 1: 152). Vö. **Miszla (II.1.) II. 1.** ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától D-re, a Miszla patak mellett’ 1230: *Misloa*, v. (Gy. 1: 120). Alakváltozata **Miszlóka**. Vö. **Miszla (I.1.)**.

Miszlóka ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától D-re, a Miszla patak mellett’ 1255>373//777: *Miszloka*, t. (Gy. 1: 120). L. **Miszla (II.1.)**.

Mitár ’település Baranya vm. ÉK-i részén Mohácstól ÉNy-ra’ 1333: *Mychar* [ɔ: *Mythar*], v. (Gy. 1: 342), 1343: *Mytar*, v. (Cs. 2: 508). Vö. **Mitár sédje**.

Mitár sédje ’Baranya vm.-ben a Mitárral szomszédos Nógrád határában említett patak, a Duna mellékvíze’ +1015/+158//403/PR.: *Mitar sede* (DHA. 74, Gy. 1: 248, 342, 349), +1015/+158//XVII.: [*Mitar sede*] ~ *Mutar sedeh*, +1015/+158//XVIII.: *metas Sedech* (DHA. 74). Vö. **Mitár**.

Mitvárc ’település Baranya vm. DK-i részén a Duna mellett’ 1289/291: *Mythwarch*, v. (Gy. 1: 342).

Mocsaj ’település Borsod vm.-ben, Ónod, Muhi és Kaza településekkel együtt említik’ 1343: *Mochay*, v. (A. 4: 301).

Mocsár I. 1. ’Baranya vm.-ben Ebres határában említett hely’ 1251/335: *Machar* (Gy. 1: 299). [**II. 1.**] ’település Bars vm. ÉK-i részén a Garamtól D-re’ 1305: Jac. f. Wilhelmi de *Pallude* (Gy. 1: 462), 1388: *Mochar*, p. (ComBars. 67). → **Ne.** | *mocsara*: **Farkas-ügy ? mocsara** 1320: Farkaseg *machara*, **Kutku rétje ? mocsara** 1320: Qutqu[r]ete *machara*, **Szalók ? mocsara** 1341: Zuluk*machara*.

Mocsföldre ’település Abaúj vm. Ny-i részén, Apáti közelében feketett’ 1307/315/327: *Mochfelde*, t. (Gy. 1: 120).

mocsolya → **Macsola** 1327: *Machala* | **-s: Mocsolyás** 1221/550: *Mochulas*.

Mocsolyás ’település Borsod vm. Ny-i részén Dédes várától Ny-ra’ 1221/550: v. *Mochulas* ... de praedicta v. *Mochulae* (Gy. 1: 790).

Mocstó ’település Bihar vm. Ny-i részén a Kutas és az Ölyvös patak között’ 1333: *Mochto* (Gy. 1: 646).

Modosibugalló ’település Csanád vm.-ben, Makófalvától Ny-ra feketett’ 1274>340: *Modosybugallo* (Gy. 1: 864).

Mogy ’település Bihar vm. ÉK-i határszélénél’ [1291–94]: *Mogh*, v. ~ *Moch*, p. (Gy. 1: 645), *1342: *Mog* (A. 4: 230) | ~i *1219/550: Bota de v. *Mochy*, *1220/550: Nic. de v. *Mochy* (Gy. 1: 645). NÉMETH P. a VR.-beli adatokat a Debrecen melletti *Macs*-hoz számítja (126–7).

Mogyoró ’Bihar vm.-ben a Debrecentől D-re fekvő Pércs határában említett erdő’ 1347: *Munyro*, s. (J. 323, A. 5: 108). → **Ne.** **Mogyoró-patak** 1337: *Monyerowpatak* | **-d: Mogyoród** 1333/PR.: *Oyonerod*

[□: *Monerod*] | ~s: **Középsőmonyorós** 1350: *Kuzepseumonyros*, **Mogyorós** 1338: *Monoros*, **Mogyorós-berek** 1320: *Monyorosberek*, **Mogyorós-patak** 1234/243: *Munurous potok*, **Monyorós** 1330/477: *Monyorus* | -sd: **Mogyorósd** 1292/358//406>411: *Monyorosd*.

Mogyoród 'település Arad vm. D-i részén Mácsalaka közelében' 1333/PR.: *Oyonerod* [ɔ: *Monerod*] (Gy. 1: 182).

Mogyoró-patak 'Szurdokbénye és Alnémeti határfolyása Abaúj vm.-ben, a Hernád mellékvíze' 1337: *Monyerowpatak* (A. 3: 399). L. **Mogyorós-patak**.

Mogyorós 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól DNy-ra' 1338: *Monoros* (Cs. 2: 509, Z. 1: 542). → Vö. még **Monyorós**.

Mogyorós-berek 'Abaúj vm.-ben Gadna határában említett hely' 1320: *Monyorosberek* ~ *Monyrousberek* (Gy. 1: 83). Vö. **Mogyorósd (I.1.)**.

Mogyorósd I. 1. 'Abaúj vm.-ben Gadna határában említett kút' 1320: *Monyrousd*, put. (Gy. 1: 83). Bizonyára összefügg a **Mogyorós-berek** névvel. **II. 1.** 'település Borsod vm. Ny-i részén Dédes várától Ny-ra' 1292/358//406>411: *Monyorosd* | ~i 1326: *Beke de Monourousdi* (Gy. 1: 790).

Mogyorós-patak 'Szurdokbénye és Alnémeti határfolyása Abaúj vm.-ben, a Hernád mellékvíze' 1234/243: *Munurous potok*, riv. (Gy. 1: 41, 150). Alakváltozata **Mogyoró-patak**.

moh(a) → | -i: **Árkosmohi** 1325>416: *Arkusmahy*, **Mohi** 1295: *Muhy*, **Muhi** 1273: *Muhi* | -s: **Mohos** 1329/358: *Mohus*, **Mohos-fő** 1341: *Mohosfeu*, **Mohos-patak** 1270/272: *Muhuspotok*.

Mohács 'település Baranya vm. K-i részén a Duna mellett' 1093/[1190]>338 (DHA. 286), 1323, 1331, 1332, 1332–5/PR., 1333 (Cs. 2: 463, A. 3: 32): *Mohach*, p., v., [1280 k.]: *Muhach*, v., 1332: *Machach*, 1332–5/PR.: *Mahacz* ~ *Mehac* ~ *Mohaach* (Gy. 1: 342–3).

Mohanca 'Bars vm.-ben Oszlány határában említett patak' 1329/520: *Mohanca*, fl. (Gy. 1: 465).

Moharréve 'település és révhely Bács vm. ÉK-i részén a Tisza mellett' 1323: *Mohareve*, p. ~ *Moharevy*, p., 1323/325//562: *Moharewy*, p. (Gy. 1: 227), 1323/334: *Maharrewy* ~ *Moharryvy* ~ *Maharryve* (Z. 1: 426–7), 1323/334: *Moharryve* (Iványi 3: 78), 1332: *Mohar Reue*, p. (Gy. 1: 227).

Mohi 'település Bars vm. középső részén Bars várától ÉNy-ra' 1295, 1299: *Muhy*, p., v., 1321/323, 1321/323>424, 1323: *Mohy*, p. (Gy. 1: 462), 1339: *Mochi* (A. 3: 574), 1340: *Mochy*, t. (A. 4: 32), 1342: *Mohi*, v. (Str. 3: 460). **Árkosmohi** néven is említik.

Mohos 'Bihar vm.-ben Nagymihály határában említett állóvíz, halastó' 1329/358: fl. *vero stabilis seu pissc. Mohus vocata* (Gy. 1: 570, 644).

Mohos-f□ 'Abaúj vm.-ben Telki határában említett forrás' 1341: *Mohosfeu*, fons (A. 4: 122). Bizonyára a **Mohos-patak** forrása.

Mohos-patak 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett hely' 1270/272: *Muhuspotok*, fons (Gy. 1: 83). Vö. **Mohos-fő**.

Moldau 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Jászótól D-re' 1329/714, 1332–5/PR.: *Molda*, 1332–5/PR.: *Moldar* (Gy. 1: 146–7). L. **Szepsi**.

Moldovác 'település Arad vm.-ben, Kapronca környékén feketett' 1350: *Moldawacz* (Cs. 1: 764, A. 5: 363).

Molocán 'Baranya vm.-ben Kémes határában említett hely' [1177]/500 k.: *Moloczan* (Gy. 1: 324).

Monaj I. 1. 'Abaúj vm.-ben Pocsaj, Monaj és Nyésta határában említett patak, a Szikszó patakába ömlik' 1256: *Monay*, riv. (Gy. 1: 120, 125, 132). Vö. **Monaj (II.1.)**. **II. 1.** 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra' 1311, [1314 e.], 1326/335, 1327>410, 1332, 1332–5/PR., 1344>346 (Abaffy 5–6), 1346 (Abaffy 7): *Monay*, t., 1332–5/PR.: *Manay* ~ *Monoy* (Gy. 1: 120). Vö. **Monaj (I.1.)**, **Monaj-**

kedd(je). **2.** 'település Baranya vm. É-i részén Pécestől É-ra' 1332–5/PR.: *Monoy ~ Money* | ~i 1332–5/PR.: Nic. sac. de *Monachy ~ Monahi ~ Monohi* (Gy. 1: 343).

Monajkedd 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra, Monaj falu mellett' 1297: *Monayked* (Gy. 1: 120). L. **Monajkeddje**.

Monajkeddje 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra, Monaj falu mellett' 1255: *Moneykeddy*, t., 1256: *Manaykeddy ~ Monaykeddy*, p., 1275: *Monoykeddi* (Gy. 1: 120). Alakváltozata

Monajkedd. Vö. **Monaj (II.1.)**.

Monc(s) tava ? 'Csanád vm.-ben Barát határában említett halastó' 1274>340: *Monch[t]ha[t]a* (?), pisc. (Gy. 1: 847).

Monor 'település Békés vm. D-i szélén' 1219/550: *Monor*, v. (Gy. 1: 510).

Mónosbél 'település Borsod vm. Ny-i részén az Eger patak forrásvidékénél' 1332–7/PR.: *Molnosbel* (Gy. 1: 756). L. **Bél (4.)**.

Monostor 1. 'település és monostor Arad vm. ÉNy-i részén' 1333–5/PR.: *Monostor ~ Monustur* (Gy. 1: 181). **2.** 'település Arad vm. DNy-i részén' 1333/PR.: *Monustur* (Gy. 1: 181). **3.** 'település és monostor Baranya vm. K-i részén Baranyavár mellett D-re' 1332–5/PR.: *Monustur* (Gy. 1: 343). Korábbi neve **Pél (2.)** lehetett. **4.** 'település és monostor Bihar vm. É-i részén Debrecentől É-ra' [1308 k.], 1347 (J. 304): *Monustur*, p., 1332–7/PR.: *Monostor*, v. (Gy. 1: 645). **Szólátmonostora** néven is említik. **5.** 'település és monostor Bihar vm. DK-i részén Hunyadtól DK-re' 1332–7/PR.: *Monostur*, v. (Gy. 1: 645). **Gyerőmonostora** néven is említik. → **Ne. Botmonostor** 1320: *Bothmonostur* | ~a: **Ábrány- ~ Ábrahámmonostora** 1343: *Abrammonustura*, **Ajtonymonostora** 1315: *Ahton Monustura*, **Almásmonostora** [1291–94]: *Almasmunustura*, **Botmonostora** [+1018–38]/[1173–96]>412: *Bathmanostra*, **Csótmonostora** 1341: *Choltmonustura*, **Ellésmonostora** 1306: *Elleusmonustura*, **Gáborjánmonostora** 1271: *Gabrian Monustura*, **Gétmonostora** 1332: *Geethmonustura*, **Gyerőmonostora** +1275/XIX.: *Gewrumonostura*, **Hodosmonostora** 1293: *Hudusmonostura*, **Kanizsamonostora** +1247/+284//572: *Kenezeumunustura*, **Kenézmonostora** *1282: *Kenazmunustura*, **Oroszlánmonostora** +1247/+284//572: *Wruzlanmunustura*, **Oroszlánosmonostora** 1340: *Orozlanusmunustura*, **Pálmonostora** [1258–70]>349: *Palmonustora*, **Pétermonostora** 1258: *Peturmonustura*, **Pordánymonostora** +1247/+284//572: *Pradanmunustra*, **Szerepmonostora** 1322/338: *Scerepmunustura*, **Szermmonostora** 1318: *Zeermunustura*, **Szólátmonostora** 1325: *Zolathmunustura*, **Ugramonostora** 1325: *Wgramonustra* | -s: **Monostoroskanizsa** 1337: *Monusturuskanyisa*.

Monostoroskanizsa 'monostor és település Csanád vm. Ny-i részén a Harangod és a Tisza között' 1337: *Monusturuskanyisa*, p. (Gy. 1: 860). L. **Kanizsamonostora**.

Montaj ~ Monté 'település Borsod vm. D-i részén a Nyárágy mellett' [1257–62]>412: *Monthay*, t., [1257–62]>412, 1319/466: *Monte*, p., 1278, 1320>412: *Montey*, t., v., 1320>412: *Montay*, v., 1327/446: *Monthey*, t. (Gy. 1: 790), 1343: *Monche* [ɔ: *Monthe*], p. (Mező, Patr. 441, A. 4: 381–3).

Monymalató 1. 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett hely' 1212/397/405: *Monmulathow*, lac. [□: loc. ?] (Gy. 1: 328). **2.** 'Bereg vm.-ben Márok határában említett hegy' 1299: *Monmulotou*, *montic*. (Gy. 1: 545). **3.** 'Csongrád vm.-ben Ug határában említett domb' 1330: *Moynmalato*, coll. (Gy. 1: 906).

Monyoka 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől Ny-ra' 1329/378/388: *Monica*, t. (Gy. 1: 343).

Monyorós 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉNy-ra' 1330/477: *Monyorus* (Gy. 1: 344). → Vö. még **Mogyorós**.

Mórág 'Baranya vm. ÉK-i részén Peterd határában említett erdő' 1267/380: *Mooragy*, s. ~ *Moraag*, s. ~ *Morag*, s. (Gy. 1: 369).

Morgon(y)a 'Baranya vm.-ben Kémes határában említett hely' [1177]/500 k.: *Murguna* (Gy. 1: 324).

Morotva I. 1. 'Abaúj vm.-ben Csány határában említett állóvíz' 1255: *Mortua*, stag. (Gy. 1: 75). **2.** 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett állóvíz' 1212/397/405: *Mortua*, stag. (Gy. 1: 328). **3.** 'Borsod vm.-ben Csécs határában említett halastó' 1319: *Mortua*, pisc. (Gy. 1: 766). **4.** 'nagy kiterjedésű mocsaras tó Csanád vm. DNy-i részén a Harangod Tiszába ömlésének környékén' +1092/+274//399: v. *Mortua* ... iuxta Tyza, quam vulgo Morotua nominant, cum lacu *Mortua*, 1211, 1318/323: *Mortua*, stag., lac. (Gy. 1: 864), +1247/+284//572, 1274>340: *Morothwa* (Gy. 1: 858, 864, 866) | **Lat.** 1267 P./297: lacum *Mortuum* (Gy. 1: 864). Egy részét **Nagy-Morotva** néven is említik. Vö. **Morotva (II.1.). 5.** 'Csongrád vm.-ben Szentés határában említett mocsár' 1332: *Morutwa*, stag. (Gy. 1: 904). **L. Morotva (I.6.). 6.** 'halastó a Tisza mellett, helyét közelebbről nem ismerjük' 1344: *Moruthwa*, pisc. (A. 4: 395, 412). Talán azonos a **Morotva (I.5.)** hellyel. **II. 1.** 'település Csanád vm. DNy-i csücskében a Harangod torkolatvidékénél' +1092/+274//399, 1211: *Mortua*, pr., v. (Gy. 1: 864), 1276: *Morothwa* (EO. 1: 334). A szomszédos **Halász (2.)** faluval együtt **Halászmorotva** néven is említik. Vö. **Morotva (I.4.).** → **Ne. Alsó-morotva** 1341: *Olsomurutua*, **Felső-morotva** 1341: *Felsewmurutua*, **Halászmorotva** 1321>385: *Halazmortua*, [**Nagy]-Morotva** +1256: *Mortua Magna* | ~**ja: Áron morotvája** 1266: *Aaron mortuaya*.

Mosa 'település Baranya vm. É-i részén Pécestől ÉK-re' +1058/300//403 (DHA. 178): *Musa*, v., 1323, 1332–5/PR.: *Mosa*, 1332–5/PR.: *Massa* ~ *Mossa* ~ *Domasa* ~ *Mo(n)sti* | ~i [1292–97]: *Elek et Pet. de Mosay*, 1305: c. Math. f. *Balasey de Mosay* (Gy. 1: 339).

Mosó I. Macsó.

Mostony I. Mustony.

Mosztok I. Musztuk.

Mosztonga 'a Vajassal párhuzamosan folyó víz alsó, vízjárásos szakasza, a Duna mellékvize, a Bács melletti Cserig határában említik' 1256: in *Mastangam* (Gy. 1: 201, 216). A vízfolyás felső szakaszát a XV. sz.-ig **Úz** néven említik, a XV. sz.-tól az egész folyó neve *Mosztonga*.

mög → **meg.**

Múcsony 'település Borsod vm.-ben a Szuha patak mellett' 1219/550: *Mulchun*, v., 1275, 1283: *Muchun*, t., 1332–5/PR.: *Moschan* ~ *Muchin(us)* ~ *Mohuch* ~ *Mothnuch* (Gy. 1: 791).

Muhi 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó közelében, a Hernád torkolatával szemben' 1273, [1350 k.]/1241-re: *Muhi*, p., v., [1273–80], 1284/454: *Muhy*, p., t., 1317, 1319: *Mochy*, v., 1319, 1324, 1332, 1332–5/PR., 1332/414, 1338/366 (Szendrei 3: 42, MiskOkl. 30), 1339 (Dancs 32), 1343 (A. 4: 301): *Mohy*, v., 1332–5/PR.: *Mochi* ~ *Mohi* ~ *Mehi* ~ *Mocho* (Gy. 1: 791).

Munkács 'település és vár Bereg vm. középső részén, az Árpád-kor végétől a vm. központja' [1200 k.]/896-ra: locum, quem primo occupaverunt, *Muncas* nominaverunt, eo quod cum maximo labore ad terram, quam sibi adoptabant, pervenerant, 1263, 1264, 1314, [1320 k.], 1323, 1327, 1332, 1332–5/PR., 1348 (ComBer. 110, Z. 2: 349): *Munkach*, 1264/270: *Munkaach*, 1311: *Munkács*, castr., 1321–23 k. (Kállay 1: 142), 1332–5/PR.: *Mukach*, 1332–5/PR.: *Mokach* ~ *Muchas* (Gy. 1: 545), 1343: *Mwnchach* (ComBer. 110, Kállay 1: 682).

Munkád I. 'település és monostor Baranya vm. középső részén Pécestől ÉK-re' 1332–5/PR.: *Mu(n)kad* ~ *Nu(n)kad* ~ *Mukard*, 1367: *Munkad* (Gy. 1: 344). **2.** 'település Bars vm. Ny-i részén Verebély mellett É-ra' 1319: *Monkad*, t. (Gy. 1: 463).

Murgó 'település Bodrog vm. középső részén Garától K-re' 1290, [1290–301]/308, 1291: *Murgo*, 1297: *Murgon* [□: *Murgou*], p. (Gy. 1: 724).

Murul 'település Békés vm. DK-i részén Békéstől DNy-ra' 1295/423: *Murul* ~ *Mvrul*, p., v. (Gy. 1: 510).

Musa l. **Muzsa**.

(Musd) 'település Baranya vm.-ben, helye ismeretlen' 1237/244/356, 1244/356: *Musd*, t. (Gy. 1: 344).

Mustony ? ~ Mostony ? 'Békés vm.-ben Gyarmat határában említett rét' 1329/476: *Musthun*, prat. (Gy. 1: 507).

Musztuk ? ~ Mosztok ? 'Abaúj vm.-ben Semse határában említett patak' 1318: *Muzthuk*, fl., 1319: *Musthuc*, fl. (Gy. 1: 139).

Mu(z)sa 'település Csongrád vm.-ben, helye ismeretlen, Fark és Vázsony után sorolják fel' 1266, 1276 P.: *Musa*, t. (Gy. 1: 898).

Muzsaj ~ Muzsé 'település Bereg vm. D-i részén Lampertszászától DK-re' 1232>360, 1332–5/PR.: *Muse*, t., v., 1280>359: *Mwsey*, v., 1332–5/PR.: *Musay*, 1337>359: *Mwsay*, p. (Gy. 1: 546). Belőle vált ki **Kismuzsaj**.

muzsdaly 1317>413 (Kerekegyház, Baranya vm.): *musdal*, a. (Gy. 1: 325).

Muzsé l. **Muzsaj**.

Muzsvánlaka 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DNy-ra' [1177]/500 k: *Mwswan laka* (Gy. 1: 344).

nád → **Fehér-nád** 1293/323: *Feyrnad*, **Nádmellék** 1342: *Nadmellek*, **Nád-szeg** 1334: *Nadsceg*, **Nád-szék** 1332/414: *Nadzek* | **-gy: Majszonnádágya** 1346: *Moyzunnadaga*, **Nádágy** 1208/395: *Nadagy* | **-s: Nádas** 1332–5/PR.: *Nadas*, **Nádas-rét** 1281: *Nadas reth*, **Nádas-tó** 1322/338: *Nadastow* | **-sd: Felnádasd** 1288/358: *Felnadasd*, **Nádasd** +1247/+284//572: *Nadasd*, **Poklosnádasd** 1348/358: *Poklusnadasd*.

Nádágy 1. 'Duna menti rét Futak és Szőlőszakabföldre környékén Bács vm.-ben' 1320/322: *Nadaag*, prat. (Gy. 1: 202, 239). **2.** 'a Vajassal párhuzamosan kanyargó vízfolyás Bodrog vm.-ben, Büked határában említik' 1208/395: *Nadagy*, aqua (Gy. 1: 696, 714). Vö. **Majszonnádágya**.

nadály → | **-s: Nadályos** 1244: *Nodalos*, **Nadályos-tó** 1317: *Nadaliusto*.

Nadályos 'Bács vm.-ben Füzezy határában említett hely' 1244: *Nodalos*, aqua (Gy. 1: 201, 220).

Nadályos-tó 'Abaúj vm.-ben Szina határában említett tó' 1317: *Nadaliusto*, stag. (Gy. 1: 148).

Nadány 'település Békés vm. középső részén a Körös mellett, Szeghalomtól DNy-ra' 1222/550, [1321]>381>448/XV., 1323 k. (Cs. 1: 653), 1329/476, 1332–7/PR.: *Nadan*, p., v., [1245–70]/272//XVIII.: *Nadany*, 1332–7/PR.: *Madan*, v. ~ *Nadam* (Gy. 1: 511), 1346: *Nadaan* (Kristó, Békés 46, Kar., Békés 2: 10).

Nádas 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól DNy-ra' 1332–5/PR.: *Nadas* (Gy. 1: 344). L. **Nádasd (5.)**.

Nádasd 1. 'település Abaúj vm. középső részén Abaújvártól É-ra' 1270/369, 1288/358, 1318/XVIII., 1321/373/XVIII., 1327/353, 1327/478, 1335/339, 1337/349/382 (A. 3: 349–50), 1341 (A. 4: 123): *Nadasd*, p., v., [1272–90]: *Nadosd*, v., 1332–5/PR.: *Nadest* ~ *Nadayso* ~ *Modost* ~ *Jadest* ~ *Radnid* (Gy. 1: 121), 1348: *Nadastd* (A. 5: 185–6). **2.** 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól K-re, a Hernád mellett' 1283: *Zaka* ... *nomine alio* ... *Nadasd*, 1294: *Nadast*, 1323>339: p. *Nadasth* al. *nom Zaka*, [1323 k.], 1323>341: *Nadasd*, p. (Gy. 1: 140), 1341: *Nadasth* ~ *Naddasth*, p. (A. 4: 90). **Száka (1.)** néven is említik, máskor azonban külön birtoknak mondják őket. **3.** 'település Abaúj vm. É-i részén

Kassától ÉK-re' 1332: *Nadazd*, p. (Gy. 1: 121). **Felnádasd** néven is említik. **4.** 'település Arad vm. D-i részén' +1247/+284//572, +1256, 1274>340: *Nadasd*, v. (Gy. 1: 182). **5.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól DNy-ra' [1268 k.]: *Nadasth*, [1292–97], 1332: *Nadosth* (Gy. 1: 344). Alakváltozata **Nádas**, később **Poklosnádasd** néven is említik. **6.** 'település Borsod vm. Ny-i részén Dédes várától Ny-ra' 1327, 1347: *Nadasd*, p. (Gy. 1: 791).

Nádas-rét 'Borsod vm.-ben Királd határában említett rét' 1281, 1281/792: *Nadas reth*, prat. (Tóth P. 93, MiskOkl. 16).

Nádas-tó 'Bihar vm.-ben Csekehida határában említett hely' 1322/338: *Nadastow* (Gy. 1: 608).

Nádéfalva 'település Bars vm. ÉK-i részén Keresztúrtól D-re' [XIII. vége]: *villa Nade* (Gy. 1: 463), 1340: *Nadefolua*, p., v., 1340, 1344: *Nadefolua*, p., v. (Str. 3: 540–1, ComBars. 68, Kázmér, Falu 228).

(Nadestyguy) 'Borsod vm.-ben Szihalom határában említett hely' [1067 k.]/267: *Nadestáguđ* (DHA. 183, Gy. 1: 807, itt *Nadescyguy* alakban).

Nádmellék 'település Baranya vm.-ben, helye ismeretlen' 1342: *Nadmellek ~ Nadmelleth* (Cs. 2: 510).

Nadojca 'település Baranya vm. ÉK-i részén Mohácstól Ny-ra' +1015/+158//403/PR.: *Nodoyca*, v. (DHA. 74, Gy. 1: 344), +1015/+158//XV.: *Nodoycza*, +1015/+158//XVII., +1015/+158//XVIII.: *Nadajfa* (DHA. 74), 1254>342: *Nodoycha*, v., 1259: *Naydaycha*, v., 1259, 1280: *Nadaycha*, v., 1283, 1288/302, 1295: *Nadoycha*, v. (Gy. 1: 344).

Nád-szeg 'Baranya vm.-ben Enyest, Szentmiklós és Patacs közös határában említett kaszáló' 1334: *Nadsceg*, fen. (Gy. 1: 300, 356, 391).

Nád-szék 'Borsod vm.-ben Bód határában említett hely' 1332/414: *Nadzek*, ang. (Gy. 1: 759).

(Nagast) 'település Bács vm. Ny-i részén Bács várától É-ra' 1256: *Nagast* (Gy. 1: 227). Később ezen a vidéken tűnik fel *Nagyács*: 1457: *Nagalch* (Cs. 2: 142), így az adat ennek elírása is lehet.

nagy → **Aba nagyút** 1315: *Aba nog wt*, **Aba nagyútja** 1327/373/762: *Abanogutha*, **Doboka-kőbánya nagyút** +1015/+158//403/PR.: *Dobrochachubananogut*, **Idai nagyút** 1330: *Ydaynoguth*, **Nagyárki** 1337 P./PR.: *Nodyarki*, **Nagyarl** 1301/378: *Nagor*, **Nagy-árok** 1192/374/425: *Nogaroc*, **Nagy-aszó** +1214/334: *Nogeošov*, **Nagybagos** 1347: *Nogbogus*, **Nagybaj** 1283/311: *Nogboy*, **Nagybarsa** 1323 k.: *Nogborsa*, **Nagy-berek** 1296/324: *Nogberuc*, **Nagybulcsu** 1327: *Nogbolchu*, **Nagydemeter** 1319: *Noghdemeter*, **Nagydorogfélegyház** [1291–94]: *Nogdurugfeleghaz*, **Nagyér** [1291–94]: *Noger*, **Nagyfalu** +1243/344: *Nogfolu*, **Nagy-Gálya** 1325/347: *Noggala*, **Nagygyőr** 1248/326: *Noggeurh*, **Nagygyűr** +1326/[1400 k.]: *Nogh Gyur*, **Nagy-gyűr völgye** +1326/[1400 k.]: *Nogh Gyuruelde*, **Nagy-hegy** 1212/397/405: *Naghhegh*, **Nagyida** [1330 k.]: *Noghyda*, **Nagy-Ilosva** 1341/342//XVIII.: *Nagy Ilosva*, **Nagykecskés** 1256/572: *Nogkechkes*, **Nagykémed** 1285: *Nogkemed*, **Nagykeszi** 1317: *Nagy Kezi*, **Nagy-Kubin** 1325: *Nogkulbyn*, **Nagylak** 1313: *Noglok*, **Nagy-láz** 1298/390: *Noglaz*, **Nagyléta** 1332–7/PR.: *Nagleta*, **Nagymacs** 1322: *Nog Moch*, **Nagymajsa** 1338: *Noghmoysa*, **Nagymihály** 1284: *Nogmihal*, **Nagy nyár** +1015/+158//403/PR.: *Nognar*, **Nagyóvár** 1317: *Nogyowar*, **Nagy-Ősz** [XIV.]/1000 u.-ra: *Nageuz*, **Nagy-sár** 1255: *Nogsar*, **Nagyszántó** +1326/[1400 k.]: *Nogzanto*, **Nagy-szék** 1327/589: *Noogzekh*, **Nagyszencse** 1299: *Nog Zenche*, **Nagy-sziget** 1334: *Noghzygeth*, **Nagytelek** 1349: *Nogteluk*, **Nagy-tó** 1343: *Nogtow*, **Nagy-tó-reketyebokor** 1349: *Nogthourekethyebukur*, **Nagy út** +1015/+158//403/PR.: *Nogvt*, **Nagy út alja** 1320: *Nogutalia*, **Nagyváty** 1326: *Nogwagh*, **Nagy-Vém** 1264/298/572: *Noguem*, **Nagy-völgy** 1319: *Nogweulg*, **Nagyzsolca** 1332–5/PR.: *Nogsoltha*, **Pólyi nagyút** 1330: *Paulinoguth*, **Vámos Nagy-Véme** 1264/298/572: *Vamus Nogvemy* | **-d: Nagyod** 1264/384: *Nogud*. Vö. még **Várnagy**.

[Nagy]-Alpár 'Csongrád vm.-ben Alpáron folyó víz' 1075/+124/+217: *iuxta aquam maioris Alpar* (DHA. 216, Gy. 1: 890). Vö. **Alpár (4.)**.

[Nagy]apáti 'település Bars vm. ÉK-i részén a Garam bal partján' 1335: p-um *maioris* et *minoris* *Apati* (Gy. 1: 425). L. **Apáti (4.)**.

Nagyárki 'település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrog várától D-re' 1337 P./PR.: v. *Appati* alias *Nodyarki* (DHA. 291, Gy. 1: 706). L. **Apáti (10.)**.

Nagyarl 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangonytól D-re' 1301/378: *Nagor* [ϝ: *Nagorl*], 1323: *Nogorl* (BorsOkl. 141, 168, EgriEgyhLev. 33). L. **Arló**.

Nagy-árok 1. 'Bács vm.-t ÉNy–DK-i irányban a Dunától a Tiszáig átszelő egykori római sánc' 1192/374/425: *Nogaroc* ~ *Nogaruc*, 1206: *Nogaruk* (Gy. 1: 201, 236) | **Lat.** 1211, 1230/231: *ad magnum fossatum* (Gy. 1: 201, 238) ~ *super magno fossato* (Gy. 1: 243). **[2.]** 'Bodrog vm.-ben Büked határában említett hely' 1208/395: *per magnum aruc* (Gy. 1: 714).

Nagy-aszó 'Bihar vm.-ben Váradtól D-re, a későbbi Harangmező határában említett hely' +1214/334: *Nogezov* (Gy. 1: 624).

Nagybagos 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől D-re' 1347: *Nogbogus*, v. (Cs. 1: 603, ComBih. 145, A. 5: 109). L. **Bagos**.

Nagybaj 'település Bihar vm. DNy-i részén a Fekete-Körös közelében' 1283/311: *Nogboy*, v. (Gy. 1: 597). L. **Baj**.

Nagybarsa 'település Békés vm. ÉK-i részén Gyarmat környékén' 1323 k.: *Nogborsa*, p. (Cs. 1: 648).

Nagy-berek 'Baranya vm.-ben Fülöpfölde határában említett hely' 1296/324: *Nogberuc*, nem. (Gy. 1: 304).

Nagybulcsu 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszásza mellett DNy-ra' 1327: *Nogbolchu*, p. ~ *Nogbulchu*, p. (Gy. 1: 536). L. **Bulcsu (2.)**.

[Nagy]dalocsa 'település Bodrog vm. ÉNy-i csücskében' *1198 P./PR.: *Dobosa maioris* [□: *Dolosa*], v. (Gy. 1: 717). L. **Dalocsa**.

Nagydemeter 'település Beszterce vidékén Besztercétől É-ra' 1319: *Noghdemeter* (EH. 393).

Nagydorogfélegyház 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől D-re, az Ér és a Berettyó között' [1291–94]: *Nogdurugfeleghaz* (Gy. 1: 617). L. **Félegyház (2.)**.

[Nagy-Duna] 'Baranya vm.-ben a Danóchoz közeli Földvár határában említett víz, bizonyára a Duna főága' 1338: *iuxta magnum Danubium* (Gy. 1: 302). Vö. **Duna, Kis-Duna**.

Nagyér 'település Bihar vm.-ben, Diószegtől É-ra feketett' [1291–94], 1312/XVIII.: *Noger*, v. (Gy. 1: 646), 1338: *Nogheer*, v. (Cs. 1: 617, J. 304, ComBih. 222, Z. 1: 531).

Nagy-erd □ **[1.]** 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett, a Hernád völgyétől K-re húzódó nagy kiterjedésű erdő' +1256, 1327: *magna silva* (Gy. 1: 40). GYÖRFFY a latin kifejezést tulajdonnévnek tekinti. L. **Bükk-erdő**. **[2.]** 'Abaúj vm.-ben Kassa határában említett erdő' 1261: *ad magnam silvam* (Gy. 1: 105). GYÖRFFY a latin kifejezést tulajdonnévnek tekinti.

Nagyfalu [1.] 'település Árva vm.-ben Árva várától DNy-ra' 1272: *Magna villa* (Gy. 1: 197), 1420: *Nagfalw* (ComArv. 50). **2.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DK-re' 1268 (ÁÚO. 11: 575, Cs. 2: 463, Kázmér, Falu 138), 1347 (A. 5: 62), 1348 (Z. 2: 290), 1349 (Z. 2: 379), 1350 (Z. 2: 416): *Nogfalu*, 1294, 1315, 1319, 1321, 1327, 1330, 1332, 1349 (Z. 2: 380, 389): *Nogfolu*, t., v., 1313: *Nogfalw*, 1329, 1332–7/PR.: *Nogfolw*, v., 1332–7/PR.: *Nogefoki* ~ *Nogloch* (Gy. 1: 345) 1347: *Noghfalu* (A. 5: 88) | **Lat.** 1302: *Magna villa* (Gy. 1: 345). **3.** 'település Királyi kerületben Besztercétől D-re' +1243/344: *Nogfolu*, v. (Gy. 1: 562), 1332: *Noghfalu* (EH. 617) | **Lat.** 1332–6/PR.: *Magna Villa* (Gy. 1: 562). **4.** 'település Bihar vm. középső részén Cséffától É-ra' 1338: *Nogfolu* (Gy. 1: 646). **5.**

'település Csanád vm. DK-i részén a Marostól D-re' 1333–5/PR.: *Nogfolu ~ Noglolu* [□: -folu] ~ *Magna Villa* (Gy. 1: 865).

Nagy-Gálya 'Borsod vm.-ben Miskolc határában említett hegy' 1325/347: *Noggala*, mo. (Gy. 1: 736, 789), 1325/XVI.: *Nag Gala* (MiskOkl. 26), 1341: *Nag gala*, mo. (Szendrei 3: 44). Vö. **Gálya**.

Nagygyőr 'település Borsod vm. középső részén a Szinva mellett' 1248/326: *Noggeurh*, t., 1261/271: *Noggeur*, t. (Gy. 1: 774). L. **Győr (1.)**.

Nagy-győr 'Abaúj vm.-ben Szántó határában említett hegy, a Szerencs-patak és az Aranyos fogja közre' +1326/[1400 k.]: *Nogh Gyur*, mo. (Gy. 1: 40, 142). Vö. **Nagy-gyűr völgye**.

Nagy-győr völgye 'Abaúj vm.-ben Szántó határában említett völgy' +1326/[1400 k.]: *Nogh Gyuruelde*, vall. (Gy. 1: 142). Vö. **Nagy-gyűr**.

[Nagy-havasok] 'Bereg vm. ÉK-i részén húzódó erdős hegység' 1270/272/476: *Magnas Alpes* (Gy. 1: 519, 549). L. **Havas**.

[Nagy]hecse 'település Bars vm. Ny-i részén Maróttól DNy-ra' +1209/XVII.: *Magni Hecze* (Gy. 1: 447). L. **Hecse (II.1.)**.

Nagy-hegy 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett hely' 1212/397/405: *Naghhegh*, loc. (Gy. 1: 329).

Nagyida 'település Abaúj vm. középső részén Szinától ÉNy-ra, az Ida folyó mellett' [1330 k.]: *Noghyda*, 1332–5/PR.: *Nogida*, 1332–5/PR., 1335 (A. 3: 238): *Nogyda* | **Lat.** 1332–5/PR.: *Magna Ida* (Gy. 1: 92). L. **Ida (II.1.)**.

Nagy-Ilosva 'a Borsova jobb oldali mellékvíze Bereg vm.-ben' 1341/342//XVIII.: *Nagy Ilosva*, fl. (Gy. 1: 519, 541). Vö. **Kis-Ilosva, Ilosva**.

Nagykecskés 'bizonytalanul azonosítható település Arad vm.-ben' 1256/572: *Nogkechkes* (ÁÚO. 7: 430, Cs. 1: 776, Kiss L., TörtVizsg. 133). Esetleg azonos **Kaprevár** településsel.

Nagykémed 'település Baranya vm. ÉK-i részén a Karasó közelében' 1285: *Nogkemed*, v., [1290–300]: *Nogkemud* | **Lat.** 1330: de v. *Kemed maiori* (Gy. 1: 323). **Egyházaskémed** néven is említik. L. **Kémed**.

[Nagy]kémes 'település Baranya vm. középső részén a Dráva mellett' [1177]/500 k.: *Kemes maior* (Gy. 1: 324). L. **Kémes**.

Nagykeszi 'Bács vm.-ben Keszi határában alakult település' 1317: *Nagy Kezi* (Gy. 1: 224). L. **Boldogasszonykeszi, Keszi (2.)**.

[Nagy]-Körös 'a Körös három ága közül a legészakibb, Bihar vm.-ben Örvénd település határában említik' 1282: *maior Keres*, fl. ~ a *maiori* fl-o *Keres* (Gy. 1: 649). Vö. **Körös, Örvénd-Körös**.

Nagy-Kubin 'Árva vm.-ben Kubin határában említett patak' 1325: *Nogkulbyn*, fl. (Gy. 1: 196–7). Vö. **Kubin (I.1.)**.

Nagylak 'település Csanád vm. középső részén a Maros jobb partján' 1313, 1334/PR.: *Noglok* (Gy. 1: 865).

Nagy-láz 'Borsod vm.-ben Lászó határában említett hely' 1298/390: in fine *Noglaz* (Gy. 1: 785).

Nagyléta 'település Bihar vm.-ben Debrecentől DK-re' 1332–7/PR.: *Nagleta*, v. (Gy. 1: 639). L. **Léta (2.)**.

Nagymacs 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől ÉNy-ra' 1322: *Nog Moch* (Gy. 1: 640). L. **Macs (II.1.)**.

Nagymajsa 'település Baranya vm. K-i részén Danóctól ÉNy-ra' 1338: *Noghmoyssa*, p. (Gy. 1: 338). L. **Majsa**.

Nagymihály 'település Bihar vm. É-i részén Szatmár vm. határánál' 1284, [1291–94], *1331 (Sztáray 1: 68), 1332–7/PR., 1338 (Str. 3: 317), 1342 (ComBih. 347, A. 4: 229): *Nogmihal*, v., [1291–94], 1312, 1327/469, 1329/358, 1332–7/PR., 1333 (Károlyi 1: 82), 1349 (Kállay 1: 977): *Nogmyhal*, p., v., 1312: *Nogmichal*, 1323: *Nog Myhal*, 1326/327/Más.: *Nogmyhaly*, 1326/XVIII.: *Nagy Mihály*, 1327/469: *Nagmyhal*, 1327/Más.: *Nogmihaly*, 1332–7/PR.: *Nagmehal*, v. ~ *Noghmihal*, v. ~ *Nochmihal* (Gy. 1: 644), 1338/396: *Nagmihal* (Cs. 1: 599, ComBih. 347, Károlyi 1: 128–35) | ~i *1331: *Andree de Nogmahaly* (Sztáray 1: 67), 1348: *de Nogmichali* (Kállay 1: 968), 1349: *de Nogmichaly* (Kállay 1: 971). Korábban **Mihály** néven is említik.

[Nagy]-Morotva 'a Csanád vm.-i Morotva tó valamely része' +1256: *Mortua Magna* (Gy. 1: 864). L. **Morotva (I.4.)**.

Nagy nyár 'Gorombona határában említett fa' +1015/+158//403/PR.: *Nognar*, +1015/+158//XV.: *nognaru*, +1015/+158//XVII.: *Nognaw*, +1015/+158//XVIII.: *Nognacs* (DHA. 74).

Nagyod 'település Bars vm. K-i szélén Lévától D-re' 1264/384: *Nogud*, t. (Gy. 1: 463).

[Nagy]-Okor 'az Okor főága Baranya vm.-ben, Sámod határában említik' 1257: *Magnum Okur* (Gy. 1: 375). Vö. **Okor (I.1.)**.

Nagyóvár 'vár Abaúj vm. középső részén Abaújvártól ÉNy-ra' 1317: *Nogyowar*, castr. (Gy. 1: 126). L. **Óvár**.

Nagy-□sz 'mező Csanád vm.-ben Csanád várától DK-re' [XIV.]/1000 u.-ra: *Nageuz*, camp. (Gy. 1: 865). Később ilyen nevű falu volt a helyén.

[Nagy]-Palaszka 'Bereg vm.-ben Eszterjén határában említett hely' 1344: *Maiorpalazka*, loc. (Z. 2: 99). Vö. **Kis-Palaszka**.

[Nagy]-patak 'a Garam jobb oldali mellékvíze Bars vm.-ben' 1348: *rivulum inferiorem Bykseniche*, qui *Maior Rivulus* vel *Rivulus Abbatis nuncupatur* (Str. 3: 658). L. **Bükk-sevnice**.

Nagy-sár 1. 'Bars vm. D-i részén, Sáró határában említett patak, a Garam jobb oldali mellékvíze' 1255, +?1255, 1305: *Nogsar*, riv., prat. (Gy. 1: 413, 472). L. **Sár (I.2.) 2.** 'nagy kiterjedésű mocsár Békés vm. É-i részén' 1329/476: *Nogsaar*, aqua (Gy. 1: 493, 507). **Sár rétje** és **Szerep (I.1.)** néven is említik. → Vö. még **Mag(y)-sár**.

Nagyszántó 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól DK-re' +1326/[1400 k.]: *Nogzanto* ~ *Nogzantow* (Gy. 1: 142). L. **Szántó (1.)**.

Nagy-szék 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett hely' 1327/589: *Noogzekh*, loc. (Gy. 1: 636). → Vö. még **[Nagy]-szék**.

[Nagy]-szék 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett hely' 1075/+124/+217, +1124/+217/328, +1124/+217/505: *iuxta magnam Zecum* (DHA. 216, Gy. 1: 881, 890).

Nagyszencse 'település Bars vm. DNy-i részén' 1299: t. *Zenche* ... inter p-es *Nog Zenche* et *Byleg* (Gy. 1: 477). L. **Szencse**.

Nagy-sziget 'a Berettyó szigete Bihar vm.-ben Királyi határában' 1334: *Noghzygeth*, ins. inter duos fluvios *Berekyo* (J. 279).

Nagytelek 'Baranya vm.-ben Becsej és Beszter határában említett hely' 1349: *Nogteluk*, loc. (A. 5: 281).

Nagy-tó 'Bereg vm.-ben Halábor határában említett tó' 1343: *Nogtow*, pisc. (A. 4: 337).

Nagy-tó-reketyebokor 'Baranya vm.-ben Becsej és Beszter határában említett bokor' 1349: *Nogthourekethyebukur*, dum. (A. 5: 281).

Nagy út 1. 'Baranya vm.-ben Hird határában említett út' +1015/+158//403/PR.: *Nogvt* (DHA. 75, Gy. 1: 318), +1015/+158//XVII.: *Negwtu*, +1015/+158//XVIII.: *Noguthw* (DHA. 75). **2.** 'Baranya vm.-ben Kövesdi határában említett út' +1015/+158//403/PR.: *Nogut*, +1015/+158//XV.: *Nogw wtw*, +1015/+158//XVII.: *Nouguta*, +1015/+158//XVIII.: *Nowgwtw* (DHA. 74). **3.** 'Baranya vm.-ben Dráva birtokon említett út' [+1077-95]>+158//403/PR.: *Nog vt*, [+1077-95]/+158//XV.: *Nogotu* (DHA. 78, Gy. 1: 371), [+1077-95]/+158//XVII.: *Nogutu*, [+1077-95]/+158//XVIII.: *Negutu* (DHA. 78). **4.** 'Borsod vm.-ben Omány határában említett kaszáló' 1301/378: *Nogwtch* (BorsOkl. 141). → Vö. még *Aba nagyút, Aba nagyuta, Doboka-kóbánya nagyút, Idai nagyút, Pólyi nagyút*.

Nagy út alja 'Abauj vm.-ben Gadna határában említett hely' 1320: *Nogutalia* (Gy. 1: 84).

[Nagyvárad] 'település Bihar vm. középső részén a Körös mellett, püspöki székhely' 1348: *Waradiensis maioris* (Mező, Patr. 444). L. **Várad (4.)**.

Nagyváty 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma és az Okor között' 1326, 1329, 1330: *Nogwagh*, 1330: *Noguagh*, 1332-5/PR.: *Noghwagh ~ Nogwag ~ Nogualgh ~ Nowag ~ Nozwagh* (Gy. 1: 403). L. **Váty**.

Nagy-Vém 'Bihar vm.-ben Bertény határában említett hely' 1264/298/572: *Noguem* (Gy. 1: 600). Vö. **Dámos-Vém-mező, Vámos Nagy-Véme, Vámos Véme**.

Nagy-völgy I. 1. 'Borsod vm.-ben Parasznya határában említett völgy' 1341: *Noghuelgh*, vall. (HOkl. 230). **II. 1.** 'település Bács vm. D-i részén, Bácstól DK-re feketett' 1338-40/PR.: *Nogeeg* (Gy. 1: 227), 1399: *Nagwelgh* (Cs. 2: 158, ÁÚO. 12: 58). **2.** 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma patak mellett' 1319: *Nogweulg*, p. (Gy. 1: 345).

Nagyzolca 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Miskolctól K-re' 1332-5/PR.: *Nogsoltha ~ Maiori Zossa* (Gy. 1: 817). L. **Felzolca**.

Nakfalva 'település Baranya vm. középső részén, Szentlászló körül feketett' 1330: *Nokfolua*, v. (Gy. 1: 346).

Namja 'település Baranya vm. K-i részén Szederkény mellett' 1272, 1330, 1330/477: *Namya*, v., 1316: *Nomya*, v., 1322: *Namia*, v., 1330/477: -- *mya* (Gy. 1: 351).

Nána 'település Baranya vm. K-i részén, Csúza része lehetett' 1334: *Nana* (Gy. 1: 296), 1338: *Nane*, p. (A. 3: 485). L. **Nánafalva**.

Nánafalva 'település Baranya vm. K-i részén, Csúza része lehetett' 1334: *Nanafolua* (Gy. 1: 296). **Nána** néven is említik. L. **Csúza**.

Nánaj l. **Náné**.

Nándor 'Csongrád vm.-ben Nándordi határában említett halastó' +1037/[+1246]/330, 1086/1130-40: *Nandur*, pisc. (DHA. 118, 254, Gy. 1: 898), +1037/[+1246]/502: *Nandwr*, +1037/490: *Nandor* (DHA. 118). Esetleg azonos a **Nándor-tó**-val. Vö. **Nándordi (II.1.)**. → **Ne. Nándor-tó** 1075/+124/+217: *Nandurtou* | ~*di: Nándordi* 1075/+124/+217: *Nandirdi*.

Nándordi I. 1. 'Csongrád vm.-ben Alpár mellett É-ra említett füzes' 1075/+124/+217: *Nandirdi*, sal. (DHA. 216, Gy. 1: 890, 898). Vö. **Nándordi (II.1.)**. **II. 1.** 'Csongrád vm.-ben a Tisza mellett lévő birtok' 1086/1130-40: in *Nandirdi* (DHA. 253, Gy. 1: 898). Nem dönthető el, hogy azonos-e az Alpár melletti **Nándordi (I.1.)** hellyel, és hogy összefügg-e a **Nándor**, illetve a **Nándor-tó** névvel.

Nándor-tó 'Csongrád vm.-ben Csany határában említett halastó' (vö. Gy. 1: 885) 1075/+124/+217: *Nandurtou*, pisc. (DHA. 216, Gy. 1: 893, 898), 1344: *Nandurtow*, pisc. (A. 4: 461). Vö. **Nándor, Nándordi (II.1.)**.

Náné ~ Nánaj 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől DNy-ra' 1093/[1190]>338 (DHA. 286–7), 1283, 1339 (Cs. 2: 511, A. 3: 521–3): *Nane*, p., 1280, [1280]/280, 1280/281, 1281, 1283, 1342 (Cs. 2: 511, A. 4: 182): *Naney*, p., 1283: *Nanay*, p. (Gy. 1: 346).

Nardun ? harasztja 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett hely' [1230]/231: *Nardun-charasta* (Gy. 1: 238).

Nasica 'település Baranya vm. DNy-i részén a Dráván túl, a Nekcse folyó mellett' 1239: *Nessicha*, 1315: *Nasicha*, 1323/XIV.: *Nasciça* (Gy. 1: 346). L. **Nekcse (II.1.)**.

Natk 'település Bihar vm. É-i részén, pontos helye ismeretlen' [1291–94]: *Notk*, v. (Gy. 1: 646). GYÖRFFY szerint esetleg azonos **Pac** faluval.

négy → | **-d**: **Negyed ?** +1214/334: *Nigad* | **-s**: **Négyes** 1277/325: *Neges*.

Negyed ? 'település Arad vm.-ben Lippától ÉNy-ra' +1214/334: *Nigad* ~ *Nygad*, pr., v., 1323: *Nygeed*, p. (Gy. 1: 182). Talán összefügg a később feltűnő **Pálülése** településsel, esetleg ilyen néven él tovább.

Négyes 'település Borsod vm. D-i részén az Eger patak torkolatának közelében' 1277/325: *Neges*, t., 1331: *Negies* (Gy. 1: 792).

Negyven I. 1. 'Borsod vm.-ben Parasznya határában említett víz' 1281/341: *Negewen*, palus (Gy. 1: 800), 1341: *Nygeudud*, fl. (HOkl. 230). **Negyven pataka** néven is említik. **II. 1.** 'település Baranya vm. DK-i részén a Drávához közel' 1323: *Negewen*, t., 1323, 1346 (Cs. 2: 511, Z. 2: 199): *Negeuen*, 1323, 1347 (Cs. 2: 511, Z. 2: 288–9, 290), 1350 (Z. 2: 413): *Neguen*, p., t., v. (Gy. 1: 346). **2.** 'település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrog várától K-re' 1330: *Neguen*, p. | **-i** 1339: *iob-es ... de Negueny ~ Neguey ~ v. Negueny* (Gy. 1: 724). → **Ne. Negyven pataka** 1281/341: *Negewenpotaka*, **Negyvenszil** 1307: *Neguenzil*.

Negyven pataka 'Borsod vm.-ben Parasznya határában említett víz' 1281/341: *Negewenpotaka*, palus (Gy. 1: 800). L. **Negyven (I.1.)**.

Negyvenszil 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől D-re, az Ér és a Berettyó között' 1307: *Neguenzil*, p., [1307]: *Neguenzyl*, p., 1337/453: *Nagywezel* (Gy. 1: 627), 1343: *Negwenzyl* (ComBih. 158, Kállay 1: 709). L. **Ivánkafalva**.

Nekcse I. 1. 'patak Baranya vm. D-i részén, a Matucsinával egyesülve ömlik a Velcsicába, majd a Karasóba' +1228/383/407, 1281/364: *Nekche*, fl. (Gy. 1: 273–4), 1281/364: *Nekcha*, fl. (Gy. 1: 273, 346). Vö. **Nekcse (II.1.)**. **II. 1.** 'település Baranya vm. DNy-i részén a Dráván túl, a Nekcse folyó mellett' +1228/383/407, 1250/272/392, [1259–66], 1299, 1311, 1312, 1315, 1321, 1325/343, 1327/368/401, 1327>372/383, 1329, 1336 (A. 3: 277): *Nekche*, p., 1230 P.: *Necha*, t., 1240: *Neccha*, t., 1250/251: *Nehcha*, 1251, 1281/364, 1310, 1329, 1332: *Nekcha*, p., 1251, 1326/375, 1350 (A. 5: 352, 358): *Nehche*, 1316/Cod. Lat: *Nerthem*, 1318: *Necche*, 1326: *Nechte*, 1332–5/PR.: *Mocca ~ Nelche ~ Nexe* (Gy. 1: 346). **Nasica** néven is említik. Vö. **Nekcse (I.1.)**.

Nemesény 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől DNy-ra' 1258>382, 1327: *Nempchen*, t., v., 1258>384: *Nempchim*, t., 1284: *Nimchin*, t., 1301: *Nemchyn*, p., 1302: *Nempchen*, p. ~ *Nempchyn*, p., 1309/325//XV., 1331, 1333 (Str. 3: 231), 1335 (Str. 3: 263), 1338 (ComBars. 71, Str. 3: 322, 324–5): *Nemchen*, v., 1327: *Nempchan* (Gy. 1: 463).

[Nemes]peterd 'település Baranya vm. középső részén Péctől DK-re' 1332–5/PR.: *Peturd nobilium* (Gy. 1: 368). L. **Peterd (2.)**.

Német 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangony torkolatánál' 1219/550: *Nemeth*, v. (Gy. 1: 792). L. **Németi (10.)**. → **Ne. Alnémet** 1219/550: *Olnemet*, **Felnémet** 1220/550: *Felnemet*, **Középnémet** 1220/550: *Cuzepnemet*, **Németfalu** 1317: *Nemutfolu* | **-i**: **Alnémeti** 1295/346/401: *Olnempty*, **Felnémeti**

1278>393: *Felnemty*, **Középnémeti** [1270–90]: *Kuzepnemty*, **Németi** 1230/285: *Nemty*, **Németi[szent-jakab]** 1332–5/PR.: *S. Jacobi de Nemety*.

Németfalu ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától DNy-ra’ 1317: *v. Vyfolu seu Nemutfolu* (Gy. 1: 151). L. **Újfalu (2.)**. Vö. **Tőkés**.

Németi 1. ’település Abaúj vm. középső részén Abaújtól Ny-ra, a Hernád mellett’ [1283], 1350 (MiskOkl. 39): *Nemty*, 1299>347: *Nemity*, *p.* (Gy. 1: 121–2), 1316>338: *Nemphy*, *v.* (Csáky 1: 75), 1318: *Nemty*, 1318, 1331: *Nempti*, 1332: *Nemety* (Gy. 1: 121–2), 1344: *Nemti* (A. 4: 448). Osztódásával alakult **Al-, Fel- és Középnémet(i)**. **2.** ’település Bács vm. DNy-i részén Bács várától DNy-ra’ 1332–7/PR.: *Nymizi*, 1338–40/PR.: *Nempti* (Gy. 1: 228). **3.** ’pontosabban nem azonosítható település Baranya vm.-ben’ 1240/244/325, 1295>384: *Nemty*, 1240/244/325, 1315: *Nemti*, *v.*, 1266, 1268>384, 1273/384, 1276, 1295>384, 1312, 1324>364/384, 1330: *Nemty*, 1277, 1283, 1285, 1295, 1296, [1300 k.]: *Nemphy*, 1295: *Nemphy* (Gy. 1: 347–8). **4.** ’település Baranya vm. Ny-i részén, a Vátytól D-re fekvő azonos nevű település közelében lehetett’ 1305/320>372/746, 1330, 1332–5/PR.: *Nempti*, *1329>372: *Nompus*, 1330: *Nemty* ~ *Nemty* ~ *Nympey*, 1332–5/PR.: *Nemeti* ~ *Nemety* ~ *Nimti* ~ *Nemepti* (Gy. 1: 348). **5.** ’település Baranya vm. ÉNy-i részén, Vátytól D-re feketett’ 1332–5/PR.: *Laur. (sac.) de Nemeti* ~ *Nemepti* (Gy. 1: 387). L. **Szentjakab (3.)**. **3–6.** ’pontosabban nem azonosítható település Baranya vm.-ben’ [1290 k.]: *Nemphy*, *1324>344: *Nemty*, *1329, *1331: *Nempti*, *1331: *Nemety* (Gy. 1: 348). **7.** ’település Bars vm. középső részén Garamszentbenedek mellett Ny-ra’ 1275: *Nemty*, *t.*, 1276, 1312: *Nimthi*, *p.*, 1277: *Nempti*, *p.* (Gy. 1: 463). **8.** ’település Beszterce vidékén Besztercétől DNy-ra’ 1332–6/PR.: *Nemty* ~ *Bauarica* ~ *v. Bavarica* ~ *v. Bananta* (Gy. 1: 562). **9.** ’település Bodrog vm.-ben, Szántó és Lekse körül feketett’ 1344: *Nemety* (Cs. 2: 205). **10.** ’település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangony torkolatánál’ 1230/285: *Nemty*, *t.*, 1246/437: *Nemphy*, *t.*, 1285, 1328>351, 1332–5/PR.: *Nemty*, *p.*, *t.*, 1286, 1293/364, 1332–5/PR.: *Nempti*, *p.*, 1293: *Nymthy*, *p.*, 1293, [1297–300]: *Nymti*, *p.*, *v.* (Gy. 1: 792), 1297/332: *Nympty* (RegArp. 4149), 1347: *Nemethy*, *v.* (A. 5: 29). Alakváltozata **Német. Felnémeti (2.)** néven is említik.

Németi[szentjakab] ’település Baranya vm. ÉNy-i részén, Vátytól D-re feketett’ 1332–5/PR.: *eccl. S. Jacobi de Nemety* ~ *Laur. sac. de S. Jacobo de Nemety* ~ *de S. Jacobo de Nempti* (Gy. 1: 387). L. **Szentjakab (3.)**.

Neppendorf ’település Beszterce vidékén Besztercétől ÉK-re, a Beszterce folyó mellett’ 1328: *Neppundorph*, *p.* (Gy. 1: 561). L. **Epemező**.

Neresz ’Bihar vm.-ben Örvénd határában említett víz’ 1282: *Nerez*, *aqua* (Gy. 1: 649).

Netecs ? -tó foka ’Baranya vm.-ben Becsej és Beszter határában a Dráva vidékén említett halászhely’ 1349: *Netechthoufuka*, *pisc.* (A. 5: 280).

(Neulenyá) ’Baranya vm.-ben Franceusföldre határában említett víz’ 1296/346/408: *Neulenyá*, *aqua* (Gy. 1: 303).

(Neuprith) ’település Baranya vm. Dráván túli részén, helyét közelebről nem ismerjük’ 1251/328/374: *Neuprith*, *v.*, 1251>377: *Neuprid*, *v.*, 1256 [c: 1266]: *Neuprit* (Gy. 1: 349).

Nevegy l. **Nyevegy**.

Néver ’település Bars vm. Ny-i szélén Maróttól Ny-ra’ 1275: *Neuir*, *t.*, 1295: *Neuer*, *v.* (Gy. 1: 464).

(Nicratis) ’település Baranya vm.-ben, helyét nem ismerjük’ 1332–5/PR.: *eccl. S. Johannis de Nicratis* (Mező, Patr. 158, Vat. 1/1: 238).

Noé 1. ’település Abaúj vm. középső részén Göncről DNy-ra’ +1245, 1255, 1256, 1317, 1332–5/PR.: *Noe*, *p.*, *t.*, *v.* (Gy. 1: 124). Alakváltozata **Novaj (1.)**. Mellette fekszik **Vászolynoé**. **2.** ’település Borsod vm. DNy-i részén Ostoros szomszédságában’ 1288: *Nohe* (Gy. 1: 793). L. **Novaj (2.)**.

Nógrád 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól DK-re' +1015/+158/403/PR.: *Nougrad*, v., +1015/+158//XV.: *Nograd* (DHA. 74, Gy. 1: 349), +1158/[1220 k.]/403/PR., [1292–97]: *Neugrad*, v. (Gy. 1: 349), +1015/+158//XVII.: *Nongrad*, +1015/+158//XVIII.: *Nogurad* (DHA. 74).

Nolajszék 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Miskolctól DK-re' 1325/347: *Nalajzek* (Gy. 1: 792), 1325/XVI.: *Nalayzek* (MiskOkl. 26), 1341: *Nalazegh*, v. (Szendrei 3: 45).

Nolin ? 'Bars vm.-ben Kensi határában említett hely' 1327/519: *Nolin*, loc. (Gy. 1: 450).

Nomsa ? szege ~ szégye 'Abaúj vm.-ben Kázmér határában említett hely' 1350: *Nomsazege*, loc. (A. 5: 421).

Noszkad 'település Borsod vm. K-i részén a Hejő mellett, Muhitól DNy-ra' 1270, 1284/454: *Nozkod*, t., 1284/454: *Nazkod*, 1332/414 (Gy. 1: 781): particula t-e *Nozkad* vocata, que de p-e Nozkadkerestur decisa | ~i 1222/550: Alb. de v. *Nohcodi* [□: *Nozcodi*] (Gy. 1: 793). GYÖRFFY szerint **Noszkadkeresztúr**-ból kihalított falu (1: 781).

Noszkadkeresztúr 'település Borsod vm. K-i részén a Hejő mellett, Muhitól DNy-ra' 1332: *Nozkadkeresztur*, p. ~ *Nozkadkeresztur*, p., 1332, 1332/414: *Nozkadkerestur*, p. (Gy. 1: 781). L. **Keresztúr (14.)**. Vö. **Noszkad**.

Noszk(i) 'település Bereg vm.-ben, helye ismeretlen' *1312: Jac. de *Nozky* (Gy. 1: 546).

Noszvaj 'település Borsod vm. DNy-i részén Kácstól DNy-ra' 1248/326: *Nozuey*, v., 1261/271: *Nozuoy*, v., 1298: *Nozwoy*, v., 1332–5/PR.: *Noznay* ~ *Neznay* (Gy. 1: 793).

Novaj 1. 'település Abaúj vm. középső részén Göncötől DNy-ra' 1312: *Nowey*, t. (Gy. 1: 143). L. **Noé (1.)**. **2.** 'település Borsod vm. DNy-i részén Ostoros szomszédságában' 1275: *Nouoy*, v., 1332–5/PR.: *Nouay* (Gy. 1: 793). Alakváltozata **Noé (2.)**.

Novák 'település Arad vm.-ben Arad várától DNy-ra, a Maros bal partján' [1177]>399, 1315>399: *Nouak*, v. (Gy. 1: 182).

n□ → **Holtnő kereke** 1327/589: *Holthneukereke*.

Nösen 'település Beszterce vidéke középső részén a Beszterce folyó partján, a vidék központja' [1250 k.]/1241-re: *Nosa*, opp. ~ *Nosen*, civ., 1309: *Neusna*, 1320/PR.: *Nosna* (Gy. 1: 557–8). L. **Beszterce (II.1.)**.

(Nyemew) 'település Baranya vm.-ben, az ÉK-i részén, a Hodos patak környékén feketett' +1058/300//403: *Nyemew*, v. (DHA. 178, Gy. 1: 398).

(N – – – n)-hegy 'Bihar vm.-ben Régeny határában említett hely' [1177/202–3]/XV.: *N – – – nhig*, loc. (Gy. 1: 656).

nyár +1228/383/407 (Aszúág, Baranya vm.): *nyar*, a., +1228/423 (Aszúág, Baranya vm.): *naar* (Gy. 1: 274) | +1292 (Palkonya, Borsod vm.): *naar*, a. (Gy. 1: 799). → **Ne. aprónyárfa** 1339: *aprounyarfa*, **Fehérnyár** 1327/336>408: *Feyrnyar*, **Nagy nyár** +1015/+158//403/PR.: *Nognar*, **Nyár-ér** +1214/334: *Narher*, **nyárfa** 1251/335: *narfa*, **Nyár-szád** 1236: *Narzd*, **Nyárszeg** 1332–7/PR.: *Narzeg* | **-d: Nyárád** +1093/404: *Narad* | **-gy: Barátinyárág** 1323: *Barathynarag*, **Nyárág** [+1077–95]>+158//403/PR.: *Narag* | **-s: Nyáras** 1344: *Nyaras*, **Nyáras-rét** 1327/589: *Narasreth*, **Nyáras-völgy** 1330: *Narrasweulg*.

Nyárád 1. 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól DNy-ra' +1093/404 (DHA. 294), [+1235]/350/404, 1317/413, *1332–5/PR., 1337 P./PR. (DHA. 291), 1348 (Cs. 2: 511, Z. 2: 328), 1349 (Z. 2: 376–7): *Narad*, p., t., v., [+1235]/350/404: *Nara*, t. (Gy. 1: 349). Alakváltozata **Nyárág (II.1.)**. **2.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Mohácstól ÉNy-ra' *1332–5/PR.: *Naraad* ~ *Narad* ~ *Vharad* (Gy. 1: 350). Alakváltozata **Nyárág (II.2.)**. **3.** 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Szuha patak mellett' 1317, 1325: *Narad*, v. (Gy. 1: 793). L. **Nyárág (II.4.)**.

Nyárággy I. 1. 'Baranya vm.-ben Dráva birtokon említett hely' [+1077-95]>+158//403/PR.: *Narag*, [+1077-95]/+158//XV.: *Naragh* (DHA. 78, Gy. 1: 371), [+1077-95]/+158//XVII.: *Narak*, [+1077-95]/+158//XVIII.: *Naragy* (DHA. 78). **2.** 'Bodrog vm.-ben Halász és Dalocsa vidékén említett halastó' 1193: *Narag*, pisc. (Györffy, ÁrpOkI. 96, Benkő, BMN. 24-5). GYÖRFFY az adatot Keve vm.-be helyezi (Gy. 3: 316). **3.** 'Örsúrvára alatt eredő, a Tiszába ömlő patak Borsod vm.-ben' [1200 k.]/896-ra, 1292>XIX.?: *Naragy*, fl. (Gy. 1: 736, 751, 793, 798), 1323, 1326: *Narag*, fl. (Gy. 1: 736, 781, 794). Vö. **Holt-Nyárággy, Nyárággy (II.3.). II. 1.** 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól DNy-ra' 1270: *Narag*, 1321: *Narayg*, 1327: *Narragh*, *1332-5/PR.: *Naragh* (Gy. 1: 349), 1338: *Nyarag* (Z. 1: 547, 550). L. **Nyárád (1.). 2.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Mohácstól ÉNy-ra' [1285 k.]: *Narag*, v. | ~i [1292-97]: Peturke de *Naragy* (Gy. 1: 350). L. **Nyárád (2.). 3.** 'település Borsod vm. D-i részén a Nyárággy patak mellett' 1238/377: *Narrag*, t., *1273: *Nyarag*, p. (Gy. 1: 793), 1343: *Naragh*, p. (BorsOkI. 98). A K-i részét **Barátinyárággy** néven is említik. Vö. **Nyárággy (I.2.). 4.** 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Szuha patak mellett' 1299, *1338 (Z. 1: 539): *Naragh*, p., t., v., 1299>XIV. (Gy. 1: 778): *Nyarag*, t., 1319, *1324, 1332-5/PR.: *Narag*, v., 1332-5/PR.: *Uharac* (Gy. 1: 793), *1338: *Nyaragh* (Z. 1: 539). Alakváltozata **Nyárád (3.).**

Nyáras 'település Bodrog vm.-ben, a Ny-i részen Szántó körül feketett' 1344: *Nyaras* (Cs. 2: 205).

Nyáras-rét 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett rét' 1327/589: *Narasreth*, prat. (Gy. 1: 636).

Nyáras-völgy 'a Garamba lefutó patak völgy Bars vm. D-i részén, Baracska határában említik' 1330: *Narrasweulg*, vall. (Gy. 1: 413, 428).

Nyár-ér I. 1. 'vízfolyás Bihar vm.-ben a Fekete- és a Sebes-Körös között' +1214/334: *Narher*, fl. (Gy. 1: 571, 646). Vö. **Nyárér (II.1.), Nyárszeg. II. 1.** 'település Bihar vm. Ny-i részén Kölesértől É-ra, a Nyár-ér mellett' +1214/334: *Narher*, m., pr. (Gy. 1: 646). Vö. **Nyár-ér (I.1.).**

nyárfa 1308 (Sebesszeg, Bács vm.): *Narfa*, lig. (Gy. 1: 232) | 1251/335 (Ebres, Baranya vm.): *narfa*, a. (Gy. 1: 299), 1251/339 (Ebres, Baranya vm.): *nyarfa*, a. (Gy. 1: 299), 1329/XIV. (Kizdir, Baranya vm.): *nyarfa*, a. (Gy. 1: 327), 1334 (Csúza, Baranya vm.): *narfa*, a. (A. 3: 121), 1335 (Permán, Baranya vm.): *nyarfa*, a. (Gy. 1: 368), 1341 (Heteny, Baranya vm.): *nyarfa*, a. (Gy. 1: 317) | 1270 (Csépanföldre, Bereg vm.): *naarfa*, a. (Gy. 1: 537), 1324 (Badaló, Bereg vm.): *naarfa*, a. (Gy. 1: 528) | 1338/439 (Hetes, Bodrog vm.): *narfa*, a. (Gy. 1: 719). → Vö. még **apronyárfa.**

Nyár-szád 'Bihar vm.-ben a Körös menti Jenő határában említett hely' 1236: *Narxad* (Gy. 1: 628).

Nyárszeg 'település Bihar vm. középső részén Cséffától DK-re, a Nyár-ér mellett' 1332-7/PR.: *Narzeg*, v. (Gy. 1: 646). Vö. **Nyár-ér (I.1.).**

Nyavalyád 1. 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól DK-re, a Hernád völgyében' 1272: *Nouolad*, 1304: *Nawalad*, 1316/327, 1316/327/412: *Novalyad* (Gy. 1: 125). **2.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén, Csele és Doboka között feketett' 1329/394: *Neualyad*, p. (Gy. 1: 351). **3.** 'település Bodrog vm. Ny-i részén Gara mellett Ny-ra' [I. Kar. 1327 u.]>351: *Na[v]alyad*, p. (Gy. 1: 725).

Nyék 1. 'település Bács vm. DNy-i részén Bács várától DK-re' 1272>399, 1303>399, 1306>399: *Nyek*, t., 1330: *Neek*, p. (Gy. 1: 228). A települést vagy inkább valamely részét **Leonardnyékje** néven is említik. **2.** 'település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól D-re' *1213/550: *Nec*, v., *1216/550: *Nyec*, v. (Gy. 1: 647). **3.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől Ny-ra' *1214/550: *Nec*, v. (Gy. 1: 647). **4.** 'település Bihar vm. középső részén Diószeg mellett ÉNy-ra' 1265 [□: 1266-69]/282, 1307/308: *Neek*, t., 1282, 1307: *Nek*, p., t. (Gy. 1: 647). **5.** 'település Borsod vm. középső részén a Hejő mellett, Muhitól Ny-ra' 1234, 1270 (Tóth P. 90, MiskOkI. 14), [1272-90], 1293>436, 1323/366//500, 1324, 1330: *Nek*, t., v., 1291/325 (Tóth P. 101, MiskOkI. 19-20, 27), 1293/412, 1330: *Neek*, t., 1293>436, 1339 (MiskOkI. 32), 1339/356 (Mező, Patr. 294, A. 3: 538-9), 1339>373 (MiskOkI. 43):

Nyek, v., 1332–5/PR.: *Nech* ~ *Noch* ~ *Gak* ~ *Nagak* ~ *Negak* (Gy. 1: 794). Egyes részeit **Egyházas-, Fel-, Mezőnyék** és **Kelemenenyékje** néven is említik. → Vö. még **Nyék(i)**.

Nyék(i) 'település Békés vm. É-i csücskében, Szerep környékén fekkent' 1350: p-bus spectantibus ad eandem spec. Oduory et *Nyegy* (Gy. 1: 511).

Nyén 'település Brassó vidékén Brassó várától ÉK-re' [1235–70]>301/509, [1270–72]>301, [1272–90]>301, [1290–301]>301: *Nyen* (EO. 1: 305, 323, 462, Gy. 1: 831).

Nyésta I. 1. 'Abaúj vm.-ben Nyésta határában említett patak' 1256: *Neste*, riv. (Gy. 1: 125). Vö. **Nyésta (II.1.). II. 1.** 'település Abaúj vm. Ny-i részén Forrótól ÉNy-ra' 1255, 1256: *Neste*, p., t. (Gy. 1: 125), 1348: *Nesta* (Z. 2: 338). Vö. **Nyésta (I.1.). 2.** 'település Bihar vm. Ny-i részén a Kutas patak közelében' [1291–94], 1326/327/380: *Nesta*, v., 1332–7/PR.: *Nizta*, v. ~ *Nyska*, v. ~ *Nyzca*, 1333: *Neusca* (Gy. 1: 647).

N(y)evegy 1. 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsvárad mellett D-re' +1015/+158//403/PR.: *Nyuiq*, v. (DHA. 74, Gy. 1: 349, itt *Nyvig* alakban), +1015/+158//XV., +1015/+158//XVII.: *Newegh* (DHA. 74, Gy. 1: 349), +1015/+158//XVIII.: *Nenteck* (DHA. 74), [1290 k.], 1349: *Nyuiqh*, v., 1323: *Newyg*, v., 1332–5/PR.: *Nimeg* ~ *Nimugh* (Gy. 1: 349). **2.** 'település Bars vm. középső részén Verebélytől ÉK-re' 1229: *Nywg*, t., 1234/364: *Nyweg*, v., 1265: *Neug*, v., *1332/PR.: *Nubic* ~ *Nuvix* (Gy. 1: 464).

Nyihatatelke 'Abaúj vm.-ben Jászó határában említett hely' 1255: *Nyhatateluke*, t. (Gy. 1: 98).

Nyilas 'település Borsod vm. É-i részén a Bódvától K-re' 1221/550, 1300/XV.: *Nylos*, t., 1288>355, 1312>389: *Nyilas*, p., t. (Gy. 1: 795).

Nyír I. 1. 'Baranya vm.-ben Hetenye határában említett erdő' 1341: *Nyr*, s. (Gy. 1: 317). **2.** 'a Berettyótól és a belé folyó Értől É-ra elterülő nagy kiterjedésű hátság Bihar és Szabolcs vm.-ben' 1219/550, [1249–55]>270 (EO. 1: 210), 1270, 1282>405, 1285/367 (EO. 1: 406), 1289, [1291–94], 1326 (J. 16), 1328, XIV./1068-ra: *Nyr*, prov. (Gy. 1: 569, 601, 605, 609, 632, 644, 650, 654, 663). Vö. **Nyírpályi. II. 1.** 'település Bars vm. D-i részén' *1247/311/370, 1315, 1349 (ComBars. 76): *Nyr*, p. (Gy. 1: 464), 1348: *Nir* (A. 5: 204). → **Ne. nyírfa** 1252>360: *nyrfa*, **Nyír-mező** +1214/334: *Nyr Mezew*, **Nyírpály** [1291–94]: *Nyrpaul*, **Nyírpályi** 1219/550: *Pauli de Nyr*, **Szépnyír** ? 1332–6/PR.: *Stepnir* | **-i: Nyíri** 1270/272: *Nyri* | **-s: Nyíres** 1325/347: *Nyres*.

Nyíres 'Borsod vm.-ben Miskolc határában említett domb' 1325/347, 1325/XVI., 1341: *Nyres*, montic. (Gy. 1: 789, MiskOkl. 26, Szendrei 3: 44).

nyírfa 1298 (Lánc, Abaúj vm.): *nirfa*, a. (Gy. 1: 116) | 1252>360 (Csúza, Baranya vm.): *nyrfa*, a. (Gy. 1: 295) | 1282/411 (Bél, Borsod vm.): *nyrfa*, a. (Gy. 1: 757).

Nyíri 'település Abaúj vm. K-i részén Füzértől D-re' 1270/272: *Nyri*, v. (Gy. 1: 125).

Nyír-mező 'Bihar vm.-ben Váradtól D-re, a későbbi Harangmező határában említett hely' +1214/334: *Nyr Mezew* (Gy. 1: 624).

Nyírpály 'település Bihar vm.-ben Debrecentől D-re' [1291–94]: *Nyrpaul* (Gy. 1: 650). L. **Nyírpályi**.

Nyírpályi 'település Bihar vm.-ben Debrecentől D-re' 1332–7/PR.: *Nirpali*, v. ~ *Nyrpali*, v. ~ *Nyrpauk* ~ *Nirpasi*, v. | **Lat.** 1219/550: *Jo-is de v. Pauli de Nyr* (Gy. 1: 651). Alakváltozata **Nyírpály**. L. **Pályi (1.)**. Vö. **Nyír (I.2.)**.

Nyitra 'Bars vm. ÉNy-i szélét érintő folyó' 1075/+124/+217, 1329/520: *Nitra*, aqua, riv. (DHA. 214–5, Gy. 1: 414, 435, 465), +1124/+217/328: *Nyitra*, +1124/+217/505: *Nittra* (DHA. 214) | **Lat.** 1329/520: *ad Nitram* (Gy. 1: 465). Vö. **Nyitraszeg**.

Nyitraszeg 'település Bars vm. ÉNy-i részén a Nyitra mellett' 1321/323, 1323: *Nytrazeg*, p., 1325, 1326>353: *Nytrazegh* (Gy. 1: 464). Vö. **Nyitra**.

Nyizdula ? foka 'Baranya vm.-ben a Duna menti Izsép határában említett hely' 1261/262: *Nizdulafuka*, loc. (Gy. 1: 319).

Nyiznanó ? pataka 'Abaúj vm.-ben a jászói monostor földjeinek határleírásában említett patak' 1255: *Nyznanoupotoka* (Gy. 1: 98).

Nyomár 'település Borsod vm.-ben Borsod várától DK-re' +1267/+272/+291, 1329/406, 1332–5/PR., 1343 (A. 4: 345), 1348 (Z. 2: 338), 1349 (A. 5: 296): *Nomar*, v., 1284/366, 1330, 1332, 1332–5/PR., 1341 (A. 4: 126): *Numar* (Gy. 1: 795), 1349: *Numa* (A. 5: 282).

Nyomod 'Békés vm.-ben Torda határában említett víz' [1330 k.]: *Nyumud*, stag. (Gy. 1: 515).

Nyugalomfa 'Baranya vm.-ben Bár határában említett fa' 1329/378/388: a. magalfa vulg. vocata, que *Nyugulmfa* appellatur (Gy. 1: 279). Vö. **magalfa**.

Nyúzó-völgy 'Bihar vm.-ben Szeben határában említett hely' 1342: *Nuzowelg* (J. 348).

ny → | -gy: *N(y)evegy* +1015/+158//403/PR.: *Nyuig*, **Nyüvegy** *1208/550: *Neueg*.

Nyüvegy 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó mellett' *1208/550, 1213/550: *Neueg*, v., 1213/550: *Neuegy*, pr., [1291–94]: *Neveg* ~ *Niueg*, [1308–13], 1332–7/PR.: *Nyueg*, v., 1332–7/PR.: *Nyuet*, v. ~ *Niued*, v. (Gy. 1: 647). → Vö. még **Nyevegy**.

ó → **Nagyóvár** 1317: *Nogyowar*, **Ócsalános** 1342: *Ochalanus*, **Ó-Ida** 1327: *O-Ida*, **Ómarja** ~ **Ómária** 1322: *Omaria*, **Ó út** +1015/+158//403/PR.: *Owvt*, **Óvár** 1255: *Ouwar*. Vö. még **Ótelek**.

Obava 'a Latorca jobb oldali mellékvize Bereg vm.-ben Kölcsey mellett' 1270/272>393: *Olbwa*, 1270/272/476: *Olbua*, riv. (Gy. 1: 519, 548).

Ócsalános 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől Ny-ra, az Ér mellett' 1342: *Ochalanus*, p. (Gy. 1: 607, A. 4: 257–8). L. **Csalános (2.)**.

Ócsár 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉNy-ra' 1247/412, 1305>372, 1326>372: *Olchar*, t. (Gy. 1: 351).

Ocs-tó 'Baranya vm.-ben Füzesd határában említett víz' 1256: *Ochtou*, aqua (Gy. 1: 304).

Ócsvár 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától K-re, a Tarca mellett' 1288/358, 1303/329, 1337 (Cs. 1: 214, ComAbTorn. 54): *Olchwar*, v., 1330: *Ochuár*, v., 1332–5/PR.: *Olcswar* ~ *Olsoar* ~ *Olnar* ~ *Olstur* (Gy. 1: 125).

Odolmány 'település Borsod vm.-ben, Szederkény körül feketett' 1319, 1343: *Odolman*, v. (Gy. 1: 795, BorsOkl. 191).

Odos 'település Baranya vm. K-i részén Bezedek vidékén' 1270: *Mortunus*, *Odus* et *St. f-i eiusdem* ... de v. *Odus*, t. v-e *Odus* (Gy. 1: 269), 1338, 1341, 1341>348: *Odus*, p., t. (Cs. 2: 512, Z. 1: 547, 2: 310).

(Odot) 'település Arad vm.-ben Arad vára mellett DK-re, a Maros közelében' [1177]>399: *Odot*, v. (Gy. 1: 182).

Ohaj 'település Bars vm. DNy-i részén a Zsitva mellett' 1293: c. *Cosmas de Vhay*, 1321: *Jac-o de Ochay* (Gy. 1: 464), 1341, 1342, 1345: *Ohay*, p. (A. 4: 287–91, Str. 3: 396, 401, 472, 556–7), 1345: *Ohey* (Str. 3: 562).

Ó-Ida 'az Ida K-i mellékága Abaúj vm.-ben' 1327: *O-Ida*, aqua (Gy. 1: 41, 69). L. **Holt-Ida**.

Okány 'település Bihar vm. Ny-i szélén a Köröstől D-re' 1220/550: *Vca(n)*, v., 1249: *Wkan*, t., 1332–7/PR.: *Okan* ~ *Oka*, v. (Gy. 1: 647).

Okor I. 1. 'az Almával párhuzamosan folyó, a Körössel egyesülő víz Baranya vm.-ben' +1183/326/363, 1257, 1274, [1275], 1279, 1283, 1287/468, [1292–97], [XIII. vége], 1304/360, 1311, 1330, 1346 (Cs. 2: 512, A. 4: 583, 589): *Okur*, fl., flum. (Gy. 1: 248, 341, 351, 371, 375, 382, 384, 387,

389–90), [+1235]/350/404: *Wkur* (Gy. 1: 248, 389), 1287/468: *Okwr* (Gy. 1: 341), 1294/488: *Okor*, fl. (Gy. 1: 311), 1332–7/PR.: *Vkur* (Gy. 1: 341). Vö. **Nagy-Okor, Okor (II.1.). II. 1.** 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor patak mellett' 1257, 1346, 1347: *Okur*, t. (Gy. 1: 341, A. 4: 589, 5: 70–2). L. **Okrimindszent**. Vö. **Okor (I.1.). 2.** 'település Bodrog vm. középső részén Csaszkutától D-re' *1192/374/425: *Ocor*, 1198 P./PR.: *Ocur* (Gy. 1: 725).

Okord l. Ökörd.

Okrimindszent 'település és monostor Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor patak mellett' +1183/-326/363: mon. *O.OSS. [Omnium Sanctorum] de Okur*, 1287/468: mon. *O.OSS. de Okwr*, 1332–7/PR.: *Otrime(n)zend ~ O(s)trime(n)sce(n)d ~ O.OSS. iuxta Vkur* (Gy. 1: 341). **Okor (II.1.)** néven is említik.

[Okriszentiván] 'település Baranya vm. Ny-i részén az Okor patak mellett' 1274: eccl-m *S. Johannis prope Okur* (Gy. 1: 387). L. **Szentiván (4.)**.

[Okriszentlőrinc] 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor patak mellett' [+1235]/350/404: eccl. *S. Laurency de Wkur* (Gy. 1: 389), 1403: *Zenthlorinch Hokri* (Mező, Templ. 144, Zs. 2/1: 266). L. **Szentlőrinc (2.)**.

ól → *Borjúól* 1211: *Bureuohul, Három borjúól* 1332: *Harum Buryuol* | **-s: Ólas** 1192/374/425: *Oulus*.

oláh → **Oláhtelek** +1283: *Olahteluk, Oláhtelke* 1294/366: *Olahtheleky*.

Oláhtelek 'település Bihar vm. középső részén Telegdtől ÉK-re' +1283: *Olahteluk*, p. (Gy. 1: 647), 1336: *Olahteleeck*, p. (ComBih. 236, DocVal. 76). Alakváltozata **Oláhtelke (1.)**.

Oláhtelke 1. 'település Bihar vm. középső részén Telegdtől ÉK-re' 1324: *Olahteluke*, p. (Gy. 1: 647). L. **Oláhtelek. 2.** 'település Brassó vidékén Brassótól DNy-ra' 1294/366: t. seu v. *Tohou sive Olahtheleky* (Gy. 1: 832). L. **Tohány**.

Olán 'település Borsod vm.-ben, Edelény körül feketett' 1269: t-m *Olan ... sine herede decedentis etiam Olan vocatam*, [1290–301]>332, 1332, 1334: *Olan*, p., t. (Gy. 1: 795).

Ólas 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen' 1192/374/425, 1229: *Oulus*, v. (Gy. 1: 210).

Olasispántelke l. Olaszispántelke.

Olasz 1. 'település Baranya vm. középső részén Pécestől D-re' 1181: *Uloz*, v. (Gy. 1: 352). **2.** 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re' 1316: *Olaz*, v. (Gy. 1: 352). L. **Olaszi (1.)**. → **Ne. Olaszarl ?** 1301/352: *Olosorl, Olaszárpád* 1332–5/PR.: *Holas Arpad, Olaszegyház* 1221/550: *Vlozyghaz, Olaszfalva* 1258/259: *Olaszfalua, Olas(z)ispántelke* 1330: *Ollasyspontelege* | **-i: Engolaszi** [1291–94]: *Engolozy, Olaszi* 1273/392/477: *Olazy*.

Olaszarl ? 'település Borsod vm.-ben, helye ismeretlen' 1301/352: *Olosorl*, p. (Gy. 1: 752). Vö. **Arló**.

Olaszárpád 'település Baranya vm. középső részén Pécestől D-re' 1332–5/PR.: *Jo. de Arpad Gallico ~ Holas Arpad* (Gy. 1: 271). L. **Árpád (1.)**.

Olaszegyház 'település Borsod vm. D-i részén a Nyárágy közelében' 1221/550: *Vlozyghaz*, v., 1281: *Olozyghaz*, t. ~ *Olozyghoz*, t., 1323: *Olozeghaz*, t. (Gy. 1: 796).

Olaszfalva 'Pécsvárad egyik elkülönült településrésze Baranya vm.-ben' 1258/259: *Olaszfalua*, v. (Gy. 1: 363). L. **Pécsvárad**.

Olaszi 1. 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re' 1295/403, [1290–300]: *Olozy*, v., 1330: *Holozy*, v. (Gy. 1: 352). Alakváltozata **Olasz (2.)**. **2.** 'település Bihar vm.-ben Várad mellett É-ra, a Körös jobb partján' 1273/392/477, 1285/477, 1342 (Bunyitai 2: 489): *Olazy*, civ., v., 1285 (F. 5/3: 307–8, Bunyitai 1: 42), 1332–7/PR.: *Olazi*, civ., v., 1286: *Oloscy*, [1291–94]: *Olaci*, v. ~ *Olozi*, [1291–94], 1321: *Olozy*, 1332–7/PR.: *Olaszi ~ Olezi*, civ. | **Lat.** 1215/550: *villa Latinorum* (Gy. 1: 648). **3.** 'település Bihar vm. ÉK-i részén Székelyhídtól DK-re' [1291–94]: *Olozy*, v., 1325, 1350 (EH. 700):

Olazy, v., 1332–7/PR.: *Olazi*, v. ~ *Olassi*, v. (Gy. 1: 648), 1349: *Vlasci* (EH. 700). **Engolaszi** néven is említik. **4.** ’település Borsod vm. DNy-i részén Noszvaj közelében’ 1275: ville *Vluosci campestris* (Gy. 1: 796). Esetleg **Mezőolaszi**-ként is értelmezhető (vö. HÁO. 105).

Olas(z)ispántelke ’település Abaúj vm. K-i részén, Szalánc mellett feketett’ 1330: *Ollasysponteleke*, v. (Gy. 1: 125).

Olesa ’település Bihar vm. D-i részén’ *+1311/320: *Olcha* (Mező, Patr. 450, AOKl. 3: 58).

(Oloruc) ’település Bács vm. ÉNy-i részén a szondi uradalomban, helyét közelebről nem ismerjük’ [1230]/231, 1237: *Oloruc*, v. (Gy. 1: 235, 238).

Olsvány ’település Abaúj vm. ÉNy-i részén Jászó mellett É-ra’ 1255: *Elchuan*, 1255/393: *Elchwan*, 1255/494: *Olchwan* (Gy. 1: 125).

Olt ’a Duna bal oldali mellékvíze, Brassó vidéke É-i határfolyója’ 1233: *Olt* (Melich, HonfMo. 264, Kniezsa, ErdVíz. 28), 1233/265, 1247/250 P., 1252/758, 1291: *Olth* (EO. 1: 169, 205, 216, 477). L. **Alt**.

oltár → | ~a: *Déda oltára* 1329/358: *Dedaoltara*.

Oltomány I. ’Bars vm.-ben említett föld, helye ismeretlen’ 1255: *Olthuman*, t. (Gy. 1: 464). **2.** ’település Bihar vm. É-i részén az Értől K-re’ 1263 (Cs. 1: 618), 1332–7/PR.: *Oltman*, 1332–7/PR.: *Oleman*, v. (Gy. 1: 649).

Oltvány ’Bars vm.-ben Győröd határában említett erdő’ 1278/322: ad 1 silvam, que vulg. *Olthuan* nuncupatur (Gy. 1: 446). → **Ne. oltványkörtvély** 1335: *oltuan* kurtuely.

oltványkörtvély 1335 (Permán, Baranya vm.): *oltuan kurtuely*, a. (Gy. 1: 368).

Olvár ’település Bars vm. K-i szélén Lévától D-re’ 1239: *Oluar*, p., t., 1292: *Olwar* (Gy. 1: 466).

Omány ’település Borsod vm. Ny-i részén Dédes várától Ny-ra’ 1301/378: *Wman* ~ *Human* (BorsOkl.) | ~i 1221/550: *Churna de v. Vmany* (Gy. 1: 796).

Ómarja ~ Ómária ’település Bihar vm. középső részén a Berettyó közelében’ 1322, 1332–7/PR., 1341, 1342, 1348: *Omaria*, p., v. (Gy. 1: 641, Z. 2: 323). L. **Marja**.

Omlás ’Bihar vm.-ben Várad környékén említett hegy’ 1325: *Omlas*, mo. (EH. 712), 1349: *Vmlas*, mo. (J. 383, A. 5: 289).

(Omochya) ’Bihar vm.-ben Martontelke határában említett hegy’ 1347: *Omochya*, mo. (Bánffy 1: 145).

Omsó-ér ’Szatmár vm.-ben eredő, Bihar vm.-ben Pocsajnál jobbról a Berettyóba ömlő vízfolyás’ [1200 k.]/896 u.-ra: *Umusouer* ~ *Humusouer*, fl., XIV./1091-re: *Vmsoer*, flum. (Gy. 1: 570, 601). L. **ÉR (I.3.)**.

Ond I. 1. ’Bihar vm.-ben Vásári határában említett mocsár’ 1295: *Ond*, palus (Gy. 1: 690). Vö. **Kis-**

Ond II. 1. ’település Bács vm.-ben, helye ismeretlen’ 1267, 1274: *Ond*, t. (Gy. 1: 228).

Ondót □ ’település Bács vm.-ben, talán Becse vidékén feketett’ 1341/342/353: *Wndoutew* (Gy. 1: 217).

Onga ’település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól D-re’ 1222/550, 1332–5/PR.: *Vnga*, v. (Gy. 1: 125–6), 1254: *Hunga*, v. (Hanvay 2), 1325/347, 1339/496: *Wnga*, 1332–5/PR.: *Vngua* ~ *Hugna* ~ *Hunka* (Gy. 1: 125–6).

Ónod ’település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, a Hernád torkolatával szemben’ 1296, 1303/XVIII., 1323, 1332–5/PR.: *Olnod*, t., 1330/342, 1337 (A. 3: 351), 1343 (A. 4: 301), 1347 (A. 5:

118–23): *Olnad*, 1332, 1332–5/PR., 1338 (BorsOkI. 190): *Olnud*, 1332–5/PR.: *Olnac* (Gy. 1: 796). Bizonyára valamely részét **Felsőónod** néven is említik.

Orbános ’település Bihar vm.-ben, talán Várad és Szeben között feketett’ 1335: *Vrbanus*, p. (J. 348, ComBih. 341, A. 3: 130), 1340: *Urbanus*, p. (A. 4: 30). **Orbánosteiek** néven is említik.

Orbánosteiek ’település Bihar vm.-ben, talán Várad és Szeben között feketett’ 1340: *Vrbanusteluk*, p. (ComBih. 341, A. 4: 29). Alakváltozata **Orbánostelke**. L. **Orbános**.

Orbánostelke ’település Bihar vm.-ben, talán Várad és Szeben között feketett’ 1342: *Vrbanus theleke* (J. 348). L. **Orbánosteiek**.

Orbász ’település Bács vm.-ben Becsétől Ny-ra’ 1213/218: *Orbatio c-e* (Gy. 1: 228), *1226/550: *Vrbay* [□: *Vrbaz*] (VRH. 152: 671), 1395: *Orbaz* (Gy. 1: 228).

Orckarjan ’település Bodrog vm. K-i részén Zentától DNy-ra’ *1198 P./PR.: *Orckarian*, v. (Gy. 1: 722). L. **Karjan**.

Orf□ ’település Baranya vm. É-i részén Pécestől ÉNy-ra’ 1332–5/PR.: *Orfev ~ Orfew ~ Resse* (Gy. 1: 352).

Orjas ? -f□ ’Baranya vm.-ben a Pécs melletti Boda határában említett hely’ [+1235]/350/404: *Oryasfew*, loc., t. (Gy. 1: 285).

Ormán I. 1. ’Baranya vm.-ben az Alma és Okor folyók vidékén elterülő erdős hátság’ (vö. Gy. 1: 248) 1217/350 (Juhász, Tájn. 93, ÁÚO. 11: 153), [1258 e.]/258>344, 1258>344, 1296, 1324>375, 1329, 1341, 1344, 1348 (A. 5: 220): *Orman* (Gy. 1: 248, 352–3, 375), 1257: *Vrman* (Gy. 1: 248, 317, 352–3), 1326, 1331: *Wrman* (Gy. 1: 352, 373). Alakváltozata **Ormánd (I.1.)**. Vö. **Ormánköz. II. 1.** ’település Baranya vm. K-i részén Danóctól Ny-ra’ 1331: *Orman*, p. (Z. 1: 377). L. **Ormánd (II.2.)**.

Ormánd I. 1. ’Baranya vm.-ben az Alma és Okor folyók vidékén elterülő erdős hátság’ 1338: *Ormand*, s. (A. 3: 510). L. **Ormán (I.1.)**. **II. 1.** ’település Baranya vm. É-i részén Pécsváradtól Ny-ra’ +1158/[1220 k.]/403/PR., [1292–97]: *Vrmand*, v. (Gy. 1: 353). Alakváltozata **Ormándi. 2.** ’település Baranya vm. K-i részén Danóctól Ny-ra’ 1289>344, 1330/409, 1335 (Cs. 2: 513, Z. 1: 478), 1336 (Z. 1: 488), 1339 (Z. 1: 557), 1349 (Z. 2: 360, 379–80): *Ormand*, p., t., 1328, 1336 (Z. 1: 488–9), 1338 (Cs. 2: 513, Z. 1: 537, 544), 1339 (Cs. 2: 513, Z. 1: 557), 1343 (Z. 2: 72–5): *Vrmand*, p., 1332–5/PR.: *Orinand ~ Ormond*, 1332–5/PR., 1335 (Cs. 2: 513, Z. 1: 474), 1336 (Z. 1: 482, 486): *Wrmand*, p. (Gy. 1: 353).

Ormándi ’település Baranya vm. É-i részén Pécsváradtól Ny-ra’ +1015/+158//403/PR.: *Vrmandy*, v., +1015/+158//XV.: *Vrmandi* (DHA. 75, Gy. 1: 352), +1015/+158//XVII.: *Urmandi* (DHA. 75). L. **Ormánd (II.1.)**.

Ormánköz ’Baranya vm.-ben a Dráva és az Ormán között fekvő vidék’ 1264/269/270, 1267, 1292: *Ormankez*, distr. (Juhász, Tájn. 93, Cs. 2: 533, ÁÚO. 11: 565, 12: 32, 527), 1330: *Vrmankez*, 1331: *Orman.uz* [□: *Ormankez*] (Gy. 1: 353). Vö. **Ormán**.

Ormos ’település Borsod vm. É-i részén a Szuha patak közelében’ 1275: *Vrmus*, v., 1279>351: *Ermes*, v., 1299: *Ermus*, t., v. (Gy. 1: 796). GYÖRFFY azonosításai helyesírás-történeti okok miatt bizonytalanak tűnnek.

Orod ? ’település Bihar vm. ÉNy-i részén Izsákától Ny-ra’ *1213/550: *Vrhud*, v., 1322/338: *Orood*, p., 1332–7/PR.: *Vrad*, v. ~ *Vrend*, v. ~ *Irugd* (Gy. 1: 648).

Oros 1. ’település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől ÉNy-ra’ 1267/380, 1322: *Wrus*, p., t., v., 1323: p. Bothteremeheli ... al. nom. *Vruus*, 1332: p-em hereditarium Theremheg vel al. nom. *Wruus* vocatam (Gy. 1: 353), 1341: *Vrws* (Cs. 2: 514, A. 4: 160) | **Gör.** *[1193–96]/216, *[1193–96]/216 és 1218: *Orbasio* [< *Orbasiou*] (Gy. 1: 353). Egyik részét **Feloros**, **Botterme**, **Botteremehelye** és **Teremhegy**

néven is említik. **2.** 'település Bihar vm. középső részén Cséffától K-re' 1279, 1343: *Vrws*, t., v. (Gy. 1: 649, ComBih. 239, Z. 2: 54). L. **Orosi**.

Orosfalva 'település Baranya vm. középső részén, Boja vidékén feketett' 1289/291: *Wrosfolua*, v. (Gy. 1: 354).

Orosi 'település Bihar vm. középső részén Cséffától K-re' 1284: *Vrusi*, v., [1291–94], 1314: *Wrusy*, p. (Gy. 1: 649). Alakváltozata **Oros (2.)**.

Orosz 1. 'település Abaúj vm. középső részén Göncről DNy-ra, Ruzska mellett' 1280, 1280/329: *Wrz*, t., 1280>358: *Vrs* (Gy. 1: 126). L. **Oroszi (1.)**. **2.** 'település Bars vm. DK-i csücskében' 1269/387: *Wruz*, v., 1327: *Wrucz*, p. (Gy. 1: 464). **3.** 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől D-re' 1220/550, 1221/550: *Vruz*, v. (Gy. 1: 649). **4.** 'település Borsod vm. D-i részén a Nyárágy közelében, Szentistván vidékén' 1279: *Vruz* f. Thome ... de Zamera (Gy. 1: 796), 1323: *Wruz*, p. (BorsOkl. 231), 1333: *Oroz*, p. (Gy. 1: 796). → **Ne. Orosztelek** [1291–94]: *Vruzteluk*, **Orosz-tő** [1322 u.]: *Oroztew* | **-i:** **[Al(só)]oroszi** 1307/XVIII.: inferiori *Urusi*, **Oroszi** 1260: *Vruzy* | **-ka:** **Ruzska ~ Oroszka** 1220/550: *Vruzca*.

[Orosz-havasok] 'Bereg vm. ÉK-i részén húzódó erdős hegység' [1283]: *Ruthenorum Alpes* (Gy. 1: 519). L. **Havas**.

Oroszi 1. 'település Abaúj vm. középső részén Göncről DNy-ra, Ruzska mellett' 1324>360: *Vrsi*, p., t., 1360: *Vruzi*, t. ~ *Vruzy*, t. (Gy. 1: 126). Alakváltozata **Orosz (1.)**. **2.** 'település Bars vm. DK-i részén a Garamtól K-re' 1293: *Vruzy*, 1307/XVIII.: *Urussy*, *1331: *Wrury* (Gy. 1: 464–5), 1337: *Orossi* (Str. 3: 290). Egy részét **Alsóoroszi** néven is említik. **3.** 'település Bereg vm. D-i részén Lampertszászától DK-re' 1260: *Vruzy*, t., 1319: *Desew de Orozy*, 1323: *Desew de Vruzi* (Gy. 1: 546).

Oroszka l. **Ruzska**.

[Orosz-kapu] 'Vereckénél lévő hegyszoros Bereg vm.-ben' [1244]/1241-re: *portam Ruscie* (Gy. 1: 524).

oroszlán → **Oroszlánmonostora** +1247/+284//572: *Wruzlanmunustura* | **-s:** **Oroszlános** [XIV.]/1000 u.-ra: *Orozlanos*, **Oroszlánosmonostora** 1340: *Orozlanusmunustura*.

Oroszlánmonostora 'település és monostor Csanád vm. Ny-i részén Csanád várától DNy-ra' +1247/+284//572: *Wruzlanmunustura* (Gy. 1: 865). L. **Oroszlános**.

Oroszlános 'település és monostor Csanád vm. Ny-i részén Csanád várától DNy-ra' +1256, 1337, [XIV.]/1000 u.-ra: *Orozlanus*, mon., [XIV.]/1000 u.-ra: *Orozlanos*, 1337: *Wruzlanus*, p. (Gy. 1: 865).

Oroszlán(os)monostora néven is említik.

Oroszlánosmonostora 'település és monostor Csanád vm. Ny-i részén Csanád várától DNy-ra' 1340: *Orozlanusmunustura*, p. (Gy. 1: 865). L. **Oroszlános**.

Orosztelek 'település Bihar vm. K-i részén Berténytől D-re' [1291–94]: *Vruzteluk*, v. (Gy. 1: 649), 1332: *Wruzteluk* (ComBih. 239).

Orosz-t □ 'Bodrog vm.-ben Botmonostora határában említett hely' [1322 u.]: *Oroztew* (Gy. 1: 710).

ostor → | **-s:** **Ostoros** [1200 k.]/896-ra: *Ystoros*, **Ostoros ? -völgy** 1332/414: *Wstarazwelgh*.

Ostoros I. 1. 'az Eger bal oldali mellékvíze Borsod vm. DNy-i részén' [1200 k.]/896-ra: *Ystoros*, fl. (Gy. 1: 736, 797). Vö. **Ostoros (II.1.)**. **II. 1.** 'település Borsod vm. DNy-i részén az Ostoros patak mellett' 1330/771: *Ostoros*, v., 1332–5/PR.: *Ostorus* ~ *Hostoros* (Gy. 1: 797). Vö. **Ostoros (I.1.)**.

Ostoros ? -völgy 'Borsod vm.-ben Bód határában említett völgy' 1332/414: *Wstarazwelgh*, vall. (Gy. 1: 759).

Ósva I. 1. 'a Hernád bal oldali mellékfolyója Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában' 1270/272: *Ilswa*, rivus (Gy. 1: 39, 83). Vö. **Ósva (II.1.). II. 1.** 'település Abaúj vm. ÉK-i részén Kassától K-re, az Ósva folyó mellett' [1272–90], 1337 (A. 3: 350): *Ilswa*, p., 1290, 1332–5/PR.: *Elswa*, 1332–5/PR.: *Elsna* ~ *Oslna*, 1332–5/PR., 1335/339, 1338 (A. 3: 467): *Ilswa*, p. (Gy. 1: 126). Vö. **Ósva (I.1.).**

Oszlány 'település Bars vm. ÉNy-i részén a Nyitra közelében' 1254/367, 1274, 1304, 1310, 1329520: *Ozlan*, v., 1283/505/830: *Ozolan*, 1321>353, 1323>353, 1325, 1326>353, 1329>353: *Ozlyan*, p., v., 1327/519: *Ozkan* [□: *Ozlan*], 1332/PR.: *Hoslan* ~ *Oslan* (Gy. 1: 465). A felette kialakult falut előbb **Felsőoszlány**, később **Falfalu** néven említik.

Oszlár 'település Borsod vm. DK-i részén a Hejő torkolatának közelében' +?1292: *Ozlaar*, t., 1323: *Vzlar*, p., 1332–5/PR.: *Oslar* ~ *Ozlar* ~ *Wzlar* (Gy. 1: 797), 1334, 1338: *Ozlar* (BorsOkl. 187, 190).

Oszra 'Borsod vm.-ben Tardona és Varbó határában említett hegy' [1240]: *Oztra*, mo. (Gy. 1: 810), 1303/352//450: *Oztra*, mo. (Gy. 1: 736, 815).

Osztompa 'Bodrog vm.-ben Halász és Dalocsa vidékén említett halastó' 1193: *Ostumpa*, pisc. (Györffy, ÁrpOkl. 96, Benkő, BMN. 27). GYÖRFFY az adatot Keve vm.-be helyezi (Gy. 3: 316).

Osztora 'Csongrád vm.-ben Csany határában a Tisza mellett említett halastó' 1075/+124/+217: *Ostra*, pisc. (DHA. 216, Gy. 1: 893) ~ *uztura* (Gy. 1: 893), 1344: *Oztra*, pisc. (A. 4: 461).

Osztoró 'Bereg vm.-ben Márok határában említett patak' 1299: *Scrou* [□: *Strou* ?], fl. (Gy. 1: 545).

Osztró 'Bereg vm.-ben Csépanfölde határában említett állóvíz' +?1248>393, 1282/379: *Vztra*, stag. (Gy. 1: 537).

Otak 'Bereg vm.-ben Csépanfölde határában említett hely' 1282/379: *Otok* (Gy. 1: 537). Vö. **Otak szádja**.

Otak szádja 'Bereg vm.-ben Csépanfölde határában említett hely' +?1248>393: *Othaksada* (Gy. 1: 537). Vö. **Otak**.

Ótelek l. Aggtelek.

Otvice ? 'Bereg vm.-ben Csépanfölde és Dobrony határában említett patak' +?1248>393: *Vtuice*, fl., 1270: *Othwyche*, riv., 1282/379: *Vtiche*, fl., 1321: *Wthwycha*, fl. (Gy. 1: 537, 539).

Ó út 'Baranya vm.-ben Belisz határában említett út' +1015/+158//403/PR., +1015/+158//XVII.: *Owvt*, +1015/+158//XV.: *Ou utu*, +1015/+158//XVII.: *Cwt*, +1015/+158//XVIII.: *Owut* ~ *Owlu* ~ *Toth* (DHA. 74).

Óvár 'vár Abaúj vm. középső részén Abaújvártól ÉNy-ra' 1255: *Ouwar*, loc. (Gy. 1: 126). Később **Nagyóvár** néven is említik. Ez a vár lehetett **Újvár (1.)** elődje, a megye első központja (Gy. i. h.).

(Oym) 'település Borsod vm.-ben, helye ismeretlen' 1219/550: *Oym*, v. (Gy. 1: 797).

Ózd 1. 'település Baranya vm. középső részén a Kőrös patak közelében' 1296: *Owzd*, 1332–5/PR.: *Ozd* ~ *Ezd* ~ *Hosd* (Gy. 1: 354). **2.** 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangony mellett' 1272: *Ovzd*, t., 1323: *Ouzd*, p. (Gy. 1: 797), 1301/378: *Ozd* (BorsOkl. 141).

Ozold l. Zók.

ökör → | -d: **Ökörd** 1324: *Vkurd* | -s: **Ökrös** 1344: *Vkrus*, **Ökrös-(s)zug** 1350: *Wkruszugh*.

Ökörd 'település Baranya vm. Ny-i szélén a Dráva és az Alma folyók között' 1324 (Cs. 2: 513), 1327>375: *Vkurd* (Gy. 1: 354), 1350: *Wkurd* (Cs. 2: 513, Z. 2: 422). Az Okor patak közelsége miatt felmerül az **Okord** olvasat lehetősége is.

Ökrös I. 1. 'Bihar vm. D-i részén Ökrös határában említett vízfolyás' 1344: *Vkrus*, fl. (H. 3: 153). Vö. **Ökrös (II.1.). II. 1.** 'település Bihar vm. D-i részén Széplaktól DNy-ra' 1344: *Vkrus*, t. (J. 311, ComBih. 338, H. 3: 153, HOkI. 349). Vö. **Ökrös (I.1.).**

Ökrös-(s)zug 'Baranya vm.-ben Vék határában említett hely' 1350: *Wkruszugh*, ang., loc. (A. 5: 388–9).

Ölyüsd ? 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett hely' 1327/589: *Olusd*, loc. (Gy. 1: 636).

ölyv ~ ölyü → **Ölyv-aszó** 1256/284//572: *Vluozoun*, **Ölyv-aszó feje** 1256/284//572: *Vlnozowfey* [□: *Vluozowfey*] | **-s: Ölyves-patak** 1270/272: *Vluespotok*, **Ölyvös** 1329: *Wlues* | **-sd: Ölyüsd ?** 1327/589: *Olusd*.

Ölyv-aszó 'Bihar vm.-ben Telegd határában említett völgy' 1256/284//572: *Vluozoun* [□: *Vluozow*], vall. (Gy. 1: 675). Vö. **Ölyv-aszó feje.**

Ölyv-aszó feje 'Bihar vm.-ben Telegd határában említett völgy' 1256/284//572: *Vlnozowfey* [□: *Vluozowfey*], vall. (Gy. 1: 675). Vö. **Ölyv-aszó.**

Ölyves-patak 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett patak' 1270/272: *Vluespotok*, rivus (Gy. 1: 83).

Ölyvös 'folyóvíz Bihar vm.-ben a Körösközben, Bojt határában említik' 1329: *Wlues*, fl. (Gy. 1: 570, 604).

□**r** → **Ór-hegy** 1279/312: *Ewrheg*.

ördög → **Ördög barázdája** [1259–66]/XIV.: *Wrdugbarazdaya*, **Ördög gátja** 1298/392: *Vrdunggata*, **Ördög kútja** 1305/342: *Wrdugkutha*, **Ördöglyuka** 129[3]: *Vrdunglika*, **Ördög sara** 1075/+124/+217: *Orduksara* | **-s: Ördögös-fő** 1295/403: *Vordungusfev*.

Ördög barázdája 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett árok a Karasó és a Breznica környékén' [1259–66]/XIV.: *Wrdugbarazdaya*, foss. (Gy. 1: 272, 281). Vö. **Barázdá.**

Ördög gátja 'Borsod vm.-ben Lászó határában említett hely' 1298/390: *Vrdungata*, 1298/392: *Vrdunggata* (Gy. 1: 785).

Ördög kútja 'Bodrog vm.-ben Battyán határában említett halászhely' 1305/342: tres piscinas *Wrdugkutha* vocatas in prato Saar (A. 4: 187).

Ördöglyuka 'település Baranya vm. ÉNy-i részén a vátyi uradalom területén' 129[3]: *Vrdunglika*, p. (RegArp. 3946).

Ördög sara 'Bars vm.-ben Tolmács határában említett hely' 1075/+124/+217: *Orduksara*, lac. (DHA. 214, Gy. 1: 481), 1358: *Ordugsara*, lac. ~ *Vrdugsara*, lac. (DHA. 214).

Ördögös-fő 'Baranya vm.-ben a Pécstől DK-re lévő Szentlászló határában említett völgy' 1295/403: *Vordungusfev*, vall. ~ *Vrdungusfev*, vall. (Gy. 1: 389).

Örém 'Baranya vm.-ben a Danóchoz közeli Földvár határában említett víz' 1338: ad stag. Danoth al. nom. *Ewrem* (Gy. 1: 248, 302). L. **Danóc (I.2.).** → **Ne. Fekete-örém** [1281 ?]: *Feketeewrem*, **Örém(narha)** 1206: *Euremnarha* | ~**e: Bába öréme** 1332/414: *Babawreme*, **Csenkeöréme** +1256: *Chenkeewreme*, **Fülöp öréme** 1212/397/405: *Pilipewreve* [□: *ewreme*], **Pongrác öréme** +1247/+284//572: *Pangracheewreme*. Vö. még **Örény.**

Örém(narha) 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett hely' 1206: *Euremnarha*, loc. (Gy. 1: 236).

Örény ~ Örém 'Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett halastó' [1089–90], +1092/+274//399: *Eurim*, pisc. (DHA. 265, 284, Gy. 1: 706), +1092/+274//399: *Eurin*, pisc. (DHA. 284, Gy. 1: 707), 1211: *Euren*, stag. (Gy. 1: 706). Bizonyára összefügg a szomszédos Hetesen említett **Örény foka** nevű

hellyel. → **Ne. Örény foka** 1338/439: *Ewrenfoka*, **Örény-tó** 1332: *Ewrentou*, **Vajas-örény** +1194/[1230 k.]: *Woyos [E]juren | ~e: Zsembéc örénye ~ Zsembéc-örény ere* [1322 u.]: versus *Senbecherenere*.

Örény foka 'Bodrog vm.-ben Hetes határában említett hely' 1338/439: *Ewrenfoka* (Gy. 1: 719). L. **Örény**.

Örény-tó 'Csongrád vm.-ben Sajt és Szentes közös határában említett halastó' 1332: *Ewrentou*, pisc. (Gy. 1: 900, 904).

□**r-hegy 1.** 'Abaúj vm.-ben Telki határában említett hegy' 1341: *Eurhig*, mo. (A. 4: 122). **2.** 'Borsod vm.-ben Damak határában említett hegy' 1279/312: *Ewrheg*, mo. (Gy. 1: 737, 769).

Örményes-ág 'Baranya vm.-ben a Pécs melletti Boda határában említett völgy' [+1235]/350/404: *Vrmenesagh*, vall. (Gy. 1: 285).

Örös 1. 'település Bács vm. középső részén Bács várától DK-re' 1308, 1318>335/336, 1332–7/PR., 1338–40/PR.: *Vrs*, 1322/323/783, 1323/783: *Uruz*, 1327/335: *Wrus*, p., 1328/335, 1348 (Cs. 2: 149): *Wrs*, t. (Gy. 1: 229). **2.** 'település Borsod vm. DK-i részén a Sajó mellett' 1319: *Ewres*, v., 1332–5/PR.: *Vros ~ Vrus ~ Wrs ~ Wurs ~ Vnens ~ Wimo* (Gy. 1: 797), 1338: *Vrs* (BorsOkl. 190).

Örs 1. 'település Bodrog vm. Ny-i részén Garától DK-re' 1339: *Wrs* (Gy. 1: 725) ~ *Vrs* (Cs. 2: 206), 1346: *Ewrs* (Gy. 1: 725). **2.** 'település Csanád vm. D-i részén Valkány közelében' +1256: *Wrs*, v. (Gy. 1: 875).

Örsúr[vára] 'vár Borsod vm.-ben a Nyárágy forrásának közelében, Kácstól ÉK-re' [1200 k.]/X.-ra: de *castro Vrsuur ... Ursuur ... castrum construxit, quod nunc castrum Ursuur nuncupatur* (Gy. 1: 798). Vö. **Váralja (3.)**.

Örvénd 'település Bihar vm. középső részén Telegdtől K-re, a Körös mellett' 1282: *Vluend*, t. (Gy. 1: 649). Vö. **Örvénd-Körös**.

Örvénd-Körös 'a Körös legészakibb ága Bihar vm.-ben, Örvénd (régebben Ölvénd) határában említik' 1282: *Vluendkeres*, aqua ~ *Soluend Keres* [□: *Wluend*], aqua (Gy. 1: 570, 649). Vö. **Körös, Nagy-Körös**, illetve **Örvénd**.

örvény → | -d: **Örvénd** 1282: *Vluend*, **Örvénd-Körös** 1282: *Vluendkeres* | -s: **Örvényesligete** 1336: *Wrwenusligethe*. Vö. még **Örém, Örény, Örményes**.

Örvényesligete 'település Bihar vm. középső részén, Oláhtelek szomszédosa' 1336: *Wrwenusligethe* (J. 312, ComBih. 112).

□**s** 'Baranya vm.-ben Pécestől Ny-ra említett hely' 1252: *iuxta viam Eus* (Gy. 1: 400). → **Ne.** | -i: **Ósi** *1214/550: *Euse*, 1261/350: *Ewsy*.

□**si 1.** 'település Bihar vm. Ny-i részén a Kutas patak közelében' *1214/550: *Gyunam de v. Euse* (Gy. 1: 649). **2.** 'település Bihar vm. D-i részén Kölesértől DNy-ra' *1220/550: *Euse* (Gy. 1: 649), 1359: *Ewsy* (J. 314). **3.** 'település Bihar vm.-ben Várad mellett Ny-on, a Körös partján' 1261/350, 1284: *Ewsy*, p., t., 1324>360, 1329 (Bunyitai 3: 388): *Eusy*, p., 1324>360, 1326>360, 1332–7/PR.: *Eusi*, p., v., 1332–7/PR.: *Evsi*, v. (Gy. 1: 650), 1341: p. *Ewsy* alio nomine *Teluky* (J. 313, ComBih. 162, A. 4: 91). L. **Telki (5.)**. **4.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől K-re' 1273/392/477: *Ewsy*, p., v., [1291–94]: *Eusci*, v. ~ *Evsy*, 1332–7/PR.: *Eusi*, v. ~ *Cusi*, v. ~ *Cysi*, v. (Gy. 1: 650). **5.** 'település Bihar vm. K-i részén Berténytől É-ra' *1329: *Ewsy* (A. 2: 391), 1332–7/PR.: *Eusi*, v. (Gy. 1: 650).

Ösvény I. 1. 'Békés vm.-ben Enyed határában említett vízfolyás' 1301>437: *Ewswen*, fl. (Gy. 1: 505, 511). Vö. **Ösvény (II.1.)**. **II. 1.** 'település Békés vm. É-i részén Gyarmattól ÉNy-ra' 1320>437: p. *Enyd vocata, que al. nom. Ewswen vocari dicitur* (Gy. 1: 505, 511), 1322: *Eswen* (Bunyitai 2: 426, Cs. 1: 654), 1322/338: *Wsuen*, p. (Gy. 1: 511). 1320-ban **Enyed**-del azonosnak mondják, 1322-ben azonban már külön sorolják fel őket. Vö. **Ösvény (I.1.)**.

Ősz → *Nagy-Ősz*.

Őszlü ? mezeje 'Bihar vm.-ben a Körös menti Jenő határában említett hely' 1236: *Euzlumezée* (Gy. 1: 628).

□zd 'település Abaúj vm. D-i részén, Fancsal és Gata között sorolják fel' 1262/273: *Euzd*, v. (Gy. 1: 126).

Pabar 1. 'település Bars vm.-ben, Bars várától Ny-ra, Mohi vidékén fekketett' 1339: *Pobor*, p. (A. 3: 573–4). **2.** 'település Borsod vm. É-i csücskében a Rakaca patak környékén' 1273>372/377, 1273/435: *Pobor*, p. (Gy. 1: 753). **3.** 'település Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján, Veresmart határosa' 1322: *Pobor*, p., 1330: *Pobur*, t. (Gy. 1: 866).

Pabarbaksája 'település Baranya vm. középső részén a Körös patak közelében' 1332: *Pobor Boxaya*, p. (Gy. 1: 277). L. **Baksa (3.)**.

Pabarsz□l□se 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉNy-ra' 1304/360: Pabor f. Pabor de Sceleus, 1332–5/PR.: *Poborzevsenso ~ Pop(r)uzeuleuse* (Gy. 1: 393). L. **Szőlős (5.)**.

Pac 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől DK-re' *1332–7/PR.: *Poche*, v., *1332–7/PR., 1347 (Cs. 1: 619, J. 314, A. 5: 107): *Poch* (Gy. 1: 650). Vö. **Natk**.

Pác(s) 'település Borsod vm. K-i határánál Boldvától ÉK-re' 1275: *Pach*, v., 1320/358, 1338: *Paach*, p. (Gy. 1: 798).

Padár 'település Abaúj vm. középső részén Kassától D-re' 1248/366, +1262/[XIV.]: *Padar*, t., 1280: nob-es de Cocso scil. Padar f. Minor ... t. *Padar* (Gy. 1: 126–7). **Padárfölde** néven is említik.

Padárfölde 'település Abaúj vm. középső részén Kassától D-re' 1329/330/407: *Padarfelde*, p. ~ *Padar feulde*, t., 1329/330/407, 1330/407: *Padarfeulde*, p. (Gy. 1: 127). L. **Padár**.

Padvé 'település Csanád vm. DNy-i csücskében a Tisza mellett' +1256: *Podue*, 1337, 1337 (A. 3: 366): *Podwe*, p. (Gy. 1: 866). L. **Padvej**.

Padvej 'település Csanád vm. DNy-i csücskében a Tisza mellett' 1256: *Poduey* (EO. 1: 222), +1285/572: *Paduey*, p. (Gy. 1: 866). Alakváltozata **Padvé**. **Mezőpadvej** néven is említik.

Paganya 'Bars vm.-ben Sáró közelében említett település' 1339: *Paganya*, t., v. (Str. 3: 344).

Pagony 'Borsod vm.-ben Hét határában említett patak' 1255/XV.: *Pogon*, fl. (Gy. 1: 776).

Pagrács 'település Baranya vm. DNy-i részén Nekcsétől K-re' 1299: *Pagraach*, p., 1299 (RegArp. 4258), 1311, 1321, 1332–5/PR.: *Pagarach*, p., 1299, 1313/315: *Pagrach*, p., 1332–5/PR.: *Pagrad* (Gy. 1: 354), 1350: *Pogorach*, p. (A. 5: 353).

Paka 'település Bodrog vm. DNy-i részén Hajszentlőrinctől D-re' 1280, 1346: *Paka*, p. (Gy. 1: 725, Cs. 2: 206, Z. 2: 197).

Pakac 'Békés vm.-ben Károly határában említett sziget' 1326/327/380: *Pakas*, loc. ~ *Pakaz*, ins. (Gy. 1: 509).

Pál l. **Pály**, **Pál(yi)**. → Vö. még *Tótpátelke*, *Szentpál*.

Palacsá 'Baranya vm.-ben Becsej és Beszter határában a Dráva vidékén említett halászhely' 1349: *Palacha*, pisc. (A. 5: 280).

Palaszka 'Baranya vm.-ben Bellye határában említett tó' 1324: *Palaska*, lac. (Gy. 1: 282). → Vö. még *[Kis]-Palaszka*, *[Nagy]-Palaszka*.

Pálfalva 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Miskolctól ÉK-re' 1320/358: *Paulfolua*, p. (Gy. 1: 798).

Páli(-) l. **Pál(yi)(-)**.

Palkonya 1. 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉK-re' 1296: *Polkona*, v. ~ *Polkuna*, v., 1330: *Polcyrna*, v. (Gy. 1: 355). **2.** 'település Borsod vm. DK-i részén a Tisza mellett, Szederkénytől D-re' 1245: *Polcona*, t., 1281: *Pulkuna*, p., v., 1291, +?1292, 1295, 1298, 1311, 1324, 1334 (BorsOkl. 187): *Polkuna*, p., t., +?1292: *Polkona*, t., 1301: *Pulkwna*, p. (Gy. 1: 798), 1314: *Polkonya* (BorsOkl. 191), 1323, 1334 (BorsOkl. 187), 1341 (BorsOkl. 191): *Palkona*, p., 1332: *Polcuna*, p. ~ *Polkyma*, p., 1332, 1337 (BorsOkl. 188), 1338 (Z. 1: 533, BorsOkl. 189): *Palkonya*, p. (Gy. 1: 798), 1333/334: *Polcana*, 1334: *Polkana* ~ *Palcona*, p., 1337: *Palkanya* ~ *Palkoma*, p., 1338: *Palkana* ~ *Palkuna* ~ *Polkwnya* ~ *Polkunya*, 1338, 1343: *Polkanya* (BorsOkl. 186–9, 191). Valamely részét **Alsópalkonya** néven említik.

Pall 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól DK-re' +1015/+158//403/PR. (DHA. 74), [1292–97]: *Pol*, v. (Gy. 1: 355), +1015/+158//XV.: *Polnih*, +1015/+158//XVII.: *Peluh*, +1015/+158//XVIII.: *Paluh* (DHA. 74).

Pallag 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől ÉK-re' 1323, 1342 (A. 4: 226–30): *Parlag*, 1323/438: *Barlagh*, 1329: *Barlag*, 1332: *Parlagh* ~ *Porlogh* (Gy. 1: 651).

Pálmonostora 'település és monostor Csongrád vm. Ny-i részén' [1258–70]>349: *Palmonustora*, p., 1347: *Palmonustra*, p. (Gy. 1: 898). Korábban Fejér vm.-hez számították.

Palona I. 1. 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett hely' +1228/383/407: *Palana* ~ transit ipsam *Palanam* (Gy. 1: 273). **II. 1.** 'település Bács vm. DNy-i részén Bács várától DNy-ra' 1316: *Palana*, p. (Gy. 1: 229).

Pálos 'település Bács vm. D-i részén a Duna mellett, Bács várától DK-re feketett' 1308, 1332–7/PR.: *Paulus* (Gy. 1: 229).

Palota 1. 'település és vár Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra, a Körös mellett' 1335: *Palatha* (Gy. 1: 650), 1341: *Palata*, p. (EH. 732). Korábban (valószínűleg csak az itt épített várat) **Derzspalotája** néven is említik. **2.** 'település Csanád vm. középső részén a Marostól D-re, Csanád várának közelében' +1247/+284//572: v. *Palatha*, que uno nomine Kelemenus palotaya, alio nomine moderno Pangrach palataya vocatur, +1247/+284//572, +1256, +1285/572, 1296, 1337, 1337 (A. 3: 367): *Palata*, p., t., v. (Gy. 1: 866). Egy időben **Kelemenus-**, illetve **Pongrácpalotája** nevet viselt. Vö. **Palota-erdő**. → **Ne. Palota-erdő** ~ **erdeje** 1329/332/343: *Palataerde* | ~**ja: Derzspalotája** 1279: *Deerspalataya*, **Kelemenus-palotája** +1247/+284//572: *Kelemenus palotaya*, **Pongrácpalotája** +1247/+284//572: *Pangrach palataya*.

Palota-erdő ~ **erdeje** 'Maros menti erdő Csanád vm.-ben, a Palotával szomszédos Béz határában említik' 1329/332/343, 1329/338: *Palataerde*, s. (Gy. 1: 835, 849, 866). Vö. **Palota (2.)**.

Pálülése 'település Arad vm.-ben Lippától ÉNy-ra' 1333–4/PR.: *Paululese* ~ *Paulelense* ~ *Paulilese* (Gy. 1: 182). L. **Negyed**.

Pál(y) 1. 'település Baranya vm. középső részén, Udvard környékén feketett' *1181: ad terminum *Paul* (Gy. 1: 355). GYÖRFFY nem tekinti helynévnek. **2.** 'település és monostor Bihar vm.-ben Debrecentől D-re' 1220/550: *Aegid de v. Paul* (Gy. 1: 650). L. **Pályi (1.)**. **3.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól É-ra' *1229/550: *Paulum et Petrum de v. Paul* (Gy. 1: 651). L. **Pályi (2.)**. **4.** 'rév a Vajason Bodrog vm.-ben Pályi mellett' 1226/330/407: *portum, qui dicitur Paul* (Gy. 1: 725). A révnél alakult ki **Pál(y)port** település.

Pályi 1. 'település és monostor Bihar vm.-ben Debrecentől D-re' 1220/550, *1222/550, 1234 k./XV., [1291–94], 1294/Cod., 1294/458: *Pauli*, mon., v., [1270 k.]: *Pauly* (Gy. 1: 650). Alakváltozata **Pály (2.)**. **Nyírpály(i)** néven is említik. Egy-egy része **Majspályija** és **Ernyefiaistvánpályija** nevet viselt. **2.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól É-ra' [1291–94], 1332–7/PR.: in v. *Pauli* (Gy. 1: 651). Alakváltozata **Pály (3.)**. **Felpály(i)** néven is említik.

Pál(y)i 1. 'település Baranya vm. K-i részén Baranya várától ÉK-re, a Karasó mellett' 1330: *Pauli*, p., t., v. (Gy. 1: 355), 1350: *Paly* (Cs. 2: 514, A. 5: 388–90). **2.** 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén Botmonostorától ÉNy-ra' 1270/350, 1309/412: *Pali*, 1320: *Pauly*, t., 1320, 1321, 1323, 1327, 1330, 1331, 1346 (Cs. 2: 206, Z. 2: 197): *Pauli*, p., 1324/412, 1340 (Z. 1: 589): *Paly*, p., t. (Gy. 1: 725). Belőle vált ki **Kispál(y)i**. L. még **Pál(y) (2.)**. **3.** 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Harangod patak mellett' 1216/387: *Pauli*, pr., 1325/427/470: *Pauly*, p. (Gy. 1: 798). → Vö. még **Szécsénypál(y)i**.

Pál(y)i 1. 'település Arad vm.-ben Arad várától ÉNy-ra' *1235: eccl. de *Pauli* (Mező, Templ. 179). L. **Szentspál (1.)**. **2.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól K-re' 1331: St. f. Jule de *Pali* ~ *Paly* (Gy. 1: 355).

Pál(y)iport 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén Pályi mellett' 1346: *Pauliporth* (Gy. 1: 725). L. **Pál(y) (4.)**, **Pál(y)i (2.)**.

Pamlény 'település Abaúj vm. Ny-i részén az Idától D-re, Torna vm. határánál' 1299, 1317: *Pomlyn*, p., v., 1319: *Pomlin*, v. (Gy. 1: 127).

Panád 'település Arad vm.-ben Arad várától ÉK-re' 1315/323, 1323, 1333–5/PR.: *Panad*, p., v. (Gy. 1: 182).

Panasz 1. 'település Bihar vm. Ny-i részén Kölesértől É-ra' +1214/334: *Ponoz*, m. (Gy. 1: 651), 1347: *Pariaz*, v. (ComBih. 213). L. **Mezőpanasz**. **2.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól ÉNy-ra, a Körös mellett' *1214/550, *1236: *Ponoz*, v., 1332–7/PR., 1342 (ComBih. 244, A. 4: 233, J. 315, itt *Panasz 1.*-re vonatkoztatva): *Panaz* (Gy. 1: 651), 1336: *Ponaz* (J. 315). **1–2.** 'valamelyik ilyen nevű település Bihar vm.-ben' 1342: *Panoz* (A. 4: 231), 1348: *Ponaz* ~ *Panaz* (Z. 2: 323).

Pántürög 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől É-ra' | ~i 1273/392/477: decime de v. *Panchyrday* et de alia Irugd v. prep-i de Lelez (Gy. 1: 680, J. 376, itt *Panchyrdy* formában a ZW. 1: 123 alapján). L. **Ürög (II.3.)**.

Pány 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Szepsitől ÉK-re' 1274, 1301, 1307/317, 1319, 1332, 1339 (Cs. 1: 214, ComAbTorn. 69), 1343 (Cs. 1: 214, ComAbTorn. 69): *Paan*, p., t., 1317, 1318, 1319, 1332–5/PR.: *Pan*, v., 1332–5/PR.: *Sopan* | ~i 1332–5/PR.: Jo. de *Pani* (Gy. 1: 127).

Pányád 'település Békés vm. K-i részén Békés várától ÉK-re' 1214/550: *Panad*, v. (Gy. 1: 511).

Panyit köve 'Borsod vm.-ben Mile határában említett hely' 1283/464: *Ponitkewe*, lap. (Gy. 1: 788).

Panyittardja 'település Borsod vm. középső részén Kácstól D-re' 1248/326: *Panithordia*, t. (Gy. 1: 810). L. **Tard**.

Pányok 'település Abaúj vm. középső részén Abaújvár mellett ÉK-re' 1263: *Panc*, 1266>374, 1290, [1290–311], 1292, [XIV. eleje], 1310>374, 1311, 1317, 1318, 1320, 1321, 1321/324, 1321/402, 1324, 1325, 1325>347, 1325>352, 1326/387, 1332–5/PR., 1334 (HOKl. 206): *Pank*, p., t., 1276: *Panch*, 1298: *Paynk*, 1302, 1320, 1324, 1341 (A. 4: 122): *Panyk*, 1311/415: *Panik*, 1319: *Panic*, p., 1325: *Panck*, 1332–5/PR.: *Panit* (Gy. 1: 127–8), 1341: *Ponyk*, v. (A. 4: 123) | ~i 1270/272, +1276, 1287, 1308/332, 1310>374, 1313, 1327, 1328, 1330/370, 1331, 1331/370, 1332, 1333 (A. 3: 3), 1334 (A. 3: 94, 111), 1335 (A. 3: 235), 1338 (A. 3: 508), 1339 (A. 3: 550): *Panky*, t. (Gy. 1: 127–8), 1335: Matheus f. Petri de *Panky* (Z. 1: 465–7), 1336, 1337, 1338, 1350: Matheum de *Panky* (Z. 1: 425, 496, 512, 536), 1337: *Panki* (A. 3: 374), 1337, 1338: Matheus f. Petri de *Panki* (Z. 1: 518, 538), 1338: Matheum f-um Petri de *Pangui* (A. 3: 457), 1339: Petri de *Panky* (Z. 1: 558).

Pap 1. 'település Abaúj vm. Ny-i részén Forrótól ÉNy-ra' *1249/355, 1260 (HÁO. 8), [XIV. eleje], 1305: *Pop*, v., 1331>408/473: *Pap* (Gy. 1: 128–9). L. **Papi (1.)**. **2.** 'település Arad vm. Ny-i részén a Marostól É-ra' *1221/550: *Pop* (VRH. 114: 461). L. **Papi (2.)**. **3.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől Ny-ra' 1396: *Paap* (Cs. 2: 514) | ~i [1292–97]: Zebegun et Chazlow f-i Jo-is de *Papy* (Gy.

1: 355). **4.** 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától DNy-ra' 1261/350, 1311, 1323, 1327, 1329: *Pop*, p. (Gy. 1: 546). L. **Papi (3.). 5.** 'település Bihar vm.-ben, Okány környékén feketett' *1261/350: *Pop*, p. (ComBih. 245, Z. 1: 11). L. **Papi (4.). 6.** 'település Borsod vm. DK-i részén a Hejő mellett' 1261/271, 1261/323: *Poph*, v. (Gy. 1: 799). L. **Papi (6.).** → **Ne. Pap ága** 1310: *Popaga*, **Pap rétje** 1313/339: *Poprethe* | ~**ja: Királypapja** 1319: *Keralpopa* | **-d: Békáspapd** 1330/477: *Bekaspap[d]*, **Papd** 1319: *Popt* | **-i: Papi** 1211: *Popi*.

Pap ága 'Bihar vm.-ben a Berettyó melletti Fancsika határában említett vízfolyás' 1310: *Popaga*, fl. (Gy. 1: 616), 1334, 1341: *Poph aga*, mol. (J. 239).

Papd 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó mellékén' 1319: p-es uterque *Popt* (Gy. 1: 355), 1373: *Papd* (Cs. 2: 515). Egy részét **Békáspapd** néven is említik.

Papi 1. 'település Abaúj vm. Ny-i részén Forrótól ÉNy-ra' 1243, [1313–16], 1317, *1322, *1325, 1332–5/PR.: *Popi*, 1259/327//402, [1267]/268, 1276/366, 1286, 1318, 1327>410, 1332–5/PR., 1333 (A. 3: 56): *Popy*, v., [XIV. eleje], 1332–5/PR.: *Papy* (Gy. 1: 128–9). Alakváltozata **Pap (1.). 2.** 'település Arad vm. Ny-i részén a Marostól É-ra' *1219/550 (VRH. 114: 461), 1333–5/PR.: *Popi*, 1333–5/PR.: *Popy* (Gy. 1: 183). Ha a VR. adatai is ide vonhatók, **Pap (2.)** néven is szerepel. **3.** 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától DNy-ra' 1284, 1299, 1325, 1343 (Károlyi 1: 154): *Popy*, p., t., v. (Gy. 1: 546). Alakváltozata **Pap (4.). 4.** 'település Bihar vm.-ben, Okány környékén feketett' 1284/364/379: *Popy*, p. (ComBih. 245, Z. 1: 55–6). Alakváltozata **Pap (5.). 5.** 'település Bodrog vm. DNy-i részén, Aranyán határosa' 1211: *Popi*, v., 1338/439: *Popy*, p. (Gy. 1: 726). **6.** 'település Borsod vm. DK-i részén a Hejő mellett' 1332–5/PR.: eccl-e B. Marie de *Popi* ~ Thom. de *Papy* ~ *Popy* (Gy. 1: 799). Alakváltozata **Pap (6.).**

Papolc 'település Abaúj vm. Ny-i részén az Ida és a Rakaca vidékén' 1302/390, 1302>398, 1307>398, 1321>398, 1323/390, 1323>398: *Popolch*, p., t. (Gy. 1: 129).

Páprád 'település Baranya vm. középső részén az Okor mellett' 1322: *Paprad*, p., v. (Gy. 1: 356).

Pap rétje 'Borsod vm. középső részén Diósgyőrtől Ny-ra említett föld' 1313/339: *Poprethe*, t. (Gy. 1: 799).

Parabuc 'Arad vm.-ben Arad vára mellett Ny-ra említett föld' 1266/300: *Parabuch comes* ~ nomina earundem terrarum Temerken [Fulgudus et Wonuz] mandamus penitus aboleri, et *Parabuch* nomine singulas ordinamus et statuimus appellari (Gy. 1: 187, ÓmOlv. 121–2). **Tömörkény (1.)** új neveként rendelte el használni az adományozó.

Parasznya 'település Borsod vm. középső részén Diósgyőrtől ÉNy-ra' +1267/+272/+291: *P(ra)sona*, 1281/341, 1285/346, 1286>349: *Perezne*, p., v., 1282: *Peresne*, 1286>349: *Peresnie*, 1293/319>393: *Porozna*, t., *1300: *Porusna*, [1317–42]/XVI.: *Paraznya*, p., 1325: *Pereznee*, p. (Gy. 1: 800), 1341: *Pereznye* al. nom. Thouthpalteleke (Cs. 1: 177, HOkI. 228). L. **Tótpátelke.**

Páris 'település Bács vm.-ben, helyét nem ismerjük' 1346: *Paris* ~ *Parys* (A. 4: 585–6, vö. Cs. 2: 159).

parlag 1320 (Gadna, Abaúj vm.): in 1 *parlag* (Gy. 1: 83). → **Ne. Meggyes-parlag** 1343: *Meggesporlagh*, **Pallag** 1323: *Parlag*, **Tövíses-parlag** 1317: *Tuissespalag* | **-i: Parlagi** 1302/390: *Parlagy*.

Parlagi 'település Abaúj vm. Ny-i részén az Ida és a Rakaca vidékén' 1302/390, 1302>398, 1307>398, 1321>398, 1323/390, 1323>398, *1325: *Parlagy*, p., t. (Gy. 1: 129).

part → **Verespart** 1322: *Wrusporth*.

Pártaasszony körtvélye 'Csongrád vm.-ben Ug határában említett körtefa' 1330: a-e piri *Parta-azunkurthuele dicta* (Gy. 1: 906).

Pasonca 'Bereg vm.-ben Bereg vára határában említett patak, a Borsova mellékvize' [1270–72]>295: *Pasuncha*, fl. (Gy. 1: 531, Károlyi 1: 22).

Pásztor 'település Bars vm.-ben a Garam mellett, Salló közelében' 1327: *Paziur* [□: *Paztur*] ~ *Pazair* (Gy. 1: 450), 1327/519: *Paztur*, t. (AOkt. 11: 171, 181). → **Ne. Disznópásztor völgye** 1283/464: *Diznopasztorwelge*.

Pat l. **Pat(yi)**.

Pata 1. 'település Bihar vm.-ben Bihar várától ÉNy-ra' [1177/202–3]/XV.: *Paca* [□: *Pata*], v. (Gy. 1: 652, 656). Vö. **Ádám. 2.** 'település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen' [1291–94], 1332–7/PR.: *Pata*, v. (Gy. 1: 652). L. **Pete**.

Patacs 'település Baranya vm. középső részén Pécestől Ny-ra' 1252, 1334/369: *Potoch*, p., v., [1290 k.]: *Pothoch*, v., 1315: *Pathach*, v., 1332: *Patach* (Gy. 1: 356).

Patafa 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől K-re' 1332–7/PR.: *Pathafa*, v. (Gy. 1: 652). L. **Patafája**.

Patafája 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől K-re' [1291–94]: *Patafaya*, 1332–7/PR.: *Pathafaia* ~ *Pathafaya* ~ *Pachafaya* (Gy. 1: 652). Alakváltozata **Patafa**.

Patak 1. 'Bars vm.-ben Lüle határában említett vízfolyás' 1327: *Patak*, riv. (Gy. 1: 459). **2.** 'Borsod vm.-ben a Szuha menti Nyárágy határában említett patak' 1299: per fl-m *potok* vocatum (Gy. 1: 794).

Kn. 1320 (Gadna, Abaúj vm.): *pothok* Ganna wyze (Gy. 1: 83), 1326/375 (Szurdokbénye, Abaúj vm.): *patak* Garadnapatak vocatum (Gy. 1: 150), 1327 (Bocsárd, Abaúj vm.): *patak* Bolchardpataka vocato (Gy. 1: 69), 1327/378 (Széplak, Abaúj vm.): *patak* Chrothloupatak vocatum ~ *patak* Fywzerpatak nominatum (Gy. 1: 146), 1332 (Gálya, Abaúj vm.): *pothok* Dubrokapathaka (Gy. 1: 84) | 1294 (Nagyfalu, Baranya vm.): ad qd. *potok* (Gy. 1: 345) | [1240] (Tardona, Borsod vm.): iuxta illud *potok* (Gy. 1: 810), 1334 (Borsod, Borsod vm.): in eodem *Patak* (Gy. 1: 763). → **Ne. Árkos-patak töve** 1326: *Arkuspothaktuwe*, **Aszú-patak** 1270/272: *Azevspotok*, **Baski-patak** 1330: *Boskypotok*, **Bölgse-patak** 1317: *Belsepatak*, **Bükk-patak** 1270/272: *Bykpotok*, **Csősz-patak** 1341: *Cheuspatak*, **Debrece-patak** 1331: *Debrechepathak*, **Fehér-patak** 1325: *Feyerpotok*, **Fenyő-sevnice-patak** 1346: *Fenysewnichpatak*, **Forró-patak-fő** 1338/396: *Furrowpatakfew*, **Fűz-ér-patak** 1327/378: *Fywzerpatak*, **Fűzi-patak** 1317/409: *Fizyepatak*, **Gálnás-patak** 1343: *Galnaspatak*, **Garadna-patak** 1326/375: *Garadnapatak*, **Hannus-patak bükkje** 1338/339: *Hannuspatakbyke*, **Hárs-patak-fő** 1330: *Haaspatokfew*, **Határ-patak** 1342: *Hatarpotak*, **Hecse-patak** 1275: *Hetche potok*, **Hidas-patak** 1300>379: *Hidaspathak*, **Hideg-patak** +1326/[1400 k.]: *Hidekpatak*, **Hrotló ? -patak** 1327/378: *Chrothloupatak*, **Közép-patak** 1338/339: *Kuzepatak*, **Megye-patak** 1350: *Megyepatak*, **Mély-patak** 1327: *Melpathak*, **Mély-patak-fő** 1303/352//450: *Melpothokfew*, **Meszes ~ Mézes ? -patak** 1317: *Mezespatak*, **Mogyoró-patak** 1337: *Monyerowpatak*, **Mogyorós-patak** 1234/243: *Munurous potok*, **Mohos-patak** 1270/272: *Muhuspotok*, **Ölyves-patak** 1270/272: *Vluespotok*, **Patak-tó** +1247/+284//572: *Pothoktow*, **Pisztrángos-patak** 1261: *Pistrungus potoc*, **Sáros-patak** 1270/272: *Saruspotok*, **Sebes-patak** 1270/272: *Sebuspotok*, **Somos-patak** 1299: *Sumus Pothok*, **Sós-patak** 1281/341: *Souspotak*, **Súgó-patak** 1338/339: *Sugopatak*, **Száraz-patak** +1264/324: *Zarazpothok*, **Szék-patak** 1270/272: *Scekpotok*, **Szerencs-patak** +1326/[1400 k.]: *Zerenchpatak*, **(Vhla)-patak** 1331: *Vhlapatak*, – – – *patak* 1329/XIV.: – – – *potock* | ~a: **Apoka pataka** 1324/377: *Apokapotoka*, **Aranyos pataka** +1326/[1400 k.]: *Aranyaspataka*, **Aszonta pataka** +1264/324: *Azunthapathaka*, **Balajt pataka** 1332: *Boluhthpataka*, **Bályok pataka** 1327: *Balukpathaka*, **Belec(s) pataka** 1283: *Belechpataka*, **Bissó pataka** +1264/324: *Wyzkopathaka*, **Bocsárd pataka** 1327: *Bolchardpataka*, **Bornanó pataka** 1255: *Bornanoupotoka*, **Bökény pataka** 1321: *Bukenpothoka*, **Bükk-sevnic pataka** 1346: *Byksebnichpataka*, **Cécke pataka** 1341: *Cechkepotoka*, **Csákány pataka** 1328: *Chakanpataka*, **Csincse pataka** 1334: *Chinchepotaka*, **Damak pataka** 1279/312: *Domokpotoka*, **Deregn(y)ő pataka** 1321: *Deregneupothoka*, **Dubróna pataka** 1332: *Dubrokapathaka*, **Ebleszk pataka** 1332: *Eblezkpathaka*, **Egres pataka** 1249: *Egruspotoka*, **Esküllő pataka** 1341: *Wskuleupataka*, **Fenyő-sevnice pataka** 1346: *Feynosebnichpataka*, **Fűzi pataka** 1317: *Fyzypataka*, **Gályahorka pataka**

1281/341: Galahurkapotaka, **Garadna pataka** 1326/375: Garadnapataka, **Gerbece pataka** 1324/377: Gurbuchepotaka, **Gönyű pataka** 1255: Gunupotoka, (**Gu – – ezpataka**) 1341: Gu – – ezpataka, **Hilyó pataka** 1318: Hyleupothoka, **Hinta pataka** 1343: Hynthapotaka, **Holboka pataka** [1240]: Holboca potoka, **Hovalkpataka** 1337: Hovalkpataka, **Kamunuska pataka** [1240]: Kamunuska potoka, **Karvalyos pataka** 1341: Karuluspotaka, **Kemence pataka** +1264/324: Kemenchepathaka, **Komlós pataka** +1264/324: Kumlospathaka, **Kovács pataka** 1324: Konachpotoka, **Kuna pataka** 1303/352//450: Kwnapathaka, **Lászó pataka** 1324: Lazopotoka, **Lipóc pataka** [1240]: Lypouch potoka, **Liskó pataka** [1240]: Liscopotoca, **Ludna pataka** 1281/341: Lubunapotaka, **Lüle pataka** 1299/324: Luepataka, **Macsanica pataka** 1321: Machanicha pataka, **Megye pataka** 1318: Megee pothoka, **Méh-séd pataka** 1256/284//572: Mehsepothoka, **Mély pataka** 1281/341: Melpataka, **Menyes ~ Ménes pataka** 1341: Menuspataka, **Mile pataka** 1283/464: Milepothoka, **Negyven pataka** 1281/341: Negewenpotoka, **Nyíznánó ? pataka** 1255: Nyznanoupotoka, **Radik pataka** 1299/406: Radykpataka, **Rakaca pataka** 1249: Rokocha potoka, **Rakolc pataka** 1321: Rakolchpothoka, **Rednek pataka** [1240]: Rednichpotoca, **Re(s)zne pataka** 1344: Reznepathaka, **Sebes-ér pataka** 1343: Sebeserpataka, **Sós pataka** 1281/341: Souspotaka, **Szabat ~ Szabad pataka** 1341/342//XVIII.: Zabatpathaka, **Szamaró ? pataka** 1321: Zamaroupathaka, **Szemern(y)ő pataka** 1321: Zemernevpataka, **Szerecseny ? pataka** 1339: Zerechepataka, **Szükszó pataka** 1302>344: Zekzoupathaka, **Színva pataka** 1303/352//450: Zynopathaka, **Szorn(y)ó ? pataka** 1321: Zcornoupathaka, **Szőlő(s) pataka** 1281/XVIII.: Zeleupataka, **Tardona pataka** [1240]: Turduna potoka, **Telek pataka** 1318: Thelek pothoka, **Tiba pataka** 1270: Tyba potoka, **Ürmös pataka** 1249: Yrmeg potoka, **Varbó pataka** 1303/352//450: Warbopathaka, **Vaszó ? pataka** 1326/335: Wazow pataka, **Verbelice pataka** 1317: Werbeliche potoka, **Vi(z)sla pataka** 1311: Vislapotoka, **Zakariás pataka** 1315/339: Zacharispothoka.

Patak-tó 'Csanád vm.-ben Rázsán és Szentmiklós határában említett halastó' +1247/+284//572: *Pothoktow*, pisc. (Gy. 1: 868, 871), +1256: *Potokto*, +1285/572: *Patoktho*, piscat. (Gy. 1: 871), 1318/323: *Pataktou*, stag. (Gy. 1: 864).

Patfalva l. Potfalva.

patkány → **Patkányjakab** 1350: *Potkan*-Jacob, **Patkánytelek** 1292: *Pathkanteluk*, **Patkánytelke** 1294: *Patkanteleke*.

Patkányjakab 'Bihar vm.-ben Várad határában említett szőlőhegy' 1350: vineam in territorio Waradiensis habitam, *Potkan-Jacob* dictam (J. 383, A. 5: 351).

Patkánytelek 'település Bars vm. középső részén, Hizér közelében feketett' 1292: *Pathkanteluk*, p., t. (Gy. 1: 466). Alakváltozata **Patkánytelke**.

Patkánytelke 'település Bars vm. középső részén, Hizér közelében feketett' 1294: *Patkanteleke*, p. (Gy. 1: 466). L. **Patkánytelek**.

Patkerek 'település Csanád vm. középső részén Egrestől D-re' 1232: *Potkerequ*, t. (Gy. 1: 866).

Pátró ? 'település Bereg vm.-ben, Muzsaj környékén feketett' 1232>360: *Patroh*, t. (Gy. 1: 547).

Paty 'település Bars vm. középső részén Győröd mellett Ny-ra' 1278/322, 1295: *Puch*, m., v., 1325>416: *Pog*, p. (Gy. 1: 466). L. **Patyi**.

Patyi 'település Bars vm. középső részén Győröd mellett Ny-ra' 1321/323, 1323: *Poghy*, p. (Gy. 1: 466), 1348: p. Wyfalu al. nom. *Poty* vocate (ComBars. 81, H. 1: 200–3, A. 5: 169). Alakváltozata **Paty**. L. **Újfalu (13.)**. → Vö. még **Pat(yi)**.

Pat(yi) 'település Bodrog vm.-ben, Apáti körül feketett' [1193–96]>216, 1218/PR.: casale de *Poti* * [*Potij*] ~ *Poty* (Gy. 1: 726).

Pázmány 1. ’település Békés vm. É-i részén Gyarmattól ÉK-re’ [1299 k.], 1326/327/380, 1332–7/PR.: *Paznan*, v., 1332–7/PR.: *Pazman*, v. (Gy. 1: 511–2). Alakváltozata **Páznád. 2.** ’település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától DNy-ra’ [1245–64], 1325: *Paznan*, p., t. (Gy. 1: 547, A. 2: 175, ComBer. 30), 1349: *Poznan*, p. (Kállay 1: 976, ComBer. 30). Vö. **Pázmány-rekettye**.

[Pázmány mezeje] ’Bereg vm.-ben Szentmiklós határában említett mező’ 1270/272/476: in qd. campo ... *Poznano* (Gy. 1: 548).

Pázmány-rekettye ’Bereg vm.-ben Márok és Pázmány határában említett cserjés’ 1299: *Paznan Rekethya*, frut. (Gy. 1: 545, 547). Vö. **Pázmány (2.)**.

Páznád ’település Békés vm. É-i részén Gyarmattól ÉK-re’ 1310: *Paznad*, p. (Gy. 1: 511). L. **Pázmány (1.)**.

Paszag ’település Borsod vm. DNy-i részén Bogácstól D-re’ 1269: *Posog*, t., 1275: *Pozog*, v., 1323: *Pasag*, p., t. (Gy. 1: 800), 1323: *Posag* (BorsOkl. 97).

Pécel ’település Bács vm. DNy-i részén Bács várától D-re’ 1252: *Pechul*, t., 1308: *Pecel* (Gy. 1: 229).

Pecen(y) ’település Abaúj vm. középső részén Göncről Ny-ra’ +1271/[XIV–XV.]: *Pechen*, p., *1300: *Pethen* (Gy. 1: 129).

(Pecus) ’Baranya vm.-ben Kopács határában említett halászhely’ 1212/397/405: *Pecus*, pisca. (Gy. 1: 328).

Pécs ’település és vár Baranya vm. középső részén’ 1235: *Pech*, [1290 k.], 1297, 1320/PR., 1332 (Gy. 1: 363), 1344 (A. 4: 416), 1345 (Decreta 121), 1345 (Str. 3: 560), 1345 (Cs. 2: 463, A. 4: 481), 1347 (Str. 3: 645): *Peech* | **Lat.** [1290 k.]: de partibus *Peechyensibus*, 1295: civis *Peechyensis* | [870 k.]: ad *Quinque basilicas* | +890/[970–77]: ad *V. aecclias*, 1009/+205–35//404 (DHA. 58): episcopatus, qui vocabitur *Quinqueecclesiensis*, 1057/[1235 e.]//404 (DHA. 161–2), 1093/[1190]>338, +1158/[1220 k.]//403/PR., 1192, 1218 P./PR., 1309/PR.: *Quinqueecclesiensi*, 1057/[1235 e.]//404 (DHA. 161–2), 1093/[1190]>338 (DHA. 286–7), 1109 (DHA. 366–7), 1109/[1290–95] (DHA. 380), [1167]/1165-re, 1181, 1185/XV., 1193, 1217/350/367, 1231/350, 1232, 1291, 1300, 1320 PR., 1329: *Quinqueecclesiensis*, [1064 k.]: *Quinqueecclesiastensi* (Gy. 1: 356–9), 1109: *Quinclesiensis* (DHA. 366), 1109 (DHA. 379), +1111/[XIII.], 1113 (DHA. 396): *Quinqueecclesiarum*, [1109–12]/1036-ra, 1227/443, [1282–85]/1046-ra: *Quinqueecclesiis*, 1111: *V. Ecclesiarum* (Gy. 1: 356–9), 1113/249/410: *Quinqueecccl.* (DHA. 396, Gy. 1: 356–9), 1118: *Quinque Ecclesiensis* (DHA. 408), 1124/666: *Quinque Ecclesiae* (DHA. 416), [+1235]/350/404, [XIV.]/1036 u.-ra: *Quinqueecclesias*, 1298: *V. Ecclesiis* | +?1093/+235/404, +1190/343//404 (DHA. 288): *Penthe ecclesiastice* | **Ol.** 1308: *V. Chiese ~ Cinque Chiese*, XVI./1177-re: *Cinque-chiexe ~ Zinque-gliexie* | **Ném.** [1309 e.]/1298-ra: *Funfkirchen* (Gy. 1: 356–9). Vö. **Pécsi út, Pécsvárad, Újpest.**

Pécsi út ’Baranya vm.-ben a Pécs melletti Boda határában említett út’ [+1235]/350/404: *Pechyuth*, via (Gy. 1: 286, 357). Vö. **Pécs**.

Pécsk ’település Csanád vm. K-i szélén a Maros jobb partján’ 1335/PR.: *Petk*, 1421: *Pechk* (Gy. 1: 866).

Pécsvárad ’település és monostor Baranya vm. ÉK-i részén’ 1316, 1325/470 (DHA. 66): *Pechwarad*, 1325: *Pechuarad* (Gy. 1: 363) | **Lat.** 1329/399 (DHA. 64): *Waradino Pechiensi* | [+1235 e.]//1343 e.]//404: *Pechvaradiensis* (DHA. 160), +1274/365/399: *Pechuaradiensis*, 1323/403/PR. (DHA. 63): *Pechwaradino*, 1330: *Peechwaradyensis* (Gy. 1: 363), 1348: *Pechwaradiensis* (Cs. 2: 495, A. 5: 167). Alakváltozata **Pécsváradja. Várad (2.)** néven is említik. Egy-egy része **Olaszfalva, Váralja (1.)** és **Újpest** nevet visel. Vö. **Pécs**.

Pécsváradja 'település és monostor Baranya vm. ÉK-i részén' 1332: *Pechwaradya* (Gy. 1: 363). L. **Pécsvárad**.

Péder 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Szepsitől DNy-ra' +1214/334, 1275/412, 1317, 1323/390, 1329, 1329/381, 1332–5/PR.: *Peder*, p., t., v., 1275/412, 1317, 1319, 1323/390, 1327, 1334 (A. 3: 126): *Pedur*, v., 1332–5/PR.: *Pudur* ~ *Pede* (Gy. 1: 129–30). Egyik részét **Egyházaspéder** néven is említik.

Pél 1. 'település Arad vm. Ny-i részén a Száraz-ér közelében' 1334–5/PR.: *Peel* ~ *Pel* | ~i 1334–5/PR.: Nic. (sac.) de *Pely* (Gy. 1: 183). **2.** 'település és monostor Baranya vm. K-i részén Baranyavár mellett D-re' 1289/291: mon. B. Michaelis de *Peel* (Gy. 1: 343). L. **Monostor (3.). 3.** 'település Bars vm. középső részén Győrödtől D-re' 1251/271, 1286/XVI., 1298/350, 1322, 1322/374, 1323, 1326, 1350 (Z. 2: 423): *Peel*, p., v., 1316, 1349 (Z. 2: 410), 1350 (Z. 2: 419): *Pel*, p., 1322: *Pees* (Gy. 1: 466) | ~i *1336: Gregorius de *Pely* (A. 3: 288).

Pelbárt- ~ Privárthida 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó mellett' 1277/282: p. *Priuarthyda* vel *Vodosa*, 1280: p. *Wodozt* al. nom. *Priuarthyda*, 1282: *Priuarthyda*, p., [1291–94]: *Priuardhyda*, [1291–94], 1323: *Priuardhida*, v., 1297: p. *Prebarthyda* al. nom. *Wodozth*, 1308/313/425: *Privardhyda*, t., 1310: *Privarthyda*, p., 1322: *Plebarthyda*, p. ~ *P(ri)uarthyda*, t. ~ *P(ri)uardhyda*, t., 1324: *Plebrathyda*, v., 1327: *Pelbarthida*, p. ~ *Perbathyda*, p., 1332–7/PR.: *Perbarthida*, v. ~ *Pebarthida* ~ *Perehardida* (Gy. 1: 652). L. **Vadasa, Vadaszt.**

Pelecke 'település Arad vm.-ben, Kapronca környékén feketett' 1350: *Peleczke* (Cs. 1: 764, A. 5: 363).

Pelg(y) 'település Borsod vm.-ben, helye ismeretlen' 1221/550: *Pelg*, v. (Gy. 1: 801). K. FÁBIÁN esetleg a Borsod vm.-i **Pély** névvel is azonosíthatónak tartja (VRH. 110: 442).

Pellérd 'település Baranya vm. középső részén Péctől DNy-ra' 1305>372, 1305, 1332–5/PR., 1336: *Pelerd*, p., v., 1332–5/PR.: *Pellart* (Gy. 1: 367).

Pel□ke 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Derecske vidékén' 1219/550: *Peleca* ~ *Pelēka* [□: *Peleuka*], 1324>360: *Peleuka*, t. (Gy. 1: 653).

Pély 'település Borsod vm. D-i részén Dorogma és Ároktő között' +1194/[1230 k.], +1237/[1237–42]: *Pel*, t., v. (Gy. 1: 801). Vö. **Pelg(y)**.

Penna 'település Baranya vm. K-i részén Kőszegtől Ny-ra' 1261/262: *Pynna*, t., 1308/321/325, 1321/325: *Penna*, p. (Gy. 1: 367).

Pen□ ? 'Bács vm.-ben Alatk határában említett halastó' 1244 e.: *Peneu*, pisc. (Gy. 1: 209).

Péntek 'település Beszterce vidékén Besztercétől É-ra' 1332–6/PR.: *Pintuk* ~ *Pyntuk* ~ *Pymchich* (Gy. 1: 562). **Kispéntek** néven is említik. → **Ne.** [*Kis*]/**péntek** 1332–6/PR.: *Pintun* Minori, **Péntekfalva** 1289/291: *Pentek* folua, **Pénteklaka** 1347: *Penteklaka*, **Péntek tava** 1320: *Pentectoa*, **Péntekülése** 1301: *Pentuk* Julese.

Péntekfalva 'település Baranya vm. DK-i részén, Baranyavártól D-re feketett' 1289/291: *Pentek folua*, v., 1289/347: *Pentuk folua*, v. (Gy. 1: 367).

Pénteklaka 'település Bihar vm.-ben, Martontelke határosa' 1347: *Penteklaka*, p. (Bánffy 1: 145). Bizonyára összefügg a **Péntek tava** névvel.

Péntek tava 'Bihar vm.-ben a Gyepes melletti Gyarak határában említett víz' 1320: *Pentectoa*, aqua (Gy. 1: 622), 1347: *Pentektowa*, palus (J. 249). L. **Pénteklaka**.

Péntekülése 'település Bihar vm. Ny-i szélén a Köröstől É-ra' 1301: *Pentuk Julese*, p. ~ *Pentuk Jvlese*, p. (Gy. 1: 653).

Péra 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó vidékén' 1362: *Pera* (Cs. 2: 516) | **Lat.** +1093/404: ad *Peram* (DHA. 294, Gy. 1: 367) | ~i 1296: Morooth Nigri de *Peray* (Gy. 1: 367).

Péres 1. 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől D-re' [1270]/282, 1282, [1291–94], 1345 (Kállay 1: 805): *Peerch*, v., [1291–94], 1314, 1318, 1323/332/345, 1323/345, 1332–7/PR., 1335, 1342 (A. 4: 226–30), 1347 (A. 5: 107–9): *Perch*, p., v., 1317/327, 1322/327: *Peeyrch*, 1323: *Peyrch* (Gy. 1: 653). Egy-egy részét **Egyházas-** és **Egyházatlanpéres** néven említik. **2.** 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől K-re' [1291–94], 1312/XVIII., 1338 (Cs. 1: 619, J. 323, Z. 1: 531): *Perch*, t., v. (Gy. 1: 653). **Belpéres** néven is említik.

Pere 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól DK-re, a Tarca mellett' 1282, 1288/297, [1288–304], [1290–311], 1297, 1303, 1304, [1307–311], 1312, 1320, 1323/324, 1324, 1326, 1326/463, 1330, 1332: *Pere*, p., t., 1296, 1321, 1324, 1326: *Peree*, p., 1310: *Peren*, p. (Gy. 1: 130) | ~i 1321: p-m ipsorum in *Perey* (H. 5: 97), 1326: nob-es de *Perey* (Gy. 1: 130).

Perec 'a Garam és a Szitnyice között futó patak Bars vm.-ben, a Szitnyice mellékvize, Garam-szentbenedek, Baratka és Sáró határában említik' 1343: *Perec*, fl. (ÓmOlv. 163), 1347: *Pristuc* fl. vulgo *Perecz* (Gy. 1: 413, 429). L. **Prisztuc**.

Perecse 'település Abaúj vm. Ny-i részén az Ida és a Rakaca között' 1255, +1263/+264, 1323/390, 1332–5/PR., 1347 (Cs. 1: 215): *Pereche*, p., t., 1262: *Precha*, t., 1272: *Preche*, t., 1323/390: *Peresee*, t., 1332–5/PR.: *Perethe* ~ *Breche* ~ *Perecchen* (Gy. 1: 131).

Perecske 'település Baranya vm. középső részén Harsánytól DK-re' 1287, 1289/291, 1348 (Z. 2: 327): *Perekche*, v. (Gy. 1: 371).

Pereg 'település Csanád vm. ÉK-i részén, helyét közelebbről nem ismerjük' 1243–44/1241-re: nova villa ... nomen cuius *Perg* fuerat (Gy. 1: 867), *1321: *Percz* (EH. 749).

Perek 'település Bereg vm.-ben, Bereg vára közelében feketett, vagy esetleg vele azonos' 1261/271, 1299/435: *Perek*, t., v. (Gy. 1: 547).

Pereked 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól D-re' +1015/+158//403/PR., 1332–5/PR.: *Perecud*, v., +1015/+158//XV.: *Prekud* (DHA. 75, Gy. 1: 367, az utóbbi itt *Perkud* alakban), +1015/+158//XVII.: *Pezeked*, +1015/+158//XVIII.: *Brekud* (DHA. 75), 1332–5/PR.: *Perekuk*, 1332–5/PR., 1346 (Cs. 2: 516, A. 4: 648), 1350 (Cs. 2: 516, A. 5: 360): *Perekud*, v. (Gy. 1: 367).

Pereked-mál 'Baranya vm.-ben Pereked határában említett hely' 1350: *Perekudmal*, loc. (A. 5: 360).

Perény 'település Abaúj vm. középső részén Szinától DNy-ra' 1220/550, 1260 (HÁO. 8), 1327, 1334 (A. 3: 70): *Puruen*, v., [1272–90], 1317, 1327, 1332, 1332–5/PR.: *Peruen*, 1295/346/401, 1296>364, 1312/314/323, 1330, 1331, 1333 (A. 3: 12): *Perwen*, t., v., 1296>364 (MiskOkl. 23), 1317>416, [1318 k.], 1319, 1321/325>393, 1321/373/XVIII., 1327, 1328, 1328/348, 1329, 1329/393, 1338 (Csáky 1: 84): *Peren*, t., 1299, 1322>340, 1325, 1330, 1332: *Peryn*, 1305: *Puruin*, [1307], 1316: *Purwen*, 1311: *Purín*, [1314 e.], 1332/830: *Perven*, 1318: *Purwyn*, 1318/XVIII.: *Purun*, 1325: *Pyren*, 1325/332, 1332: *Perueyn*, 1329: *Pirin*, 1329/335: *Perim*, 1330: *Puryyn*, 1332: *Peruenyn*, 1332–5/PR.: *P(er)uen* ~ *Per(uenh)*, 1333: *Pureun* (Gy. 1: 131), 1333: *Prewen* (A. 3: 11) | ~i 1323: c. Nic. de *Pyryni* (Gy. 1: 131).

Peretinfalva 'település Bács vm.-ben, Tamana határosa' 1327/335: *Perehtynfolua*, v. (Gy. 1: 229).

Perjámos 'település Csanád vm. DK-i részén Nagyfalutól DNy-ra' 1332, 1333–5/PR.: *Priamus* (Gy. 1: 867), 1347: *Pereamus* (EH. 750).

Permán 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re' 1276, 1287, 1289/291, [1290–91], [1291 k.], 1299, 1330, 1334, 1335: *Perman*, p., v. (Gy. 1: 367).

Per☐ 'település Arad vm. K-i részén Fülöpköve közelében' 1337: *Perew*, p. (Gy. 1: 176).

pest → *Mészpest* 1321: *Mezpesth* | **-s**: *Pestes* 1337: *Pesthws*.

Pestes 'település Arad vm. K-i részén Fülöpköve közelében' 1337: *Pesthws*, v. ~ *Pestws*, p. (Gy. 1: 175–6).

Pesze ? 'Baranya vm.-ben Bátoröve határában a Dunánál említett halastó' 1345: *piscinam in wlgo peze vocata* (Z. 2: 169).

Peszér I. 1. ? 'Borsod vm.-ben Diósgyőr határában említett völgy' 1343: *Pescheer*, vall. (A. 4: 299).

II. 1. 'település Bács vm. ÉK-i részén' *1332–7/PR.: *Peczken*, *1338–40/PR.: *Pescen* [□: *Pescer*] (Gy. 1: 229). MEZŐ *Pesztén* címszó alatt közli (Patr. 195). **2.** 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől D-re, a Garam jobb partján' 1209 P.: *Pezer*, v. (Gy. 1: 466). → **Ne.** | **-i**: *Peszéri* 1311: *Pezery*.

Peszere 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől D-re' 1220/550: *Pescera*, v. (Gy. 1: 654).

Peszéri 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor mellett' 1311: *Pezery* (Gy. 1: 371).

Peszina l. **Pesztina**.

Pe(s)zje ? -maláka 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett hely' +1228/383/407: *Pezyemlaka*, lac., +1228/423: *Pezyemalaka*, lac., 1281/364: *Peczyamalaka*, lac. (Gy. 1: 273–4).

Pesz(t)ina ? 'a Vulcsica mellékvize Baranya vm. D-i részén, az aszúági uradalom határában említik' +1228/383/407: *Pezhyna*, fl., +1228/423: *Pezthina*, fl., 1281/364: *Pezyna*, fl. (Gy. 1: 273–4).

Pete 'település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen, Vadaszttal együtt említik' 1280: *Pethe*, p., t. (Z. 1: 45). JAKÓ **Pata (2.)**-vel azonosítja, és *Petha* formában közli (J. 316).

Petefalva 'település Bács vm.-ben, Tamana határosa' 1327/335: *Pethefolua* [vagy *Pechefolua*], v. (Gy. 1: 230).

Petend 1. 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen' 1267, 1274: *Petend*, t. (Gy. 1: 230). **2.** 'a garamszentbenedeki monostor alatt kialakult falu Bars vm. középső részén' 1209 P.: *Peteń*, v., 1309/325/XV., 1310, 1336 (Str. 3: 282), 1347 (Str. 3: 647, ComBars. 39): *Petend*, p., v. (Gy. 1: 467). L. **Garamszentbenedek**.

Péter 1. 'település Baranya vm. K-i részén Kőszegtől Ny-ra, a Karasó mellett' *1227/443: *Peter*, v. (Gy. 1: 368). L. **Peterd (3.)**. **2.** 'település és monostor Csongrád vm. Ny-i részén' 1219/550: *St-o de Pethur* (Gy. 1: 899). L. **Pétermonostora**. → Vö. még *Bitakunpéterföldre*, *Földespéterföldre*, *Szentpéter*, *Szentpéterszege*, *Verespéterligete*.

Péter ája 'Bodrog vm.-ben Csecstő határában említett mélyút' 1224/291/389: *precipitium ... Peteraya* (Gy. 1: 696, 715).

Péterbocsárd 'település Abaúj vm. középső részén Szinától É-ra' 1251: *Peturboltchard*, t. (Gy. 1: 69). L. **Bocsárd**.

Petercse 'település Arad vm.-ben, valószínűleg Simánd közelében fektetett' 1337: *Petherche*, p. (Gy. 1: 183). Alakváltozata **Petercséd**.

Petercséd 'település Arad vm.-ben, valószínűleg Simánd közelében fektetett' 1274>340: *Peturched* (Gy. 1: 183). L. **Petercse**.

Peterd 1. 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől ÉNy-ra' 1267/380: *Peturd*, t., 1332–5/PR.: *Peturd* circa Zeuchew [□: *Zekchew*] ~ *Petuurd* ~ *Stogandu* | ~i 1293: Budur f. Budur de *Peturdy* (Gy. 1: 368). **2.** 'település Baranya vm. középső részén Péctől DK-re' *1276, *1283, 1332–5/PR.: *Peturd*, *[1276–83]: *Petherd*, 1332–5/PR.: *Peterd* ~ *Petund* (Gy. 1: 368). **Nemespeterd** néven is említik. **3.** 'település Baranya vm. K-i részén Kőszegtől Ny-ra, a Karasó mellett' 1296: *Peterd*, p., 1330, 1347 (Cs. 2: 517, A. 5: 88): *Peturd*, v., 1332–5/PR.: *Petrud* ~ *Peturd* circa Karasso ~ *Peterd* de Barassa [□: *Karasso*] (Gy. 1: 368). Alakváltozata **Péter (1.)**. **4.** 'település Baranya vm. középső részén

Baranyavártól DNY-ra' 1299, *1330, 1332–5/PR., 1349 (Cs. 2: 516, A. 5: 280, Z. 2: 404–7): *Peturd*, v., 1332–5/PR.: *Peterd* (Gy. 1: 368). **5.** 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Vátytól DNY-ra' 1324>344: *Petherd*, 1327>372: *Patard*, 1330, *1348 (Z. 2: 301, 341), *1349 (Z. 2: 355): *Peterd*, 1332–5/PR., *1348 (Z. 2: 295–6, 301, 341): *Peturd* | ~i *1296: Dion. f. Ben-i de *Peturdy* (Gy. 1: 368). **6.** 'település Békés vm. K-i részén Szeghalomtól K-re' [1330 k.]: eccl. *Peturd* (Gy. 1: 512). **7.** 'település Bihar vm. Ny-i részén az Ölyvös patak mellett' [1291–94]: *Peturd*, v., 1332–7/PR.: *Petred*, v. ~ *Petresd* ~ *Peterd* (Gy. 1: 654). **8.** 'település Bihar vm. Ny-i részén a Körös mellett' 1332–7/PR.: *Peturd* ~ *Peterd* ~ *Peched*, v. (Gy. 1: 654). **7–8.** 'valamelyik ilyen nevű település Bihar vm.-ben' 1342: *Peturd* (A. 4: 230).

Péterfalva 'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re' 1289/374: *Peturfolua*, v. (Gy. 1: 370).

Pétermonostora 'település és monostor Csongrád vm. Ny-i részén' 1258: *Peturmonustura*, mon. [1258–70]>349: *Peturmonustora*, p., 1347: *Peturmonustra*, p. (Gy. 1: 899), 1347: *Petermonustra* (Zsilinszky 102). Korábban Fejér vm.-hez számították. **Péter (2.)** néven is említik.

Péterrév 1. 'település és révhely Bács vm. ÉK-i részén a Tisza mellett' +1247/+284/572: *Peturreu* (Gy. 1: 230). Alakváltozata **Péterréve**. Vö. **Péterrév (2.)**. **2.** 'Csanád vm. DNY-i részén a Morotva környékén említett hely' +1247/+284//572: *Peturreu* (Gy. 1: 864). Szemben a Bács vm.-i oldalon feküdt **Péterrév (1.)** település.

Péterréve 'település és révhely Bács vm. ÉK-i részén a Tisza mellett' +1092/+274//399 (DHA. 285): *Peterreue*, v., 1274>340: *Pet(ur)rewy* (Gy. 1: 230). L. **Péterrév (1.)**.

Péterülése 'település Bihar vm. középső részén, Telegdtől K-re Telki környékén feketett' 1308/585: *Peterilese* (Gy. 1: 654).

Pétervárad 'település és révhely Bács vm. D-i részén a Duna mellett, a hasonló nevű Szerém vm.-i településsel szemben' +1236/XIII.: *Peter Warad* ~ *Petur Warad*, v., 1237/279/385: *Peturwarod*, p., [1263]: *Petur warad* (Gy. 1: 230), 1332–7: *Patrovarad* (Mező, Patr. 374, Vat. 1/1: 176) | **Lat.** 1332–7/PR.: de *Waradino Petri*, 1338–40/PR.: de *Varadino Petri* (Gy. 1: 230). Alakváltozata **Péterváradja**. **Várad (1.)** néven is említik.

Péterváradja 'település és révhely Bács vm. D-i részén a Duna mellett, a hasonló nevű Szerém vm.-i településsel szemben' 1267: *Peturuarada* (Gy. 1: 230). L. **Pétervárad**.

Petkfőze 'település Bars vm.-ben, Belleg körül feketett' [XIII. vége]: *Peckfyzu*, t., 1331: *Peethkfyuze*, p. | **Lat.** 1298: *silices Peck* (Gy. 1: 467).

Petku l. **Pető**.

Petlend 1. 'település Bereg vm. Ny-i részén Barabás mellett DNY-ra' 1327: *Petlend*, p. (Gy. 1: 547), 1344: *Pethlend*, camp., loc. (Z. 2: 98). **2.** 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől É-ra' [1275 k.]: *Petlend*, t. (Gy. 1: 654), 1327: *Pethlend*, p. (J. 320, ComBih. 251).

Pet ~ **Petku** 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett hely' 1192/374/425: *Peteu*, t., [1192]/394: *Petcu*, t. (Gy. 1: 218, 236).

Petre 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉK-re' 1296, 1316, 1330, 1332–5/PR.: *Petre*, v., 1332–5/PR.: *Petis* (Gy. 1: 370).

Petresfalva 'település Beszterce vidékén Besztercétől DK-re' [1311–13]: *Petresfolua*, v. (Gy. 1: 562).

Petri 1. 'település Abaúj vm. középső részén Göncről Ny-ra, közel a Garadna patak forrásához' 1234/243: v. *Petri* f-i Houl vidl. Gradna, [1288–304], 1304, 1332–5/PR.: *Petri*, v., 1295/346/401, 1296>364: *Petry*, v., 1332–5/PR.: *Pekli* (Gy. 1: 132). Korábban **Garadna (II.1.)** néven említik. **2.** 'település Bihar vm. ÉK-i részén az Értől Ny-ra' 127[8]: *Petury*, v. (Bunyitai 2: 372), [1291–94]: *Petri*,

v. (Gy. 1: 654), 1338/396: *Peturi* (Cs. 1: 620, Károlyi 1: 130). L. **Gálospetri. 3.** ’település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Muhitól É-ra’ 1281: *Pethiry*, p. (HOKl. 88), 1297/369: *Petury* (HÁO. 57), 1317, 1319, 1329/447 (Gy. 1: 771), 1332–5/PR.: *Petri*, v., 1323: *Pethuri*, 1332–5/PR.: *Petrim* ~ *Pet(ri)* ~ *Peter* ~ *Poter* (Gy. 1: 801), 1338, 1338/366: *Peturi*, p. (Mező, Patr. 376, MiskOkl. 29–30, 43), 1338/366, 1339, 1344>346: *Petry* (MiskOkl. 43, Dancs 32, Abaffy 5).

Pettendorf ’település Beszterce vidékén Besztercétől ÉK-re, a Beszterce folyó mellett’ 1311/314, 1314: *Pettendorf*, p. (Gy. 1: 561). L. **Epemező.**

Pezje-maláka l. **Peszje-maláka.**

Pila ’település Bács vm. ÉNy-i részén, Szond határosa DK felől’ 1192/374/425, [1192]/394: *Pila*, v., [1230]/231: *Pyla*, v. (Gy. 1: 231).

Pinár ’település Bars vm. középső részén Bars várától D-re, a Garam jobb partján’ 1309, 1340: *Pynar*, p., v. (Gy. 1: 467).

Pinkókérje ’település Bács vm. középső részén Futaktól É-ra’ 1317/323: *Pinkoqueri* ~ *Pynkokery*, t., 1323: *Pinkokeri*, t. (Gy. 1: 223). Egy nem adatolható Kér település osztódásával alakulhatott **Pinkó-** és **Györgykérje.**

Pipa ’település Bodrog vm. DNy-i részén, Gyapoly szomszédosa’ 1280, 1338, 1347: *Pypa*, t. (Gy. 1: 726, Cs. 2: 206).

Pippincs ’Radna határában említett hegy’ [1296–313]: *Pyppinch* (Gy. 1: 564).

Pirics ’település Baranya vm. K-i részén Baranyavár környékén’ 1341: *Perich*, 1342: *Phyrich* (Cs. 2: 515, A. 4: 130, 214).

Piros ’település Bács vm. DK-i részén Péterváradtól ÉNy-ra’ 1237/279/385: *Pyros*, v., 1267: *Pyrus*, t. (Gy. 1: 231).

Piskáros ’Borsod vm.-ben Bába határában említett patak’ 1293/323: *Pyscarus*, fl., aqua (Gy. 1: 753).

Piski 1. ’település Bács vm. Ny-i részén Bács várától ÉNy-ra’ 1332–7/PR.: *Pysky* ~ *Pyky*, 1338–40/PR.: *Pisqui* (Gy. 1: 231). **2.** ’település Bodrog vm.-ben, Bartánnal együtt említik’ 1339: *Pysky*, p. (Gy. 1: 726).

Pisztrángos-patak ’Abaúj vm.-ben Kassa fölött a Hernádba ömlő patak’ 1261: *Pistrungus potoc*, riv., 1261/275: *Pistrunguspotak*, riv. (Gy. 1: 40, 105).

Plás ? ’Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett halastó’ [1089–90], +1092/+274//399: *Plas*, pisc. (DHA. 265, 284, Gy. 1: 706–7).

Plesovice ’Bars vm.-ben a garamszentbenedeki apátság birtokaként említett hegy, Tolmácstól Ny-ra’ 1075/+124/+217: *Plesiucze*, mo. (DHA. 213, Gy. 1: 443), +1124/+217/328: *Plesyuiche* (DHA. 213).

Pócsa ’település Baranya vm. K-i részén a Karasó közelében’ 1332–5/PR.: *Poche* ~ *Polche* ~ *Pulche* ~ *Pelethe* (Gy. 1: 370).

Pocsaj I. 1. ’Abaúj vm.-ben Pocsaj határában említett patak, a Szikszó patakába ömlik’ 1256: *Pochey*, riv. (Gy. 1: 132). Vö. **Pocsaj (II.1.). II. 1.** ’település Abaúj vm. Ny-i részén Szikszótól É-ra’ 1255, 1256: *Pochey*, p., t. (Gy. 1: 132). Tőle É-ra alakult ki **Felsőpocsaj** falu. Vö. **Pocsaj (I.1.). 2.** ’település Bihar vm. középső részén Diószegtől Ny-ra, az Ér mellett’ [1291–94]: *Puchey* ~ *[Po]chey*, [1291–94], 1332–7/PR., 1346: *Pochey*, 1332–7/PR.: *Pochei* ~ *Poche*, 1332–7/PR., 1342 (ComBih. 256, A. 4: 228–9): *Pachey*, v. (Gy. 1: 654), 1342: *Pache*, p. (ComBih. 256, A. 4: 258).

Pocsim I. 1. ’Abaúj vm.-ben Pocsaj és Pocsim határában említett patak’ 1256: *Pochym*, riv. (Gy. 1: 132). Vö. **Pocsim (II.1.). II. 1.** ’település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra’ 1255, 1256: *Pochym*, p., t. (Gy. 1: 132). Tőle É-ra alakult ki **Felsőpocsim** falu. Vö. **Pocsim (I.1.).**

Pócsstelke ’település Bodrog vm.-ben, Bátoregyházzal és Potalával együtt említik’ 1345: *Pochteluky*, p. (Cs. 2: 207, Z. 2: 185). Esetleg azonosítható **Pot** településsel.

Podluzsán ’település Bars vm. K-i szélén Bars várától ÉK-re’ 1275: *Podlusan*, 1302: *Plosan* (Gy. 1: 467).

Pog l. **Pogy**.

Pogány ’település Baranya vm. középső részén Pécestől D-re’ 1181, [1290 k.], 1332, 1332–5/PR.: *Pagan*, v., 1332–5/PR.: *Pugan* ~ *Bogan* ~ *Pokan* (Gy. 1: 370).

Pog(y) ’település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen, Bükeddel együtt említik’ 1340/394: *Pog*, p. (Gy. 1: 714, Cs. 2: 206).

Poharila mezeje ’Bereg vm.-ben Dobrony határában említett hely’ 1321: *Poharilamezey*, camp. (Gy. 1: 539).

Poklosi ’település Arad vm. D-i részén, helye közelebről ismeretlen’ +1247/+284//572: *Puklussy* ~ *Pwklwssy*, +1256: *Puklusy*, 1274>340: *Poklosy* (Gy. 1: 183).

Poklosnádasd ’település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól DNy-ra’ 1348/358: *Poklusnadasd*, v. ~ *Poklusnadast* (Reuter, Hh. 67, A. 5: 222). L. **Nádasd (5.)**.

Poklostelek 1. ’Békés vm.-i föld, Murul határjárásában említik, Békéstől DNy-ra feketett’ 1295/423: *Pwklusthelwk*, t. (Gy. 1: 511). L. **Poklostelke. 2.** ’település Bihar vm. ÉK-i részén Szenjogtól K-re, a Berettyó mellett’ 1213/550: *Puklusteluc*, v., 1255/300, 1332–7/PR.: *Puclustelek*, p., [1291–94], 1332–7/PR.: *Puklusteluk*, v., 1332–7/PR.: *Puclus telek*, v. ~ *Puchustekel*, v. ~ *Puklustekuk*, v. (Gy. 1: 654). **3.** ’Borsod vm.-ben Miskolc határában említett hely’ 1325/347: *Puklustheluk* (Gy. 1: 789), 1325/XVI.: *Pwklwsthelwk* (MiskOkl. 26), 1341: *Poklus-thelek* (Szendrei 3: 44).

Poklostelke ’Békés vm.-i föld, Murul határjárásában említik, Békéstől DNy-ra feketett’ 1295/423: *Pwklustheleke*, t. (Gy. 1: 511). Alakváltozata **Poklostelek (1.)**.

Poklos-verem ’Bars vm.-ben Szelepcsény határában említett hely’ 1234/364: ad qd. cavernam, que vulgo *Poklos uerem* nominatur (Gy. 1: 476).

pokol → | **-s: Poklosnádasd** 1348/358: *Poklusnadasd*, **Poklostelek** 1213/550: *Puklusteluc*, **Poklostelke** 1295/423: *Pwklustheleke*, **Poklos-verem** 1234/364: *Poklos uerem* | **-si: Poklosi** +1247/+284//572: *Puklussy*.

Pole ’település Baranya vm. középső részén Kémes mellett’ [1177]/500 k.: *Pulch* (Gy. 1: 370).

Polka ’település Borsod vm.-ben, Palkonya határosa’ 1334: *Polka* (BorsOkl. 187).

Polona ’Bereg vm.-ben Dobrony határában említett patak’ 1321: *Polona*, riv. (Gy. 1: 539).

Póly ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától DNy-ra’ 1248/366: *Paul*, v. (Gy. 1: 133). L. **Pólyi**.

Pólyi ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától DNy-ra’ 1280: *Pauly*, t., 1323, 1332: *Palí*, p., 1323>358, 1329, 1347 (Sztáray 1: 203): *Paly*, p., 1329/330/407, 1332–5/PR.: *Pauli*, p., 1330: *Poly*, p. (Gy. 1: 133). Alakváltozata **Póly**. Vö. **Pólyi nagyút**.

Pólyi nagyút ’Abaúj vm.-ben Gard határában említett, Pólyi felé vezető út’ 1330: ad magnam viam vulg. *Paulinoguth* vocatam (Gy. 1: 85, 133). Vö. **Pólyi**.

Pongrác ’település Bodrog vm.-ben, Szeremlyén határosa’ 1340: *Pongurach*, p. (Cs. 2: 206, Z. 1: 589).

Pongrácfája ’település Arad vm. Ny-i részén a Maros mellett, Pongrác telkével együtt említik’ +1247/+284//572, +1256, 1319/323/572: *Pangrachfaya*, p., v., 1319/323/572, 1323/572: *Pangrarczfaya*, p. (Gy. 1: 183). L. **Pongrác telke**. Vö. **Pongrác öréme**.

Pongrác öréme ’halászhely a Maroson Arad vm.-ben Pongrácfája közelében’ +1247/+284//572: *Pangracheureme*, pisc., 1319/323/572: *Pangracheureme*, pisc. (Gy. 1: 183). Vö. **Pongrácfája**.

Pongrácpalotája 'település Csanád vm. középső részén a Marostól D-re, Csanád vára közelében' +1247/+284//572: v. Palatha, que uno nomine Kelemenus palotaya, alio nomine moderno *Pangrach palataya* (~ *Pangrachpalotaya*) vocatur (Gy. 1: 866). L. **Palota (2.)**.

Pongráctelek 'település Arad vm. Ny-i részén a Maros mellett' +1247/+284//572: *Pangrachteluk*, p., v. ~ *Pangrachtelwk*, p. (Gy. 1: 183). L. **Pongráctelke**.

Pongráctelke 'település Arad vm. Ny-i részén a Maros mellett' +1247/+284//572: *Pangrachtelke*, p., 1274>340: *Pongorachteluky* (Gy. 1: 183). Alakváltozata **Pongráctelek**. Összefügghet **Pongrácfája** településsel is.

Pony 'település Csanád vm. középső részén Egrestől DNy-ra' 1230: *Pony*, v., 1232: *Pon*, t. (Gy. 1: 867).

Porboszló 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett hely' 1192/374/425: *Porbozseleu*, t., [1192]/394: *Porbozsclo*, t. (Gy. 1: 218, 236).

Pordáncs 'település Bács vm. Ny-i részén Bács várától ÉK-re' 1308: *Purdach*, 1346: *Pardanch* ~ *Pordanch* (Gy. 1: 231).

Pordány 'település és monostor Csanád vm. középső részén a Marostól D-re, Csanád várától Ny-ra' 1337: *Paradan*, p. (Gy. 1: 867). L. **Pordánymonostora**.

Pordánymonostora 'település és monostor Csanád vm. középső részén a Marostól D-re, Csanád várától Ny-ra' +1247/+284//572: *Pradanmunustra*, t., +1247/+284//572, +1285/572: *Pradanmunustura*, p., +1256: *Paradanmonustura* (Gy. 1: 867). **Pordány** néven is említik.

Poroszló 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DK-re' [1286 k.]: *Puruslou*, 1296: *Poruzlou*, v., *1309/PR.: *Porislo*, 1330: *Puruzlou* ~ *Porozlou* (Gy. 1: 370–1). → **Ne. Poroszló foka** 1212/397/405: *Poroslofuca*.

Poroszló foka 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett hely' 1212/397/405: *Poroslofuca*, loc. (Gy. 1: 328–9).

Porosztolnok 'település Bars vm. ÉK-i részén Keresztúrtól Ny-ra' 1283: *Porosztolnuk* ~ *Proztolnuk*, t. (Gy. 1: 467).

Pósa 1. 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó mellett' 1277/282: *Posa* (Gy. 1: 655). L. **Pósatövisé. 2.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól D-re' 1319/323//XVI., 1319/414/XVI., 1323/581/XVI.: *Pousa*, p., t., 1323/581/XVI.: *Poussa*, p., 1332–7/PR.: *Povsa* ~ *Pansa* ~ *Pasa*, v. ~ *Porsa* | **Lat.** 1319/323//XVI.: p-em *Pousam* vocatam (Gy. 1: 655). **Pósalaka (1.)** néven is említik.

Pósalaka 1. 'település Bihar vm.-ben Váradtól D-re' [1291–94]: *Posalaka* (Gy. 1: 655). L. **Pósa (2.). 2.** 'település Bihar vm. középső részén Telegdtől K-re' [1291–94], 1332–7/PR. (EH. 791, Cs. 1: 620): *Pousalaka*, 1308/585: *Posalaka* (Gy. 1: 655).

Pósatövisé 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó mellett' 1308/313/425: *Paussathyuisse*, p., 1313/425: *Possathyuisse*, p. (Gy. 1: 655). **Pósa (1.)** néven is említik.

Poszpeh 'Abaúj vm. Ny-i részén az Ida folyótól É-ra fekvő föld' 1278: f-i Zomboth ... quandam terram *Pozpeh* vocatam ... quam dicebant fuisse cognati sui Pozpeh nomine sine herede decedentis (Gy. 1: 133, RegArp. 2902). L. **Poszpehfölde**.

Poszpehfölde 'Abaúj vm. Ny-i részén az Ida folyótól É-ra fekvő föld' 1329/416: *Pozpehfelde* (Gy. 1: 133). **Poszpeh** néven is említik.

Pot 'település Bodrog vm.-ben, Bátoregyházzal együtt említik' 1345: *Poth*, p. (Cs. 2: 207). L. **Póctelke**.

Potala 'település Bodrog vm. középső részén Bükedtől D-re' 1208/395: *Potala* (Gy. 1: 726). **Potalaszentpéter** és **Botalaszentpéter** néven is említik.

Potalaszentpéter ’település Bodrog vm. középső részén Bükedtől D-re’ 1345: *Pacala zenpatur*, p. (Cs. 2: 210, Z. 2: 184). L. **Potala**.

Pot- ~ Patfalva ’település Csanád vm.-ben a Maros jobb partján, Csanád várától É-ra’ 1334/PR.: *Pothfalua* (Gy. 1: 847).

Pozba ’település Bars vm. DNy-i részén’ 1245: *Pazuba*, v., 1327/382: *Bozba*, p., 1327/382, 1331, 1340 (Balassa 97–8): *Pozba*, p. (Gy. 1: 467) | ~i 1339: Johanne de *Pozbay* (A. 3: 548).

Pózna ? ’Bodrog vm.-ben Szeremlyén határában említett sziget’ +1093/367>393, +1093/367>395, +1093/367>408, +1093/367>411: *Pozna*, ins. (DHA. 292–3, Gy. 1: 729).

Pozsega havasa ’erdős hegyvidék Baranya vm. Dráván túli részének D-i határánál’ 1294: *montes seu alpes Posogahouosa dicte* (Gy. 1: 249).

Pozsony tava ’Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett tó’ 1211: *Posontaua ~ Posuntoua* (Gy. 1: 706).

Pölöske ’település Baranya vm. É-i részén Pécestől É-ra’ 1332–5/PR.: *Pyliske* (Gy. 1: 371).

P□t erdeje ’Abaúj vm.-ben Bakta határában említett erdő’ 1272/419: *Pewth herdey*, s. (Gy. 1: 64).

Pöttend ’település Baranya vm. középső részén Siklóstól Ny-ra’ 1330: *Petend*, p. (Gy. 1: 371).

Prázmár ’település Brassó vidékén Brassó várától ÉK-re’ [1235–70]>301/509, [1270–72]>301, [1272–90]>301, [1290–301]>301: *Prasmar* (EO. 1: 305, 323, 462, Gy. 1: 831). Németül **Tartlau (II.1.)** néven említik.

[Presbiter-hegy] ’Csongrád vm.-ben Csany határában említett hegy’ 1075/+124/+217: in *monte presbiteri* (Gy. 1: 893).

Priba ’Bars vm.-ben említett föld, helye ismeretlen, talán Csekő közelében feketett’ 1265/283: *Priba*, t. | **Lat.** 1283: t-m *Pribam* nomine (Gy. 1: 468).

Pris(z)tuc ’a Garam és a Szitnyice között futó patak Bars vm.-ben, a Szitnyice mellékvíze, Garam-szentbenedek és Baratka határában említik’ 1075/+124/+217: *Prestucz*, riv. (DHA. 213, Gy. 1: 413, 443), +1124/+217/328: *Prestuch* (DHA. 213), 1156/347: *Pristuc*, 1347: *Pristuc* fl. vulgo Percz (Gy. 1: 413, 429). A **Percz** szláv megfelelője lehet.

Privárthida l. Pelbárthida.

(Pucha) ’Bodrog vm.-i föld Szentlászló környékén’ 1287: *Rucha de Sancto Ladislao ... terram suam Pucha vocatam* (Gy. 1: 728, ÁÚO. 12: 461). A személynév és a helynév egyaránt lehet elírt forma.

Puk réve ’Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett rév Szond és Sónca között’ (vö. Gy. 1: 206) [1230]/231: *Pvc Rewy* (Gy. 1: 237).

Pukuskháza ? ’Abaúj vm.-ben Telki határában említett föld’ 1341: *Pukuskhaza*, t. (A. 4: 123).

(Pulos) ’település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen’ 1221/550: *Pulos* (Gy. 1: 655).

puszta → **Pusztagyház** 1335: *Pusta-Ighaz*, **Pusztamálás** 1314: *Puzta Malas*, **Pusztaszentmihály** 1345: *Puztascentmihal*.

Pusztagyház ’település Bodrog vm. K-i részén Adorjántól ÉNy-ra’ 1335: *Pusta-Ighaz*, t. ~ *Pusta-ighaz*, t. (Gy. 1: 726).

Pusztamálás ’település Bars vm. D-i részén’ 1314: *Puzta Malas*, t. (Gy. 1: 460). L. **Málás**.

Pusztaszentmihály ’település Bács vm. középső részén Szilbácstól K-re’ 1345, 1348: *Puztascentmihal* (Cs. 2: 163, A. 4: 486, 5: 165, Mező, Templ. 161). L. **Szentmihály (1.)**.

(Puthud) ’település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen, Karjannal együtt említik’ 1211/252: *Puthud*, t. (Gy. 1: 726).

püspök → | **-i**: **Barátpüspöki** 1281: Baratpyspuky, **Mezőpüspöki** 1261/271: Mezeupispuky, **Piski** 1332-7/PR.: Pysky, **Püspöki** [1177]/500 k.: Pyspeky, **Püspöki-mál** 1279: Pyspukymal.

Püspöki 1. 'település Baranya vm. középső részén Kémes mellett' [1177]/500 k.: Pyspeky, v. (Gy. 1: 370). **2.** 'település Békés vm. D-i részén Békés várától D-re, a Fehér-Körös mellett' 1261/271: Pispuky, v. (DHA. 307, Gy. 1: 512), 1261/323: Páspukáz v. (DHA. 307). **3.** 'település Bihar vm.-ben Várad mellett ÉNy-ra' 1273/392/477, [1291-94], 1312/XVIII., 1319, 1326, 1332-7/PR., *1338 (Z. 1: 532): Pyspuky, v., 1284/572: Pispwky, v., [1291-94], 1332-7/PR.: Pispuki, v., [1291-94], 1342 (Bunyitai 2: 489, EH. 398): Pispuky, p., 1332-7/PR.: Pyspuki ~ Pespuki (Gy. 1: 655), 1341: Pispiky, v. (EH. 398). **4.** 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől D-re' 1329, 1332-7/PR.: Pyspuky, p., v., 1332-7/PR.: Pyspuki ~ Pyskupy, v. (Gy. 1: 656). **5.** 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől ÉNy-ra' 1336: p. Geus al. nom. Pyspuky (Gy. 1: 620). L. **Göz.** **6.** 'település Borsod vm. D-i részén a Nyárágy mellett' 1332-5/PR.: Pyspeky ~ Perspik (Gy. 1: 801). **Mezőpüspöki** néven is említik.

Püspöki-mál 'Bihar vm.-ben Várad határában említett hely' 1279: Pyspukymal, loc. (Gy. 1: 683), 1343: vinea in territorio ecclesie Waradiensis Pyspukymal vocato (J. 383, Z. 2: 53).

(Pyzis) 'Baranya vm.-ben említett hely, Bátatöve határosa' +1015/+158//403/PR.: Pyzis (DHA. 73, Gy. 1: 281, itt *P'zis* formában), +1015/+158//XVII.: Pezes, +1015/+158//XVIII.: Pesech (DHA. 73).

Rábé ~ Rába(j) 1. 'település Békés vm. É-i szélén Bihar vm. határánál' 1215/550, 1219/550, 1279: Rabay, v., 1271/284: Rabey, 1332-7/PR.: Bake, 1332-7/PR., 1342 (A. 4: 230): Rabe, 1335/336, 1336: Raba, p. (Gy. 1: 512). **2.** 'település Csanád vm. Ny-i részén Oroszlános közelében' +1256: Rabey, v., 1274>340: Rabe, +1285/572, 1333/PR., 1337: Rabe, p. (Gy. 1: 867).

(Rachaplesa) 'Baranya vm.-ben Franceusföldre határában említett víz' 1296/346/408: ad aquam viminosam Rachaplesa (Gy. 1: 303).

Racló → **Tótracló.**

Raclófalva 'település Baranya vm. ÉNy-i részén a vátyi uradalom területén' 129[3]: Radzlofolwa, p. (RegArp. 3946).

Rád 1. 'település Abaúj vm. D-i részén Boldvakő várától DNy-ra' [1294]: in Raad ~ in valle Raad (RegArp. 3974-5), 1332-5/PR.: Rad ~ Rat ~ Vaci (Gy. 1: 133), 1340: Raad (A. 4: 44). **2.** 'település Bács vm.-ben, az É-i részén feketett' 1308, 1332-7/PR., 1338-40/PR.: Rad (Gy. 1: 231). **3.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól Ny-ra, közel a Drávához' 1346: Raad, p. (Cs. 2: 518, A. 4: 643) | **Lat.** [+1077-95]>+158//403/PR.: per pontem Radonis, [+1077-95]/XV.: per pontem Radoni (DHA. 79, Gy. 1: 371, az utóbbi itt *Radom* alakban szerepel). Az utóbbi két adat személynév is lehet (l. Gy. i. h.). **Rádfalva** néven is említik. L. **Dráva (II.1.).** Vö. **Rád tarlója.**

Rádfalva 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól Ny-ra, közel a Drávához' 1337: Raadfolua, 1342: Raadfalva (Cs. 2: 518, A. 3: 425, 4: 218, Kázmér, Falu 265, 291). L. **Rád (3.).**

Radik pataka 'Borsod vm.-ben Jákófalva határában említett hely' 1299/406: Radykpataka, foss. (Gy. 1: 778).

Radimó 'Abaúj vm.-ben Tökés határában említett hely' 1330: ad qd. locum Lygeth al. nom. Radymo nuncupatam (Gy. 1: 152). L. **Liget (1.).**

Radna 1. 'település Arad vm.-ben a Maros mellett, Lipa közelében' 1268: Radna (EH. 804). **2.** 'település és ezüstabánya Beszterce vidékétől ÉK-re, a Szamos mellett' [1239-40]>243 (EO. 1: 189), 1243/344, 1264 (EH. 829), 1268, [1272-90]>355 (EO. 1: 319), 1274, 1279, [1291-92] (EO. 1: 500), [1296-313], 1310, [1343 e.]/1239-re: Rodna, civ., 1264 (EH. 829), [1296-313]: Rudna | **Szl.** 1235: κ бани ... Родна | **Lat.** [1244 e.]/1241-re: Rudana ~ ad Rudanam, [1250]/1241-re: per Rodanam, [1250]/1241-re, 1264 P./PR.: Rodona, civ., t., v. (Gy. 1: 562-3) | 1268: Radnensis (EH. 829) | **Ném.** [1270-72]/XIV.: Rodena □ ~ Rodena (Gy. 1: 562).

Radobica 'település Bars vm. ÉNy-i részén a Nyitrától D-re' 1324: *Radobicza*, p. (Gy. 1: 468).

Radostyán 'település Borsod vm. középső részén Diósgyőrtől ÉNy-ra' *1219/550: *Zudesthan* [□: *Hradesthan ?*], v. (Gy. 1: 801).

Rád-tarló(ja) 'Baranya vm.-ben Dráva birtok (későbbi nevén Rád) határában említett hely' [+1077–95]>+158//403/PR.: *Radatorla* ~ *Rada torla*, [+1077–95]/+158//XV.: *Radtorloua* (DHA. 78, Gy. 1: 371) ~ *Rad torlowa*, [+1077–95]/+158//XVII.: *Padtorlona* ~ *Pad tárlova*, [+1077–95]/+158//XVIII.: *Badlotona* ~ *Rodlortona* (DHA. 78). Vö. **Rád (3.)**.

Radvány 1. 'település Abaúj vm. K-i részén Füzértől DK-re' 1262: *Rodowan*, 1270/272: *Rodoan*, t., 1280: *Roduan*, t. (Gy. 1: 133). **2.** 'település Abaúj vm. középső részén Göncről Ny-ra' 1260 (HÁO. 8), 1332–5/PR.: *Rodoan*, 1300, 1332–5/PR.: *Radwan*, t., 1316: *Radoan*, t., 1326/375, 1332: *Raduan*, p., t., 1332–5/PR.: *Radvan* ~ *Radean* (Gy. 1: 133). **3.** 'település Baranya vm.-ben a Dráván túl, helyét közelebről nem ismerjük' 1299: *Rodouan*, p., 1311, 1332–5/PR.: *Raduan*, p., 1332–5/PR.: *Roduuan* ~ *Radvan* ~ *Erradwan* (Gy. 1: 372). **4.** 'település Bihar vm. Ny-i részén Kölesértől É-ra' +1214/334: *Rodwan*, [1291–94]: *Rodoan* (Gy. 1: 656), XIII.: *Rodvan* (ComBih. 263, Bunyitai 2: 268), 1341: *Radawan* (Gy. 1: 656).

Rafaim útja 'Bihar vm.-ben a Debrecentől D-re fekvő Pércs határában említett út' 1347: *Rophaymutha*, via (J. 323) ~ *Rophayimwtha* (A. 5: 108).

Ragáld 'település Bihar vm. ÉK-i részén az Ér mellett, Adony határosa' 1265, 1308/313/425, 1327, 1338, 1338/396: *Ragald*, p. (Cs. 1: 621, ComBih. 267, Károlyi 1: 130–6, Str. 3: 317).

Rahóca 'település Baranya vm. DNY-i részén Aszúágtól DNY-ra' +1228/383/407: *Rahulcha*, +1228/423: *Raholcha*, 1250/272/392: *Rohouicha*, 1258, 1323: *Rohocha*, p., 1281/364: *Ruhocha*, 1317/XVI.: *Roholtza* ~ *Roholcza*, 1321: *Rohoncha*, 1323, 1325 [□: 1365]/414, 1329: *Roholcha*, 1332–5/PR.: *Roholtan* ~ *Rocholka* (Gy. 1: 372).

rák → | -s: **Rákos** 1323: *Rakus*, **Rákos-fő** +1058/300//403: *Rakysfew*, **Sáros-Rákos ?** 1341: *Garusrakus*.

Rakaca I. 1. 'Abaúj vm.-ben eredő patak, Borsod vm.-ben Szalonnánál ömlik a Bódvába' 1249: *Rococha* (Gy. 1: 735, 802), 1260: in capite *Racatnicha* (HÁO. 8), 1323/390: *Rakacha*, fl. (Gy. 1: 96).

Rakaca pataka néven is említik. Vö. **Rakaca (II.1.)**. **II. 1.** 'település Borsod vm. É-i csücskében a Rakaca patak mellett' 1273>435: *Rakocha*, p., 1273>377: *Rakoucha*, p. (Gy. 1: 802). Vö. **Rakaca (I.1.)**.

Rakaca pataka 'Abaúj vm.-ben eredő patak, Borsod vm.-ben Szalonnánál ömlik a Bódvába' 1249: *Rokocha potoka* (Gy. 1: 735, 802, 804), 1323/390: *Rakachapataka* (Gy. 1: 41, 96). L. **Rakaca (I.1.)**.

Rakitovica ? 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett hely' +1228/383/407: *Ragutouicha* [□: *Raquitouicha*] ~ *Rogtouicha*, lac., +1228/423: *Raquitouicha* ~ *Ragertouicha*, lac. (Gy. 1: 273–4).

Rakole pataka 'Abaúj vm.-ben a Ronyva menti Újfalu határában említett patak' 1321: *Rakolch-pothoka*, fl. (Gy. 1: 153).

Rákos 1. 'település Bereg vm.-ben Munkáctól ÉNy-ra' 1332–5/PR.: *Rakus* (Gy. 1: 547). **2.** 'Borsod vm.-ben Déta határában említett föld' 1323: metas terre Johannis dicti *Rakus* (A. 2: 110).

Rákos-f□ 'Baranya vm.-ben a Hodos menti Újfalu határában említett hely' +1058/300//403: *Rakysfew* (DHA. 178, Gy. 1: 398).

Ráksony 'település Abaúj vm. Ny-i részén az Ida folyó mellett' 1302/390, 1323/390: *Raxun*, p., t., 1302>398, 1307>398, 1321>398, 1323/390, 1323>398: *Raxon*, p., t. (Gy. 1: 134).

Ránk 'település Abaúj vm. ÉK-i csücskében' 1332–5/PR.: *Rank* ~ *Ranc* ~ *Janc* ~ *Bank* ~ *Banch* (Gy. 1: 134).

Rás ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától ÉK-re, a Tarca mellett’ 1337/PR.: *Ras* (Cs. 1: 216, ComAbTorn. 42). **Rásfölsé** néven is említik.

Rásfölsé ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától ÉK-re, a Tarca mellett’ 1270: *Raasfelde*, t. (Gy. 1: 134). L. **Rás**.

Rásony ’település Abaúj vm. DNy-i részén Forróától Ny-ra, a Vasonca mellett’ 1332–5/PR.: *Rason ~ Razun* (Gy. 1: 134). Vö. **Rásony völgye**.

Rásony völgye ’Abaúj vm.-ben Karácsond határában lévő völgy, Léh és Berencs között’ 1326/335: *Rasonwelge*, vall. (Gy. 1: 68, 102, 134). Vö. **Rásony**.

Raszló ’település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól ÉK-re’ 1227/443: quosdam de gen. Moyz scil. ... Razlov, 1330: *Razlou*, p., t. ~ *Razlo*, v. (Gy. 1: 372).

Rátka ’település Abaúj vm. középső részén Abaújjvár mellett DK-re’ 1251, 1270/272: *Ratka*, t., v., *1297, 1341 (Cs. 1: 216, A. 4: 123): *Radka*, v. (Gy. 1: 134), 1341: *Rachka* [□: *Rathka*] (Cs. 1: 216).

Ravaszylyk 1. ’Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett hely’ 1270/272: *Rowozlyk*, loc. (Gy. 1: 83). **2.** ’Abaúj vm.-ben Gadna határában említett hely’ 1320: *Roazliuk* (Gy. 1: 83). **3.** ’Bács vm.-ben Derzs és Szopor határában említett hely’ 1346: ad t-m sive locum qui antiquitus *Rouozlyk* vocabatur (Iványi 3: 98, 156, A. 4: 587). **4.** ’Baranya vm.-ben Somló határában említett hely’ +1015/+158//403/PR.: *Nouozluk* [□: *Rovozluk*] (DHA. 74, Gy. 1: 379, itt *Novozluk* alakban), +1015/+158//XV.: *Rouozluk ~ Rouosliku*, +1015/+158//XVII.: *Porosliku*, +1015/+158//XVIII.: *Pousliku* (DHA. 74). **5.** ’Baranya vm.-ben Gorombona határában említett hely’ +1015/+158//403/PR.: *Rowozluk*, +1015/+158//XV.: *Rouzlicu*, +1015/+158//XVII.: *Dowtiku*, +1015/+158//XVIII.: *Pawsita* (DHA. 74). **6.** ’Baranya vm.-ben Kizdir határában említett völgy’ 1329/XIV.: *Roazlyck*, vall. (Gy. 1: 326). **7.** ’Baranya vm.-ben Bezedek határában említett hely’ 1330/409: *Rouazlyuk*, loc. (Gy. 1: 285). **8.** ’Baranya vm.-ben Heteny határában említett hely’ 1341: *Rouazlyuk* (Gy. 1: 317). **9.** ’Baranya vm.-ben Becsej és Beszter határában említett hely’ 1349: *Rouazlyuk*, fov. (A. 5: 281). **10.** ’Bihar vm.-ben Szeben határában említett hely’ 1342: *Rauaslik* (J. 348). **11.** ’Bodrog vm.-ben Büked határában említett hegy’ 1208/395: *Ruuozlicu*, mo. (Gy. 1: 714). **12.** ’Bodrog vm.-ben Hetes határában említett hely’ 1338/439: *Rouazlyuk* (Gy. 1: 719).

Razsán ’település Csanád vm. DNy-i részén Zentától K-re’ +1247/+284//572, +1256, +1284/323/572, +1285/572, 1320 (Cs. 1: 701), 1334/PR.: *Rasan*, p., v., 1319/323, 1323, 1337: *Rasaan*, p. (Gy. 1: 868). Vö. **Razsán-tó**.

Razsán tava ’Csanád vm.-ben Razsán és Szentmiklós határában lévő halastó’ +1247/+284//572: *Rasanthowa* (Gy. 1: 868). L. **Razsán-tó**.

Razsán-tó ’Csanád vm.-ben Razsán és Szentmiklós határában lévő halastó’ +1285/572: *Rasanto*, piscat. (Gy. 1: 871). Alakváltozata **Razsán tava**. Vö. **Razsán**.

Recsk ’település Borsod vm. DNy-i részén Szihalom vidékén’ 1284/299: *Rekch*, p., t. (Gy. 1: 802).

Rednek ’Abaúj vm. K-i részén Füzértől K-re fekvő föld’ 1270/272, [1300 k.]: *Rednuk*, t. (Gy. 1: 134).

Rednek pataka ’Borsod vm.-ben Tardona határában említett patak’ [1240]: *Rednichpotoca ~ Rithonich potoka* (Gy. 1: 810–1).

Rég(-) l. Régy(-).

Regéc ’település és vár Abaúj vm. DK-i részén Gönctől DK-re’ 1298/300, 1316, 1330: *Regach*, castr., [1307], [1316], 1316>338, 1322/323, 1323, 1323>358, 1324/377, 1332, 1337 (A. 3: 339): *Regech*, castr., [1310 k.]: *Regwech* (Gy. 1: 134–5).

Régeny ’település Bihar vm.-ben Bihartól É-ra’ [1177/202–3]/XV.: *Reguen*, v., 1313, 1336: *Regun*, p. (Gy. 1: 656). Vö. **Regne töve**.

Regenye 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DNy-ra' [1230]/231: *Regna*, t., 1305>372: *Regenye*, t., 1332–5/PR.: *Reguna* ~ *Reguena* ~ *Rechena* (Gy. 1: 373).

Regete 'település Abaúj vm. ÉK-i részén a Ronyva forrásvidékénél' 1298: *Rygyta*, [1298]: *Rugyta*, v., 1303/329, 1330: *Rukthe*, v., 1329, 1330: *Ruthke*, v. (Gy. 1: 135).

Regla l. **Regula**.

Regmec 'település Abaúj vm. K-i részén Füzértől DK-re' 1277: t. *Redemech* al. nom. *Wyl*, 1321/323: *Redmuch*, p., v., 1324/365, 1332–5/PR.: *Redemech*, p., t., 1328: *Redemuch*, p., *1332: *Rodmech*, 1332–5/PR.: *Recmec* ~ *Bedemech* ~ *Retinet* (Gy. 1: 135). L. **Vily**.

Regne ? töve 'Bihar vm.-ben a Váradhoz közeli Micske határában említett hely' +1214/334: *Regne Thuy* (Gy. 1: 643). Esetleg összefügg a közeli **Régeny** település nevével.

Reg(u)la 'Baranya vm.-ben a Mohácstól DNy-ra fekvő Nyárád határában említett erdő' [+1235]/350/404: *Regla*, s., 1367: *Regule*, s. (Gy. 1: 350).

Rég(y) 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén Bajától DK-re' 1305–30: *Regh* ~ *Reeh* (Cs. 2: 207). L. **Régyszentmárton**.

Rég(y)[szentmárton] 'település Bodrog vm.-ben, talán azonos Réggyl' 1346: p. ... *Sancti Martini de Reg* ~ *Reeg* (Cs. 2: 207, Z. 2: 213). L. **Régy**.

Rékas 'település Baranya vm. DK-i részén Baranyavártól D-re' 1227/443: *Ruecos*, t., 1289/291: *Rykas*, v. (Gy. 1: 373).

rekesz → | ~e: *Mihály rekesze* 1347: *Mihalrekezy*.

Rekettye 1. 'Bereg vm.-ben Bag és Atya határában említett hely' 1343: ad locum viminum *Rakatya* vulgariter dictum (Károlyi 1: 154). **Kn.** 1318 (Semse, Abaúj vm.): *Rakatya*, a. (Gy. 1: 139), 1327>410 (Papi, Abaúj vm.): iuxta qd. rubum viminis vulg. *Rakathya* nuncupatum (Gy. 1: 129) | +1228/383/407 (Aszúág, Baranya vm.): *Requitije*, dum. (Gy. 1: 273), +1228/423 (Aszúág, Baranya vm.): *Regetie* (Gy. 1: 273). → **Ne.** (*Balseu*)-*rekettye* ? 1327/589: *Balseurekethyere*, *Hosszú-rekettye* 1327/589: *Hozzureketthye*, *Lápos-* ~ *Lapos-rekettye* 1342: *Lapusreketya*, *Maturus-rekettye* 1324/377: *Mathurus rokathya*, *Meggyes-rekettye* 1320: *Mediesrakatia*, *Nagy-tó-rekettyebokor* 1349: *Nogthourekethyebukur*, *Pázmány-rekettye* 1299: *Paznan Rekethya*, *rekettyebokor* 1258: *requetiarbukur* | ~je: *Sima rekettyéje* 1344: *Simarakathyaia* | -s: *Rekettyés* +1262/XIV.: *Rakatyas*, *Rekettyés-maláka* 1341: *Rekettyesmalaka*, *Rekettyés-völgy* 1341: *Rekettyesuelgh*.

rekettyebokor 1258 (Golop, Abaúj vm.): *requetiarbukur* (Gy. 1: 88), +1262/XIV. (Koksó, Abaúj vm.): sub 1 dumo *rakatya bokor* vulgo nominato (Gy. 1: 113) | 1349 (Becsej és Beszter, Baranya vm.): *rekethyabukur*, dum. (A. 5: 281). → Vö. még *Nagy-tó-rekettyebokor*.

Rekettyés 1. 'Abaúj vm.-ben Koksó határában említett hely' +1262/XIV.: *Rakatyas*, prat. (Gy. 1: 113).

2. 'Bereg vm.-ben Adony és Galgó határában említett tó' 1342: *Reketyas*, lac. (Z. 2: 35). **3.** 'Borsod vm.-ben Csanyik határában említett hely' 1315/339: *Rakatyas* (Gy. 1: 767).

Rekettyés-maláka 'Baranya vm.-ben Hetenye határában említett patak' 1341: *Rekettyesmalaka*, riv. (Gy. 1: 317).

Rekettyés-völgy 'Baranya vm.-ben Hetenye határában említett völgy' 1341: *Rekettyesuelgh*, vall. (Gy. 1: 317).

Remec 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett patak' +?1248>393: *Remech*, riv. (Gy. 1: 537). Vö. **Remec mezeje**.

Remec mezeje 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett mező' 1270: *Remechmezeve*, camp., 1282/379: *Remethmezey* (Gy. 1: 537). Vö. **Remec**.

Remete [1.] 'település Bereg vm.-ben Bereg várától ÉK-re' 1333: parochia de *Eremita* (Lehoczky 25).

2. 'település Bihar vm. DNy-i részén a Fekete-Körös közelében' 1318, 1338 (Z. 1: 532): *Remethe*, 1327/589: *Remete*, v. (Gy. 1: 657). → **Ne. Remete erdeje** 1341: *Remeteerdey*, **Remete eresztvénye** 1341: *Remeteerezteueny*, **Remete gorondja** 1344: *Remethegorongia*.

Remete erdeje 'Baranya vm.-ben Hetenye határában említett erdő' 1341: *Remeteerdey*, s. (Gy. 1: 317). A **Remete eresztvénye** mellett említik.

Remete eresztvénye 'Baranya vm.-ben Hetenye határában említett erdő' 1341: *Remeteerezteueny*, s. (Gy. 1: 317). Vö. **Remete erdeje**.

Remete gorondja 'Bereg vm.-ben Kerecseny határában említett tó' 1344: *Remethegorongia*, lac. (Z. 2: 98).

Rend 'település Baranya vm. középső részén, a Dráva vidékén feketett' 1264, 1294, 1296/374: *Rend*, v., 1296: *Reend* (Gy. 1: 373).

Rendekszentgyörgye 'település Baranya vm. D-i részén Aszúág mellett' 1332–5/PR.: *Renduc Scengurge* ~ *Bundugzengurge* (Gy. 1: 386). L. **Szentgyörgy (1.)**.

Rendes 'település Bodrog vm. középső részén Borsód környékén' 1346: *Rendys*, p. (Cs. 2: 207). L. **Rendese gyháza**.

Rendese gyháza 'település Bodrog vm. középső részén Borsód környékén' 1341: *Renduseghaza* (Gy. 1: 713). **Rendes** néven is említik.

Rendve 'település Bars vm. DNy-i részén' 1297/412, 1299/324, 1304 (Mező, Patr. 376), 1304/307 (Mező, Patr. 376): *Rendwe*, p., 1332/PR.: *Raudve* ~ *Vasuk* (Gy. 1: 468), 1339, 1340: *Rendue* (A. 3: 548, Str. 3: 355) | ~i 1237: Nic-o de v. *Renduuey*, 1245, 1285/296/382, 1298, [XIII. vége], 1312, 1319/328, 1327/382, 1327>383: *Renduey*, de t., de v., 1324: Pet. f. Gebart de *Rendwey* (Gy. 1: 468).

Reste 'település Abaúj vm. Ny-i részén az Ida folyó mellett' 1319/494: *Rechita*, p., v., 1332–5/PR.: *Ketshe* (Gy. 1: 135).

Reszege 'település Bihar vm. É-i részén Diószegtől ÉNy-ra' [1163–73]/520 k.: *Kezwge* [□: *Rezwge*] ~ *Kezwyge* [□: *Rezwyge*], v., [1291–94], 1299: *Rezuge*, 1297: *Rezugue*, p., 1317, 1342 (A. 4: 230), 1343 (Károlyi 1: 153–4): *Rezege*, p. (Gy. 1: 657).

Re(s)zne pataka 'Bereg vm.-ben Eszterjén határában említett vízfolyás' 1344: *Reznepathaka*, fl. (Z. 2: 99).

rét → **Fehér-rét** ? [+1077–95]>+158//403/PR.: *Fecherech* [□: *Fechereth*], **Kis-** ~ **Kies-rét** 1256: *Kyusret*, **Közép-rét** 1295/423: *Kwzpreth*, **Nádas-rét** 1281: *Nadas reth*, **Nyáras-rét** 1327/589: *Narasreth*, **Telekláb-rét** 1295/423: *Teluklabreth*, **Tisze ? -rét földje** 1300>379: *Thizerethfelde* | ~**je**: **Bresztova rétje** 1325: *Breztouarete*, **Jeszenova rétje** 1322/XVI.: *Jeszenovaréthe*, **Kutku rétje ? mocsara** 1320: *Qutqu[r]ete machara*, **Pap rétje** 1313/339: *Poprethe*, **Sár rétje** 1335>342/434: *Sarrethe*, **Sihoka ? rétje** 1327: *Syhocarete*, **Szeben rétje** +1214/334: *Scebin Rethe* | **-i**: **Réti** 1332: *Rety*, **Rétifalu** 1289/374: *Retyfolu*.

Réti 'település Borsod vm.-ben, talán az É-i felén feketett' 1332: *Rety*, p. ~ *Rethy*, p. (Gy. 1: 802).

Rétifalu 'település Baranya vm. DK-i részén a Drávától D-re, Eszék mellett' 1289/374: *Retyfolu*, p. (Gy. 1: 373).

Rév 1. 'település Baranya vm. DK-i részén a Duna közelében' 1332–5/PR.: *Rev* ~ *Raw* ~ *Bon* (Gy. 1: 373), 1357: *Rew* (Cs. 2: 520, A. 6: 588). **2.** 'település Bihar vm. K-i részén, Berténnyel szemben a Körös partján' 1257/284/572: trib. de Berthem ... in portu Crysii, 1332–7/PR.: *Rev*, v. ~ *Bev*, p., v. ~ *Bey*, v. ~ *Rey* (Gy. 1: 657), 1405: *Rew* (Cs. 1: 621, ComBih. 344, Zs. 2/1: 3921). → **Ne. Fajsz-rév**

1350: Fayzreu, **Homokrév** +1256: Humkreu, **Kő-rév** 1293: Kerew, **Köves-rév** 1298: Kuesrew, **Péterrév** +1247/+284/572: Peturreu, **Révkanizsa** 1332/572: *Reu* Kanysa, **Szanád-rév** 1274>340: Zanathreu, **Szurak-rév ?** 1256: Zwrakrew, **Tölgy-rév** 1192/374/425: Tulreu, **Török ? -rév** 1341: Thurutru, **Váralja-rév ?** 1330: Varabareu, **Zenta-rév** +1247/+248//572: Zyntharew | ~e: **Bába réve** 1312: Babariui, **Moharréve** 1323: Mohareve, **Péterréve** +1092/+274//399: Peterreue, **Puk réve** [1230]/231: Pvc Rewy, **Sámod réve** 1323: Samudreui, **Szomorréve** 1330: Zomorreu, **Úr réve** 1192/374/425: Vrreui.

Revisnye I. 1. 'Árva vm.-ben Revisnye település határában említett patak' [1272]/272: *Riuisne*, fl. (Gy. 1: 197). Vö. **Revisnye (II.1.). II. 1.** 'település Árva vm.-ben Árva várától DNy-ra' 1272: *Riuisne*, t., 1272>391: *Rivisne*, t. (Gy. 1: 197), 1348: *Rewisna* (ComArv. 50, Reviczky 6). Vö. **Revisnye (I.1.).**

Revistye I. 1. 'Bars vm.-ben Revistye település határában említett patak' 1228: *Ryvchka*, torr. (Gy. 1: 469). Vö. **Revistye (II.1.). II. 1.** 'település Bars vm. ÉK-i részén Keresztúrtól DNy-ra, a Garam jobb partján' 1228: *Ryvchka*, t., 1331: *Reuisce*, 1340: *Ryuche* (Gy. 1: 469). Vö. **Revistye (I.1.).**

Révkanizsa 'település Csanád vm. Ny-i részén, fontos révhely a Tiszán' 1332/572: in foro de *Reu Kanysa*, 1333–5/PR.: *Rew Kanisa* ~ *Rewkanisa* (Gy. 1: 868). L. **Kanizsa (II.3.).**

rez → | ~e: **Vámos reze** 1256/283//572: *Vamusreze*.

Rezna 'Baranya vm. D-i részén az aszúági uradalom határában említett tó' +1228/383/407: *Rezna*, lac., 1281/364: lacus nomine *Rozna* vulg. malaka dicti (Gy. 1: 273–4). L. **Maláka (2.).** Vö. **Rozon.**

Rezne pataka l. **Reszne pataka.**

Rikács 'település Bihar vm.-ben Váradtól ÉNy-ra' 1209 P.: *Richaz*, v. (Gy. 1: 595), 1334: *Rykalch* alio nomine Arthand (J. 201, Knauz 1: 55). L. **Ártánd, Rikácsiártánd.**

Rikácsiártánd 'település Bihar vm.-ben Váradtól ÉNy-ra' 1075/+124/+217: *Rikachi Artand*, v. (DHA. 215, Gy. 1: 595), +1124/+217/328: *Rykachiartand*, +1124/+217/505: *Rikachiarthand* (DHA. 215). L. **Ártánd, Rikács.**

Ripak 'település Bács vm.-ben, Doroszlótól K-re feketett' 1308: *Rypok*, 1332–7/PR., 1341/342/353 (Str. 3: 409): *Rypak*, 1338–40/PR.: *Irpot* (Gy. 1: 231).

Ritkafa 'Bihar vm.-ben az Ér melletti Tarcsa határában említett facsoport' 1338/396: arbores *Rythkafa* (J. 362, Károlyi 1: 135).

Rogoz ? 'település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen' 1332/PR.: *Rogos* (J. 331).

Rohonca 'település és monostor Csanád vm. DK-i részén, a Marostól D-re Nagyfalú közelében feketett' 1233: *Roncha*, [1239 k.]: *Rohonca*, 1333–5/PR.: *Rohuncha* ~ *Ruhuncha* ~ *Gohuncha* ~ *Rehunda* | **Lat.** 1232: *Roancensis*, [1239 k.]: – – *honcensis* (Gy. 1: 868).

Rohozsnica I. 1. 'Bars vm.-ben Rohozsnica és Vezekény határában említett patak, a Szincsevel egyesülve ömlik balról a Zsitvába' 1284: *Rasnicha*, lac. (Gy. 1: 414, 469), 1295: *Rohozniche*, riv. (Gy. 1: 414, 486). Vö. **Rohozsnica (II.1.). II. 1.** 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől DNy-ra' 1283: *Rohosnicha*, t., 1284, 1292: *Rasnicha*, t., 1292: *Rehosnycha*, t., 1295: *Rohozniche*, t., 1329: *Bohosniche* [□: *Rohosniche*], p. (Gy. 1: 469). Vö. **Rohozsnica (I.1.).**

Rojt 'település Bihar vm. középső részén Cséffától É-ra' [1291–94]: *Ruyd*, 1332–7/PR.: *Rahd* ~ *Ruchd* ~ *Ruhd* ~ *Buhd* ~ *Moth* ~ *Rudh*, v. (Gy. 1: 657), 1374: *Royth* (J. 331, ComBih. 268).

román → **Románföldre** 1326: *Romanfolde*, **Romántelke** 1330: *Rumantheleke*.

Románföldre 'település Baranya vm. Ny-i részén az Ormán vidéken, helyét közelebről nem ismerjük' 1326: *Romanfolde*, p. ~ *Rumanfeuldy*, t., 1331: *Romanfeulde*, t. (Gy. 1: 373).

Romántelke 'település Abaúj vm. K-i részén, Szalánc mellett feketett' 1330: *Rumantheleke*, v. (Gy. 1: 135).

Ronkva 'a Hernádba ömlő folyó Abaúj vm. középső részén' +1245: *Ronkus* [□: *Ronkua*], torr. (Gy. 1: 41, 143), 1259/327//402: *Ronkwa*, riv. (Gy. 1: 144), 1259/402: *Ronkua*, riv. (Gy. 1: 41), 1305: *Roncua*, fl., 1312: *Ronkova*, fl. (Gy. 1: 41, 143).

Ronyva 'a Bózsóval egyesülő folyó Abaúj vm. K-i részén' 1310 (A. 1: 206), 1318 (A. 1: 465), 1321, 1327: *Ronua*, fl., flum. (Gy. 1: 40, 101, 153), 1327: *Ronwa*, fl. ~ *Ronva*, fl. (Gy. 1: 101), 1327: *Ranywa*, fl. (A. 2: 202), 1339>370: *Ronyua*, fl. (Hanvay 44), 1341: *Ranyoua*, fl. (A. 4: 123).

Rozgony 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától ÉK-re, a Tarca mellett' 1270, 1312/317, 1312/323, 1317, 1317/329/347, 1325, 1326, 1327, 1336 (A. 3: 302), 1337 (A. 3: 362), 1341 (A. 4: 70–2, 113), 1347 (A. 5: 95): *Ruzgun*, t., 1312/329, 1315, 1323, 1323/351, 1326, 1340 (A. 4: 26, 41), 1341 (A. 4: 72), 1342 (Z. 2: 25–6), 1342 (A. 4: 242), 1345 (A. 4: 482), 1347 (A. 5: 143): *Rozgun*, 1312/341: *Rozgum*, 1317: *Ruzgon*, 1325: *Ruzkun*, p., 1325, 1327/328/378, 1327/330/348, 1329, 1339/389 (A. 3: 553–6), 1344 (A. 4: 422), 1347 (A. 5: 55, 284–5, 315): *Rozgon*, v., 1332–5/PR.: *Bezken* ~ *Ruskon* (Gy. 1: 136).

Rozon 'település Baranya vm.-ben a Dráván túl, Ebres környékén feketett' 1251/328/374: *Bozon*, v., 1251>377: *Rezen*, v., 1256 [□: 1266]: *Rozun*, v. (Gy. 1: 373). Esetleg összefügg a **Rezna** víznévvel.

Rozsnyó 'település Brassó vidékén Brassó várától DNy-ra' 1331/343: *Rosnou* (Gy. 1: 831), 1343: *Rosnow* (EH. 814).

Rubentelke 'Borsod vm.-ben Alacska, Szentpéter vidékén említett település' 1341: *Rubenteleke*, p. (Hokl. 230).

Rubin 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől DK-re' 1336: p. Kokath vocatam alio nomine *Rubyn* (J. 280, A. 3: 247). L. **Kakat (II.1.)**.

Ruda 1. 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől ÉK-re, a Garam bal partján' 1283, 1332/PR.: *Ruda*, p. | ~i 1332/PR.: Jo. sac. S. Hemrici de *Ludi* (Gy. 1: 470). **2.** 'település Borsod vm. É-i részén a Bódvától Ny-ra' 1299, 1317, 1324, 1330>342, 1330>343, 1332, 1333 (A. 3: 17): *Ruda*, p., v., 1319: *Buda*, *1332–5/PR.: *Puda* (Gy. 1: 802).

Rudnok I. 1. 'Abaúj vm.-ben Méhlyuk és Rudnok határában említett patak, a Szkrebin mellékvize' +1263/+264: *Rodnuk*, riv. (Gy. 1: 40, 118, 136). Vö. **Rudnok (II.1.)**. **II. 1.** 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Jászó mellett ÉK-re' 1255: *Rodnuk* (Gy. 1: 136). Vö. **Rudnok (I.1.)**.

Rugyina 'Abaúj vm.-ben Koksó határában említett föld' +1262/[XIV.]: *Rugyina*, t. ~ *Rugina*, t. (Gy. 1: 113–4).

Ruhu(s)z ? 'Bodrog vm.-ben Szekcső határában említett patak' [+1018–38]/[1173–96]>409: *Ruzy* (DHA. 97), [+1018–38]/[1173–96]>412: *Ruhuz*, flum. (DHA. 97, Gy. 1: 728) ~ *Rwhwz* (DHA. 97).

Rusaszó ? 'Abaúj vm.-ben Fáj határában említett hely' 1243: ad caput *Rusozo* (Gy. 1: 79).

Rusd 'település Bodrog vm.-ben, Bátoregyházával együtt említik' 1340: *Rusd*, t. vacua (Cs. 2: 207, Z. 1: 586–7).

Ruszka 'település Abaúj vm. ÉK-i részén Kassától DK-re' 1303/329: *Rupka* [□: *Ruzka*], p., 1329: *Ruzka*, p., 1330: *Teuzka* [□: *Ruzka*], 1332–5/PR.: *Rufka* ~ *Buska* (Gy. 1: 137). → Vö. még **Ruszka** ~ **Oroszka**.

Ruszka ~ **Oroszka** 'település Abaúj vm. középső részén Göncről DNy-ra' 1220/550: *Vruzca*, v., 1221/550: *Rvzka*, v., 1280: *Wruszka*, [1290–301], 1295/346/401, 1296>364, 1305, [1307], [1309–18], [1310–15], 1313, [1313–16], 1315, 1316, 1317, 1318, 1322, 1324, 1324>360, 1327, 1332: *Ruzka*, p., t., v., [1306–22], [XIV. eleje], 1316, 1317, 1319, 1325, 1332–5/PR.: *Ruska*, p. (Gy. 1: 136–7), 1319: *Russca*, v. (H. 7: 382), 1327: *Rwzka*, p., 1332–5/PR.: *Rufka* ~ *Rusca* (Gy. 1: 136–7).

(*ryuche*) → *Szarvas (ryuche)*.

Ság 1. 'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re' 1251/328/374, 1289/374, 1296, 1296/346/408, 1325: *Saagh*, v., 1251>377, 1325: *Sagh*, v., 1256 [ṣ: 1266], 1330: *Saag*, v., 1332–5/PR.: *Sach* | ~i 1281/364: Ben. f. Nic-i de *Sagy* (Gy. 1: 374). **2.** 'település Csongrád vm. É-i részén a Tiszától K-re' 1209 P.: *Sach*, v., 1225: *Sagh*, v., 1330, 1336 (Zsilinszky 103): *Saagh*, v., 1332–7/PR.: *Sac* (Gy. 1: 899), 1338, 1340: *Sag*, p. (DHA. 204, Zsilinszky 92), 1338, 1341: *Saag*, p. (DHA. 204, Gy. 1: 899). Alakváltozata **Sági.** → **Ne. Baran(y)-ság** 1349: *Baransag*, *Mezőság* 1333–5/PR.: *Mezesag*, **Ság-tó** 1326: *Saagtov* | -i: **Sági** 1075/+124/+217: *Sagi*.

Sági 'település Csongrád vm. É-i részén a Tiszától K-re' 1075/+124/+217: *Sagi*, v. (DHA. 216–8, Gy. 1: 899), [1075]>338, +1124/+217/328: *Sagy*, t. (DHA. 205, 216–7, Gy. 1: 899). L. **Ság (2.)**.

Ság-tó 'Békés vm.-ben Bala határában említett halastó' 1326: *Saagtov*, pisc. (Gy. 1: 503).

Saját 'település Bihar vm. D-i részén Széplaktól DNY-ra' 1344: *Sayath* (J. 338, ComBih. 289, H. 3: 153).

Sajó ~ Só-jó 1. 'a Szamos bal oldali mellékveze Erdélyben, Beszterce vidéke DNY-i, illetőleg Királyi É-i határát érinti' [1176–96]>230, 1230/349: *Syov* (EO. 1: 12, 157), 1228/378: *Souyou*, 1243/344: *Sayow*, aqua (Gy. 1: 553). **2.** 'a Tisza jobb oldali mellékveze Borsod vm.-ben' [1200 k.]/896-ra: *Louiou* [□: *Souiou*], fl. ~ *Souyoy* (Gy. 1: 735) ~ *Souyou* (Gy. 1: 735, 788, 809), 1228 (H. 6: 22), *1270: *Soyou*, fl. (Gy. 1: 796), 1230/285, 1282>351 (Dancs 6), 1349: *Sayou* (Gy. 1: 735, 784, 792), +1237/[1237–42]: *Soyov*, aqua (Gy. 1: 735, 775, 777, 779, 813), 1241, 1281/347, 1319, 1329/447, XIV.: *Seo*, aqua, fl., flum. (Gy. 1: 766, 771, 789, 791, 797), [1244], 1255/XV., 129[5]/476 (Hanvay 15), 1317, 1320/358 (A. 1: 544), 1325 (A. 2: 214), 1325/347, 1325/XVI. (MiskOkl. 26), 1343 (A. 4: 306, Dancs 39), 1347 (A. 5: 79, 84, 119–23), XIV.: *Sayo*, aqua, fl. (Gy. 1: 762, 776, 789, 791), 1250/XVIII.: *Soiow* (EO. 1: 212), 1255/XV.: *Sa'o*, aqua (Gy. 1: 776), [1266], [1282–85 k.]/896-ra: *Soio*, aqua (Gy. 1: 791, 797), 1281/347: *Sao*, fl. (Gy. 1: 789), 1285: *Seou*, fl., 1286: *Sajó*, fl. (Gy. 1: 792), 1295: *Soyo*, fl. (Gy. 1: 764), 1296, 1304 (A. 1: 91): *Soyow*, fl. (Gy. 1: 783), 1297: *Zohyou* (RegArp. 4149), 1319: *Seyo*, fl. (Gy. 1: 766), 1325/347: *Sajo*, fl. (Gy. 1: 789), 1327>354, 1346 (A. 4: 580), 1347 (Cs. 1: 171): *Sayow*, fl. (Gy. 1: 782), 1335: *Sayouu* (Hanvay 37), 1341: *Saio*, fl. (Szendrei 3: 45), 1346: *Sayov*, fl. (A. 4: 638) | **Szl.** 1240: на рѣцѣ Солонои ~ у Солоныя рѣки (Gy. 1: 735, 791). **Sajó vize** néven is említik.

Sajó vize 'a Tisza jobb oldali mellékveze Borsod vm.-ben' 1248/326: *Sayouvyze* (Gy. 1: 735, 771). L. **Sajó (2.)**.

Sajt 1. 'település Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján, Veresmarttól ÉNy-ra' 1138/329: in uilla *Sahtu* sunt allatores salis (Gy. 1: 868, Benkő, NT. 170). **2.** 'település Csongrád vm. középső részén Szentestől D-re' 1332: *Saahth*, p. (Gy. 1: 899).

Sal 'település Békés vm. középső részén Békés várától ÉNy-ra' 1219/550: *Shol*, v. (Gy. 1: 504).

Salamon 1. 'település Bihar vm. középső részén a Berettyótól D-re' *1214/550: *Solomun*, t., 1342: *Salamon* (Gy. 1: 657). **Szodos** néven is említik. **2.** 'település Bodrog vm. K-i részén Csecstótól D-re' 1237: *Solomun*, [1237]: *Salamon* | **Lat.** 1224/291/389: v. *Salamonis* (Gy. 1: 726).

Salánk 'település Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján, Veresmarttól Ny-ra' 1318/319: *Sa[lank]*, 1322: *Salaank*, p., 1329: *Zalank*, 1330: *Salanchk*, 1330, 1332, 1340 (Z. 1: 592): *Salank*, v. (Gy. 1: 869).

Sálfölde 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉK-re' 1298: *Saulfelde*, t. ~ *Saulfolde* | **Lat.** 1247: t-m ... que *terra Sauli* sac-is nominatur (Gy. 1: 374).

Sálhida 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó mellett' [1291–94]: *Saulhyda*, 1332–7/PR.: *Saulhida*, v. ~ *Salida*, v. ~ *Gaulhida*, v. ~ *Samilhida*, v. ~ *Gamilhida*, v. ~ *Gulhida*, v. (Gy. 1: 658).

Salló 'település Bars vm. D-i részén' 1156: *Surlou*, v., 1276/641: *Sorlan* [□: *Sorlau*], 1276/641, 1312, 1327/519, 1330, 1350 (Z. 2: 418): *Sorlou*, loc., v., 1286/XVI., 1293, 1295, 1331: *Sorlow*, p., v., 1297/367, 1347 (A. 5: 103): *Sarlou*, 1312: *Sorrou*, v. (Gy. 1: 470), 1327/519: *Solon* (Gy. 1: 471, *Sáró* a.), 1330: *Sorlo*, v. (Gy. 1: 470), 1339: *Sarlow*, p. (Str. 3: 342–3). Alakváltozata **Sallód**. Egyik részét **Kissalló** néven is említik.

Sallód 'település Bars vm. D-i részén' 1305: *Sorloud*, v. (Gy. 1: 470). L. **Salló**.

(**Salman**) l. (**Surman**).

Sály 'település Borsod vm. középső részén Kács közelében' 1348: *Saal* (Gy. 1: 802).

Sályi 'település Bihar vm.-ben Váradtól D-re' [1291–94], 1332–7/PR.: *Sauli*, 1319/414/XVI.: *Sawuly*, v., 1332–7/PR.: *Gauli*, v. ~ *Gauly*, v. ~ *Sady*, v. ~ *Sauk*, v. (Gy. 1: 658).

Sámód 'település Baranya vm. középső részén Kémestől É-ra' 1244, 1257, 1266, 1286, 1322, 1322>384, 1332–5/PR., 1348 (A. 5: 220): *Samud*, p., t., v., 1276 P.: *Chamud*, t., 1332–5/PR.: *Bamud* ~ *Samuk* ~ *Sanud* (Gy. 1: 375). Alakváltozata **Sámogy**.

Sámód réve 'Borsod vm.-ben Déta határában említett rév' 1323: *Samudreui*, port. (Gy. 1: 770).

Sámogy 'település Baranya vm. középső részén Kémestől É-ra' 1338: *Samug*, v. (Gy. 1: 375). L. **Sámód**.

Sámson 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől ÉK-re' [1291–94]: *Samsun*, 1324, 1335 (Németh P. 172, Károlyi 1: 114), 1347 (A. 5: 49–50): *Samson* (Gy. 1: 658). Osztódásával alakult **Szalók**- és **Túrsámson**.

[**Sándor(falva)**] 'település Abaúj vm.-ben, helye ismeretlen' 1222/550: *villa Alexandri* (Gy. 1: 138).

Sántosi 'település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól ÉK-re, a Berettyó közelében' 1255/300 k., [1291–94]: *Santusy*, p., v. (Gy. 1: 658).

Sáp 1. 'település Abaúj vm. DNy-i részén Forrótól Ny-ra, a Vasonca mellett' *1221/550: *Sap*, v. (Gy. 1: 138). **2.** 'település Bács vm. DNy-i részén Bács várától D-re' 1308, 1332–7/PR., 1338–40/PR.: *Sap*, p. (Gy. 1: 232). **3.** 'település Borsod vm. É-i részén Borsod várától K-re' 1277, 1332–5/PR.: *Sap*, 1279/312, 1300, 1332, 1334: *Saap*, p., t., 1332, 1332–5/PR.: *Saaph*, p. (Gy. 1: 802). **4.** 'település Csanád vm. középső részén a Harangod mellett, Besenyő körül' 1274>340: *Saap* (Gy. 1: 869). **5.** 'település Csongrád vm. középső részén Szentestől D-re' 1332: *Saap* (Gy. 1: 900) | ~i ? 1075/+124/+217: t-m *Sapi* (DHA. 217–8, Gy. 1: 900), +1124/+217/328: *Sapy* (DHA. 217).

Sár I. 1. 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett víz' [1230]/231: ad alium *Sar*, qui vocatur Chamul ~ *Sar* (Gy. 1: 237). Bizonyára összefügg a **Bel-Sár**-ral. L. még **Csamuly**. Vö. **Sár (II.1.) 2.** 'a Garam jobb oldali mellékvíze Bars vm. D-i részén, Mikola és Zseliz határában említik' 1274, 1293: *Saar*, aqua, lac., lut. (Gy. 1: 413, 462, 488). Bizonyára valamely részeit **Nagy-sár (I.)** és **Zselizi-sár** néven is említik. **3.** 'Bodrog vm.-ben Szeremlyén határában említett patak' +1093/367>393, +1093/367>408: *Saar*, riv. (DHA. 292, Gy. 1: 729), +1093/367>395, +1093/367>411: *Sar*, fl. (DHA. 292–3, Gy. 1: 729). **Sár vize** néven is említik. **4.** 'Bodrog vm.-ben Battyán határában említett halászhely' 1305/342: *Saar*, pisc. (Gy. 1: 710). **5.** 'az Eger bal oldali mellékvíze Borsod vm.-ben, Szihalom határában említik' [1067 k.]/267: *Saar* (DHA. 183, Gy. 1: 736, 807). Vö. **Sár töve. II. 1.** 'település Bács vm. ÉNy-i részén, Doroszló mellett feketett' 1313>350, 1331>350: *Saar*, p., t. (Gy. 1: 232). Vö. **Sár (I.1.)**. → **Ne. Bel-Sár** [1230]/231: *Belsar*, **Mag(y)-sár** +1214/334: *Magsar*, **Nagy-sár** 1255: *Nogsar*, **Sárfő** 127[8]: *Sarfeu*, **Sár rétje** 1335>342/434: *Sarrethe*, **Sárszó** [1330 k.]: *Saarzow*, **Sár-tó** 1270/272/476: *Sartov*, **Sár töve** [1067 k.]/267: *Sartue*, **Sárvár** [1285–300]: *Sar var*, **Sárvár-fok** 1338: *Saarwarfuk*, **Sár vize** +1093/367>411: *Saruize*, **Zselizi-sár** 1274: *Selyzy sar* | *sara*: **Disznód sara** 1318/325: *Geznodsara*, **Ördög sara** 1075/+124/+217: *Orduksara*, **Torda sara** [1330 k.]: *Tordasara* | -d: **Sárd** 1320: *Sard* | -i: **Kápolnássári** 1339: *Capulnassary*, **Sári** 1075/+124/+217: *Sari*, **Sár(i)** 1216/550:

Sari | -s: **Sáros** 1261/262: *Sarus*, **Sáros ? -Draganya feje** 1264/298/572: *Suos* [□: *Saros ?*] Dragana-fey, **Sáros-Draganyán** 1264/298/572: *Sarus* Draganyan, **Sáros-patak** 1270/272: *Sarus*potok, **Sáros-Rákos ?** 1341: *Garusrakus* [□: *Sarus-*], **Sáros-tó** 1075/+124/+217: *Sarustou*. Vö. még **Zsár**.

Saracka l. **Szaracka**.

Sáránd 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől D-re' 1219/550, [1291–94], 1323, 1342 (A. 4: 226–30), 1347 (A. 5: 109): *Sarang*, loc., v., 1332–7/PR.: *Sarand*, v. ~ *Garand* (Gy. 1: 658).

(Sarch) 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett halastó' 1212/397/405: *Sarch* (Gy. 1: 329).

Sárd 1. 'a Borsova bal oldali mellékvize Bereg vm.-ben, Bilke határában említik' 1338/339: *Sard*, riv. (Gy. 1: 519, 533). **2.** 'Bihar vm.-ben a Gyepes melletti Gyarak határában említett vízfolyás' 1320: *Sard*, aqua (Gy. 1: 622).

Sárf□ 'település Bihar vm. É-i részén Diószegtől É-ra' 127[8], [1291–94]: *Sarfeu*, v. (Gy. 1: 659).

Sári 1. 'település Bács vm.-ben, talán a DK-i részén Szentiván környékén feketett' 1267: *Sary*, t., 1274: *Sari*, t. (Gy. 1: 232). **2.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DK-re' 1252, [1286 k.], 1325: *Sari*, p., v., 1294, 1330, *1338 (Z. 1: 526–7): *Sary*, v., 1332–5/PR.: *Say* ~ *Zari* (Gy. 1: 375–6). Később **Kápolnássári** néven is említik. **3.** 'település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől ÉK-re' 1075/+124/+217 (DHA. 214), 1299, 1339 (A. 3: 572): *Sari*, +1124/+217/328 (DHA. 214), 1309, 1322, 1325>416, 1326, 1327/382, 1338 (ComBars. 99, Str. 3: 319): *Sary*, p., 1298, 1345 (Str. 3: 568): *Saary*, *1332/PR.: *Seri* ~ *Ceri* (Gy. 1: 471). **4.** 'település Bodrog vm.-ben, Hetes határosa' [XIV. eleje]>412: *Sary* (Gy. 1: 727). → Vö. még **Sár(i)**.

Sár(i) 'település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen, Iráz körül kereshető' 1216/550: *Chicou quod de v. Sari* (Gy. 1: 659).

Sarkad 'település Bihar vm. DNy-i részén' 1226/550: *Surcud*, 1332–7/PR.: *Sarkad*, v. ~ *Gargad* ~ *Garkad*, v. (Gy. 1: 659). Alakváltozata **Sarkadi**.

Sarkadi 'település Bihar vm. DNy-i részén' 1138/329: *Surcudi*, v. (Gy. 1: 659). L. **Sarkad**.

Sarkagy ? 'Baranya vm.-ben a Hodos menti Újfalu határában említett hely' +1058/300//403: *Sarkagh* (DHA. 178, Gy. 1: 398).

Sarkos-cser l. **Szurkos ? -cser**.

sarló → **Kissalló** 1327: *Kywssorlow*, **Salló** 1156: *Surlou* | -d: **Sallód** 1305: *Sorloud*, +1058/300//403 (DHA. 178) | -s: **Sarlós** *+1015/+158//403/PR.: *Sorlogys*, 1109/393: *Sarlos*, **Sarlós-Hodos ?** +1058/300//403: *Sarlaswodus*.

Sarlós 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re' *+1015/+158//403/PR.: *Sorlogys* (DHA. 75, Gy. 1: 318, itt *Sozlogys* alakban), *+1015/+158//XVII.: *Sorlongis*, *+1015/+158//XVIII.: *Sarlongis* (DHA. 75), +1058/300//403 (DHA. 178), 1109/393 (DHA. 380), 1328/403: *Sarlos*, p., t., 1109 (DHA. 366): *Serlous*, v., 1109/[1290–95] (DHA. 380): *Sorlous*, v., 1109/296 (DHA. 380), 1109/296/330 (DHA. 380), 1109/296/342 (DHA. 380), 1109/356 (DHA. 380), 1332–5/PR.: *Sorlos*, 1224/399: *Sarlous*, p. (Gy. 1: 376), 1300/402/403: *Sarlas* (DHA. 177), 1332–5/PR.: *Zorlows* ~ *Zorlos* ~ *Sorros* (Gy. 1: 376) | **Gör.** [1018–31]/109: *Zal-sh* (Gy. 1: 376). Vö. **Sarlós-Hodos**.

Sarlós-Hodos ? 'Baranya vm.-ben Sarlós határában említett völgy' +1058/300//403: *Sarlaswodus*, vall. (DHA. 178, Gy. 1: 376). Az oklevél adatkörnyezete talán elírásra utal. Esetleg a **Hodos (I.1.)** egyik ága lehetett. Vö. **Sarlós**.

Saró 'település Bihar vm.-ben, Geszt és Székelytelek vidékén feketett' 1213/550: *Sorou*, v. (Gy. 1: 659).

Sáro 'település Bars vm. DK-i részén a Garam jobb partján' 1245, 1259, 1305, 1307, 1324, 1328, 1332, 1339 (Str. 3: 342–4), 1343 (ÓmOlv. 161–4), 1347 (A. 5: 150), 1348 (ComBars. 90, A. 5: 216):

Sarow, p., t., v., 1255, +?1255, 1271, 1292: *Sarov*, t., 1266, 1274, 1287, 1293, 1317, 1339 (Str. 3: 341–2): *Sarou*, p., t., v., 1332/PR.: *Sarro* (Gy. 1: 471), 1350 k.: *Sarouu* (A. 3: 423) | ~i 1272: Dyon-o de *Saroy*, 1305: nob-es de *Saroy* ... p. *Saroy*, 1306: f-i Petri de *Saroy* ... t. *Saroy* (Gy. 1: 471). **Sárfalu** néven is említik. Egyik része **Felsővár** néven szerepel.

Sárfalu 'település Bars vm. DK-i részén a Garam jobb partján' 1075/+124/+217: *Saroufalu* (DHA. 215, Gy. 1: 471). L. **Sáró**.

Sárog 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól É-ra' 1296/324, 1342 (Cs. 2: 521, Z. 2: 45–6), 1349 (Z. 2: 396): *Sarugh*, 1298: *Saryug* (Gy. 1: 376), 1338, 1342: *Sarug* (Cs. 2: 521, Z. 1: 542, 2: 43–4) | ~i 1342: Clem. de *Sarugy* (A. 4: 213).

sarok → **Sarok-ér** ? 1075/+124/+217: *Surchuer*, **Sarok** ? **tölgyfa** +1015/+158//403/PR.: *Surctulfa* | **-d**: **Sarkad** 1226/550: *Surcud* | **-di**: **Sarkadi** 1138/329: *Surcudi* | **-gy**: **Sarkagy** ? +1058/300//403: *Sarkagh*. Vö. még **Sarkos-cser**.

Sarok-ér ? 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett víz' 1075/+124/+217: *Surchuer*, aqua (DHA. 216, Gy. 1: 881, 890).

Sarok ? **tölgyfa** 'Baranya vm.-ben Belisz határában említett fa' +1015/+158//403/PR.: *Surctulfa*, +1015/+158//XV.: *Surcw thulfa*, +1015/+158//XVII., +1015/+158//XVIII.: *Surow thölfa* (DHA. 75).

Sáros I. 1. 'Baranya vm.-ben a Duna menti Izsép határában említett hely' 1261/262: *Sarus* (Gy. 1: 319). **II. 1.** 'település Bihar vm.-ben a Berettyó és a Körös között, pontos helye ismeretlen' 1337: *Sarus*, p. (Gy. 1: 659). **2.** 'település Csongrád vm.-ben, helye ismeretlen' 1266, 1276 P.: *Sarus*, t. (Gy. 1: 900).

Sáros ? **-Draganya feje** 'Bihar vm.-ben Bertény határában említett hely' 1264/298/572: *Suos* [□: *Saros* ?] *Draganafey*, loc. (Gy. 1: 600). Vö. **Sáros-Draganyán**.

Sáros-Draganyán 'Bihar vm.-ben Bertény határában említett hely' 1264/298/572: *Sarus Draganyan* (Gy. 1: 600). Esetleg *-n* ragos alak is lehet, vö. **Sáros-Draganya feje**.

Sáros-patak 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett patak, a Kolbása mellékvíze' 1270/272: *Saruspotok*, rivus (Gy. 1: 40, 82).

Sáros-Rákos ? 'Abaúj vm.-ben Telki határában említett hely' 1341: *Garusrakus* [□: *Sarusrakus* ?] (A. 4: 123).

Sáros-tó 'Csongrád vm.-ben Csany határában, a Tisza mellett említett halastó' 1075/+124/+217: *Sarustou*, pisc. ~ *Lutea piscina* (DHA. 216, Gy. 1: 893).

Sár rétje 'nagy kiterjedésű mocsár Békés vm. É-i részén' 1335>342/434: *Sarrethe*, fl. (Gy. 3: 41). **Nagy-sár (2.)** néven is említik, vö. 1480: iuxta aquam Nagsaar alio nomine *Sarrethe* nuncupatum (Cs. 1: 645, J. 16, Juhász, Táj. 96).

Sárszó 'település Arad vm. D-i részén' [1330 k.]: *Saarzow*, p. (Gy. 1: 184).

Sár-tó I. 1. 'Bereg vm.-ben a lónyai uradalom határában említett állóvíz' 1270/272/476: *Sartov*, 1270/272//580: *Sartow*, stag. (Gy. 1: 544). **II. 1.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól Ny-ra, Rád környékén' 1337: *Saarthow*, p. (A. 3: 425), 1342: *Saartou* (Cs. 2: 521, A. 4: 218).

Sár töve 'Borsod vm.-ben Szihalom határában említett hely, bizonyára a Sár torkolata' [1067 k.]/267: *Sartue* (DHA. 183, Gy. 1: 736, 807). Vö. **Sár (I.5.)**.

Saruly 'Csongrád vm.-ben Ság határában említett kiemelkedés' 1075/+124/+217: *Sorul*, mo. (DHA. 217, Gy. 1: 899), [1075]>338: *Suryl*, mo. (DHA. 205, 217, Gy. 1: 899), +1124/+217/328: *Surul* (DHA. 217).

Saruly-tó 'Csongrád vm.-ben Sajt és Szentés közös határában említett halastó' 1332: *Sarwltou*, pisc. (Gy. 1: 900, 904).

Sárvár 'település és vár Abaúj vm. középső részén Gönc-től DNy-ra' [1285–300]: *Sar var* (Gy. 1: 138).

Sárvár-fok 'Bihar vm.-ben az Ér melletti Tarcsa határában említett hely' 1338: *Saarwarfik* (Str. 3: 317), 1338/396: *Sarwarfik*, loc. (J. 362, Károlyi 1: 135).

Sár vize 'Bodrog vm.-ben Szeremlyén határában említett patak' +1093/367>411: *Saruize*, fl. (DHA. 293, Gy. 1: 729). L. **Sár (I.3.)**.

Sas 'település Bihar vm. Ny-i részén az Ölyvös és a Kutas patak között' 1213/550: *Sos ~ Sob* [□: *Sos*] (Gy. 1: 659). → **Ne. Saskő** 1325/329: *Zaaskw* | **-d: Sasad** 1214/550: *Sashad*. Vö. még **Sás ~ Sas**.

Sás ~ Sas 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett erdő' +1228/383/407: *Saas*, s. (Gy. 1: 273).

sás → **Sás-völgy(e)** 1256/284//572: *Sasweolgy* | **-s: Sásos-tó** [+1077–95]>+158//403/PR.: *Sasustov*.

Sasa 'település Borsod vm. É-i részén a Bódvától K-re' 1213/550: *Glatillum cocum regis de v. Susa*, [XIV. eleje]: *Sasa* (Gy. 1: 802). Később talán **Szakácsi (2.)** néven említik.

Sasad 'település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen' 1214/550: *Sashad*, v. (Gy. 1: 659).

Sask□ 'vár Bars vm. ÉK-i részén Keresztúrtól K-re, a Garam bal partján' 1325/329: *Zaaskw*, 1327, 1340 (Str. 3: 375): *Saasku* (Gy. 1: 473), 1335, 1344, 1349 (Z. 2: 408–9, 411): *Saaskw* (Str. 3: 282, 541), 1340, 1342 (Z. 2: 51), 1344 (Z. 2: 134–5): *Sasku* (Gy. 1: 473), 1340: *Sas[ku]* (Str. 3: 376), 1343: *Saskuu* (Z. 2: 71–2), 1344: *Saskew* (Str. 3: 540), 1344: *Saaskuu* (Str. 3: 541), 1347: *Saskw*, castr. (Z. 2: 253).

Sásos-tó 'Baranya vm.-ben Dráva birtokon említett hely' [+1077–95]>+158//403/PR.: *Sasustov*, [+1077–95]/+158//XV.: *Sasustou* (DHA. 78, Gy. 1: 371), [+1077–95]/+158//XV., [+1077–95]/+158//XVIII.: *Sasuston*, [+1077–95]/+158//XVII.: *Zazuston* (DHA. 78).

Sás-völgy(e) 'Bihar vm.-ben Telegd határában említett völgy' 1256/284//572: *vallem iuncosam, que Sasweolgy vocatur* (Gy. 1: 675).

Sáta 'település Borsod vm. ÉNy-i részén Dédestől Ny-ra' 1281 (MiskOkl. 16), 1281/792: *Satha*, t., 1301/378, 1339>348 (Z. 2: 332): *Sata*, p. (Tóth P. 93, BorsOkl. 141).

Satica ~ Szetice 'település Abaúj vm. középső részén Kassától DNy-ra' 1319: p. *Saticha*, 1328: p. *Zethyce* al. nom. *Scenthtrinitas* (Gy. 1: 138). L. **Szenttrinitás (1.)**.

Saulszék(i)je 'település Bars vm. középső részén Bars várától DNy-ra' 1156: *Saulscekei* [□: *-scekie* ?] (Gy. 1: 475). L. **Széki**.

Sávolkeszi 'Bács vm.-ben Keszi határában alakult település' 1263/466/476: *Sawolkezy* al. nom. *Bwlkezy* (Gy. 1: 224). L. **Búlkeszi, Keszi (2.)**.

(Sawar) 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen' 1237/279/385: *Sawar*, v. (Gy. 1: 232). Esetleg összefügg a vm.-ben lévő **Szavar-fok**-kal.

(Scomuch osofa) 'Abaúj vm.-ben Golop határában említett határjel' 1258: *Scomuch osofa*, m. (Gy. 1: 88).

Sebes 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Vátytól Ny-ra' 1330: *Sebes* (Gy. 1: 376). → **Ne. Sebes-ér pataka** 1343: *Sebeserpataka*, **Sebes-fok** 1309/412: *Sebesfok*, **Sebes-(Gueldegue)h** 1211: *Sebus Gueldegueh*, **Sebes-maláka** 1244/295/384: *Sebesnilaka* [□: *Sebesmlaka*], **Sebes-patak** 1270/272: *Sebuspotok*, **Sebesszeg** 1308: *Sebusceg*, **Sebes-Vajas** 1326/353: *Sebeswoyas*, **Sebesvár** 1319/323: *Sebuswar*.

Sebes-ér pataka 'Bereg vm.-ben Bag és Atya határában említett vízfolyás' 1343: *Sebeserpataka*, fl. (Károlyi 1: 157).

Sebes-fok 1. 'Baranya vm.-ben a Moháccsal szomszédos Földvár és a Duna környékén említett hely' 1339: *Sebusfok* (A. 3: 522). **2.** 'Bodrog vm.-ben Kispályi határában említett halastó' 1309/412, 1324/412: *Sebesfok*, pisc. (Gy. 1: 725).

Sebes-(Gueldegu[e]h) 'Csanád vm.-ben Morotva település határában említett hely' 1211: *Sebus Gueldegueh* ~ *Sebus Gueldeguh*, loc. (Gy. 1: 864).

Sebes-maláka 'Baranya vm.-ben Vajszló határában említett patak' 1244/295/384: *Sebesnilaka* [□: *Sebesmlaka*], fl. (Gy. 1: 401). Talán összefügg a **Szegény-maláka** nevű hellyel.

Sebes-patak 1. 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett patak' 1270/272: *Sebuspotok*, rivus (Gy. 1: 82). **2.** 'a Szolyva jobb oldali mellékvize Bereg vm.-ben' 1270/272>393: *Sebespotok*, 1270/272/476: *Sebuspotok*, riv. (Gy. 1: 519, 549).

Sebesszeg 'település Bács vm. DK-i részén a Duna mellett' 1308: *Sebussceg* ~ *Sebuszeg*, p. (Gy. 1: 232).

Sebestyénülése 'település Baranya vm. ÉK-i részén, helyét közelebről nem ismerjük' 1312: *Sebastyanuulése*, v. (Cs. 2: 521, A. 1: 271).

Sebes-Vajas 'Bodrog vm.-ben Tóti határában említett vízfolyás' 1326/353, 1347: *Sebeswoyas* (Gy. 1: 731, Z. 2: 241). Vö. **Vajas (I.1.)**.

Sebesvár 'település és vár Bihar vm. DK-i részén a Körös mellett' 1319/323, 1322, 1323, 1325, 1330: *Sebuswar*, 1320, 1329: *Sebeswar*, 1324: *Sepuswar* (Gy. 1: 660), [1347–57]: *Sebes var* (Kállay 1: 891).

Seb□kuta ? 'település Borsod vm. középső részén Kácstól D-re' 1301/378: Darolch [más néven] *Sebokuta* ~ *Subokuta*, p. (BorsOkl. 141). L. **Daróc (3.)**.

séd → *Kovásséd* +1015/+158//XV.: *Kowased*, **Méh-séd pataka** 1256/284//572: *Mehsedpothoka*, **Séd feje** +1015/+158//403/PR.: *Sedfey*, **Séd-fő** 1330: *Sedfeu*, **Séd(üm ?)** 1224/291/389: *Sedum* | ~**(j)e**: **Kovásséde** +1015/+158//403/PR.: *Kouas sede*, **Mítár sédje** +1015/+158//403/PR.: *Mitar sede* | **-i**: **Séd(i)** +1015/+158//403/PR.: *Sedý*.

Séde ? -ág 'Bihar vm.-ben Váradtól D-re, a későbbi Harangmező határában említett hely' +1214/334: *Seyde ag* (Gy. 1: 624).

Séd feje 1. 'Baranya vm.-ben Hird határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Sedfey* (Gy. 1: 318, DHA. 75, itt *Sedfey* alakban), +1015/+158//XV.: *Sedfei*, +1015/+158//XVII.: *Sedsej*, +1015/+158//XVIII.: *Szecei* (DHA. 75). **2.** 'a Baranya vm. ÉK-i részén fekvő Velente határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Sedefey* (DHA. 74, Gy. 1: 406), +1015/+158//XVII.: *Dedesey*, +1015/+158//XVIII.: *Deteschai* (DHA. 74).

Séd-f□ I. 1. 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett hely' 1341: *Sedfeu* (Gy. 1: 891). **II. 1.** 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól K-re, a Karasó mellett' 1330, 1350: *Sedfeu*, p., t., v. (Gy. 1: 376, A. 5: 388–91). **2.** 'település Baranya vm. középső részén Péctől DK-re' 1330: *Sibfu*, 1335: *Sedfeu*, p. (Gy. 1: 376).

Séd(i) 'Baranya vm.-ben Nadojca és Gyak határában említett hely, a Duna mellékvize' +1015/+158//403/PR.: *Sedý* (DHA. 74, Gy. 1: 248, 344), +1015/+158//XVII.: *Sedey* ~ *Sodj*, +1015/+158//XVIII.: *Szabi* ~ *Zedy* (DHA. 74).

Séd(üm ?) 'Bodrog vm.-ben Csecstó határában említett vízfolyás' 1224/291/389: iuxta ripam *Sedum* (Gy. 1: 715). Latin acc.-i végződéssel ellátott alak is lehet.

Ség I. 1. 'Baranya vm.-ben Végbala határában említett hely' 1281: *Seeg*, loc. (Gy. 1: 278). **2.** 'Bodrog vm.-ben Felsőadorján határában említett kiemelkedés' 1335/355: *Seeg*, coll., mo. (Gy. 1: 696, 705). **II. 1.** 'település Arad vm.-ben Arad várától ÉNy-ra, a Maros közelében' [1177]/405: *Segh*, v., 1214/550: *Segu*, v. (Gy. 1: 184). → **Ne.** | **-sd:** *Segesd* 1055: *Segisti*, **Segesd-tó** +1092/+274//399: *Segusdtou*.

Segesd I. 1. 'Bodrog vm.-ben Segesd határában említett állóvíz' 1055: *Segisti*, lac. (Gy. 1: 727). **Segesd-tó** néven is említik. Vö. **Segesd (II.1.). II. 1.** 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén' +1092/+274//399: *Segusd*, v. (DHA. 285, Gy. 1: 727). Vö. **Segesd (I.1.).**

Segesd-tó 'Bodrog vm.-ben Segesd határában említett állóvíz' +1092/+274//399: *Segusdtou*, pisc. (DHA. 285, Gy. 1: 727). L. **Segesd (I.1.).** Vö. **Köves-tó.**

Selénd 'település Bihar vm. É-i részén Nagymihálytól DNy-ra' [1163–73]>520 k.: *Zerend*, v., [1163–73]>520 k., 1281, 1292/407: *Serend*, p., t., v., 1312/735: *Serind*, p. (Gy. 1: 660), 1339, 1342: *Selend* (J. 336, ComBih. 290, F. 8/4: 378, A. 4: 229).

Selyeb 'település Abaúj vm. DNy-i részén Forrótól Ny-ra' 1256: *Seleb*, 1333–5/PR.: *Selebu* (Gy. 1: 138).

Sellye 'település Baranya vm. Ny-i részén a Dráva közelében' 1292, 1326>XVIII.: *Sylle*, 1324>375: *Selle*, 1332–5/PR.: *Selya* ~ *Sillow* ~ *Syle* ~ *Syhe* (Gy. 1: 377).

selymék → **Selymék-fű** ? 1244: *Semekfiv* | **-s:** **Selymékes** +1214/344: *Selmekus*.

Selymékes 'Bihar vm.-ben Nyárér határában említett hely' +1214/344: *Selmekus* (Gy. 1: 646).

Selymék-f ? 'Bács vm.-ben Füzezy határában említett hely' 1244: *Semekfiv* (Gy. 1: 220).

Selypes-tó l. **Szelypes-tó.**

(semencyh) 1347 (Zala és Bodolya, Baranya vm.): a-em piri in vulgo *semencyh* dictam (A. 5: 89). Esetleg vö. *seméntekörte* (ÚMTsz.).

Semjén 'település Bihar vm. É-i részén Nagymihálytól DNy-ra' 1311 k. (ComBih. 290, Z. 1: 135), 1323: *Semyen* (Gy. 1: 660), 1318: *Semeyn* ~ *Semeyen* (ComBih. 290, A. 1: 479), 1332–7/PR.: *Symian* (Gy. 1: 660). **Újsemjén** néven is említik.

Semse 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Kassa és Jászó között' 1280, 1315, 1318, 1322: *Scemse*, p., t., [1310 k.], 1332: *Sempse*, p., 1317: *Semche*, p., 1318: *Scemche*, p. ~ *Zemsce*, p., 1318, 1319, 1332–5/PR.: *Semse*, p., t., 1318, 1324/325, 1324>360, 1325, 1328, 1331/334, 1332, 1332>370, 1332–5/PR., 1347 (Mező, Patr. 40, Sztáray 1: 199, 201): *Zemse*, p., 1318, 1332: *Scempse*, p., 1324, 1332: *Zempse*, p., 1328: *Zemsa*, 1330: *Scemcha*, v., 1332–5/PR.: *Zense* ~ *Senise* ~ *Senisthe* (Gy. 1: 138). Osztódásával alakult **Egyházas-** és **Izsépsese.**

Senye I. 1. 'Baranya vm.-ben Senye és Harkány határában említett víz' 1323: *Sene*, aqua (Gy. 1: 312, 377). Vö. **Senye (II.1.). II. 1.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól K-re' 1323: iuxta t-m *Sene* ... iuxta aquam *Sene*, 1330: *Senye* (Gy. 1: 377). Vö. **Senye (I.1.). 2.** 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Boldvától DK-re' [1312 k.]: *Sene* [áthúzva, s fölé írva: *Zunye*], 1332–5/PR.: *Sene* ~ *Souhe*, 1338: *Senye*, p. (Gy. 1: 803).

Seipse 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól K-re' 1227/443: *Scebsa*, pr., 1248/312: *Sebsa*, pr., 1301/XIV., 1307>377, 1330: *Scepse*, p., v., 1301/422: *Zepse*, p., 1308/321/325, 1321/325: *Zepsce*, p. (Gy. 1: 377).

Septely 'település Bihar vm.-ben, Váradtól ÉNy-ra' 1208/550: *Siptul*, v., 1323, 1332–7/PR., 1342 (A. 4: 229–30): *Septel* (Gy. 1: 660), 1346: *Septul* (J. 337, ComBih. 296).

Serges 'Bihar vm.-ben Telegd határában említett vízfolyás' 1256/284//572: *Serges*, riv. (Gy. 1: 675).

Serjén 1. ? 'település Csanád vm. középső részén Csanád várától K-re' 1232: *Seryan*, t. (Gy. 1: 869). GYÖRFFY szerint esetleg a **Surány (2.)** névvel azonosítható (i. h.). **2.** 'település Csanád vm. K-i részén a Marostól É-ra' 1329: *Serien*, p. ~ *Serian*, p. ~ *Syrien*, p. (Gy. 1: 869).

Ser-mál ? 'Abaúj vm.-ben Pocsaj határában említett hely' 1256: *Sermal*, loc. (Gy. 1: 132).

Servusdei ? 'település Arad vm. Ny-i részén a Maros mellett' 1330: *Seruusdey*, p. (Gy. 1: 184).

setét → *sötét*.

Setétkút 'település Bars vm. középső részén Győrödtől DNy-ra' 1251/271: *Sytetkuth*, t. (Gy. 1: 473), 1340: *Sethethkuth* | ~i 1340: *Sethethkuthy* (Balassa 97–8).

(Seuch) 'település Bars vm.-ben, helye ismeretlen' 1327: *Seuch* (Gy. 1: 474).

Sevnic l. Sevnice.

Sevnicbánya 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől ÉK-re, a Garam közelében, a Fenyő-sevnice patak mellett' 1340: *Schebnich-Banya* (Str. 3: 376), 1345: *Sceunichbanya* al. nom. Kunsperg (ComBars. 74), 1346: *Scebnichebania* alio nomine Kvningsperg ~ *Scevnichbanya* ~ *Sceunichbanya* alio nomine Kunsperg (Str. 3: 611). L. **Sevnic, Sevnicebach.**

Sevnic(e) 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől ÉK-re, a Garam közelében, a Fenyő-sevnice patak mellett' 1337: Nove Montanie in p-e domini regis *Seunych*, 1337: *Chavnick* [□: *Chavnich*] (Gy. 1: 482), 1340: *Schebnicz* (Str. 3: 373), 1345: *Seunych*, v. (Str. 3: 564–5, ComBars. 74) ~ *Sewniche*, p. (Str. 3: 592–3), 1345: *Schewnyecze* ~ *Schewnycze* (ComBars. 74), 1346: *Sebniche*, p. ~ *Sebnicha* (Str. 3: 611). Területén alakult ki **Újbánya**, amelyet **Sevnicbánya**, németül **Sevnicebach** és **Königsberg** néven is említenek. Vö. **Bükk- és Fenyő-sevnice.** → **Ne. Bükk-sevnice** 1337: *Biszvavnice*, *Bükk-sevnic pataka* 1346: *Byksebnichpataka*, *Fenyő-sevnice* 1075/+124/+217: *Feniosaunicza*, *Fenyő-sevnice-patak* 1346: *Fenysewnichpatak*, *Fenyő-sevnice pataka* 1346: *Feynosebnich-pataka*, *Sevnicbánya* 1340: *Schebnich-Banya*, *Sevnicebach* 1347: *Schebeniczebach*.

Sevnicebach 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől ÉK-re, a Garam közelében a Fenyő-sevnice patak mellett' 1347: *Schebeniczebach* nunc Koniginsberg vocata (ComBars. 74). L. **Sevnicebánya, Sevnice.**

Siger l. (Sygur).

Sigfa l. Zsigfa.

Sihoka ? rétje 'Abaúj vm.-ben Kalsa határában említett hely' 1327: *Syhocarete*, prat. (Gy. 1: 101).

Siklós 'település és vár Baranya vm. középső részén a Drávától nem messze É-ra' 1191 [□: 1251], 1318, 1319, 1335 (A. 3: 168), 1337 (A. 3: 331–3, 425), 1339 (A. 3: 616–7), 1346 (A. 4: 642): *Suklos*, v., 1266/267, 1267, 1341 (A. 4: 175): *Suclous*, 1294, 1297, 1300, 1305, 1313, 1325, 1330, 1336 (A. 3: 274), 1338 (A. 3: 455, 509), 1339 (A. 3: 619), 1341 (A. 4: 87, 89, 175): *Suklous*, v., 1294, 1325, 1342 (A. 4: 218), 1343, 1344 (Cs. 2: 465, A. 4: 435), 1345 (Cs. 2: 465, 531, A. 4: 481, Z. 2: 168), 1350 (Cs. 2: 531, Z. 2: 443, A. 5: 355): *Soklous*, 1303: *Schuklos* ~ *Schuchlos*, 1313, 1322: *Suklows*, 1325, 1326, 1332–5/PR., 1337 (A. 3: 331): *Suclos*, castr., 1332–5/PR.: *Sykleus* ~ *Suklods* ~ *Soglos* ~ *Soclas* ~ *Guchleus* ~ *Seglos* ~ *Goglos* (Gy. 1: 378).

Síkos- ~ Csíkos-fok 'Bihar vm.-ben Nyárér határában említett hely' +1214/334: *Sycusfokw* (Gy. 1: 646).

Silje ? -tó 'Csanád vm.-ben Vidra határában lévő halastó' 1274>340: *Syliethou*, pisc. (Gy. 1: 877).

Sima 'település Békés vm. Ny-i részén Gyomától ÉNy-ra' XIV./1115-re: Mark f-o Syma, 1323, 1325/329, 1326, 1330/378, 1332–7/PR., 1341 (A. 4: 92): *Syma*, p., t., v. (Gy. 1: 512).

Simánd 'település Arad vm. D-i részén Füvestől DK-re' 1274>340, 1290>339, 1323/332, 1326, 1333/PR., 1339: *Symand*, p., 1290>339: *Simand*, p. (Gy. 1: 184).

Sima rekettyéje 'Bereg vm.-ben Kerecseny határában említett hely' 1344: *Simarakathyaia* (Z. 2: 99).

Simókfölde 'település Borsod vm. K-i részén Boldvától É-ra' 1323/470: *Symokfelde*, t. (Gy. 1: 803).

Simon 'település Borsod vm. Ny-i részén Dédes várától Ny-ra' 1221/550: *Simon*, v., 1319: *Simon*, t. (Gy. 1: 803). → Vö. még **Simon(yi)**.

Simonlaka 'település Abaúj vm. DNy-i részén, Bakta és Selyeb körül fekkent' 1272/419: *Symonlaka*, t., v. (Gy. 1: 140).

Simon(yi) 'település Bars vm. ÉNy-i részén a Nyitra mellett' 1332/PR.: *Simon* ~ *Synan* | ~i [1260 k.]/XV.: *via de Symoni*, 1324: Paul. et Lewkus f-i Mich-is de *Symoni*, p. *Symoni* (Gy. 1: 473).

Sinkó 'Borsod vm.-ben Omány határában említett föld' 1301/378: *Sinko* (BorsOkl. 141).

Sír 'Baranya vm.-ben Somló és Nógrád határában említett hely' +1015/+158//403/PR., +1015/+158//XVII., +1015/+158//XVIII.: *Seyr* ~ *Seyr* (DHA. 74, Gy. 1: 379) ~ *Sey* [□: *Seyr*] (DHA. 74, Gy. 1: 349), +1015/+158//XVII.: *Gyöir* ~ *Seyth* ~ *Döyt* (DHA. 74). → **Ne. Fekete-sír** 1297: Fekete *Syr*.

Siter 'település Bihar vm.-ben Bihar várától K-re' [1291–94]: *Suhtur*, v. ~ *Sehtur*, 1332–7/PR.: *Schechter*, v. ~ *Gehter* ~ *Gethus*, 1332–7/PR., 1343 (ComBih. 298): *Sehter* (Gy. 1: 661).

Slemk ? 'Árva vm.-ben Revisnye határában említett patak' [1272]/272: *Slemk*, fl., riv. (Gy. 1: 197–8).

só → **Sajó** ~ **Só-jó** 1228/378: *Souyou* | -d: **Sód** 1266: *Soud* | -s: **Sós-patak** 1281/341: *Souspotak*, **Sós pataka** 1281/341: *Souspotaka*.

Sód 'település Csongrád vm. középső részén, Körtvélyes környékén fekkent' 1266, 1276 P.: *Soud*, t. (Gy. 1: 900).

Só-jó l. **Sajó**.

Sokord 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett halastó' 1075/+124/+217: *Sokord*, pisc. (DHA. 217, Gy. 1: 891).

Solymos I. 1. 'Bereg vm.-ben Eszterjén határában említett tó' 1344: *Solmus*, lac. (Z. 2: 99). Bizonyára összefügg a **Solymos ere** névvel. **II. 1.** 'vár Arad vm.-ben Lippától ÉK-re, a Maros jobb partján' [1271–78] (EO. 1: 313), 1311, 1319/324, [XIV. eleje]: *Solumus*, 1278/XVIII.: *Solomos* ~ *Solymos*, castr., 1319>413/414: *Solmos* (Gy. 1: 184–5). **2.** 'település Bars vm. K-i szélén Bars várától ÉK-re' 1331: *Solmus*, p. (Gy. 1: 473). **3.** 'település Bihar vm. D-i részén Belényestől É-ra' *1213/550, 1294, 1318 (ComBih. 300, A. 1: 482): *Solumus*, v., 1332–7/PR.: *Solmus*, v. (Gy. 1: 661). Vö. **Solymos feje**. **4.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől ÉK-re' 1219/550: *Solumus*, v., 1332–7/PR.: *Solmus*, v. (Gy. 1: 661). → Vö. még **Sulymos**.

Solymos ere 'Bereg vm.-ben Eszterjén határában említett vízfolyás' 1344: *Solmusere*, fl. (Z. 2: 99). Vö. **Solymos (I.1.)**.

Solymos feje 'Bihar vm.-ben Bertény és Solymos határában említett hely' 1264/298/572: *Solumosfey*, loc. (Gy. 1: 600, 661). Vö. **Solymos (II.3.)**.

sólyom → **Sólyom-kő** 1253: *Soulumku* | -s: **Solymos** *1213/550: *Solumus*, **Solymos ere** 1344: *Solmusere*, **Solymos feje** 1264/298/572: *Solumosfey*.

Sólyom-kő I. 1. 'Bars vm.-ben Apáti határában említett hely' 1253: *Soulumku* (Gy. 1: 426). **II. 1.** 'vár Bihar vm. K-i részén Telegdtől ÉK-re' 1306: *Solumkeu*, 1309/351: *Solumku*, 1322, 1325: *Solyumku*, castr., 1323: *Solumkw*, 1325: *Solumkow* (Gy. 1: 661–2).

Som 'település Bihar vm.-ben Váradtól DNy-ra' 1214/550, 1319/323//XVI.: *Sum*, v. (Gy. 1: 662). L. **Sümmés ága.** → **Ne. somfa** 1347: *sumfa*, **Som-hegy** 1341: *Sumhig*, **Som-kerek** 1236: *Sumkerek* | **-gy: Somogy** 1319/323//XVI.: *Sumugy*, **Somogyi-Bódva-fő** 1255: *Sumugy* Bulduafeu | **-i: Som(i)** 1270/272/476: *Sumy* | **-s: Somos-patak** 1299: *Sumus* Pothok, **Somos-sziget** 1256/284//572: *Sumuszigeth*, **Somos szigete** 1256/284//572: *Sumuszigethe*.

Soma 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől K-re' 1323/332/345, 1332/345: *Suma*, p., t. (Gy. 1: 662).

somfa 1347 (Zala és Bodolya, Baranya vm.): *sumfa*, a. (A. 5: 89).

Som-hegy 'Abaúj vm.-ben Telki határában említett hegy' 1341: *Sumhig*, mo. (A. 4: 123).

Som(i) 'település Bereg vm. Ny-i részén Lónyától DK-re' 1270/272/476: t. domini regis *Sumy* (Gy. 1: 547).

Som-kerek 'Bihar vm.-ben a Körös menti Jenő határában említett erdő' 1236: *Sumkerek* (Gy. 1: 628).

Somló 'település Baranya vm. ÉK-i részén, Pécsvárad környékén fekkent' +1015/+158//403/PR. (DHA. 74), [1292–97]: *Sumlow*, v. (Gy. 1: 379), +1015/+158//XV.: *Smwlich* (DHA. 74, Gy. 1: 379) ~ *Swmluh* ~ *Sumlu*, +1015/+158//XVII.: *Smulw*, +1015/+158//XVIII.: *Smulu* (DHA. 74), +1158/[1220k.]/403/PR.: *Sumlw*, v. (Gy. 1: 379). → Vö. még **Mezősomló**.

Somogy 1. 'település és vár Abaúj vm. ÉNy-i részén Szepsi mellett' *1323: *Somug*, *1332: *Somog* (Gy. 1: 140), 1345: *Somogy*, v. (A. 4: 509) | ~i 1317: castellano de *Symigy*, *1325/369/416: Jo-e de *Somogy*, 1331: Nic. castellanus de *Sumugy*, *1332: Pet. dictus de *Somogy*, *1332, 1335 (A. 3: 219), 1337 (A. 3: 339): c. Pet. de *Sumugy* (Gy. 1: 140). Vö. **Somogyi-Bódva-fő. 2.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól DNy-ra' 1319/323//XVI., 1342, 1347, 1347/349: *Sumugy* (Gy. 1: 655, 662, Bunyitai 2: 489, Bánffy 1: 142, 152).

Somogyi-Bódva-fő 'a Somogyi-Bódva folyó forrásvidéke Abaúj vm.-ben Jászó határában' 1255: *Sumugy* Bulduafeu, fons (Gy. 1: 98, 140). Vö. **Bódva, Somogy (1).**

Somos-patak 'Bereg vm.-ben Márok határában említett patak' 1299: *Sumus Pothok*, riv. (Gy. 1: 545).

Somos-sziget 'Bihar vm.-ben Telegd határában említett mező' 1256/284//572: *Sumuszigeth*, camp. (Gy. 1: 675). Alakváltozata **Somos szigete**.

Somos szigete 'Bihar vm.-ben Telegd határában említett mező' 1256/284//572: *Sumuszigethe*, camp. (Gy. 1: 675). L. **Somos-sziget**.

Somva 'település Bács vm. középső részén Bodonytól É-ra' 1316/418: *Sinnua* [□: *Sumua*] (Gy. 1: 232).

Sónca ? 'település és vár Bács vm. ÉNy-i részén Szondtól ÉK-re' 1206, [1230]/231: *Soucha*, castr., t. (Gy. 1: 235).

Sonkolyos 'település Bihar vm. K-i részén Berténytől D-re, a Körös mellett' 1256/283//572, 1264/298/572, 1283/284/572, 1284/572, 1298/572, 1308/585: *Sunkulus*, m., p., t. (Gy. 1: 662).

Soprongútja 'a két falura szakadt Gút egyik része Bereg vm.-ben, a Szernye mocsara mellett' 1338: p. Zerne al. nom. *Soprongucha* (ComBer. 139, A. 3: 508). L. **Szernye (II.2.), Gút**.

Sosol 'Bars vm. É-i erdős vidéke' +1209/XVII.: *Susolul*, t. (Gy. 1: 425, 474), 1246/548/XVIII.: *Susal*, 1253: sub castro [*Susol*] (Gy. 1: 473–4), 1264/PR., 1283, 1319: *Susol* (Gy. 1: 458, 467, 473–4), 1344: *Zusol* (Str. 3: 540–1). Alakváltozata **Sosolgy**.

Sosolgy 'Bars vm. É-i erdős vidéke' 1075/+124/+217, 1209 P.: t-m in *Susolgi* (DHA. 214, Gy. 1: 413, 425, 474), +1124/+217/328: *Susolgy* (DHA. 214). L. **Sosol**.

Sós-patak 'Borsod vm.-ben Parasznya határában említett patak' 1281/341: *Souspotak*, lac. (Gy. 1: 800). Alakváltozata **Sós pataka**.

Sós pataka 'Borsod vm.-ben Parasznya határában említett patak' 1281/341: *Souspotaka*, lac. (Gy. 1: 800). L. **Sós-patak**.

Sót 'település Csanád vm.-ben a Tisza mellett, helye közelebbről ismeretlen' +1256: *Suth*, v. (Gy. 1: 869).

[**Sóvár**] 'Abaúj vm. É-i részén Lebenye közelében említett hely' 1230: ad magnam viam, qua itur ad *Castrum Salis* ... iuxta viam *Castri Salis* (Gy. 1: 116).

(**Soya**) 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen' 1223 P./PR.: *Soya*, pr. (Gy. 1: 232).

sötét (~ **setét**) → **Setétkút** 1251/271: *Syterkuth*, **Sötét-völgy** +1264/324: *Sethetwelg*.

Sötét-völgy 'Abaúj vm.-ben Bózsva határában említett völgy' +1264/324: *Sethetwelg*, vall. (Gy. 1: 71).

Sövénye 'település Baranya vm.-ben Pécestől K-re' +1015/+158//403/PR.: *Suene*, v. (DHA. 75, Gy. 1: 409), +1015/+158//XV.: *Swene* ~ *Suene*, +1015/+158//XVII.: *Svene*, +1015/+158//XVIII.: *Smene* (DHA. 75), +1058/300//403 (DHA. 178): *Suenye*, +1158/[1220 k.]//403/PR.: *Swena*, v. (Gy. 1: 409), 1300/402/403: *Seuentye* (DHA. 177).

Stahojn l. **Sztahojn**.

Stefán → **Dezsőfiastefánlaka**.

Stojk l. **Sztojk**.

(**Stoysentherit**) 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett hely' +1228/383/407: *Stoysentherit*, stag., +1228/423: *Stoysencherit* (Gy. 1: 273).

(**Suat**) 'település Csongrád vm.-ben, helye ismeretlen' 1266: *Suat*, t., 1276 P.: *Enach*, t. (Gy. 1: 900).

Súgó-patak 'Bereg vm.-ben Bilke határában említett patak' 1338/339: *Sugopatak*, fl. (Gy. 1: 533).

Sulymos I. 1. 'Csongrád vm.-ben Csany határában, a Tisza mellett említett halastó' 1075/+124/+217: *Sulmus*, pisc. (DHA. 216, Gy. 1: 893). **II. 1.** 'Csanád vm.-i birtok, talán Csanádtól DNy-ra Besenyő környékén feketett' 1345: *Sulumus*, p. (Gy. 1: 849). Esetleg **Solymos**-nak is olvasható.

Sulymos-tó 'Bereg vm.-ben Csépanfölde határában említett tó' +?1248>393: *Sulmus tho* (Gy. 1: 537).

sulyom → | -s: **Sulymos** 1075/+124/+217: *Sulmus*, **Sulymos-tó** +?1248>393: *Sulmus tho*.

Sumony 'település Baranya vm. Ny-i részén az Okor közelében' [1290 k.]: *Sumon*, 1332–5/PR.: *Somon* ~ *Symo(n)* ~ *Semon* ~ *Symon* ~ *Zemod* (Gy. 1: 379).

Suptal 'település Arad vm.-ben, Füves közelében feketett' 1234/550: *Suptal*, v. (Gy. 1: 185).

Surány 1. 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától DNy-ra' 1279, [1280], [1281], 1299, 1317, 1318, 1328, 1329, 1337 (A. 3: 375), 1340 (Z. 1: 580), 1342 (Z. 2: 14, 41), 1343 (Z. 2: 77, 79, 86–8), 1344 (Z. 2: 111, 135), 1345 (Z. 2: 150–1, 170), 1346 (Z. 2: 185), 1347 (Z. 2: 271), 1348 (Z. 2: 343), 1349 (Z. 2: 358), 1350 (Z. 2: 424–5): *Suran*, p., t., v., [1280], 1346 (Cs. 1: 419, Z. 2: 194): *Suram*, v. (Gy. 1: 547–8), 1343: *Suraan*, p. (ComBer. 22, Z. 2: 86), 1344, 1345: *Swran* (Z. 2: 112, 166–7). A XIII. század végétől két **Surány**-t említenek: **Egyházas-** és **Kissurány** (~ **Kissuránd**) településeket. **2.** 'település Csanád vm. középső részén Csanád várától K-re' 1138/329: *Suram* [*Subram b*-je áthúzva], v., 1232: *Suran*, v. (Gy. 1: 869). Vö. **Serjén (1.)**.

(**Surman**) ~ (**Salman**) 'település Baranya vm. középső részén Kémestől É-ra' [+1077–95]>+158//403/PR.: *Surman*, [+1077–95]/+158//XV.: *Sumun*, 1257: *Salman*, v. (Gy. 1: 371, 374).

Susuk-tó l. **Zsuzsuk-tó**.

Süll□**d** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól D-re' 1294: *Selleud*, v. (Gy. 1: 379), 1349: *Silleud* (A. 5: 280) | ~i 1330: Nic. f. Laur-i de *Sylodi* (Gy. 1: 379).

Sümmés ? ága 'Bihar vm.-ben Váradtól D-re, a későbbi Harangmező határában említett hely' +1214/334: *Summes aga* (Gy. 1: 624). Esetleg romlott forma lehet, amelynek előtagja **Som** település nevével függ össze.

Süvegd 'település Bihar vm.-ben Bihar várától É-ra' 1307/310/338, 1310/338: *Syuegd*, p., 1323: *Syvegd* (Gy. 1: 662).

Süvölt□ 'település Békés vm. K-i részén Békés várától É-ra' [1321]>381>448/XV.: *Sywelthe*, p. (Gy. 1: 512).

(Sygur) 'település Baranya vm.-ben a Dráván túl, helyét közelebbről nem ismerjük' 1301: 2 v-s *Sygrw* vocatas (Gy. 1: 378). GYÖRFFY **Siger** alatt tárgyalja (i. h.).

szabad → **Szabadcsát** 1225: *Zobodchat*, **Szabadgyán** 1229/550: *Zobodian*, **Szabat ~ Szabad pataka** 1341/342//XVIII.: *Zabatpathaka*.

Szabadcsát 'település Borsod vm. DK-i részén Százdtól Ny-ra' 1225: *Zobodchat*, +1237/[1237–42]: pr-a scil. *Scobothkath*, in quo collocavimus liberos iob-es, alterum, quod dicitur Lockath cum servis (Gy. 1: 765). L. Csát.

Szabadgyán 'település Bihar vm. DNY-i részén Kölesértől DNY-ra' 1229/550: *Zobodian* (Gy. 1: 620). L. Gyán (3.).

Szabad pataka l. **Szabat pataka**.

Szabás 'település Baranya vm. ÉNy-i csücskében' 1332–5/PR.: *Zabas ~ Zakas* (Gy. 1: 379).

Szabat ~ Szabad pataka 'Bereg vm.-ben Ilosva határában említett patak' 1341/342//XVIII.: *Zabatpathaka*, fl. (Gy. 1: 541).

Szabó 'település Baranya vm. középső részén a Dráva vidékén' 1294: de genere *Zabou*, 1312, 1319: *Zabo*, 1328: *Zabov* (Gy. 1: 379), 1347, 1349: *Zabou*, p. (Cs. 2: 523, A. 5: 62, 280).

Szabolcs 1. 'település Baranya vm. É-i részén Péctől É-ra' +1058/300//403 (DHA. 178): *Zabod*, t. ~ *Zaboch*, [1290 k.]: *Zabolch* (Gy. 1: 380). **2.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DNY-ra' 1216/550: *Zobolsu* (VR. 242, Benkő, BMN. 54, FNESz. *Drávaszabolcs*). **3.** 'település Bihar vm. középső részén Telegdtől Ny-ra' 1256/284//572, 1283/284/572, 1284/572, [1291–94]: *Zabolch*, p., t., v., 1256/284//572, 1283/572, 1308/585: *Zabolch*, p., t., 1271/283/572: *Zobowch*, t. (Gy. 1: 663). **4.** 'település Bodrog vagy Csongrád vm.-ben Zenta környékén' 1350: *Zabolcs* (Adatok 52, Iványi 1: 66, 5: 112).

Szaboszul ? 'Bereg vm.-ben a lónyai uradalom határában említett patak' 1270/272>393: *Zabozul*, 1270/272//580: *Zabezwl*, aqua (Gy. 1: 544).

Szád 'szoros a Maros völgyében Arad vm.-ben Kaprevár közelében' 1337: *Zad* (Gy. 1: 163, 175–6), 1344: in distr. *Zaad* (Cs. 1: 780). → **Ne. Erdőszádkeszi** 1278/XVIII.: *Erdizadkezi*, **Nyár-szád** 1236: *Narxad*, **Szilva-szád** 1342: *Zyluazad*, **Szurdok-szád** 1288/302: *Zurdukzad* | ~**ja**: **Csabaszurdoka szádja** 1347: *Chabazurduka zada*, **Otak szádja** +?1248>393: *Othaksada*, **Sztúra szádja** +?1248>393: *Ztarazada*.

Szaduszka feje 'Borsod vm.-ben Cserép határában említett völgy' 1248/326: *Zuduskafeye*, vall. (Gy. 1: 767).

Szá ? -halom 'Bihar vm.-ben Szeben határában említett hely' 1342: *Zahalom* (J. 348).

Szajk 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól Ny-ra' +1015/+158//403/PR.: *Zeyk*, v., +1015/+158//XV.: *Saykw* (DHA. 74, Gy. 1: 380), +1015/+158//XVII.: *Zaycus*, +1015/+158//XVIII.: *Zajar* (DHA. 74), 1289>344: *Zeytk* (Gy. 1: 380).

Szajol 'település Bács vm. DK-i részén Péterváradtól ÉNy-ra' 1237/279/385: *Zoyl*, v., 1332–7/PR.: *Zagel*, 1338–40/PR.: *Sohol* (Gy. 1: 233).

Száka 1. 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól K-re, a Hernád mellett' 1265/283, 1265/339 (ÁÚO. 8: 131, Cs. 1: 217), 1282, [XIV. eleje], [1323 k.], 1323>339, 1323>341, 1328, 1332–5/PR., 1341 (Dancs 34, A. 4: 90), 1349 (A. 5: 304): *Zaka*, t., v., 1283: *Zaka* ... nomine alio Nadasd, 1332–5/PR.: *Saqua* (Gy. 1: 140). L. **Nádasd (2.). 2.** 'település Bihar vm.-ben Várad mellett D-re' 1322, 1333: *Zaka*, p. (Gy. 1: 663), *1348: *Zaha* (Z. 2: 323). **3.** 'település Bodrog vm. DNy-i részén Aranyán környékén' 1211: *Saca*, v. (Gy. 1: 727).

Szakácsi 1. 'település Bars vm. DK-i részén a Garam közelében' 1297/332, 1339: *Sakachy*, t. ~ *Zakachy*, t. (Gy. 1: 474, Str. 3: 342). **2.** 'település Borsod vm. É-i részén a Bódvától K-re' 1300: Gaal f. Lodomerii de *Zakachy* (Gy. 1: 803). L. **Sasa**.

Szakadát 'Bihar vm.-ben Telegd határában említett mező' 1256/284//572: *Zakadath*, camp. (Gy. 1: 675).

Szakál 1. 'település Baranya vm. É-i részén Pécestől ÉNy-ra' 1332–7/PR.: *Zacal* ~ *Zakal* ~ *Zabal* (Gy. 1: 380). **2.** 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől É-ra' 1284/410, [1291–94], 1322, 1332–7/PR.: *Zakal*, p., t., v., 1332–7/PR.: *Zacal*, v. ~ *Sakal*, v. ~ *Sacal* (Gy. 1: 663). Vö. **Szakál-ér**.

Szakál-ér 'Bihar vm.-ben Szakál és Csehi határában említett vízfolyás' 1284/410: *Zakal er*, fl. (Gy. 1: 608, 663). Vö. **Szakál (2.)**.

Szakaly 'település Abaúj vm. középső részén Szinától É-ra' +?1232/384/393, 1267/272: *Socol*, t., 1251, 1299: *Zocol*, v., [1288–300], 1288/297, 1289, [1310–20]: *Zokol*, [1290–307]: *Zokal*, 1319: *Zokul*, 1332>370, 1332–5/PR.: *Zakal*, 1332–5/PR.: *Zakul* ~ *Saquol* (Gy. 1: 141).

Szala 'település Abaúj vm. középső részén Forrótól É-ra' 1264: Besen et alii socii eiusdem *Zaladienses* (Gy. 1: 141).

Szalaacs 'település Bihar vm. É-i határszélénél az Értől K-re' [1067 k.]/267 (DHA. 184), 1222/318, 1233, +1236, [1249–55]>270 (EO. 1: 210), 1261/350, 1261/279/291, +1261, [1264 k.], 1270, 1277, 1281, 1282, 1284, [1291], [1291–94], [1310 k.], 1317, 1332–7/PR.: *Zoloch*, v., 1215/550: *Zolos*, v., 1217/218 P./PR., 1218 P./PR.: in *Scolasche* ~ *Zolacha*, 1232: *Zolocha*, 1217/218 P./PR., 1238/377: *Saloch*, 1218 P./PR.: *Salech*, *1264 P./PR.: *Zolosim*, t., v., 1267 Pp, [1297], 1317, 1318/344, 1324, 1326, 1329, 1332/512/XVI., 1332–7/PR.: *Zalach*, v., XIII./1241-re: *Zaliz*, v. ~ *Zaloth*, 1308/313/425: *Zalonych*, 1317: *Zaloch* ~ *Scalach*, 1332–7/PR.: *Salach*, v. | ~i [1162–72]/[1235–70]>520 k. (DHA. 302): cum certis tributis de *Zolochd̄z* 1236 P./PR.: in salibus de *Zolochi* (Gy. 1: 663–4).

Szalánc 'település és vár Abaúj vm. K-i részén Füzértől É-ra' 1270, [1281]/416, 1283, 1283/297, 1299, [1300 k.]: *Zelench*, castr., t., 1270/272, 1282, 1303/329, 1327, 1329, 1330, 1331, 1335: *Zalanch*, castr., p., t., 1282, 1282/379, 1285: *Scelench*, castr., 1287: *Scelanch*, castr., 1332–5/PR.: *Salans* | ~i [1330–34]: contra Aegidium *Zalarchi* [□: *Zalanchi*] (Gy. 1: 141). Osztódásával alakult **Egyházasszalánc** és **Szaláncalja**.

Szaláncalja 'település Abaúj vm. K-i részén Füzértől É-ra, Szalánc vára mellett' 1332–5/PR.: *Zalanthalia* (Gy. 1: 141). L. **Szalánc**.

Szalánta 'település Baranya vm. középső részén Pécestől D-re' 1192/374/425: *Zolonuta* [□: *Zolounta*] ~ *Zolounta*, [1230]/231: *Scolounta*, t., 1329/XIV., 1332–5/PR.: *Zalantha*, v., 1332–5/PR.: *Zalantha* ~ *Bzalanca* ~ *Jaluca(n)*, 1336: *Zalanta*, p., v. (Gy. 1: 380).

Szalárd 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől D-re, a Berettyó mellett' [1291–94], 1325, 1332–7/PR.: *Zalard*, v., 1332–7/PR.: *Salard*, v. ~ *Zalar*, v. ~ *Zarad*, v. ~ *Zarand*, v. (Gy. 1: 664–5).

Szalaszó 'település Baranya vm. ÉNy-i részén a vátyi uradalom területén' 129[3]: *Zalazow*, p. (RegArp. 3946).

Szalatina 'település Arad vm. K-i határánál a Maros közelében' 1337: *Stalatina* [□: *Scalatina*], p. (Gy. 1: 176).

Száldobágy I. 1. 'a Bihar vm. DNy-i részén fekvő Száldobágy település határában említett patak' 1347: *Zaldubagh*, fl. (J. 347, 386). Vö. **Száldobágy (II.1.). II. 1.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől DK-re' 1226/550: *Scaldubag*, v., 1341: *Zodobag*, v., 1347: *Zoldubag*, p. (Gy. 1: 665). Vö. **Száldobágy (I.1.). 2.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól ÉK-re' 1236, [1291–94]: *Zaldubag*, t., v. (Gy. 1: 665).

Szalka 'település Bereg vm. Ny-i szélén a Tisza mellett' 1289, 1299, 1312, 1330>359, 1331>359: *Zalka*, p., t., v. (Gy. 1: 548).

Szalók ? 'Abaúj vm.-ben Telki határában említett hegy' 1341: *Zoluk*, mo. (A. 4: 123). Bizonyára összefügg az ugyanitt említett **Szalók mocsara** nevű hellyel.

Szalók ? mocsara 'Abaúj vm.-ben Telki határában említett hely' 1341: *Zulukmachara* (A. 4: 123). Vö. **Szalók**.

Szalóksámson 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől ÉK-re' 1347: *Zalouchsamson*, p. (J. 334, A. 5: 46–50). NÉMETH P. Szaboles vm.-hez számítja (172). L. **Sámson**.

Szalóktelke 'település Baranya vm. középső részén Kémestől É-ra' 1338: *Zolouchktelky*, p., 1358: *Zaloukteluky* (Cs. 2: 523, A. 3: 509).

Szalonna 'település Borsod vm. É-i csücskében a Rakaca patak torkolatánál' 1249, 1269: *Zolovna*, 1249, 1319: *Zolouna*, p., t., 1256, [1270], 1279/312, 1312, 1332–5/PR.: *Zolona*, p., v., 1273>372/377, 1273>435, 1292/372/380, 1317, 1319: *Zalona*, p., v., 1300: *Zoluna*, 1332–5/PR.: *Solana* ~ *Solona* ~ *Zeenna* ~ *Zolonua* (Gy. 1: 803–4).

Szalonta 1. 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesér mellett K-re' 1332–7/PR.: *Zalancha*, v. ~ *Zalanta*, v. (Gy. 1: 665), 1341: *Zalanda* (EH. 849). **2.** 'település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen' 1198 P./PR.: *Scolounta*, v. (Gy. 1: 727). **3.** 'település Borsod vm. K-i részén a Hejő mellett, Muhitól D-re' +1214/334: *Zolunta*, pr., v., 1275: *Zolonta*, v., 1319: *Zalanta*, v. (Gy. 1: 804), 1347: *Zalantha* (A. 5: 122).

Szamár berke ~ kereke 'Borsod vm.-ben Uppony és Horvát határában említett erdő' 1281/XVIII.: *Zamarbereke* ~ *Szamar Kereke*, s. (Tóth P. 97, MiskOkl. 18).

Szamaró ? pataka 'Bereg vm.-ben Dobrony határában említett patak' 1321: *Zamaroupathaka*, riv. (Gy. 1: 539). Talán összefügg a **Szemernyő pataka** és a **Szornyó pataka** névvel.

(S)zámla 1. 'Abaúj vm.-ben említett föld, helye ismeretlen' 1309: *Zamla*, t. (Gy. 1: 157). **2.** 'település Bars vm. DK-i részén Lévától D-re' +1303, 1322, 1343: *Zamla*, p., t. (Gy. 1: 474, ÓmOlv. 162).

Szanád 'település Csanád vm.-ben a Tisza mellett, Révkanizsától D-re' +1247/+284//572, 1274>340, 1321/323/572: *Zanath*, p., v., +1256: *Zonath*, +1285/572: *Scanath*, p., 1315>384: *Zanagh*, v., 1321/323/572: *Zanad*, p., 1333/PR.: *Zanas* (Gy. 1: 869–70). Osztódásával alakult **Al-** és **Felszanád**. Vö. **Szanád-rév**.

Szanád-rév 'tiszai rév Csanád vm.-ben Szanád mellett' 1274>340: *Zanathreu* (Gy. 1: 869). Vö. **Szanád**.

Szántó 1. 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól DK-re' 1275, 1326: *Zamthou*, t., v., 1325: *Zamtho*, 1332–5/PR.: *Zamko* ~ *Zamkon* (Gy. 1: 142). Osztódásával alakult **Fel-** és **Nagyszántó**, amelyeket összefoglaló néven **Kétszántó (1.)** néven említenek. **2.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén, Pécsváradtól K-re feketett' +1015/158//403/PR.: *Zamtow*, v., +1015/+158//XV.: *Santhu* (DHA. 74, Gy. 1: 380), +1015/+158//XVII.: *Zanthw*, +1015/+158//XVIII.: *Szantu* (DHA. 74). **3.** 'település Baranya vm. középső részén Harsány mellett' 1313: *Zanthow*, p., *1330: *Zanthou* (Gy. 1: 380). **4.** 'település Bars vm. K-i szélén Lévától Ny-ra' [1158 k.]: *Zamto*, p., 1209 P.: *Sancto* (Gy. 1: 474). **5.** 'település Bihar vm.-ben Bihar várától ÉNy-ra' 1219/550, 1311: *Zamtou*, v., [1291–94], [1304 k.], 1311: *Zamto*, v., 1332–7/PR.: *Santo*, v. ~ *Zanto*, v., 1332–7/PR., 1342 (Bunyitai 2: 489): *Zantho*, p., v. (Gy. 1: 665), 1335: *Zantow*, v. (Cs. 1: 623, A. 3: 163), 1335, 1350: *Zanthow*, p. (ComBih. 279, A. 3: 130, 5: 399, EH. 850), 1340: *Zanthov*, p. (EH. 850). **6.** 'település Bodrog vm. ÉNy-i szélén' 1323: *Zanthou* (Gy. 1: 727). **7.** 'település Bodrog vm. Ny-i részén Hajszentlőrinctől ÉNy-ra' [I. Kar. 1327 u.]>351: *Zantou*, p. (Gy. 1: 727), 1349: Petri dicti Hercegh de *Zanthou* (Z. 2: 378), 1349: *Zanthov*, v. (Cs. 2: 208, Z. 2: 387). → **Ne. Felszántó** +1326/[1400 k.]: *Felzantou*, **Kétszántó** 1311: *Kethzanto*, **Nagyszántó** +1326/[1400 k.]: *Nogzanto*.

Szaporca I. 1. 'folyó Baranya vm.-ben a Dráva és a Mély-ér között, a Dráva bal oldali mellékveze' [1177]/500 k.: *Supincza* [□: *Supurca*], fl. (Gy. 1: 248, 324, 380), 1244/295/384: *Schupurca*, fl. ~ *Soporca*, fl. (Gy. 1: 248, 380, 401), 1257: *Zopurca*, fl. ~ *Zopurka*, flum. (Gy. 1: 375, 380), 1338: *Zoporcha*, fl. (Gy. 1: 270–1, 380), 1342: *Zapurcha*, fl. (A. 4: 225). Vö. **Szaporca (II.1.)**. **II. 1.** 'település Baranya vm. középső részén Kémes mellett, a Szaporca folyó partján' [1177]/500 k.: cum *Supurkan*, 1191 [□: 1251]: *Zap[er]cha*, v. (Gy. 1: 380). Vö. **Szaporca (I.1.)**.

Szapud 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekesőtől ÉNy-ra' 1181: *Sopudh*, 1267/380, 1270/350, 1320, 1328, 1330, 1338 (Z. 1: 527): *Zapud*, 1296/374, 1330, 1342>349 (Z. 2: 356): *Zopud* (Gy. 1: 381).

Szár 'település Bihar vm.-ben, talán az ÉNy-i részén, Konyár és Gáborján vidékén feketett' 1221/550: *Zaar*, v. (Gy. 1: 665). → **Ne. Szár-hegy** 1321: *Zarhyg*, **Szár-Somlyó** 1249/291: *Saarsumlu*. Vö. még **Zsár**.

S(z)aracka ? 'Bars vm.-ben Knyezsic határában említett patak, a Zsitva mellékveze' 1075/+124/+217: *Sarraczka*, riv. (DHA. 213, Gy. 1: 443), +1124/+217/328: *Sarrazka*, ryv. (DHA. 213).

Száralfalva 'település Csanád vm. középső részén Járától K-re' 1333–5/PR.: *Zarafolua* (Gy. 1: 870).

(S)zarám 'település Bihar vm. középső részén Telegdtől DNy-ra' 1236, 1249: *Zaram*, t., v. (Gy. 1: 666). L. **Szaránd**.

(S)zaránd 'település Bihar vm. középső részén Telegdtől DNy-ra' 1332–7/PR.: *Zarand*, v. ~ *Zaland*, v. ~ *Garand*, v. ~ *Zarad*, v. (Gy. 1: 666). Alakváltozata **Szarám**.

száraz → **Száraz-ér** [1177]/500 k.: *Scaiezer* [□: *Scarazer* ?], +1247/+284//572: *Zarrazer*, **Száraz-patak** +1264/324: *Zarazpothok*, **Száraz-völgy** [+1235]/350/404: *Zarazwelgh*.

Száraz-ér 1. 'a Marosból Aradnál kiszakadó és Tömpösnél oda visszatorokolló vízfolyás Arad vm. ÉNy-i és Csanád vm. É-i részén' (vö. Gy. 1: 163, 835) +1247/+284//572: *Zarrazer* (Gy. 1: 163, 183, 835, 861), +1256: *Zarazer* (Gy. 1: 835, 841, 862, 870–1). **2. ?** 'Baranya vm.-ben Kémes határában említett hely' [1177]/500 k.: *Scaiezer* [□: *Scarazer* ?] (Gy. 1: 324). **3.** 'Borsod vm.-ben Déta határában említett patak' 1323: *Zarrazer* (Gy. 1: 770).

Száraz-patak 1. 'Abaúj vm.-ben Bózsva határában említett patak' +1264/324: *Zarazpothok*, riv. (Gy. 1: 71). **2.** 'Abaúj vm.-ben Tökés határában említett patak' 1317: *Zaraz pothok* (Gy. 1: 151), 1324/377: *Zarazpothok*, 1330: *Zaroz patok* (Gy. 1: 152). **3.** 'Abaúj vm.-ben a Ronyva menti Újfalú és Kalsa határában említett patak' 1321: *Zarazpothoc* (Gy. 1: 153) 1327: *Zarazpathak*, vall. (Gy. 1: 101).

Szár- völgy 1. 'Abaúj vm.-ben Méhlyuk határában említett völgy' +1263/+264: *Zarazwlg*, vall. (Gy. 1: 118). **2.** 'Baranya vm.-ben a Pécs melletti Boda határában említett völgy' [+1235]/350/404: *Zarazwelgh*, vall. (Gy. 1: 285).

Szár-hegy 'Abaúj vm.-ben a Ronyva menti Újfalu határában említett hegy' 1321: *Zarhyg*, mo. (Gy. 1: 153).

Szarkánd 'település Baranya vm. DK-i részén Baranyavártól D-re' 1330: *Zorkand* | ~i 1330: Thom. f. Val-i de *Zorkandi* (Gy. 1: 381).

szarm → *Fövenyszarm* ~ *-szarv* 1277/282: *Fuenzorm*, *Macskaszarm* [1249–60]: *Machkazorm*.

Szár-Somlyó I. 1. 'Baranya vm.-ben Harsány határában említett hegy' 1249/291: *Saarsumlu*, mo. (Gy. 1: 247), 1289/291: castr. ... *Scarsumlou* vocatum simul cum monte, 1291: castr. ... *Zar Sumlou* vocatum cum monte (Gy. 1: 313). Vö. **Szársomlyó (II.1.). II. 1.** 'település és vár Baranya vm. középső részén Harsány mellett' 1287: *Zaarsomolou*, castr., 1289/347: *Scarsomolou*, 1291: *Zar Sumlou*, 1296: *Zaarsumplow*, 1319: *Saarsumlow*, castr., 1319/324: *Sarsumlow*, castr., 1340: *Szarsumlou* (Gy. 1: 313). Vö. **Szár-Somlyó (I.1.).**

Szartos 'a Hernád mellékvize Abaúj vm.-ben, a Miszla patak alsó szakasza' 1255: *Scortas*, fl. (Gy. 1: 39, 75), 1290: *Scarcas* [□: *Scartas*], fl. (Gy. 1: 39, 90), 1317: *Zortus*, fl. (Gy. 1: 148). Vö. **Aszú-Szartos, Szartos-tó.**

Szartos-tó 'Abaúj vm.-ben Csány határában említett hely, talán a Szartos kiszélesedő része, esetleg holtága' 1270/369: *Sartostou*, loc. (Gy. 1: 75). Vö. **Szartos.**

szarv → *Fövenyszarm* ~ *-szarv* 1277/282: *Fuenzorm*.

szarvas → *Szarvashalom* 1284: *Zorwossholm*, *Szarvas-homok* 1342: *Zaruashomok*, *Szarvas (ryuche)* 1329/358: *Zoruasryuche*.

Szarvashalom 'település Békés vm. Ny-i részén a Körös mellett' 1284: *Zorwossholm*, 1285/324/333>358: *Zoruoshalm*, 1290/293: *Zorvosholm* | **Lat.** [1200 k.]/896 u.-ra: in *Ceruino Monte* (Gy. 1: 513).

Szarvas-homok 'Bereg vm.-ben Adony és Galgó határában említett mező' 1342: *Zaruashomok*, camp. (Z. 2: 36).

Szarvas (ryuche) 'Bihar vm.-ben Nagymihály határában említett hely' 1329/358: *Zoruasryuche*, loc. (Gy. 1: 645).

Szász 'település Bereg vm. DNY-i részén' 1308: *Zaz*, 1314/499: *Zaaz* (Gy. 1: 532). L. **Lampertszásza.** → **Ne. Szá(s)zfa** 1273>372/377: *Zazfa* | ~a: **Beregizásza** [1331–49]: *Beregyzaza*, **Beregszásza** 1284: *Beregzaza*, **Lampertszásza** ~ **Luprechtszásza** 1247/271//643: *Luprechzaza*.

Szá(s)zfa 'település Abaúj vm. Ny-i határánál a Rakaca mellett' 1273>372/377, 1317, 1319, 1323/390, 1332–5/PR., 1348 (Z. 2: 338): *Zazfa*, p., t., v., 1332–5/PR.: *Sasfa* ~ *Safa* ~ *Zazsa* (Gy. 1: 143).

Szat 1. 'település Bács vm. DNY-i részén Bács várától DNY-ra' +1228: *Zathu*, v., *1332–7/PR.: *Czoch*, *1338–40/PR.: *Chax* (Gy. 1: 233). **2.** 'település Csanád vm. középső részén Egrestől Ny-ra' 1232: *Zoth*, v. (Gy. 1: 870).

Szát 'település Bodrog vm.-ben, Szántó és Dávod vidékén feküdt' 1344: *Zath* (Cs. 2: 208).

Szata 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől K-re' *1325: *Zatha*, p. (Gy. 1: 666).

Szatmár 'település Bodrog vm. K-i részén Kanizsától D-re' 1237: *Zotumart*, v., [1237–40]: *Zuthumar*, v. (Gy. 1: 727), 1350: *Zathmar* (Iványi 1: 66) | ~i [1193–96]>216, 1218/PR.: *casale de Sadmari* [*< *Sadmarij* (Gy. 1: 727).

Szava 1. 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉNy-ra' 1290/291: *Zawa*, p., 1296: *Zauwa*, p., t., 1320, 1323: *Zaua*, p., t. (Gy. 1: 381). **2.** 'település Baranya vm. középső részén, Pécestől Ny-ra fekketett' 1326: *Zaua*, v. (Gy. 1: 381).

(S)zavar-fok 'Bács vm.-ben Sebesszeg határában említett hely' 1308: *Zouorfuk* (Gy. 1: 232). Vö. **(Sawar)**.

Szavas 'település Arad vm.-ben, talán Lippától DNy-ra feküdt' 1231: *Suouus*, 1237: *Zuos*, t. (Gy. 1: 186), 1332: *Zawas* ~ *Zovas* (Márki, Arad 217).

száz → **Szá(s)zfa** 1273>372/377: *Zazfa*, **Százház** 1330: *Zazhaz* | **-d: Százd** [1067 k.]/267: *Zazty*.

Százd 'monostor Borsod vm. DK-i részén a Tisza jobb partján, a Sajó torkolatától D-re' | ~i [1067 k.]/267 (DHA. 183): mon. S. Marie ... quod dicitur *Zazty*, 1261 (Borovszky, Borsod 17), 1267 (DHA. 182): mon. de *Zazty* (Gy. 1: 804).

Százfa l. **Szászfa**.

Százház 'település Csanád vm. Ny-i részén Szőreg közelében' 1330: *Zazhaz*, v. (Gy. 1: 870).

(S)zebegény 'település és monostor Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől ÉNy-ra' 1251/271: *Zubugun*, t., 1276: *Zebegunya*, 1278, 1295: *Zebeguen*, t., 1280: *Zebegén*, 1280, 1342: *Zebegin*, [1292–97]: *Zebugun*, 1313: *Zebeden*, p., 1322: *Scybigiun*, 1324, 1332: *Zebegyn*, 1332: *Zebegun*, 1335, 1346: *Zebegen* | **Lat.** 1339, 1341: *Zebegeniensis* (Gy. 1: 408).

Szeben 'település Bihar vm.-ben Váradtól ÉNy-ra' 1326/333, 1335, 1340, 1342, 1350/351: *Zeben*, p. (Gy. 1: 666, ComBih. 310, J. 348, Bunyitai 2: 489, A. 3: 54–5, 130, 4: 29–30, 5: 399), 1333: *Sceben* (J. 348, ComBih. 310, A. 3: 55), 1335: *Zybyn*, p. (ComBih. 310, A. 3: 163–4, Cs. 1: 623), 1335, 1336: *Zebyn* (ComBih. 310, A. 3: 130, 279) | ~i 1332/XVIII.: Lad. et Abraam de *Zebeni* (Gy. 1: 666). Vö.

Szeben rétje.

Szeben rétje 'Bihar vm.-ben a Szebennel szomszédos Micske határában említett rét' +1214/334: cum irrigua *Scebin Rethe* (Gy. 1: 643, 666). Vö. **Szeben**.

Szebenye 'település Abauj vm. középső részén Göncről DNy-ra' 1243: *Scebena*, +1245: *Zebehne*, t. ~ *Zhebene*, 1256, 1312, 1327 (Mező, Patr. 71, AOkl. 11: 164): *Zebenye*, [XIV. eleje]: *Zebene*, [XIV. eleje], 1305: *Scebene*, +1326/[1400 k.], 1332–5/PR.: *Zebenie*, 1332–5/PR.: *Zebenia* ~ *Sebenha* ~ *Sebenhna* (Gy. 1: 143). Osztódásával alakult **Al(só)-** és **Felszebenye**.

Szecse 1. 'település Bars vm. K-i részén Lévától DNy-ra, a Garam bal partján' 1310, 1324, 1330: *Zedche*, 1324: *Zeche*, 1325: *Zecche* (Gy. 1: 474), 1341: *Zeccha* (ComBars. 23, A. 4: 69), 1349: *Zedcha* (ComBars. 23, A. 5: 256). **2.** 'település Bodrog vm. Ny-i részén Szántótól DK-re' 1320: *Zecha*, 1329/330: *Zychee* (Gy. 1: 728), 1339, 1344: *Zyche* (Z. 1: 567, 2: 133), 1340, 1341: *Sceche* (Z. 1: 586, 607), 1341, 1344, 1348: *Zeche* (Cs. 2: 208, Z. 1: 606, 2: 298). **3.** 'település Csanád vm. középső részén a Maros bal partján, Csanád várától É-ra' 1333–5/PR.: *Zeche* (Gy. 1: 870).

Szécsény 1. 'település Arad vm. DNy-i részén a Füves patak közelében' +1256, 1334/PR., 1335: *Zechen*, 1274>340: *Scechen*, 1337: *Scecheen*, p. (Gy. 1: 185). GYÖRFFY szerint **Szécsénypál(y)i** néven is említik. Vö. **Szécsény (2.)**. **2.** 'település Arad vm. DNy-i részén a Füves patak közelében' 1333–5/PR.: *Zechen* (Gy. 1: 185). Két azonos nevű falu feküdt egymás mellett, vö. **Szécsény (1.)**.

Szécsénypál(y)i 'település Arad vm. DNy-i részén a Füves patak közelében' 1333–5/PR.: *Zethu(n)pauli* (Gy. 1: 185). L. **Szécsény (1.)**. CSÁNKI (1: 765) és MEZŐ (Templ. 179) **Szentpál (1.)** faluval azonosítja.

szeder → | **-s: Szederjes** 1265/270: *Zederyes*. Vö. még **Szederkény**.

Szederjes 'település Baranya vm. DK-i részén Baranyavártól D-re' 1265/270: *Zederyes*, p., 1269 [□: 1270]: *Scederees*, v., 1289/291: *Scedyries*, v. (Gy. 1: 381), 1334: *Zederes* (A. 3: 67).

Szederkénd 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó mellett' 1330/477: *Zederkend* (Gy. 1: 381). L. **Szederkény (1.)**.

Szederkény 1. 'település Baranya vm. K-i részén a Karasó mellett' 1272, [1272]/281: *Zederkyn*, t., 1320: *Zydyrkyn*, p. ~ *Sciderken*, p. ~ *Sederkyn*, p., 1322: *Zydrken*, v., 1322, 1330: *Zederken*, p., v. (Gy. 1: 381). Alakváltozata **Szederkénd. 2.** 'település Borsod vm. DK-i részén a Sajó torkolatának közelében' 1268: *Scederkyn*, v., 1319: *Zederken*, v., 1332–5/PR.: *Zederkun* ~ *Zedurhench* ~ *Zedyn* (Gy. 1: 805). → **Ne.** | **-d:** **Szederkénd** 1330/477: *Zederkend*.

Szedlec 1. 'település Abaúj vm. Ny-i részén az Ida folyó mellett' 1323, 1347 (Cs. 1: 218): *Zedlech*, 1323/390: *Scedluch*, t. (Gy. 1: 144). **2.** 'település Baranya vm.-ben, Nógrád és Nyevegy vidékén említik' +1015/+158//403/PR.: *Scedluc*, +1015/+158//XV.: *Sedluth*, +1015/+158//XVII.: *Sedlucz*, +1015/+158//XVIII.: *Sedluz* (DHA. 74).

Szedlece 'település Abaúj vm.-ben, Kassától D-re Bárca vidékén feketett' 1303: *Scedleche* (Gy. 1: 144).

Szeg 1. 'település Bars vm. középső részén Bars várától DNy-ra' 1275: *Zeg* (Gy. 1: 475). L. **Széki. 2.** 'település Csongrád vm. középső részén a Tiszától K-re' 1332: *Zeegh*, p. (Gy. 1: 900). Alakváltozata **Szegi.** → **Ne.** **Almaszeg** 1274>340: *Almazeegh*, **Árok-szeg** 1211: *Aroczeg*, **Bakszeg** 1330: *Bokzyg*, **Bodza ? -szeg** 1332: *Bokyazegh*, **Büdös-szeg** 1322/338: *Buduszeg*, **Csatárszeg** 1344: *Chatarseg*, **Dedénszeg** +1256: *Dedemzug*, **Diószeg** [1278 k.]: *Gyozyk*, **Diószeghídvége** [1291–94]: *Gyozeg* hiduege, **Egerszeg** 1330/477: *Eg[ersc]eg*, **Kákaszeg** 1326: *Kakazeg*, **Kengyelszeg** 1341: *Kengelzegh*, **Kerek-szeg** 1211: *Kereczeg*, **Kökény-szeg** 1341: *Kukenzegh*, **Körösszeg** [1289]: *Keressceg*, **Kőszeg** *1316: *Kwzeg*, **Luka-szeg** 1293: *Lukazeg*, **Malomszeg** +1256: *Molunzug*, **Malomszeg [utca]** 1308: *platea Malunzegh*, **Nád-szeg** 1334: *Nadsceg*, **Nyárszeg** 1332–7/PR.: *Narzeg*, **Nyitraszeg** 1321/323: *Nyitrazeg*, **Sebesszeg** 1308: *Sebusseg*, **Szeghalom** [1067 k.]/267: *Scegholm*, **Szeglak** 1347: *Zuglok*, **Szombatszég** 1344: *Zombathzegh*, **Vasszeg** 1308/321/325: *Voszygh*, **Vasszegvára** 1330: *Woszeghvara* | ~e: **Árok szege ?** [1067 k.]/267: *Arukscegui*, **Bába szege** +1262/XIV.: *Baba zuge*, **Beceszége** [1258 e.]/258>344: *Bethezege*, **Dedénszege** 1337: *Dedenzege*, **Nomsa ? szege ~ szégye** 1350: *Nomsazege*, **Szentpéterszege** 1285: *Scentpeturzege*, **Van(y)ik szege** 1317: *Vanikzege* | **-d:** **Szeged** *1193: *Scequed*, **Szöged** *1327/373/762: *Szeged* | **-di:** **Szeged(i)** 1279: *Zegued*, 1287/468: *Zeguedi* | **-i:** **Szegi** 1334: *Zegy*.

Szeged 'település és vár Csongrád vm. D-i részén a Tisza jobb partján, a Maros torkolatához közel, az Árpád-kor végén a vm. székhelye' *1193: *Scequed*, 1222/318: *Scegved*, 1225: *Scyget*, 1237/297/385: *Scegued*, 1264/393/466, 1293, 1329, 1332/334/336, [XIV. eleje]: *Zeged*, [1269 k.]: *Zeked*, 1272: *Sexged*, [1272–90]/392/477, 1273/392/477, [1282]: *Zegned* [□: *Zegued*], [1282]: *Scyged*, [1282], [1282]/284/291, [1284] (Bánffy 1: 22): *Zegued*, 1332/334: *Zegeth* | **Lat.** 1183/226/270: *Cigeddin*, 1217/324: *Zegedin*, loc., 1233: *Zegedyn* (Gy. 1: 900–1), +1239/XV.: *Zegedini* (RegArp. 664), 1247/465, [1282]/478, [1308 k.], 1315, 1319, 1321>385, 1333, Chron. Poson./1305-re: *Zegedino*, 1282: *Zeguedinum* (Gy. 1: 900–1), 1282: *prope Zegedinum* (HOKl. 94), 1299, 1310: *Zeguedino*, 1314: *Zekedino*, 1315: *Zeghedino* ~ *Zeguedini*, 1316: *Cegedunn*, 1317: *Zugudino*, 1318: *Seghedino*, 1338–42/PR.: *Czegedino* ~ *Czenadino* (Gy. 1: 900–1) | 1199 P.: *Seghediensis*, 1225/XV., 1282/346, 1302, 1323: *Zegediensi*, 1237, 1270: *Scegudiensi* (Gy. 1: 900–1), 1244: *Segediensi*, 1244, 1279, 1332: *Scegediensi*, 1247, 1252, 1254, 1255, 1256, 1263: *Sceguediensi*, 1263, 1308/321/325: *Zygediensi*, 1275, 1297, 1299, 1301, 1303, 1320, 1332: *Zeguediensi*, 1280: *Ziguediensi* (Gy. 1: 900–1), 1289: *Scyguediensi*, [1295–303]/478: *Zegediensem*, 1297/332: *Sykediensi*, 1303: *Zeguediensis*, 1332: *Zekediensi*, 1332–7/PR.: *Chegediensis* ~ *Chegedyensi* ~ *Chogediensis*, 1338–42/PR.: *Czegediensis*, [XIV. eleje]: *Zegediensis* (Gy. 1: 900–1). → Vö. még **Szeged(i)**.

Szeged(i) 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor mellett' 1279: *Zegued*, t. (Gy. 1: 382) | ~i 1287/468: nob-um de v. *Zeguedi* ~ *Zegedy*, 1323/328: Nic. f. Iuanka de *Zegedy*, 1330: nob-bus de *Zegedy*, 1311: Jo. f. Egidii de *Scequedi* (Gy. 1: 382) | **Lat.** *129[3]: in *Zegedino* (RegArp. 3946).

szegény → **Szegény ? -aszó** 1236: *Zeguenozo*, **Szegény ? -maláka** 1244/295/384: *Scegenmalaka*.

Szegény ? -aszó 'Bihar vm.-ben a Körös menti Jenő határában említett hely' 1236: *Zeguenozo* (Gy. 1: 628).

Szegény ? -maláka 'Baranya vm.-ben Vajszló határában említett patak' 1244/295/384: *Scegenmalaka*, fl. (Gy. 1: 401). Vö. **Sebes-maláka**.

Szeghalom 'település Békés vm. ÉK-i részén a Köröstől É-ra' [1067 k.]/267 (DHA. 185): *Scegholm*, pr., [1200 k.]/896 u.-ra: *Zeguholmu*, 1221/550: *Sceguholm*, 1222/550: *Zigholm*, v., 1319, [1330 k.], 1337 (A. 3: 319), 1343 (A. 4: 322): *Zugholm*, p. (Gy. 1: 513), 1330 k., 1344: *Zegholm* (Cs. 1: 654, H. 3: 150), 1332–7/PR.: *Zeghalm*, v. ~ *Zughalm*, v. ~ *Zeghal* (Gy. 1: 513), 1339: *Zughalom* (Kar., Békés 2: 292) | **Lat.** 1332–7/PR.: *Zeghalmensi* (Gy. 1: 513).

Szegi 'település Csongrád vm. középső részén a Tiszától K-re' 1334: *Zegy*, v. (Gy. 1: 900). L. **Szeg (2.)**.

Szeglak 'település Baranya vm.-ben a Dráván túl, a Karasó és a Breznica összefolyásánál' 1347: *Zuglok*, 1349: *Zuklak* (Cs. 2: 466, A. 5: 62, 280).

szégye 1348 (Bodrog vm.): clausuram piscium seu capturam uulgo *scege* uocatum in fluuio danobi (Z. 2: 298–9), 1348 (Lak, Bodrog vm.): vnam obicem que wlgo *zeke* vocatur (Z. 2: 320) | 1261/271 (Kürt, Borsod vm.): *zege*, claus. (Gy. 1: 784), +?1292 (Palkonya, Borsod vm.): *zegee*, loc. claus. (Gy. 1: 798), 1323 (Palkonya, Borsod vm.): *zege*, claus. (Gy. 1: 799), 1338 (Palkonya, Borsod vm.): *sege* (BorsOkl. 190). → **Ne.** *Nomsa ? szege* ~ *szégye* 1350: *Nomsazege*, *Szégye* ~ *Cege foka* +?1292: *Cegefuka*, *Van(y)ik szege* ~ *szégye* 1317: *Vanikzege*.

Szégye ~ Cege foka 'Borsod vm.-ben Palkonya határában említett halászhely' +?1292: *Cegefuka*, pisc. (Gy. 1: 799).

Szék I. 1. 'Abaúj vm.-ben Gibárt határában említett hely' 1316: ad 2 paludes, que vulg. *Seek* ~ *Sech* vocantur (Gy. 1: 87). **2.** 'Abaúj vm.-ben a Ronyva menti Újfalú határában említett hely' 1321: *Scek* (Gy. 1: 153). Vö. **Szék-patak**. **3.** 'Bihar vm.-ben Vásári határában említett vízfolyás' 1341: *Zeek*, alv. (J. 386). **4.** 'a Nádágy alsó, tószzerűen szétterülő szakasza Bodrog vm.-ben, Szőlős határában említik' 1255: *Zeek* (Gy. 1: 696, 729). **5.** 'Borsod vm.-ben Pély határában említett hely' +1194/[1230 k.]: *Scecu* (Gy. 1: 801). **6.** 'Borsod vm.-ben Palkonya határában említett rét' 1334: *Sceek* (BorsOkl. 187). **II. 1.** 'település Baranya vm. É-i részén Pécestől É-ra' 1332–5/PR.: *Zeek* ~ *Zek* ~ *Zcel* ~ *Ster* (Gy. 1: 382), 1397: *Zeek* (Cs. 2: 524, Z. 5: 30). **2.** 'település Bihar vm. ÉK-i határszélénél' 1327/469: *Scek*, p. (Gy. 1: 666). **3.** 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett föld' 1327/589: *Zeek*, t. (Gy. 1: 636). → **Ne.** *Érszék ?* [+1235]/350/404: *Erzek*, *Nád-szék* 1332/414: *Nadzek*, *Nagy-szék* 1327/589: *Noogzekh*, [*Nagy*]-*szék* 1075/+124/+217: *magnam Zecum*, *Nolajszék* 1325/347: *Nalajzek*, *Székfalú* 1332–5/PR.: *Zekfolw*, *Székklak* [1230]/231: *Sceclac*, *Szék-mező* 1330: *Zekmezeu*, *Szék-patak* 1270/272: *Scektopok*, *Székszó* [1067 k.]/267: *Scekzov*, *Szükszó* 1307>398: *Zykzow*, *Szükszó pataka* 1302>344: *Zekzoupathaka*, *Tövises-szék* 1295/423: *Thwysseszek* | ~**je**: *Saulszék(i)je* 1156: *Saulscekei* [□: -*scekie* ?], *Vócsszéki(je)* 1286/XVI.: *Woch Zeky* | -**i**: *Széki* 1286/XVI.: *Zeky*, *Széki völgye* 1286/XVI.: *Zeky wewlghy*.

Szekcső I. 1. 'patak Baranya vm. ÉK-i részén Szekcső település környékén' *1332–5/PR.: *Peturd circa Zeuchew* [□: *Zekchew*] (Gy. 1: 368, 383), *1345: *prope Zekchu* (Z. 2: 169, Cs. 2: 471). Vö. **Szekcső (II.1.) II. 1.** 'település és vár Baranya vm. ÉK-i részén a Duna mellett' [1200 k.]/896 u.-ra: *Zecuseu*, castr., 1248: *Schekchu*, pr., 1252>360, 1317/413, 1329/378/388: *Zekchew*, t., 1259, 1280,

1295/296, 1296, 1297/300/331, 1321, 1322, 1324, 1342 (A. 4: 213), 1345 (Z. 2: 169): *Zekchu*, castr., 1266: *Scepchu*, 1309/PR.: *Sacheze*, v., 1326: *Zeekchu*, castr., [1327 u.]>351, 1347 (Z. 2: 258, 287), 1348 (Cs. 2: 459, 466, Z. 2: 320), 1349 (Z. 2: 381): *Zekcheu*, castr., 1329/378/388: *Zegchew*, 1332–5/PR.: *Zewchew* ~ *Zechew* ~ *Zeuchew* ~ *Stekchen* ~ *Stogandu* ~ *Zekfu* ~ *Zexw* (Gy. 1: 382–3), 1341: *Zukchu* (Cs. 2: 459, A. 4: 130), 1342, 1347: *Zekchw* (A. 4: 214, Z. 2: 260), 1348: *Scechu*, p. (Cs. 2: 466, Z. 2: 299), 1348: *Zekche*, p. (Z. 2: 320) ~ *Zeekcheu*, p. (Z. 2: 321), 1349: *Zukcheu* (Z. 2: 377) ~ *Zekchou* (Z. 2: 380) ~ *Zekchov* (Z. 2: 387). Vö. **Szekcső (I.1.). 2.** ’település Baranya vm. K-i részén Vörösmarttól DNy-ra’ 1332–7/PR.: *Zeuchew* (Gy. 1: 383). **3.** ’település Bodrog vm. ÉNy-i részén Botmonostorától Ny-ra’ [+1018–38]/[1173–96]>412: *Zaksw* (DHA. 97, Gy. 1: 728), 1342: *Zekchu*, p. (Z. 2: 41), 1347: *Scekchew* (Z. 2: 258), 1347: *Zekchew* (Z. 2: 261–2). **Felszekcső**, a XIV. századtól pedig **Élszekcső** néven is említik.

Székely ’település Bihar vm. középső részén Cséffától DK-re’ 1213/550: *Scecul*, v. (Gy. 1: 666). **Székelytelek** néven is említik. → **Ne. Székelyhíd** 1278/317//401: *Zekulhyd*, **Székelyhida** 1325: *Zekulhyda*, **Székelytelek** [1291–94]: *Zekulteluk*, **Székely út** 1333: *Zekuluth*.

Székelyhíd ’település Bihar vm. ÉK-i részén az Ér mellett’ 1278/317//401, [1291–94]: *Zekulhyd*, t., 1319/323/401, 1323/401: *Zekelhyd*, p., 1325: *Zekelyhid* ~ *Zekelyhyd*, p., 1332–7/PR.: *Zekulhid*, v. ~ *Zakulhid* (Gy. 1: 666), 1338: *Scekelhyd* (Cs. 1: 599, Z. 1: 532). Alakváltozata **Székelyhida**.

Székelyhida ’település Bihar vm. ÉK-i részén az Ér mellett’ 1325: *Zekulhyda*, v. (Gy. 1: 666) ~ *Zekulhida*, v. (A. 2: 219). L. **Székelyhíd**.

Székelytelek ’település Bihar vm. középső részén Cséffától DK-re’ [1291–94]: *Zekulteluk*, 1332–7/PR.: *Zekultelek* ~ *Zecultelek*, v. (Gy. 1: 666). L. **Székely**.

Székely út ’Borsod vm.-ben Szemere határában említett út’ 1333: *Zekuluth*, via (Gy. 1: 737, 805).

Szekerés 1. ’település Abaúj vm. ÉNy-i részén Jásztól D-re’ 1255: v. *curriferorum nostrorum* [regis] *Zekeres*, +1263/264, 1330/385/392, 1331: *Zekeres*, v., 1275/412: ad *Scepsy dictum Scekeres* (Gy. 1: 146). L. **Szepsi**. Vö. **Szekerés-völgy. 2.** ’település Bodrog vm. középső részén Potalától K-re’ [+1077–95]>+158//403/PR.: *Zekeres*, [+1077–95]>+158//XV.: *Zekeros* (DHA. 78, Gy. 1: 728), [+1077–95]>+158//XVII.: *Szekerés* (DHA. 78). → **Ne. Szekerés-völgy** +1263/+264: *Zekereswlg*, **Szekerés-völgye-fő** 1331: *Zekereswlgfeu*.

Szekerés-völgy ’Abaúj vm.-ben Méhlyuk határában említett völgy’ +1263/+264: *Zekereswlg*, vall. (Gy. 1: 118, 146). Bizonyára összefügg a szomszédos Szepsi régi **Szekerés (1.)** nevével. Vö. **Szekerés-völgye-fő**.

Szekerés-völgye-fő ’Abaúj vm.-ben Jászó határában említett hely’ 1331: *Zekereswlgfeu* (Gy. 1: 100). Vö. **Szekerés-völgy**.

Székfalu ’település Abaúj vm. DNy-i részén’ 1332–5/PR.: *Zekfolw* (Gy. 1: 147). L. **Szikszó**.

Széki ’település Bars vm. középső részén Bars várától DNy-ra’ 1286/XVI., 1327, 1346 (Z. 2: 196), 1349 (Z. 2: 410), 1350 (Z. 2: 423): *Zeky*, p. (Gy. 1: 475), 1349: *Zyky*, p. (Z. 2: 390), 1350: *Zeki*, p. (Z. 2: 410). Alakváltozata **Szeg (1.)**. Osztódásával alakult **Saul-** és **Vócsszékije**. Vö. **Széki völgye**.

Széki völgye ’Bars vm.-ben a Széki közelében fekvő Haró határában említett völgy’ 1286/XVI.: *Zeky wewlghy*, vall. (Gy. 1: 447, 475). Vö. **Széki**.

Székklak ’település Bács vm. ÉNy-i részén a szondi uradalomban, helyét közelebbről nem ismerjük’ [1230]/231: *Sceclloc*, 1237: *Seeclloc* (Gy. 1: 233).

Szék-mező ’Baranya vm.-ben a Kőszeghez közeli Márok határában említett mező’ 1330: *Zekmezeu*, camp. (Gy. 1: 339).

Szék-patak 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett patak' 1270/272: *Scekpotok*, rivus (Gy. 1: 83). Talán összefügg a **Szék (I.2.)** nevű helyel.

Székszó 'Borsod vm.-ben Szihalom határában említett hely' [1067 k.]/267: *Scekszov*, lit. (DHA. 183, Gy. 1: 807).

Szelc ? 'Bars vm.-ben említett, Taszárhoz tartozó föld' +1209/XVII.: *Zelaz*, t. (Gy. 1: 475).

Szeleden 'Abaúj vm.-ben Jánok határában említett patak, a Bódva mellékvize' 1323/390: *Sceleden*, fl. (Gy. 1: 41, 95).

Szelepce 'település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől É-ra' 1255: *Scylypche*, t. (Gy. 1: 475). L. **Szelepcsény**.

Szelepcsény 'település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől É-ra' [1165 k.], 1247, 1347 (Str. 3. 627): *Selepchen*, pr., v., 1209 P.: *Celepsen*, v., 1229: *Scelepchen*, t., 1234/364, 1257>355, 1308/311, 1311: *Zelepchen*, t., v. (Gy. 1: 475), 1338: *Selepchan* (ComBars. 95, A. 3: 495). Alakváltozata **Szelepce**. Valamely részét **Kisszelepcsény** néven is említik.

Szeles 'település Baranya vm. középső részén Péctől D-re' 1181: *Zeles*, pr. (Gy. 1: 397). L. **Udvard (1.)**.

Széles-Hárs-f 'Borsod vm.-ben Tardona határában említett hely' [1240]: *Zelushasfeu* (Gy. 1: 810). Vö. **Hárs-fő**.

Szelezsény 'település Bars vm. Ny-i részén Maróttól Ny-ra' 1156: *Scelemsam*, +1209/XVII.: *Zelesen*, 1275: *Zelesen*, v., 1323: *Selesen* ~ *Selezen* (Gy. 1: 476).

Szelic(s)e ? 'település Bars vm.-ben, helye ismeretlen' 1209 P.: *Celiza* ~ *Seliche* (Gy. 1: 477). A két adat két különböző birtok neve is lehet. Vö. **Zseliz**.

S(z)elypes-t **I. 1.** 'Borsod vm.-ben Palkonya határában említett víz a Tiszától K-re' +?1292: *Zelp(us)tv*, aqua (Gy. 1: 736, 799, 803). Esetleg *S(z)elypes-tó*-nak is értelmezhető. Vö. **Szelypestő (II.1.)**. **II. 1.** 'település Borsod vm. DK-i részén a Tiszától K-re, Palkonyával átellenben' 1319: *Zelpestu*, v. (Gy. 1: 803). Vö. **Szelypes-tó (I.1.)**.

szem → **Szemtelek** 1288: *Zemteluk* | ~e: **Szemeegyháza** +1256: *Zemeeghaza* | -d: **Szemd** 1332/414: *Zemd* | -di: **Szemdi hídja** 1281: *Zempdyhyda*.

Szemd 'Borsod vm.-ben Bód határában említett patak' 1332/414: *Zemd*, fl. (Gy. 1: 759).

Szemdi hídja 'Baranya vm.-ben Végbala határában említett híd' 1281: *Zempdyhyda*, pons, 1293: *Zemdyhyda* (Gy. 1: 278).

Szemeegyháza 'település Csanád vm.-ben a Száraz-ér közelében, talán Makótól ÉK-re' +1256: *Zemeeghaza* (Gy. 1: 870).

Szemely 1. 'település Baranya vm. középső részén Péctől D-re' 1266: *Schemel*, v., 1276, 1332–5/PR.: *Semel*, t., 1283: *Scymil*, p. ~ *Scemel*, p., t., 1328>403, 1332–5/PR., [XIV.]>402: *Zemel*, p., 1332–5/PR.: *Gemel* ~ *Semeel* (Gy. 1: 383–4). **2.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől ÉNy-ra' 1328>403: p. *Zemen* al. nom. Tothfalu (Gy. 1: 396), 1356: *Zemel* (Cs. 2: 524). L. **Tótfalu (3.)**.

Szemere 1. 'település Abaúj vm. középső részén Göncről Ny-ra' 1243: *Scemere* (Gy. 1: 144), 1260: *Semere* (HÁO. 8), 1260 (HÁO. 8), 1332–5/PR.: *Semera*, t., 1327/353: p. Ketzemere ... 2 p-es *Zemere* et *Zemere*, 1332–5/PR.: *Zemere* ~ *Zemeret* ~ *Scinera* (Gy. 1: 144). L. **Kétszemere. 2.** 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma patak mellett' 1313: *Zemere*, t. (Gy. 1: 384). **3.** 'település Borsod vm. DNy-i részén az Ostoros patak torkolatának közelében' 1261/271, 1323/324, 1333: *Scemere*, p., t., 1279, [1279]/279: *Zemera*, t., [1278–300] (HÁO. 25), 1294, 1296/369 (BorsOkl. 230, HÁO. 54–5), 1297/369

(BorsOkl. 230, HÁO. 57), 1300, 1317: *Zemere*, p., t., 1300: *Scemera*, t. (Gy. 1: 805). Belőle vált ki **Egyházasszemere**.

Szemern(y)□ **pataka** 'Bereg vm.-ben Dobrony határában említett patak' 1321: *Zemernevpataka*, riv. (Gy. 1: 539). Talán összefügg a **Szamaró pataka** és a **Szornyó pataka** névvel.

Szemlek 'település Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján, Ajtonymonostora mellett' 1326: mg. Scennlek ... p. sua *Scenlek* vocata, 1330: t. c-is Zemlek similiter *Zemlek* nominata (Gy. 1: 870).

Szemlekháza néven is említik.

Szemlekháza 'település Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján, Ajtonymonostora mellett' 1330: ad domum eiusdem Zemlek (Gy. 1: 870), 1346: *Scemlukhaza*, p.~ *Scemlekhaza*, p. (Z. 2: 226–7). L. **Szemlek**.

Szemlény 'település Bodrog vm.-ben, Gara körül feketett' 1347: *Scemlen*, p. (Cs. 2: 208).

Szemtelek 'település Bihar vm. DK-i részén Hunyadtól DNy-ra' 1288, [1291–94]: *Zemteluk* (Gy. 1: 691, EH. 1153).

széna → [*Apát*]-**széna** +1015/+158//403/PR.: *Scena* abbatis | ~**ja**: **Kovácsszénája** [1290 k.]: *Kach scenaya*.

Szencse 'település Bars vm. DNy-i részén' 1156: *Scentusa*, 1258, 1270, 1276, 1298: *Scenche*, p., t., 1276, 1277, 1298, 1299: *Zenche*, t., 1293: *Schence*, p., 1330: *Scemche*, v., 1332/PR., 1349 (Str. 3: 677–8): *Senche* (Gy. 1: 477). Egyik részét **Nagyszencse** néven említik.

Szend 1. 'település Abaúj vm. középső részén Forrótól ÉK-re' 1256, 1259/327//402, [1290 u.] (H. 7: 329), 1326, 1332–5/PR.: *Scend*, t., 1264, 1323, 1332–5/PR., 1350 (A. 5: 420): *Zend*, t., 1295/417: *Send*, 1332–5/PR.: *Sent* ~ *Sars* (Gy. 1: 144). Osztódásával alakult **Al-** és **Felszend.** Valamely része **Izbégszend** nevet is viselt. **2.** 'település Borsod vm. É-i csücskében a Rakaca patak mellett' *1273>372/377: *Zenthmartun* [□: *Zenth*, Martun], p., *1273>435: *Zenthmarthon* [□: *Zenth*, Marthon], p., *1273>435: *Zenth*, p., 1332–5/PR.: *Scend* ~ *Zand*, 1332–5/PR., 1335: *Zend* (Gy. 1: 787, 806). Vö. **Marton (2.)**.

Szendr□ 'település Borsod vm. É-i részén a Bódva mellett' 1312: *Zundreu*, v., 1317, 1319: *Zendereu*, v., 1332: *Zendureu*, p., 1332–5/PR.: *Zenderew* ~ *Zunderew* ~ *Scenderen* ~ *Stentura* ~ *Zendmen* (Gy. 1: 806).

Szene 'település Baranya vm.-ben, helye ismeretlen' 1292: *Scene*, t. (Gy. 1: 384).

Szén-halom ~ **Szihalom I. 1.** 'Borsod vm.-ben Szihalom határában említett kiemelkedés' [1067 k.]/267: p. in *Scenholm* (DHA. 183, Gy. 1: 807), [1200 k.]/896-ra: montem illum, super quem duci foliata fecerunt, nominaverunt *Zenuholmu* (Gy. 1: 807). Vö. **Szénhalom (II.1.) II. 1.** 'település Borsod vm. DNy-i részén az Eger patak közelében' [1067 k.]/267, 1261/271, 1284/299, [1284 k.], 1300, 1323/324: *Scenholm*, t., v., 1261/323: *Zenholmh*, v., 1275/418, 1297/369 (BorsOkl. 231), 1317, 1332–5/PR., 1339 (BorsOkl. 130), 1347 (A. 5: 90, BorsOkl. 117): *Zenholm*, p., v., [1285 k.]: *Zcenholm*, v., 1303: *Sceynholm*, t., 1324: *Scenhalm*, v., 1332–5/PR.: *Zenholym* (Gy. 1: 807), 1335: *Zeynholm*, v. (A. 3: 206), 1339, 1349: *Zenhalm* (Cs. 1: 179, A. 5: 305). Vö. **Szén-halom (I.1.)**.

Szenke ? halma 'Borsod vm.-ben Nyék határában említett domb' 1270: *Zenkeholma*, montic. (Tóth P. 90, MiskOkl. 14).

Szent 'település Bodrog vm. É-i részén Bükedtől É-ra' 1325: *Scenth*, p. (Gy. 1: 728). L. **Szenti**. → **Ne. Mindszent** [1291–94]: *Mendscent*, **Szentadorján** 1329/437: *Zenthaderyan*, **Szentadorjánmártír** +1024/+339/350: *Zenthadrianmart*□r, **Szentága** 1295/403: *Scentaga*, **Szentalbert** 1343: *Scenthalthberth*, **Szentandrás** 1329/330/378: *Zenthonduryas*, **Szentbenedekharaszi** 1342: *Zenbeneduk Harazthy*, **Szentdemeter** *1348: *Scentdemetur*, **Szentdienes** [1321]>381>448/XV.: *Zenth dyenes*, **Szentgyed** 1313: *Zenthegyd*, **Szenterzsébet** 1337: *Scenthelysabeth*, **Szentgál** [1292–97]: *Zenthgal*, **Szentgyörgy**

[1280 k.]: *Scentgurg*, **Szentistván** 1333: *Scenthstephan*, **Szentiván** 1283: *Scenth Iwan*, **Szentivánkeszi** 1263/466/476: *Zenth Jwankezy*, **Szentjakab** 1273>372/377: *Zenth Jacob*, **Szentjános** 1347: *Scentianus*, **Szentkirály** 1332–7/PR.: *Senkral*, **Szentkozmadamján** 1202>XV.: *Zenthkozmadamyan*, **Szentlak** 1273>377: *Zenthlak*, **Szentlászló** +1256: *Zenthlazlo*, **Szentlélek** 1346: *Zenthleluk*, **Szentlőrinc** +1247/+284//572: *Zent Leurencz*, **Szentmargita** +1256: *Zenthmargita*, **Szentmárton** 1202>XV.: *Zenthmarthon*, **Szentmihály** 1235–70>299: *Scentmihal*, **Szentmihályegyháza** [1321]>381>448/XV.: *Zentmihaleghaza*, **Szentmihályfalva** 1330: *Scentmihalfolua*, **Szentmiklós** +1247/+284//572: *Zent Miklous*, **Szentmiklóstömpöse** 1337: *Scent Mikloustembeseu*, **Szentpál** 1192/374/425: *Scentpaul*, **Szentpéter** 1263/466/476: *Zenthpeter*, **Szentpéterszege** 1285: *Scentpeturzege*, **Szenttrinitás** 1328: *Scenthtrinitas* | **-i: Szenti** 1198 P./PR.: *Scentii* | **-s: Szentes** 1296/474/475: *Zenthus*.

Szentadorján 1. ’település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól É-ra’ 1329/437: *Zenthaderyan*, p. (Gy. 1: 667). **[2.]** ’település Csongrád vm. középső részén a Tisza mellett, Csanád vm.-hez is számították’ +1019/+328//370: eccl. S. Adriani, 1332–7/PR.: Jo. sac. de S. *Adriano* (Gy. 1: 904). L. **Szentadorjánmártír**.

Szentadorjánmártír ’település Csongrád vm. középső részén a Tisza mellett, Csanád vm.-hez is számították’ +1024/+339/350: *Zenthadrianmart*□*r*, pr. ~ *Zenthadrianmartyr* (DHA. 102, Gy. 1: 904, itt *Zenth Adrianmartyr* alakban). **Adorjánmártír** és **Szentadorján (2.)** néven is említik.

Szentága I. 1. ’Baranya vm.-ben a Pécestől DK-re lévő Szentlászló határában említett forrás’ 1295/403: *Scentaga*, fons (Gy. 1: 389). **II. 1.** ’település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re’ 1295/403: *Scentaga*, t. ~ *Zenthaga* (Gy. 1: 388). L. **Szentlászló (1.)**.

Szentalbert ’település Borsod vm.-ben, Öros környékén feküdt’ 1343: *Scenthalberth* (Mező, Templ. 49, Str. 3: 505).

Szentandrás 1. ’település Abaúj vm. DNy-i részén Forrótól D-re, a Hernád mellett’ 1310>437: p. seu t. Felyanch, in qua eccl. in honorem B. Andree ap-li fundata, 1329, 1332–5/PR.: de S. *Andrea*, 1331>588: *Zent Andoryas*, p., 1332–5/PR.: Ben. sac. S. *Andree* (Gy. 1: 94). Korábban **Ináncs (2.)** és **Felináncs** néven említik. **2.** ’település Békés vm. Ny-i részén a Körös mellett’ 1297: eccl. B. Andree, 1329/330/378: *Zenthonduryas*, p., 1329/330/378, 1330/378: *Zenthandreas*, p. (Gy. 1: 513). **[3.]** ’település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra, a Körös mellett’ [1291–94], [1311 k.], 1319, 1329: S. *Andrea*, 1323>363, 1332–7/PR.: v. S. *Andree* (Gy. 1: 667), 1370: *Zenthandras* (J. 349, Mező, Templ. 53).

Szentbenedek [1.] ’település és monostor Bars vm. középső részén a Garam mellett’ 1075/+124/+217 (DHA. 213–4), +1124/+217 (DHA. 206, 213–4, 418), 1225, 1262, 1268/347, 1296, 1314: *Sancti Benedicti*, abb., eccl., mon. (Gy. 1: 441–2), +1209/XVII.: *Sanctum Benedictum* (Gy. 1: 480), 1236, 1275 [□: 1272]: *Beati Benedicti*, eccl., mon., [1272]: *Sanctum Benedictum*, 1326: *Sancto Benedicto* (Gy. 1: 441–2), 1366: *Zent Beneduk* ~ *Zenth benedyk* (Mező, Templ. 61). L. **Garamszentbenedek. [2.]** ’település Bihar vm. D-i részén Belényestől DK-re’ 1332–7/PR.: v. *Sancti Benedicti* (Gy. 1: 667).

Szentbenedekharaszti ’település Bodrog vm. Ny-i részén Garától D-re’ 1342: *Zenbeneduk Harazthy*, p. (A. 4: 189). L. **Haraszti (II.3.)**.

Szentdemeter [1.] ’település Arad vm.-ben, Arad vára környékén feketett’ 1338–42: de *Sancto Demetrio* (Mező, Templ. 66), *1484: *Zenthdemether* (Cs. 1: 703). **2.** ’település Baranya vm. ÉNy-i részén Vátytól DNy-ra’ 1258>344, 1323>344, 1330: de S. *Demetrio* (Gy. 1: 384), *1348: *Scentdemetur* ~ *Scendemetur*, p. (Cs. 2: 524, Z. 2: 301, Mező, Templ. 67), *1348: *Zendemetur*, p. (Z. 2: 341), *1349: *Zenthdemetur*, p. (Z. 2: 355), *1350: *Zendemeter*, p. (Z. 2: 417). A XIV. század közepéről való adatokat CSÁNKI a megye DK-i sarkába (Cs. 2: 524), MEZŐ a DNy-i részére helyezi (Templ. 67). **[3.]** ’település Beszterce vidékén Besztercétől DK-re’ 1332–6/PR.: Gothfridus de S. *Demetrio* (Gy. 1: 560); vö. 1453/456: *Kys-Demeter* (Gy. i. h.).

[Szentdénés] 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Vátytól D-re' 1285, 1287/468, 1332–5/PR.: de *S. Dyonisio* (Gy. 1: 384), 1401: *Zenthdyenes* (Mező, Templ. 68, Z. 5: 250). **Telki (2.)** néven is említik, de önálló faluként is szerepelnek.

Szentdienes 'település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól D-re' [1291–94]: in *S. Dyonisio*, [1321]>381>448/XV.: *Zenth dyenes*, p. (Gy. 1: 667), 1349: *Zenddyenes*, p. ~ *Zendyenes* (Cs. 1: 623, J. 349, ComBih. 311, Mező, Templ. 68).

Szentgyed 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma patak mellett' 1313, 1346/393: *Zenthegyd*, p., v., 1330, 1332–5/PR.: de *S. Egidio*, 1346/393: p. Teuteus al. nom. *Zenthegyed* (Gy. 1: 384–5). L. **Töttös (1.)**.

Szenterzsébet 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Vátytól É-ra' 1332–5/PR.: de *S. Elyzabeth* ~ *S. Elizabeth* (Gy. 1: 385), 1337: *Scenthelysabeth*, p., v. (Mező, Templ. 73, A. 3: 331).

Szentes I. 1. 'Abaúj vm.-ben Golop határában említett hely, a szomszédos Zemplén vm.-i Szentes település közelében' 1296/474/475: *Zenthus*, coll. (Gy. 1: 88). **II. 1.** 'település Csongrád vm. középső részén a Kurca mellett' 1332: *Scenthus*, p. ~ *Scentus*, p. (Gy. 1: 904).

[Szentfalu] 'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól K-re' [1259–66]/XIV.: v-m que *Sancta Villa* nuncupatur ... predictam *Sanctam Villam* volebant appellari nomine S. Crucis (Gy. 1: 288). L. **Boldogasszonyfalva (2.)**.

[Szent Ferenc utca] 'a ferencesek klostromának utcája Váradon Bihar vm.-ben' 1316, 1318: in *contrata S. Francisci* (Gy. 1: 686).

Szentgál 1. 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor mellett' [1292–97], 1347 (Cs. 2: 525): *Zenthgal*, v., 1296: *Scent Gaal*, p. ~ *Scentgal*, 1332–5/PR.: Egid. sac. de *S. Gallo* (Gy. 1: 385–6). **[2.]** 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Vátytól ÉNy-ra' 1332–5/PR.: Math. sac. de *Santo* ~ *S. Gallo* (Gy. 1: 386), 1409: *Zenthgal* (Mező, Templ. 75, Zs. 2/2: 129).

[Szentgergely] 'település és monostor Bács vm. ÉNy-i részén Szondtól ÉNy-ra' 1192/374/425, [1192]/394, [1230]/231: t., v. *S. Gregorii*, 1206: mon-o *S. Gregory* (Gy. 1: 233).

Szentgyörgy 1. 'település Baranya vm. D-i részén Aszúág mellett' [1280 k.]: *Scentgurg*, v., 1324: *Zengurg*, p., 1330: *Scenthgyurgy*, p. ~ *Zenthgurg*, p., 1330, 1332–5/PR.: v. *S. Georgii*, 1332–5/PR.: de *S. Georgio* (Gy. 1: 386), *1346/393: *Zenthgurg* (A. 4: 583). **Rendekszentgyörgye** és **György** néven is említik. **[2.]** 'település Baranya vm. D-i részén Aszúág mellett D-re' 1332–5/PR.: de *S. Georgio* ~ *capella S. Georgii* (Gy. 1: 386). **[3.]** 'település Bars vm. DK-i részén Lévától D-re' 1276/641: de *S. Georgio*, 1292, 1312, 1327/519, 1332/PR., 1339 (Str. 3. 342): v. *S. Georgii* (Gy. 1: 477), 1411: *Zenthgiurgh* (Mező, Templ. 79). **[4.]** 'település Békés vm. É-i részén, Szeghalomtól ÉK-re Gyarmat körül fekketett' 1214/550: Teka de v. *S. Georgii* (Gy. 1: 513); vö. 1433: *Zenthgurgeghaza* (Mező, Templ. 79). **Tekéd** néven is említik. **[5.]** 'település Királyi kerületben Besztercétől D-re' *1320/PR., 1332–6/PR.: de *S. Georgio*, 1332–6/PR.: v. *S. Georgii* (Gy. 1: 564), 1430: *Zenthgewrg* (Mező, Templ. 79, KolmJk. 1: 201). **6.** 'település Bihar vm. É-i részén Nagymihálytól Ny-ra' 1313: *Zenthgurg* (J. 253). L. **Györgytelke**. **7.** 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén Bajától É-ra' 1339: *Zenthgyurgh* (Mező, Templ. 79, A. 3: 607). → Vö. még *Almásszentgyörgy*, *Vízmellékiszentgyörgy*.

Szenti 'település Bodrog vm. É-i részén Bükedtől É-ra' 1198 P./PR.: *Scentii*, v. (Gy. 1: 728). Alakváltozata **Szent**.

Szentimre [1.] 'település Baranya vm. É-i részén Péctől ÉNy-ra' 1332–5/PR.: de *S. Emerico* (Gy. 1: 386, Mező, Templ. 90: más, a Dunához közeli azonosítással). **[2.]** 'település és monostor Bihar vm. középső részén Diószegtől DK-re, az Ér és a Berettyó között' 1220/550: de *S. Henrico*, [1291–94]: in *S. Emerico*, 1312/XVIII., 1332–7/PR.: v. *S. Emerici* (Gy. 1: 667), 1342: de *Sancto Emerico* (ComBih. 296, A. 4: 229), *1459: *Zemthemreh* (J. 350, Mező, Templ. 90).

Szentistván 1. ’település Borsod vm. D-i részén a Nyárágytól DNy-ra’ 1332–5/PR.: de *S. Stephano*, 1333: *Scenthstephan*, p. (Gy. 1: 806), 1398: *Senthisthuan* (Mező, Templ. 92, Zs. 1: 491). **2.** ’település Borsod vm. É-i részén a Rakaca patak mellett’ 1333–5/PR.: de *Sancto Stephano* (Mező, Templ. 92, Vat. 1/1: 338, 347, 363), 1409: *Zenth-estfan* (Mező, Templ. 92, Zs. 2/2: 212). L. **Vármos.**

Szentiván [1–2.] ’azonos nevű települések Bács vm. középső részén az Almás mellett, ill. az ÉNy-i részen Doroszlótól DK-re, adataik nem választhatók szét’ 1308: *Sancto Iwan*, 1332–7/PR., 1338–40/PR.: *S. Johanne* (Gy. 1: 233), 1418: *Zenth Iwan* (Cs. 2: 161, Mező, Templ. 94). **3.** ’település Bács vm. DK-i részén Titeltől ÉNy-ra’ 1318/325: *Scentyuan*, p., 1318/325, 1325: *Scentyvan*, p. (Gy. 1: 233). **4.** ’település Baranya vm. Ny-i részén az Okor patak mellett’ 1283: *Scenth Iwan*, *1292, 1332–5/PR.: de *S. Johanne*, *1304/320>372: *Szent Ivan*, 1315: *Zentyhwan*, *1330: *Zenth Iwan* ~ *Scentywan*, 1331: *Zentyvan*, 1332–5/PR.: *Zenthiuan* ~ *Zenthwan* ~ *Zontiwa(n)* ~ *Stentina* (Gy. 1: 387). **Okriszentiván** néven is említik. **5.** ’település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re’ *1330: *Zenth Iwan*, 1332–5/PR.: Nic. sac. de *S. Johanne* ~ *S. Johannis baptiste* ~ *Scent Iwan* (Gy. 1: 387). **[6.]** ’település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól K-re’ 1332–5/PR.: de *S. Johanne* (Gy. 1: 387), 1409: *Zenth Iwan* (Mező, Templ. 94, Zs. 2/2: 306). **[7.]** ’település Baranya vm.-ben, Berán és Túrony között sorolják föl’ 1332–5/PR.: de *S. Johanne* (Gy. 1: 387). **[8.]** ’település Királyi területben Besztercétől DK-re’ 1332–6/PR.: de *S. Johanne*, 1453/456: *Zenth Iwany*, v. (Gy. 1: 564, Mező, Templ. 95).

Szentivánkeszi ’Keszi határában alakult település Bács vm.-ben’ 1263/466/476: *Zenth Jwankezy*, v. (Gy. 1: 224). L. **Kiskeszi, Keszi (2).**

Szentjakab [1.] ’település Bács vm.-ben, helye ismeretlen’ 1308: Jac. f. Cosme de *S. Jacobo* (Gy. 1: 234). **[2.]** ’település Bács vm.-ben Szond környékén’ *1308: de *S. Jacobo* (Gy. 1: 234), 1489: *Zenth Jakab* (Cs. 2: 162, 179, Mező, Templ. 101). **[3.]** ’település Baranya vm. ÉNy-i részén, Vátytól D-re feketett’ *1330, 1332–5/PR.: Laur. de *S. Jacobo* (Gy. 1: 387), 1409: *Zenth Iacaph* (Mező, Templ. 101, Zs. 2/2: 309). **Németi (5.)** és **Németiszentjakab** néven is említik. **[4.]** ’település és monostor Baranya vm.-ben Pécestől ÉNy-ra’ 1234: cum heremitis Sancti Jacobi, 1333: de *Sancto Jacobo* (Mező, Templ. 101, Vat. 1/1: 264). **5.** ’település Borsod vm. É-i csücskében’ 1273>372/377, 1273>453: *Zenth Jacab*, p., 1279/412: *Zenth Jakab*, p., 1317, 1319: *Zenthiacab*, v., 1332–5/PR.: de *S. Jacobo* (Gy. 1: 806), 1340: *Zenthiakab* (Mező, Templ. 101, Cs. 1: 179, F. 8/4: 469).

Szentjános ’település és monostor Bihar vm.-ben Váradtól ÉNy-ra, a Körös mellett’ 1215/550, 1229/550, 1235/550: mon. *S. Joannis*, 1238 P./PR.: abb. *S. Iohannis*, [1238] P./PR. (EO. 1: 187), 1249/XIV., 1250/XIV., 1259/XIV., 1332–7/PR.: abb., v. *S. Iohannis*, 1282>405, 1289, [1291–94], 1332–7/PR.: de *S. Johanne* (Gy. 1: 667–8), 1347: *Scentianus* (EH. 912).

Szentjog ’település és monostor Bihar vm. ÉK-i részén a Berettyó mellett’ [1162–72]/[1235–70]>520 k. (DHA. 302): mon. ... ibidem *sanctissimam dexteram collocavit*, 1239: conv. *S. Dextre*, 1326>XVIII.: eccl. *S. Dexteræ*, 1326/XVIII., 1332–7/PR.: de *S. Jog* (Gy. 1: 668), 1393: *Zentyhag* (Mező, Templ. 108, BpO. 3/1: 76), 1395: *Zenthhyog* (ComBih. 291–2). Korábban **Berekjó (II.1.)** néven említik.

[Szentkatalin] ’település Bihar vm. Ny-i részén a Körös mellett’ 1332–7/PR.: *S. Catherine* ~ v. *S. Katharine* ~ v. *S. Katherine* (Gy. 1: 637); vö. 1391: *Zenthkatherinaazunfalua* (Mező, Templ. 110, Bánffy 1: 434). L. **Körösszeg.**

Szentkirály [1.] ’település Baranya vm. középső részén Pécestől DNy-ra’ 1326, 1332–5/PR.: Barth. sac. de *S. Rege* (Gy. 1: 388), 1353: *Zenthkyral* (Mező, Templ. 125, A. 6: 60). **2.** ’település Bihar vm. DK-i részén Hunyadtól DNy-ra’ 1332–7/PR.: *Senkral*, v. (Gy. 1: 669). **3.** ’település Bihar vm.-ben, Komáditól ÉNy-ra feketett’ 1342: *Zenthkyral*, pr. (ComBih. 366, A. 4: 228). **4.** ’település Csanád vm. ÉNy-i részén Hódtól D-re’ 1333–5/PR.: de *S. Rege* (Gy. 1: 870), 1344: *Zenthkyral* (Mező, Templ. 126, Károlyi 1: 162).

[Szentkozma] ’település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re’ 1332–5/PR.: eccl-e de *S. Cosma* (Gy. 1: 388). L. **Szentkozmadamján (2.)**.

Szentkozmadamján 1. ’település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor közelében’ 1202>XV.: *Zenthkozmadamyán*, 1332–5/PR.: sac. *SS. Cosme et Damyani* ~ de *SS. Cosma et Damiano* ~ eccl. *S. Cosme et Damiani* ~ *SS. Cosme et Damiani* (Gy. 1: 388). **[2.]** ’település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re’ *1314: v. *sanctorum Cosmae et Damiani* (Mező, Templ. 133), 1332–5/PR.: de *S. Cosma et Damiano* (Gy. 1: 388). **Szentkozma** néven is említik. **[3.]** ’település Baranya vm. ÉK-i részén’ *1332–5/PR.: de *Sanctis Cosma et Damiano* ~ *Sanctorum Cosme et Damiani* ~ *Sanctorum Cosme et Damiani* (Vat. 1/1: 264–5, 284, 293), 1396: *Zenthkozmadomyán* (Mező, Templ. 133, Zs. 1: 469).

Szentlak ’település Borsod vm. É-i részén a Bódvától K-re’ 1273>377: *Zenthlak*, p. (Gy. 1: 784). L. **Lak (6.)**.

Szentlászló [1.] ’település és monostor Baranya vm. középső részén Péctől DK-re’ 1295/403: eccl. B. Ladislai regis ~ ad honorem S. regis Ladislai, 1316: v. *S. Ladyslay regis*, 1330: v. *S. Ladislai* (Gy. 1: 388), 1399: *Zenthlazlou* (Cs. 2: 487, Mező, Templ. 134). **Szentága (II.1.)** néven is említik. **2.** ’település Baranya vm. DNy-i részén Nekcsétől K-re’ 1321: *Scnt Ladzlo*, v., 1350: *Zentlazlou*, p. (Gy. 1: 388, A. 5: 352–3, 358). **[3.]** ’település Bihar vm. É-i részén, Debrecenbe olvadt bele’ 1332–7/PR.: v. *S. Ladislay* ~ v. *S. Ladislai* ~ de v. et eccl. *sancti regis Ladislai* (Gy. 1: 610, Mező, Templ. 135). **4.** ’település Bodrog vm. Ny-i részén Garától D-re’ 1287, 1338, 1347 (A. 5: 35–6): *S. Ladislao*, p., v., 1338: *Zenthlazlo*, p. ~ *Zenthlazo*, p., 1339, 1347 (Cs. 2: 209, A. 5: 35–6): *S. Ladislai*, v. (Gy. 1: 728), 1346: *Zenthlazlou* (Z. 2: 197), 1346: *Scenthlazlow*, p. ~ *Scenthlazleu*, p. (Z. 2: 213). **5.** ’település Csanád vm. középső részén a Maros partján, Makófalva szomszédosa’ +1256, 1329>390: *Zenthlazlo*, 1322: *Zenthlazlow*, p. (Gy. 1: 870).

[Szentlázár] ’település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól ÉK-re, a Berettyó mellett’ [1291–94], 1332–7/PR.: in, de *S. Lazaro*, 1332–7/PR.: v. *S. Lazari* (Gy. 1: 669), 1406: *Zenthlazar* (Mező, Templ. 141, Zs. 2/1: 537, 635). **Lázár** néven is említik.

Szentlélek ’település Bács vm.-ben Szopor és Derzs környékén’ 1346: *Zenthleluk* (Cs. 2: 162, A. 4: 586, Mező, Templ. 141).

Szentlőrinc [1.] ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától DNy-ra’ 1334–5/PR.: de *Sancto Laurentio* (Mező, Templ. 144, Vat. 1/1: 353–4, 369), 1406: *Zenthlewrench* (Mező, Templ. 144, Zs. 2/1: 587). L. **Gard. [2.]** ’település Baranya vm. ÉNy-i részén az Okor patak mellett’ 1326, 1332–5/PR.: de *S. Laurentio*, 1332–5/PR.: de *S. Laurentio* (Gy. 1: 389), 1403: *Zenthlorinch* (Mező, Templ. 144, Zs. 2/1: 266). **Okriszentlőrinc** néven is említik. **[3.]** ’település Bihar vm.-ben Váradtól DK-re’ 1273/392/477: v. *S. Laurentii*, 1285/477: v. *S. Laurentio* (Gy. 1: 669). **4.** ’település Bihar vm. ÉNy-i részén Derecske közelében’ 1311: *Scntleurinith* (J. 232), 1311/323: *Scenthleurinich*, t., 1323: *Scenthleuryinch*, p. (Gy. 1: 669). **[5.]** ’település és monostor Bodrog vm. DNy-i részén Bodrog várától ÉK-re’ 1211, 1212 P., 1218 P./PR., 1230, 1232 P., 1238, 1240: *S. Laurentii*, 1320: in v. *S. Laurencii* (Gy. 1: 718), 1346, 1347: in *Sancto Laurentio* (Z. 2: 198, 267), 1436: *Zenthlewrincz* (Cs. 2: 190, Mező, Templ. 144). L. **Hajszentlőrinc. 6.** ’település Csanád vm. középső részén a Maros jobb partján, Makófalva szomszédosa’ +1247/+284//572: *Zent Leurencz* ~ *Zent Lewrencz*, p., +1256: *Zenthleuryinch*, +1285/572: *Zent Leurench*, p., 1299, 1337: *Scntleurench*, p. (Gy. 1: 871), 1320: *Zentlewryinch* (Cs. 1: 703, Mező, Templ. 144). → Vö. még **Borsódszentlőrinc**.

Szentmargita ’település Csanád vm. középső részén Makófalvától É-ra’ +1256, 1322: *Zenthmargita*, p., 1329>390: *Zenthmargitha* (Gy. 1: 871).

Szentmárton 1. 'település Abaúj vm.-ben, Szend környékén feketett' 1273/372/377: *Zenthmartun* (Mező, Templ. 152, RegArp. 2415). MEZŐ azonosításához lásd **Marion (2.)**. **2.** 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma patak közelében' 1202>XV.: *Zenthmarthon*, 1332–5/PR.: Dem. sac. de *S. Martino* (Gy. 1: 390). **3.** 'település Baranya vm.-ben Nekse közelében' 1290: *Sancti Martini* (ÁÚO. 12: 487), 1312: *Scent Martun ~ Scenmortun* (Mező, Templ. 153, A. 1: 277–8). **[4.]** 'település Baranya vm. középső részén az Okor mellett' 1332/437: t. *S. Martini*, 1332–5/PR.: Mich. sac. de *S. Martino* (Gy. 1: 390), 1379: *Zenthmarton* (Cs. 2: 526, Mező, Templ. 153). **Hegyszentmárton** néven is említik. **[5.]** 'település Baranya vm. középső részén a Karasó közelében' 1332–5/PR.: sac. de *S. Martino* (Gy. 1: 390), 1338: Nic. f. huncha de *Sancto Martino* (Z. 1: 544), 1450: *Zenthmarton* (Cs. 2: 526, Mező, Templ. 153). **[6.]** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól D-re' 1332–5/PR.: Bank sac. de *S. Martino* (Gy. 1: 390), 1469: *Zenthmarthon* (Cs. 2: 526, Mező, Templ. 153). **7.** 'település Bars vm. Ny-i részén Maróttól ÉNy-ra' 1332/PR.: St. sac. *S. Martini* (Gy. 1: 477), 1343: *Scenth Martun* (Str. 3: 497). **8.** 'település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyó mellett' 1213/550, 1332–7/PR.: v. *S. Martini*, 1321: *Scethmartun*, p., 1321, 1323: *Scentmartun*, p., 1323>448/XV.: *Zenthmarton*, p., 1332–7/PR.: de *S. Martino* (Gy. 1: 669). **[9.]** 'település Bihar vm.-ben Várad mellett D-re' [1291–94]: de *S. Martino*, 1332–7/PR.: v. *S. Martini* (Gy. 1: 669). **[10.]** 'település Bihar vm. D-i részén Belényestől ÉNy-ra' *1332–7/PR.: *Sancto Martino* (Mező, Templ. 153, Vat. 1/1: 45, 69, 77). **[11.]** 'település Bihar vm. középső részén Szalárd közelében' 1334: de *Sancto Martino* (Mező, Templ. 153, Vat. 1/1: 45, 69, 77). **12.** 'település Bodrog vm. DNY-i szélén Bács vm. határánál' 1192/372/425: v. *S. Martini*, 1342: *Scentmartun*, p. (Gy. 1: 729). **13.** 'település Borsod vm. Ny-i részén Béltől É-ra' 1331: *Zenthmartun*, 1332–5/PR.: de *S. Martino* (Gy. 1: 806). → Vö. még **Régyszentmárton, Tízházszenmárton**.

Szentmihály 1. 'település Bács vm. középső részén Szilbácstól K-re' 1317: *Scentmichal*, p., 1332–7/PR., 1338–40/PR.: de *S. Michaelis* (Gy. 1: 234). **Pusztaszentmihály** néven is említik. **2.** 'település Baranya vm.-ben a Dráván túl, Aszúágtól Ny-ra' *1057/[XIII.]/404: eccl-m ... in honorem S. Mychaelis, 1330: *Scenthmyhal*, v., 1332–5/PR.: Laur. sac. de *S. Michaelis* (Gy. 1: 390). **3.** 'település Baranya vm.-ben a Dráván túl, helyét közelebről nem ismerjük' 1235–70>299: *Scentmihal* (Mező, Templ. 162, RegArp. 1723), 1299: *Zentmihal*, p., 1311, *1330: *Zenthmihal*, p., 1332–5/PR.: de *S. Michaelis* ~ capelle *S. Michaelis* (Gy. 1: 390). **4.** 'település Baranya vm. ÉNy-i részén' *1330: *Zenthmihal*, p. (Gy. 1: 390), 1339: *Scent Myhal ~ Scenthmyhal* (Cs. 2: 527, H. 3: 139, Mező, Templ. 162). Esetleg azonos **Szentmihályfalva**-val. **[5.]** 'település Bars vm. ÉK-i szélén Kremnicbánya közelében' 1342: villa ad *Sanctum Michaelis* (Mező, Templ. 162). **6.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra' [1291–94]: in *S. Mychaelis*, 1329: *Scentmihal*, p., 1332–7/PR.: v. *S. Michaelis* (Gy. 1: 670). **[7.]** 'település Csanád vm. középső részén a Maros bal partján, Csanád várától K-re' 1333–4/PR.: de *S. Michaelis* (Gy. 1: 871). **[8.]** 'település Csongrád vm. D-i részén Szegedtől DNY-ra' 1330: Mich. f. Nic-i de *S. Mychaelis*, [XIV. eleje]: mg-o Mich-i de *S. Mychaelis* (Gy. 1: 904), 1408: *Zenthmihal* (Mező, Templ. 162, Zs. 2/2: 154).

Szentmihályegyháza 'település Békés vm. középső részén Szeghalomtól DNY-ra' [1321]>381>448/XV.: *Zentmihaleghaza*, p. (Gy. 1: 514).

Szentmihályfalva 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Vátytól DNY-ra' 1330: *Scentmihalfolua* (Gy. 1: 391). L. **Szentmihály (4.)**.

Szentmiklós [1.] 'település Baranya vm. középső részén Péctől Ny-ra' 1332–5/PR.: Egid. sac. de *S. Nicolao* (Gy. 1: 391), 1409: *Zenth Myklos* (Cs. 2: 527, Mező, Templ. 169). **[2.]** 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Dombó környékén' 1333–5/PR.: de *Sancto Nicolao* (Vat. 1/1: 379, 391, 397), 1425: *Zenthmiklos* (Cs. 2: 527, Mező, Templ. 169). **[3.]** 'település Baranya vm. középső részén Péctől DK-re' 1341: *Sanctus Nicolaus* (Cs. 2: 527), *1342: de *Sancto Nicolao* (A. 4: 213), 1399: *Zenthmiklos* (Mező, Templ. 169, Zs. 1: 672). **4.** 'település Békés vm. É-i szélén Rábé mellett' 1322/338: *Scenthmyk-*

lows, p. (Gy. 1: 514). **5.** ’település Bereg vm.-ben Munkácsról ÉK-re’ 1263, 1264, 1331: v. *S. Nicolai*, 1270/272/476: *Zenthmyklos*, v., 1270>393: *Scenthmyklow*, t., 1309: *Scenthmiclos*, p., 1331: de *S. Nicolao*, 1331/XV.: *Zenthmiklos* (Gy. 1: 548). **[6.]** ’település Bihar vm. D-i részén Széplak mellett D-re’ [1291–94]: de *S. Nicolao*, 1332–7/PR.: v. *S. Nycolai* ~ v. *S. Nycolay* (Gy. 1: 670). **7.** ’település Bihar vm. ÉNy-i részén Derecske közelében’ 1311: *Scenthmiklos* (J. 232), 1311/323: *Scenthmiclos* (Mező, Templ. 169, A. 1: 235–6). NÉMETH P. Szabolcs vm.-hez számítja (178). **8.** ’település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjótól É-ra, a Berettyó és az Ér között’ 1332–7/PR.: de *S. Nycolao* (Gy. 1: 670), 1342: *Zenthmiclos* (Mező, Templ. 169, A. 4: 230). **9.** ’település Borsod vm. É-i részén a Bódva mellett’ 1323: *Scenthmiclos*, p. (Gy. 1: 807). **10.** ’település Csanád vm. DNy-i részén Zenta környékén’ +1247/+284//572: *Zent Miklous*, v., +1247/+284//572, +1284/320//572, +1285/572: *Zent Miklos*, p., v., +1256: *Zentmiklos*, v., 1337: *Scenth Myklos*, p. (Gy. 1: 871), 1337: *Scenth-Miklous*, p. (Mező, Patr. 334, A. 3: 366). **11.** ’település Csanád vm. DNy-i csücskében a Tisza mellett’ 1323: *Scenthmiclos*, p. ~ *Zenthmiclos*, 1323, 1325/334, 1326: *Scenthmiclos*, p., 1326: *Scenth Miclos*, p. ~ *Zenthmiclos*, p. ~ *Zenthmiclos*, p. (Gy. 1: 871). **12.** ’település Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján’ 1329: *Scenthmiclos*, p. (Gy. 1: 871).

Szentmiklóstömpöse ’település Csanád vm. Ny-i részén a Marostól É-ra, a Száraz-ér torkolatánál’ 1337: *Scenth Mikloustembeseu*, p. (Gy. 1: 875). L. **Felsőtömpös.**

Szentpál 1. ’település Arad vm.-ben Arad várától ÉNy-ra’ *1335: *Zethunpauli* (Vat. 1/1: 161, Cs. 1: 765), 1343: de *Sancto Paulo* (Mező, Templ. 179). **Pál(yi) (1.)** néven is említik. Vö. **Szécsénypáli 2.** ’település Bács vm. ÉNy-i részén Bodrog vm. határánál’ 1192/374/425: *Scenthpaul*, [1230]/231: *Scenthpaul*, v. ~ *S. Paulo*, 1237: *Scenth Paul* (Gy. 1: 234). **3.** ’település Bács vm.-ben, Geréc és Titel között sorolják föl’ 1332–7/PR.: *S. Paulo* (Gy. 1: 234). **4.** ’település Bihar vm. É-i részén Debrecentől É-ra’ [1308 k.]: p. *Scenthpaul* in qua eccl. rotunda lapidea sub honore S. Pauli ... dedicata, 1329>376: t. *S. Pauli* (Gy. 1: 670). **[5.]** ’település Bodrog vm. É-i részén’ 1325: poss-es ... cum eccl. *S. Pauli* (Gy. 1: 729), 1408: *Zenthpaal* (Cs. 2: 210, Mező, Templ. 179).

Szentpéter 1. ’település Bács vm.-ben Körpé és Bodony vidékén’ 1263/466/476: *Zenthpeter*, v. (Gy. 1: 234). **[2.]** ’település Bács vm. K-i részén a Tisza mellett’ 1338–42/PR.: de *Sancto P.* (Gy. 1: 216); vö. 1406: *Cyruzenthpeter* (Mező, Templ. 181, Zs. 2/1: 549). L. **Cserig (3.). [3.]** ’monostor és esetleg település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrog vára mellett’ 1327>365: *S. Petri*, 1327>365, 1338/439: *S. Petro* (Gy. 1: 713). L. **Kenézmonostora 4.** ’település Borsod vm.-ben a Sajó mellett, Borsod várától D-re’ 1281/341: *Zenthpeter*, 1293, 1304, 1332–5/PR.: de *S. Petro*, 1307, 1329/447: v. *S. Petri* (Gy. 1: 807), 1341: *Zenthpeter* (Cs. 1: 177, HOKl. 228), 1343>349: *Zenthpeter* (Sztáray 1: 170). **[5.]** ’település Csanád vm.-ben a Tisza mellett, Gyála környékén feketett’ 1333/PR.: de *S. Petro* circa Tyciam (Gy. 1: 872). MEZŐ kérdőjellel Csongrád vm.-be, Szer vidékére teszi (Templ. 185). **[6.]** ’település Csanád vm. DK-i részén Perjámostól Ny-ra’ 1333–5/PR.: de *S. Petro* (Gy. 1: 872), 1434: *Zenthpeter* (Mező, Templ. 185–6). → Vö. még **Botaljaszentpéter, Potaljaszentpéter.**

[Szentpéter(hegy)] ’település Brassó vidékén Brassó várától É-ra’ 1240: *Montem S. Petri* (Gy. 1: 831); vö. 1421: *Zenthpeter*, v. (Gy. i. h.).

Szentpéterszege ’település Bihar vm. ÉNy-i részén Gáborjántól Ny-ra’ 1285: eccl. *S. Petri*, que vulg. *Scenthpeturzegy* vocatur, 1311: *Scenthpeturzegy*, p. (Gy. 1: 670).

[Szenttamás] ’település Arad vm. Ny-i részén a Marostól É-ra’ 1331, 1334/PR.: *S. Thoma* (Gy. 1: 185), 1485: *Zenththamas* (Cs. 1: 779).

Szenttrinitás 1. ’település Abaúj vm. középső részén Kassától DNy-ra’ 1319: eccl. lapidea in honorem S. Trinitatis ... constructa, 1328: p. Zethyce al. nom. *Scenthtrinitas* (Gy. 1: 138). L. **Szetice. [2.]** ’település és monostor Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉK-re’ +1183/326/363, 1247, 1249/291, 1266/267, 1303, 1311, 1335, 1340: *S. Trinitatis*, m., mon., t., v., 1247, 1298: *S. Trinitatem*,

1324 (Mező, Patr. 491), 1332–5/PR.: de S. Trinitate (Gy. 1: 391), 1368: Zenthtrinitas (Cs. 2: 527, Z. 3: 346, Mező, Templ. 199).

szép → **Széplak** [1200 k.]/1143-ra: Ciploc, 1219/550: Zeploc, **Szépnyír ?** 1332–6/PR.: Stepnir.

Szepes 1. 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Jászótól D-re' 1248/366, 1330: Scepus, *1290/382: Sczepes (Gy. 1: 85, 146, 158), [1294]: in Scepes (RegArp. 3972). L. **Szepsi. 2.** 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől D-re' *1235/550: Zeb [□: Zebus], v., 1282: Zebes, 1289, 1315: Scepes, [1291–94]: Zebus, 1332: Scepus, 1332, 1332–7/PR.: Zepus, 1332–7/PR.: Zepes, v. | ~i 1316>437: St. f. Iwan de Scepesy (Gy. 1: 671).

Széplak 1. 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától DK-re, a Hernád bal partján' [1200 k.]/1143-ra: Ciploc, 1219/550: Zeploc, [1246–75], [1272–90], [1275–305], 1280, 1327, 1330, 1330/332, 1335 (Z. 1: 445–7): Sceplok, p., v., 1255: Sceplac, +1262/[XIV.], 1286, 1327/328, 1328, 1335 (Z. 1: 443): Sceplak, p., t., v., 1288/358, 1288/358>364, 1293/496, 1324>360, 1328>364, 1330, 1332–5/PR., 1335/339, 1337 (Cs. 1: 218): Zeplak, v., 1293/496: Seplak, 1327/328/378, 1328>364, 1328/378: Zeeplak, p., 1328, 1332–5/PR.: Ziplak, 1330, 1330/332: Zeplok, p., 1332–5/PR.: Siploc ~ Syplac (Gy. 1: 145), 1333: Zeplook, p. (Z. 1: 409). **2.** 'település Bihar vm. ÉK-i határszélénél' [1270–72]>358, [1270–72]>372 (EO. 1: 300), [1291–94], 1332–7/PR.: Zeplak, v., [1291–94]: Zeplok, 1327/469: Sceplak, p. (Gy. 1: 671). **3.** 'település Bihar vm. D-i részén a Fekete-Körös mellett' [1291–94], 1332–7/PR.: Zeplak, v., 1332–7/PR.: Seplak, v., 1333 e.>374/500 k.: Sceplak, v. (Gy. 1: 671). **4.** 'település Csanád vm. középső részén Csanád várától D-re' 1232: Sceploc, v., *[XIV. eleje]: Zeplok (Gy. 1: 872).

Szépnyír ? 'település Beszterce vidékén Besztercétől Ny-ra' 1332–6/PR.: Stepnir ~ Chichmar ~ Chimar ~ Chitmar ~ Stipur ~ Zynir (Gy. 1: 564).

Szepsi 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Jászótól D-re' [1267], 1318: Scepusy, [1272–74]>395, *1300: Zepesy, v., 1275/412, 1282, 1324, 1330/385/392, 1345 (A. 4: 508–9), 1347 (A. 5: 95): Scepsey, civ., p., 1317: Scipsi ~ Scypsi ~ Sypsi, v., 1318, 1325: Scepesy, 1318, 1329/416: Scepsei, v., 1319: Scepssi, 1331: Sepesi, 1331: v. Zekeres sive Sepsi (Gy. 1: 146). Alakváltozata **Szepes (1.) Szekeres (1.)** néven is említik. Német neve (a Bódva folyóról) **Moldau**.

Szer I. 1. 'Csongrád vm.-ben a Gyümölcsény erdő mellett említett hely' [1200 k.]/896-ra: Scerii, loc. (Gy. 1: 882, 904). **Szer (II.3.)** település névvel azonos. **II. 1.** 'település Baranya vm. K-i részén Nyárádtól É-ra' +1015/+158//403/PR.: Zeru, v., +1015/+158//XV.: Zerew (DHA. 74, Gy. 1: 392) ~ Zereu, +1015/+158//XVII.: Zeow, +1015/+158//XVIII.: Zenen (DHA. 74), +1093/404 (DHA. 294): Scer, v., [+1235]/350/404: Sceer, v. (Gy. 1: 392). **2.** 'település Csanád vm.-ben, helye ismeretlen' 1274>340: Sceer, p. (Gy. 1: 872). **3.** 'település és monostor Csongrád vm. középső részén a Tiszától Ny-ra' 1233: Zerr, 1266: Scer, 1283, 1306, 1321, 1326, 1329, 1330, 1332, 1338 (Str. 3: 304–5), 1341 (Str. 3: 405), 1344 (A. 4: 412), [XIV. eleje]: Zeer, 1325, 1326, 1327: Zer, 1330/662: Zech, *1332–7/PR.: Sers | ~i 1326: mg. Pousa de Zeyry, 1328, 1334 (A. 3: 123): mg. Pousa de Scery, 1329: Pouka de Zery (Gy. 1: 904–5). **Szermonostora** néven is említik. Vö. **Szer (I.1.)**. → **Ne. Szermonostora** 1318: Zeermunustura, **Szer-tó ?** +?1232/384/393: Scertora.

Szerafin 'monostor Lekéren, Bars vm. DK-i részén a Garam jobb partján' [1256]: abb-is de Sereful, 1264/393/466: mon. de Serephel, 1268/347: abb. S. Salvatoris de Seraphino, 1271/295/XVIII.: t. mon-i Zerphel, 1272, 1276: mon. de Serefel, 1320: mon. S. Salvatoris de Seraphyn, 1324: conv. S. Salvatoris de Seraphin, 1340: abb. mon-i Seraphini (Gy. 1: 457). L. **Lekér**.

Szeraka ~ Szeráka ? 'Bodrog vm.-ben Halász és Dalocsa vidékén említett halastó' 1193: Ceraka, pisc. (Györffy, ÁrpOkl. 96, Benkő, BMN. 26). GYÖRFFY az adatot Keve vm.-be helyezi (Gy. 3: 316).

Szerda 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól Ny-ra' 1332–5/PR.: Zerada (Gy. 1: 392). L. **Szerdahely**. → **Ne. Szerdahely** [1177]/500 k.: Zeredahel.

Szerdahely 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól Ny-ra' [1177]/500 k., 1332–5/PR., 1337 (A. 3: 425), 1342 (Cs. 2: 528, A. 4: 218), 1346 (Cs. 2: 528, A. 4: 643): *Zeredahel*, v., 1332–5/PR.: *Zerehahel* ~ *Ziradahel* ~ *Zoradahel* (Gy. 1: 392). **Szerda** néven is említik.

Szerecseny ? pataka 'Bars vm.-ben Sáró határában említett vízfolyás' 1339: *Zerechepataka*, fl. (Str. 3: 343). A címszót valószínűsíti, hogy a szomszédos Csekét mint *terram Ibrahun*-t említik (Gy. 1: 437).

Szerém I. 1. 'Bodrog vm.-ben a Duna menti Asszonyfalva határában említett halastó' 1307, 1336, 1338: *Zerem*, pisc. (Gy. 1: 708, Iványi 2: 32, H. 4: 157, 164). Vö. **Szerém (II.1.). II. 1.** 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén Szeremlyén közelében' 1307: *Zerem* (Gy. 1: 720) | **Lat.** +1015/+158//403/PR.: *Sirmia* (DHA. 73, Gy. 1: 720), +1015/+158//XVII.: *Syrmia*, +1015/+158//XVIII.: *Syrma* (DHA. 73). Vö. **Szerém (I.1.), Szeremlyén.**

Szeremlyén 'település Bodrog vm. ÉNy-i részén a Duna mellett' +1093/367>393, +1093/367>394, +1093/367>395, [+1093]/367>411: *Zeremlyen*, p. (DHA. 292–3, Gy. 1: 729), 1323: *Zeremlyan*, 1324/412: *Sceremlan*, t., 1331: *Zeremlian* (Gy. 1: 729), 1341: *Sceremley*, p. (Z. 1: 606). Vö. **Szerém (II.1.).**

Szerencs 'Hejcénél eredő, Abaúj vm. D-i részén folyó patak' 1258: *Zeremch*, fl., 1296/474/475, +1326/[1400 k.]: *Zerench*, fl., riv. (Gy. 1: 40, 88, 142). L. **Szerencs-patak.**

Szerencs-patak 'Hejcénél eredő, Abaúj vm. D-i részén folyó patak' +1326/[1400 k.]: *Zerenchpatak*, riv. (Gy. 1: 40, 142). **Szerencs** néven is említik.

Szerénd 'település Bács vm. középső részén Bács várától K-re' 1308: *Zerend* (Gy. 1: 235).

Szerep I. 1. 'nagy kiterjedésű mocsár Békés vm. É-i részén' [1200 k.]/896 u.-ra: *Zerep*, lut. (Gy. 1: 493, 514). L. **Nagy-sár (2.).** Vö. **Szerep (II.2.). II. 1.** 'település Abaúj vm.-ben, helye ismeretlen' 1219/550: Benam de v. *Scerep* (Gy. 1: 147). GYÖRFFY a személynév alapján esetleg **Szurdokbényé**-vel tartja azonosíthatónak. **2.** 'település és monostor Békés vm. É-i részén a Túr mellett' 1219/550: *Scerep*, v., 1283/311, 1350 (ComBih. 313, A. 5: 366): *Zerep* (Gy. 1: 514). **Szerepmonostora** néven is említik. Vö. **Szerep (I.1.).**

Szerepmonostora 'település és monostor Békés vm. É-i részén a Túr mellett' 1322/338: *Scerep-munustura*, p. (Gy. 1: 514), 1349: *Zerep-munustura*, p. (A. 5: 288). L. **Szerep (II.2.).**

(S)zerlek 'település Baranya vm. DK-i részén, Keskend környékén fekehetett' 1282: *Zeyrlek*, v., [1282]: *Zyrylkh*, v., [1290 u.]: *Zerlek*, v. (Gy. 1: 409).

Szermonostora 'település és monostor Csongrád vm. középső részén a Tiszától Ny-ra' 1318: *Zeermunustura*, 1329: *Zeermunostora*, p. (Gy. 1: 904–5). L. **Szer (II.3.).**

Szernye I. 1. 'Bereg vm.-ben Csépanföldre, Dobrony és a lónyai uradalom határában említett folyó' +?1248/393, 1282/379: *Scerneue*, fl. (Gy. 1: 519, 537), 1270/272//580: *Zyrnua*, aqua (Gy. 1: 544), 1321: *Zyrnoua*, fl. ~ *Zyrnowa*, fl. ~ *Zernua*, fl. (Gy. 1: 519, 539, 542). Vö. **Szernye (II.1.), (II.2.). II. 1.** 'település Bereg vm.-ben Munkácstól DNy-ra, a Szernye patak mellett' 1270/272/476: *Zyrnua*, 1332–5/PR.: *Zerne* ~ *Kerne* ~ *Ziruga* (Gy. 1: 549). Vö. **Szernye (I.1.). 2.** 'a két falura szakadt Gút egyik része Bereg vm.-ben a Szernye mocsara mellett' 1338: p. *Zerne* al. nom. Soprongucha (ComBer. 139, A. 3: 508). L. **Soprongútja.** Vö. **Szernye (I.1.).**

Szer-tó ? 'Abaúj vm.-ben Bölzse határában említett hely' +?1232/384/393: venit ad *Scertora* (Gy. 1: 72). Az adat bizonyára helyragos alak lehet.

szér □ → **Vata-szérű(je) ?** +1093/367//469: *Vathazereyn*.

Szeszta 'település Abaúj vm. középső részén Nagyidától Ny-ra' 1317: *Zozta*, v., 1319, 1332–5/PR.: *Zezta*, v., 1332–5/PR.: *Zezca* ~ *Sasta* ~ *Zozca* (Gy. 1: 147).

Szetice l. **Satica.**

(S)zevejbok ? 'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re' 1296/346/408: p. Francheusfeldy vel *Zeueboogh*, 1325: *Zueyboch*, 1346/408: *Zeweybok* (Gy. 1: 303). L. **Franceusfölda**.

Sziget I. 1. 'a Borsod vm.-i Ónod és a zempléni Hídvég között a Sajónál említett hely' 1347: *Zygeth* (A. 5: 119–20). **II. 1.** 'település Abaúj vm.-ben Baksa és Mislye között' 1324: *Zygeth*, p. (Gy. 1: 147). **[2.]** 'település Bihar vm.-ben Váradtól DNy-ra, később beleolvadt Váradba' 1318: *Insula* (Gy. 1: 672), 1374: *Zygeth*, t. (J. 383, ComBih. 368). **3.** 'település Bodrog vm.-ben Botmonostora környékén' [1318 k.]: *Zygeth*, p. (Cs. 2: 210, Z. 1: 162). GYÖRFFY [1322 u.]-ra datálja, szerinte azonos lehet a **Hat-sziget** nevű hellyel. **4.** 'település Borsod vm. középső részén a Szinva patak mellett, Miskolc és Diósgyőr között' 1325/347: *Zyked*, v., 1325/XVI. (MiskOkl. 26), *1330>342/466, 1341 (Szendrei 3: 44): *Zygeth*, p., v. (Gy. 1: 807). → **Ne. Hat-sziget** 1323: *HothZygeth*, **Nagy-sziget** 1334: *Noghzygeth*, **Somos-sziget** 1256/284//572: *Sumuszzygeth*, **Sziget foka** 1338/439: *Zygethfoka* | ~e: **Somos szigete** 1256/284//572: *Sumuszzygethe*, **Tapsa szigete** 1341: *Tapsazygete*, **Tarpaszigete** 1333: *Torpazygete* | -i: **Szigeti** 1214/550: *Sciguetij*.

Sziget foka 'Bodrog vm.-ben Hetes határában említett hely' 1338/439: *Zygethfoka* (Gy. 1: 719).

Szigeti 1. 'település Bihar vm. D-i részén a Fekete-Körös vidékén' 1214/550: *Seigueti* [□: *Scigueti*], v. (VRH. 127: 534). **2.** 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől D-re, a Berettyó mellett' 1214/550: Paul de v. *Sciguetij*, [1291–94]: in *Zygety* (Gy. 1: 672).

Szihalom l. Szén-halom.

Szikszó 'település Abaúj vm. DNy-i részén' 1307>398, 1341 (A. 4: 162), 1350 k. (Kállay 1: 1039): *Zykwow*, p., 1308, 1339/358 (Hanvay 42), 1342 (Z. 2: 18–20): *Zekzow*, [1312–14 vagy 1331]: *Zikzou*, 1317, 1319, 1342 (A. 4: 276): *Zekzou*, v., 1318: *Scekzou*, 1332–5/PR.: *Sicso* ~ *Syxo* ~ *Syhxo* ~ *Zekzew* ~ *Hyxwo* (Gy. 1: 147). A pápai tizedjegyzék egy alkalommal (bizonyára tévesen) **Székfalu**-ként említi. Vö. **Szikszó pataka**.

Szikszó pataka 'a Hernád jobb oldali mellékvize Abaúj vm.-ben, Didic és Alvadász határában említik' 1302>344: *Zekzoupathaka*, fl. (Gy. 1: 41, 77), 1329/406: *Zykwopathaka*, fl. (Gy. 1: 41, 154), 1329/406/413: *Zykwopathaka*, fl. (Gy. 1: 147), 1344>346: *Zekzoupataka* (Abaffy 5–6). Vö. **Szikszó**.

Szil 1. 'Csongrád vm.-ben Ság határában említett halastó' 1075/+124/+217, [1075]>338: *Scilu*, pisc. (DHA. 205, 217, Gy. 1: 899), +1124/+217/328: *Scylu* (DHA. 217). **Kn.** 1319 (Semse, Abaúj vm.): a. ulmi wlgó *Syl* (Gy. 1: 139) | 1335 (Permán, Baranya vm.): *scil*, a. (Gy. 1: 368) | 1336 (Badaló, Bereg vm.): *zyl* (Kállay 1: 503) | 1292/407 (Bagamér, Bihar vm.): *dumus viminarum parvarum, quod vulg. Scyl* appellatur (Gy. 1: 596). → **Ne. Kerek-szil** 1322/338: *Kerekzyl*, **Negyvenszil** 1307: *Neguenzil*, **Szilbács** 1267: *Scylbach*, **Szilbokor** 1329/476: *Zylbukur*, **szilfa** +1015/+158//403/PR.: *Scylfa*, **Szil-kerek** 1317>413: *Zylkerek* | -gy: **Szilágy** +1015/+158//403/PR.: *Zylag* | -i: **Szilbács** 1263/466/476: *Zyli Bach*, **Szilitelek** [1260–70]: *Stylhteluk* [□: *Scylh-*] | -s: **Szilás** 1221/550: *Scilos*.

Szila 'település Bars vm.-ben, Bars vára mellett feketett' 1240/253: *Scyla* (Gy. 1: 478).

Szilágy I. 1. 'Borsod vm.-ben Cserép határában említett berek' 1248/326: *Zylag*, nem. (Gy. 1: 767). **II. 1.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól D-re' +1015/+158//403/PR.: *Zylag*, v. (DHA. 74, Gy. 1: 392, itt *Zylag* alakban), +1015/+158//XV.: *Syliag* (DHA. 74, Gy. 1: 392), +1015/+158//XVII.: *Silwagh*, +1015/+158//XVIII.: *Silagh* (DHA. 74), 1276: *Scilag* ~ *Scylag* (Gy. 1: 392).

Szilás I. 1. 'Bihar vm.-ben Izsáka határában említett sziget, illetve berek' 1322/338, 1338 (J. 390): *Zylas*, ins., nem. (Gy. 1: 692). **2.** 'Bihar vm.-ben Szeben határában említett sziget' 1335, 1340: *Zylas*, ins. (J. 348, A. 3: 164, 4: 29–30). **II. 1.** 'település Békés vm. középső részén Békés várától É-ra, helyét közelebbről nem ismerjük' 1221/550: *Scilos* (Gy. 1: 514). **2.** 'település Csanád vm.-ben, talán az É-i részén feketett' 1274>340: *Scylas* (Gy. 1: 872).

Szilbács 'település Bács vm. középső részén Bács várától K-re' 1267: *Scylbach*, 1332–7/PR.: *Siluaez*, 1338–40/PR.: *Filnait* (Gy. 1: 235), 1348: *Zylbach* (A. 5: 165) | ~i 1345: nob. de *Zybbathy* (Cs. 2: 164, A. 4: 486). Alakváltozata **Szilibács**.

Szilbokor 1. 'Békés vm.-ben Gyarmat határában említett berek' 1329/476: *Zylbukur*, nem. (Gy. 1: 507). **Kn.** 1329/394 (Doboka, Baranya vm.): *Zylbokor*, dum. (Gy. 1: 298).

szilfa 1318 (Semse, Abaúj vm.): *Zylpha*, a. (Gy. 1: 139), 1329/416 (Buzita, Abaúj vm.): a-em silicis in vulgarico *zilfa* vocatas (Gy. 1: 74) | +1015/+158//403/PR. (Kölked, Baranya vm.): *Scylfa* (DHA. 73, Gy. 1: 331), +1015/+158//403/PR. (Gorombona, Baranya vm.): *Scilfa* (DHA. 74), +1015/+158//403/PR. (Nadojca, Kovács, Baranya vm.): *Scilfa*, a. (DHA. 73–4, Gy. 1: 330, 344), +1015/+158//403/PR. (Gyak, Baranya vm.): *Zilfa* (DHA. 74, Gy. 1: 310), +1015/+158//XVII. (Gorombona, Baranya vm.): *Silvafa* (DHA. 74, a *szilfa* adatai helyén szerepel), +1015/+158//XVII. (Kölked, Kovács, Nadojca, Gyak, Baranya vm.): *Silfa*, a. (DHA. 73–4), +1015/+158//XVIII. (Kölked, Kovács, Nadojca, Gyak, Baranya vm.): *Sylfa* (DHA. 73–4), +1015/+158//XVIII. (Gorombona, Baranya vm.): *Sylfa* (DHA. 74), 1252>360 (Csúza, Baranya vm.): *zylfa*, a. ulmi (Gy. 1: 295), 1330 (Kisfalud, Vék, Baranya vm.): *zylfa*, a. ulmi (Gy. 1: 327, 405), 1334 (Csatár, Baranya vm.): *zylfa*, a. (A. 3: 120), 1335 (Permán, Baranya vm.): *scilfa*, a. (Gy. 1: 368), 1341 (Heténye, Baranya vm.): *Scilfa*, a. (Gy. 1: 317) | 1346 (Szopor, Bodrog vm.): a. ulmi vulgo *zylfa* vocata (A. 4: 586).

Szilibács 'település Bács vm. középső részén Bácstól K-re' 1263/466/476: *Zyli Bach*, 1275/347: *Scilibach* (Gy. 1: 235). L. **Szilbács**.

Szilitelek 'település Bihar vm. DK-i részén Hunyadtól ÉK-re' [1260–70]: *Stylteluk* [□: *Scyly*-], t. (Gy. 1: 672).

Szil-kerek 'Baranya vm.-ben Kerekegyház határában említett határjel' 1317>413: ad 4 m-s, que *Zylkerek* vulg. dicerentur (Gy. 1: 325).

szilva → **Szilvaköz** 1321/323: *Zyluakuz*, **Szilva-szád** 1342: *Zyluazad* | -s: **Szilvás** 1192/374/425: *Sciluas*, **Szilvás feje** [1230]/231: *Sciluasfee*.

Szilvaköz 'település Bars vm.-ben, talán a D-i részén fekketett' 1321/323: *Zyluakuz* (Gy. 1: 478), 1350 k.: *Ziluakuz* (A. 5: 423).

Szilvás I. 1. 'az Okor bal oldali mellékvize Baranya vm.-ben, Szilvás falu határában említik' 1192/374/425, [1230]/231: *Sciluas*, aqua, fl. (Gy. 1: 248, 392). Vö. **Szilvás (II.1.)**, **Szilvás feje. II. 1.** 'település Baranya vm. középső részén Pécestől D-re' 1192/374/425, [1230]/231, 1237, 1338 (A. 3: 485): *Sciluas*, pr., t., 1336: *Zilvas*, p., v. (Gy. 1: 392). Vö. **Szilvás (I.1.)**.

Szilvás feje 'Baranya vm.-ben Szilvás település határában említett hely, bizonyára a Szilvás patak forrása' [1230]/231: *Sciluasfee*, vall. (Gy. 1: 392). Vö. **Szilvás (I.1.)**.

Szilva-szád 'Bars vm.-ben Ohaj határában említett hely' 1342: *Zyluazad*, rub. (A. 4: 288).

Szilye ? 'település Baranya vm.-ben, Malomszeg vidékén fekketett' *1338: *Omodey de Zyle* (Z. 1: 537, Kázmér, Falu 242, vö. Cs. 2: 528).

Szina 'település Abaúj vm. középső részén Abaúvjártól ÉNy-ra' +?1232/384/393, [1288–300], 1348 (A. 5: 185): *Scina*, v., 1249: *Scena* ~ *Schena*, 1251, 1267/272, 1290, 1299>347, [XIV. eleje], [1310–20]: *Scyna*, t., v., 1251, 1295/346/401, 1296>364, 1316, 1316>338, 1317, 1317/409, 1338 (Csáky 1: 84): *Zyna*, p., v., 1255, 1261: *Scynna*, 1275: *Scida* [□: *Scina*] (Gy. 1: 148), 1281: *Scynne* (Mező, Patr. 68, Károlyi 1: 15), 1327: *Zynaa*, 1332–5/PR.: *Zina* ~ *Syna* ~ *Zeyna* (Gy. 1: 148).

Szincse 'Bars vm.-ben Vezekény határában említett patak, a Zsitva bal oldali mellékvize' 1295: *Scinche*, riv. (Gy. 1: 414, 486).

Szinkó 'település Borsod vm.-ben, helye ismeretlen' 1323: *Scinkow*, p. (Gy. 1: 808).

Szinva 'a Sajó jobb oldali mellékvize Borsod vm.-ben' 1296: *Zynua*, fl., 1315/339: *Synua*, aqua, 1323, 1343 (A. 4: 299): *Scynua*, fl. (Gy. 1: 735, 767, 770, 783), 1338/366: *Zynwa* ~ *Zyngyva* ~ *Zingywa*, fl. (Szendrei 3: 42). **Szinva pataka** néven is említik.

Szinva pataka 'a Sajó jobb oldali mellékvize Borsod vm.-ben' 1303/352//450: *Zynopathaka*, loc. (Gy. 1: 815). L. **Szinva**.

Szinye 1. 'település Abaúj vm. ÉK-i részén Kassától K-re' 1276: *Zyna*, 1280: *Scine*, v., 1293: *Scynnue*, 1299: *Zy[i]wne*, 1302/369: *Scywynia*, 1303/329: *Zywnae*, v., 1330>XVIII.: *Gyone* [□: *Syvne*], 1332–5/PR.: *Scinue* ~ *Zingua* (Gy. 1: 149), 1343: *Zyme* [□: *Zyne*] (A. 3: 327). **Szinyefalva** néven is említik.

2. 'település Borsod vm. K-i részén Miskolctól K-re, a Sajó közelében' 1282, 1285/311 (Tóth P. 99, MiskOkl. 19), 1332: *Scynne*, p., t. (Gy. 1: 808), 1285/311: *Scenne* ~ *Synne* ~ *Scanne* (Tóth P. 99–100, MiskOkl. 19) *[1312 k.]: *Zunye*, 1332–5/PR.: *Syne* ~ *Zine* ~ *Zinie* ~ *Steuhe*, 1343: *Zynnye* (Gy. 1: 808).

Szinyefalva 'település Abaúj vm. ÉK-i részén Kassától K-re' 1262/311: *Scinefalva* (RegArp. 1312, Kázmér, Falu 293). L. **Szinye (1).**

Sziod → **Anyasziod**.

Szipa 'Bereg vm.-ben Márok határában említett patak' 1299: *Zypoa*, fl. (Gy. 1: 520, 545).

Szirák 'település Borsod vm.-ben Borsod várától DK-re' 1261/271: *Zyrakh*, v., +1267/+272/+291: *Scirak*, 1332–5/PR.: *Scirach* ~ *Zyrach* ~ *Kyrak* (Gy. 1: 808).

Szirákó 'Abaúj vm. Ny-i részén Jánok mellett D-re fekvő föld' 1323/390: *Zyrawow*, t. (Gy. 1: 149).

Szirega ? 'Csongrád vm.-ben Csany határában említett halastó' 1075/+124/+217: *Zirega*, pisc. (DHA. 216, Gy. 1: 893), +1124/+217/328: *Zyrega* (DHA. 216).

Szirka 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett hely' 1270: *Scyrka*, loc. (Gy. 1: 537).

Szirma 'település Borsod vm. középső részén Miskolctól DK-re' 1343: *Scirma* (Gy. 1: 808).

Szirna 'Abaúj vm.-ben Koksó határában említett patak' +1262/XIV.: *Zyrna*, fl. (Gy. 1: 113).

Sziros 'Borsod vm. K-i csücskében, Szalonna területén fekvő föld' 1249: *Ziros*, t. (Gy. 1: 817, Dénes 11–2).

Szitnyice 'Bars vm.-t K felől határoló, a Szitnya hegy oldalából eredő folyó, a Garam mellékvize' 1248: *Scithnice* (CDES. 2: 207, Kiss L., TörtVizsg. 82), 1296: *Zytnice*, aqua, 1307: *Zithnice*, lac. (Gy. 1: 413), 1343: *Zythniche*, fl. (ÓmOlv. 163).

Szkáros 'település Abaúj vm. középső részén Füzértől ÉNy-ra' 1270/272: *Skarus*, t. (Gy. 1: 83), [1304–11]: *Zakarus*, 1327: *Zkarus*, 1335/339: *Scarus*, p. (Gy. 1: 149).

Szkrebin 'a Fekete-erdőben eredő patak Abaúj vm. É-i részén' 1278: *Screbyn*, aqua (Gy. 1: 40, 133) ~ *Screbyna* (Gy. 1: 40), 1318: *Zkurbyn*, aqua, 1319: *Scribyn*, fl. (Gy. 1: 40, 139), 1329/416: *Scruben*, aqua (Gy. 1: 74).

Sz(k)urubuc(s) ? hídja 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett híd' +1228/383/407: *Scurubuchhyda*, pons, +1228/423: *Sturubuchhyda*, pons, 1281/364: *Scurubuch hyda*, pons (Gy. 1: 273–4).

Szodó 'település Bars vm. DK-i részén a Garam jobb partján' 1156: *Scuodou*, v., 1257: *Zoudou*, t., 1290, 1303/352//450: *Zodow*, v., 1293: *Zordov* [□: *Zovdov*], v., 1312: *Zovdow*, v. ~ *Sodou*, v. ~ *Soudbu* [□: *Soudou*], v. (Gy. 1: 478), 1337: *Zoudo*, p. (ComBars. 97), 1337, 1350 k.: *Zodo*, p. (ComBars. 97, A. 5: 423), 1339: *Zodov*, p. (Str. 3: 341), 1348: *Zoda* (ComBars. 97, H. 1: 202, A. 5: 171).

Szodos 'település Bihar vm. középső részén a Berettyótól D-re' 1342: *Zodus* f. *Zodus* de Salamon, [1291–94]: *Zudus*, v. (Gy. 1: 657). L. **Salamon (1).**

Szoé I. Szovaj.

Szokor ? 'település Békés vm.-ben, helye ismeretlen' 1214/550: *Zucur*, v. (Gy. 1: 514).

Szólátmonostora 'település és monostor Bihar vm. É-i részén Debrecentől É-ra' 1325: *Zolathmunustura*, p., 1329>376: *Zoladmonustra*, p. (Gy. 1: 645). L. **Monostor (4.)**.

Szólátülése 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó mellett' 1277/282: *Zolathylusy*, 1308/313/425: *Zalachyulese*, t. (Gy. 1: 672).

Szoler ? 'Bars vm.-ben Kremnicbánya határában említett völgy' 1331: in valle *Soler* (Gy. 1: 454).

szolga → **Szolgabekény** [1193–96]/216/PR.: *Sulgabekin*, **Szolga erdeje** 1350: *Zulgaerdei*.

Szolgabekény 'település Bács vm. DK-i részén Szentivántól É-ra' [1193–96]/216 PR., [1193–96]/218 PR.: *Sulgabekin* ~ *Fulgabekim* (Gy. 1: 214). L. **Bekény**.

Szolga erdeje 'Békés vm. K-i részén Nadány és Vejszető vidékén lévő erdő' 1350: *Zulgaerdei*, s. (Haan, Békés 22, Bíró, Kladány 40), 1350: *Zulgaerdey*, s. (A. 5: 362).

Szolnok I. 'település Abaúj vm. Ny-i részén Forrótól ÉNy-ra' 1256, 1314, 1323/324: *Zonuk*, [1257–62]>412: *Zolnok* ~ *Zolnuk* | ~i 1272/419: t. *Zownuky* (Gy. 1: 149). **2.** 'település Bács vm. D-i részén, Harsány és Kér körül feketett' 1256: *Zounuc*, t., 1297/427/783: *Zenuk*, p. (Gy. 1: 235).

Szolyva I. 1. 'Szolyva településnél balról a Latorcába ömlő patak Bereg vm.-ben' 1270/272/476: *Zolua*, aqua ~ *Zolwa*, aqua (Gy. 1: 519, 549). Vö. **Szolyva (II.1.)**. **II. 1.** 'település Bereg vm.-ben Munkáctól ÉK-re, a Szolyva patak mellett' 1263, 1264: *Zoloa*, v., 1270/272/476, 1270>393, 1309: *Zolua*, p., t., v. (Gy. 1: 549). Vö. **Szolyva (I.1.)**.

Szomajom 'település Bihar vm. Ny-i részén az Ölyvös patak mellett' [1291–94]: *Zumeyn*, v. (Gy. 1: 672), 1297: *Zomayn* (Z. 1: 88), 1332–7/PR.: *Zoman*, v. ~ *Zomani*, v. (Gy. 1: 672), 1354: *Zomayun* (A. 6: 221).

szombat → **Szombathely** 1138/329: forum *Sumbuth*, [1304–6]: *Zumbothel*, **Szombatszeg** 1344: *Zombathzegh*, **Szombat[vásárhely]** 1206: locum fori *Zumboth*.

Szombathely 1. 'település Arad vm.-ben Aradtól DK-re, a Maros jobb partján' [1304–6]: *Zumbothel*, v., 1333–5/PR.: *Zombothel* ~ *Zumbathel* | **Lat.** 1138/329: forum *Sumbuth* (Gy. 1: 186). **2.** 'település Bars vm. középső részén Bars vára mellett' 1331/351: *Zombothel*, v. (Gy. 1: 478).

Szombatszeg 'Baranya vm.-ben Siklós határában említett hely' 1344: *Zombathzegh*, loc. (Cs. 2: 465, A. 4: 435).

Szombat[vásárhely] 'település Bács vm. ÉNy-i részén, a szondi uradalom határosa ÉK-en' 1206: ad locum fori *Zumboth* (Gy. 1: 244). L. **Vásárhely (1.)**.

Szomoga 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett patak' 1270: *Scumuga*, riv. (Gy. 1: 537). Vö. **Határ-Szomoga**.

Szomolnok-f 'Abaúj vm.-ben a jászói monostor birtokainak leírásában patakként említik, de inkább a Szepes vm.-i Szomolnok patak forrásvidéke lehetett' 1255: *Zumulnukfeu*, fl. (Gy. 1: 98).

Szomolya 'település Borsod vm. DNy-i részén Bogács mellett' 1275: *Zamala*, t. (Gy. 1: 809), 1323/339: *Zumula*, t. (EgriEgyhLev. 30), 1332–5/PR.: *Zemolya* ~ *Zomole* (Gy. 1: 809), 1343, 1345: *Zomolya* (BorsOkl. 98, 265). Egyik részét **Egyházasszomolya** néven is említik.

Szomorfalva 'település Baranya vm.-ben, Iszró környékén feketett' 1191 [□: 1251]: *Scumurfolua*, v. (Gy. 1: 393). L. **Szomorréve**.

Szomorréve 'település Baranya vm.-ben, helye ismeretlen' 1330: *Zomorrei*, p. (Gy. 1: 393). Lehet, hogy azonos **Szomorfalva** településsel.

Szond 'település és uradalom Bács vm. ÉNy-i részén a Vajas mellett' [1191]/394, 1192/374/425, 1206, [1230]/231, 1247, 1270: *Zund*, v., [1230]/231, 1313, 1332–7/PR.: *Zond*, p., t., 1338–40/PR.: *Sed* (Gy. 1: 235). Az uradalom része volt **Bel-** és **Külszond**.

Szondocs 'település Baranya vm. K-i részén, Vörösmarttól DNy-ra Kisfalud mellett feketett' 1330: *Zunduch*, p., t. (Gy. 1: 393), *1337: *Zonduch* (A. 3: 406).

Szopoc(s) 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett rét' +?1248>393, 1282/379: *Zopoch*, prat. (Gy. 1: 537).

Szopok 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Péctől É-ra' 1332–5/PR.: *Scupuk* ~ *Zopok* ~ *Zopuk* ~ *Zopud* ~ *Zopul* (Gy. 1: 393).

Szopor 'település Bács vm.-ben, Bács vára körül feketett' 1346: *Zopor* ~ *Zupur* (Cs. 2: 164, A. 4: 585–8).

Szor 'település Arad vm. ÉNy-i részén' 1214/550: *Zor*, v., 1232: *Szor*, t. (Gy. 1: 185).

Szórád 'Bars vm.-ben Garaduc határában említett hely, rév' 1302: *Zouorad*, port. ~ *Zorad* (Gy. 1: 441).

Szorn(y)ó ? pataka 'Bereg vm.-ben Dobrony határában említett patak' 1321: *Zcornoupathaka*, riv. (Gy. 1: 539). Talán összefügg a **Szamaró pataka** és a **Szemernyő pataka** névvel.

Szoros út 'Abaúj vm.-ben a füzéri uradalom határában említett út' 1270/272: *Zurusut*, via (Gy. 1: 82).

Szortud → **Botszortudja**.

Szovaj ~ **Szoé** 'település Bars vm. középső részén, Garamszentbenedektől DNy-ra feketett' 1324: *Zoe*, v., 1326, 1327: *Zowey*, p., 1327: *Soway*, v., 1335: *Zouoy*, v. (Gy. 1: 478).

Sz□di 'település Arad vm.-ben Arad várától DK-re, a Maros közelében' [1077–95]>347 (DHA. 309): *Zeudz* p., v., 1311: *Sceudi*, t., [XIV. eleje]: *Zeudi*, v., 1333–5/PR.: *Zewdy* ~ *Sewdy* ~ *Zendi* (Gy. 1: 186), 1344: *Zewdy* (Juhász, AradiReg. 10).

szög → **Szeg**.

Szöged 'település Borsod vm. DK-i részén a Sajó mellett' *1327/373/762: *Szeged* ~ *Syeged* [□: *Szeged*] (Gy. 1: 809).

Sz□kéd 'település Baranya vm. középső részén Péctől D-re' 1181: *Scuched* (Gy. 1: 393).

Szölc 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen' 1308: *Zeulc* (Gy. 1: 239).

Sz□led 'település Abaúj vm. középső részén Göncről DNy-ra' 1332: *Zwled*, p., 1332–5/PR.: *Zewled* ~ *Zeled* ~ *Zevlet* (Gy. 1: 149).

Szölény ? 'település Bars vm. középső részén Bars várától É-ra' 1209 P.: *Suillan*, v., 1265, 1340 (Str. 3: 367): *Zeulen*, t., 1275: *Sceven*, t. ~ *Sceulen*, t. (Gy. 1: 478), 1339: *Zulen*, t. (Str. 3: 349), 1340: *Zevlen*, t. (Str. 3: 368), 1344: *Sewlen*, t. ~ *Zwlen* (Str. 3: 537), 1344, 1348: *Seulen* (Str. 3: 536–7, A. 5: 206–7).

sz□l□ → **Szölő halma** ~ **-halom** +1214/334: *Sceleu* Holmy | **szőleje**: **C(s)ár szőleje** 1350: *Charzeleye*, **Gug ? szőleje** 1350: *Gughzeuley* | **-s**: **Egyházasszölős** 1329: *Eghazaszeuleus*, [**Fel(ső)szölős**] 1329: *superioreum Zevleus*, **Pabarszölőse** 1332–5/PR.: *Pop(r)uzeuleuse*, **Szölős** 1075/+124/+217: *Sceulleus*, **Szölőszakabföldre** 1320/322: *Zeulos* Jacobfolde, **Szölő(s) pataka** 1281/XVIII.: *Zölőspataka*.

Sz□l□ halma ~ **-halom** 'Bihar vm.-ben a Váradhoz közeli Micske határában említett hely' +1214/334: *Sceleu* Holmy, +1214/334/342: *Scelew* Holmy (Gy. 1: 643).

Szölő pataka l. **Szölős pataka**.

Sz□□s 1. 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Szepsitől K-re' 1339, 1341, 1343: *Zeuleus* (Cs. 1: 219, A. 4: 121–2). **2.** 'település Arad vm. DNy-i részén' 1333/PR.: *Scelews* (Gy. 1: 186). **3.** 'település Bács vm.-ben Drág és Futak környékén' 1322/354: *Zewlews*, p. (Gy. 1: 239), 1339: *Sceleus* (Z. 1: 559). L. **Szólósjakabföldre.** **4.** 'település Baranya vm. középső részén Péctől Ny-ra' [1290 k.]: *Sceuleus*, 1332–5/PR.: *Zeuleus* ~ *Zeulus* ~ *Zewleus* ~ *Salos* (Gy. 1: 393). **5.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉNy-ra' 1304/360: Pabor f. Pabor de *Sceleus*, 1332–5/PR.: *Zeulos* ~ *Zeulews* (Gy. 1: 393). **Pa-barszólóse** néven is említik. **6.** 'település Baranya vm. K-i részén Vörösmarttól DNy-ra' *1330, *1342 (A. 4: 213): *Zeuleus* (Gy. 1: 393), 1341: *Zeulus* (Cs. 2: 529, A. 4: 130). **7.** 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől D-re, a Garam közelében' 1075/+124/+217: *Sceulleus*, t., v. (DHA. 213–4, Gy. 1: 478), +1124/+217/505: *Sceullews* (DHA. 213), 1209 P.: *Ceuleus*, v., 1251: *Sceveus*, v., 1276: *Sewlus*, p., 1277: *Zeules*, p., 1312: *Selus*, p. (Gy. 1: 478). **8.** 'település Bihar vm.-ben Várad mellett D-re' 1213/550: *Sceuleus*, v., 1273/392/477: *Zewlews*, v., 1276: *Szölös*, v., 1288/326, 1291/326, [1291–94]: *Zeulus*, v., [1291–94]: *Zeules*, v., 1291/326: *Zelus*, 1291/326, 1303/326, 1326, 1332–7/PR., 1340 (F. 8/4: 454), 1344 (F. 9/1: 230): *Zeuleus*, v., 1332–7/PR.: *Zeulos* (Gy. 1: 672). **9.** 'település Bodrog vm. DNy-i részén Hajszentlőrinc mellett Ny-ra' 1255, 1332: *Zeuleus*, 1332: *Sceleus*, v. ~ *Zeulus*, v. (Gy. 1: 729). **10.** 'település Borsod vm. DNy-i részén az Ostoros patak forrásánál' 1261/271, 1332–5/PR.: *Sceleus*, 1332–5/PR.: *Seulus* ~ *Zeulus* ~ *Scuilus* (Gy. 1: 809), 1339: *Zewlews* (BorsOkl. 130). **11.** 'település Borsod vm. középső részén Szalontától DNy-ra' 1293/323: *Zeulus*, t. (Gy. 1: 809). **12.** 'település Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján' 1230, 1231, 1232, 1347 (Z. 2: 244): *Sceuleus*, p., pr., t., 1304, 1331, 1347 (Z. 2: 244): *Zeuleus*, p. (Gy. 1: 872), 1339: *Sceleus*, p. (Z. 1: 559), 1346: *Zewlews* (Cs. 1: 705, Z. 2: 189). Osztódásával alakult **Egyházas-** és **Felsőszőlős**.

Sz□□sjakabföldre 'település Bács vm.-ben Drág és Futak környékén' 1320/322: *Zeulos Jacobfolde*, t. ... Jacobi dicti Zeulos, 1320/354: *Zeuleus Jacobfeulde*, 1322: *Zeules Jacobfolde*, p., 1322/354: super p-ibus Zewlews et Jacobfewlde (Gy. 1: 239). **Jakabföldre** és **Szölös (3.)** később külön településeként szerepelnek.

Sz□□(s) pataka 'Borsod vm.-ben Dédes és Kaza között említett víz' 1281/XVIII.: *Zelven pataka*, palus ~ *Zölőspataka* (Tóth P. 97), 1281/XVIII.: *Zelepataka* ~ *Zölőspataka* (MiskOkl. 18).

Sz□reg 'település és monostor Csanád vm. Ny-i részén a Maros torkolatvidékénél' 1234/550: *Sceureg*, v. (VRH. 125: 526), 1239: *Zeurug*, 1247/465: *Zewrwg*, 1333/PR.: *Hewreg*, [XIV.]/1000 u.-ra: *Zewreg* (Gy. 1: 873).

Szró l. Iszró.

S(z)tahojn ? 'Bars vm.-ben Oszlány határában említett folyó, a Nyitra bal oldali mellékvíze' 1329/520: *Stahojn*, riv. (Gy. 1: 465).

Sztan 'Borsod vm.-ben Csanyik határában említett hegy' 1315/339: *Stan*, mo. (Gy. 1: 767). Vö. **Sztanfő**.

Sztána 'település Bihar vm. DK-i részén Hunyadtól ÉK-re' 1288: *Zthana*, t. (Gy. 1: 673).

Sztan-f□ 'Borsod vm.-ben Csanyik határában említett hely, bizonyára a Sztan hegy orma' 1315/339: *Stanfeu* (Gy. 1: 767). Vö. **Sztan**.

Sztaniszlóháza 'település Arad vm. K-i részén Fülöpköve közelében' 1337: p. ... *Stanizlohaza*, que al. nom. Gyurthyanus vocatur (Gy. 1: 176). L. **Gyertyános**.

Sztára I. 1. 'a Latorca jobb oldali mellékvíze Bereg vm. ÉNy-i részén' 1326: *Stara*, fl. (Gy. 1: 519). Vö. **Sztára szádja. II. 1.** 'település Baranya vm. Ny-i részén a Dráva mellett' 1322, 1325: *Ztara*, 1332–5/PR., 1341, 1350 (A. 5: 356, Z. 2: 421–3): *Stara*, 1332–5/PR.: *Stora* (Gy. 1: 394).

Sztára-Duna 'a Duna egyik ága Baranya vm.-ben, Izsépnél említik' 1247: *ad veterem Danubium, quod Schtarduna* vulg. nominatur (Gy. 1: 319). Vö. **Duna**.

Sztára szádja 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett patak' +?1248>393: *Ztarazada*, fl. (Gy. 1: 519, 537). Vö. **Sztára (I.1)**.

S(z)tojk ? 'Árva vm.-ben Revisnye határában említett völgy' [1272]/272: *Stoyk*, vall. (Gy. 1: 197).

Sztrák 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól É-ra' 1329/XIV.: *Straak*, 1336: *Ztraak*, p., v. (Gy. 1: 301).

Sztranya ? 'Bars vm.-ben Taszár határában említett patak' +1209/XVII.: *Stranya*, fl. (Gy. 1: 480).

Sztrisin ? 'Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett halastó' +1055/[1416 k.]: *Srten*, stag. (DHA. 155, Gy. 1: 707), [1089–90], +1092/+274//399: *Strisin*, pisc. (DHA. 265, 284, Gy. 1: 706–7).

Sztrusica 'Baranya vm.-ben Bonahidakrassó határában említett víz' 1312: *aque Strusicha* al. nom. *Bleza* vocatum, 1319: *Strusica*, aqua (Gy. 1: 333). L. **Bleza**.

Szudas 'település Csanád vm.-ben, helye ismeretlen' +1256: *Zudas* (Gy. 1: 873).

szug → *zug*.

Szuha 'a Sajó Gömör vm.-ben eredő bal oldali mellékvize Borsod vm.-ben' 1294 (RegArp. 3971, BorsOkl. 123, HÁO. 52), 1299, 1299/406: *Zuha*, fl., flum., vall. (Gy. 1: 735, 778, 794), 1299: *Zucha*, fl. ~ *Zwha*, fl. (Gy. 1: 735, 794).

Szuhod 'település Borsod vm. É-i részén a Bódva közelében' 1229: *Zymhud*, t., 1268: *Zunhod*, t., 1317, 1319: *Zonhod*, v., 1332–5/PR.: *Semhod* ~ *Zemchad* ~ *Zemhed* (Gy. 1: 809), 1343: *Zunhud* (A. 4: 350), 1430: *Zohod* (Cs. 1: 180).

Szurak-rév ? 'Arad vm.-ben Vinga határában említett hely' 1256: *Zwraakrew* (Márki 217).

Szurdok 1. 'település Abaúj vm. középső részén Göncről Ny-ra, a Hernád mellett' 1337: *Zurdok*, p. (A. 3: 398). L. **Szurdokbénye 2.** 'település Bács vm. D-i részén, Lugas környékén feketett' 1334: *Zurduk*, p. (Gy. 1: 239). **Kn.** +1015/+158//403/PR. (Nadojca, Baranya vm.): *Zurduk* (DHA. 74, Gy. 1: 344), +1015/+158//XVII. (Nadojca, Baranya vm.): *Zuducz* (DHA. 74), +1015/+158//XVIII. (Nadojca, Baranya vm.): *Szedulcz* (DHA. 74), 1267/380 (a Duna menti Szekcsőhöz közeli Peterd, Baranya vm.): *zurduk* vel horhag (Gy. 1: 369). L. **Horhagy (Kn.)**. → **Ne. Bény(e)iszurdok** [1300]: *Benneyzurduk*, **Szurdokbénye** 1234/243: *Byna de Zurduk*, **Szurdok-szád** 1288/302: *Zurdukzad*, **Szurdok út** 1267/380: *Zurdukut* | ~a: **Bényeszurdoka** 1300: *Bennazurduka*, **Csabaszurdoka szádja** 1347: *Chabazurduka zada*, **Devecser szurdoka** 1347: *Deuecherzurduka* | -i: **Szurdokibénye** 1299: *Zurdikybene*.

Szurdokbénye 'település Abaúj vm. középső részén Göncről Ny-ra, a Hernád mellett' 1234/243, 1243 [□: 1242]: *Byna de Zurduk*, 1326/375: *Zudukbenye*, p. ~ *Zurdukbenye*, p. (Gy. 1: 149–50). Alakváltozata **Szurdokibénye**, **Bénye(i)szurdok(a)**. **Bénye (1.)** és **Szurdok (1.)** néven is említik. Vö. **Szerep (II.1.)**.

Szurdokibénye 'település Abaúj vm. középső részén Göncről Ny-ra, a Hernád mellett' 1299: *Zurdikybene*, p. ~ *Zurdukibene*, p. (Gy. 1: 150). L. **Szurdokbénye**.

Szurdok-szád 'Baranya vm.-ben Hazugd határában említett hely' 1288/302: *Zurdukzad*, foss. (Gy. 1: 315).

Szurdok út 'Baranya vm. ÉK-i részén Peterd határában említett út' (vö. Gy. 1: 396) 1267/380: *Zurdukut*, loc. (Gy. 1: 369).

Szurkos ? -cser 'Bars vm.-t K-ről, Hont vm. felől határoló nagy kiterjedésű erdőség' 1075/+124/+217, +1124/+217/505: *per silvam Huntiensem* [~ *Hontiensem*], *que Hungarice Surkuscher* vocatur (DHA. 213, Gy. 1: 413, 443). GYÖRFFY *Sarkos-cser*-nek olvassa (vö. még 1: 418).

Szurubucs hídja l. **Szukurubucs hídja.**

Szu(s)za 'település Csanád vm. K-i részén a Marostól É-ra, Gödös közelében' 1232: *Szuza*, t. ~ *Zuza*, t. (Gy. 1: 850).

Szuszko 'Bereg vm.-ben Szentmiklós határában említett hely' 1270/272/476: *Suskow*, loc. (Gy. 1: 549).

Szuza l. **Szusza.**

Sz□csi ? 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen, Tamanával együtt sorolják fel' 1334: *Zuchy*, p. (Gy. 1: 239).

Szürke ? -f□ 'Baranya vm.-ben a Hodos menti Újfalu határában említett hely' +1058/300//403: *Zurkefew* (DHA. 178, Gy. 1: 398).

Tabajd 'település Bács vm.-ben, a Körpé melletti Egressel együtt említik' 1198 P./PR.: *Thoboid* (Gy. 1: 239).

Tabód 'település Baranya vm. középső részén, Hásságy környékén feketett' 1316: *Thobold*, 1330/477: -- *bold* (Gy. 1: 394). Alakváltozata **Tabódi.**

Tabódi 'település Baranya vm. középső részén, Hásságy környékén feketett' 1330: *Taboodi*, v. (Gy. 1: 394). L. **Tabód.**

Tadap ? 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől ÉNy-ra' 1330: *Tadap*, v. (Gy. 1: 395).

Tajna 'település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől ÉK-re' 1075/+124/+217 (DHA. 214): *Taina*, +1124/+217/328 (DHA. 214), 1209 P., 1275, 1309, 1327: *Tayna*, t., v., 1265: *Teyna*, v., 1265, 1327: *Toyna*, p., v., 1275, 1338 (Str. 3: 322): *Thayna* (Gy. 1: 479).

Taka ? 'Csongrád vm.-ben Ság határában említett hegy' 1075/+124/+217: *Taka*, mo. (DHA. 217, Gy. 1: 899), [1075]>338: *Tacha*, mo. (DHA. 205, 217, Gy. 1: 899).

Tákos 'település Bereg vm. DNy-i részén Tarpától ÉNy-ra' 1321, 1327>360: *Takus*, p., 1321, 1329, 1343: *Thakus* (Gy. 1: 549), 1347: *Thathus* (A. 5: 113).

Tálnok 'település Bodrog vm. Ny-i részén, Szőlős határosa' 1255: *Talnuok* (Gy. 1: 730).

(Taluius) 'Csanád vm.-ben Morotva település határában említett hely' 1211: *Taluius*, loc. (Gy. 1: 864).

Tamana 'település Bács vm. D-i részén Bács várától DK-re' 1327/335: *Thamana*, p., 1332–7/PR.: *Harutua*, 1334: *Tamana*, p., 1338–40/PR.: *Tamaus* (Gy. 1: 239).

Tamar 'Bodrog vm.-ben Csecstó határában említett mocsár' 1224/291/389: *Tamar*, palus (Gy. 1: 715).

Tamás 'település Bihar vm. középső részén Körösszegtől DK-re' 1332–7/PR.: *Tamas* (Gy. 1: 673). Esetleg romlott alak is lehet. L. **Tamási (1.).**

Tamás égere 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett hely' 1270: *Thamasegre*, loc., 1282/379: *Thamas Egere*, stag. (Gy. 1: 537).

Tamási 1. 'település Bihar vm. középső részén Körösszegtől DK-re' 1234/550: *Thomasci*, t., [1291–94], 1332–7/PR.: *Tamasy*, 1332–7/PR.: *Thamasy*, v. ~ *Thamasi*, v. ~ *Walensi*, v. (Gy. 1: 673). Alakváltozata **Tamás. 2.** 'település Bihar vm.-ben Bihar várától É-ra' [1291–94]: *Tamasy*, 1332–7/PR.: *Tamasi* ~ *Thamasi*, v. ~ *Thomasi* ~ *Thamachi*, v. (Gy. 1: 673). **1–2.** 'valamelyik ilyen nevű település Bihar vm.-ben' 1342: *Demetrius filius Pauli de Tomasy* (A. 4: 229).

Tancskereke ~ -kereki 'település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól D-re' 1283/311, [1291–94], 1322/338: *Tanchkereky*, p., v., 1284/304//XVIII.: *Tarchkereke* [□: *Tanch-*], p., *[1321]>381//XV.: *Thoskeky*, p. (Gy. 1: 673).

Tanya 1. 'Bodrog vm.-ben Csente határában a Dunánál lévő halastó' 1240: piscina in Danubio ... que vulgo *Tona* dicitur (Gy. 1: 716). **2.** 'Borsod vm.-ben Palkonya határában említett halászóhely' 1334: *Tanya ~ Thania* (BorsOkl. 187). → **Ne.** | **-d:** **Tanyád** 1193: *Taniad*.

Tanyád 'Bodrog vm.-ben Halász és Dalocsa vidékén említett halászóhely' 1193: *Taniad*, pisc. (Györffy, ÁrpOkl. 96, Benkő, BMN. 26). GYÖRFFY az adatot Keve vm.-be helyezi (Gy. 3: 316).

Tápaj l. **Tápé.**

Tapasz 'település Baranya vm. középső részén, Sálfölde környékén feketett' 1247: *Tupos*, v., [1280]: *Thopoz*, v., 1296: *Topoz*, v., 1330/477: *Thapaz* (Gy. 1: 394).

Tápé ~ Tápaj 'település Csongrád vm. D-i részén Szegedtől ÉK-re' 1138/329: *Tapai*, v., 1247/465: *Thapey*, t. (Gy. 1: 905).

Tapolca I. 1. 'Baranya vm.-ben Nagyfalva határában említett víz' 1294: *Topolcha* (Gy. 1: 345). **2.** 'Tapolca határában említett patak Borsod vm.-ben, a miskolci uradalom déli határa' [1200 k.]/896-ra: *Topulucea*, fl. (Gy. 1: 736, 809). Alsó szakasza **Hejő** néven szerepel. Vö. **Tapolca (II.2.). II. 1.** 'település Bács vm. ÉNy-i részén Bodrog vm. határánál' 1322/323/783: *Topolcha*, t. (Gy. 1: 240). **2.** 'település Borsod vm. középső részén a Tapolca patak mellett, Miskolctól D-re' 1219/550: *Taplucia*, 1221/550: *Taplucya*, +1237/[1237–42]: *Topulka*, 1291/388: *Tupulcha*, 1332–5/PR.: *Tuplica ~ Typulcha ~ Topolka* (Gy. 1: 809). Vö. **Tapolca (I.2.).**

Tapolcsány 'település Bars vm. középső részén Maróttól É-ra' 1340: *Topolchan* (ComBars. 106), 1347: *Tapolcha* (ComBars. 106, A. 5: 19–20), 1349: *Tapochan* (ComBars. 106, A. 5: 261). L. **Kistapolcsány.**

Tapsa szigete 'Baranya vm.-ben Hetenye határában említett sziget' 1341: *Tapsazygete*, ins. ~ *Tapsazygety*, ins. (Gy. 1: 317).

Taranyán 'település Bács vm.-ben, Doroszlótól DK-re feketett' | ~i 1345: *nobiles de Tharaniani* (Cs. 2: 165, A. 4: 486).

Tarca 'a Hernád bal oldali mellékveze Abaúj vm.-ben, amely Zsadánynál ömlik a Hernádba, s Göncről D-re Szikszóig a Hernád bal oldali kísérőveze' (vö. Gy. 1: 39) 1249/355 (H. 7: 55), 1284 (HÁO. 37), 1312/357//475, 1317, 1323, 1323/351, 1325, 1326, 1327, 1327/328/378, 1327/336: *Tarcha*, fl. (Gy. 1: 39, 103–4, 126, 131, 136, 146), 1261: *Taarcha*, fl. (ÁÚO. 8: 12), 1280, 1316, 1326, 1327/330/348, 1327/378: *Tharcha*, fl. (Gy. 1: 39, 87, 136, 146), 1293/496: *Tharcza*, fl. (Gy. 1: 39, 92, 145), 1304: *Tharca* (Gy. 1: 130), 1323: *Tartha*, fl. (Gy. 1: 104), 1327/373/762: *Tarcza*, fl. (Gy. 1: 74, 136). **Tarca vize** néven is említik. → Vö. még **Tarc(s)a.**

Tarcal ? 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett hely' 1341: *ad caput Torcull* (Gy. 1: 891). Az 1488/490. évi határmegújításban e helyen *Kwrkwle* szerepel (uo.).

Tarca vize 'a Hernád bal oldali mellékveze Abaúj vm.-ben, amely Zsadánynál ömlik a Hernádba, s Göncről D-re Szikszóig a Hernád bal oldali kísérőveze' (vö. Gy. 1: 39) 1284: *de duabus partibus Tarchauyze* (HÁO. 37). L. **Tarca.**

Tarcsa 1. 'település Baranya vm. középső részén Pécestől Ny-ra' [+1235]/350/404, 1332–5/PR.: *Tarcha*, v., *[1290 k.]: *Torcha*, 1326: *Tarka*, v., 1332–5/PR.: *Karcha* (Gy. 1: 394). **2. ?** 'település Békés vm. középső részén a Körös mellett' 1221/550: *Therecha*, v. (Gy. 1: 514). **3.** 'település Bihar vm. É-i részén az Értől Ny-ra' [1163–73]>520 k.: *Thorsa*, v. (Gy. 1: 673), *1214/550: *Torsa*, v. (VRH. 142: 611), 1326/327/XVIII., 1327, 1327/XVIII., 1338/396 (Cs. 1: 625, J. 362, Károlyi 1: 128–36): *Tarcha*, p. (Gy. 1: 673), 1338: *Tharcha*, p., t. (Str. 3: 317–8). **4.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől DNy-ra' 1318: *Tarcha* (Gy. 1: 674). **Mezőtarcsa** néven is említik. → Vö. még **Tarc(s)a.**

Tarc(s)a 'bizonytalanul azonosítható föld Abaúj vm.-ben, talán Kázmárk vidékén feketett' *1280: *Tharcha*, t., 1280/329, 1280>358: *Tarcha* (Gy. 1: 150).

Tard 'település Borsod vm. középső részén Kácstól D-re' 1220/550, 1332–5/PR.: *Tord*, v., 1332–5/PR.: *Thord* ~ *Cherd* ~ *Dorg* (Gy. 1: 810), 1323: *Tard* (BorsOkl. 97). **Panyittardja** néven is említik.

Tarda 'település Baranya vm. DK-i csücskében' 1280: *Turda*, v., 1282, [1290 u.], 1299: *Thorda*, v., [1282]: *Tharda*, v., 1332–5/PR.: *Torda* ~ *Turida* (Gy. 1: 394).

Tardona 'település Borsod vm. középső részén Dédes várától ÉK-re' [1240]: *Turduna*, p., v. (Gy. 1: 810), 1281/XVIII.: *Tordona*, t. (Tóth P. 97, MiskOkl. 18). Vö. **Tardona pataka**.

Tardona pataka 'Tardona határában említett patak Borsod vm.-ben, a Sajó jobb oldali mellékvíze' [1240]: *Turduna potoka* ~ *Turduna potoca* (Gy. 1: 735, 811). Vö. **Tardona**.

Tarján 1. 'település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra, a Körös mellett' 1341: *Teryan* (Gy. 1: 674). **2.** 'település Borsod vm. DK-i részén a Tisza mellett, a Hejő torkolatának közelében' 1214/500: *Tarian*, v., 1281: *Turjan*, p. ~ *Turian*, v., +?1292: *Toryan*, t., 1301, 1338 (BorsOkl. 189): *Tharyan*, p., 1332–5/PR.: *Torian* ~ *Toyán* ~ *Thorsan* ~ *Cama* (Gy. 1: 811), 1338: *Thoryan* (Z. 1: 533).

Tárkánd 'település Bihar vm. D-i részén Belényestől DK-re' 1332–7/PR.: *Tarkand*, v. ~ *Tharkand*, v. (Gy. 1: 674). L. **Tárkány**.

Tárkány 'település Bihar vm. D-i részén Belényestől DK-re' 1332–7/PR.: *Tharkan* ~ *Tarkan* ~ *Tarkun* (Gy. 1: 674). Alakváltozata **Tárkánd**.

tarló → **Rád-tarló(ja)** [+1077–95] > +158//403/PR.: *Radatorla*, **Tarló-fő** 1212/397/405: *Tarlofew*.

Tarló-f 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett hely' 1212/397/405: *Tarlofew* (Gy. 1: 328).

Tárnok 1. 'település Bihar vm. É-i részén Nagymihály környékén' 1215/550: *Tauarnuc* (VRH. 137: 585, vö. Gy. 1: 674), 1335: *Tarnuk*, p. (J. 364, A. 3: 171). **2.** 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől Ny-ra, Csalános szomszédosa' 1342: *Tauarnuk*, p. | ~i 1301: Clemens de *Tarnuky* (Gy. 1: 674). **3.** 'település és monostor Bodrog vm. Ny-i részén Botmonostorától DK-re' 1251/328/374, 1256 [□: 1266], 1270/350, 1271/360, 1289/374, [1290–301]/308, 1326/353, 1327, 1330, 1343 (Z. 2: 73, 75), 1344 (Z. 2: 133): *Tarnuk*, p., v., 1320: *Tharnok*, [1322 u.], 1330: *Tarnok*, v. (Gy. 1: 730), 1335, 1343: *Tharnuk* (Z. 1: 476–7, 2: 55, 74). **4.** 'település Borsod vm. DK-i részén a Tiszától K-re' *+1194/[1230 k.]: *Tawarnuc*, 1220/550: tauornici regis ... de v. *Tauornuc* (Gy. 1: 811). **5.** 'település Csanád vm. középső részén a Maros jobb partján, Makófalvától DK-re' 1332, 1333–5/PR.: *Tarnuk*, p., 1333–5/PR.: *Tornuk*, 1333–5/PR., 1343 (Mező, Patr. 302, Str. 2: 493): *Tharnuk*, p., v. | ~i 1332: pop-i de *Tharniky* (Gy. 1: 873). Alakváltozata **Tárnoki**. → **Ne. Tárnokbála** 1248/326: *Tarnukbala* | -i: **Tárnoki** 1332: *Tarnuky*.

Tárnokbála 'település Borsod vm. középső részén Kácstól D-re' 1248/326: *Tarnukbala*, t. (Gy. 1: 754). L. **Bála**.

Tárnoki 'település Csanád vm. középső részén a Maros jobb partján, Makófalvától DK-re' 1332: *Tarnuky*, p. (Gy. 1: 873). L. **Tárnok (5.)**.

Tarpa 'település Bereg vm. DNy-i részén a Tisza mellett' 1299, 1341/342//XVIII.: *Turpa*, 1321: *Thorpa*, 1332–5/PR.: *Corpa*, 1332–5/PR., 1338/339, 1347 (Kállay 1: 918), 1348 (Kállay 1: 932): *Torpa* (Gy. 1: 549). Vö. **Tarpaszigete**.

Tarpaszigete 'monostor Bereg vm.-ben Tarpa vidékén' 1333: mon. S. Augustini de *Torpazygete* (ComBer. 154, Kállay 1: 417), 1334: *Torpazegete* (Kállay 1: 420, 422). Vö. **Tarpa**.

Tartlau I. 1. 'a brassói medence K-i részén futó folyó, a Fekete-üggel egyesülve balról ömlik az Oltba' 1211/231 PR., 1222 P.: *Tortillou* (Gy. 1: 821, 826, 831) ~ *Tertillou* (Gy. 1: 821, 826–7, 831), 1222/280: *Tartelowe* (Gy. 1: 821, 826, 831). A *Tatrang* folyó német neve, magyarul csak később említik. Vö. **Tartlau (II.1.) II. 1.** 'település Brassó vidékén Brassó várától ÉK-re, a Tatrang (Tartlau) folyó

mellett' 1240: *Tartillen* ~ *Tartilleri* (Gy. 1: 831), 1329: *Tartlaw* (EH. 1042), 1332–7/PR.: *Tharcla* (EH. 1042). L. **Prázsmár**. Vö. **Tartlau (I.1.)**.

Tarün□ ? 'Bodrog vm.-ben Halász és Dalocsa határában említett halastó' 1193: *Tardāneu*, pisc. (Györffy, ÁrpOkI. 96, Benkő, BMN. 26). GYÖRFFY az adatot Keve vm.-be helyezi (Gy. 3: 316).

Taszár 'település Bars vm. Ny-i részén Maróttól D-re, a Zsitva mellett' 1075/+124/+217 (DHA. 214): *Tazzar*, v., 1209 P.: *Tessar*, pr., +1209/XVII.: *Thaszar*, v., 1275: *Thescer*, t. (Gy. 1: 480), 1349: *Tassar* (Str. 3: 677).

Tatos 'Bodrog vm.-ben Battyán határában említett halastó' 1305/342: *Tathus*, pisc. (Gy. 1: 710).

Tebe 'Borsod vm.-ben Cserép határában említett hely' 1248/326: *Thebee*, loc. (Gy. 1: 768).

Tegefalva 'település Bács vm. középső részén, Búlkeszi és Kürt körül feketett' 1263/466/476: *Thegefalwa* (Gy. 1: 240).

Tejes 'település Arad vm. D-i szélén' +1247/+284//572: *Teies*, v., +1247/+284//572, +1256, 1274>340, 1340: *Teyes*, p., v. (Gy. 1: 187). Alakváltozata **Tejesd**.

Tejesd 'település Arad vm. D-i szélén' 1337: *Teyesd*, p. (Gy. 1: 187). L. **Tejes**.

Tek I. Teki.

Teke 'Bodrog vm. DNy-i részén Gyapoly mellett K-re említett föld' 1280: *Teke* (Gy. 1: 730).

Tekéd 'település Békés vm. É-i részén, Szeghalomtól ÉK-re Gyarmat körül feketett' 1214/550: *Teka de v. S. Georgii*, 1323 k.: *Theked*, p. (Gy. 1: 513). L. **Szentgyörgy (4.)**.

Tekeres útja 'Abaúj vm.-ben Szántó határában említett út' +1326/[1400 k.]: *Tekeres uta*, via (Gy. 1: 142). Alakváltozata **Tekerő útja**.

Teker□ 'a Körös jobb oldali mellékága Bihar vm. Ny-i és Békés vm. K-i részén' [1200 k.]/896 u.-ra: *Tekereu*, fl. (Gy. 1: 493, 570).

Teker□ ? **útja** 'Abaúj vm.-ben Szántó határában említett út' +1326/[1400 k.]: *Tekeryouta*, via (Gy. 1: 142). L. **Tekeres útja**.

Tek(i) 'település Bács vm. DNy-i részén, Bács várától DK-re feketett' [1274 e.]: *Mathe pro Grego ... de Teky* (Gy. 1: 240).

Tékmegyer 'település Bihar vm. Ny-i részén az Ölyvös és a Kutas patak között' 1273/397/477: *Teek Meger*, v. (Gy. 1: 642). L. **Megyer (5.)**.

Tekn□s 'Bars vm.-ben Bélád határában említett völgy' [1272–90]: *Tekeneus*, vall. (Gy. 1: 434).

Telegd 'település Bihar vm. középső részén a Körös partján' 1256/283//572, 1283/284/572, 1283/572, 1284/572: *Theled*, p., t., 1256/284//572, 1271/283/572, 1308/585, 1312/357//475: *Thelegd*, t., v., [1291–94], 1296 (Balogh, Varad. 29), 1332–7/PR.: *Telegd*, v., [XIV.]/1329-re: *Telekd*, p., 1331 P./PR.: *Tilet*, 1332–7/PR.: *Teleg*, v. ~ *Theleg* ~ *Thelega* ~ *Chelegin*, v. (Gy. 1: 674).

Telegér 'település Baranya vm. középső részén Pécstől D-re' 1330: *Teleger* ~ *Telegi[r?]* (Gy. 1: 395).

Telek 1. 'Bodrog vm.-ben Büked határában említett hely' 1208/395: *teluc* (Gy. 1: 714). **2.** 'Borsod vm.-ben Hét határában említett hely' 1255/XV.: *ad telek* (Gy. 1: 776). → **Ne. Aggtelek ?** 1332–5/PR.: *Agecluc* ~ *Oteluk*, **Ároktelek** 1347: *Aroktelek*, **Besenyőtelek** 1319: *Besenewthelek*, **Csej- ~ Csételek** 1305: *Cheyteluk*, **Csepántelek** 1270: *Chepanteluk*, **Csepestelek** 1330>338: *Chepusteluk*, **Csősztelek** 1289/291: *Cheuzteluk*, **Dióstelek** 1330: *Gyosteluk*, **Dústelek** 1341: *Dustheluk*, **Fiútelek** 1274>340: *Fyuteluk*, **Füzestelek** 1311/323: *Fiuzesteluk*, **Harpanatelek** 1251/335: *Hurpanateluk*, **Hölgytelek** 1341: *Holgtheluk*, **Jobbágytelek** 1322/323/783: *Jobagyteluk*, **Kávastelek** 1316/382: *Kauastelek*, **Köztelek** +1256: *Kuzteluk*, **Lovastelek** 1319/414/XVI.: *Lomasthelek*, **Nagytelek** 1349: *Nogteluk*, **Oláhtelek** +1283: *Olahteluk*, **Orbánostelek** 1340: *Vrbanusteluk*, **Orosztelek** [1291–94]: *Vruzteluk*, **Patkánytelek** 1292:

Pathkanteluk, **Poklostelek** 1213/550: Puklusteluc, **Pongráctelek** +1247/+284//572: Pangrachteluk, **Székelytelek** [1291–94]: Zekulteluc, **Szemtelek** 1288: Zemteluc, **Szilitelek** [1260–70]: Stylyteluc, **Telek** ~ **Telki** *1324>344: *Theleky*, **Telekbánya** 1341: *Telukbanya*, **Telek-ér foka** 1284/454: *Thelukerfoka*, **Telekláb-rét** 1295/423: *Teluklabreth*, **Telek pataka** 1318: *Thelek pothoka*, **Teremtelek** +1256: *Teremteluc*, **Tóttelek** [1272–90]>374/500 k.: *Thothelek*, **Udvarnoktelek** 1319: *Vduornukteluc* | **telke**: **Acsatelke** 1341: *Achateluke*, **Arnacstelke** 1347: *Arnach Teleke*, **Bakitelke** 1332: *Bokyteleke*, **Bogádtelke** 1330: *Bogadteluke*, **Bonctelke** 1323: *Bunchteluke*, **(Churchas)telke** 1335: *Churchasteluke*, **Csípőtelke** 1313: *Chypewtelyky*, **Csombortelke** 1327: *Chomborteluke*, **Dédtelke** +1015/+158//403/PR.: *Dedteluke*, **Derzstelke** 1270/272: *Ders Teluky*, **Dústelke** 1340>348: *Duusteluky*, **Feltímártelke** 1346: *Felymarteleke*, **Folkustelke** +1214/334: *Folcusteluke*, **Fülöptelke** 1274>340: *Phylupteluky*, **Gyapolytelke** 1282: *Gepolteluke*, **Györgytelek** 1327/469: *Gyorgteluky*, **Harpanatelke** 1251/339: *Harpanateluke*, **Herkultelke** +1282/346: *Herkulteleke*, **Hölgytelke** 1340>348: *Helgteluky*, **János- ~ Ivánostelke** 1280/328: *Janustelky*, **Kastélytelke** 1263/466/476: *Casteltheleke*, **Kecseretelke** 1327: *Kechereteleke*, **Kereszténytelke** 1263/466/476: *Kerezthientheleke*, **Mará(s)ztelek** 1208/395: *Marazteleke*, **Martonostelke** 1347: *Mortunusteluke*, **Martontelke** 1320: *Mortunteleke*, **Nyihatatelke** 1255: *Nyhatateluke*, **Oláhtelke** 1294/366: *Olahtheleky*, **Olas(z)ispántelke** 1330: *Ollasysponteke*, **Orbánostelke** 1342: *Vrbanus theleke*, **Patkánytelke** 1294: *Patkanteleke*, **Pócstelke** 1345: *Pochteluky*, **Poklostelke** 1295/423: *Pwklustheleke*, **Pongráctelke** +1247/+284//572: *Pangrachtelke*, **Romántelke** 1330: *Rumantheleke*, **Rubentelke** 1341: *Rubenteleke*, **Szalóktelke** 1338: *Zolouchktelky*, **Topatelke** 1326: *Tupatheluke*, **Tótpáltelke** 1341: *Thouthpalteleke*, **Urkurtelke** +1255/[XIV.]: *Vrkurteleke*, **Velcsenetelke** 1320: *Welchenetelky*, **Vilámtelke** 1340: *Vylamteleke* | **-d: Kistelegd** 1341: *Kystekud*, **Telegd** 1256/284//572: *Thelegd* | **-i: Telki** 1230: *Teluki* | **-s: Telekes** 1272/303: *Telekus*, **Telekes-köz** 1298/390: *Thelekuskuz* | **-sd: Telkesd** 1308/585: *Thelukusd*.

Telek ~ Telki 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma patak közelében' *1324>344: *Pet. de Theleky* (Gy. 1: 395).

Telekbánya 'település Abaúj vm. középső részén Abaújtől DK-re' 1341: *Telukbanya*, mont. (A. 4: 121–2). L. **Telki (1.)**.

Telek-ér foka 'Borsod vm.-ben Noszkad határában említett hely' 1284/454: *Thelukerfoka*, vall. (Gy. 1: 793).

Telekes I. 1. 'Borsod vm.-ben Telekesen és a közelében található Lászlón említett patak' 1298/390: *Thelekus*, fl., 1298/392: *Telekus*, fl. (Gy. 1: 785, 811). Vö. **Telekes (II.2.) II. 1.** 'település Arad vm.-ben, Tejes tartozéka' 1340: *Telekus*, p. (Gy. 1: 187). **2.** 'település Borsod vm. É-i részén a Bódvától Nyra' 1272/303, 1283/375, 1317, 1332 (BorsOkl. 244): *Telekus*, p., t., v. (Gy. 1: 811), 1272/303/XV.: *Thelekes* (Hanvay 8), 1291, 1332 (BorsOkl. 244): *Telekes*, p., [1300 e.]/300/XV.: *Telechws*, p., 1332–5/PR.: *Thelecus* ~ *Telegus* ~ *Thelegus* ~ *Cerekes* (Gy. 1: 811). Vö. **Telekes (I.1.)**, **Telekes-köz**.

Telekes-köz 'Borsod vm.-ben Telekesen és a közelében található Lászlón említett hegy' 1298/390: *Thelekuskuz*, mo., 1298/392: *Telekuskuz*, mo. (Gy. 1: 785, 811). Vö. **Telekes (II.2.)**.

Telekláb-rét 'Békés vm.-ben Murul határában említett hely' 1295/423: *Teluklabreth* (Gy. 1: 510).

Telek pataka 'Abaúj vm.-ben Semse határában említett patak' 1318: *Thelek pothoka*, fl., 1319: *Telekpotoca*, fl. (Gy. 1: 139).

Telkesd 'település Bihar vm. középső részén Telegdtől D-re' 1308/585: *Thelukusd* (Gy. 1: 676).

Telki 1. 'település Abaúj vm. középső részén Abaújtől DK-re' 1270/272, 1341 (A. 4: 122): *Teluky*, civ., v., 1332–5/PR.: *Telky* ~ *Teliqui* ~ *Seliqui* (Gy. 1: 151). **Telekbánya** néven is említik. **2.** 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Vátytól D-re' 1287/468: *Telwky*, v., 1330: *Teleky*, 1332–5/PR.: *Teliky* ~

Cheleky ~ *Chelyki* (Gy. 1: 384). L. **Szentdénés. 3.** 'település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen, talán Pocsaj mellett feküdt' [1291–94]: *Teluky* (Gy. 1: 676). **4.** 'település Bihar vm. középső részén Telegdtől DK-re, a Körös mellett' [1291–94]: *Teluky*, v., 1308/585: *Theleky* (Gy. 1: 676), 1332–7/PR.: *Teleki* (Cs. 1: 626). **5.** 'település Bihar vm.-ben Várad mellett Ny-on, a Körös partján' 1341: Ewsy alio nomine *Teluky* (J. 313, ComBih. 162, A. 4: 91). L. **Ősi (3.). 6.** 'település Csanád vm. K-i részén a Marostól É-ra' 1230: *Teluki*, v., 1232: *Teluky* (Gy. 1: 873). → Vö. még **Telek** ~ **Telki**.

Temente ~ **Temence** 'Baranya vm.-ben Cún határában említett víz' 1244>347?: *Thementa*, aqua, 1269: *Themencha*, aqua (Gy. 1: 291).

Temeri 'település Bács vm. K-i részén Péterváradtól É-ra' 1332–7/PR.: *Temeri* (Gy. 1: 240).

Tenger ? 'Baranya vm.-ben Ürög határában említett szántó föld' 1252: *Tenquer*, nov. (Gy. 1: 399).

Tenke 'település Bihar vm. D-i részén a Fekete-Körös mellett' 1349: *Tenke* (J. 366, ComBih. 331, A. 5: 290) | ~i 1338: Thom de *Tenky* (Gy. 1: 676).

Tenyér ere 'Csongrád vm.-ben Nándordi birtokon említett halastó' +1037/[+1246]/330, +1037/490: *Tener Ere*, pisc. (DHA. 118, Gy. 1: 898), 1086/1130–40: *Tenerhere* (Gy. 1: 898).

Tépe 'település Bihar vm. ÉNy-i részén Derecskétől D-re' 1222/550, 1311, 1332–7/PR.: *Thepa*, p., v., 1332–7/PR.: *Tepe*, v. ~ *Thepe* ~ *Tepa* ~ *Chepha* ~ *Chopa* (Gy. 1: 676).

Tepla 'a Garam bal oldali mellékvize Bars vm. ÉK-i részén, Apáti határában említik' 1075/+124/+217: *Tapla*, riv. (DHA. 214, Gy. 1: 413, 425), +1209/XVII., 1253: *Tepla*, fl., riv. (Gy. 1: 426). Vö. **Teplice**.

Teplece 'Abaúj vm.-ben Hutka és Széplak határán említett patak' 1293/496: *Theplecze*, fl. (Gy. 1: 92).

Teplice 'település Bars vm. ÉK-i részén a Garamtól D-re, a Tepla mellett' 1340: *Doplicze*, p., v. (ComBars. 93). Vö. **Tepla**.

Tepremez 'település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrog várától ÉK-re' 1346: Gopul p. ... uocate que alio nomine *Tepermez* appellatur (Cs. 2: 200, Z. 2: 197), 1346: *Thepremez*, p. (Cs. 2: 200, Z. 2: 213), 1347: p. *Tepremez* alio nomine Gyapul (Cs. 2: 200). L. **Gyapoly (2.)**.

Terebes 'település Bihar vm. ÉK-i határszélénél' 1312/XVIII.: *Terebes*, p., 1334: *Therebes*, p. (Gy. 1: 676).

Tereblye 'Abaúj vm.-ben Kalsa és Újfalú határában említett patak, a Ronyva jobb oldali mellékvize' 1321: *Thereble*, aqua, fl. (Gy. 1: 40, 153), 1321, 1327: *Tereble*, fl. (Gy. 1: 40, 101, 153).

Terecs - 'Baranya vm.-ben Szentegyed határában említett hely, a későbből adatolható Terecső település közelében' +1183/326/363: *Terecheufew* (Gy. 1: 385).

terem → **Teremalja** 1274>340: *Teremalya*, **Teremalja-tó** 1255: *Teremaliathou*, **Terem-halom** 1326: *Teremholm*, **Teremhegy** 1332: *Theremheg*, **Teremtelek** +1256: *Teremteluk* | **terme: Botterme** 1323: *Boththeremi*, **Bottermehelye** 1322: *Boththeremehele* | **-i: Teremi** 1332–7/PR.: *Teremi*.

Teremalja 'település Csanád vm. D-i részén Homokrévttől K-re' 1274>340: *Teremalya* (Gy. 1: 873). L. **Teremtelek**.

Teremalja-tó 'Borsod vm.-ben Hetes határában említett halastó' 1255: *Teremaliathou*, pisc. (Gy. 1: 776).

Terem-halom 'Békés vm.-ben Bala határában említett domb' 1326: *Teremholm* (Gy. 1: 503).

Teremhegy 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől ÉNy-ra' 1332: p-em hereditarium *Theremheg* vel al. nom. Wruus vocatam (Gy. 1: 353). L. **Oros (1.)**.

Teremi 'település Csanád vm. D-i részén Homokrévttől K-re' 1332–7/PR.: *Teremi* ~ *Cheremi* (Cs. 1: 705, EH. 1032). L. **Teremtelek**.

Teremtelek ’település Csanád vm. D-i részén Homokrévtől K-re’ +1256: *Teremteluk* cum 5 sess-bus v-rum (Gy. 1: 873). **Teremalja** és **Teremi** néven is említik.

(Terethie) ’település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen’ 1198 P./PR.: *Terethie*, v. (Gy. 1: 730).

Terged(i) ’Csongrád vm.-ben Alpár határában említett facsoport’ 1075/+124/+217: ad arbores *Tergudi* (DHA. 216, Gy. 1: 890).

Terján ’település Bács vm. DK-i részén, Böki környékén feketett’ 1308: *Teryan* (Gy. 1: 240).

Terjén ’település Csanád vm. DNY-i részén Zentától K-re’ +1256: *Teryen*, v., *1321/323/572: *Tynha ~ Tynhan*, p. (Gy. 1: 874).

Ternye ’Abaúj vm.-ben Szolnok határában említett hely’ 1272/419: *Ternye*, t. (Gy. 1: 64).

Terpesz ’Abaúj vm.-ben Novaj határában említett folyó’ 1256: *Terpech*, fl. (Gy. 1: 124).

Tés ’település Csongrád vm. középső részén Csongrádtól ÉK-re’ 1327: *Tees* (Gy. 1: 906).

Téseny ’település Baranya vm. középső részén a Kőrös patak közelében’ 1330: *Tesen* (Gy. 1: 395).

Tésenyfalva ’település Baranya vm. középső részén Siklóstól DNY-ra’ 1346: *Tesenfolwa*, p., v. (Cs. 2: 530, A. 4: 642).

Tetemes ’Csongrád vm.-ben Alpár határában említett kiemelkedés’ 1341: *Thetemes*, mo. (Gy. 1: 891).

Tetes ’település Borsod vm. D-i részén a Tisza közelében’ 1319/446, 1327/446: *Tetes*, p. (Gy. 1: 812).

tet → **Kovács-tető** 1327/589: *Kowachtetheo*, **Luka-tető** 1293: *Lukatheteu* | **teteje: Felső ? teteje** 1256/284//572: *Felsytethey*.

(Thimas) ’Borsod vm.-ben Jétyő és Tardona határában említett völgy’ 1281/XVIII.: *Thimas* (MiskOkl. 18).

(Thoam) ’település Bács vm.-ben, helye ismeretlen’ [1230]/231: *Thoam*, v. (Gy. 1: 240).

(Thusuil)-liget ’Baranya vm.-ben Szentegyed határában említett hely’ +1183/326/363: *Thusuilliget* (Gy. 1: 385).

Tiba pataka ’Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett patak’ 1270: *Tyba potoka* (Gy. 1: 537).

Tiburc(s)a-f ’Abaúj vm.-ben Kalsa határában említett hely’ 1327: *Tyburchafeu*, vall. (Gy. 1: 101).

Tidő l. Tüdő.

Tihamér ’település Borsod vm. DNY-i részén az Eger patak mellett’ 1261/271, 1317: *Tyhemer*, v., 1275: *Thehemer*, 1332–5/PR.: *Tiamier ~ Tehemer ~ Thihmer ~ Thiem(er) ~ Chehem(er) ~ Tylmier* (Gy. 1: 812).

Tihany ’település Abaúj vm. É-i részén Kassától É-ra, a Hernád bal partján’ [1263]/264: *Tehan*, pr., 1293: *Thehan*, p. (Gy. 1: 151).

Tikó ’település Borsod vm.-ben, Visnyó körül feketett’ 1281, 1281/524, 1281/792: *Thykou*, p., t. (Tóth P. 92, MiskOkl. 15, 115), 1281/524: *Thikou* (MiskOkl. 115).

Tikos ’Csanád vm.-ben Barát határában említett halastó’ 1274>340: *Tycos*, pisc. (Gy. 1: 847).

Til ’település Bács vm. É-i részén Bács várától ÉK-re’ 1332–7/PR.: *Zil*, 1338–40/PR.: *Til* (Gy. 1: 240).

Tilaj ’település Borsod vm. D-i részén az Eger patak mellett’ 1221/550: *Tilos* [□: *Tiloi*], v., [1268 k.]/277/279, 1279, [1279–90]: *Tyloy*, t., 1326: *Tylay* (Gy. 1: 812).

Tild ’település Bars vm. középső részén Verebélytől K-re’ 1297, 1343 (Str. 3: 489): *Teld*, p., v., 1312: *Theeld*, v., 1312, 1319: *Teeld*, v., 1322: *Tyld*, p. (Gy. 1: 480).

Tímár ’település Csanád vm. K-i részén a Marostól É-ra’ 1232, 1304: *Tymar*, p., t. (Gy. 1: 874). Belőle vált ki **Feltímár**. → **Ne. Feltímár** 1329: *Fultimar*, **Feltímártelke** 1346: *Felymarteleke*, **Tímárfony** 1269/297: *Tymar Foon*.

Tímárfony ’település Abaúj vm.-ben Gönc-től D-re’ 1269/297: *Tymar Foon*, v. (Gy. 1: 80). L. **Fony**.

Tinód ’település Bihar vm. K-i részén Élesdtől K-re’ *1219/550: *Tinod* (EH. 1037, FNESz. *Tinód*).

Tisza 1. ’a Duna legnagyobb bal oldali mellékfolyója a Kárpát-medencében’ 1075/+124/+217, 1327: *Tiza*, aqua, fl. (DHA. 215–7, Gy. 1: 881, 890–1, 893–4, 899, 906), +1092/+274//399: *T`za* (DHA. 285), +1092/+274//399, +1124/+217/328, 1271/360, 1304 (A. 1: 76), 1323, 1323/325//562, 1324, 1331>359, 1335 (A. 3: 213–4), 1335/355: *Tyza*, fl. (DHA. 215–7, 285, Gy. 1: 227, 230, 528, 548, 704–5, 846, 864, 871), 1302: *Tyzza*, fl. (Z. 1: 107), 1332: *Thiza*, fl. ~ *Thyza* (Gy. 1: 227) | **Gör.** [950 k.]: *Txtza* (Gy. 1: 835, 881), [1193–96]>216, [1193–96]>218 P.: *Dissa* (< *Dissa) (Gy. 1: 881) ~ *Disse* (< *Dissa), flum. (Gy. 1: 890) | **Lat.** +1019/+328//370, [1093–95], 1280: *Tisciam* (DHA. 301, Gy. 1: 721, 891, 897, 904), +1024/+339/350: circa *Tyzziam* (DHA. 102, Gy. 1: 904), +1024/+339/350 (DHA. 102), +1194/[1230 k.], 1224/291/389, [1237–40], +1247/+284//572, +1256, 1261/271, 1274>340, 12[7]8/309, 1321/323/572, 1331, 1332, 1333/PR., [XIV.]: *Tyciam*, aqua (Gy. 1: 529, 704, 715, 721, 784, 801, 835, 846, 854, 861, 864, 866–72, 874–8, 904), +1037/[1246]/330: *Tāzā* (DHA. 118, Gy. 1: 898, itt *Tyzya* alakban), +1037/+246//502: *Th`z`a*, +1037/490: *Thācia* (DHA. 118), 1075/+124/+217: *Tize*, rip. (DHA. 216, Gy. 1: 881, 890, 893, 895, 899) ~ super *Tizam* (DHA. 217–8, Gy. 1: 892), 1075/+124/+217, 1237, 1266, 1276 P.: *Ticia* (Gy. 1: 721, 890, 892, 894, 906), +1093/[1325]/399, +1124/+217/328: iuxta *Tyzam* (DHA. 217–8, Gy. 1: 835), +1124/+217/328: *Tyze* (DHA. 216), 1138/329, 1211, 1224/291/389, 1237, 1238/377, [1244], 1266, 1276 P., 1312, 1312/735, [XIV.]/1000 u.-ra: *Ticiam*, fl. (Gy. 1: 214, 217, 505, 550, 715, 721, 791, 835, 847, 850, 856, 859, 864, 881, 890, 892, 896–7, 906), [1200 k.]/896-ra: *Thyscia* (Gy. 1: 882) ~ *Thysiam* (Gy. 1: 890) ~ *Thyscie*, fl. (Gy. 1: 771, 892) ~ *Thysciam* (Gy. 1: 772), [1200 k.]/896 u.-ra, [1200 k.]/1000 u.-ra, 1280: *Tysciam* (Gy. 1: 528, 721, 868), 1211, 1340, 1341, 1341/342/353: *Ticie*, fl. (Gy. 1: 217, 704, 864, 906), 1224/291/389, +1247/+284//572, 1270/272>393, 1270/272//580, 1274>340, 1297, 1306, 1323, 1325/334, 1332, 1337, 1341, 1344: *Tycie*, aqua, fl. (Gy. 1: 230, 529, 540, 543–4, 610, 704, 715, 799, 846, 871, 874, 878, 895, 900, 904), [1237], 1270/272//580: *Thicie* (Gy. 1: 543, 721), 1256: *Thyzyam* (Gy. 1: 888), +1256, 1295, 1330/771, 1331, 1338 (Z. 1: 533): *Tycia*, fl., piscat. (Gy. 1: 704, 766, 798, 816, 874), 127[8]: *Tichiam* (Gy. 1: 529), +?1292: *Tyssciam*, fl. ~ *Tysscia*, fl. (Gy. 1: 798–9) ~ *Tysscie*, fl. (Gy. 1: 799), 1300: *Tichie* ~ *Tychie* (Gy. 1: 540), 1300, 1330: *Tychiam* (Gy. 1: 540, 906), 1311: *Tyscyam* (Gy. 1: 798), 1330: *Tychyam* (Gy. 1: 906), 1332: *Tychye*, fl. (Gy. 1: 900) ~ *Thychye*, fl. (Gy. 1: 540). Vö. **Kis-Tisza**, **Tiszael 2.** ’Bács vm.-ben a Doroszló melletti Baka határában említett mocsár, halászhely’ 1323: ab aqua que *Tyzia* nuncupatur (Gy. 1: 201, 213).

Tiszael ’nagyobb táj a Tiszától K-re’ 1285/367: ultra partem de *Tyzael* (EO. 1: 406).

Tisze ? -rét földje ’Bereg vm.-ben Dercen határában említett hely’ 1300>379: *Thizerethfelde* (RegArp. 4323).

Titel ’település Bács vm. DK-i részén a Tisza jobb partján, közel a torkolatához’ +1138/[1210 k.]: *Tithil*, [+1138]>223: *Titelg*, +1163/XVIII.: *Tituli*, [1193–96]>216, 1218/PR.: *Titili*, [1200 k.]/896-ra: *Tetel*, loc., 1238: *Ttyl*, 1276: *Thythyl*, 1299 (EO. 1: 581), 1308: *Tytil*, 1307: *Thethul* | **Lat.** [1077–95]>347 (DHA. 309), 1233, 1234/243, 1240/374, 1269, 1280, 1296/374, 1301, 1322, 1325, 1329: *Tytulensis*, eccl., v., [1077–95]>347 (DHA. 309), 1282, 1317, XIV./[1325-re]: *Tytulensi*, eccl., [1125–28], 1156, 1240, 1272/273, 1299, 1299/749, 1322, 1325 P./PR., 1328 P./PR., 1345 (Mező, Patr. 62): *Titulensis*, +1178/229//XVIII., 1238, 1338–42/PR.: *Titulensi*, [1200 k.]/896-ra: *Titulum* ~ *Tytulensy*, 1237/280: *Tytulense*, 1238: *Titulense*, 1239: *Ttyliensi*, 1251/269, 1269, 1291/1220 k.-re: *Tytuliensis*, v., 1290: *Thituliensis*, 1299: *Ttyliensem*, 1322: *Thytulensis*, 1325: *Titvlensis*, 1331: *Tituliensis*, 1338–

42/PR.: *Tytuliensi* ~ *Tituliensi*, 1342–52/PR.: *Titulio* (Gy. 1: 240–1), 1345: *Ticulio* (Mező, Patr. 62) | Arab 1154: *T□t(a)lūs* | Gör. 1180–82/1164-re: *Titelion* (Gy. 1: 241). Vö. **Titeli-hegy**.

Titeli-[hegy] 'a Duna, a Tisza és a Disznód sara által körülzárt magányos hegy Bács vm. DK-i részén' 1193–96>216, 1193–96>218 PR.: *medietate montis de Titili* (Gy. 1: 202, 241). Vö. **Titel**.

Tivadar 'település Bereg vm. DNy-i részén a Tisza mellett' 1332–5/PR.: *Thihedor* ~ *Dyodor* (Gy. 1: 549), 1347: *Thywadar* (A. 5: 113) | ~i 1343: Dem. de *Theodory* (Gy. 1: 549).

Tízházszenmárton 'település Bodrog vm.-ben, talán az ÉNy-i részén feketett' 1346: *Tyz-hazscenmartun*, p. (Cs. 2: 211, Z. 2: 227).

Tó 1. 'Baranya vm.-ben Kövesdi határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Tow*, +1015/+158//XVIII.: *Toff* (DHA. 74). **2.** 'Bereg vm.-ben Halábor határában említett halastó' 1300: *Thou*, pisc. (Gy. 1: 520, 540). **3.** 'Borsod vm.-ben Ecseg határában említett hely' 1329/447: *Tow* (Gy. 1: 771). → **Ne.** *Agár-tó* +1285/572: *Agartha*, *Ágas-tó* 1307: *Agastou*, *Ásvány-tó* 1261/271: *Asuantou*, *Békás-tó* 1315/339: *Begas tow*, *Béka-tó* 1303/352//450: *Bekatho*, *Bodzás-tó* 1192/374/425: *Buzyastou*, *Borosta-tó* 1347: *Burustato*, *Büdös-tó* 1342: *Bydistou*, *Csaka ? -tó* +1285/572: *Chakato*, *Csany ? -tó* 1075/+124/+217: *Cunutou*, *Csecs-tó* 1224/291/389: *Chechtow*, *Dobor-tó* 1323: *Doborthou*, *Ecseg-tó* 1326: *Echegtov*, *Fehér-tó* 1075/+124/+217: *Feirtou*, *Feketétó* 1337: *Feketwtow*, *Fővény-tó* 1347: *Feunto*, *Fül* ~ *Fil ? -tó* 1268: *Fyltou*, *Gyékeny-tó* 1335/355: *Gekentow*, *Halastó* 1075/+124/+217: *Halastou*, *Hamis-tó* 1255: *Hamisthov*, *Haraszt-tó* 1270/272>393: *Harazthou*, *Hidas-tó* 1323: *Hydustou*, *Holt-tó* [+1077–95]>+158//403/PR.: *Holtov*, *Horgas-tó* 1349: *Horgastho*, *Hosszú-tó* 1193: [H]uzetov, *Illő-tó* 1337: *Ilteuthow*, *Juh-tó* 1332: *Juhtou*, *Kék-tó* 1075/+124/+217: *Kektou*, *Kengyel-tó* 1337: *Kengelto*, *Kerek-tó* 1075/+124/+217: *Kerektou*, *Kerek-tó ere* 1347: *Kerektore*, *Kis-tó* 1323: *Kystou*, *Körtvély-tó* [1200 k.]/896 u.-ra: *Curtuelto*, *Köves-tó* 1193: *Quiestou*, *Külső ? -Kerek-tó* 1255: *Cusekherekthou*, *Lápos- ~ Lápos-tó* 1274>340: *Lapustou*, *Meg-tó* 1309/412: *Megtho*, *Melény ? -tó* 1347: *Melento*, *Mély-tó* 1344: *Meelthow*, *Mocstó* 1333: *Mochto*, *Nadályos-tó* 1317: *Nadaliusto*, *Nádas-tó* 1322/338: *Nadastow*, *Nagy-tó* 1343: *Nogtow*, *Nagy-tó-reketyebokor* 1349: *Nogthourekethyebukur*, *Nándor-tó* 1075/+124/+217: *Nandurtou*, *Netecs ? -tó foka* 1349: *Netechthoufuka*, *Ocs-tó* 1256: *Ochtou*, *Örény-tó* 1332: *Ewrentou*, *Patak-tó* +1247/+284//572: *Pothoktow*, *Razsán-tó* +1285/572: *Rasanto*, *Ság-tó* 1326: *Saagtov*, *Sáros-tó* 1075/+124/+217: *Sarustou*, *Sár-tó* 1270/272/476: *Sartov*, *Saruly-tó* 1332: *Sarwltou*, *Sásos-tó* [+1077–95]>+158//403/PR.: *Sasustov*, *Segesd-tó* +1092/+274//399: *Segusdtou*, *Silje ? -tó* 1274>340: *Syliethou*, *Sulymos-tó* +?1248>393: *Sulmus tho*, *Szartos-tó* 1270/369: *Sartostou*, *Szer-tó* +?1232/384/393: *Scertora*, *Teremalja-tó* 1255: *Teremaliathou*, *Tófüss* 1313/339: *Toufyus*, *Tóhely* [+1077–95]>+158//403/PR.: *Tovhel*, *Tökös ? -tó* 1342: *Thekestho*, *Vár-tó* 1247/465: *Wartow*, *Vázsonytó ?* +1256: *Wosontou*, *(Z)su(z)suktó* [1275 ?]: *Susuchtou* | *tava*: *Apát tava* [+1077–95]>+158//403/PR.: *Apattoa*, *Bába tava* 1303: *Babatoua*, *Csaka ? tava* +1247/+284//572: *Chakathowa*, *Csikur tava* +?1292: *Chykurtowa*, *Csodántva ? ~ Csodán tava ?* 1212/397/405: *Chodantva*, *Ecse ? tava* 1075/+124/+217: *Ecetoua*, *Falu tava* [1230]/231: *Folutoa*, *Halász tava* 1261/271: *Halaztous*, *Ispán tava* +?1248>393: *Spanthoa*, *Leuka tava* 1329: *Leucatoa*, *Monc(s) tava ?* 1274>340: *Monch[t]ha[t]a*, *Péntek tava* 1320: *Pentectoa*, *Pozsony tava* 1211: *Posontaua*, *Razsán tava* +1247/+284//572: *Rasanthowa*, *Vej(r)mür tava* +1055/[1416 k.]: *Uermerthoua* | *-s*: *Tós* +1194/[1230 k.]: *Thous*, *Tóslak* +1237/[1237–42]: *Thovsloch*. Vö. még (*Letowa*).

Tobol 'település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra, a Körös mellett' 1268/270: *Thobol*, 1270, 1304, *1318, 1343 (Z. 2: 54): *Tobol*, v., 1314: *Tobul*, p. (Gy. 1: 676), 1334: *Thobul* (J. 367, ComBih. 327), 1343: *Tubul*, t. (ComBih. 327, Z. 2: 54). Vö. **Tupd**.

Tófüss 'település Bars vm. Ny-i részén Verebélytől D-re, a Zsitva bal partján' 1313/339: *Toufyus*, t. (Gy. 1: 440). L. **Füss**.

Tohány 'település Brassó vidékén Brassó várától DNy-ra' 1294/366: t. seu v. *Tohou* [□: *Tohon*] sive Olahteleky (Gy. 1: 832). L. **Oláhtelke (2.)**.

Tóhely 'település Bodrog vm. középső részén Potalától K-re' [+1077-95]>+158//403/PR.: *Tovhel*, [+1077-95]>+158//XV: *Chouhel* [□: *Thouhel*] (DHA. 78, Gy. 1: 730) ~ *Tovhel* ~ *Thouhel*, [+1077-95]>+158//XVII.: *Thonke*, [+1077-95]>+158//XVIII.: *Ronhel* (DHA. 78).

Toka 'település Abaúj vm. DNy-i részén Forró mellett DNy-ra' 1221/550: *Tuka*, v. (Gy. 1: 151), 1333: *Toka*, p. (A. 3: 56).

Tokaj 'település Borsod vm. középső részén Miskolctól DK-re' 1256: *Tokoy*, 1268: *Thokoy*, t., 1291/388: *Twkey*, 1319, 1330>342/466: *Thokay*, p. (Gy. 1: 812).

Told 'település Bihar vm. Ny-i részén az Ölyvös és a Kutas patak között' [1275 k.], 1284/293, 1284/410, 1293, 1320: *Thold*, 1322, 1332-7/PR.: *Told*, v., 1332-7/PR.: *Tuld* | ~i 1326: Pet. f. Bothond de *Toldy* (Gy. 1: 677). Vö. **Tupd.**

Tolmács 'település Bars vm. középső részén Bars várától É-ra, a Garam bal partján' 1075/+124/+217 (DHA. 214): *Talmach*, v., 1209 P.: *Tholomach*, v., 1232, 1262: *Tulmach*, t., v., 1295: *Tolmach*, v., 1304: *Tholmach*, p. (Gy. 1: 481). Alakváltozata **Tolmácsi**.

Tolmácsi 'település Bars vm. középső részén Bars várától É-ra, a Garam bal partján' 1310: *Tolmachy*, v. (Gy. 1: 481). L. **Tolmács**.

Tolnai-ág 'Baranya vm.-ben a Hodos menti Újfalú határában említett hely' +1058/300//403: *Tolna'agh* (DHA. 178, Gy. 1: 398, itt *Tolnayagh* alakban).

Tolvaj 'település Békés vm. D-i részén Békés várától D-re' 1214/550: *Tuluoy*, v. (Gy. 1: 514).

Tomás ? 'település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen' 1219/550: *Tumas*, v. (Gy. 1: 673).

Tomor 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra, Borsod vm. határánál' 1222/550, 1279, 1289 [□: 1279]>690: *Tumur*, t., v., 1282>406: *Thomor*, t., 1328: *Thumur*, 1331>348: *Thomur*, 1332: *Thumor*, v. (Gy. 1: 151).

tompa → **Tompa foka** 1322: *Tumpafuka*, **Tompavalkány** 1274>340: *Tumpawolkan*.

Tompa foka 'Bihar vm.-ben Pelbárthida határában említett rét' 1322: *Tumpafuka*, prat. (Gy. 1: 652).

Tompavalkány 'település Csanád vm. D-i részén Besenyőtől DNy-ra' 1274>340: *Tumpawolkan* (Gy. 1: 876). L. **Valkány**.

Topatelke 'Bihar vm.-ben a Hidashoz közeli Hodos határában említett hely' 1326: *Tupatheluke*, loc. (Gy. 1: 625).

Topolnyica 'a Zsitva jobb oldali mellékvize Bars vm.-ben, Kistapolcsány határában említik' 1324: *Thopolnica*, fl. (Gy. 1: 413, 480), 1347: *Topolnycha*, fl. (A. 5: 19-20). Vö. **Topolnyica-fő**.

Topolnyica-f□ 'a Topolnyica forrása Bars vm.-ben' 1293: caput fontis *Topolniche fev* (Gy. 1: 413). Vö. **Topolnyica**.

topolya 1317 (Szina, Abaúj vm.): a-em populeam *Topolya* vocatum (Gy. 1: 148).

Topor 'település Baranya vm. középső részén, Bogád határosa' [1290 k.]: *Thopor* (Gy. 1: 395). L. **Topord**.

Topord 'település Baranya vm. középső részén, Bogád határosa' 1296: *Thopod*, 1297, 1332: *Topord*, 1315, 1332-5/PR.: *Tupurd*, 1332-5/PR.: *Tupud* ~ *Capcud* (Gy. 1: 395). Alakváltozata **Topor**.

Tora 'település Bihar vm. ÉK-i részén Szentjogtól D-re, a Berettyó mellett' *[1163-73]>520 k.: *Thwra*, v. (Gy. 1: 608). L. **Csohaj**.

Torba 'település Csongrád vm.-ben, helye ismeretlen' 1266: *Turba*, t., 1276 P.: (*Tu*)*rba*, t. (Gy. 1: 906).

Torda 1. 'település Békés vm. K-i részén Szeghalomtól DK-re' *1221/550: *Tdan* [□: *Torda*], 1323: *Thorda*, [1330 k.]: *Torda*, p. | **Lat.** *1221/550: *Tordensis*, mon. (Gy. 1: 514). Vö. **Torda sara. 2.** 'település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól É-ra' *1221/550: *Turda*, v. (Gy. 1: 677), 1342: *Torda* (A. 4: 231).

Torda sara 'nagy kiterjedésű mocsár, rétság Békés vm. K-i részén, Torda környékén' [1330 k.]: *Tordasara*, prat. (Gy. 1: 493, 514–5). Vö. **Torda (1.)**.

Tormás 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól K-re' *1292 (Cs. 2: 531, ÁÚO. 10: 106), 1330: *Turmas*, t., v. (Gy. 1: 395).

Torna 1. 'a premontrei monostor helye Jászón Abaúj vm.-ben, Torna vm. határánál' 1234 k./XV.: Agr. dyoc. Vallis S. Joannis Baptiste, que al. nom. dicitur *Turna* (Gy. 1: 96). L. **Keresztelő Szent János völgye. 2.** 'település Bihar vm. É-i részén Debrecen mellett D-re' 1282>405: *Turnea*, p., 1289: *Thurna*, p., 1299/349: *Tarna*, t., 1311: *Turna*, p. (Gy. 1: 605). L. **Boldogasszonyfalva (3.). 3.** 'település Borsod vm. É-i részén Hegymeg környékén' 1221/550: *Tornua*, v. (VRH. 142: 610, vö. Gy. 1: 775–6).

Torna homokja 'Bereg vm.-ben Kerecseny határában említett domb' 1344: *Tornahomoka*, coll. (Z. 2: 99).

Tornaka 'Bars vm.-ben Garaduc és Korosán határában említett patak' 1300: ad fl-m *Tornoka* ... per eundem riv-m *Churnoka* [□: *Thurnoka*] (Gy. 1: 453), 1302: *Tornaka*, fl. (Gy. 1: 441).

torok → **Békatorok** 1341: *Bekaturuk*.

torony → | **tornya: Bak-** ~ **Báktornya** 1333: *Bakhtornya*.

Torpa 'település Csanád vm. DNy-i csücskében, Morotva határosa' 1211: *Tvrpa*, v. (Gy. 1: 874).

Tós 'település Borsod vm. D-i részén, Ároktő szomszédosa' +1194/[1230 k.]: *Thous*, pr. (Gy. 1: 813). L. **Tóslak**.

Tóslak 'település Borsod vm. D-i részén, Ároktő szomszédosa' +1237/[1237–42]: *Thovsloch*, v. (Gy. 1: 813). **Tós** néven is említik.

Tót 1. ? 'település Bars vm.-ben, Szencse körül feketett' 1299: *Toud*, 1328: *Thooth*, p. (Gy. 1: 481), 1339: *Tothd*, p. ~ *Touthd*, p. (A. 3: 546–8). **2.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól ÉK-re' 1332–7/PR.: *Thot* (Cs. 1: 626, EH. 744). **3.** 'település Csanád vm. K-i részén a Marostól É-ra' 1232: *Tovth*, t. (Gy. 1: 874). → **Ne. Liki-** ~ **Lyukitót** +1158/[1220 k.]/403/PR.: *Likytowt*, **Tótfalu** 1294: *Touthfolu*, **Tótpálteleke** 1341: *Thouthpalteleke*, **Tótracló** +1262/[XIV.]: *Tot* rachlo, **Tóttelek** [1272–90]>374/500 k.: *Thothelek*, **Tótvadna** 1347: *Thouthewdna*, **Tótvölgy** 1287: *Touthwelgh*, **Tózábrány** [1077–95]>347: *Toth* Zabraan | **-i: Tóti** 1251/328/374: *Toty*.

Tótfalu 1. 'település Bács vm.-ben, helye ismeretlen, Doroszló vagy Kereki körül kereshető' 1334: *Tothfolu*, p. (Gy. 1: 242). KÁZMÉR (Falv 144) a vm. DNy-i részére, az Adatok (1: 26) pedig Obrovác területére helyezi. **2.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól K-re' 1294: *Touthfolu* (Gy. 1: 396), 1345, 1350 k.: *Toutfolu*, p. (Cs. 2: 531, Z. 2: 168, 443). **3.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Szekcsőtől ÉNy-ra' 1328>403: p. Zemen al. nom. *Thothfalu*, 1341>424: *Thothfalw*, p. (Gy. 1: 396). **Szemely (2.)** néven is említik. **4.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól É-ra' 1330: *Tothfolu*, v., 1332/437: *Tothfalu*, v. (Gy. 1: 396). Az oklevelek látszólag Viszló határában lévőnek mondják. **5.** 'település Bihar vm. É-i részén, Nagymihály határosa' 1349: *Thotfalw* (J. 369, ComBih. 328). L. **Tóttelek (2.)**.

Tóti 1. 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől É-ra' 1284/410: *Thothy*, 1322: *Toty*, p., 1332–7/PR.: *Tati*, v. ~ *Thati*, v. ~ *Tuti*, v. ~ *Chuti*, v. ~ *Tohd*, v. (Gy. 1: 677). **2.** 'település Bihar vm. ÉK-i

részén Szentjogtól K-re' [1291–94]: *Toty*, v. (Gy. 1: 677). **3.** 'település Bihar vm. DNy-i részén a Fekete-Körös közelében' 1316/382: *Toty* (Gy. 1: 677), *1341: *Toti*, *1344: *Touthy* (EH. 1018), 1344: *Touty* (H. 3: 150). **4.** 'település Bodrog vm. Ny-i részén a Vajas partján, Baracsától DK-re' 1251/328/374, 1335 (Z. 1: 477): *Toty*, p., 1251>377, 1332, 1343 (Z. 2: 75, 108): *Thothy*, p., 1256 [□: 1266], 1347 (Z. 2: 241): *Toti*, p., 1301, 1335 (Mező, Patr. 303, Z. 1: 476–8), 1343 (Z. 1: 55, Z. 2: 74–6, 80), 1345 (Z. 2: 179), 1348 (Z. 2: 321): *Thoty*, p., 1304/353, 1326/353: *Thouty*, p., 1330: *Thouthy*, p., 1330, 1343 (Z. 2: 73): *Touty*, p., 1332: *Thothi*, p. (Gy. 1: 730), 1343, 1348: *Thoti*, p. (Z. 2: 108, 299), 1344: *Tothy* ~ *Touti*, p. (Z. 2: 100–1), 1347: *Thowty*, p. (Z. 2: 258), 1347: *Tholthy*, p. (Z. 2: 259). **5.** 'település Csanád vm. DK-i részén Nagyfalu közelében' 1333–5/PR.: *Toti* (Gy. 1: 874).

(Totis) 'Bodrog vm.-ben említett hely, Ilsán határosa' +1015/+158//403/PR.: *Totis* (DHA. 73, Gy. 1: 720), +1015/+158//XVII.: *Theotis*, +1015/+158//XVIII.: *Thotys* (DHA. 73).

Tótpálteleke 'település Borsod vm. középső részén Diósgyőrtől ÉNy-ra' 1341: Pereznye al. nom. *Thouthpalteleke* (Cs. 1: 177, HOKl. 228). L. **Parasznya**.

Tótracló 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától D-re' +1262/[XIV.]: ad t-m *Tot rachlo*, que inferior Zebes et al. nom. Fyzy nominatur ... t. *Tot rachlow* (Gy. 1: 158). L. **Alzsebes, Fűzi**.

Tóttelek 1. 'település Bihar vm.-ben Bihar várától K-re' [1272–90]>374/500 k., [1272–90]>374/614: *Thothelek* ~ *Totthelek*, v., [1291–94]: *Toutteluk*, 1332–7/PR.: *Tottelek* ~ *Therteleg* ~ *Tortelek*, v. (Gy. 1: 678). **2.** 'település Bihar vm. É-i részén, Nagymihály határosa' 1329/358: *Tothteluk*, v. (Gy. 1: 678). **Tótfalu (5.)** néven is említik.

Tótvadna 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Sajó mellett, Kazával átellenben' 1347: *Thouthewdna* (Cs. 1: 181). L. **Vadna (II.1.)**.

Tótvölgy 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re' 1287: *Touthwelgh*, v., 1289/291: *Touthwelg*, v., [1290–91]: *Tuthuelg*, v., [1290 u.]: *Totwelg*, [1291 k.]: *Thouthwelg* ~ *Thouthwelgh*, v., 1299: *Tothwelg*, v. ~ *Totwelgew*, 1335: *Thot volgh* ~ *Thothvolgh*, p. (Gy. 1: 396).

Tótzábrány 'település Arad vm.-ben Lippától Ny-ra' [1077–95]>347: *Toth Zabraan*, p., v. (DHA. 309, Gy. 1: 188). L. **Zábrány**.

t□ → **Ároktő** +1194/[1230 k.]: *Aructeu*, **Bátatő** 1346: *Bathathew*, **Enyes-tő** [1330 k.]: *Hehnestu*, **Főveny-tő út ?** 1211: *Fuentuhout*, **Hagymás-tő** 1211: *Hagimastuh*, **Hejő-tő** ~ **Hév-jő-tő** 1261/271: *Heuiotheu*, **Körtvély-ér-tő** 1295/423: *Kerthwelerthew*, **Óndótő** 1341/342/353: *Wndoutew*, **Orosz-tő** [1322 u.]: *Oroztew*, **S(z)elypes-tő** +?1292: *Zelp(us)tv*, **Vejszető** 1350: *Veyzetheu* | **töve: Almatöve** +1183/326/363: *Almatui*, **Árkos-patak töve** 1326: *Arkuspothaktuwe*, **Bátatöve** +1015/+158//403/PR.: *Batatue*, **Ér töve** 1075/+124/+217: *Ertue*, **Harangod töve** +1256: *Harangadhue*, **Kanizsa töve** [1237–40]: *Kenesatue*, **Karán töve** +1183/326/363: *Karantui*, **Regne ? töve** +1214/334: *Regne Thuy*, **Sár töve** [1067 k.]/267: *Sartue*.

Töhöl 'település Bars vm. középső részén Győrödtől DNy-ra' [XIII. közepe]: *Tvhl*, t., v. ~ *Thuvl*, t., v., 1251/271: *Tuh*, v., 1251/271, 1271, 1297: *Tuhl*, t., 1262, 1342 (A. 4: 238): *Tuhul*, v. (Gy. 1: 481) | ~i 1340: *Thuhly* (Balassa 97–8), 1348: Petrus f. Kokas de *Tuly* ~ *Tuhly* (H. 1: 200, A. 5: 169–71).

tök → | -s: **Tökös ? -tó** 1342: *Thekestho*.

t□ke → | -s: **[Felső]tőkés** 1332–5/PR.: Superiori *Turas*, **Tőkés** 1325: *Teukees*, **Tőkésújfalú** 1323/324/377: *Tenkes* huyfalú [□: *Teukes*-].

T□kés 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától Ny-ra' 1325: *Teukees*, p., 1325, 1332: *Teukes*, p., 1332–5/PR.: *Toques* ~ *Tenkes* ~ *Keukes* (Gy. 1: 151). 1350 előtt két Tőkés falu feküdt egymás mellett: **Tőkés** és **Felsőtőkés**. **Újfalú (2.)** településsel egyesülve jött létre **Tőkésújfalú**. L. még **Németfalú**.

Tökésújfalú 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától Ny-ra' 1323/324/377: *Tenkes huyfalu* [□: *Teukes*], p., 1324/377: *Tenkeshuyfalua ~ Tenkesvyfalu* [□: *Teukes-*], p., 1330: *Thukes vyfalu*, p. ~ *Tukesuyfalu*, 1330>358: *Tevkesvyfalu* (Gy. 1: 151). L. **Tökés, Újfalú (2.)**.

Tökörös ? 'település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen, talán Borsód tartozéka' 1211/252: *Tukuruch* (Gy. 1: 731). Vö. **Tököröcsborsódegyháza**.

Tököröcsborsódegyháza ? 'település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen, talán Borsód tartozéka' *1341: *Tuturuchborsodeghaza*, p. (Gy. 1: 731). Az előtag esetleg azonosítható **Tökörös** névvel.

Tökös ? -tó 'Bihar vm.-ben Szeben határában említett hely' 1342: *Thekestho*, ins. (J. 348).

Tölgy I. 1. 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett tölgyerdő' [1230]/231: *Tulgy*, s. (Gy. 1: 202, 237) ~ *Tvl* (Gy. 1: 238). Vö. **Tölgy-rév. II. 1.** 'település Csongrád vm. É-i részén Kőrös környékén' 1264/393/466: *Thulgh*, v., 1266: *Thul*, v., 1272, 1276 P.: *Tulg*, v. (Gy. 1: 906). **Kn.** 1181 (Udvard, Baranya vm.): *tulg*, a. (Gy. 1: 397), [+1235]/350/404 (Boda, Pécs mellett, Baranya vm.): *Twlg*, a. (Gy. 1: 285), 1261/262 (Izsép, Baranya vm.): *tulg*, a. (Gy. 1: 319), 1323 (Harkány, Baranya vm.): *thul*, a. (Gy. 1: 312), 1340 (Ebres, Baranya vm.): *tul* (A. 4: 22), 1349 (Becsej és Beszter, Baranya vm.): *thul*, a. (A. 5: 281) | 1265 (Aha, Bars vm.): a. il., que vulgo dicitur *Twl* (Gy. 1: 425), 1343 (Sáró, Bars vm.): *Teulgh*, a. (ÓmOlv. 162). → **Ne. Büke ? tölgyfa** +1015/+158//403/PR.: *Buketulfa*, **csonka tölgyfa** 1341: *chunkatulfa*, **Három tölgyfa** +1015/+158//403/PR.: *Harumtulfa*, **Sarok ? tölgyfa** +1015/+158//403/PR.: *Surctulfa*, **Tölgy-erdő** +1228/383/407: *Tulherdew*, **tölgyfa** +1015/+158//403/PR.: *Tulfa*, **Tölgy-rév** 1192/374/425: *Tulreu* | **-s: Tölgyes-eresztvény** 1342: *Tulgeserezuen*, **Tölgyes foka** +1055/[1416 k.]: *Tulgu's' foka*. Vö. még **Töl(gy)**.

Töl(gy) 'település Baranya vm. középső részén, Kémed környékén feketett' 1316, 1330: *Thul*, v. (Gy. 1: 396).

Tölgy-erdő 'Baranya vm.-ben az aszúági uradalom határában említett erdő' +1228/383/407: *Tulherdew*, s., +1228/423: *Tulherdeu* (Gy. 1: 273).

Tölgyes-eresztvény 'Bereg vm.-ben Adony és Galgó határában említett hely' 1342: *Tulgeserezuen*, nem. (Z. 2: 36).

Tölgyes foka 'Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett víz' +1055/[1416 k.]: *Tulgu's' foka*, aqua (DHA. 155, Gy. 1: 707, itt *Tulgusfoka* alakban), +1092/+274//399: *Tulgufoca* (DHA. 284), +1092/+274//399, 1211: *Tulgusfoca* (DHA. 284, Gy. 1: 707), 1211: *Tulgus foca*, aqua ~ *Tulusfoca* ~ *Tulusfocca* (Gy. 1: 696, 706–7).

tölgyfa 1251 (Bocsárd, Abaúj vm.): *tulgfa*, a. (Gy. 1: 69), 1318 (Semse, Abaúj vm.): a. kercy [□: querci], quod vulgo dicitur *theulgyfa* (Gy. 1: 139) | +1015/+158//403/PR. (Nadojca, Velente, Baranya vm.): *Tulfa* (DHA. 74, Gy. 1: 344, 406) ~ *Twlfa* (DHA. 74), +1015/+158//403/PR. (Belisz, Baranya vm.): *Tulfa* (DHA. 74–5), +1015/+158//XV. (Nadojca, Baranya vm.): *Thulfa* (DHA. 74), +1015/+158//XVII. (Nadojca, Velente, Baranya vm.): *Thwlvfa* ~ *Thölfa* (DHA. 74), +1015/+158//XVII. (Belisz, Baranya vm.): *Tulfa* ~ *Thölfa* ~ *Thölggyfa* (DHA. 74–5), +1015/+158//XVIII. (Nadojca, Velente, Baranya vm.): *Thulfa* ~ *Thölfa* ~ *Ethulfa* (DHA. 74), +1015/+158//XVIII. (Belisz, Baranya vm.): *Tulfa* ~ *Thulfa* (DHA. 74–5), 1212/397/405 (Kopács, Baranya vm.): *Tulfa* (Gy. 1: 328), 1212/397/405 (Kopács, Baranya vm.): *Twlfa*, a. (Gy. 1: 328), [+1235]/350/404 (Boda, Pécs mellett, Baranya vm.): *Twlgfa*, a. (Gy. 1: 285), 1323 (Kácsfalva, Baranya vm.): *thulfo*, a. (Gy. 1: 321), 1324 (Bellye, Baranya vm.): *Tulfa* (Gy. 1: 282), 1324 (Bellye, Baranya vm.): *Thulfa*, a. (Gy. 1: 282), 1329/XIV. (Kizdir, Baranya vm.): *Thulfa*, a. (Gy. 1: 327), 1330 (Márok, Danóc közelében, Baranya vm.): *thulfa*, a. (Gy. 1: 339), 1330 (Peterd, a Karasó mellett, Baranya vm.): *thulfa*, a. (Gy. 1: 369), 1334 (Csatár, Baranya vm.): *thulfa*, a. (A. 3: 120) | 1321 (Dobrony, Bereg vm.): *teulgfa*, a. (Gy. 1: 519, 539) | 1298/390 (Lászó, Borsod vm.): *thulgyfa*, a., 1298/392 (Lászó, Borsod vm.): *tulgfa*, a. (Gy. 1: 785), 1301/378 (Omány,

Borsod vm.): *Tulfa* (BorsOkI. 141). → Vö. még **Büke ? tölgyfa, csonka tölgyfa, Három tölgyfa, Sarok ? tölgyfa**.

Tölgy-rév 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett rév, a Lassú-Duna itt torkollik a Dunába' 1192/374/425: *Tulreu* | **Lat.** 1206: ad *portum Thul* (Gy. 1: 236). Vö. **Tölgy (I.1.)**.

Tömlöc-hegy(e) 'Borsod vm.-ben Parasznya határában említett domb' 1341: *Thimlechhegy*, *montic.* (HOkI. 230).

Tömörkény 1. 'Arad vm.-ben Arad vára mellett Ny-ra említett föld' 1266/300: *Temerken*, t. (Gy. 1: 187). L. **Parabuc. 2.** 'település Csanád vm.-ben a Tisza mellett, Révkanizsától D-re' +1247/+284//572: *Temorken*, v. ~ *Temurken*, v., +1247/+284//572, +1256, +1284/320//572, +1285/572, 1319/323, 1323, 1337: *Temerken*, p., v., 1321/323/572: *Temueken* [o: *Temurken*], p. (Gy. 1: 874). **3.** 'település Csongrád vm. középső részén, Csongrád várától DNy-ra' 1326: *Temerken*, v., 1334: *Themerken*, v. (Gy. 1: 906).

Tömös 'patak Brassó vidéke középső részén az Olt bal oldali vízrendszerében' 1211/231 PR., 1222 P.: *Timis*, aqua (Gy. 1: 821, 827).

Tömpös I. 1. 'Csanád vm.-ben Tömpös település határában lévő sziget' +1256: *Tembes*, ins. (Gy. 1: 875). Vö. **Tömpös (II.1.). II. 1.** 'település Csanád vm. Ny-i részén a Marostól É-ra, a Száraz-ér torkolatánál' +1247/+284//572: *Thembes*, v., +1247/+284//572, +1256, 1274>340, 1333-4/PR., 1340: *Tembes*, v., 1333-4/PR.: *Tenbes* (Gy. 1: 874-5). Osztódásával alakult **Alsó-, Felső- és Beltömpös**. L. még **Kéttömpös**. Vö. **Tömpös (I.1.)**.

Töre 1. 'település Bars vm.-ben Bars várától D-re, a Garam jobb partján' 1264/384, 1302, 1327/519: *Ture*, t., 1324: *Thure*, p., 1325: *Tewre*, p. (Gy. 1: 481). **2.** 'település Bodrog vm. DNy-i részén Apáti környékén' 1330: *Ture* (Gy. 1: 731).

Török ? -rév 'átkelőhely a Tiszán Alpár határában, Csongrád vm.-ben' 1341: circa portum *Thurutru*, 1488/490: in portu *Thicie Thewrek* (Gy. 1: 891). Korábban **Görög-rév (2.)** néven említik.

Törösd 'település Csanád vm. középső részén Csanád várától DNy-ra' 1329/338: *Turuszd*, p., 1329/343: *Twruszd*, p., 1332/343: *Terusd*, p., 1337: *Turwsd* ~ *Twrwsd* (Gy. 1: 875) ~ *Turusd* (A. 3: 384).

Törpény 'település Beszterce vidékén Besztercétől ÉNy-ra' 1343 (EH. 1014), 1380: *Therpen* | **Lat.** 1332-6/PR.: *Tripimo* ~ *Tripinio* ~ *Tripio* ~ *Tripunio* ~ *Typinio* ~ *Cupimo* (Gy. 1: 565).

Töttös 1. 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma patak mellett' +1183/326/363: *Tenies* [□: *Teutes*], t., 1346/393: p. *Teuteus* al. nom. Zenthegyed (Gy. 1: 384-5). L. **Szentegyed. 2.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DK-re' 1289/291: *Tuteus*, v., 1339: *Teuteus*, t. (Gy. 1: 396). **3.** 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól DNy-ra' 1289>344, 1341 (Cs. 2: 532, A. 4: 175): *Tuteus*, p., 1321>344, 1324>344: *Thuteus*, p., 1328, 1343 (Cs. 2: 532, Z. 2: 90): *Theuteus*, t. (Gy. 1: 396). **4.** 'település Baranya vm. középső részén Péctől Ny-ra' 1332-5/PR.: *Thetheus* ~ *Tuteus* ~ *Tutus* ~ *Tonteus* ~ *Chauster* (Gy. 1: 396), 1334: *Teuteus* (Z. 1: 441). **2-4.** 'valamelyik ilyen nevű település Baranya vm.-ben' 1302: *Thutheus*, v. (Gy. 1: 396). **5.** 'település Bodrog vm. Ny-i részén Botmonostorától Ny-ra' [1322 u.]: *Tutus* (Gy. 1: 731), 1347: *Theteus* (Z. 2: 262, Iványi 3: 128).

tövís → **tövísfa** 1284/361: *teuisfa* | ~e: **Lászlótövise** 1350: *Laszlotüvisse*, **Pósatövise** 1308/313/425: *Paussathyuisse* | -d: **Tövised** 1280: *Tywisied* | -ke: **Töviske** 1347: *Tyuiske* | -kes: **Tövikes** 1327/589: *Teouiskeos* | -s: **Tövises-mező** ~ **mezeje** 1341: *Tuissesmeze*, **Tövises-parlag** 1317: *Tuissespalag*, **Tövises-szék** 1295/423: *Thwysseszek*, **Tövises-völgy** 1299: *Twysesweulg*.

Tövised 'település Bodrog vm. DNy-i részén, Gyapoly szomszédosa' 1280: *Tywisied*, t. (Gy. 1: 731), 1338: *Tywissied* (Cs. 2: 211). Alakváltozata **Töviske**.

Tövises-mez □ ~ **mezeje** 'Bihar vm.-ben Cécke határában említett hely' 1341: *Tuissesmeze* (J. 223, ComBih. 303, A. 4: 78).

Tövises-parlag 'Abaúj vm.-ben Szina határában említett hely' 1317: *Tuissespalag*, rus (Gy. 1: 148).

Tövises-szék 'Békés vm.-ben Murul határában említett hely' 1295/423: *Thwyssezsek* (Gy. 1: 510–1).

Tövises-völgy 'Borsod vm.-ben a Szuha menti Nyárágy határában említett völgy' 1299: *Twysesweulg*, vall. (Gy. 1: 794).

tövisfa 1284/361 (Koksó, Abaúj vm.): sub lignum 1, quod vulg. *teuisfa* (Gy. 1: 114).

Töviske 'település Bodrog vm. DNy-i részén, Gyapoly szomszédosa' 1347: *Tyuiske* (Cs. 2: 211). L. **Tövised**.

Töviskes 'Bihar vm.-ben Kölesér határában említett hely' 1327/589: *Teouiskeos*, loc. (Gy. 1: 636).

Tret(y)e-f □ 'Abaúj vm.-ben Gadna határában említett hely' 1320: ad caput vallis *Thretefeu* (Gy. 1: 83).

Tribecs 'Bars vm. Ny-i részének erdős vonulata' 1113: *Trebisc*, s. (DHA. 395, Gy. 1: 413, 461), 1113/249/410: *Trebysc* (DHA. 395).

Tulka 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől K-re' 1215/550, 1300>338, 1332–7/PR., 1338, 1341 (EH. 1055): *Tulka*, p., v., 1332–7/PR.: *Eulka* (Gy. 1: 678).

Tullusd 'település Borsod vm. K-i részén Keresztúr mellett É-ra' 1319: *Tuuluosd*, v. (Gy. 1: 813).

Tulogd 'település Bihar vm. É-i részén az Értől Ny-ra' [1291–94]: *Tulukd*, 1296: *Thulugd*, p., 1312/XVIII., 1338 (Cs. 1: 627, Z. 1: 532): *Tulugd*, p., v. (Gy. 1: 678).

Túlsó-Borsova 'Bereg vm.-ben Ilosva határában említett folyó, bizonyára a Borsova mellékága' 1341/342//XVIII.: *Tulso Borsva*, fl. (Gy. 1: 541). Vö. **Borsova (I.1.)**.

Tumban ~ Tumbam ? 'település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra, a Körös mellett' 1235/550: *Tumbă*, t. (Gy. 1: 678).

Tunnal ? 'település Bihar vm.-ben, Tumban környékén feketett' 1235/550: *tunnarios regales de v. Tūnal* (Gy. 1: 678).

Tupd 'település Bihar vm.-ben, Herpály és Homorog között sorolják fel' 1273/392/477: *Tupd*, v. (Gy. 1: 678). GYÖRFFY *Told* vagy *Tobol* elírásának gyanítja (i. h.).

Túr 'a Tisza bal oldali mellékvíze Békés vm. ÉNy-i határánál' [1200 k.]/896 u.-ra: *Turu*, fl., 1326: *Tur*, flum. (Gy. 1: 493, 503).

Turdossina 'település Árva vm. középső részén az Árva folyó mellett' 1265/270: *Tordousina* (Gy. 1: 198).

Túrony ~ Turul 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól ÉNy-ra' 1237, [1290 k.], 1314/323, 1332–5/PR.: *Turul*, p., v., 1323, 1329/XIV.: *Thurul*, t., v., 1329/XIV.: *Thurun* [az *n* utólag *l*-re javítva], t., 1332–5/PR.: *Timul* (Gy. 1: 397).

Túrsámson 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől ÉK-re' 1310, 1312/XVIII., 1318, 1332–7/PR., 1347 (A. 5: 22): *Tursamson*, p., v., [1326 k.]: *Tursamsum*, v., 1332–7/PR.: *Cursansa*, v. (Gy. 1: 658), 1338: *Twrsampson* (J. 334, Z. 1: 532), 1347: *Thursamson* (A. 5: 50) ~ *Thursampson*, p. (Z. 2: 230). Alakváltozata **Túrsámsona**. L. **Sámson**.

Túrsámsona 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől ÉK-re' 1213/550: *Tumsansuna* [□: *Tursamsuna*] (Gy. 1: 658). L. **Túrsámson**.

Turul l. **Túrony**.

Tuzsa 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól K-re, a Tarca mellett' [1288]: *Tussa*, p., [1288], 1300, [1300 k.]: *Thusa*, p., 1311: t. *Thusa* vel Welcynahaza, [1288], 1288/297, 1300, 1302, 1311, 1320, 1321, 1340 (A. 4: 44), [XIV. eleje]: *Tusa*, p., v., [XIV. eleje]: *Tuusa* (Gy. 1: 152). Osztódásával alakult **Al-** és **Feltuzsa. L. Velcsenháza.**

Tüd ~ **Tid** 'település és révhely a Dunán Bács vm. DK-i részén a Tisza folyó torkolatánál, a Szerém vm.-i Szalánkeménnel szemben' [XIV.]: *Dindex* | ~i 1276/641: *Dumbo de Tiudei* (Gy. 1: 242). A későbbiekben *Tidő* ~ *Tüdő-rév*-ként szerepel: 1439: *Tydwrew* ~ *Thyderew* stb. (Cs. 2: 139–40, Benkő, BMN. 78).

(Tylie) 'Bihar vm.-ben a Váradhoz közeli Micske határában említett hely' +1214/334: *Tylie*, loc. (Gy. 1: 643). Esetleg a *hárs* latin megfelelője, s egy e szóból alakult magyar név fordítása lehet.

Udal 'település Bars vm.-ben, Vezekény és Zseliz vidékén feketett' 1156, 1296: *Vdol*, p., t., 1296, 1297, 1297/332, 1347/364: *Wdol*, p. (Gy. 1: 482), 1350: *Wdal*, p. ~ *Vdal*, p. (Z. 2: 417–8).

udvar → | -d: **Udvard** 1255: *Vduarth* | -i: **Udvári** 1214/550: *Vduori*.

Udvard 1. 'település Baranya vm. középső részén Pécestől D-re' [1290–301]: *Vdwarch*, v. ~ *Vdwarh* ~ *Vdwach*, 1302: *Udwarth*, 1332–5/PR.: *Hodword* ~ *Odoward* ~ *Odymard* ~ *Odward* (Gy. 1: 397). **Szeles** néven is említik. **2.** 'település Bodrog vm. DNy-i részén Bodrog várától É-ra' 1255: *Vduarth*, 1280: *Vdwart*, 1332: *Wduarth* (Gy. 1: 731), 1344: *Vduarch*, p. (Z. 2: 133), 1341: *Vdvart* ~ *Udvart* ~ *Udvard* (Cs. 2: 211, A. 4: 110).

Udvári 'település Békés vm. É-i csücskében' 1214/550, 1217/550, 1221/550, 1229/550: *Vduori*, v., 1220/550: *Vduory*, v., 1322/338: *Oduary*, p. (Gy. 1: 515), 1350: *Oduory*, p. (ComBih. 283, A. 5: 366).

Udvarnok 'település Bács vm. ÉNy-i részén, a szondi uradalom határosa ÉK-en' 1206: *Vduornuk*, v., [1230]/231: t. *wdwornicorum* (Gy. 1: 242). → **Ne. Udvarnoktelek** 1319: *Vduornukteluk*.

Udvarnoktelek 'település Bihar vm.-ben, helye ismeretlen, Bors körül feketett' 1319: *Vduornukteluk*, p., t. (Gy. 1: 679).

Ug 1. 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re' 1287, 1289/291, [1291 k.], 1294, 1332–5/PR., 1349 (Cs. 2: 532, Z. 2: 388): *Wgh*, v., [1290 u.], 1299: *Wg*, v., [1290–91], 1335: *Vg*, v., 1332–5/PR.: *Hugh*, 1335: *Vgh* | ~i 1319: Jo. de *Wguy*, 1321: Jo-is de *Vgy* (Gy. 1: 398). **2.** 'település Csongrád vm. É-i részén a Tisza mellett' 1330: *Vgh*, p., 1330, 1341: *Wgh*, p. (Gy. 1: 906), 1336: *Ugh* (Zsilinszky 103). Vö. **Ug-ér.**

Ug-ér ~ Huku-ér ? 'a Tisza oldalága Csongrád vm.-ben Ság, Kürt (Szolnok vm.) és Ug környékén' 1075/+124/+217: *Huger*, fl. (DHA. 216–7, Gy. 1: 899, 906), [1075]>338: *Hucu* fl. *eru* (DHA. 205, 216, Gy. 1: 899, 906), [1075]>338, 1338: *Hucueru*, fl. (DHA. 204–5, 217, Gy. 1: 899, 906), +1124/+217/505: *Hvger* (DHA. 216), 1340: *Wger* (Zsilinszky 92). Vö. **Ug (2.), (Hucu).**

Ugra 'település és monostor Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől D-re' 1214/550, 1235/550, 1329, 1332–7/PR.: *Vgra*, p., 1330/XVIII.: *Ugra*, 1332–7/PR.: *Vra*, v. (Gy. 1: 679). **Ugramonostora** néven is említik.

Ugramonostora 'település és monostor Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől D-re' 1214/550: *mon. de Vgra*, 1325: *Wgramonustra*, p. (Gy. 1: 679). L. **Ugra.**

Ugróc 'település Bars vm. ÉNy-i részén a Nyitra közelében' 1274: t-m conditionarium nostrorum, qui fezes dicuntur *Vgrich* vocatam, 1293: *Vgrovch*, 1321>353: *Vgroch*, v., 1332/PR.: *Vgrot* (Gy. 1: 482).

új → **Abaújvár** 1255: *Abaywar*, **Abaújvára** 1255: *Abauyuara*, **Tőkésújfalú** 1323/324/377: Tenkes *huyfalú*, **Újabod** 1300/XV.: *Vyobud*, **Újanda** 1333: *Vyanda*, **Újfalú** 1230: *Huyfolu*, **Újlak** 1192/372/425: *Vylac*, **Újmarja ~ Újmária** 1332–7/PR.: *Vymaria*, **Újszemén** 1321: *Wysimean*, **Újvár** 1198/226: *Viwar*, **Újváros** 1332–5/PR.: *Vyuaros*.

Újabod 'település Borsod vm. É-i részén a Bódvától K-re' 1300/XV.: *Vyobud*, p., t., [1300 e.]/300/XV.: *Vyolo*, p. (Gy. 1: 751). L. **Abod (2.)**.

Újanda 'település Bihar vm. szabolcsi határánál Újfalutól ÉNy-ra' 1333: *Vyanda* (J. 195).

[Újbánya] 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől ÉK-re, a Garam közelében' 1337: *Nove Montanie* in p-e domini regis Seunych noviter invente ... hospites in *Novis Montaniis* (Gy. 1: 482), 1348: *Nove Banye*, civ., 1391: *Wybana* (ComBars. 44). L. **Sevnice**.

Újfalu 1. 'település Abaúj vm. Ny-i részén, Gagy és Pamlény között említik' 1317, 1319: *Vyvalu*, v. (Gy. 1: 153). **2.** 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától DNy-ra' 1317: v. *Vyfolu* seu Nemutfolu, 1325: *Wyvalu*, p. (Gy. 1: 151). L. **Németfalu**. Vö. **Tőkés, Tőkésújfalu**. **3.** 'település Abaúj vm. K-i részén Szalántól DK-re' 1321: *Vifalu*, p. ~ *Wyvalu*, p., 1327: *Vyfolu*, v. 1327, 1332–5/PR.: *Wyfolu*, 1332–5/PR.: *Vyuola* | **Lat.** 1327: m-s *Nove Ville*, 1332–5/PR.: *Nova Villa* (Gy. 1: 153). **4.** 'település Abaúj vm. ÉNy-i részén Kassa és Jászó között' 1322: *Wyfolu*, p., 1332–5/PR.: *Vyfolu* ~ *Woyfolu* (Gy. 1: 153). **5.** 'település Abaúj vm.-ben, Ida mellett sorolják föl' [1330 k.], 1331/333, 1331/334, 1332: *Wyfolu*, p., 1332: *Wyfolw*, p. (Gy. 1: 153), 1334: *Wyfalw*, p. (A. 3: 76). **[6.]** 'település Bács vm. DNy-i részén a Duna mellett, Bács várától DNy-ra' [1274 e.], 1332–7/PR., 1338–40/PR.: *Nova Villa* (Gy. 1: 242). **7.** 'település Bács vm.-ben, Bácsától DK-re fektetett, Tamanával és Lugassal együtt említik' 1334: *Wyfolu*, p. (Gy. 1: 242). **[8.]** 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécestől ÉK-re' +1058/300//403: *Nove Ville* (DHA. 178, Gy. 1: 398). **9.** 'település Baranya vm. DK-i részén, helye közelebről ismeretlen' 1320: *Wyfalw*, p. (Cs. 2: 533). **10.** 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól Ny-ra' 1323: *Vyfolu*, v. (Gy. 1: 398). **11.** 'település Baranya vm. K-i részén Mohácstól D-re' 1328: dicta p. non Laak, sed *Wyfolu* vocaretur, 1329, 1330: p. *Wyfalw* al. nom Lak, 1330: *Wyfolw*, p. ~ *Vyfolu* ~ *Wyfolu* | **Lat.** 1327: ad *villam* qd. *novam* (Gy. 1: 334). L. **Lak (4.)**. **12.** 'település Bars vm. K-i szélén Bars várától ÉK-re' 1331: *Vyfalv*, p. | **Lat.** 1332/PR.: *Nova Villa* (Gy. 1: 482). **13.** 'település Bars vm. középső részén Győröd mellett Ny-ra' 1348: p. *Wyvalu* al. nom. Poty vocate (ComBars. 81, H. 1: 200–3, A. 5: 169–71). L. **Patyi**. **[14.]** 'település Beszterce vidékén Besztercétől K-re' 1332–6/PR.: *Nova Villa* ~ *Villa Nova*, 1453/456: *Wyvalu*, v. (Gy. 1: 565). **[15.]** 'település Bihar vm.-ben Várad mellett K-re, a Körös jobb partján' 1285/477: *Nova Villa* (Gy. 1: 679), 1374/500: *Wyvalu* (Kázmér, Falu 149). **[16.]** 'település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyó jobb partján' [1291–94]: *villa* Nyc-i bani *nova* (Gy. 1: 679), 1373: *Wyvalu* (J. 373, Kázmér, Falu 149). **[17.]** 'település Bodrog vm. DNy-i részén Apáti közelében' 1332–7/PR., 1338–40: *Nova villa* (Vat. 1/1: 179, 415, Mező, Patr. 336). **18.** 'település Csanád vm.-ben, helye ismeretlen' 1230: *Huyfolu*, t. | **Lat.** 1239: *villam Novam* (Gy. 1: 875). **Újlak (12.)** néven is említik.

Újlak 1. 'település Arad vm.-ben, Györk határosa' 1326>349: t. eccl. Byzere *Wylak* vocate (Gy. 1: 177). **2.** 'település Bács vm. ÉNy-i részén az Úz mellett, a szondi uradalomtól É-ra' 1192/372/425: *Vylac*, t., [1230]/231: *Hyyloc* [átjavítva *Hvyloc*-ra], t., 1237: *Vyloc* (Gy. 1: 242), 1348: *Wylak*, civ. (A. 5: 165). **3.** 'település Baranya vm. középső részén Harsánytól D-re' 1313: *Vylak*, p. (Gy. 1: 399). **4.** 'település Baranya vm. K-i részén, Baranyavártól Ny-ra fektetett' 1320: *Wylok*, p. ~ *Wylak* (Gy. 1: 399). **5.** 'település Bihar vm. ÉNy-i részén a Berettyótól D-re' 1213/550: *Viloc*, v., [1291–94]: *Vylak* ~ *Wylak*, 1310: *Vyalak*, v. (Gy. 1: 679). **6.** 'település Bihar vm. É-i részén Debrecéntől K-re' 1219/550: *Vylok*, 1310, 1347 (Cs. 1: 627, A. 5: 50): *Wylok*, p. (Gy. 1: 679). **7.** 'település Bihar vm.-ben Telegd mellett ÉK-re' +1283, 1324, 1336 (ComBih. 339): *Wylak*, p., 1332–7/PR.: *Vylak*, v. ~ *Vilak*, v. ~ *Vylok* (Gy. 1: 679–80). **8.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól ÉK-re' [1291–94]: *Vylak*, v. (Gy. 1: 680). **9.** 'település Bihar vm.-ben, azonosítása bizonytalan' [1291–94]: *Vylak*, v. ~ *Wylak* (Gy. 1: 680). **10.** 'település Bihar vm. ÉK-i részén Véd közelében' 1310: *Ujlak* [modernizált alak lehet] (J. 387). **11.** 'település Bihar vm. D-i részén Széplaktól K-re' 1332–7/PR.: *Vylak* ~ *Vylok* ~ *Wylok* ~ *Vilak* ~ *Vilok* (Gy. 1: 680). **12.** 'település Csanád vm.-ben, helye ismeretlen' 1231: *Wyloc*, pr. (Gy. 1: 875). L. **Újfalu (18.)**.

Újmarja ~ Újmária 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó közelében' 1332–7/PR.: *Vymaria* ~ *Vinum* | **Lat.** [1291–94]: *Maria noua* (Gy. 1: 641). L. **Marja**.

[Új]pécs 'Pécsvárad egyik elkülönült településrésze Baranya vm.-ben' 1258/259, 1259: *Novo Pech* (Gy. 1: 363). L. **Pécsvárad**. Vö. **Pécs**.

Újsemjén 'település Bihar vm. É-i részén Nagymihálytól DNy-ra' 1321: *Wysimean*, v., 1322: *Wysemien* ~ *Wysemyen* ~ *Vysemien* ~ *Wysemsyen*, 1323: *Vysemyen*, v., 1332–7/PR.: *Visemian*, v. ~ *Vissemian* ~ *Vysemyan* (Gy. 1: 660). L. **Semjén**.

Újvár 1. 'vár Abaúj vm. középső részén a Hernád bal partján' 1198/226, 1199, 1201: *Viwar*, 1199/272, [1263]/264, 1311, 1324 (A. 2: 159, 171), 1325 (MiskOkl. 27), 1325/340>346 (MiskOkl. 27), 1332 (A. 2: 592), 1337 (A. 3: 428), 1338 (A. 3: 454), 1339 (A. 3: 592), 1341 (A. 4: 122): *Wjvar*, 1262/311, [1288 k.], [1288–304], [1309–12], 1318 (H. 7: 377), 1320 (A. 1: 583), 1323/324, 1324 (A. 2: 158), 1324/377 (A. 2: 167), 1327 (A. 2: 341, 343), 1334 (A. 3: 86), 1335 (A. 3: 138), 1337 (A. 3: 362), 1337>358 (Sztáray 1: 119): *Vyuar*, [1263]/264, 1264/294, [1280–300], [1288–304], 1312, [1312–15], [1312–16], 1314, 1314/345, 1315, 1315/327 (A. 1: 390), 1317, 1318, 1319 (A. 1: 504, 506), 1320, 1321 k. (Z. 1: 209), 1322, 1323, 1324 (A. 2: 159), 1325, 1325/347 (A. 2: 233), 1326, 1327 (A. 2: 341, 343), 1327/336 (A. 2: 277), 1327/354 (A. 2: 330), 1327/XV., 1328, 1328>416, 1329, 1329/416, 1330, 1331, 1332, 1332/345, 1332–5/PR., 1334 (A. 3: 57, 70, 74, 128), 1335 (A. 3: 184, 235–6, 238), 1336 (A. 3: 304), 1336 (Sztáray 1: 119), 1337 (A. 3: 375, 398, 428), 1337 (Sztáray 1: 137), 1338 (A. 3: 467), 1339/356 (A. 3: 540), 1341 (A. 4: 122), 1346 (Z. 2: 214), 1346 (Sztáray 1: 193), 1347 (Sztáray 1: 199, 201), 1349 (A. 5: 345): *Wjvar*, castr., p., 1270/272, 1270/369, [1288–304], 1291 (RegArp. 3730), 1294, 1302, [1312–16], 1316, 1318, 1320, 1321, 1321/323 (H. 3: 71), 1323 (A. 2: 64), 1323/354 (A. 2: 105), 1324, 1325 (A. 2: 197), 1325/334 (Z. 1: 426), 1326, 1327, 1327/436 (A. 2: 331), 1330 (A. 2: 515), 1330/333 (Z. 1: 409–10), 1331, 1331 (A. 2: 543), 1331/333 (A. 2: 524), 1332, 1333 (Sztáray 1: 80), 1334 (A. 3: 96), 1334 (HOkI. 206), 1335 (Z. 1: 443–4, 446), 1338 (A. 3: 509), 1339/389 (A. 3: 555–7), 1340 (HOkI. 227), 1344 (Hanvay 60), 1344 (A. 4: 448), 1346 (A. 4: 636), 1347 (A. 5: 94): *Wywar*, castr., t., 1272, 1273, 1320, 1323, 1327, 1327 (Bánffy 1: 57), 1330, 1330>358: *Vywar*, prov., 1284: *Wy-waar*, 1313: *Huyvar*, [1315], [1330–34]>XIX.: *Vjuár*, 1316: *Hwywar*, 1324/650: *Ujvar* (Gy. 1: 58–61), 1325 (MiskOkl. 27), 1325/XVI. (MiskOkl. 27), 1330>358 (Sztáray 1: 63): *Vyvar* (Gy. 1: 58–61), 1329: *Wivar* (A. 2: 423), [1330–34]>XIX.: *Vjwár*, 1332–5/PR.: *Cyuar* ~ *Hoynac* ~ *Hoyuar* ~ *Hoyvar* ~ *Hoyver* ~ *Opuar* ~ *Oyvar* ~ *Vtwar* ~ *Wynar* ~ *Zoywar*, 1334 (A. 3: 90), 1334 (Z. 1: 421): *Uyuar* | **Lat.** 1222: *Wiwariensi*, 1311: *Vywariensi*, 1317: *Wyuariensis*, 1327: *Vyuariensis* | [1177 k.], 1198, 1201/272/285, 1203>374/500 k., 1215/550, 1220/550, 1221/550, 1222/550, 1234/243, 1243 [□: 1242], 1245, 1247, 1247/384, 1248, 1249, 1251, 1251/414, 1252, 1252/348, 1252/504, 1253, 1254/436, 1256, 1259, 1262, 1263/390, [1263], +1263/+264, 1264, 1268, 1269, 1270/284, 1271, 1272, 1273, 1274/519, 1283, +?1285, [1288–304], 1296, 1296/474/475, 1297, 1299, 1300, 1301, 1312, [1314–24], 1317, 1324/339>364, 1332–5/PR.: *Novi Castr*, castr., prov., t., v., 1199, 1208/550, 1215/550, 1219/550, 1261/284/291, +1262/[XIV.], 1263/272, 1266>374, [1280–300], 1300, 1301>XIX., 1302, 1304, 1305, 1320, 1325, 1332–5/PR., XIV./1068-ra: *Novo Castro*, 1203>374/500 k., XIV./1046-ra, XIV./1106-ra: *Novum Castrum*, 1265/283: *Novi castr*, t., 1272, [1288–304], 1303, [1312–15], [1314–24], 1317, 1318, 1319, 1321, 1325: *Novicastro*, 1276/312, 1277, 1280, 1285, 1285/346, 1295, 1302, 1304, 1322, 1325: *Novocastro* | 1332–5/PR.: *Novicastroensis* (Gy. 1: 58–61). Két oklevélben **Újváros (1.)**-ként is említik. L. **Abaújvár**. Vö. **Óvár. 2.** 'vár Borsod vm. középső részén a Szinva patak mellett' 1319: *Wjvar*, castr. (Gy. 1: 774). L. **Győr (1.)**.

Újváros [1.] 'település Abaúj vm. középső részén a Hernád mellett' 1075/+124/+217, 1138/329: *Nove Civitatis*, urb. (DHA. 215, Gy. 1: 58). **Újvár (1.)** alkalmi megfelelője lehetett. **2.** 'település Abaúj vm. K-i részén Szaláncától K-re' 1332–5/PR.: *Vyuaros* ~ *Vyuarus* (Gy. 1: 153).

Ul(y)og 'település Bars vm.-ben, Kistapolcsány mellett feketett' 1323: *Vlog*, v., 1343: *Wlyugh*, p. (Gy. 1: 483).

Uppony 'település Borsod vm. ÉNy-i részén Dédes várától É-ra' 1281/XVIII.: *Upun* ~ *Uppun*, t. (Tóth P. 97, MiskOkl. 18), 1332–5/PR.: *Vpon* ~ *Vponch* (Gy. 1: 813).

úr → **Barátúr** 1332–5/PR.: *Baratur*, **Örsúr/vára** [1200 k.]/X.-ra: de castro *Vrsuur*, **Úrhatára** [+1077–95]>+158//403/PR.: *Vr* hatara, **Úrkuta** 1337: *Wrkuta*, **Úr réve** 1192/374/425: *Vrreui*. Vö. még **Keresztúr**.

Úrhatára 'település Bodrog vm. középső részén Potalától K-re' [+1077–95]>+158//403/PR.: *Vr* hatara, [+1077–95]>+158//XV.: *Vrwhatara* (DHA. 78, Gy. 1: 731) ~ *Vru hatara*, [+1077–95]>+158//XVII.: *Uruhattara*, [+1077–95]>+158//XVIII.: *Vcuhattara* (DHA. 78).

Urkurtelke 'Bereg vm.-ben Lampertszászától Ny-ra, a Mic és a Basa patak között említett föld' +1255/[XIV.]: *Vrkurteleke*, t. (Gy. 1: 550).

Úrkuta 'település Arad vm. K-i részén Kapu és Szád környékén' 1337: *Wrkuta*, p. (Gy. 1: 175), 1344: *Wrkucha* [□: *Wrkutha*] (Cs. 1: 780).

Uros fenyére 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett hely' [1230]/231: *Vros fenerij* ~ *Vrosfenery* (Gy. 1: 237–8).

(Urrech) 'Bars vm.-ben Garaduc határában említett hely' 1302: ad viam *Urrech* vocatam (Gy. 1: 441). Elképzelhető, hogy egy településnév romlott alakja rejlik az adatban.

Úr réve 'dunai rév Bács vm.-ben Belszond mellett' (vö. Gy. 1: 206) 1192/374/425: *Vrreui*, loc., [1192]/394: *Vireui* [□: *Vrreui*], [1230]/231: *Vrrewy* (Gy. 1: 236–7).

Út 1. ? 'Baranya vm.-ben Bátoröve határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Wt* (DHA. 73, Gy. 1: 281), +1015/+158//XV.: *Vthu*, +1015/+158//XVII.: *Utus*, +1015/+158//XVIII.: *Vtku* (DHA. 73). **2.** 'Bodrog vm.-ben a Csaszcuta melletti Baja határában említett út' [+1077–95]>+158//403/PR.: *Vt* (DHA. 78, Gy. 1: 708). → **Ne. Aba nagyút** 1315: *Aba nog wt*, **Ábrány** ~ **Ábrahám út ?** [+1235]/350/404: *Abram[ku]th*, **Aranyút** 1350: *Aranyuth*, **Bérc út** 1330: *Beerchuth*, **Csáki út** 1327: *Czhaky ut*, **Csömek út** 1327/589: *Cheomekut*, **Doboka-kőbánya nagyút** +1015/+158//403/PR.: *Dobrochachubanogut*, **Főveny-tő út ?** 1211: *Fuentuhout*, **Idai nagyút** 1330: *Ydaynoguth*, **Káliz út** [+1077–95]>+158//403/PR.: *Kaluzwt*, **Köves út** 1325/347: *Kuueswth*, **Közép út** 1329/XIV.: *Kuzepwth*, **Nagy út** +1015/+158//403/PR.: *Nogvt*, **Nagy út alja** 1320: *Nogutalia*, **Ó út** +1015/+158//403/PR.: *Owvt*, **Pécsi út** [+1235]/350/404: *Pechyuth*, **Pólyi nagyút** 1330: *Paulinoguth*, **Székely út** 1333: *Zekuluth*, **Szoros út** 1270/272: *Zurusut*, **Szurdok út** 1267/380: *Zurdukut*, **Váradi út** 1286/XVI.: *Warady wth* | ~**ja: Aba nagyútja** 1327/373/762: *Abanogutha*, **Baranka útja** 1341/342//XVIII.: *Baranka utha*, **Csák útja** 1340: *Chakuta*, **Gyirmót útja** +1183/326/363: *Bermothuta* [□: *Germothuta*], **Hód útja** 1337: *Hodwth*, **Homok-hegy útja** 1347: *Humukhegytha*, **Király útja** 1256: *Kyraluta*, **Martonos útja** 1324: *Mortunus-uta*, **Rafaim útja** 1347: *Rophaymutha*, **Tekeres útja** +1326/[1400 k.]: *Tekeres uta*, **Tekerő ? útja** +1326/[1400 k.]: *Tekeryouta*, **Vencs útja** +1058/300//403: *Wenchwta*.

Utal ? 'Csongrád vm.-ben Alpár határában említett vízfolyás' 1341: *Vtal*, fl. (Gy. 1: 891). Az 1488/490. évi határmegújításban fl. *Vcal* szerepel (uo.).

utca → **Kakucs utca** 1344: *Kakuch-ucza*, **Kőrös utca** 1341: *Keureuswcha*, **Vár utca** 1341: *Warwcha*.

Úz 'a Vajassal párhuzamosan folyó víz felső szakasza Bács vm.-ben, Szond és Újlak határában említik' 1192/374/425, 1229: *Vz*, vall. (Gy. 1: 201, 238, 243), [1230]/231: *Huz*, vall. (Gy. 1: 201, 243) ~ *Vscy* (Gy. 1: 201, 238). A vízfolyás alsó szakaszát és a XV. sz.-tól az egész folyót **Mosztonga** néven említik. Vö. **Úz vize**.

Úz vize 'Baranya vm.-ben a Kőszeghez közeli Márok határában említett tó' 1330: *Wzwyze*, lac. (Gy. 1: 339). Vö. **Úz**.

ügy → **Farkas-ügy ?** 1320: *Farkaseg*, **Farkas-ügy ? mocsara** 1320: *Farkaseg machara*, **Fekete-ügy** 1247/250 PR.: *Feketig*.

Ük 'település Bács vm. ÉNy-i részén, Doroszló környékén fekketett' 1275/347: *Juk*, v. | ~i 1328: *And. f. Jo-is de Vky* (Gy. 1: 243).

ülés → | ~e: **Kelemenülése** 1339: *Kelemenulese*, **Pálülése** 1333–4/PR.: *Paululese*, **Péntekülése** 1301: *Pentuk Julese*, **Péterülése** 1308/585: *Peterilese*, **Sebestyénülése** 1312: *Sebastyanulese*, **Szólátülése** 1277/282: *Zolathylusy*, **Vaffaülése** +1247/+284//572: *Woffa Illeyse*.

Üneszéke I. (Hunezeke).

üreg → **Ürög.**

Ürgeteg 'település Bihar vm. K-i részén Élesdtől DK-re' 1335: *Urguteg* (J. 376, *ComBih.* 241), 1341: *Wrgeteg* ~ *Vrgeteg*, p. (*ComBih.* 241, A. 4: 79–80), 1341: *Wrgateg* (EH. 710).

Ürmös pataka 'Borsod vm.-ben Szalonna határában említett patak' 1249: *Yrmeg potoka* [□: *Yrmes*], riv. (Gy. 1: 804, Dénes 3–4, 32–3).

Ürög I. 1. 'Baranya vm.-ben Ürög határában említett patak' 1252: *Yrug*, riv. (Gy. 1: 400). Vö. **Ürög (II.2.). 2.** 'Bihar vm.-ben az Ürög településsel szomszédos Nyárér határában említett árok' +1214/334: *Yrug*, foss. (Gy. 1: 646, 680). Vö. **Ürög (II.3.). II. 1.** 'település Bács vm.-ben, Piros környékén fekketett' 1267: *Irg*, t., 1297/427/783: *Iregh*, 1332–7/PR.: *Fruch* [□: *Iruch*], 1338–40/PR.: *Nire* (Gy. 1: 222). Alakváltozata **Ürögd (2.). 2.** 'település Baranya vm. középső részén Pécestől Ny-ra' 1252, 1332–5/PR.: *Yrug*, v., [1290 k.], 1326, 1332–5/PR.: *Yrugh*, v., 1297: *Ireg*, 1315: *Iregh*, 1332–5/PR.: *Iruch* ~ *Irugh* ~ *Vrug* ~ *Gyruk*, 1332–5/PR., 1334/369: *Irug* (Gy. 1: 399). Vö. **Ürög (I.1.) és Ürög-mál. 3.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől É-ra' *1229/550: *Irug*, v. (Gy. 1: 680). A három *Ürögd* nevű Bihar vm.-i település valamelyike, de talán lásd **Ürögd (4.), Pántürög.** Vö. **Ürög (I.2.). 4.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól D-re' 1273/392/477: *Ireg*, t. (Gy. 1: 680). L. **Ürögd (3.). 5.** 'település Csanád vm.-ben, Makófalva környékén fekketett' 1274>340: *Irugh* (Gy. 1: 859). → **Ne. Pántürög** 1273/392/477: *Panchyrgay*, **Ürög-mál** 1252: *Yrugmal* | -d: **Ürögd** 1273/392/477: *Irugd*.

Ürögd 1. 'település Arad vm.-ben, Mácsalaka közelében említik' 1326>349: *Wrugd*, p. (Gy. 1: 177). **2.** 'település Bács vm.-ben, Piros környékén fekketett' 1350: *Irugd* (Cs. 2: 152, A. 5: 359). L. **Ürög (II.1.). 3.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól D-re' 1220/550: *Yrund*, v. ~ *Irund*, v., [1291–94], 1332–7/PR., 1337 (*ComBih.* 230, *Károlyi* 1: 125): *Irugd*, v., 1319/414/XVI: *Ireuugd* ~ *Ireuiugd* (Gy. 1: 680), *1319: *Ireugd* (*Bunyitai* 2: 257, EH. 260). K. FÁBIÁN bizonytalan lokalizálással Bihar vagy Szabolcs vm.-i településként említi (VRH. 82: 303). Alakváltozata **Ürög (II.4.). 4.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől É-ra' 1273/392/477: *decime de v. Panchyrgay et de alia Irugd v. prep-i de Lelez* (Gy. 1: 680). Alakváltozata **Ürög (II.3.). 5.** 'település Bihar vm. Ny-i részén a Körös mellett' 1273/392/477: *Irugd*, t., 1329/371: *Vregd*, p. ~ *Vrgd* (Gy. 1: 680).

Ürög-mál 'Baranya vm.-ben Ürög határában említett szőlőhegy' 1252: *Yrugmal* (Gy. 1: 399). Vö. **Ürög (II.2.).**

Üszöd ~ Üszög ? 'település Baranya vm. középső részén Pécestől DK-re' [1290 k.]: *Yzud*, v., 1332–5/PR.: *Yzigh* (Gy. 1: 401).

Ütefalva 'település Bács vm. középső részén Bánca vidékén' 1328: *Vtehfoua*, v. (Gy. 1: 243).

vad → **Vadkert** [1077–95]>347: *Vodkerth*, **Vadvész ?** +1015/+158//403/PR.: *Voduez* | -s: **Vadas** 1330: *Wodas*.

Vadas 'település Baranya vm.-ben, talán a Ny-i részén' 1330: *Wodas* (Gy. 1: 401).

Vadása 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó mellett' 1277/282: p. Priuarthyda vel *Wodosa* ~ *Vodosa* (Gy. 1: 652). L. **Pelbárthida**.

Vadász I. 'település Abaúj vm. Ny-i részén Borsod vm. határa közelében, Forrótól ÉNy-ra' 1256, 1320: *Wadaz*, 1279>351: *Vodaz*, v. (Gy. 1: 154). **Felvadász** néven is említik. **2.** 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól É-ra' 1317, 1319: *Vadaz*, v., 1329/406, 1329/406/413: p., v. *Wadaz* al. nom. Michlosfalwa (Gy. 1: 153). A tőle É-ra fekvő **Felvadász**-tól elkülönítve **Alvadász**, illetve **Miklósfalva** néven is említik. **3.** 'település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra, a Körös mellett' 1335: *Vodaz* (J. 377), 1336 (A. 3: 286), 1341: *Wodaz*, p. (Gy. 1: 681). Alakváltozata **Vadászó**. → **Ne. Alvadász** 1332–5/PR.: *Aluodaz*, **Felvadász** 1332–5/PR.: *Feluodaz* | -ó: **Vadászó** +1214/334: *Wodazow*.

Vadászó 'település Bihar vm.-ben Váradtól Ny-ra, a Körös mellett' +1214/334: *Wodazow*, v. (Gy. 1: 681). L. **Vadász (3.)**.

Vadaszt 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó mellett' 1216/550: *Vodozt*, v., 1280: p. *Wodozt* al. nom. Priuarthyda, 1283, 1297: *Wodozth*, p., t. (Gy. 1: 652), 1333: *Wodoz* (EH. 734). L. **Pelbárthida**.

Vadkert 'település Arad vm.-ben, Sződi és Zábrány vidékén feketett' [1077–95]>347: *Vodkerth*, p., v. (DHA. 309, Gy. 1: 187).

Vadna I. 1. 'Borsod vm.-ben Vadna és Visnyó határában említett patak' 1281 (MiskOkl. 16), 1281/792: *Wnna*, fl., 1281/XVIII.: *Vonna*, fl. (Tóth P. 93, 97, MiskOkl. 18). Vö. **Vadna (II.1.) II. 1.** 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Sajó mellett, Kazával átellenben' +1237/[1237–42], +1271/XVIII.: *Wodna*, t., +1268/+271/XVIII.: *Vodna*, t. (Gy. 1: 813), 1281/XVIII.: *Vonna* (MiskOkl. 17). Bizonyára valamely részét **Tótvadna** néven is említik. Az adatok egy valamivel délebbre, Jétyő mellett fekvő településre is vonatkozhatnak (Gy. i. h.). Vö. **Vadna (I.1.)**.

Vadvész ? 'Baranya vm.-ben Kövesdi határában említett hely' +1015/+158//403/PR., +1015/+158//XVII.: *Voduez*, +1015/+158//XV.: *Wadvez*, +1015/+158//XVII.: *Vadocz*, +1015/+158//XVIII.: *Madvez* (DHA. 74).

Vaffalaka 'település Csanád vm. középső részén Makófalva mellett É-ra' 1274>340: *Wafalaka* (Gy. 1: 875).

Vaffaülése 'település Csanád vm. középső részén Csanád várától Ny-ra' +1247/+284//572: v. *Woffa Illeyse* al. nom. Kwkenyer vocatur, +1247/+284//572: *Woffahyelesse*, v., +1256: *Wophaylese* (Gy. 1: 862). L. **Kökényér**.

vaj → | -s: **Holt-Vajas** 1326/353: *Holthwoyas*, **Sebes-Vajas** 1326/353: *Sebeswoyas*, **Vajas** [+1018–38]/[1173–96]>409: *Vayas*, **Vajasfő** 1280: *Voyosfeu*, **Vajas-örény** +1194/[1230 k.]: *Woyos* [E]uren.

Vaja 'település Csongrád vm. É-i részén Ugtól D–DK-re' 1330: *Woya*, p. (Gy. 1: 906).

Vajas I. 1. 'a Duna mellékága Fejér, Bodrog és Bács vm.-ben, a főágból Kalocsa mellett szakadt ki, és Bács vára alatt tért oda vissza' [+1018–38]/[1173–96]>409, +1093/367>393, +1093/367>408, +1093/367>411: *Vayas*, lac. (DHA. 97, 292–3, Gy. 1: 695, 729), [+1018–38]/[1173–96]>412: *Wa'as*, fl., flum. (DHA. 97, Gy. 1: 695, 728, itt *Wayas* alakban), [+1018–38]/[1173–96]>450: *Wayos* (DHA. 97), +1055/[1416 k.], 1332, 1347 (Z. 2: 262): *Voyas*, fl., stag. (DHA. 155, Gy. 1: 695, 707, 723), +1092/+274//399, 1211: *Woyas* (DHA. 284, Gy. 1: 707), +1093/367>395: *Wayas*, aqua (DHA. 292), +1093/367>408: *Va□us*, lac. (DHA. 293), 1192/374/425: *Vvyos* (Gy. 1: 201, 236, 695, 705) ~ *Wyos* (Gy. 1: 201, 236), [1192]/394: *Wios* (Gy. 1: 201, 236), [1200 k.]/896 u.-ra: *Uoyos*, fl. (Gy. 1: 695, 711), 1206, 1301: *Voyos*, aqua, fl. (Gy. 1: 201, 237, 695, 731), 1211: *Voios*, stag. (Gy. 1: 201, 695, 706), [1230]/231: *Woios*, rip. (Gy. 1: 201, 209, 237) ~ *Woyos* (Gy. 1: 237), [1322 u.]: *Woas*, fl. (Gy. 1: 695, 710) ~ *Woos*, fl. (Gy. 1: 710), 1347: *Voyres*, fl. (Z. 2: 258). Vö. **Holt-Vajas, Sebes-Vajas, Vajas (II.1.), Vajasfő. II. 1.** 'pontosabban nem azonosítható település Bodrog vm.-ben' *1237: *Woyos* (Gy. 1: 732), 1341: *Woyas*, p. (Cs. 2: 212, Z. 2: 619–20, 631). GYÖRFFY szerint a Vajas ér mellett lévő

valamelyik monostorral (Botmonostora, Bodrogmonostor vagy a Bács megyei Szentgergely) lehet azonos. Egy *Vajas* nevű falu Baracska mellett feküdt (Cs. 2: 212), egy másik a közeli Pályiport neve a XV. században. Vö. **Vajas (I.1.)**.

Vajasf □ 'Bodrog vm. DNy-i részén Gyapoly mellett K-re említett föld' 1280: *Voyosfeu*, t. (Gy. 1: 732). Esetleg összefügg a **Vajas (I.1.)** érrel.

Vajas-örény 'Borsod vm.-ben Pély határában említett víz' +1194/[1230 k.]: *Woyos [E]juren*, aqua (Gy. 1: 801).

Vajda 1. 'település Abaúj vm. Ny-i részén a Rakaca mellett, Borsod vm. határának közelében' 1285>366/369, 1332–5/PR.: *Woyda*, p., 1302/390, 1323/390: *Voyuoda*, p., t., 1302>398, 1307>398, 1318>398, 1321>398, 1323>398, 1332–5/PR.: *Wayda*, p., t., 1317: *Vayoda*, v., 1319: *Voyda*, v., 1320: *Wajda*, 1323/390: *Woyuoda*, 1332–5/PR.: *Hoyuado* ~ *Hoyvada* (Gy. 1: 154). **2.** 'település Bihar vm. középső részén Diószegtől D-re, az Ér és a Berettyó között' [1285 k.]: *Waiuuada*, [1291–94]: *Woyuoda*, [1291–94], 1300: *Woyada*, [1291–94], 1332–7/PR.: *Voyada*, 1312/XVIII.: *Weycida* [□: *Weyuoda*], 1332–7/PR.: *Voyoda* ~ *Veyvoda* ~ *Weyvoda* ~ *Vyanda* ~ *Wogeda*, v. (Gy. 1: 681), 1333: *Voyda* (EH. 1088).

Vajla 'település Borsod vm. középső részén Diósgyórtól D-re' 1261/271, 1291/388, 1319: *Wayla*, 1319, 1324, 1325/347: *Woyla*, 1325/347, 1325/XVI. (MiskOkl. 26): *Voyla* (Gy. 1: 813).

Vajonca 'település Bács vm. középső részén, Bökitől ÉK-re fekketett' 1332–7/PR.: *Woyentha*, 1338–40/PR.: *Voseta* (Gy. 1: 243), 1390: *Vayonca* (Cs. 2: 167, Z. 4: 436).

Vajszka 'település Bács vm. Ny-i részén Bács várától Ny-ra' 1332–7/PR.: *Boycha*, 1338–40/PR.: *Vaisca* (Gy. 1: 243).

Vajszló 'település Baranya vm. Ny-i részén Kémestől ÉNy-ra' 1244/295/384, 1347 (A. 5: 67–8): *Woyzlou*, t., 1257, 1346 (Cs. 2: 533, A. 4: 588): *Woyzlo*, v., [1267 e.]: *Voyzlov*, t., 1267/268, 1267/270>384 (RegArp. 1967), 1268, 1322: *Woyzlow*, p., t., 1268>384, 1296, 1300, 1322: *Voyzlo*, p., t., v., 1273/384, [1292] (RegArp. 3870), 1322>384, 1324>364/384: *Vayzlo*, p., t., 1292/295, 1295: *Voyzlow*, p., t., 1332–5/PR.: *Wahwslow* ~ *Wohwslow* ~ *Woyzklo* ~ *Woyzd* (Gy. 1: 401), 1347: *Voyzlou*, p., v. (A. 5: 70–2).

Vajta Gordja 'Abaúj vm.-ben Kolbása területén említett hegy' 1350: *Waythagordya*, mo. (A. 5: 421).

Valcs 'Árva vm.-ben Revisnye határában említett hegy' [1272]/272, 1348: *Walch*, alpes, mo. (Gy. 1: 197, Reviczky 6).

Valdorf 1. 'település Beszterce vidékén Beszterce mellett DNy-ra' 1332–6/PR.: *Valdorf* (Gy. 1: 557). L. **Alsóvaldorf 2.** 'település Beszterce vidékén Besztercétől K-re' 1332–6/PR.: *Valdorf* ~ *Waldorf* ~ *villa Latina* (Gy. 1: 557). L. **Felsővaldorf**.

Valfer 'település Bodrog vm.-ben, Apáti és Aranyán határosa' +1093/404: *Wolfer*, v. (DHA. 294), 1347: *Volfer* (Cs. 2: 212, Z. 2: 267), 1350: *Valfer* (Z. 2: 440).

Valk 1. ? 'település Baranya vm.-ben, helye ismeretlen' |~i 1330: Val. f. Thome de *Wlky* (Gy. 1: 402). **2.** 'település Borsod vm. D-i részén a Tisza mellett' 1332–5/PR.: *Wolk* ~ *Wolkh* ~ *Welk* (Gy. 1: 814).

Valkány 'település Csanád vm. D-i részén Besenyőtől DNy-ra' 1332–7/PR.: *Wolkan* (Cs. 1: 706). Első említésekor **Kül-** és **Végvalkány** településekből áll, később **Hegyes-** és **Tompavalkány-t** is említene.

Valkász 'település Bars vm. DNy-i részén a Zsitva mellett' *1221/550 (VRH. 150: 662, 38: 69), 1231, 1339 (A. 3: 572): *Wolcaz*, v., 1252, 1312 [Gy. szerint a helynév itt *Walkam*-nak is olvasható], 1330 (ComBars. 115), 1330/364, 1342 (A. 4: 269), 1343 (Str. 3: 489): *Walkaz*, p., t., 1290: *Wulkaz*, 1293, 1324: *Wolkaz*, t., 1322: *Walcaz*, p. (Gy. 1: 483).

Valkó 'település Bihar vm. DK-i részén Hunyadtól D-re' [1213]/550: *Vulchoi* (EO. 1: 47, VRH. 154: 679), [1291–94]: *Wolkou*, 1297: *Walko*, 1332–7/PR.: *Valca*, v. (Gy. 1: 681), 1337: *Valta* (EH. 1113), 1341: *Wolko*, v. (Cs. 5: 423).

Valkóe 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől Ny-ra' 1275, 1345 (A. 4: 545): *Wolkouch*, t., 1327 (DHA. 207): *Walkoch*, p. (Gy. 1: 483), 1338: *Wolkolch* (Str. 3: 315), 1341: *Wolkoch* (Str. 3: 398).

Valpó 'település Baranya vm. D-i részén Aszúágtól DK-re' 1332–5/PR.: *Wolpo* ~ *Wolpow* ~ *Voyha* ~ *Wolko* (Gy. 1: 402), 1397: *Walpow*, p. (Cs. 2: 466).

Valter(földe) 'Borsod vm.-ben említett föld, Boldva közelében feketett' +1267/+272/+291: *terra Wlterri*, 1323/470: t. f-rum Walteri (Gy. 1: 814). A második adat az első említés helynévi értékét is kérdésessé teszi.

vám → | -s: [**Bel**]vamos 1320/358: *Vamus interior*, [**Kül**]vamos 1320/358: *Vamus exterior*, **Vámos** 1219/550: *Vamus*, **Vámos Nagy-Véme** 1264/298/572: *Vamus Nogyemy*, **Vámos reze** 1256/283//572: *Vamusreze*, **Vámos Véme** 1264/298/572: *Vamusvemy*.

Vámos I. 1. 'Bihar vm.-ben Bertény határában említett mező' 1256/283//572: *Vamus*, camp. (Gy. 1: 600). Vö. **Vámos (Nagy)-Véme**, **Vámos reze. II. 1.** 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Boldvától DK-re' 1219/550, 1317, 1319, 1342 (Z. 2: 18–20): *Vamus*, v., 1237/244/356, 1244/356, 1326, 1332–5/PR., 1336 (A. 3: 260): *Wamus* (Gy. 1: 814). Részzeit **Bel-** és **Külvámos** néven is említik.

Vámos Nagy-Véme 'Bihar vm.-ben Bertény határában említett hely' 1264/298/572: *Vamus Nogyemy* (Gy. 1: 600). Vö. **Nagy-Vém**, **Vámos (I.1.)**.

Vámos reze 'Bihar vm.-ben Bertény határában említett hegy' 1256/283//572: *Vamusreze*, mo. (Gy. 1: 600). Vö. **Vámos (I.1.)**.

Vámos Véme 'Bihar vm.-ben Bertény határában említett hely' 1264/298/572: *Vamusvemy* (Gy. 1: 600). Vö. **Nagy-Vém**, **Vámos (I.1.)**.

Váncsod 'település Bihar vm. Ny-i részén a Berettyótól D-re' 1213/550: *Vansud*, v., [1291–94], 1332–7/PR., 1348 (ComBih. 348), 1350 (ComBih. 348, A. 5: 391): *Vanchud*, v., [1291–94], 1332–7/PR.: *Wanchud*, v., 1332–7/PR.: *Joanchud* ~ *Johancud* ~ *Vachud*, v. ~ *Jankud* (Gy. 1: 681).

Ványa 'település Békés vm. középső részén Szeghalomtól Ny-ra' 1332–7/PR.: *Vana*, v. ~ *Jana* (Gy. 1: 515).

Van(y)ik szege ~ szégye 'Abaúj vm.-ben Szina határában említett hely' 1317: *Vanikzege*, loc. (Gy. 1: 148).

Vapnó 'település Borsod vm.-ben, helye ismeretlen' 1322: *Wapnow*, p. (Gy. 1: 814).

Vár [I. 1.] 'Abaúj vm.-ben Szend határában említett domb' 1259/327//402: *prope monticulum, quod castrum nuncupatur* (Gy. 1: 144). GYÖRFFY a latin formát tulajdonnévnek tekinti. **II. 1.** 'település Bereg vm. D-i részén Borsova vára mellett' 1321, 1324: *War* (Gy. 1: 550). L. **Vári.** → **Ne. Abaújvár** 1255: *Abaywar*, **Baranyavár** 1332–5/PR.: *Baranawar*, **Bélavár** 1321: *Belawar*, **Biharvár** +1209/+251//322: *Byhoruariensi*, **Demevár** 1274>340: *Demewar*, **Földvár** 1093/[1190]>338: *Feldwar*, **Marosvár** [XIV.]/1000 u.-ra: *Moroswar*, **Nagyóvár** 1317: *Nogyowar*, **Óvár** 1255: *Ouwar*, **Sárvár** [1285–300]: *Sar var*, **Sárvár-fok** 1338: *Saarwarfuk*, **Sebesvár** 1319/323: *Sebuswar*, **Újvár** 1198/226: *Viwar*, **Váralja** 1258/259: *Varallya*, **Váralja-rév** ? 1330: *Varabareu*, **Vár-fő völgye** [+1235]/350/404: *Varfewelge*, **Vár-tó** 1247/465: *Wartow*, **Vár utca** 1341: *Warwcha*, **Várvize** 1327/469: *Warvyzy*, **Vasvár** 1238/377: *Voswar* | ~a: **Abaújvára** 1255: *Abauyara*, **Borsovavára** 1308: *Borzauauara*, **Csabavára** 1248/312: *Chobawara*, **Mihályvára** 1329/520: *Myhalwara*, **Vasszegvára** 1330: *Woszeghvara* | -i: **Vári**

[1320 k.]: *Vary* | **-s: Váraskécs** 1279/312: *Varaskech*, **Váraskinizs** 1259: *Wareskyniz*. Vö. még **Várad**, **Várnagy**.

Várad 1. 'település és révhely Bács vm. D-i részén a Duna mellett, a hasonló nevű Szerém vm.-i településsel szemben' 1223: *Varod*, 1237/279/385: *Warod* | **Lat.** 1213: *Wardino*, 1291: *Waradinum* | [1274 e.], 1291: *Waradiensi* (Gy. 1: 230). L. **Péternvárad. 2.** 'település és monostor Baranya vm. ÉK-i részén' +1093/404 (DHA. 294): *Varad*, 1225 P./327: *Warad*, 1307: *Warod*, 1332 P.: *Waraud* | **Lat.** +1058/300//403 (DHA. 178), [+1235]/350/404: *Waradinum*, 1218 P., [1292–97], 1320, [XIV.]/XI. elejére: *Waradino*, 1258/259, 1263, 1296: *Varadino*, [1292–97], 1332–7/PR.: *Waradyno*, 1319: *Waradini* | 1212/340–49, 1225 P.: *Waradiensi*, 1215, 1215/363, 1222, 1224/399, 1226, 1233, 1238, 1254/400, 1259, 1276, 1294, 1322: *Waradiensis*, 1228/274/657, [+1235]/350/404, 1332–7/PR.: *Varadiensis*, 1258/259: *Varadiensem*, [1292–97], 1327, 1332–7/PR.: *Waradyensis*, 1314: *Waradyensem*, [XIV.]/XI. elejére: *Waradiensem* (Gy. 1: 362–4). L. **Pécsvárad. 3.** 'település és vár Bars vm. középső részén Bars várától D-re, a Garam jobb partján' [1200 k.]/896 u.-ra: *castellum terreum, quod nuncupatur Uarod ... castro, quod dicitur Warod*, *1232, 1258>382, 1258>384, 1286/XVI., 1324, 1340 (Str. 3: 367), 1347 (Str. 3: 638), 1349 (ComBars. 102, A. 5: 256–8): *Warad*, p., v., 1288: *Warud*, 1306, 1324, 1325: *Varad*, m., p., v. (Gy. 1: 483–4), 1341: *Wared* [□: *Warad*] (ComBars. 102, A. 4: 69) | **Lat.** *1332/PR.: de *Wa(radino)* (Gy. 1: 484). Vö. **Váradí út. 4.** 'település Bihar vm. középső részén a Körös mellett, püspöki székhely' Cod. XII./1095-re (Gy. 1: 681), [1208]/550, [1213]/550, [1214]/550, [1215]/550, [1225] P., [1226] P., [1229] P., [1238] P., [1259 ?], 1271/284 (HÁO. 14), 1275/351, 1277, 1278, [1279]>279, 1279>330, [1281]>282, [1291], 1294, 1297, 1299, 1317 (Mező, Patr. 216, VeszprReg. 45, 149), 1332–7/PR. (Gy. 1: 684): *Warad* (EO. 1: 36, 45, 47, 49–59, 71–3, 81–3, 138, 142, 156, 187, 230, 335, 354, 360, 372–4, 388, 463, 528, 562, 581), [1283]/1095-re: *Warod* (Gy. 1: 681–4) | **Lat.** [1200]/1095-re, +1214/334, 1279, 1294, 1322, 1326: *Waradinum*, 1263/420, [1286], 1291, 1303/326, 1307, 1318/324, 1326: *Waradini*, 1273/392/477: *Wardino*, 1276, 1291/293, 1316/Cod.: *Varadini*, 1279: *Waradynum*, 1286, 1293, 1318/369, 1321, 1322, 1332: *Waradino*, civ., [XIII.]/1241-re: *Waradi*, 1308–11 PR., 1324: *Varadino*, 1332: *Waradyno* | +1093/404: *Varadyensem*, 1103>XVIII.: *Varadinus*, 1111/Cod., 1199/XVIII., 1320, 1327: *Varadiensis*, +1111/XIII., 1134, 1138/329, 1156, 1229/550, 1234/243, 1250, 1264, 1279, 1296, 1303/326, 1310/311/318, 1321: *Waradiensis*, civ., 1113: *Vvaradiensis*, 1134, 1192, 1216/XVIII., 1232, 1300, 1318, 1321: *Waradiensi*, v., 1134 (DHA. 261), 1134/227 (DHA. 261), [1256]: *Varadiense*, cap., [1200]/1077–95-re, 1328: *Varadiense*, castr., mon., 1219/550, 1283, 1322: *Varadiensis*, 1219/550, 1326: *Varadiensi*, 1279: *Waradyensi*, 1304, 1326>360: *Varadiensem*, civ., 1332: *Waradyensis* (Gy. 1: 681–4). **Bihar- és Nagyvárad** néven is említik. Vö. **Váradelőhegy, Váradí-Körös. 5.** 'település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen' 1198 P./PR.: *Warod*, v. (Gy. 1: 732). **6.** 'település Borsod vm. Ny-i részén Béltől ÉK-re' 1332–5/PR.: *Warad* ~ *Worad* ~ *Warada* (Gy. 1: 814). → **Ne. Bélvárad** 1330: Bel *Warad*, **Bihar[várad]** +1093/404: *Varadyensem* de Byhor, [**Nagyvárad**] 1348: *Waradiensis maioris*, **Pécsvárad** 1316: *Pechwarad*, **Péternvárad** +1236/XIII.: Peter *Warad*, [**Váradelőhegy**] 1251>433: *Promontorio Waradiensi*, **Várad ere** [1262]/262: *Warodhere*, [**Váradí-Körös**] 1274: *Crisium Varadiensem* | ~**ja: Pécsváradja** 1332: *Pechwaradya*, **Péternváradja** 1267: *Peturuarada* | **-i: Váradí út** 1286/XVI.: *Warady* wth.

[Váradelőhegy] 'monostor Bihar vm.-ben Várad mellett ÉK-re, a Körös jobb partján' 1251>433, 1265>351, 1270, 1278, 1307, 1313, 1317 (Bunyitai 2: 397), 1332–7/PR., 1341 (Bunyitai 2: 403): de *Promontorio Waradiensi*, 1299, 1302, 1347 (Z. 2: 273): de *promontorio Varadiensi* (Gy. 1: 688–9). A latin névformák magyar megfelelőjére l. KISS L., TörtVizsg 203–7. Vö. **Várad (4.)**.

Várad ere 'Borsod vm.-ben Bíz határában említett patak' [1262]/262: *Warodhere* (Gy. 1: 759).

[Váradí-Körös] 'a Körös három ága közül a legészakibb, Várad folyója Bihar vm.-ben' 1274: *Crisium Varadiensem* (Gy. 1: 569, 616). Általában csak **Körös**-nek mondják, de szerepel **Nagy-Körös** néven is. Vö. **Várad (4.)**.

Váradí út 'Bars vm.-ben Haró és Várad között vezető út' 1286/XVI.: *antiqua via, que Warady wth appellatur* (Gy. 1: 447, 484). Vö. **Várad (3.)**.

Váralja 1. 'Pécsvárad egyik elkülönült településrésze Baranya vm.-ben' 1258/259: *Varallya*, v., [1292–97]: *Warolya* (Gy. 1: 363). L. **Pécsvárad. 2.** 'település Baranya vm. ÉK-i részén a Karasó közelében, Kémed vára mellett' 1330/477: *Varalya ~ Varalia(h?)* (Gy. 1: 323). **Váraljakémed** néven is említik. L. **Kémed. 3.** 'település Borsod vm. középső részén Örsúrváratól D-re' 1292: *Waralya*, 1292>372/380: *Varalya*, 1332–5/PR.: *Waralia* (Gy. 1: 814–5), 1347: *Mezallya sive Varallya* (Cs. 1: 181) | ~i 1332: Em. f. Pauli de *Waraly* (Gy. 1: 815). L. **Mészalja**. Vö. **Örsúrvára**.

[Váralja]kémed 'település Baranya vm. ÉK-i részén a Karasó közelében, Kémed vára mellett' 1330: *Kemed de sub castro*, v. (Gy. 1: 323). L. **Váralja (2.)**, **Kémed**.

Váralja-rév ? 'Abaúj vm.-ben Felida határában említett hely, az Ida folyó mellett' 1330: *Varabareu* [□: *Varaliareu*], loc. (Gy. 1: 94). A közelben vár helyét (*locum castris*) említi az oklevél.

Varanca 'település Bars vm. középső részén Garamszentbenedektől É-ra, a Garam jobb partján' 1209 P.: *Varanza* (Gy. 1: 484).

Varasd (bucaozu) 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól K-re' +1015/+158//403/PR.: *Vorost bucazou*, v., +1015/+158//XV.: *Worúsd* (DHA. 74, Gy. 1: 402, az utóbbi itt *Worúsd* alakban), +1015/+158//XV.: *Verwsd bukaozou*, +1015/+158//XVII.: *Vernosd Pukáczon*, +1015/+158//XVII.: *Herusdbukatuz* (DHA. 74).

Váraskécs 'település Borsod vm. É-i részén Borsod váratól K-re' 1279/312: *Varaskech*, t. (Gy. 1: 780). L. **Kécs (3.)**.

Váraskinizs 'település Abaúj vm. DNy-i részén Szikszótól ÉK-re, a Hernád völgyében' 1259: *Wareskyniz*, castr. (Gy. 1: 112). Vö. **Kinizs (1.)**.

(Varathuth) 'település Baranya vm. Ny-i részén, Vajszló határosa' 1244/295/384: *ad finem v-e Varathuth*, v. (Gy. 1: 402).

Varbó I. 1. 'Borsod vm.-ben Horvát határában említett állóvíz' 1281/XVIII.: *Wrbeu ~ Verlau* (MiskOkl. 18). **II. 1.** 'település Borsod vm. középső részén Diósgyőrtől ÉNy-ra, a Varbó pataka forrásánál' 1303/352//450: *Warbo*, p., 1332: *Worbou* (Gy. 1: 815). Vö. **Varbó pataka**.

Varbóc 'Lászó határában említett, a későbből adatolható Varbóc falun átfolyó patak Borsod vm.-ben' 1298/390: *Worbouch*, fl. (Gy. 1: 785).

Varbó pataka 'Borsod vm.-ben Varbó határában említett patak' 1303/352//450: *Warbopathaka*, fl. (Gy. 1: 735, 815). Vö. **Varbó (II.1)**.

[Várfalva] 'település Bács vm. Ny-i részén, Bács vára és Piski környékén feketett' 1332–7/PR.: *villa Castris* (Gy. 1: 243), 1355: *Varfolua* (Cs. 2: 167, A. 5: 383, Kázmér, Falu 249).

Vár-f□ völgye 'Baranya vm.-ben a Pécs melletti Boda határában említett hely' [+1235]/350/404: *Varfewelge*, loc. (Gy. 1: 285).

Vári 'település Bereg vm. D-i részén Borsova vára mellett' [1320 k.], [1339–47] (Kállay 1: 574): *Vary*, v., 1332, 1332–5/PR.: *Wary*, p., 1332–5/PR.: *Wari ~ Wati* (Gy. 1: 550). Alakváltozata **Vár (II.1)**.

Varjad 'település Bács vm. középső részén, a Bács váratól ÉK-re eső vidéken feketett' 1328: *Voryod* (Gy. 1: 244).

Varjas 'település Csanád vm. DK-i részén Nagyfalutól D-re' 1333–5/PR.: *Voras ~ Worias* (Gy. 1: 876). **varjú** → | -d: *Varjad* 1328: *Voryod* | -s: *Varjas* 1333–5/PR.: *Worias*.

Várkond 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangony mellett' 1332–5/PR.: *Warkund* (Gy. 1: 815). L. **Várkony (2.)**.

Várkony 1. 'település Baranya vm. ÉK-i részén Pécsváradtól É-ra' +1015/+158//403/PR.: *Varkun*, v. (DHA. 74, Gy. 1: 402), +1015/+158//XV.: *Warkon*, +1015/+158//XVII.: *Várkony*, +1015/+158//XVIII.: *Varkon* (DHA. 74), [1292–97]: *Warkun*, v. (Gy. 1: 402). **2.** 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Hangony mellett' *[1263], [1288], 1300, 1332–5/PR.: *Warkun*, 1281 (MiskOkl. 16), 1281/792 (Tóth P. 93), 1332–5/PR.: *Warkon* ~ *Warkan*, 1327, 1332: *Varkon* (Gy. 1: 815), 1345: *Varkun*, p. (Cs. 1: 182, BorsOkl. 265). Alakváltozata **Várkond**. Valamely részét **Kisvárkony** néven is említik.

Vármos 'település Borsod vm. É-i részén a Rakaca patak mellett' 1273>377: *Warmus*, 1273>435: *Varmus*, p. (Gy. 1: 815). **Szentistván (2.)** néven is említik.

Várnagy 'település Bács vm. középső részén, Szilbács környékén feketett' 1275/347: *Warnogh*, p., 1308: *Warnog* (Gy. 1: 244).

Város 'település Bodrog vm.-ben, helye ismeretlen' 1198 P./PR.: *Varos*, v. (Gy. 1: 732). → **Ne. Újváros** 1332–5/PR.: *Vyuaros*.

Varsány 1. 'település Baranya vm. középső részén, Péctől D-re feketett' 1181: *Vosian*, v., [1290 k.]: *Vassyán* (Gy. 1: 402). **2.** 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől Ny-ra' *1213/550: *Vosian*, v. (Gy. 1: 689). **3.** 'település Bihar vm. Ny-i részén Váradtól DNy-ra, a Sebes-Körös bal partján' 1322: *Wosyan*, p., t. (Gy. 1: 689). **4.** 'település Csanád vm.-ben a Tisza mellett, Szanád környékén feketett' +1256: *Wasian*, v., 1274>340: *Wossyan*, 1321/323/572: *Wassian*, p., 1334/PR.: *Wosyan* (Gy. 1: 876).

Varsányegyház 'település Békés vm. középső részén Szeghalomtól DNy-ra' [1321]>381>448/XV.: *Wassaneghaz*, p. (Gy. 1: 515).

Vár-tó 'Csongrád vm.-ben Tápé és Szeged határában említett halastó, bizonyára a szegedi vár környékén' 1247/465: *Wartow*, pisc. (Gy. 1: 902, 905), 1266: *Wartou*, stag. (Gy. 1: 894, 906).

Vár utca 'Bihar vm.-ben Esztáron említett utca' 1341: *Warwcha*, vicus castris (J. 238).

Várvice 'település Bihar vm. ÉK-i határszélénél' 1327/469: *Warvyzy*, p. ~ *Warvysy*, p. (Gy. 1: 690).

vas → **Vasfárló** ? +1214/334: *Wosforlow*, **Vaskapu** 1332–7/PR.: *Woschapu*, **Vasszeg** 1308/321/325: *Voszygh*, **Vasszegvára** 1330: *Woszeghvara*, **Vasvár** 1238/377: *Voswar*, **Vaszó** ? ~ **Vas-aszó** ? -**völgy** 1335/355: *Woszawelgh* | -**d**: **Vasad** 1277/282: *Wosod* | -**s**: **Vasas** [1292–97]: *Vosos*, **Vasas kereke** 1192/374/425: *Wososkerequi*.

Vasad 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó mellett' 1277/282: *Wosod* (Gy. 1: 690), 1336: *Wasad*, p. (J. 378, A. 3: 261) ~ *Wosad*, p. (A. 3: 261), 1350: *Vasad*, p. (ComBih. 351, A. 5: 384).

Vasand 'település Bihar vm. D-i részén Cséffától DK-re' 1332–7/PR.: *Vasand*, v. ~ *Wasand*, v. ~ *Vosand*, v. ~ *Hasand*, v. (Gy. 1: 690).

vásár → **Vásárhely** [1282 ?]: *Wasarhel*, **Vásárhelymakó** 1337: *Wasarhel Moko* | ~**a**: **Asszonyvására** 1268/270: *Ahzunwasara*, **Vásárahely** 1266: *Wisarahel* | -**i**: **Vásári** 1290/422: *Vasary* | -**s**: **Vásárosférged** 1274>340: *Wasarusfergeed*.

Vásárahely 'település Csanád vm. ÉNy-i részén közel a Tiszához, Hód szomszédosa' 1266: *Wisarahel*, 1276 P.: *Vysarahel*, t. (Gy. 1: 859). L. **Vásárhely (3.)**.

Vásárhely 1. 'település Bács vm. ÉNy-i részén, a szondi uradalom határosa ÉK-en' 1350: *Vasarhel*, p. (Cs. 2: 167). Korábban **Mihály-** és **Szombatvásárhely** néven említik. **2.** 'település Bihar vm. középső részén, Fugyi szomszédosa' 1325: *Vasarhelyiense*, t. (Bunyitai 2: 469, EH. 712). **3.** 'település Csanád vm. ÉNy-i részén közel a Tiszához, Hód szomszédosa' [1282 ?]: *Wasarhel*, 1333–4/PR.: *Warashel* ~ *Wasrahel* (Gy. 1: 859). Alakváltozata **Vásárahely**.

Vásárhelymakó 'település Csanád vm. középső részén a Maros jobb partján, Csanád várától ÉNy-ra' 1337: p-em *Wasarhel Moko* vocatam (Gy. 1: 863). L. **Makófalva (2.)**.

Vásári 'település Bihar vm. DNy-i részén Kölesértől DK-re' 1290/422, 1327/409, 1341: *Vasary*, p., t., v., 1295: *Wasari*, v., 1320, 1332–7/PR., 1344 (Mező, Patr. 275), 1349 (Mező, Patr. 275): *Vasari*, p., v., 1326: *Wasary*, p. (Gy. 1: 690). Vö. **Akjel**.

Vásárosférged 'település Csanád vm. ÉNy-i részén Makófalvától É-ra' 1274>340: *Wasarusfergeed* (Gy. 1: 856). L. **Kisférged**.

Vasas 'település Baranya vm. É-i részén Pécsről ÉK-re' +1015/+158//403/PR.: tributarii ferri, [1292–97]: *Vosos* (Gy. 1: 403). Vö. **Vasas-hegy**.

[Vas(as)-hegy] 'Baranya vm.-ben Pécsvárad fölött emelkedő hegy' +1015/+158//403/PR. (DHA. 19, 72), +1015/329/399, [XI. vége]/XI. elejére, 1224/399: ad radicem *Montis Ferrei*, +1158/[1220 k.]/403/PR.: de radice *Ferreimontis*, 1228/247//657: de radice *Ferrei Montis*, 1230 k.: de *Ferreo Monte* (Gy. 1: 362–3). Vö. **Vasas**.

Vasas kereke 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett hely' 1192/374/425: *Wosokerequi*, 1206: *Vosokereky*, [1230]/231: *Wosokereky* (Gy. 1: 236–8).

Vas-aszó-völgy l. **Vaszó-völgy**.

Vasfarló ? 'Bihar vm.-ben Váradtól D-re, a későbbi Harangmező határában említett hely' +1214/334: *Wosforlow* (Gy. 1: 624).

Vas-hegy l. **Vasas-hegy**.

Vaskapu 1. 'település Bács vm. D-i részén a Duna mellett' 1332–7/PR.: *Woschapu* ~ *Woschopu*, 1338–40/PR.: *Vtiscapu* (Gy. 1: 244). **2.** 'település Baranya vm. középső részén Pécsről DNy-ra' 1350: *Voskapu* (A. 5: 355).

Vasonca ~ **Vázsony-aszó** 'a Hernád jobb oldali mellékveze Abaúj vm. D-i részén, Baksa, Beret és Karácsond határában említik' 1271: *Voson oso*, aqua (Gy. 1: 41, 68) ~ *Vosonoso* (Gy. 1: 68), 1272/419: *Vosonczow*, fl. (Gy. 1: 41, 63–4), 1284/379>430: *Vosoncho* [□: *Vosoncho*], fl. (Gy. 1: 41, 68) ~ *Vosontha*, fl. (Gy. 1: 68), 1310: [*Wo*]sonzo, riv. (Gy. 1: 102). Vö. **Vaszó pataka**.

Vasszeg 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól K-re' 1308/321/325: *Voszygh*, 1321/325: *Woszygh*, 1324>338: *Woszegh* | ~i 1312: c-is Dom-i *Voszigy dicti* (Gy. 1: 403). Vö. **Vasszegvára**.

Vasszegvára 'vár Baranya vm. K-i részén Baranyavártól K-re' 1330: a loco castris *Woszeghvara dicti* (Gy. 1: 403). Vö. **Vasszeg**.

Vasvár 'település Csanád vm.-ben, helye ismeretlen' 1238/377: 2 pr-a, que ambo vocantur *Voswar*, que quondam ad Castrum Ferreum pertinebant (Gy. 1: 876) | ~i *1219/550: *Vosvari*, v. (VRH. 151: 667).

Vászolynoé 'település Abaúj vm. középső részén Göncről DNy-ra' 1256: *Wazulnoe* (Gy. 1: 124). Vö. **Noé (1)**.

Vaszó ? pataka 'Abaúj vm.-ben Karácsond határában említett patak' 1326/335: *Wazow pataka*, fl. (Gy. 1: 102). Talán azonos a **Vasonca** patakkal.

Vaszó- ? ~ Vas-aszó ? -völgy 'Bodrog vm.-ben Felsőadorján határában említett völgy' 1335/355: *Woszawwelgh*, vall. (Gy. 1: 696, 705).

Vata 'település Bodrog vm. Ny-i részén Bükedtől K-re' 1209/395: *Wata* (Gy. 1: 732). Korábban **Vata-szérú(je)**, majd **Vata erdeje** nevű helyet említenek a környéken.

Vata erdeje 'Bodrog vm.-ben a Vátával szomszédos Pályi tartozékként említett erdő' 1320: *Vatha erdey*, s. (Gy. 1: 725, 732). L. **Vata**.

Vata-szér□(je) ? 'Bodrog vm. Ny-i részén említett hely' +1093/367>393: *Orr`umuata* (DHA. 292, Gy. 1: 732, itt *Orryumuata* alakban) ~ *Orryumnata* (Gy. 1: 732), +1093/367>395, +1093/367//469:

Orreumuatha in vulgo vero *Vathazereyn* (DHA. 292, Gy. 1: 732), +1093/367>408: *orrewm Vatha* (DHA. 292), +1093/367>411: ad *orreum* ~ *horreum Vata* (DHA. 293, Gy. 1: 732). L. **Vata**.

Vatta 'település Borsod vm. középső részén Kácstól DK-re' 1323, 1334 (BorsOkl. 15–6): *Watha*, t., 1326, 1342: *Vatha*, t. (Gy. 1: 816).

Vatul ? 'Baranya vm.-ben Ürög határában említett szántóföld' 1252: *Watul*, nov. (Gy. 1: 399).

Váty 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma és az Okor között' 1211/252: *Vag*, [1235–70]/581, 1238>372, 1272, 1275/337, 1277/337, 1279/337, 1283, 129[3] (RegArp. 3946), 1330: *Wagh*, 1249: *Wag*, 1276, [1291], 1332–5/PR.: *Vagh*, 1279: *Waagch*, *1320: *Vach* | ~i 1217/350/367: Jac-o a-diacono de *Wathy* | **Lat.** +1183/326/363: *Vagiensem* (Gy. 1: 403). Belőle vált ki **Nagyváty**. Vö. **Hosszúváty**.

Vázsony 'település Csongrád vm.-ben, helye ismeretlen, talán a K-i részen lehetett' 1266, 1276 P.: *Wosun*, t. (Gy. 1: 907).

Vázsony-aszó l. **Vasonca**.

Vázsonytó ? 'település Csanád vm. Ny-i részén a Maros mellett, Makófalvától DNy-ra feketett' +1256: *Wosontou*, v., 1274>340: *Wosunthou*, 1337: *Wosunthow*, p. (Gy. 1: 876). BLAZOVICH *Varsánytó* alatt tárgyalja (22, 124).

Vécke ~ Vészk 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett tavak' 1270: inter 2 lacus *Vechke* vocatas, 1282/379: in medio *Wezk* (Gy. 1: 537).

Vécse 'település Abaúj vm. középső részén Göntől DNy-ra' 1234/243: *Weytha*, v. (Gy. 1: 154), 1260: *Weycha*, v. (HÁO. 8), 1260 (HÁO. 8), 1295/346/401, 1296>364, [1300] (RegArp. 4301), 1300/321, 1332: *Weyche*, v., 1326/375: *Veyche*, p., 1327: *Veychee*, 1332: *Wechee*, p., 1332–5/PR.: *Vecha* ~ *Wikecha* (Gy. 1: 154).

Véd 'település Bihar vm. ÉK-i részén Székelyhídtól ÉK-re' 1215/550: *Vedu*, v., [1291–94]: *Veed*, v. ~ *Weed*, 1310: *Wed*, v., 1332–7/PR.: *Vene*, v., 1332–7/PR., 1334 (ComBih. 353, F. 8/3: 749): *Ved* (Gy. 1: 691).

vég → **Hídvég** 1296: *Hydwygh*, **Végbala** 1281: *Weegbala*, **Vég-homok** +1194/[1230 k.]: *Weguhomoc*, **Végvalkány** +1256: *Weguolkan* | ~e: **Diószeghídvége** [1291–94]: *Gyozeg hiduege*, **Gátvége** 1349: *Gathuege*, **Hídvége** 1287: *Hydwyge*.

Végbala 'település Baranya vm. középső részén a Dráva vidékén' 1281: *Weegbala*, t., 1293: *Wegbala*, t. (Gy. 1: 277).

Vég-homok 'Borsod vm.-ben Pély határában említett hely' +1194/[1230 k.]: *Weguhomoc* (Gy. 1: 801). Vö. **Elő-homok**.

Végvalkány 'település Csanád vm. D-i részén Besenyőtől DNy-ra' +1256, 1274>340: *Weguolkan*, 1337: *Wegwolkan*, p. (Gy. 1: 875–6). L. **Valkány**.

Vej(r)mür 'Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett halastó' [1089–90]: *Weimir*, pisc. (DHA. 265, Gy. 1: 706), +1092/+274/399: *Weym'r*, pisc. ~ *Weymyr* (DHA. 284, Gy. 1: 707). Vö. **Vejrmür foka**, **Vejrmür tava**.

Vej(r)mür foka 'Bodrog vm.-ben Aranyán és Baranya vm.-ben Kopács határában említett hely a Duna két partján' 1212/397/405: *Veymurfuca* ~ *Veyrmurfuca* (Gy. 1: 328, 706). Vö. **Vejrmür**, **Vejrmür tava**.

Vej(r)mür tava 'Bodrog vm.-ben Aranyán határában említett tó' +1055/[1416 k.]: *Uermerthoua*, stag. (DHA. 155, Gy. 1: 707), 1211: *Veyrmur taua*, stag. ~ *Veyrmur thouua*, stag. (Gy. 1: 706). Vö. **Vejrmür**, **Vejrmür foka**.

vejsze → *Vejsze-hely* 1212/397/405: *Veyzhel*, *Vejszető* 1350: *Veyzethu* | *Jákó vejsze* 1342: *Jakoueze*, *Kolozs vejsze* 1344: *Kolozueze*.

Vejsze-hely 1. 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett hely' 1212/397/405: *Veyzhel*, claus. (Gy. 1: 329). **2.** 'Bodrog vm.-ben Szőlős határában említett halászó hely' 1255: *veyzhel*, loc. piscat. (Gy. 1: 729). **3.** 'Bodrog vm.-ben Pályi határában említett mocsaras hely' 1320: *Vezhel*, loc. lacunaria (Gy. 1: 725).

Vejszet □ 'település Békés vm. K-i részén a Körös mellett' 1350: *Veyzethu* (Cs. 1: 656, Haan, Békés 22), 1350: *Weyzten* [□: *Weyzteu*], p. (A. 5: 363).

Vejeti 'település Baranya vm. Ny-i részén a Dráva mellett' 1334: *Weytyh* (A. 3: 67), 1341: *Veyteh*, v. (Gy. 1: 405), 1404: *Veychy* (Cs. 2: 535).

Vék 'település Baranya vm. K-i részén Baranyavártól ÉK-re, a Karasó mellett' 1227/443, 1296, 1330, 1338, 1341 (Cs. 2: 535, A. 4: 129), 1342 (A. 4: 212–6), 1347 (Cs. 2: 535, A. 5: 878), 1350 (Cs. 2: 535, A. 5: 388–91): *Weyk*, p., t., v., 1301/XIV.: *Veak*, 1301/422, 1332–5/PR.: *Vek*, 1308/338: *Weyke*, 1325, 1341 (Cs. 2: 535, A. 4: 129): *Veyk*, 1332–5/PR.: *Week* ~ *Wek* ~ *Neic* (Gy. 1: 405) | ~i 1342: *Stephanus de Weyky* ~ *Veyky* (Cs. 2: 535, Z. 2: 46, 49–50).

Velcsenéháza 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól K-re, a Tarca mellett' [1288 k.]: f-i *Wlchene vicini ipsius t-e* [Thusa], 1311: t. *Thusa* vel *Welcynahaza*, 1311: *Velchenehaza* (Gy. 1: 155).

Velcsenetelke és **Tuzsa** néven is említik.

Velcsenetelke 'település Abaúj vm. D-i részén Forrótól K-re, a Tarca mellett' 1320: *Welchenetelky*, p. (Gy. 1: 155). L. **Velcsenéháza**.

Velcsic 'település Bars vm. Ny-i részén Maróttól ÉNy-ra' 1232: *Welchez*, v., *1270/279, *1279: *Welchuch*, t. (Gy. 1: 484).

Velcsica 'Bács vm.-ben a szondi uradalom határában említett halastó' [1230]/231: *Welchya* [□: *Welchyca* ?], pisc. (Gy. 1: 237). → Vö. még *Velcsica* ~ *Vulcsica*.

Velcsica ~ **Vulcsica** 'a Karasó jobb oldali mellékvíze Baranya vm. D-i részén' +1228/383/407: *Wlchyche*, fl. (Gy. 1: 274), +1228/383/407, 1281/364: *Wlchycha*, fl. (Gy. 1: 273–4, 333), 1296: *Welchycha*, fl. ~ *Welchyza*, aqua (Gy. 1: 308).

[Velence] 'település Bihar vm.-ben Várad mellett K-re, később beleolvadt Váradba' [1291–94], 1343 (ComBih. 354, A. 4: 322): de *Venecys*, [1291–94], 1344 (ComBih. 354, A. 4: 411), 1349 (EH. 1126, A. 5: 289): *Venecia*, vicus (Gy. 1: 691), 1338, 1341, 1342: in vico de *Venetiis* (Bunyitai 2: 488–9, EH. 1126), 1348: in vico *Veneciarum* (Mező, Patr. 46, A. 5: 177). → Vö. még *Venéce*.

Velente 'település Baranya vm. ÉK-i részén, helyét közelebbről nem ismerjük' +1015/+158//403/PR., +1158/[1220 k.]//403/PR.: *Velente*, v., +1015/+158//XV., +1015/+158//XVII., +1015/+158//XVIII.: *Velentha* (DHA. 74, Gy. 1: 406).

Velény 'település Baranya vm. középső részén a Körös patak mellett' 1262/413: *Welen*, v. (Gy. 1: 406).

Velez 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Sajó mellett' 1294, 1294/345>347, 1348 (Cs. 1: 182, A. 5: 245): *Welez*, p., 1332–5/PR.: *Weles* (Gy. 1: 816), 1347: *Welez* al. nom. *Athaelezy* (Cs. 1: 182), 1347, 1348, 1349: *Verez* (A. 5: 37, 252, 282, 296), 1350: *Veres* (A. 5: 402). Alakváltozata **Velezd**. L. **Atyaveleze**.

Velezd 'település Borsod vm. ÉNy-i részén a Sajó mellett' 1332–5/PR.: *Velezd* ~ *Welezd* ~ *Welesd* ~ *Velesd* (Gy. 1: 816). L. **Velez**.

Velin 'település Borsod vm.-ben a Tisza közelében, helye közelebbről ismeretlen' 1330/771: *Velyn*, p., v. (Gy. 1: 816).

Velkapolya ’település Bars vm. É-i részén’ *1332/PR.: de *Prato*, 1354: *Welkypolya*, p. (Gy. 1: 484–5).

Velnök ’település Csanád vm. középső részén a Maros két partján, Csanád várától ÉNy-ra’ +1247/284//572: *Vlnuk*, v., 1323/332: *Welnuk*, p. (Gy. 1: 863, 876). Osztódásával alakult **Al-** és **Felvelnök**.

Vemerd kútja ’Bars vm.-ben Rendve határában említett kút’ 1299/324: *Wemerdkuta*, put. (Gy. 1: 468).

Venatio ’település Beszterce vidékén Besztercétől ÉK-re, a Beszterce folyó mellett’ 1332: de *Venacione* ~ *Venatione* (Gy. 1: 561). GYÖRFFY (i. h.) és KNIEZSA (Keletmo. 203) tudákos fordításnak tartja. L. **Jád**.

Vencs útja ’Baranya vm.-ben a Hodos menti Bogád határában említett út’ +1058/300//403: *Wenchwta*, via (DHA. 178, Gy. 1: 287).

Vendégi ’település Abaúj vm. Ny-i részén a Rakacától D-re’ 1323/390: *Vendegy*, t. (Gy. 1: 155).

Venéce ’település Bács vm. D-i részén, Tamana és Lugas vidékén feketett’ 1334: *Venecie*, p. (Gy. 1: 244). Esetleg egy **Velence** névformának is megfeleltethető.

Verbelice pataka ’Abaúj vm.-ben Tökés határában említett patak, a Miszla mellékvíze’ 1317: *Werbeliche potoka* ~ *Werbelice pothuka* (Gy. 1: 151–2).

Verebély ’település Bars vm. Ny-i részén a Zsitva mellett’ 1265: *Verebeb* [□: *Verebel*], 1274, 1294, 1319, 1327, 1342 (Str. 3: 460): *Werebel*, v., 1319: *Wereb l* (Gy. 1: 485), 1339: *Werebyl* (ComBars. 117, A. 3: 573), 1346: *Verebel* (Mező, Patr. 31).

Verecke ’település Bereg vm. É-i részén a Latorca mellett, a Havasokban’ 1263: *Werezka*, t., 1309: *Veruske*, p. (Gy. 1: 550).

Verem ’Baranya vm.-ben Kövesdi határában említett hely’ +1015/+158//403/PR.: *Verum*, +1015/+158//XVII.: *Verucz*, +1015/+158//XVIII.: *Veruz* (DHA. 74). → **Ne. Fokos-verem** 1251/335: *Focoswerum*, **Hosszú-verem** 1284/454: *Hwzyverem*, **Poklos-verem** 1234/364: *Poklos uerem* | -s: *Vermes* 1257: *Wermus*.

Vereng I. 1. ’Abaúj vm. K-i részén Telki környékén említett folyóvíz’ 1341: *Vereng* (A. 4: 122). Vö.

Vereng (II.1.). II. 1. ’település Abaúj vm. K-i részén, Füzér és Telki vidékén feketett’ 1270/272: *Wereng*, v. (Gy. 1: 155), 1341: *Vereng* (A. 4: 122). Vö. **Vereng (I.1.)**.

veres (~ vörös) → **Veresdob** +1256: *Weresdub*, **Veresegyház** 1331: *Wereseghaz*, **Veres-harasz** 1326>349: *Veresharosth*, **Veresmart** 1330: *Verusmorth*, **Verespart** 1322: *Wrusporth*, **Verespéter ligete** 1341: *Verespetvrligety*, **Vörösmart** +1246/400: *Verusmorth*.

Veresdob ’település Csanád vm. D-i részén Besenyő és Valkány táján’ +1256, 1337: *Weresdub*, p., 1345: *Veresdub*, p. (Gy. 1: 849, 877). L. **Dobegyház**.

Veresegyház 1. ’település Arad vm. DNy-i részén a Füves patak közelében’ 1331, 1347: *Wereseghaz*, p. (Gy. 1: 187, Z. 2: 244), 1347: *Vereseghaz* (Z. 2: 244). **2.** ’település Csanád vm. középső részén, Egrestől Ny-ra feketett’ 1333–5/PR.: *Wereseghaz* ~ *Weresheghaz* ~ *Ruffa ecclesia* (Gy. 1: 877).

Veres-harasz ’Arad vm.-ben Magyargyörk határában említett hely’ 1326>349: *Veresharosth*, rub. (Gy. 1: 177).

Veresmart ’település Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján, Salánktól K-re’ 1330: *Verusmorth* ~ *Weriismorth*, 1330, 1331/332, 1332 (Z. 1: 392): *Weresmorth*, 1331: *Weresmort*, p., 1333/PR.: *Veresmorth* (Gy. 1: 877). **Verespart** néven is említik.

Verespart ’település Csanád vm. K-i részén a Maros jobb partján, Salánktól K-re’ 1322, 1322/323, 1323: *Wrusporth*, p., v. (Gy. 1: 877). L. **Veresmart**.

Verespéter ligete 'Baranya vm.-ben Heteny határában említett erdő' 1341: *Verespetvrligety*, s. (Gy. 1: 317).

Vermes I. 1. 'Baranya vm.-ben Sámod határában említett sziget' 1257: *Wermus*, ins. (Gy. 1: 375). Bizonyára összefügg **Vermes (II.1.)** településsel. **II. 1.** 'település Baranya vm. Ny-i részén Vajszló környékén' 1342: *Wermes*, p. (A. 4: 194–5), 1346: *Wemus*, 1347: *Vermes ~ Beremus* (Cs. 2: 535, A. 4: 588, 5: 41, 67–75). Vö. **Vermes (I.1.). 2.** 'település Királyi kerületben Besztercétől DNY-ra' 1332–6/PR.: *Vermus ~ Veruus* (Gy. 1: 565).

Verneld 'település Bihar vm. Ny-i részén Körösszeg mellett' 1332–7/PR.: *Verneld*, v. ~ *Vened*, v. ~ *Verneds* (Gy. 1: 691).

Versend 'település Baranya vm. ÉK-i részén Mohácstól Ny-ra' 1268: *Wrsyndh*, 1276: *Wersund*, 1288/302, 1289>344: *Wersend* (Gy. 1: 406), 1340: *Versend* (Cs. 2: 536) | ~i [1292–97]: St. f. St-i de *Versundy* (Gy. 1: 406).

Vértés 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől DK-re' 1332–7/PR.: *Vertes*, v. ~ *Wert* – – (Gy. 1: 691).

Vertike 'település Baranya vm. Ny-i részén a Dráva közelében' | ~i 1322: Jo. magnus f. Mortunus de *Wertegey* (Gy. 1: 406).

vész → *Vadvész* ? +1015/+158//403/PR.: *Voduez*.

Vesze 'település Békés vm. DK-i szélén' 1306: *Veze* (Gy. 1: 515).

Vészk I. Vécke.

Vészka 'település Bars vm. ÉNy-i részén a Nyitra mellett' 1324: *Wezka*, p. (Gy. 1: 485).

Vezekény 1. 'település Bars vm. középső részén Maróttól DK-re' +1209/XVII., 1292, 1295, 1309/325//XV., 1324, 1330: *Wezeken*, p., t., v., *1228: *Wezekuin*, 1265, 1329: *Vezecken*, p., 1284: *Vezequen*, t., 1295: *Vezechen ~ Wezezcken*, v., 1301, 1327: *Wezekyn*, v., 1306, 1324, 1325: *Vezeekin*, 1324, 1330: *Vezeekyn*, p., 1330: *Vezekeyn ~ Wezekey*, p., 1332/PR.: *Vesequenech ~ Vesequenh* (Gy. 1: 485). **2.** 'település Bars vm. DK-i részén a Garam jobb partján' 1240: *Vezeekyn*, 1240, 1280, 1300, 1347 (Mező, Patr. 133, A. 5: 1–2): *Wezeekyn*, p., t., v., 1269, 1274, 1318/319, 1319, 1320, 1349 (Z. 2: 411), 1350 (Z. 2: 423): *Wezeeken*, t., 1273/356: *Wezeekin*, v., 1320: *Wezequen*, 1327: *Vezeeken*, p., t., 1327>398: *Vezeeken*, p. (Gy. 1: 485–6), 1349: *Wezequin*, p. (ComBars. 38, Z. 2: 410). **3.** 'település Bars vm. D-i részén' *1327, *1337: *Wezeeken*, p., t., v., 1339: *Wezeekyn* (Gy. 1: 486).

(Vhla)-patak 'Bars vm.-ben a Léva környéki Bálvány határában említett patak' 1331: *Vhlapatak*, riv. (Gy. 1: 427).

Viaszos 'Bihar vm.-ben Szeben, Olaszi, Püspöki és Szántó környékén említett patak, bizonyára a későbbi Kis-Körösként szereplő vízfolyás' (vö. Benkő, NT. 141) 1335: *Wewzws*, fl. (J. 348, A. 1: 130), 1342: *Vyuzus*, fl. (Bunyitai 2: 489).

Vid 'település Bereg vm. Ny-i szélén a Tisza mellett' [1298], 1342 (ComBer. 156, Z. 2: 35): *Wyd*, v., 1312: *Vyd*, p. (Gy. 1: 550).

Vidra I. 1. ? 'Baranya vm.-ben Daróc határában említett tó' +1264/[XIV.]: *Vidria*, lac. (Gy. 1: 297).

II. 1. 'település Csanád vm.-ben, helye ismeretlen' 1274>340: *Wydrah* (Gy. 1: 877).

Vidrice 'település Bars vm. ÉK-i részén a Garamtól D-re' [XIII. vége]: *Widerez*, v. (Gy. 1: 487), 1340: *Widricze*, p., v. (ComBars. 122, Str. 3: 374) ~ *W[idri]cze ~ Widriche* (Str. 3: 376). L. **Kétvidrice**. Vö. **Vidricki**.

Vidricki 'Bars vm.-ben a Vidrice közelében fekvő Apáti határában említett hegy' 1075/+124/+217: *Wydrizki*, mo. (DHA. 214, Gy. 1: 425, 487), +1124/+217/505: *Vydrizki* (DHA. 214). Vö. **Vidrice**.

Vihnye 'település Bars vm. ÉK-i részén a Garamtól D-re' 1326: *Vyhine*, p. ~ *Vyhinie*, p. (Gy. 1: 487).

Világosberek 'település Baranya vm. középső részén a Karasó mellett' 1289/291: *Wylagus Beruk*, v. (Gy. 1: 406).

Vilámtelke 'település Baranya vm. D-i részén Ebres körül' 1340: v. Korpona alio nomine ad presens *Vylamteleke* nominata (Cs. 2: 536, A. 4: 22). L. **Korpona**.

(Vileti) 'Bodrog vm.-ben Szekcső határában említett vízfolyás' [+1018–38]/[1173–96]>409: *Vylethy* (DHA. 97), [+1018–38]/[1173–96]>412: *Vileti*, flum. (DHA. 97, Gy. 1: 728) ~ *Vilethy* (DHA. 97).

Villány 'település Baranya vm. középső részén Harsánytól K-re' 1311: *Viliam*, 1332–5/PR.: *Villam* ~ *Willaam* ~ *Wiglam* ~ *Wilha* ~ *Wykam* (Gy. 1: 406).

Vilmány 'település Abaúj vm.-ben Göncötől DNy-ra, a Tarca mellett' 1332–5/PR.: *Vilman* ~ *Wylmar* ~ *Bulihant* ~ *Vybyuan* (Gy. 1: 155), 1360: *Wilman* ~ *Vilman*, v. (Gy. 1: 126).

Vily 'település Abaúj vm. K-i részén Füzértől DK-re' 1270/272: *Wyl*, t., 1277: t. Redemech al. nom. *Wyl*, 1321/323: *Vyl*, p. (Gy. 1: 155). Egy ízben azonosnak mondják a szomszédos **Regmec** településsel. **Detrevilye** néven is említik.

Villyó 'település Baranya vm.-ben a Dráván túl, Aszúágtól Ny-ra' +1228/385/407: *Wyllow*, v., +1228/423: *Vyllou*, v., 1317/XVI.: *Wilio*, p. (Gy. 1: 406).

Vinda 'település Beszterce vidékén Besztercétől K-re' 1332–6/PR.: *Vinda* (Gy. 1: 565).

Vinga 'település Arad vm. DNy-i részén' 1128–29 (EH. 1136), 1231: *Wynga*, 1237, 1333–5/PR.: *Vinga*, t., v., 1333–5/PR.: --- *ga* (Gy. 1: 187).

Vise 'település Bihar vm. középső részén a Berettyó közelében' 1277/282: *Wyse* (Gy. 1: 691).

Visla pataka l. **Vizsla pataka**.

Visont hídja l. **Vizsont hídja**.

Visnyó 'település Borsod vm. Ny-i részén Dédes várától Ny-ra' 1239: *Wisna*, t., 1281 (MiskOkl. 15), 1281/524 (MiskOkl. 115), 1281/792 (Tóth P. 92–3), 1293/364: *Wysnyo*, p., t., 1291/388, 1312: *Visno*, 1300, 1323: *Wysnou*, [1320 k.]: *Vysnou*, 1332–5/PR.: *Vyson* ~ *Wismen* (Gy. 1: 816).

Viszló 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól Ny-ra' [1300 k.]: *Vyzlou* (Gy. 1: 407), 1313: *Vyzlau* (A. 1: 305), 1329>372, 1330, 1342 (A. 4: 194–5): *Wyzlou*, t., 1330: *Wyzlow*, 1332/437: *Vyzlow*, p., v. ~ *Vyzlov*, 1332–5/PR.: *Vizlo* ~ *Vyslo* ~ *Wislo* ~ *Wyslo* ~ *Wisklo* ~ *Wilaw* (Gy. 1: 407).

Vitány 1. 'település Abaúj vm. K-i részén Füzértől DK-re' 1332–5/PR.: *Vitanh* ~ *Vtang* ~ *Uytang* ~ *Vienich* (Gy. 1: 155), 1339>370: *Wythan* (Hanvay 43). Vö. **Jolóc. 2.** 'település Bihar vm. É-i részén Debrecentől K-re' 1213/550: *Vitan*, v., 1220/550: *Vita*, v. (Gy. 1: 691).

Vitazla ? 'Bars vm.-ben Bélád határában említett völgy' [1272–90]: *Witazla*, vall. (Gy. 1: 434).

Vitk 'település Bars vm.-ben, Léva környékén feketett' 1156/347: *Uitk*, v., 1303/315, 1315: *Wytk*, p. (Gy. 1: 487).

víz → **Ér-víz** 1338/396: *Eerwyz*, **Kalenda-víz** +1214/334: *Kalenda wyz*, **Víz-ág ?** [+1235]/350/404: *Wysag*, **Vízfolyás** 1350: *Wyzfolyas*, **Vízmellékiszentgyörgy** 1339: *Vizmelleky Zenthgyurgh*, **Vízvölgy** 1329/406: *Wyzwelg* | **vize: Berek-jó vize** 1334: *Berekyovize*, **Eger vize** 1317: *Eguruize*, **Ér vize** 1338/396: *Erwyze*, **Gadna vize** 1320: *Ganna wize*, **Hejő vize** ~ **Hév-jó vize** 1261/271: *Heuiouize*, **Hernád vize** 1333: *Hornaduyze*, **Ida vize** 1332: *Idawyse*, **Kalenda vize** +1214/334: *Kalenda wyze*, **Körös vize** 1330: *Keurusuize*, **Sajó vize** 1248/326: *Sayouvyze*, **Sár vize** +1093/367>411: *Saruize*, **Tarca vize**

1284: Tarchauze, *Úz vize* 1330: Wzwyze, *Várvize* 1327/469: Warvyzy | **-i: Vízigyala** 1349: *Vizygyala* | **-s: Vizes-völgy ?** 1342: *Vizesweg*.

Víz-ág ? 'Baranya vm.-ben a Pécs melletti Boda határában említett víz' [+1235]/350/404: *Wysag*, aqua (Gy. 1: 285).

Vizes-völgy ? 'Bihar vm.-ben Szeben határában említett hely' 1342: *Vizesweg* [□: *-welg ?*] (J. 348).

Vízigyala 'település Bács vm. D-i részén Bükitől K-re' 1349: *Vizygyala* (Cs. 2: 137). L. **Gyala**.

Vízfolyás 'Abaúj vm.-ben Kolbása területén említett völgy' 1350: *Wyzfolyas*, vall. (A. 5: 421).

Vízmellékiszentgyörgy 'település Bodrog vm.-ben Aranyán és Hetes környékén' 1339: *Vizmelleky Zenthgyurgh* (Cs. 2: 209, Mező, Templ. 79). Az előtag alapján JUHÁSZ *Vízmellék* tájnévet is rekonstruálhatónak tart (Tájn. 106).

Vízvölgy 'Abaúj vm. DNy-i részén Borsod vm. határánál, Szikszótól ÉNy-ra említett föld' 1329/406, 1329/406/489: *Wyzwelg*, t. (Gy. 1: 155).

Vi(z)sla pataka 'Abaúj vm.-ben Kassa környékén, a Fekete-erdő mellett említett patak' 1311: *Vislapotoka* (Gy. 1: 106).

Vizsoly 'település Abaúj vm. középső részén Göncről DNy-ra, a Hernád völgyében' 1215/550: *Vislu*, v., 1220/550, [1323–26], 1324>409, 1332–5/PR.: *Visl*, v., 1256, 1309, [1323–27], 1324, 1325, 1326, 1327, [1327 k.], 1329, 1330, 1332, 1334 (A. 3: 65, 70, 102), 1335 (Z. 1: 445), 1336 (Z. 1: 487), 1336 (A. 3: 266, 270), 1337 (A. 3: 429), 1339 (A. 3: 536, 568), 1339 (Sztáray 1: 161), 1340 (Mező, Patr. 43, A. 4: 48), 1346 (Z. 2: 222): *Wysul*, v., 1259, 1323, [1323 k.], 1324>409, 1325: *Wisl*, 1260 (HÁO. 8), 1296>364, [1300 k.], [XIV. eleje], 1321, 1323, 1325, 1326: *Vysl*, 1271/284, 1278>364 (MiskOkl. 15), 1295>393, [1300 k.], [XIV. eleje], 1304, [1310–20], 1322, 1323, 1323/324 (Dancs 13), 1324, 1325, 1326 (Z. 1: 288), 1327, 1329, 1330, 1332, 1334 (HOKl. 206): *Wysl*, v., 1295/346/401, 1329: *Wysol*, 1309>400: *Wysal*, 1323: *Visoly*, 1323, 1324, 1325, 1327, 1327/XVIII., 1328, 1332, 1332–5/PR., 1339/370 (Hanvay 43, 47), 1340 (A. 4: 44), 1340 (Mező, Patr. 43): *Vysul*, v., 1325: *Wysk* [□: *Wysl*], 1325, 1332–5/PR.: *Visul*, 1326: *Wyssul*, 1327, 1327/336, 1329: *Wisul*, 1330: *Wysvl*, 1332: *Vysol*, v. (Gy. 1: 156–7), 1340: *Vyssul* (A. 4: 49). L. **Egyházassvizsoly**.

Vi(z)sont hídja 'Baranya vm.-ben Bonahidakrassó határában említett híd' 1312: *Vysunthida*, pons, 1319: *Visonthida* (Gy. 1: 333).

(Vmbes) 'Borsod vm.-ben Lászó határában említett hely' 1298/390: ad 2 foveas *Vmbes* vocatas (Gy. 1: 785). DÉNES GYÖRGY az *omboly* szóval hozza összefüggésbe (Dénes 8), ezt KISS LAJOS is megerősíti (MNY. 83: 343–5).

Vócsszéki(je) 'település Bars vm. középső részén Bars várától DNy-ra' 1286/XVI.: *Woch Zeky*, t. (Gy. 1: 475). L. **Széki**.

Vonu(s)z 'település Csanád vm. K-i részén az Arad vm.-i Kerekegyház mellett' 1266/300, 1343/377: *Wonuz*, p., t. (Gy. 1: 877), 1343: *Vonucz*, p. (Cs. 1: 781). L. **Parabuc**.

Vo(s)zfalva 'település Bihar vm. középső részén a Berettyótól D-re' 1319/320: p. *Vozfolwa* et al. nom. Keykus, 1319/320: *Wozfolwa*, p., 1320: *Vozfolua*, p. (Gy. 1: 631). L. **Kékes**.

Völgy 'Baranya vm.-ben Nadojca határában említett hely' +1015/+158//403/PR.: *Welg* (DHA. 74, Gy. 1: 344), +1015/+158//XV.: *Uelge*, +1015/+158//XVII.: *Unelge*, +1015/+158//XVIII.: *Vnelge* (DHA. 74). → **Ne. Almás-völgy** 1317/323: *Almasweugh*, **Apáti-völgy** [+1235]/350/404: *Apatwelgh*, **Aszú-völgy** 1319: *Ozyvvelg*, **Bükk-völgy(e)** 1337: *Bykwlg*, **Füzegy-völgy** 1327/519: *Fiuzeguolg*, **Gyaki-völgy** 1274: *Gokyvolg*, **Harasztos-völgy** 1341: *Haruztuswelgh*, **Hosszú-völgy** 1330: *Huzuweulg*, **Is(z)tring-völgy** 1339/356: *Iztringwlg*, **Kurit-völgy** 1299: *Korythweulgh*, **Megye-völgy** 1347: *Megyeweulg*, **Mély-völgy** 1325/347: *Meluewlg*, **Nagy-völgy** 1319: *Nogweulg*, **Nyáras-völgy** 1330: *Narrasweulg*, **Nyúzó-**

völgy 1342: Nuzowelg, **Ostoros ? -völgy** 1332/414: Wstarazwelgh, **Reketyés-völgy** 1341: Reketyesuelgh, **Sús-völgy(e)** 1256/284//572: Sasweolgy, **Sötét-völgy** +1264/324: Sethetwelg, **Száraz-völgy** [+1235]/350/404: Zarazwelgh, **Szekeres-völgy** +1263/+264: Zekereswlg, **Tótvölgy** 1287: Touthwelgh, **Tövises-völgy** 1299: Twysesweulg, **Vaszó- ? ~ Vas-aszó ? -völgy** 1335/355: Woszawwelgh, **Vizes-völgy ?** 1342: Vizesweg [□: -welg ?], **Vízvölgy** 1329/406: Wyzwelg | ~e: **Apa völgye** 1252>360: Apauelgye, **Aszú völgye** 1318: Ozyuuelgy, **Bajka völgye** 1286/XVI.: Bayka wewlghy, **Bála völgye** 1248/326: Balauelge, **Császár völgye** [+1235]/350/404: Chazarwelge, **Disznópásztor völgye** 1283/464: Diznopasztorwelge, **Fűrész ? völgye** 1211: Furizuelgi, **Haró völgye** 1286/XVI.: Horou welghy, **Kőrís völgye** 1332: Kewresvelge, **Nagy-gyűr völgye** +1326/[1400 k.]: Nogh Gyuruelde, **Rásony völgye** 1326/335: Rasonwelge, **Szekeresvölgye-fő** 1331: Zekereswlgefeu, **Széki völgye** 1286/XVI.: Zeky wewlghy, **Vár-fő völgye** [+1235]/350/404: Varfewelge.

vörös → **veres**.

Vörösmart 'település Baranya vm. K-i részén Kőszegtől D-re' +1246/400: *Verusmorth*, loc., 1320: *Veresmorth* (Cs. 2: 535), 1332–5/PR.: *Verusanerd ~ Vrsmord*, 1332–5/PR., 1342 (A. 4: 213): *Weresmorth* (Gy. 1: 407), 1341: *Wrsmorth*, 1347: *Werusmorth* (Cs. 2: 535, A. 4: 130, 5: 88).

Vulcsica l. **Velcsica**.

(Wolue) 'Csongrád vm.-ben Csany határában a Tisza mellett említett halastó' 1075/+124/+217: *Wolue*, pisc. (DHA. 216, Gy. 1: 893).

(Yhoulligotora) 'Bihar vm.-ben a Körös menti Jenő határában említett hely' 1236: ad *Yhoulligotora* (Gy. 1: 628).

Zabos 'Baranya vm.-ben Kopács határában említett víz' 1212/397/405: *Zabus*, aqua (Gy. 1: 328).

Zábrány 'település Arad vm.-ben Lippától Ny-ra' 1349: *Zabran*, p. (Cs. 1: 781, Z. 2: 373). Oszódásával alakult **Magyar-** és **Tótzábrány**.

Zádorlaka 'település Arad vm.-ben Arad várától DNy-ra' 1333–4/PR.: *Zadarlaka ~ Zadurlaka* (Gy. 1: 188).

Zakariás pataka 'Borsod vm.-ben Csanyik határában említett patak' 1315/339: *Zacharispothoka ~ Zachariaspothoka*, vall. (Gy. 1: 767).

Zákon(y)f □ 'település Baranya vm.-ben a Dráván túl, Valpó környékén feketett' 1289/347: *Zacunfew*, v. (Gy. 1: 408).

Zala 1. 'település Baranya vm. K-i részén Kőszegtől DNy-ra' 1227/443, 1308/321/325, 1321/325, 1347 (Cs. 2: 537, A. 5: 87–8): *Zala*, p. (Gy. 1: 408). **2.** 'település Baranya vm. ÉNy-i részén, Cseregy és Egéd között sorolják föl' 1326: *Zala*, v. (Gy. 1: 408).

Zaláta 'település Baranya vm. Ny-i részén a Dráva mellett' 1322: *Zalata*, t. ~ *Zalate*, t. (Gy. 1: 408), 1350: *Zalatha*, p. (A. 5: 357).

Zalatnok 'Baranya vm.-ben említett hely, Zaláta környékén feketett, vagy esetleg vele azonos' 1350: *Zalathnok* (A. 5: 357).

Zámla l. **Számla**.

Zarám l. **Szarám**.

Zaránd l. **Szaránd**.

Zaszkalica 'település Árva vm.-ben Kubin környékén' 1349: *Zazkalicha* (ComArv. 15).

zátony → | ~a: *Apát zátonya* 1326/353: *Apatzatuna*.

Zavar-fok l. **Szavar-fok**.

Zdoba 'település Abaúj vm. É-i részén Kassa mellett DK-re' 1335/382, 1337 (Cs. 1: 221, ComAbTorn. 77), 1337/437/558: *Sdoba*, 1337/437/558: *Zdoba* (Kiss L.: MNy. 83: 336).

Zebegény l. **Szebegény**.

(Zefryd) 'település Bars vm.-ben, helye ismeretlen' 1232: *Zefryd*, v. (Gy. 1: 487).

Zenta 1. 'település és monostor Bodrog vm.-ben a Tisza mellett, fontos révhely' 1216/XVIII.: *Zentha*, 1264/291/389: *Zynta* (Gy. 1: 732). Vö. **Zenta (2.)**, **Zenta-rév. 2.** 'település és révhely Csanád vm.-ben a Tisza bal partján, szemben a hasonló nevű Bodrog vm.-i településsel' 1321/323/572: *Zyntha ~ Zintha*, p. (Gy. 1: 877). Vö. **Zenta (1.)**, **Zenta-rév.**

Zenta-rév 'tiszai rév Zentánál, a csanádi oldalon említik' +1247/+248//572: *Zyntharew ~ Zintha Rew ~ Zyntarew* (Gy. 1: 877). Vö. **Zenta (1.)**, **(2.)**.

Zerlek l. **Szerlek**.

Zerna 'település Baranya vm. középső részén Siklóstól DNY-ra' 1290/291: *Zeerya*, p., 1296: *Zerna*, p., t. (Gy. 1: 408).

Zevejbok l. **Szevejbok**.

Ziliz ~ Zseliz 'település Borsod vm.-ben Borsod várától DK-re' +1267/+272/+291, +1272/+291: *Selyz*, t., +?1277/290/XVIII., +?1290/XVIII.: *Zeliz*, t., 1284/366: *Selez*, t., 1332–5/PR.: *Zelez ~ Zelas ~ Zelerd* (Gy. 1: 816–7).

Zimány 'település Bars vm.-ben, Bars vára és Léva körül feketett' [1290–301]: *Ziman*, t., 1301, 1308, 1327, 1350 (A. 5: 350): *Zyman*, p., t. | ~i 1310: *Mykou ... de Zymany* (Gy. 1: 487).

Zobák 'település Baranya vm. É-i részén Pécsváradtól ÉNy-ra' | ~i [1292–97]: *Mour de Zabaguy* (Gy. 1: 379).

Zók ~ Ozold 'település Baranya vm. középső részén Pécstől DNY-ra' [1290 k.]: *Ozold*, v., 1332–5/PR.: *Zold ~ Zolk ~ Zulk ~ Zokl* (Gy. 1: 409), 1378: *Zolk* (Cs. 2: 358).

Zombor 'település Csanád vm. középső részén a Maros mellett, Csanád várától ÉNy-ra' +1247/+284//572, +1256: *Zumbur*, v., 1274>340: *Zombor*, +1285/572: *Zvmbur*, p., 1334/PR.: *Sombur* (Gy. 1: 878).

Zomlin 1. 'település Bihar vm.-ben Bihar várától Ny-ra' *1215/550, 1332–7/PR.: *Zomlun*, v., *1216/550: *Zumlun*, v., 1332–7/PR.: *Zomlan*, v. (Gy. 1: 691), 1346: *Zomlyn* (J. 389, ComBih. 369). A VR.-beli adatok GYÖRFFY szerint **Zomlin (2.)**-re is vonatkozhatnak. **2.** 'település Bihar vm. Ny-i részén az Ölyvös és a Kutas patak között' 1333: p. Bosoud al. nom. *Zomlyn* (Gy. 1: 606). L. **Bozsód**.

(Zoppya) 'Baranya vm.-ben említett hely, Zaláta vidékén feketett' 1350: *Zoppya* (A. 5: 357).

Zöcske 'település Baranya vm. ÉNy-i részén az Alma patak mellett' [1275]: *Zechke*, t. ~ *Zecke* (Gy. 1: 409).

(Zucule) 'Bars vm.-ben Béla határában említett hegy' 1228: *Zucule*, mo. (Gy. 1: 433).

zug → **Ökrös-(s)zug** 1350: *Wkruzugh*.

Zúgó 'Abaúj vm.-ben Kércs határában említett halastó' 1272: *Zugo*, pisc. (Gy. 1: 40, 111). → **Ne. Zúgó-fok** ? 1296/346/408: *Zugousuk*.

Zúgó-fok ? 'Baranya vm.-ben Franceusföldre határában említett víz' 1296/346/408: *Zugousuk* [□: *Zugoufuk* ?], aqua (Gy. 1: 303).

(Zyngey) 'Bihar vm.-ben Nyárér határában említett hely' +1214/344: *Zyngey* (Gy. 1: 646).

Zsadány 1. 'település Abaúj vm. középső részén Abaújvártól Ny-ra' 1222/550, 1320: *Sudan*, 1294>358: *Sadan*, t. (Gy. 1: 157). **2.** 'település Abaúj vm.-ben Füzértől ÉNy-ra' +1262/[XIV.]: *Sedan*,

p., 1270/369, 1331: *Sadan*, p., 1288/358: *Sudan*, p., 1335: *Sodan*, p. (Gy. 1: 157). **3.** 'település Bihar vm. Ny-i részén a Köröstől D-re' 1249: *Zwdan*, v., 1332–7/PR.: *Sadan*, v. ~ *Zadan*, v. ~ *Gadan*, v. ~ *Zarand* (Gy. 1: 691).

Zsár 'Árva vm.-ben Revisnye határában említett hegy' [1272]/272: *Saar*, mo. (Gy. 1: 197).

Zsarnóca 'település Bars vm. ÉK-i részén Keresztúrtól DNy-ra, a Garam jobb partján' 1332/PR.: *Zanog* ~ *Zirnog* (Gy. 1: 488), 1344: *Sernouch*, v. (Str. 3: 541, ComBars. 123) ~ *Scer[nocha]* (Str. 3: 547) ~ *Shernowche*, v. (Str. 3: 553), 1355: *Sarnocha* (ComBars. 123).

Zsarnó hegye 'Abaúj vm.-ben a Ronyva menti Újfalu határában említett hegy' 1321: *Zarnohygy*, mo. (Gy. 1: 153).

Zsarnósziék 'Bars vm.-ben Oszlány határában említett hegy' 1329/520: *Zeravzek*, mo. (Gy. 1: 465).

Zsdála 'Bereg vm.-ben Csépanföldre határában említett patak' +?1248>393: *Sdala*, fl. (Gy. 1: 537).

Zsebes 'település Abaúj vm. É-i részén Kassától D-re' 1248/366, 1312, 1330: *Zebus*, p., t., [1303 k.], 1323, 1329/330/407, 1347 (Sztáray 1: 199, 201–2): *Zebes*, p., 1332, 1332–5/PR.: *Sebes*, p., 1332–5/PR.: *Sebus* ~ *Zelez* (Gy. 1: 158). Osztódásával alakult **Al-** és **Felzsebes**.

Zseblye 'település Bács vm. DK-i részén Titeltől ÉNy-ra' [1272–90]: *Seble* (Gy. 1: 244).

Zselic 'erdős dombvidék Baranya vm. É-i részén' [1093–95], +1093/404, [1258–59 k.] (H. 6: 97): *Selez*, s. (DHA. 301, PRT. 1: 592), 1175, 1216/225: *Seliz*, s. (PRT. 1: 606, 640), 1226 (PRT. 1: 681), 1228 (PRT. 1: 691), 1243>422/438, 1257, 1275: *Selyz* (RegArp. 741, 1158, 2587, Cs. 2: 644, PRT. 2: 342, ÁÚO. 4: 52), 1296, 1347: *Zelyz* (Gy. 1: 247) | **Lat.** 1268: in *Silizio* (RegArp. 1594), 1296: *Zelizio* (Gy. 1: 247), 1296, 1309 (A. 1: 174): *Zelyzyo* (Gy. 1: 247), 1310, 1327: in *Zelizio* (PRT. 2: 357, Cs. 3: 420, 433, Z. 1: 296), 1328/364, 1330, 1344: *Selizio* (PRT. 2: 485, Str. 3: 535, Gy. 2: 247, 384, Str. 3: 535), 1329: *Selizyo* (Gy. 1: 352). (Az összes adatra lásd Juhász, Tájn. 107.)

Zseliz 'település Bars vm. DK-i részén a Garam jobb partján' [1272–90], 1274, 1308: *Selyz*, p., v., 1274, 1332, 1348 (A. 5: 204–5): *Seliz*, 1293, 1303, 1308: *Selez*, p., t., v., 1307, 1336 (A. 3: 288): *Zelyz*, 1311, 1315: *Zeleyz*, p., 1332/PR.: *Zilis* (Gy. 1: 488), 1349, 1350: *Zelys*, p. (Z. 2: 408, 414, 418), 1350: *Zeles*, p. (Z. 2: 417–8). Vö. **Zselizi-sár**. Esetleg erre vonatkozik **Szelicse** egyik adata is. → Vö. még *Ziliz* ~ *Zseliz*.

Zselizi-sár 'a Garam jobb oldali mellékvize Bars vm. D-i részén, Zseliz határában' 1274: *Selyzy sar*, palus (Gy. 1: 413, 488). L. **Sár (I.2.)**. Vö. **Zseliz**.

Zseliznye ? foka 'Baranya vm.-ben Becsej és Beszter határában, a Dráva vidékén említett hely' 1349: *Zelyznefuka* (A. 5: 280).

Zselyk 1. 'település Bars vm.-ben, Hizér közelében feketett' 1292: *Sylk*, p., t., 1294: *Selk*, p. (Gy. 1: 473). **2.** 'település Királyi kerületben Besztercétől D-re' 1332–6/PR.: *Sylk* (Gy. 1: 565).

Zsembéc örénye ~ Zsembéc-örény ere 'Bodrog vm.-ben Botmonostora határában említett hely' [1322 u.]: transiendo fl-m Woos versus *Senbecherenere* (Gy. 1: 710).

Zsemlér 'település Bars vm. K-i részén Lévától D-re' 1075/+124/+217 (DHA. 215): *Semlar*, v., 1209 P.: *Semellar*, v., 1314, 1327/519, 1328, 1337 (Str. 3: 302): *Semler*, p., t. (Gy. 1: 489).

Zseng □ 'település Bars vm. középső részén Bars várától Ny-ra' 1156, 1339 (ComBars. 93, A. 3: 573), 1341 (Str. 3: 404), 1342 (Str. 3: 459–60), 1343 (Str. 3: 496): *Sengeu*, p., t., 1240/253, 1275: *Zengev*, 1275: *Zengeu*, t. (Gy. 1: 489), 1340, 1341: *Sengew*, p., t. (Str. 3: 367, 404, 406, ComBars. 93, A. 4: 32), 1341: *Zengen* [□: *Zengeu*] (ComBars. 93, A. 4: 69), 1343: *Zengew*, t. (Str. 3: 490–1).

Zsérc 'település Borsod vm. DNy-i részén Kácstól Ny-ra' 1248/326, 1261/271: *Serch*, p., v. (Gy. 1: 817).

Zsibót 'település Baranya vm. ÉNy-i részén Vátytól ÉNy-ra' 1278/318: *Sybouth*, v., 1316: *Syboulth*, v., 1324>344, 1330: *Sybolth*, 1330: *Sibolth*, 1332–5/PR.: *Sybold* ~ *Sybolod* ~ *Sybolch* ~ *Sybol* ~ *Siblac* ~ *Syplak* (Gy. 1: 409).

Zsid 'település Bereg vm. DNy-i részén Lampertszászától Ny-ra' 1307, 1307/355, 1308/355, 1341, 1341/355, 1347, 1349: *Syd*, p. (Gy. 1: 550, Z. 1: 613, 629, 2: 252, 366, 394, 604, 606).

(Z)sigfa 'Baranya vm.-ben a Pécs melletti Boda határában említett hely' [+1235]/350/404: *Sigfa*, loc. (Gy. 1: 286).

Zsikva I. 1. 'a Zsitva egyik forrása Bars vm.-ben, Zsikva település határában említik' 1075/+124/+217: *Sikua*, riv. (DHA. 214, Gy. 1: 489), +1124/+217/328: *Sykua* (DHA. 214). Vö. **Zsikva (II.1.)**, **Zsitva. II. 1.** 'település Bars vm. középső részén Maróttól É-ra, a Zsikva folyó mellett' 1075/+124/+217: *Sikua*, t. (DHA. 214, Gy. 1: 489), +1124/+217/328: *Sykua* (DHA. 214), 1209 P.: *Sichoua*, v. ~ *Sichoa*, v. | **Lat.** 1293: *Sitvam* (Gy. 1: 489). Vö. **Zsikva (I.1.)**.

Zsitva 'Bars vm.-t Ny-ról határoló folyó, a Duna bal oldali mellékveze' 1075/+124/+217: *Sitoua*, aqua (DHA. 213–4, 217, Gy. 1: 413–4, 435, 443, 480), +1124/+217/328: *Sytoua* (DHA. 213–4, 217), [1165 k.]: *Sitouua*, aqua (Gy. 1: 475), [1205–35], 1225 (CDES. 1: 226, Kiss L., TörtVizsg. 83): *Situa* (Gy. 1: 437), 1227, 1231, 1342 (A. 4: 289): *Sitwa*, fl. (Gy. 1: 440), 1229, 1256: *Sythua*, rivus, fl. (Gy. 1: 440, 476), 1234/364: *Zytua*, fl. (Gy. 1: 476), 1246: *Sytva*, fl. (Gy. 1: 448), 1249: *Sytwa*, fl. (Gy. 1: 461), 1256, 1318 (A. 1: 480), 1324, 1327, 1341 (Str. 3: 398): *Sytua*, aqua, fl. (Gy. 1: 426, 441, 461), 1293: *Zitua*, fl. (HOKl. 138), 1313/339: *Sittua*, fl. (Gy. 1: 441), 1341: *Sdtua*, aqua ~ *S'tua* (DHA. 207) | **Lat.** 1075/+124/+217: in aquam *Sitouam* (DHA. 213, Gy. 1: 443), +1124/+217/328: *Sytouam* (DHA. 213), +1209/XVII.: *Sythwam* ~ *Sytwam*, fl. ~ *Sythwe*, lit. (Gy. 1: 480), 1229: *Sythuam* (Gy. 1: 440, 476), 1265: *Sytue*, fl. (Gy. 1: 425). Vö. **Kis-Zsitva**, **Zsikva (I.1.)**.

Zsolca 'település Borsod vm. K-i részén a Sajó mellett, Miskolctól K-re' 1281/347, [1320 k.], 1332–5/PR.: *Zolcha*, t., v., 1319: *Solcha*, v. (Gy. 1: 817). A XIII. században már két faluból állt, melyeket **Fel-** vagy **Nagyzsolca** és **Al-** vagy **Kiszsolca** néven különböztették meg.

Zsolna 'település Beszterce vidékén Besztercétől K-re' [1264] P./PR.: *Zolosim* (EO. 1: 248), 1332–6/PR.: *Silna* ~ *Silua* ~ *Silva* ~ *Sylua* ~ *Bylna* (Gy. 1: 565).

Zsombékos 'Békés vm.-ben Károly határában említett hely' 1326/327/380: *Sumbucus*, loc. (Gy. 1: 509).

Zsujta 'település Abaúj vm. középső részén Abaújavártól DNy-ra' 1219/550: *Sucta*, v., 1295/346/401: *Sugta*, v., 1295>398: *Sugtha*, 1296>364: *Sugtha* [*Suhtha*-ra javítva], v., [XIV. eleje]: *Sugkta*, v. (Gy. 1: 158).

Zsupcs 'település Abaúj vm. középső részén Szinától ÉK-re' 1261, +1263/+264, 1281>353, 1284, 1286: *Supch*, p., t. (Gy. 1: 158). **Apáti (2.)** és **Apátifölde** néven is említik.

Zsupos ? [utca] 'Bihar vm.-ben Váradon említett utca' 1274: *Swpes vicus*, 1402: *Supus* (J. 383).

(Z)su(z)suktó 'település Bodrog vm. É-i részén, Borottal együtt szerepel' [1275 ?]: *Susuchtou*, 1325: *Susuktou*, p. (Gy. 1: 732).